

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

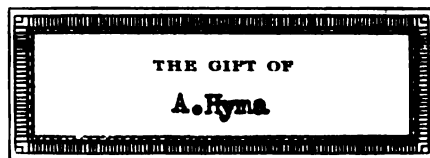
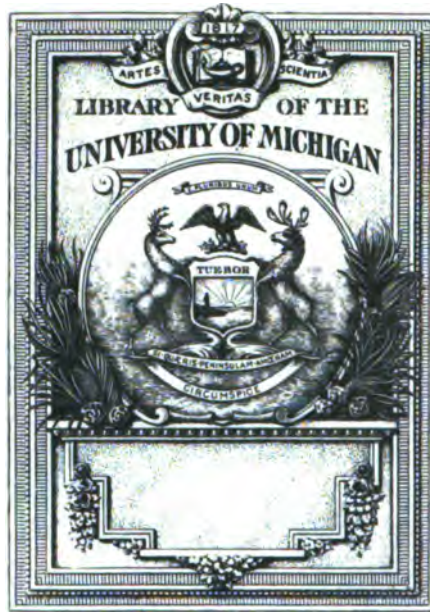
We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

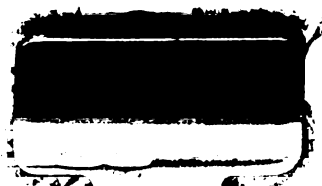
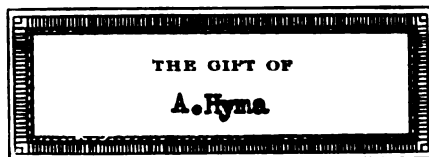
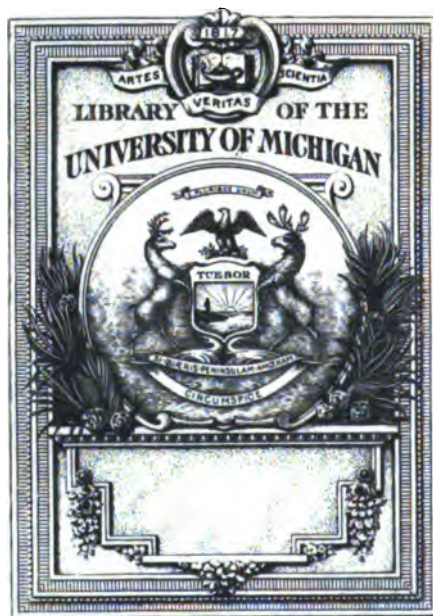
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

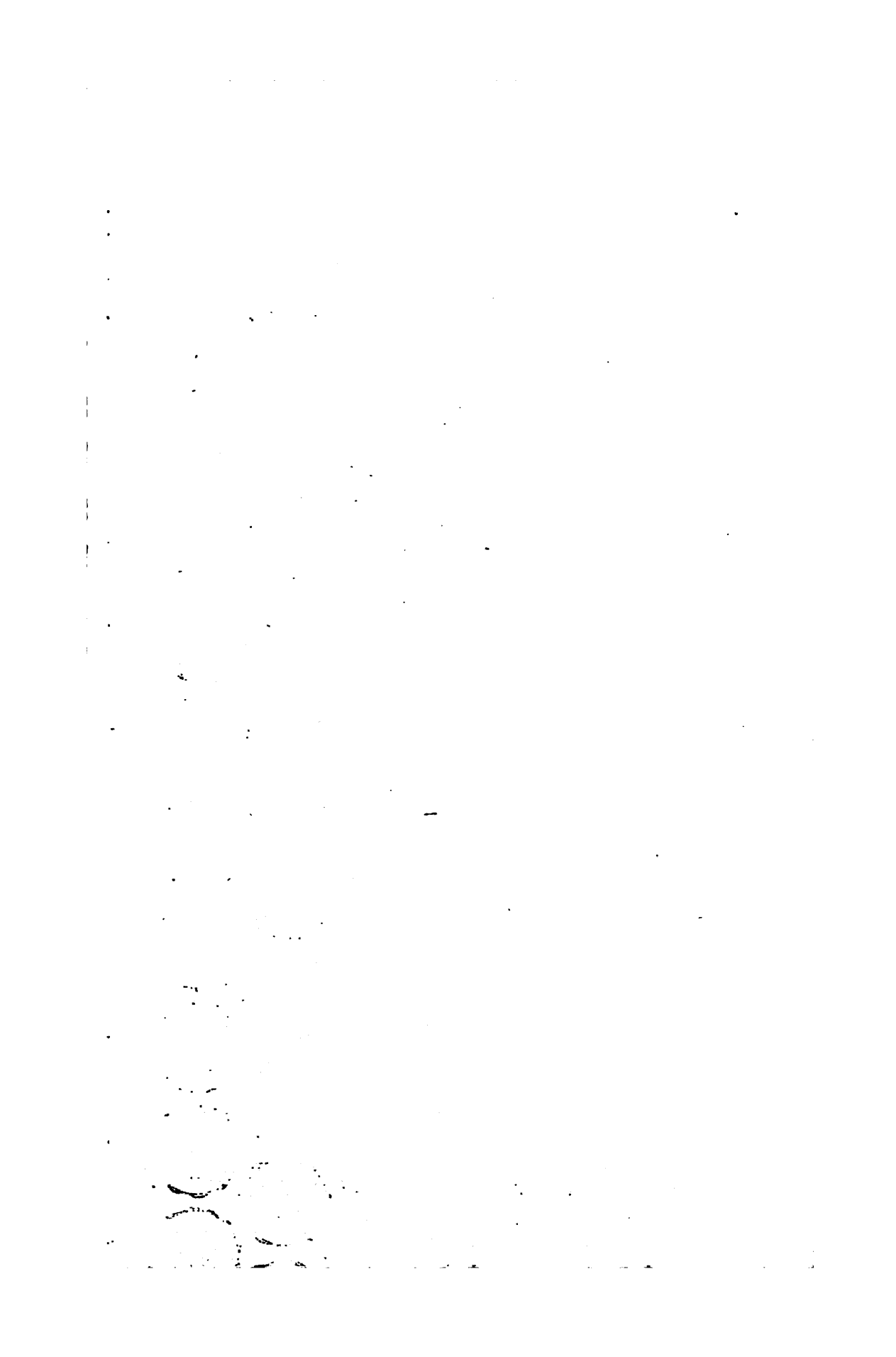
B 449641

DR
303
.M64

MONUMENTA SERBICA

SPECTANTIA

HISTORIAM

SERBIAE BOSNAE RAGUSII

EDIDIT

FR. MIKLOSICH

VIENNAE

APUD GUILIELMUM BRAUMÜLLER

1858

A. Hyma
gt.
5-1-1923

DX
303
16-1

ILLUSTRISSIMO
PRINCIPI
MICHAELI M. OBRENOVIC

HUNC LIBRUM

DEDICAT

GRATUS EDITOR.

423286

Ниc либер complectitur diplomata spectantia ad historiam Serbiae, Bosnae, Ragusii, quae lingua serbica conscripta sunt. Diplomatus addidimus quasdam inscriptiones, e quibus illarum regionum historia aliquem fructum capere posse videbatur. Speramus neminem nos reprehensurum, quod illorum quoque diplomatum fecimus mentionem, quorum aut epitomen aut summam tantum lectori offerre potuimus.

Fontes, e quibus, quae hic proponuntur, hausimus, et libri, quibus in conscribendo hoc opere usi sumus, sunt sequentes:

- Arkiv za povēstnicu jugoslavensku. I—III. U Zagrebu.
(Авраамовић) Д. Авраамовићъ, Описаніе древностиѣ србски у Светои (атонской) Гори. У Београду. 1847.
(Авраамовић) Д. Авраамовићъ, Света Гора сѣ стране вере, художества и повестнице. У Београду. 1848.
(Даница) Даница. Издао Вук Стеф. Караџић. У Бечу.
(Деџански првенац) Деџански првенацъ. Описаніе манастира Деџана, диплома краля деџанскогъ, описаніе ипекске патриаршије и. п. одъ Гедеона Јосифа Јуришића. У Новомъ Саду. 1852.
Engel, J. Ch. v., Geschichte von Serbien und Bosnien. Halle. 1801.
Farlati, D., Illyricum sacrum. Venetiis. 1751—1769. 8 voll.
(Голубица) Голубица съ цвѣтомъ књижевства србскогъ. II. 1840. III. 1841. IV. 1842. V. 1843. 1844. У Београду.
(Извјестija) Извѣстія императорской академіи наукъ по отдѣленію русскаго языка и словесности. Санктпетербургъ.

IV

- (Julinas) П. Юлинацъ, Краткое введеніе въ исторію происхожденія славено-сербскаго народа. Venetiis. 1765.
- (Karadžić) Вук Стеф. Караџић, Примјери српско-славенскаго језика. У Бечу. 1857.
- Katančić, M. P., De Istro. Budae. 1798.
- Kukuljević Sakcinski, Ivan, Izvjestje o putovanju kroz Dalmaciju u Napulj i Rim. U Zagrebu. 1857.
- (Ljetopis) Сербске Лѣтописи. У Будиму.
- (Magazin) Србско-далматинскій магазинъ. У Задру.
- (Milaković) Д. Милаковићъ, Исторія Црне Горе. У Задру. 1856.
- (Milutinović) С. Милутиновићъ, Исторія Црне Горе. У Бюграду. 1836.
- Mordtmann, A. D., Belagerung und Eroberung Constantinopels. Stuttgart und Augsburg. 1858.
- Palatino, G. B., Libro, nel qual s'insegna a scriver ogni sorte lettera. Roma. 1550.
- Palatino, G. B., Compendio del gran volume dell' arte del bene et leggiadramente scrivere tutte le sorti di lettere e caratteri. Venetia. 1588.
- Paton, A. A., Servia, or a residence in Belgrade. London. 1854.
- (Rajić) I. Раячъ, Исторія разныхъ славенскихъ народовъ, наймаче Болгаръ, Хорватовъ и Сербовъ. 4 voll. Въ Виеннѣ. 1794.
- Sitzungsberichte der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften. Wien.
- (Sпоменису) Србскіи Споменицы или старе рисовуль, дипломе, повелѣ и сношенія босански, сербски, херцеговачки, далматински и дубровачки краљва, царева, банова, собрани трудомъ Павла Карано-Тврткивића. I. У Бюграду. 1840.
- Šafarik, P. J., Památky dřevního písemnictví jikoslo-

vanův. V Praze. 1851. Listiny, psaní a nápisy ist die erste Unter-Abtheilung des fünften Theiles: Obrázky občanského písmenictví.

Šafarik, P. J., Serbische Lesekörner oder historisch-kritische Beleuchtung der serbischen Mundart. Pest. 1833.

Schimék, M., Politische Geschichte des Königreichs Bosnien und Rama. Wien. 1787.

(Успенскій) П. Успенскій, Указатель актовъ, хранящихся въ обителяхъ Св. Горы афонской, im Журналъ министерства народнаго просвѣщенія. 1847. II. 24—74 und 169—200. Санктпетербургъ.

(Востокъ) А. Востоковъ, Описание русскихъ и словенскихъ рукописей румянцовскаго музеума. Санктпетербургъ. 1844.

(Vujić) I. Вучиъ, Путешествіе по Сербіи. У Будиму граду. 1828.

Wiener Jahrbücher. 1831. Band LIII. (1—58.) Anzeigeblatt. Übersicht der vorzüglichsten schriftlichen Denkmäler älterer Zeiten bei den Serben und anderen Südslaven. Von P. J. Šafarik.

Praeterea usi sumus libro manu scripto, continente pactiones factas a Ragusinis inde ab anno 1326 cum principibus et optimatibus slavis: dolemus, codicem hunc c. r. archivii, quod est Ragusii, uligine ita esse vitiatum, ut plurima legi non possint, et librarium aut adeo linguae ignarum aut adeo negligentem fuisse, ut plurima, quae legi possunt, intelligi nequeant. Omnia ea diplomata serbica, quae nunc servantur in c. r. archivio, quod est Viennae, diligenter contulimus cum nostris apographis, ut inter textum nostrum et archegrapha illud tantum intercedat discrimen, quod aut textus typis exscribendus aut lectoris opportunitas pascere videbatur. In eodem c. r. archivio Viennensi descripsimus quaedam, quae in hoc libro primum edita sunt. Etiam in Cetinje nonnulla invenimus, quem locum anno

VI

1856 per Dalmatiam talia quaerentes invenimus. Alia obtulerunt illustrissimi viri J. Danilo Jadertinus, J. Fiedler, Jeremias Gagić Ragusinus, A. Hilferding Petropolitanus, Vuk Stef. Karadžić, J. Kukuljević Sakcinski Zagrabienensis et Petrus Petrović Njegoš, dum vivebat, vladika Montis Nigri. Utinam et alii, quae habent, nobis permisissent, non ad augendam gloriam nostram — minima enim est in edendis, maxima in explicandis litterarum monumentis — sed ad promovendam et linguae et historiae et geographiae serbicae cognitionem. Nos animo lubenti cuilibet cito edituro, quae collegeramus, permisissemus, malentes ab alio editis frui, quam edendo tempus consumere et, quae nobis magis cordi sunt, differre et procrastinare. Tali vero libere diutius carere non potuimus. In archivio, quod est Carlovicii, sequentia diplomata servari comperimus: 1. Stephani Uroš II., anni 1302, de donatione facta monasterio Chilandar. Orig. Confer apud nos LXII. LXIII. 2. Stephani Uroš (IV.), anni 1348, de donatione facta ab ipso et conjuge Helena monasterio Chilandar. Orig. Confer apud nos CXIX. 3. Stephani Uroš (IV.), anni 1348, de fundis sitis in monte Atho, quos pretio 1760 aureorum emtos monasterio Chilandar donavit. Orig. 4. Vuk Branković, 15. augusti 1371, de fundis sitis in Macedonia et Albania, donatis monasterio Chilandar. Orig. Confer apud nos CLXX. 5. Ioannis despotaе, Berkasovo, 4. maji 1496., de pagis quibusdam donatis monasterio Krušedol. Apogr. Apud nos CDLXII. et alia Sigismundi Augusti, regis Poloniae, Basilii, principis Moldaviae, Alexii Mihailović, cari Russiae, Niconis, patriarchae Russiae (1653), Ferdinandi III. imperatoris, Georgii Rákoczy, Barcsai, Leopoldi I. imperatoris, Radul, Ioannis Gregorii, Ducae et Šerban, principum Valachiae, Ioannis et Petri Aleksejević et Sophiae Aleksejevnae et aliorum.

Restat, ut dicamus, quomodo editoris munere functi simus. In diplomatibus, quorum archegrapha nobis servata sunt, nihil mutandum esse putavimus; sine ulla mutatione etiam ea edidimus, quorum antiquiora habuimus apographa: in iis vero, quae librarii russizantes praecipue hoc saeculo descripserunt, serbismos restituendos esse censuimus, persuasum habentes, textum hoc modo emendatum ab archegrapho minus discedere quam apographum, quo usi sumus. Diploma CXXX. tamen intactum reliquimus, cum in textu adeo vitiato medela esset incerta. In prioribus igitur etiam menda fideliter expressimus, lectori corrigenda relinquentes: habes igitur, amice lector, pagina 137. linea 21. оударнсмо и оукрашнсмо, quanquam dubitari non possit legendum esse одарнсмо; pagina 118. linea 8. прѣрѣчн pro прѣрѣчи, uti 109. 11; 160. 19; 181. 4; pagina 567. linea 7. тко ен ми хотѣлъ зло счинити pro кто ен имъ хотѣлъ зло счинити etc. etc. Quae ipsi addidimus, uncis sunt inclusa. Praeterea notanda sunt sequentia: I. Compendia omnia resolvimus et singula vocabula, quo faciliior sit lectio, separatim scripsimus, memores aureorum P. J. Šafarikii verborum, quae leguntur in praefatione operis: Památky dřevního písemnictví jihoslovanův. V., quanquam vobis ignotum non sit, plurimos inveniri apud nos, qui difficiles has nugas rem gravissimam esse putant. Ridiculum nobis videbatur talia ut difficiliora editorem non praestare, sed poscere a lectore. II. Interpunctione ea usi sumus, quam sensus postulare videbatur. In archegraphis interpunctio aut nulla aut inepta est. De compendiis et de interpunctione codicum et diplomatum slavicoꝝ agat palaeographia slavica: editor vero monumentorum operam det, ut lectio sit expedita, quo facilius lector cogitationem intendere possit ad sensum, innumeris locis impeditissimum. Lector nostra interpunctione in errorem non induce-

VIII

retur, sciens, se ubique suam interpunctionem nostrae posse substituere. III. Quo anno, quo die, quo loco diploma sit scriptum, ubique indicare conati sumus. IV. Tandem lingua latina addidimus summam diplomatis; notas, quas archivarii adjecerunt; neque supersedimus monere de locis, ubi diploma servatur, de sigillis, de materie, de prioribus editoribus et de iis scriptoribus, qui diplomatis mentionem fecerunt. Ubique notatum reperies, utrum archegrapho an apographo simus usi.

Scimus, nos saepius errasse, gratoque animo prosequemur nomina eorum, qui errores nostros correcturi sunt.

Menda typographica, quae animadvertimus, diligenter notavimus. Mendis typographicis addidimus locos, qui in diplomate LXXXIII. post inspectum apographum Alexandri Hilferding mutandi videbantur. Alia corrigant alii, qui aut archegrapha aut meliora inspecturi sunt apographa.

C o r r i g e n d a .

2, 22. прѣсть: крѣсть. 2, 25. ind. I.: ind. XI—XII.
 2, 28. 1186—1196: 1217—1241. 2, 29. Asén: Asén II.
 3, 4. въ Дринѣ: в Ѡдринѣ. 3, 19. 1198: 1197. 4, 6. мѣ-
 прѣложи: мѣ прѣложи. 6, 3. Свѣтон,: Свѣтон. 17, 18. Vga-
 nida: Vganjida. 22, 1. 1238: 1237. 23, 7. дакъть: лакъть.
 26, 29. злѡу плѡчю: Злѡу Плѡчю. 26, 34. вѣрь: Бѣрь.
 30, 9. да: до. 31, 7. тишѣща: тишѣща. 38, 9. досѣва: до
 сева. 49, 3. Сѣмѣона: Сѣмѣона. 49, 21. халандарском:
 хиландарском. 51, 21. дѣги: дрѣги. 55, 2. кѣалѣвѣствоу:
 краѣвѣствоу. 71, 16. потѣднѣхъ: потерѣднѣхъ. 71, 19. та-
 кокин: таковин. 73, 15. рѣк шнѣми: рѣкшнѣми. 74, 23. црѣ-
 новѣ: црѣковѣ. 78, 36. послѣкъшъ: поспѣкъшъ. 83, 26. въсѣхо-
 щѣтъсѣ: въсѣхощѣтъ сѣ. 86, 9. крѣсоти: красоти. 86, 24. съ:
 съ. 88, 20. н: ин, recte fortasse инѣ. 88, 25. изъглаголати:
 изъглаголати н. 88, 27. царѣ царѣмъ: цѣсарѣ цѣсарѣмъ.
 88, 28. доухѣ н царѣмъ: доухѣн цѣсарѣмъ. 88, 31. радѡуи-
 те: трѡудѣте. 88, 34. оупѣвашѣ: adde оупѣвашѣ. 89, 13. Сѣ-
 мѣшна: Сѣмѣшна. 89, 21. сѣсъмъ: съсъмъ. 89, 21. госпо-
 да: бога. 89, 24. окѣини: окѣини, sic cod. habere dicitur.
 89, 25. члѡвѣкъскаго: члѡвѣкъскаго, sic cod. habere dicitur.
 89, 25. възѣкъснѣмъ: възѣкъснѣмъ. 89, 29. апѡстоли: апѡстоламъ.
 90, 3. очѣю: шчѣю. 90, 12. любѡвъ: любѣвъ. 91, 30. нѣоу-
 мѣни: нѣоуѣмонѣ, sic cod. habere dicitur. 91, 36. шковѣ-
 ниѣ: шковѣниѣ. 91, 37. свѣщѣниѣ: свѣщѣниѣмъ. 92, 2. тра-
 пѣзафѡри: трапѣзафѡри. 92, 8. краѣвѣства: краѣвѣство.
 92, 13. краѣвѣства: краѣвѣство. 92, 13. Бѣволикъ: Бѣ-
 воликъ, sic cod. habere dicitur. cf. 559, 3. 92, 20. а сѣло: а сѣ.
 92, 22. Датѣчамъ: Дѣтѣчамъ. 92, 23. Роусѣли: Роусѣли.
 92, 27. (до Гѡзи Глѣвѣ на Доуѣниѡу Глѣвѡу) fortasse in mar-

Х

gine additum Dec. prven. 54. non habet. 92, 28. Папракыни: Прапракыни. Etiam Dec. prven. Папракыни. 92, 29. Бродлики: Бродники. Etiam Dec. prven. habet Бродлики. 92, 30. Ъзрѣслааѣ: Ъзрѣслааѣе. 92, 32. Доубовникъ: Доубовникъ. 92, 35. сходи: ходи, sic cod. habere dicitur. 92, 36. срѣдиноу трѣгъ: срѣдни Оутрѣгъ. 92, 37. дроуги и: дроугни. 93, 5. полии: полии. 93, 7. Храстовицы bis: Храстовици bis. 93, 14. поуѣмъ: поуѣмъ, sic codex habere dicitur. Dec. prven. habet поуѣмъ. 93, 15. поуѣти: поуѣта, sic codex habere dicitur. Dec. prven.: поуѣта. 93, 15. мрамороу оу: мрамороу, оу. 93, 16. с мегими: с мегими. 93, 20. Трѣпетъникъ: Трѣпетъникъ. Dec. prven.: Трѣпетъникъ. 93, 21. Стапъчаницоу: Талъпъчаницоу. 93, 23. Цитарицѣмъ с: Цитарицѣмъ и с. 93, 25. вѣдъ винограда 83 Роудинъ rectiori manu in gasura additum. 93, 26. локкоу: локкоу. 93, 26. доуба: дѣба. 93, 32. Рѣгѣвъ: Рѣгѣвъ. Dec. prven.: Рѣгѣвъ. 94, 1. црѣкы: црѣкы. 94, 1. Ъзникѣмъ: ѡзникѣмъ rectius fortasse. 94, 3. Ъзникъ: ѡзникъ rectius fortasse. 94, 4. Цитарицоу и: Цитарицоу, и. 94, 11. стоудѣнѣцъ оу: стоудѣнѣцъ, оу. 94, 13. низъ: и низъ. 94, 13. ѡзвѣнѣ: ѡзвѣнѣ. 94, 15. Нѣдѣлинѣоу: Нѣ(дѣ)линѣоу. 94, 16. с мегими: с мегими. 94, 19. Маторскы: Маторскы. 94, 20. Жръково оу слатинѣоу: Жръково, оу Слатинѣоу. 94, 22. Слѣпини Потѣкѣ, вѣдъ Слѣпинѣоу: Слѣпини Потѣкѣ, вѣдъ Слѣпинѣоу. 94, 23. оу Оумѣчинѣоу: оу оу Мѣчинѣоу. 94, 28. Ърѣло: ѡрѣло rectius fortasse. 94, 38. Трѣскавъцъ: Трѣскавъцоу. 95, 1. рыбарскы: рыбарскы. 95, 2. лѣнѣцъ: Лѣнѣцъ fortasse rectius. 95, 4. Грѣкъшѣнѣоу: чрѣкъшѣнѣоу. 95, 10. вѣтѣчрѣкъскѣ, и како: вѣтѣчрѣкъскѣ, и како. 95, 11. Комарѣцинѣоу: Комарѣцинѣоу, sic codex habere dicitur. cf. tamen 94. 37 et nota, etiam in Dec. prven. ессе-нѣцъ. 95, 13. оуз доль: оузъ доль. 95, 18. Лоукинѣ: Лоукинѣ. Dec. prven. Лоукинѣ. 95, 20. хроу-соуѣоула: хроу-соуѣоула. 95, 29. Кѣзнѣга: Кѣзнѣга. 95, 31. и спадаюкѣ: испадаюкѣ, sic codex habere dicitur. 96, 2. вѣдъ Лоуѣчинѣ: вѣдъ Оулоуѣчинѣ, sic codex habere dicitur. 96, 14. хроу-соуѣоула: хроу-соуѣоула. 96, 15. хроу-соуѣоула: хроу-соуѣоула. 96, 18. ѡклѣсарѣхъ: ѡклѣсарѣхъ, sic codex habere

dicitur. 96, 19. мѣгѣ : мѣгѣ. 96, 30. да се коси : да си коси. 96, 30. мѣги моу шдѣ : мѣги шдѣ. 96, 38. Срдановникъ : Срдановникъ. 97, 3. братна : братаа. Деѣ. ргвеп. братна. 97, 11. Бонко, Боуданикъ : Бонко Боуданикъ. 97, 11. Бонко : Бонко. Деѣ. ргвеп. Бонко. 97, 12. Доброшівникъ : Доброшівникъ. 97, 16. Любослаанкъ : Любьслаанкъ. Деѣ. ргвеп. Любослаанкъ. 97, 19. Бладое : Бладое. 97, 20. Ранко : Ранко. Деѣ. ргвеп. Ранко. 97, 21. Станьшикъ : Станшикъ, *quod etiam* Деѣ. ргвеп. *habet.* 97, 22. *Uncis inclusa archegraphum habet post Срдановникъ linea* 24. 97, 24. Драгоуи : Драгоуи. Деѣ. ргвеп. Драгоуи. 97, 24. Ранко : Ранко. Деѣ. ргвеп. Ранко. 97, 25. Богданъ, Крычелѣи : Богданъ крычелѣи. 97, 31. мин шещахъ се : ми н шещахъ се. 98, 2. вѣдьвоу. вѣдьвоу ; вѣдьвоу : вѣдьвоу. *Ita etiam habes in* Деѣ. ргвеп. 98, 3. вѣдьвоу : вѣдьвоу. 98, 3. нстежи : нстежин. 98, 13. пискоупа : юпискоупа. 98, 14. пискоупа : юпискоупа. 98, 15. работа чѣтнице житотрѣленіе : работа : чѣтнице, житотрѣленіе. 98, 16. повелни : повелн. 98, 21. држи : дръжи. 98, 22. монастырю : манастирю. 98, 27. ю нѣ : юн ю. 98, 28. въ(хъ) : хъ *nos addidimus, nī fallimur, recte.* 99, 13. снн : съснѣ, *fortasse съснѣ.* 99, 22. ѣзыкин : ѣзыкин. 99, 26. пакы : паки. 100, 5. царн : цѣсарн. 100, 5. ѣзыкы : ѣзыкин. 100, 12. царнѣ : цѣсарнѣ. 100, 15. царѣ : цѣсарѣ. 100, 26. въноутрь ннхъ : въноутрь-ннхъ. 100, 28. воудоуши : воудоушин. 100, 37. Стефанъ : Стѣфанъ. 100, 37. божнѣи : божнѣи. 100, 38. срьескихъ : срьескихъ. 102, 22. Милошъ : Милошъ. 105, 2. Баранинъ : баранинъ. 105, 4. васелоу : вастелоу. 109, 29. 1321—1336: *rectius fortasse 1336—1347 propter Стефаномъ краиѣмъ четвертымъ* 111, 21. 111, 6. *De Гмоулки nomine proprio dubitandum.* 129, 14. самодѣжъ : самодръжъ. 129, 32. овшѣдъ : овшѣдъ. 134, 36. Иервсалаимъ : Иервсалаимъ. 139, 27. прѣкисокшмоу : прѣкисокшмоу. 170, 25. Бонславшъ : Бонславшъ. 202, 23. *Dyrrhachii : Dyrrhachii.* 257, 31. безъ : безъ-. 257, 32. вишнаго : вишнаго. 261, 7. Дѣбрьеника : Дѣбрьеника. 263, 2. Макариѣ : Макариѣ. 265, 6. сьдѣчннма : срьдѣчннма. 265, 9. въчловѣченнѣмъ : въчловѣченнѣмъ. 265, 36. Добревинѣ : Дѣбрьенинѣ. 267, 29. ми. кѣра :

XII

ми кѹра. 270, 32. запише: запиши. 291, 3. и ни хъ: и
ни хъ. 296, 19. богълюбимми: богълюбимми. 359, 9. ю: кю.
415, 24. непополнимо: непоколенмо. 421, 29. ни хъ:
ни хъ. 442, 3. Повомъ: Новомъ. 445, 32. тврѣхъ; : тврѣхъ,
494, 18. Трѣенихъ: Трѣенихъ. 528, 22. а(у)па: ха(у)па.
528, 22. доносѣки: доносѣки. 533, 11. грѣчистѣ: прѣчистѣ.

I. 1114.

Župan Stroje et županica Sima.

Жупан Строй Естолмню. жупаница его Симѣ.

Еѣ лѣто . хрди.

Сю потрахнѣ да бѣдѣть монастырь ѿ Стѣнѣци.

Inscriptio acu picta in peritrachelio, quod est in mon. Banja prope Catharum. Editor descripsit anno 1856; habet quoque I. Kukuljević in Izvjestje o putovanju. 40.

II. 1181.

Sava, Serbiae archiepiscopus.

Син жезлъ даровалъ царъ Ілѣѣи Комнѣнѣ съѣтомъ сербскомъ Гавръ (ѣ) въ знакъ царскіѣ власти поставилъти нѣгѣмѣна самовластна. лѣта штъ Христа . хрпа.

Inscriptio recens in mon. Chilandar. D. Avraam. Опмс. 13. Св. Гора. 35. Corrigit annum monitus Savam anno 1169 natum, anno 1186 monachum in monte Atho, anno 1208 hegumenum in Studenica, anno demum 1221 archiepiscopum factum esse.

III. 1186. ind. V. 27. septembris. Ragusii.

Stephanus Nemanja, Serbiae magnus županus, et fratres Stracimir et Miroslav, cum Ragusio, comite Gervasio, pacem faciunt.

Diplomatis latini subscriptio est serbica, crucibus enim Stephani et Miroslavi addita sunt haec verba: (ѣъ еѣ)ли жупанъ клѣнь се и подѣписѣхъ. ѣъъ князь Мѣрославъ клѣнь се и подѣписѣхъ.

Sine sigillo. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Vetus apographum integram praebet subscriptionem.

IV. 1189. 29. augusti. Ragusii.

Kulin, Bosnae banus, pactionem facit cum Gervasio, Ragusii comite, de mercatura Ragusinorum in Bosna.

Ѥ нмѣ шца и сына и свѣтого доуха. ѣ банъ босньскѣи Кѣлинь присизаю тѣбѣ, княже Кръѣашъ, и вѣстѣмъ граѣамъ

ДѢРОВЬЧАМЪ ПРАВЫ ПРИТѢЛЪ БЫТИ ВАМЪ ШДЪ СЕЛѢ И ДО ВѢКА
И ПРАВЪ ГОН ДРѢЖАТИ СЪ ВАМЫ И ПРАВЪ ВѢРЪ, ДО КОЛѢ СЪМА
ЖИЕВЪ, ВСИ ДѢРОВЬЧАЕ КИРЕ ХОДЕ ПО МОЕМЪ ВЛАДАННЮ ТРѢГЪ-
ЮКЕ, ГДѢ СИ КЪТО ХОКЕ КРѢВАТИ, ГОДѢ СИ КТО МИНЕ, ПРА-
ВОКЪ ВѢРОВА И ПРАВЫМЪ СРЪЦЕМЪ ДРѢЖАТИ Е БЕЗЪ ВЪСАКОЕ ЗЪЛѢ-
ДИ, РАЗЪВѢЩО МИ КЪТО ДА СЕОМЪ БОЛОМЪ ПОКАОНЪ, И ДА
НИМЪ НЕ БУДЕ ШДЪ МОИХЪ ЧЕСТЪНИКОВЪ СИЛЕ, И ДО КОЛѢ ВЪ МИНЕ
БУДЕ, ДАТИ НИМЪ СЪВѢТЪ И ПОМОКЪ, КАКОРЕ И СЕВѢ, КОЛИКОРЕ
МОГЕ, БЕЗЪ ВЪСЕГА ЗЪЛОГА ПРИМЫСЛА, ТАКО МИ БОГЪ ПОМАГАН И
СНЕ СВѢТО ІВАНЪКЕЛИ. † Радое днѣкъ бани писахъ сню книгу
покиловъ бановъ шдѣ рождества хрѣстова тисѣка и сѣто и
шсѣмъ десѣтъ и девѣтъ лѣтъ, мѣсеца авгѣста в дѣвѣдѣсѣти
и девѣти днѣхъ, в сѣченнѣ главѣ ІИВѢАНА КРѢСТИТЕЛА.

Origin. membran. in bibliotheca caesarea Petropoli;
duo apographa vetustissima, quorum alterum ineunte saeculo
XIII. factum est, in c. r. archivio Viennae. Спомен. I. P. J.
Šafar. Památky. Listiny 4. Извѣстія 1852. 344. Spom. 1. Nos
textum damus apographi antiquioris.

V. 1190. 17. junii. Ragusii.

Ragusini, Gervasio comite, foedus faciant cum comite
Miroslavo, fratre Stephani Nemanja, Serbiae magni župani.

Diplomatis latini subscriptio est serbica: прѣстъ княза
Мирослава.

Sine sigillo. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

VI. (1193) 6701. ind. I.

Actum de silva emta a S. Sava cellae in Caryis. In mon.
Chilandar. P. Uspen. 177.

VII. (1186—1196.)

Asen, Bulgarorum et Graecorum rex, potestatem dat
Ragusinis in suis terris libere mercaturam faciendi.

† ДАВА ЦАРЬСТВО МИ ВРНЪЗЪМЪ СИ ХЪРѢ ВСИ ДЖЕРВЕНН-
ШЕТѢН, ЛЮШЕНЪМЪ (В)СЕКРЪНЪМЪ ГЪ(СТЕМЪ) ЦАРЬСТВА МИ,
ДА БУДЕ ХЪДАТА ПЪ ВСИ ХЪРѢ ЦАРЬСТВА МИ СЪ ПЪЛЪ КАКЕЖ
(АН)ЕШЪ, НАН НЪСА НАН ЖЕНЪ, НАН КЪПНЪ КАКЕЖ АНЕШЪ НЪ-
САТЪ, И ДЪ КЪМЪ АНЕШЪ ЗЕМЪ НАН ХЪРЪ ДЪНДЪ, НАН ДЪ БЪ-

дѣшѣ или Браничѣа и Бѣлграда двѣдѣтъ, или дв Тръ-
нѣа и по всемѣ Загврниѣ...(н)л(н) дв (П)раслав(а) или
карѣвнѣскѣхъ хѣрѣ придѣтъ, или крѣнѣстѣн хѣрѣ или
кѣрѣнс(тѣ)н или вѣ Дринѣ и в Динѣт или в скѣпѣскѣхъ
хѣрѣ или прилѣ(п)скѣхъ или в Дѣвѣлскѣхъ хѣрѣ или в
зѣма арѣанѣскѣхъ или в Бѣлѣнѣ идѣтъ, пѣ всадѣ да си
кѣпѣшѣа в продаѣахъ сѣвѣрѣднѣ всѣхъ всѣкѣхъ пакѣстѣ,
да не нмаѣ(т)ѣ пѣ всѣхъ хѣрѣхъ царѣствѣ мн и г(ра)дѣ-
вѣхъ и канѣбрѣхъ запрѣтѣнна, н(ж) да си хѣдѣтъ и кѣпѣ-
хъ и продаѣахъ всѣхъ пѣчѣлѣн ѣ(к)ѣ и всѣхъ рѣннѣ лѣшѣннѣ
гѣстѣ царѣствѣ мн. кѣтѣ лѣ нмѣ спѣкѣстѣ в томъ лѣшѣ или
на канѣбрѣ или на фѣрѣвѣхъ или гд(ѣ) л(н)ѣшѣ прѣзѣ за-
конѣ о кѣмѣрѣ, тѣ да ѣ вѣстѣ, тѣмѣ ѣ прѣтѣннѣхъ царѣ-
ствѣ мн, и лѣшѣстѣ не ѣстѣ (н)мѣтѣ, (н)жѣ всѣлѣ(ж)...мѣ
шѣрѣнѣ пѣтѣтъ...мн †.

† Яскѣ(ѣ)...Бѣлѣгарѣ(мѣ) и Грѣкомѣ. †.

Sigillum avulsim. Origin. membran. P. J. Šafar. Pa-
mátky. Listiny. 3. Извѣстїя. 1852. 347. 348.

VIII. (1198) 6706. 2. novembris.

Stephanus Nemanja, Serbiae magnus županus, venit
in montem Atho.

О насѣлѣннѣ сѣтаго сѣго мѣнастѣрѣ прѣподобѣнѣмѣ
штѣцѣмѣ нашнѣмѣ Гнѣмѣономѣ и Бѣкою ѣмѣлѣнѣмѣ. штѣчѣ блѣ-
гѣслобѣнѣ.

Нашѣ сѣтѣ мѣнастѣрѣ снѣ, ѣко оѣвѣдѣтѣ вѣмѣ, ѣко
вѣпѣстѣло вѣшѣ мѣсто снѣ штѣ вѣзѣожѣнѣхъ рѣзѣоннѣхъ,
прнѣшѣдѣшѣу жѣ кѣ мнѣ трѣбѣлѣжѣномѣу настѣвнѣкоу штѣцоу
нашѣмоу Гнѣмѣшѣноу мнѣшѣоу, ѣжѣ ннѣомѣу штѣ зѣмѣлѣнѣхъ не
прнѣложѣтъ сѣ, занѣжѣ добѣродѣтѣлѣ снѣ юстѣ лѣѣвѣ рѣднѣ, ѣжѣ
тѣплѣотѣю нѣскашѣштѣ всѣхъ, и нашѣ хотѣшѣоу почнѣстѣ шѣрѣзѣ,
вѣ нѣжѣ тѣплѣоу прѣбѣдѣ сѣ лѣѣвѣошѣю, и вѣжѣстѣлѣнѣмѣ по-
дѣнѣгѣ сѣ доѣшѣомѣ слѣшѣаѣ прѣсѣладѣ глѣсѣ глѣголѣѣцѣмѣ: нѣжѣ
не вѣстѣанѣтѣ всѣхъ, и вѣ слѣдѣ мѣнѣ не ндѣтъ, нѣстѣ мнѣ
дѣстѣоннѣ, царѣство сѣоѣго штѣчѣствѣ вѣстѣанѣвѣ и всѣ ѣжѣ
на зѣмѣлѣнѣ доѣшѣоу порѣбѣошѣаѣшѣаго мнѣрѣ нѣзѣѣгѣ, вѣ снѣю
прнѣдѣ поѣстѣмѣноу мѣсѣца нѣовѣбрѣ вѣ .ѣ. дѣнѣ, вѣ лѣто
.ѣѣѣ. и .ѣ., и вѣсѣхѣотѣ шнѣ блѣжѣнѣ, ѣко и тамѣо шѣпрѣвѣдѣ

свое царство, тако и здѣ въждѣлѣхъ за вы шверѣти въ мѣсто спасеніи, испроси оу цара мѣсто сие поустое, и поеть мене грѣшнаго изъ Батопеда, и въ мѣсто сие въселѣхъ се и нѣколько мало прѣвѣхъ съ мною великими же и непрѣстѣльными подвигъ прѣшѣхъ .и. мѣсець прѣвѣхъ, къ вѣчно-мѣспрѣложу се блаженствоу.

E Savae typico pro mon. Chilandar. Codex membran. saec. XIII. in Chilandar. D. Avgam. Опие. 8. Св. Гора. 24.

IX. (1198—1199.)

Stephanus Nemanja, Serbiae magnus županus. Donatio facta monasterio Chilandar.

Ис-конн сътвори богъ небо и землю и чловѣкъ на немъ, и благослови ю, и дасть имъ власть на всѣхъ тварехъ своихъ, и постави шен царе, друугие князе, нни владикы, и комуужде дасть пастн стадо свое и съблюдати е шть ѣсакога зъла на-ходящаго на не. тѣмъже, братне, богъ прѣмилостивъ оутверди Гръке царьми а Оугре кральми, и когожде езика раздѣланъ и законъ давъ и нравы оуставы и владикы надъ нимъ по правоу и по законуу раставль своею прѣмоудростию. тѣмъже по мѣнозѣи его и неизмѣрѣнѣи милости и чловѣколюбию дарова нашимъ прадѣдомъ и нашимъ дѣдомъ шевладати сию въ землю сръбьскою, и въсакоуеко богу строе на оуинаш чловѣкомъ не хоте чловѣчн гнѣбан, и постави ме великаго жоупана, нареченаго въ свѣтѣмъ крщени Стефана Немаиоу, и шеновнухъ свою дѣдиноу, и больше оутвердихъ божию помокню и свою моудростию, дановъ ми шть бога, и въздвигохъ погнѣшюю свою дѣднѣи, и приовѣртохъ шдѣ морьске землѣ Зетоу и съ градовы. а шдѣ Ирѣканашъ Пилотъ, а шдѣ грѣчске землѣ Лавъ съ Лѣпланемъ, Гальбочицоу, Рѣке, Загрѣлатоу, Лѣвѣчи, Бѣлѣицоу, Лепеницоу. и божию помокню и своимъ троудомъ та вса приовѣрѣть, поспѣшенимъ божиемъ миръ и тиחותъ въсприемъшоу владичьствоу моемоу шдѣ всюгда, зачехъ по(о)шравати мысль свою и поучавати оумъ скон, въждѣлѣвати и пишн се ш доуши свои, въ которое число въчѣтѣнъ ебдоу въ дѣнь страшнаго сѣда, и како еи мощно въсприети ми ангельски и апостольски шеразы и послѣдовати владичьнимъ глаголомъ: възъмѣте его мѣе на се, и наоучите

се ють мене, ꙗко кроткъ есмь и сѣмѣринь срдѣцею, ꙗго бо мое благо и вѣѣме мое лько есть. мноуеышоу же вѣѣмени многоу владика мон прѣмноостнѣмъ не прѣзѣрѣ моленикъ сѣплѣсканиѣ своего, нѣ ꙗко шѣдръ трудоположнникъ и мѣздобѣздатеа, нже рече нескеръннми сконми оустн: не придохъ прѣзѣати праведникъ нѣ грѣшникъ въ покаѣние; и мѣнѣ по милострѣдью ꙗго вънизаноу приклоучышоу се вѣѣмени ꙗсно, и еса мира сего чѣсть и слава ни въ чѣтоже ми вѣмѣнена бысть, и въсоу красотоу житиѣ сего и дневно възѣрѣнии ꙗко и дымъ ми бысть видимо, а христова любу паче прѣвзвѣаше се къ мѣнѣ оше и къ недостониюу. и вънизаноу встави хъ владичѣство мое и въса моѣ, различнаѣ моѣ, Христоу изъвольшоу тако и прѣсвѣтѣи-госпожди вогородници, и сподоб(и) мѣ грѣшнѣаго свѣтаго ига ꙗго благоаго, и шѣщаника мѣ сътвори чѣстнаго и ангельскаго и апостольскаго шѣраза малааго и великааго. сѣмоу же конѣчавъшоу се о мѣнѣ, оустрою сѣмоу въклаемоу, встави хъ на прѣстолѣ моѣмъ и въ христородованѣмъ ми владичѣстѣѣ любуеынаго ми сына Стѣфана, велиаго жоупана и сѣвастократора, зѣти шѣѣ бога. вѣѣнчанаго кирь Плевѣнѣ царя грѣчькоаго, и оше и не достоникъ равъ Христоу нареци се, Сѣмѣонъ мннхъ, благословнхъ и всакимъ благословеннѣмъ, ꙗкоже благословен Исакъ Иѣкова, сына своего, иже постѣпѣшѣствовати емоу ш всакомъ дѣлѣ елазѣ оу владичѣстѣѣ своемъ и благосрѣдѣ быти на мирѣ крѣстнѣнскѣмъ и ш црѣке(а)хъ пѣци се и о слоужещи хъ въ ннхъ и никакоже быти зазорьноу шѣѣ всѣхъ творѣца и господа. по сѣмъ же изъколениемъ вадикъ моего Исоу Христа, ꙗкоже вѣѣщаваетъ писание: никоторнже пророкъ въ шѣчѣстѣѣѣ своемъ прѣнѣть есть, начѣтъ подвизати се мысль моѣ изнѣти ми шѣѣ знаниѣ моего и дѣти и постигнути нѣкое мѣсто и тоу полоужити сѣпасение, и не встави мене владика мон и моего желаниѣ, паче бо радѣеть се ш грѣшннцѣѣ кающн се. изндохъ изъ шѣчѣстѣѣѣ своего въ Свѣтоую Гороу, и шѣрѣтохъ монастырь нѣколи бѣвѣши, зокомъ Хиландарѣ, въведеннѣ свѣтѣе и прѣславннѣ владичицѣѣ нашѣ вогородницѣѣ, идѣже не бѣ камень осталь на камени ноу развалѣнъ шѣѣноу дѣ; и потроуднѣѣ старость свою, послѣпѣшѣствоующѣѣ ми сыноу ми, велиемоу жоупаноу Стѣфаноу, сѣподоби мѣ владика мон быты емоу кѣтитороу.

и чести его погнѣшше възискахъ, и шеновнхъ и по изьколе-
 нию владичице богородице, и да, ере испросихъ Парике оу ца-
 ра оу Призьрѣнѣ, да дахъ шдъ ннхъ монастыроу оу Гвѣтон,
 Горѣ свѣтон богородици оу Милешхъ села Непрокица, Мо-
 моушоу, Гламодравы, Ретивлоу, Трьни, Ретивцица,
 Трьновца, Хоча и друга Хоча и трага Тьнгѣ и дѣла ви-
 нограда Тьнгѣ насаднхъ и оулиѣнники .д.: еднѣ оу Трьпе-
 зѣхъ, други оу Дакшорѣ, трети у Голншеѣ, четверти у Па-
 рицѣхъ; а за конмажде оулиѣнникомъ по дѣла чловеѣка, и пла-
 ниноу Богачоу, и шд влахъ Радово соудъство и ѣсрьгиво, а всеге
 влахъ .ро., и дахъ шдъ вытка чѣто моге, и оу Зѣтѣ ковы-
 ле и солн .л. сппоудовѣ. и акѣ кѣто шдъ монастырскихъ
 лѣдн бѣжи или влахъ подѣ велиега жѣпана или код инога ко-
 га, да се вракаю шпѣть; ако ли шдъ жѣпанихъ лѣдн приходе у
 монастырскѣ лѣдн, да се вракаю опѣть. и всѣа елико дахъ
 монастырѣви оу Гвѣтоу Гороу, да нѣ трѣбѣ ни моемоу дѣте-
 тѣи ни моемоу оудочѣтѣи ни мо(е)моу ро(д)моу ни ино-
 моу никомоуре. ако ли кѣто снѣ прѣтвор(и)да) моу богу соудн,
 и да моу с соупръница свѣта богородица на страшномъ соуд-
 ащи шномъ и ѣзъ грѣшникъ Гимешнѣ.

Крѣсть Гимешнѣ и подѣписанне.

Sigillum nunc avulsam: печатъ стѣфана великаго жѣпана
 немане. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Опис.
 16. Св. Гора. 40. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 5. Spom. 2.

X. (1199) 6707.

Sava, Serbiae archiepiscopus.

Есѣхъ послѣднѣи Гага грѣшнын.

Subscriptio. E Savae typico pro hesychasterio in Caryis
 (Ораховица) in monte Atho. Cod. membran. saec. XIII. in
 Caryis. D. Avraam. Опис. 71. Св. Гора. 80. P. J. Šafar. Serb.
 Leseck. 119. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeb. 25. Голуби-
 ца. 1840. 247—251., ubi integrum typis exscriptum habes.

XI. (1100—1200.)

Nomina Ragusinorum.

...ковникъ. Пилнѣ Печенѣжикъ. Тѣдѣрь Мачадасникъ.
 Жѣнѣ Гѣтражѣка. Дѣмѣ Матѣко Лѣчикъ. Матѣмѣ Радо-

славаиъ. Марѣтинъ Гочиславъ. Жьрагъ Которанинъ. Калѣдърица отъ Брътоломѣѣ. Пальма Пикъларевъ. Рѣсинъ Болеславъ. Пинанъ Мовьрѣшинъ. Марѣтоо Кѣлининъ. Петръ Пикъларевъ. Драгъинъ Моистръ. Бѣл . . . . . Жанъ Гьаѣревиъ. Коленьда . . . . . Ломьпрѣдѣ. Тѣдъръ Растикъ. Дѣмъ Томашъ Крѣновъ. Дѣмитръ Тихославъ. Ъковъ Кашица. опатица шѣ Гемниона. мала сѣстра Бръсанка кѣи. Богѣданъ Пижиновъ. Мнѣха Гамо. Балѣдъ Грьгъровъ. Пѣськъ Беньчѣвиъ. Ъковъица Чикълино. Пакъратъ Манѣдъровъ. Бѣласи Растикъ. Бисѣти Гаталѣд . . .

Fragmentum vix legibile. In tergo diplomatis sequentis. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 1.

XII. (1100—1200.)

Commune Popovo litteras mittit ad comitem et commune Ragusii de conventu (станѣкъ).

Ътъ поповъскѣ опѣкинѣ кнѣзѣ дѣбровѣчкомѣ и градьскон о(пѣ)кинѣ. то ере смо ѡговорили станѣкъм о ѡзмѣхѣ ѡ недѣлѣ, да ви нистѣ рекан, да се станѣмо на-нои странѣ Рѣес, не кѣмо (и)ти къ вѣмѣ на онѣ странѣ, дѣ ни нѣ законѣ, дѣ ви Радославѣ далѣше рѣкѣ, тѣре га вѣзастѣ, да (а)ко кѣмо правомѣ станѣкѣ, ѡ кѣ дѣнѣ, дѣрѣдѣ дѣнѣ, ѡ тѣдѣ дѣнѣ да се станѣмо ѡ Затонѣ, дѣ имѣмо властѣльскѣ потрѣбѣ. и кака ѣ вѣша правина, ѡговористѣ, да пѣтинѣ прѣдѣде трѣстенничѣ на станѣцѣ, тѣре -икли Мѣнникѣвиъ Храинишѣ ѡ градь приѣлѣ. богѣ ви дан здравѣи.

Infra: кнѣзѣ и опѣкинѣ.

Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. P. J. Šafar. Památky. Listiny. I., ubi legitur: тѣре ѣ вѣклимѣнникѣвиъ Храинишѣ ѡу градь приѣлѣ про -икли etc. Спомен. 11.

XIII. (1200) 6708 13. februarii.

Stephanus Nemanja, Serbiae magnus županus, moritur.

О вѣременѣи сѣмрѣти прѣподобнаго шѣца Гимѣона и мнѣха.

Бѣ аѣто . . . . . мѣсѣца фѣвара бѣ . . . . . дѣнѣ къ вѣчномоу прѣложѣ сѣ вѣажѣнѣстоу шѣца нашо Гимѣишѣ, вѣлѣ-

ТОМЪ ВСТАВЕНЪ МОНАСТЫРЬ СЯ НА МИѢ, КЪЛАНЮ ТОУГОУ И КОМУ-
ЗНА ПРИЕХЪ, ЕДИННО ШТЪ ПОУСТОШЬСТВА, А ДРУГО И ШТЪ ПОМ-
ЗНИ БЕЗКОЖЬНИХЪ РАЗКОНИКЪ. ВСТАВЕНЪ МОНАСТЫРЬ МИѢ КЪ
МАЛОМЪ И СМѢРНОМЪ ШЕРАЗѢ, КЪ НЕМАЖЕ МИ ШТИДЕ, И ПРѢ-
КОГА ИГОУМЕНА ПРѢПОДОБНА МОУЖА МЕДОДИИ МИХА И Т. Д.

Е Savae typico pro mon. Chilandar. Cod. membran.
saec. XIII. in Chilandar. D. Avraam. Опис. 9. Св. Гора. 26.

XIV. (1206.) ind. IX. mense junio.

Michael Angelus, Despotes Aetoliae, Epiri, Artae etc.
Privilegium Ragusio impertitum.

Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1851.
I. 526.

XV. (1210—1215.)

Sava, Serbiae archiepiscopus.

Typicon pro monasterio Studenica. J. P. Šafar. Serb.
Leseck. 119. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. 26.

XVI. (1195—1224.)

Stephanus, Serbiae rex (1222—1228), monasterio
Studenica donat plures pagos.

... ПАКЪ ДА ЕСТЬ ВѢДОМО ВСЕМЪ ХОТИЩИМЪ ЗНАТИ, ДУКАС
ЕСТЬ МѢКА МОНАСТЫРСКИЕ ЗЕМЛЕ: ДО ШСЕНЦЕ ОУПРАВО НА ДОЛАЦЪ,
ОУПРАВО БЫЛОМЪ НА ВРЪХЪ НА ШАКНИЦОУ, ИС-ПЛАНИНОУ ОУПРА-
ВО НА ГОУЩЕРИЦЕ, ОУПРАВО ПРѢКО РЕКЕ, ОУПРАВО ОУЗ БРАДО НА
ПЛАНИНОУ БРѢСНИЧКОУ, ОУПРАВО НА ПОЛОУМИРЬ, ОУПРАВО НА
НЕАРЬ, ОУПРАВОМЪ НЕРОМЪ НА ОУСКЕ РЕКОМЪ СТОУДИНИЦОМЪ,
ОУПРАВО НА РЕКОУ ШСЕНЦОУ...

Е libro manu scripto 1619 hoc fragmentum publici juris
fecit P. J. Šafar. Serb. Leseck. 121. Wiener Jahrb. LIII.
Anzeigeblatt. 11. 26. ЛѢТОП. СРБ. 1845. I. Ultimae lineae
annum continentes desunt.

XVII. (1222—1228.)

Stephanus, Serbiae rex, monasterio S. Mariae in in-
sula Melita (МѢКЪ Meleda) donat pagos quosdam.

ДАТЕЛЪ ВЛАГЫНХЪ И ИСТОЧНИКЪ ВЪСАКОМУ ДАННЮ НИШ-

XVIII. (1222—1228.)

Stephanus, Serbiae rex, et filius Radoslavus. Fundatio monasterii Žiža et donatio posteriori tempore eidem monasterio facta.

Сімоу же прѣсвитомоу храмоу спаса нашего Ісуса Христа по неисповѣднимѣн милости его, еже створи ш насъ, Стефанъ, по кожнѣ милости вѣнчани прѣен краљъ вѣсѣ сръпскіиъ земли, Динкантии и Травоуни и Далмацие и Захалми, и съ прѣвѣзлауеанимъ ми синомъ Радослакомъ, по кожнѣ милости намѣстѣнникомъ ми, приноснеѣкъ теомъ штъ теонхъ въ молавебноу память наю, даръ спасоу нашему Ісусоу Хрестоу и его светимъ, светими дрѣви чѣстнаго и жнѣотворищаго крѣста господна и свѣтими страстѣми христовани и штъ прѣсвѣтѣи вѣгородниче ризи и пошѣи и свѣтаго пророка прѣдѣтечѣ крѣститѣла Ишкана деснице, юже вѣзложи на вѣрхъ жмѣдитѣла, и крѣсти, и штъ глави прѣдѣтечѣи и мошѣми вѣсѣхъ свѣтѣхъ апостолѣ, пророкѣ, моучинѣхъ, свѣтитѣлѣ прѣподобнихъ, иконами свѣтѣхъ и чѣстѣнихъ шѣравъ и сѣсоудѣи златими и сребрѣними і ридѣдами доволѣи и зѣвѣсѣи и шокроен свѣтѣми и ризѣми чѣстѣними и свѣтѣми ювангѣли и книгѣми многѣми, ниѣкѣми правѣдами, иже вѣшѣи на прѣсвѣтѣи спасоу нашему Ісусоу Хрестоу. и на крѣмоу и на шдѣмѣниѣи слоужѣниѣми свѣтомоу храмоу сімоу: село Тальско и съ Ратниовѣ и съ Заклопитовѣ Лоуковѣ, Топольница съ Боюшѣми, Риевѣница и съ вѣсѣми шѣварѣми и съ Брѣковѣ, Жичѣ съ Бѣтѣникомъ, Риевѣчи съ Чрановѣ Рѣкомъ, Тавѣсто Брѣдо съ Рашѣкиѣмъ Дѣломъ и сѣ Цитѣринѣовѣ, Пѣшѣчѣница вѣсѣ съ Пѣчаномъ, Боуковѣница, Граховѣница вѣсѣ, Гвѣниѣци, Грачѣаницѣ, Радѣико, Конѣрѣко, Чрѣнавѣ съ Бѣрчѣовѣ, Брѣстѣница съ трѣгомъ, Гвѣниѣница съ Бѣкроуглаѣомъ, Бѣвоѣлѣ съ Чѣчинѣомъ, Гвѣчѣаницѣ съ Поуѣпѣвинѣми. оу Юльѣцихъ села: Дѣольна вѣсѣ, Борѣкѣ, Гѣниѣла, Дѣвѣринѣи, Бѣнтаховѣ. а оу Хѣвѣстѣиѣкѣ села: Пѣкѣ съ Зѣсѣланѣиѣмъ си, Чрѣки Брѣхъ, Стаѣлѣвиѣи, Трѣвѣовѣитѣки, Гѣражда вѣсѣ, Нѣвѣлѣ вѣсѣ съ Чѣлѣвѣкиѣи и съ Лѣвлѣани, Лѣуѣтѣглаѣви съ градѣомъ. а оу Зѣтонѣкѣ села: Чрѣнѣча съ Зѣсѣланѣиѣмъ си, шѣѣкѣ Нѣлѣни съ Зѣсѣланѣиѣмъ, Зѣмѣлѣчѣи съ Зѣсѣланѣиѣмъ, Дѣуѣрѣво, Гѣвѣ, и вѣсѣ сиѣкѣ села съ Зѣсѣланѣиѣмъ

ими си. а се оу Зетѣ села: Трѣболе, Плавинци. оу Горскон
 Жоупѣ Голничъ. а се плавини: на Спорихъ Ноздри, Шворни съ
 Лоукавицями; оу Хвосѣтнѣ Главо Полѣ съ Тмасѣма Гео-
 здома, нады Брѣзницами Желинь, а зимне паше оды Брѣв-
 не долоу низ Гоутѣскоу съ вѣсѣми пашами, шкорѣ прѣсмае
 црѣковѣна меда, съ вѣсѣми пашами зимними и аѣтними по
 шнѣ сръкнѣ Котлѣника. а се власи, чѣто сѣмо дали сѣи
 црѣкви, имена си соутѣ: Грьдѣ канѣвъ и зѣ дѣтню, Радота,
 Блѣкославѣ, Тихомирь, Станимирь, Бонхъна, Драгышанѣ,
 Нѣгославѣ, Заниа, Мирошѣ, Бражня, Нѣгоушѣ, Нѣгота,
 Сина, Радомирь, Драганѣ, Братинѣ, Бонло, Дръжихъна,
 Пачемилѣ, Батина, Братъмирь, Драгоушѣ, Тихомирь, Бра-
 тѣшѣ, Грьдошѣ, Гостило, Попѣ, Наченѣ, Боуна, Станѣ,
 Драгоманѣ, Станѣ, Десиславѣ, Коупленѣ, Данша, Берило,
 Нѣгѣ, Боунило, Драгомирь, Братенѣ, Станимирь, Брато-
 нѣгѣ, Нѣгота съ дѣтню, Драгоушѣ, Братило, Радославѣ,
 Тоудорѣ, Лоуцанѣ, Добромирь, Драгославѣ, Моужило, Ти-
 хочѣ, Драгомирь, Драгоушѣ, Коуманѣ, Миловератѣ, Дра-
 гоушѣ, Драгославѣ, Брапа, Прѣдило, Драга, Прѣвославѣ,
 Драгоушѣ, Полиградѣ, Раднѣшѣ, Тихомирь, тыща моу и съ
 дѣтню, Злата, Станѣ, Драгнѣ, Попѣ, Микѣ, Добриша, Бе-
 рило и съ дѣтню, Гостимирь, Радѣ, Гостимира мати, Чоучѣ,
 Коуманѣ, Братославѣ, Боута, Нѣгѣ, Басилѣ, Братѣшѣ, Бра-
 тославѣ, Добрьцѣ, Лѣвѣ, Драгомирѣ, Грацинѣ, Тоудорѣ,
 Тихомирь, Боунило, Браш, Гостило, Бонмирь, Божанѣ,
 Тоуръшкѣ, Прѣдимирѣ, Боучѣ, Красимирѣ, Братило, Боу-
 диславѣ, Тихославѣ, Мръгѣла, Радоушѣ, Коупленѣ, Братанѣ,
 Боунѣ, Проданѣ, Бонхъна, Братохъна, Гостиша, Илинѣ, Боу-
 корѣ, Радѣ, Братина, Бала, Грацинѣ, Хрѣшѣ, Мнацѣ, Добро-
 мирѣ, Сина, Влада, Десило, Доброславѣ, Тѣшѣмирь, Боу-
 динѣ, Божица, Коуманѣ, Боукорѣ, Радѣ, Влада, Станѣ,
 Понѣгѣ, Роугѣ, Грьдошѣ, Злата, Станѣ, Драгоутѣ, Блѣ-
 късанѣ, Богъданѣ, Братославѣ, Бѣгота и съ дѣтню, Толькѣ,
 Драгоушѣ, Лоувота, Коулинѣ, Велимирь, Бръзѣн, Тоудорѣ,
 Боукорѣ, Нанота, Сина, Нѣгѣ, Братѣша, Бериславѣ, Прѣкславѣ,
 Боуцкѣтѣ, Црѣномоужѣ, Грьданѣ, Никола, Драгошѣ, Дра-
 гославѣ, Боннѣ, Гоугота, Боусинѣ, Скоромирь, Проужинѣ,
 Бонславѣ, Дода, Радотѣ, Велимирь, Повѣрженѣ, Бонславѣ,

XVIII. (1222—1228.)

Stephanus, Serbiae rex, et filius Radoslavus. Fundatio monasterii Žiça et donatio posteriori tempore eidem monasterio facta.

Сѣмоу же прѣвѣстому храмоу спаса нашего Ісуса Христа по неисповѣднимъ милости его, еже створи ѡ насъ, Стефанъ, по кожне милости вѣнчани прѣвѣ краля всѣ сръпскіи земли, Дишкантии и Тракоунии и Далмацие и Захалми; и съ прѣвѣзасуеаинимъ ми синомъ Радославоу, по кожне милости намѣстникоу ми, приносимъ теомъ штъ теонъ въ мольбѣноу память наю, даръ спасоу нашему Ісусоу Хрестоу и его светимъ, светими дрѣви чѣстнаго и живо-теорнаго крѣста господна и светими страстими христовани и штъ прѣвѣстыи вогородице ризи и помы и светаго пророка прѣдѣтечѣ крѣститѣла Иована дѣснице, юже възложи на вѣрхъ жиждѣтелѣ, и крѣсти, и штъ глави прѣдѣтечен и мощими вѣсѣхъ светыхъ апостолъ, пророкъ, мученикъ, свѣтитѣль прѣподовнихъ, иконами светыхъ и чѣстнихъ шѣразъ и съсоудн заатими и сребрними і ризами доволно и заѣтѣи и покрови светими и ризами чѣстными и светими ювангѣли и книгами многими, нѣими правдами, иже выши на прѣвѣщеніи спасоу нашему Ісусоу Хрестоу. и на крѣмоу и на шдѣмнии слоужѣниамъ свѣтому храмоу сѣмоу: село Талъско и съ Ратиновъ і съ Захлопнтоу Лоукоу, Топольница съ Боюшамъ, Рнѣвница и съ вѣсѣми шѣврѣми и съ Брѣновъ, Жича съ Батниомъ, Рнѣвчи съ Чръновъ Рѣкомъ, Талъсто Брѣдо съ Рашькимъ Дѣломъ и сѣ Шитариновъ, Пѣшчаница вѣса съ Пѣчаномъ, Боуковница, Граховница вѣса, Гвиньци, Грачаница, Радиво, Конарево, Чрънакѣ съ Гѣрчовъ, Брѣстинца съ тръгомъ, Гвиньница съ Окроуглаомъ, Боволѣ съ Чѣчиномъ, Гвочаница съ Поупавиними. оу Ювѣцнхъ села: Дольна Бѣсъ, Борькъ, Ганила, Добрини, Бѣтахово. а оу Хвостнѣ села: Пѣкъ съ заселѣнѣмъ си, Чръни Брѣхъ, Ставѣзи, Трѣковитики, Горажда вѣсъ, Навѣль вѣсъ съ Чѣлѣпки и съ Лавлани, Лютоглавы съ градомъ. а оу Затонѣ села: Чрънача съ заселѣнѣмъ си, шѣтѣ Нѣлини съ заселѣнѣмъ, Замѣчѣи съ заселѣнѣмъ, Доукево, Гаѣ, и вѣса сиѣ села съ заселѣ-

протопопа чисты, иъ въсе то пискоупъ да оузимаа. а сие .д. жоупе: Юльшаница, Пноука, шеа Нера, шдъ ис-пръва нѣ оулазила протопопа. да и юще да соу шть протопопъ свободне и .д. намастирн кралевсци: света богородица стоудиничьска и светы Гавригнѣ оу Расѣ и светогорьски манастирь и света богородица градьчьска. тѣмн .д. — ми ни самѣмн ми, нан гдѣ имъ соу сала подь конми пискоупнишми, да не имають нады нми ни корѣ шласти пискоупниѣ. а ш попѣвщѣмъ поставлени снхъ манастирскихъ шласти и ш есакомъ доуховномъ исправлени прѣдлагамъ та въса на архиепискоупа. а ш поставлени нгоумнѣскомъ, югоже во правдѣ нзволн кралевѣство, сего архиепискоупъ благославасть еожѣствѣно, а краля давасть имоу жазъ, и цзловъ нго поставласть его нгоумна. и по томоу еожѣствѣни съ законъ наоучивши по црковеномоу оуставоу и прѣдани, и господско запрѣщениѣ высть, не разлоучаты се моужоу шть жени и женѣ шть моужа; аще ли котори шкрѣщеть се сию страшною заповѣдъ прѣстоупае, сима наказаниѣмъ да наказоуетъ се: аще ли котори боудеть шть властель, да оузимасть се на немъ краю .б. конъ; аще ли шть ннихъ вонниѣ, да оузимасть се на немъ по .б. кона; аще ли шть оубогихъ люди створитъ се, да оузимасть се на нихъ по .б. коли. женамъ такожде повѣлаемъ: аще ли котора въ прѣстоуплениѣ закона въпадеть, аще боуде шть властель, то властельскимъ наказаниѣмъ да наказоуетъ се; аще ли шть инжинхъ, то протнеоу родоу да наказоуетъ се; аще ли котора родитѣли штемлет се нан нѣмъ конмъ сима, то такои да наказоуетъ се протнеоу саноу своюмоу; аще ли ш сибѣ сама иметь вѣсновати се, штавашиюи своюго моужа, да аще има доентькъ, доентькомъ да наказоуетъ се; аще ли добитка не има, то своимъ тѣломъ да наказоуетъ се, шкоже боудеть нзволениѣ моужа нѣ. наказавъ ю, да ю водить, аще ли не боудеть юмоу оугодна водити, то наказавъ ю да ю продасть, камо юмоу годѣ. и по наказани есаки моужъ, кон боудеть поустилъ женоу, да ю възврати въ домъ свои; аще ли сего не иметь послаоушати, то такои и шть еожѣствѣниѣ цркви да боудеть забзана, и шть господина си да не боудеть оу млостн. и аще етороу женоу пониметь, да дастъ шслоуху подобноу прѣвон. нан

кто по таковомъ женоу дастъ, нже не име хѣтити своеу
 възвѣсти, то и ты да оупадають оу такоже наказаннѣ, шко-
 же и поустыеннѣ. и жинамъ же снмъ шобразомъ запрѣщеннѣ
 да вѣнчаютъ, да не имать швласти оставленнѣи своего моужа
 много оузети; свѣтителѣмъ же и господьствоующимъ запрѣ-
 щеннѣмъ божьствѣннѣмъ запрѣщеннѣмъ, никтоже да не шста-
 вляетъ божьствѣнаго сего закона, развеѣ словесе прѣлюбо-
 дѣннаго. и тон истинно да испитаеть се съ расоужденнѣмъ
 на властѣлѣхъ же и на воиницѣхъ, да оузимають на ннхъ
 шслоухѣ господьствоующи. а юже соуть оубожи, на ннхъ
 оузимаю по .Ѣ. волн, то гдѣ шверѣтают се оу жоупахъ, кѣ
 соу подѣ швластью архиепискоупниѣ, да оузимаеть архие-
 пискоупниѣ, а подѣ швластнѣю ннѣхъ юпискоупниѣи аще
 шверѣшеть се такоже, то да оузима юпискоупниѣи юдна волѣ,
 а двоуги да оузима .господьствоующи. аще кто свѣтеницоу
 прѣ-з-аконѣ оузме, аще боудеть шть властѣлѣ или шть вои-
 никъ, да оузимаеть шслоухоу господьствоующи по .Ѣ. волн;
 аще ли шть оубожи, то да оузима свѣтитѣлѣ половинноу, а
 такоже да се распоущаютъ оу распоустѣхъ или оу свѣтен-
 цахъ. юже познают се прѣдѣ свѣтитѣлѣю, юже пороукоу свѣ-
 титѣлѣмъ юмоут се, то такоже роуки и печати свѣтитѣлѣи да
 оузимають. и да се не позна архиепискоупновѣ чловеѣкъ къ
 кралоу вѣзь кралеѣи печати, нь ако ю комоу чинѣ длѣжнѣ
 архиепискоупновѣ чловеѣкъ, да се позна съ кралеѣвомъ пѣча-
 тнѣю къ кралоу. да ако не понде по печати, то тоузи да се
 оуписоую печати оу крала, и да ю оузима архиепискоупнѣ
 сѣбѣ. и се вѣса свѣршихомъ ти, спасе мон, и прѣдѣхомъ
 божьствѣнѣи и невѣрченѣи слаѣѣ царствѣннѣи твоѣю, да аще
 кто прѣстоупити и имать разарати нѣчто шть сего прѣдѣ-
 наго тѣбѣ, кто аще боудеть прѣтварѣи снѣи, не тѣкѣ да ю
 военнѣи и штрениченѣи божьствѣнѣмоу тѣлоу и крѣвѣ господа
 бога и спаса нашѣго Ісѣуса Христа и бѣгоуматѣри рождѣшѣи
 прѣсѣѣтѣиѣи происходѣннѣи Марнѣи, нь и матѣѣи юмоу боу-
 ди и кѣстѣи на немъ свѣтыхъ невѣстнѣхъ силѣ, Іѣвана прѣдѣ-
 тѣи и крѣститѣла и свѣтыхъ прѣславннѣхъ апостолѣи и свѣ-
 таго прѣдомоучѣннѣи Стефана и свѣтаго штца нашѣго Гавѣи
 и свѣтыхъ штѣцъ нашнѣхъ .тѣи. нже въ Никѣи, и мною грѣ-
 шнѣмъ да ю закѣзана въ сн вѣкъ и въ боудоущиѣи, и

наслѣдники да боудеть прѣдателю Нюдѣ и причестьники
рѣкъшими: възьми, разьпни юго, кровь юго на насъ и на
чедѣхъ нашихъ, да причеть се къ тѣмъ.

Inscriptio in ecclesia Žičensi. J. P. Šafar. Památky.
Listiny. 7. G. Magarašević. Лѣтоп. срб. 1828. II. 9—22. J.
Vujić. Путеш. по Сербіи. 147—154.

XIX. (1195—1228.)

Stephanus, Serbiae rex, constituit, župam, in qua
mercatori ragusino damnum inferatur, debere aut sontem
tradere aut damnum compensare.

Милость створи господство ми доуверовѣчкыми трѣ-
жинкомъ, да ходѣ по моимъ землямъ свободно съ трѣгомъ, кѣмъ
правѣде никто да намъ нища не испакости; оу комъ ли се
жѣпѣ що испакости, тѣмъ жѣпа воли да да крѣвѣце воли
да плати.

Господинъ Стефанъ.

Sigilli fragmentum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. A tergo manu recenti: 1200—1300. Спомен. 38.

XX. (1222—1228.)

Stephanus, Serbiae rex, constituit se ipsum diremptu-
rum esse controversias inter Ragusinos et Serbos.

Пише краљевство ми, вѣкъмъ да ѣ ѣ свѣдѣнии. сикомъ
милость створи краљевство ми властелинскимъ доуверовѣ-
чкыми, да гредѣ съ трѣгомъ ѣ землямъ краљевства ми, и гдѣ
гредѣ ѣ кое мѣсто или ѣ Бръсково или нигдѣ гдѣ годѣ, да
намъ иѣ никого не правѣде ни ѣслими; и крѣчѣмъ да носѣ;
и прѣтегарѣ да не влада надѣ нами; и съ сръбаниномъ ѣ
коемъ годѣ судѣ нигдѣ нигдѣ да се не проу, да гредѣ прѣдѣ
краљевство ми. кто ли се дрѣзне прѣтворити, да приме
гнѣкъ и наказанне шѣ краљевства ми, сѣ по все писа кра-
љевство ми, да ѣ вѣкъмъ ѣ свѣдѣнии.

Стефанъ краљ и съ вогомъ самодръжѣцъ
сръпскі.

Sigillum avulsam. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 42.

XXI. (1222—1228.)

Stephanus, Serbiae rex, constituit posse Ragusinos vinum merum et mel & ѡцѣнѣ in Brskovo vendere, vinum vero mixtum et mel прѣзъ ѡцѣнѣ deprehendendum esse.

† Пише краљевство ми, да е вѣдомо всакомѹ. дало е краљевство ми милость дѣвровѣчамъ, да си продаю вино безъ коде и медъ ѡ ѡцѣнѣ ѡ Брскоеѣ ѡ трѣгѹ краљевства ми. и ако се кто нанде продава вино с кодомъ и медъ прѣзъ ѡцѣнѣ, да мѹ се все ѡвѣма, що има. а за ние трѣжинки да не има печали краљевство ми. да нмѹ се се не помѣте, докѹ стои ѡ правдѣ краљевствѹ ми.

Гтеѣмъ краљ сръпскѣ.

A tergo: Privilegium de vino et melle.

Sigillum avulsam. Origin. membran. in c. r. archivio Vienne. Сюмен. 30.

XXII. (1233) 6741.

Sava, Serbiae archiepiscopus, monasterium S. Nicolai (in Vranina) eximit a potestate episcopi Zetae.

† Спасѹ нашемѹ рѣкъшѹ(м)ѹ: славицихѹ ми прославилю; нже исповѣсть ми приѣдъ чловеки, исповѣма и азъ приѣдъ шѣцѣмъ монмѹ, нже юсть на нѣкѣси; и, аще етѹ постидитъ се мени и монѹхѹ словесѹ въ родѣ сѣмѹ прѣлюбодинемѹ и грѣшнимѹ, и спасѹ чловеѣчьски постидитъ се юго приѣдъ ангели божи въ славу своѹ. сѣго бо ради и си христѹлюбени мѹжѹ Иларіѹмъ, вселѣнны ѡпискѹмъ зѣтѣски, последѹе словесѹмъ спаса нашего, многіе трѣди подѣвѣтъ ѡ своѹмъ свѣтѣлѣстѣи: прѣен бо юмѣтъ си свѣтѣлѣ зѣтѣски земли поставѣмъ мѹною, начѣло всакомъ вѣщѣн....ство, представѣмъ се, донѣдѣже чловеѣчьское юмѣство ѡ шенчан божѣствѣ(ьмѹ) настаѣтъ се. сѣмѹ же погѹлабленомѹ ѡпискѹмъ зѣтѣскомѹ Иларіѹмѹ трѣждѹмъ се ѡ своѹмъ божѣствѣнемъ стаде богу даюшомѹ крѣпѣсть, и ниѣ мирѣ пакѣ вѣсѹт.... трѣдѣти се, и в.....Бранина....створи жилище господѣи црѣкви божію..... свѣтаго и прѣподѣвнаго шѣца нашего чюдотѣворца Николѣ, и вѣсѣли тѹ неколико црѣнѹмънѣцѹ въ словесѣ божіе. си же свѣти и божѣствѣни храмѹ

сакрѣшишь юго и прѣда юго мѣне, и да не има съ нимъ ни-
 киторіе властн ієпискѣпъ зѣтскн. азъ же Бава, архієпи-
 скѣпъ сръбскіе землѣ, заповѣдъ даваю шть господа бога спа-
 са и всѣдръжителѣ и шть моего смѣренїа, нже вѣдѣть по
 мѣне архієпискѣпн, да не поравошн(о) вѣдѣть сїе свѣтвїе
 мѣсто, и не конмъ ѳзрокомъ ѳствѣрѣтъ ю метохію архієпи-
 скѣпн, нлн нне работѣ заповѣдѣти имъ, нъ да прѣвнвѣють ѳ
 всакон вожьствѣннн свободѣ шть кою годѣ нне шендѣ, и да
 мѣ юсть шдѣговорителѣ и шсвѣтителѣ архієпискѣпъ, и оу
 сїемъ вожьствѣ(н)шмъ храмѣ да помнѣ(н)тъ сѣ архієпискѣпъ
 ѳ мѣстѣ ієпискѣпа зѣтскаго. аще ли кто нмѣтъ сїе свѣтоѣ (мѣ-
 сто) нечимъ шендѣти нлн равѣштанїемъ нлн вѣсхарьннмъ
 ѳзнманїемъ нечеса шть сего свѣтаго храма, такови да юсть
 проклѣтъ и трѣклѣтъ и завезанъ оу си вѣкъ и вѣ вѣдѣши шть
 господа бога всѣдръжителѣ и спаса нашего Іисоу Христа.
 писахъ и подѣписахъ, да юсть вѣ ѳведенїѣ всѣмъ. и кога
 иєпискѣпъ..... поставн старѣншннѣ..... по сѣмъ, и по-
 ставнше шть житнн сего да..... (н)звѣрѣтъ вратїа ж..... ѳ
 мѣстѣ сѣмъ свѣтѣмъ, тѣ да пондѣтъ (кѣ) архієпискѣпѣ, да га
 благословнтѣ архієпискѣпъ, да нмъ вѣдѣ старѣншннѣ ѳ мѣстѣ
 сѣмъ. а да сѣ не поставлѣють по мнтѣ нлн по наговорѣ стар-
 рѣншннѣ ѳ мѣстѣ сѣмъ. и да сѣ не ѳзмѣ ничѣто ѳ мѣстѣ сѣмъ
 свѣтѣмъ ѳнѣтрѣ црѣкѣ нлн нзвѣнѣ нлн ѳ жннѣ нлн ѳ мрѣтѣе.
 кто ли нзѣпакостн свѣтомъ мѣстѣ сѣмъ кѣшмъ любо злѣдію,
 да юсть проклѣтъ а завезанъ. и молю сѣ хѣтѣщнмъ бнтн по
 мнѣ архієпискѣпомъ намѣстннкѣмъ моимъ, сїѣ мѣсто вндѣхъ
 азъ, юрѣ юсть вѣ пѣстѣмъ шстровѣ сѣтворѣно юсть, и
 вѣсѣмъ правѣтѣрннмъ намъ хрїстїаншмъ помѣнѣ юсть ѳ
 мѣстѣ сѣмъ и прѣкнѣтїѣ всѣмъ хрїстїаншмъ, и азъ вндѣхъ,
 юрѣ не има гдѣ тежати, юрѣ юсть ѳ шстровѣ, д(ахъ) моу
 шть метохіѣ спасовѣ ѳ Плавннцн шть мѣста, гдѣ юсть внлѣ
 свѣтн Ивѣанъ ѳ Плавннцѣ ѳ м...ѣ вѣрѣдо, гдѣ стонъ крѣсть,
 коудѣ сѣ тѣговнцѣ нис – Плавннцѣ и шнамо ѳ Лѣсѣковѣцѣ, кон
 потокъ шть Гостнла тѣчѣ, и кою чловѣкѣ тѣзн посадѣ на
 томъ мѣстѣ, кою мѣ сѣмъ азъ далъ, да не има надѣ ннмн
 властѣ нн|вѣльвозможа нн архієпискѣпъ нн югшѣ штроѣ нн
 ннѣ кѣто нн малѣ нн вѣлнкѣ, нн вѣлнкѣ работѣ нн малѣ.....
 нн вннограда да тежѣ нн ннѣ ннкою работѣ, нн на пѣтъ да

ни ходѣ, ни да прикладаю шерока, ни ешике да не тораю,
ни ннѣ кто шть прочихъ властель да шеладають ннми, мѣ
да сътъ съвершени работници светомъ штъцѣ Николѣ, еамѣ
же христомлюеи молю азъ хотицеи бити по мнѣ архієписко-
пски, да ви ницѣ ..... божію ..... светомъ ме(стѣ)
(се)мѣ. пшдшбаетъ во всакимъ къ цркви прилагати и да-
вати а не штъ цркви ѡзнимати. сего во ради писахъ и подьяни-
сахъ и прѣдадохъ въ всако ѡтвержденіи и съхраненіи цркви
мѣста сего въ мѣсто . . . вѣмѣ. богоу же слава въ вѣки. аминь.

Слава божіею милостию архієпископски
сръбске землѣ и поморскѣ.

Простите писавша п... канцлѣрѣ. а еашъ богъ да про-
сти. аминь.

*Ex apographo veteris apographi, quod nobiscum com-
municaverat Montis Nigri vladika Petrus Petrović Njeguš.*

XXIII. (1234) 6742. ind. IV. 4. februarii. Ragusii.

Stephanus Radoslav, Serbiae rex, promittit se merca-
tores ragusinos, regno potitum, liberaturum esse portoriis et
aliis dationibus.

† Стѣфанъ, въ Христа бога вѣрныи крааль и сѣхъ рашькихъ
земель и травоуниискиныхъ, оуноуеи свѣтаго Смилена Не-
мане и сынъ правоевѣнчаннаго краала владимѣи понимыиша
Стѣфана монаха, Радослава въ лѣтъ . . . вѣмѣ : изпѣдохъ
прѣдъ братомъ ми Владиславомъ за правоевѣрныи моими и
за югова ради великаго прѣклячьства, придохъ оу си
градъ Доуеровьника : князь Петръ Боаславичъ и Тѣдръ Крѣ-
сикъ и съ всѣми властельми шелькиновъ градковъ шдѣ мала
и до великии приише ми съ почестью, и много ми почтитише,
и правоевѣрно ми послоужилише. видѣ краальство ми тол-
коу шдѣ михъ почесть и вѣрно послоужение, и сие оучениеи
имѣи оутвердихъ, шкоре ако ми богъ да, и боудуу госпо-
даря, како съмѣ быль, да си ходѣ съ своимъ си трѣгъи по
всѣмъ землямъ швласти краальства ми свободно и по Хальм-
сцѣи Зѣман и по Зѣтѣи и по всакимъ трѣгомъ швластѣи ми,
а да нмѣ се царина не ѡземае ни шдѣ мала ни до великии, и
могорыишѣ хальмские, и дань, что даеи за Рѣкоу и за за-
тоньскѣи вноградеи и за полнчкѣи вноградеи, шдѣ тога емѣ

сквершнѣхъ юго и прѣда юго мѣне, и да не има съ нимъ ни-
киторѣе власти ѿпискѣхъ зѣтѣски. азъ же Гава, архѿипи-
скѣхъ сръбскѣхъ зѣмле, заповѣдь даваю шть господѣ бога спа-
са и всѣдржителѣ и шть моего смѣренѣа, нже бѣдѣть по
мѣне архѿипискѣхъ, да не порабоуш(о) бѣдѣть сѣ светѣе
мѣсто, и не конѣмъ ѱрокомъ ѱтвѣрѣтъ ю метохѿю архѿипи-
скѣхъ, нли нне рабѣте заповѣдѣти нмѣ, нѣ да прѣвѣають ѱ
всакомъ божѣствѣнѣи свобѣде шть коѣмъ годѣ нне шенде, и да
мѣ юсть шдѣговоритѣлѣ и шсвѣтитѣлѣ архѿипискѣхъ, и оу
сѣмѣмъ божѣствѣ(ѣ)шмѣ храмѣ да поменѣ(ю)тъ се архѿипискѣхъ
ѱ мѣстѣ ѿпискѣхъ зѣтѣскаго. аще ли кто нмѣтъ сѣ светѣе (мѣ-
сто) нечимъ шендѣти нли рабѣтанѣмъ нли есхѣарѣнѣмъ
ѱнманѣмъ нечеса шть сѣго светѣаго храма, такови да юсть
проклѣтъ и трѣклѣтъ и завѣзанъ оу си вѣкъ и въ бѣдѣши шть
господѣ бога всѣдржителѣ и спаса нашего Іисѣу Христа.
писахъ и подѣписахъ, да юсть въ ѱведенѣе всѣмѣ. и кога
непискѣхъ..... постави старѣкишинѣхъ..... по сѣмѣ, и по-
ставнше шть житиѣ сѣго да..... (и)зѣрѣтъ вратѣа ж..... ѱ
мѣсте сѣмѣ светѣмѣ, тѣ да пондѣтъ (кѣ) архѿипискѣхъ, да га
благословѣтъ архѿипискѣхъ, да нмѣ бѣде старѣкишина ѱ мѣсте
сѣмѣ. а да се не поставлають по мнѣ нли по наговорѣ стар-
рѣкишина ѱ мѣсте сѣмѣ. и да се не ѱзме ничѣто ѱ мѣсте сѣмѣ
светѣмѣ ѱнѣтрѣ црѣкѣе нли изѣмѣ нли ѱ живѣ нли ѱ мрѣтѣе.
кто ли изѣпакѣсти светѣмѣ мѣстѣ сѣмѣ кѣшмѣ любо злѣдѣю,
да юсть проклѣтъ а завѣзанъ. и молю се хѣшѣрѣнѣмъ бити по
мнѣ архѿипискѣхъпомѣ наместникѣмъ монѣ, сѣ мѣсто видѣмъ
азъ, юрѣ юсть въ пѣстѣмѣ шстрѣе сѣтворѣно юсть, и
въсѣмѣ правѣѣрѣнѣмъ намѣ хрѣстѣаншмѣ поменѣ юсть ѱ
мѣсте сѣмѣ и прѣпѣтѣе всѣмѣ хрѣстѣаншмѣ, и азъ видѣхъ,
юре не има гдѣ тежати, юрѣ юсть ѱ шстрѣе, д(а)хъ) моу
шть метохѿе спасѣе ѱ Плавѣници шть мѣста, гдѣ юсть вѣнѣ
свѣти Ішванѣ ѱ Плавѣницѣхъ ѱ м...ѣ вѣрѣдо, гдѣ стѣи крѣсть,
коудѣ сѣ теговѣнѣца нис – Плавѣницѣхъ и шналѣ ѱ Лѣсѣковѣцѣхъ, кон
потѣкѣ шть Гѣстѣна тѣче, и коѣмъ члѣвѣкѣ тѣжѣи посаде на
томѣ мѣсте, коѣмъ мѣ сѣмѣ азъ далѣ, да не има надѣ нѣмѣи
швласть ни|вѣльмѣжа ни архѿипискѣхъ ни югѣмѣ штрѣе ни
ннѣ кѣто ни малѣ ни великѣ, ни великѣ рабѣте ни малѣ.....
ни винограда да тежѣи нне никѣе рабѣте, ни на пѣтъ да

XXV. (1238.)

Stephanus Vladislav, Serbiae rex, queritur Ragusinos homines capiendo et praedam faciendo fidem violasse.

† По милости божиин, и Стефанъ Владиславъ пишѹ те(бѣ), княже дѣровьчьски, и всѣи опькинѣ. и смѣ ималъ к вамъ шѣть, да приѣмъ томъ градѹ, и да мѹ работамъ ѹзъ егоѹ почѣсть; а ви се сте обекали и рекли: да си сѣде твоѣ села свободоно и твои лѹдне; да и смѣ бмыль рекль мѹмъ лѹдемъ, да се не бое ницаре; да вы како си се сте научили по кастьлѣ наша села и наше колмры смати, такози сте и мнѣ ѹчинили, даѹше свою рѹкѹ и свою вѣрѹ, тѣре моѣ села пѣлини и коларе ван, а дрѹге нѣкли. да ѹ томъ боѣ да расѹди, на комъ е кастьль встала, а ви цю можете чинити, чинитѣ. богъ ви дан здарене.

Стефанъ Владиславъ.

A tergo: Князь дѣровьчьскомъ и всѣи опькинѣ.

Sine sigillo. Origin. membran. in c. r. archivio Viennaе. Снохен. 9. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 13., qui hoc diploma autographum regis Vladislavi esse putat.

XXVI. (1238) Ragusii.

Nicolaus Tonisto, Ragusii comes, profitetur Vladimiri praedam fecisse neque se ipso neque communi suadente.

† Еъ имѣща и сина и свѣтаго дѹха аминь. авъ Николаѣ Тонистѹ, князь дѣровьчьки, и сѹдѹи и вѣкиници класьмо сѣ тебе, вѣлимиъ кралю Владиславѹ, де ми обектованиѣ и писанне, кѣ мѣѹ ни несть, ми и наша шпѣкина право и вѣрно сѹмо дѣржали, и вѣдъ села напредъ този писанне и то обектованиѣ хоцѣмъ дѣржати вѣкѹ память. а за снѹ обектованне потвѣрдимо, де ни за нашега свѣта ни за свѣта вѣдъ шпѣкина градьска Владимиръ не пѣновалъ твою земаѹ, и вѣдъ сѣлѣ напредъ сѣ нашимъ свѣтомъ вѣдъ нашега града ни Владимиръ ни нѣли твои врагъ да не пѣне твою земаѹ.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennaе. Снохен. 8. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 14.

XXVII. (1238) iud. XI. octobri mense.

Michael Angelus, despotes Platamonae. Privilegium Ragusio impertitum.

Graeco in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1851. I. 528.

XXVIII. (1234—1240.)

Joannes Dandulus, Ragusii comes, amicitiam et societatem instituit cum Stephano Vladislavo, Serbiae rege.

† Їѡ ѡмѣ штыца и сына и свѣтаго дѣха. азѣ Жанн Дандуль; кнѣзь дѣрковѣчскѣ, съ всѣмѣи волири и съ всѣмѣи ѡпкинѣмѣ градѣсковѣ кѣлимѣмо се тѣбѣ, господинѣ кралю всѣхѣ раишкѣхѣ зѣмле и помѣрьскѣхѣ Бладиславѣ, ѡ господа бога нашего Исоу Христа и ѡ прѣсвѣтѣи вѣгородницѣи и ѡ чѣстныи и животворѣщи крѣсть и ѡ свѣта божѣи ѣванѣгѣлиѣи и ѡ всѣи свѣтеи ѡгодишьи когѣи шты вѣкѣа безѣ всакеи нѣжде, на своимѣи хѣтѣкинѣмѣи и своимѣи волюмѣи, чистѣмѣи срьдѣцимѣи и правѣмѣи вѣрѣмѣи безѣ всакогои пропѣдѣства и зѣлеи мысли, шкори ш(дѣ) дѣнѣишнѣа дѣни да ти смо прѣтѣли правѣи, и да смо с товоу еднѣмѣи мыслию и еднѣмѣи срьдѣцимѣи неразѣлучно до живота нашѣа и твоѣа, и кто е твои прѣтѣль, да мѣи смо прѣтѣлине, а кто твои врагѣи приѣтѣгне ѡ нашѣи градѣи кѣ намѣи, да ти не испакѣости нищѣаге, ѡ насѣи вѣде; ако ли что испакѣости, да е мѣи платѣмо; ако ли га не платѣмо, да шнога самога да ти дамо; ако ли тога не ѡчинѣмо, да да е на насѣи клѣтеа сиѣи. и ако ти се ѡгоди коеи насѣишѣи, и приѣтѣгнеши ѡ градѣи нашѣи кѣ намѣи, да те приѣмѣмо шкои господина съ всакоуи почѣстию и съ всакимѣи прѣишнѣмѣи съ всѣмѣи твоимѣи волири и съ шнѣи всѣмѣи твоимѣи, кон се с товоуи ѡгоде, и колико вѣзлюбѣиши прѣвѣити ѡ насѣи, да си прѣвѣдиши съ всакоуи почѣстию, а зѣла да ти не ѡчинѣмо ни когѣаге ни тѣбѣи самомѣи господинѣи ни госпогѣи жѣнѣи твоѣи ни дѣци твоѣи ни добытѣи твоимѣи всакомѣи ни бошѣромѣи твоимѣи и ни всакомѣи никѣмѣи твоимѣи ни добытѣкомѣи имѣи, ни пачѣи да имѣишѣи почѣстьи и храни прѣотнѣи моки нашѣи шкои и господина, и кѣга си вѣсѣхѣиши понти инамо шдѣи насѣи, да си погѣиши своѣоудно съ всакоюи почѣстию и съ всѣмѣи твоимѣи и

съ добыткомъ всякимъ теонмъ и шнѣхъ добыткомъ всякимъ, а мы да те испратимо; и зѣманъ теонъ и градомъ теонмъ да не пакостимо ни пѣномъ ни гусомъ ни шчинѣсть ни тасмъ, нѣ паче да нмъ прѣмо шко и самѣмъ намъ; и да стоимъ ѱ старихъ мѣгахъ, а прѣс-то да не посежемо никакоре; а добытъ, ере смо рекли дати, да ти дамо, ти-сѣю перьперъ и пѣть десѣть дакътъ скрълата чистога и чръла-нога, когарѣ ты самъ господинъ шѣлюенишъ: то половишъ да ти дамо съга пѣть сътъ перьперъ и шнѣзи пѣть, десѣть ланьтъ скрълата, когарѣ тебѣ ѱгодно бѣде, а дрѣгъ пѣть сътъ перь-перъ да ти дамо до божика, а штъ тога да ти не ѱдръжи-мо есѣга ни мала, нѣ да ти подамо все испальнено; и цар-никъ теон да стонъ ѱ насъ невѣргенъ шдѣ насъ никакоре, и что ѱ тебѣ правина, да ти ю подамо все свѣршенъ; и нѣга шдѣ насъ вѣстрѣешишъ помоки по морѣ, и понѣмо ти на по-мокъ, да мы простишъ тога лѣта все, что нмамо законъ да-вати, и кѣпцѣмъ нашимъ, конъ вѣсходѣ по теонъ зѣманъ, ца-ринъ, шко и господинъ свѣто почивѣши дѣдѣ ти и господинъ свѣто почивѣши штъцѣ ти, кѣга нма смо помагали, пращала мы ста: акѣ ли не ѱвозможемо нти на помокъ ти, то да си ѱзймашъ все, како ти ѱ законъ. и такогѣ ти се и мы кльнемо, како ти се съ и ты полмре послѣ наши калѣи, Мадѣи Бѣда-чнкъ и Кръвашъ Манѣгерѣнкъ и Петръ Ерѣкнкъ, и никонмре ѱзрокомъ да не раздроушимъ снѣ кѣтѣи с тобоѣ, нѣ да ю дрѣжимо тѣрѣдо. и ако се коѣ крамола ѱчини мѣгъ нами, да се сѣдомъ исправла, а кѣтѣи кынѣ да дрѣжимо к тебѣ непомѣчно. и како ѱожемо снѣ все сѣхранити, что се пишѣ ѱ снѣи кѣтѣи, тако да насъ богъ сѣхрани на сѣмъ сѣѣтѣ и ѱ бѣдѣжѣмъ: ако ли прѣстѣпимо и едно шдѣ сѣга, что смо ѱговорили с тобоѣ и ѱписали здѣ, да мы богъ сѣпальи и свѣ-та богородица и вси свѣти, конъ се пишѣ ѱ снѣи кѣтѣи, и на сѣмъ сѣѣтѣ и на-номъ.

A tergo: Capitulum regis Vladislavi et Johannis Danduli.

Sine sigillo. Apographum saec. XIII. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 3. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 10.

XXIX. (1234—1240.)

Andreas, chlmensis knez magnus, amicitiam et societatem instituit cum Joanne Dandulo, Ragusii comite.

† Бѣ имѣ штьца и сына и свѣтаго дѹха. ѿ князь вели хълмьскы Пнѣдрѣи съ всѣми властелы своимъ клянѹ се кне зѹ дѹбровѣчкомѹ Жанѹ Дандолоѹ и властеломѹ дѹбровѣ чкимѹ и всѣмъ шелькинѣмъ градьсконѹ ѿ господѹ бога и ѿ свѣто ювангеліеи и ѿ чьстныи животворещи крѣсть господьнѹ и ѿ .тнѣ. свѣтыхѹ штьцѹ иже ѿ Никен, да имаю мирѹ съ вами ѿ вѣки, како съ и мон старѣ имали с вашими старѣишими ѿ стары законѹ, да вы ѿ штворена земаля моѹ ѿ всѣхѹ вашихѹ печалюхѹ, а правниа да естъ, а вашѹ чловѣкъ, кѣи приде ѿ земаля мою неволочѹ, комѹ е искана правниа, и неиспльненѹ мѹ бѹде, да стане и да ѹчини правниѹ: аке ли приде такѹ чловѣкъ, комѹ нѣ искана правниа, да мѹ се не ѹзъме ни тѣнкѹ коньцѹ, докѹ понде ѿ свое мѣсто, и тамо да ѹчини правниѹ по томѹ, и да не приде врьхѹ васѹ с вашими вра гомѹ: ако ли сие прѣстѹпаю, да ме съпне богѹ, свѣта бо городница и вси свѣты.

Sigillum sine inscriptione. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 4. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 8., qui putat hoc diploma scriptum esse 1233—1235.

XXX. (1234—1240.)

Matthaeus Ninoslav, Bosnae magnus bannus, Joanni Dandulo, Ragusii comiti, confirmat privilegium concessum a Kulino bano.

Оу имѣ оца и сына и свѣтаго дѹха аминѹ. азѹ раба бо жи Матѣи а одмѣломѹ Нинославѹ, бана босньски велики, кѣи се кнезоѹ доѹбровѣчкомѹ Жанѹ Дандолоѹ и всен опкинѣ доѹбровѣчкон, такомѹ смѹ се клетью клеаь, какомѹ се е бана Коулинѹ клеаь: да ходѣ власи свободно, нѹх добиткѹ, тако како соѹ ѿ бана Коулина ходили, безѹ все хабѣ и зледи: а ѣ коудѣ овлада, тоудѣ си ходите пространо и здраво, а ѣ приѣти какорѣ самѹ сѣвѣ, и наѹкъ давати од все зледи. а се писахѹ именемъ Десое, граматигѹ бана Нинослава велика босньскога, тако вѣрно какорѣ ѿ прѣкыхѹ. а се еще: ако

вѣроу сръканинъ влаха, да се при прѣдѣ княземъ; ако вѣроу
вѣлахъ сръканинъ, да се при прѣдѣ баномъ, а иномъ влахъ да
не еѣде нѣма. боже ре ти дан здравенъ.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 5.

XXXI. (1234—1240.)

Stephanus Vladislav, Serbiae rex, confirmat privilegia
Ragusinis concessa a patre et avo.

† Ѣ Гтефанъ Бладиславъ, с помокию божишъ краљъ
всѣхъ рашкихъ земля и Дуклянтис и Далмацие и Тривни
и Захлмие, шекшею се вамъ гостемъ дѣднѣмъ ми и
шчинѣмъ и момъ, князъ дѣверельчкомъ и всѣмъ властеломъ
и есоя шекниѣ градсконъдѣ мала до величѣ, своимъ си хтѣ-
ниемъ, чистѣмъ сръдцемъ, безъ вѣсакога пропачдѣла, ѣко-
ре въ дѣньшига дане, ако ми стонте ѣ снѣи клѣтѣхъ, ѣ
кою ми се сте казани, да и до моего живота да вы дръжѣ ѣ
вѣсакон правѣдѣ, ка(ко) вы ѣ дръжали дѣдѣ и штѣцѣ ми, и
да вы не створю никогарѣ зѣла ниинѣмъ коньцемъ, докѣ не
створю съ вами тѣрѣхъ сѣдѣ: ако ли снѣ прѣстѣплю, да ме
когѣ съплѣне и сѣста богородица и вси свѣти ѣгождѣши богѣ
штѣ бѣка.

Гтефанъ Бладиславъ с помокию божишъ
краљъ всѣхъ рашкихъ земля и приморскихъ.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.
Спомен. 7. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 11., qui diploma
hoc putat esse scriptum anno 1235.

XXXII. (1234—1240.)

Stephanus Vladislav, Serbiae rex, monasterio S. Ni-
colai (in Vranina) quosdam pagos donat.

Бѣ начѣтъкъ тын, господи, землю ш(снова), и дѣла
роукоу теомѣ соутѣ некаса, та погненоутѣ, тын же прѣемъ-
кашнѣ, и еса ѣко и риза шѣтъшлѣютѣ, и ѣко шдѣждѣ
съенишнѣ ѣ, и нѣмѣкнѣтъ се, тын же нѣтъ ѣси, и лѣта теомѣ
не шскоудѣютѣ. створениши разоумомъ некаса и землю оу-
терѣдениши на водахъ, приѣм(ши) страсть волюноу, ѣко
да насѣ, грѣшнихъ и недостонныхъ рабѣ своихъ, изведе-

XXIX. (1234—1240.)

Andreas, chlomensis knez magnus, amicitiam et societatem instituit cum Joanne Dandulo, Ragusii comite.

† Бѣ имѣ штыца и сына и свѣтаго дѣха. ѿ князя вели хльмьскы Пяндѣи съ всѣми властелы своими клянѣ се кне зѣ дѣбровѣчкомѣ Жанѣ Дандолоу и властеломѣ дѣбровѣ чакимѣ и всѣмъ шелькинѣмъ градскомъ ѿ господѣ бога и ѿ свѣто ювангелии и ѿ чыстны животворищи крѣсть господень и ѿ .тнѣ. свѣтлыхъ штыца иже ѿ Никен, да имѣю миръ съ вами ѿ вѣки, како съ и мон старѣ имѣли съ вашими старѣишими ѿ стары законѣ, да вы ѿ штворена зѣмла моѣ ѿ всѣхъ вашихъ печалехъ, а правина да естъ, а ваши чловеѣкъ, ки приде ѿ зѣмлю мою николоу, комѣ е искана правина, и неиспальненѣ мѣ еудѣ, да стане и да ѣчини правинѣ: аки ли приде такѣ чловеѣкъ, комѣ нѣ искана правина, да мѣ се не ѣзѣме ни тѣмъ конѣцѣ, докѣ понде ѿ свое мѣсто, и тамо да ѣчини правинѣ по томѣ, и да не приде вѣрхъ васѣ съ вашими вра гомѣ: ако ли сие прѣстѣплю, да мѣ съпне богѣ, свѣта бо горѣдница и вси свѣты.

Sigillum sine inscriptione. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Сномен. 4. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 8., qui putat hoc diploma scriptum esse 1233—1235.

XXX. (1234—1240.)

Matthaeus Ninoslav, Bosnae magnus banus, Joanni Dandulo, Ragusii comiti, confirmat privilegium concessum a Kulino bano.

Оу имѣ оца и сына и свѣтаго дѣха аминѣ. азѣ рабѣ бо жи Матѣи а одмѣломѣ Нинославѣ, банѣ босньски велики, кле се кнезоу доуѣровѣчкомѣ Жанѣ Дандолоу и всѣмъ опкинѣмъ доуѣровѣчкомъ, такомѣ смѣ се клятвѣю клеаѣ, какомѣ се е банѣ Коулинѣ клеаѣ: да ходѣ власи свободно, нѣхъ доѣнтѣкъ, тако како соу ѿ бана Коулина ходили, безѣ все хѣбе и зѣеди: а ѣ коудѣкѣ обѣлада, тоудѣкѣ си ходите пространо и здраво, а ѣ приѣти какоѣ самѣ себѣ, и наѣкъ давати од все зѣеди. а се писахъ именеѣ Десое, граматигѣ бана Нинослава велика босньскога, тако вѣрно какоѣ ѿ прѣкыхъ. а се еще: ако

оуноуки мон ни соуродники кралевства ми, ни кого изво-
ли бога быти господствоующа. шерѣте ли се кто, и драв-
неть потворити се, да моу юсть соупърники бога и прѣчи-
стамъ мати его, и чѣстнынъ крѣсть да моу нѣ помощьники
ни въ сии вѣка ни въ коудощини, и свѣты Николаю да моу
юсть соупърники на вѣторомъ пришестви. и да м(оу соу) па-
шица и теговица, како ю ис-прѣка было, да не има тоу
шеласти ни мон властелинъ ни мон владальць ни (ж)оупаш-
нинъ шѣ соумеждьники тѣхъ селъ, ни арбанасинъ да не
има тоу зимовищ(а), и людие цркви(ни) да прѣкневаю
оу всакон божьственой свободѣ, нѣ да соу работници свѣ-
томъ Николѣ. кто ли се шерѣте прѣслоушавъ сие мое,
испакости что въ земли ни въ людехъ, да приме гнѣвъ и
наказанію шѣ кралевства ми, и да да кралевствоу ми
.т. порлперъ. сего ради подяисано бысть въ лѣтѣ .хѣѣи.

† Стефанъ Владиславъ с помокию божишеъ
краль всѣхъ срѣвскихъ земель и поморьскихъ.

Origin. sine dubio membran. in Cetinje. Decriptum ex
apographo (fac-simile), quod nobiscum communicaverat
Montis Nigri vladika Petrus Petrović Njeguš.

XXXIII. (1234—1240.)

Stephannus Vladislav, Serbiae rex, remittit Ragusinis
veetigal žrnovnicense.

† Стефанъ Владиславъ, милостию божишеъ краль срѣв-
ски, даваю свою милость приѣтелима своимъ властелима
дѣбровъчскимъ и всѣмъ шевькимъ градекомъ, и пращамъ имъ
могорнише, что съ давали шѣ Жрновнице, и никимъ конь-
цемъ да имъ се сие не потвори ни шѣ моего брата ни шѣ
присога кога люко, до колѣ стою съ мною ѿ правдѣ, кою
имамъ с нимъ. кто ли сие потвори, да с проклять шѣ кога
и шѣ всѣхъ свѣтыхъ.

Стефанъ Владиславъ помокию божишеъ
краль срѣски.

A tergo: Capitularium regis Vladislavi de facto ma-
garisi.

Sigillum: inscriptio serbica: ..аз кралъ всѣхъ рашк... Ori-
gin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 6. Р. J. Ša-

far. Památky. Listiny. 12, qui hoc diploma anno 1235. scriptum esse putat.

XXXIV. (1234—1240.)

Stephanus Vladislav, Serbiae rex, facit donationem monasterio S. Mariae in Bistrica.

In mon. Chilandar. P. Uspen. 169.

XXXV. 1240. ind. XIII. 22. martii. Ragusii.

Matthaeus Ninoslav, Bosnae magnus banns, promittit se cum Ragusio aeternam habiturum pacem.

† Ъѣ нмѣ шѣѣца и сына и свѣтога дѣха аминь. лѣто шмѣшеникѣ господа нашего Исоу Христа тисоуѣца .сѣм., мѣсѣца марѣта .кѣ. дѣнь, нмѣдникѣта .гѣ. ѡи хѣтѣниѣ шмѣшнега нашего господа бога Исоу Христа, и нмѣ великиѣ вѣнаѣ босѣньски Матѣи Нинославѣ по мнѣлости божѣиѣ сконовѣ си до брѣохѣтѣниѣ придохѣ си ѡ дѣверѣвѣникѣ къ старимѣ ми приштѣломѣ, властѣломѣ и шпѣкинѣ градѣскѣ, а придохѣ си съ момѣи боларѣми, съ конѣодемѣ Юришѣмѣ, тѣпѣчим Радѣна и брѣтѣ ѡговеѣ Гимѣиѣ, пѣхарѣникѣ Мѣрохѣна, Забѣвѣ Продѣса, Привѣсѣда Гѣфѣнарѣ, Глѣвѣко Полѣчникѣ, Градѣславѣ Тѣрѣвѣникѣ, и обрѣтѣсьмо боларѣина кнѣза дѣверѣвѣчѣкога, Никѣлаѣа Тѣниѣсѣта, и съ прѣписанимѣ момѣи боларѣми клѣхѣскѣ кнѣзѣ и вѣсѣ шпѣкинѣ градѣскѣ ѡ вѣчѣни мирѣ и ѡ любѣвѣтѣ, како се здѣ подѣпишѣтѣ: азѣ Матѣи Нинославѣ, по мнѣлости божѣиѣ вѣликиѣ вѣнаѣ босѣньски, съ момѣи боларѣми кѣльнѣмо скѣ тѣбѣ, Никѣлаѣу Тѣниѣсѣтѣ, кнѣзѣ дѣверѣвѣчѣкомѣ, и вѣсѣ(тѣ)мѣ властѣломѣ и вѣскѣ шпѣкинѣ градѣскѣ ѡ господа бога нашего Исоу Христа и ѡ прѣскѣтѣ богѣродинѣу дѣвиѣу владѣкѣу Марѣиѣ и ѡ чѣстѣниѣ живѣотѣвориѣци крѣстѣ и ѡ свѣта божѣиѣ ѡванѣгѣлиѣи и ѡ свѣтога Блѣси, влѣжѣнога мѣшчѣникѣа, и ѡ вѣси свѣтѣ ѡгодѣвѣшиѣ когѣу шдѣ вѣка съ сконовѣ боловѣ, чнѣстѣмѣ срдѣцѣмѣ, съ правѣовѣ верѣовѣ, вѣзѣ вѣсѣакога прѣпадѣствѣа и вѣ-зѣ-лѣтѣ мнѣсли, да ѡи стоѣу ѡ вѣчѣни и тѣвѣрѣди мирѣ и ѡ срдѣчѣнѣтѣ любѣвѣтѣ и ѡ вѣсѣакѣу правѣдѣу, и по землѣи и владѣниѣи моѣи и момѣихѣу сынѣи да си ходѣнтѣ своѣоудѣно и прѣстрѣано вѣсѣ вѣсѣакѣу дѣсѣшѣниѣи и вѣсѣи нѣкѣсѣрѣтѣи нѣмѣиѣ дѣниѣи, и пѣчѣи да момѣи кѣмѣти и момѣи людѣи и момѣи владѣдѣлѣци да ѡи любѣи и да ѡи хрѣанѣи шдѣ зѣла съ прѣ-

оуноуки мон ни соуродники кралевства ми, ни кого изво-
ли бога быти господствоующа. шерѣте ли се кто, и дрѣв-
неть потворити се, да моу юсть соупърники бога и прѣчи-
сташ мати его, и чѣстныи крѣсть да моу нѣ помощники
ни въ сини вѣки ни въ коудѣцини, и свѣты Николаю да моу
юсть соупърники на вѣторомъ пришестви. и да м(оу соу) па-
шица и теговица, како ю ис-прѣка было, да не има тоу
шеласти ни мон властелины ни мон владальцы ни (ж)оупаш-
нины шть соумеждѣники тѣхъ сѣль, ни арбанасины да не
има тоу зиновиш(а), и людие цркви(ни) да прѣневаю
оу есакои божественон сководѣ, нѣ да соу ракотиници свѣ-
томъ Николѣ. кто ли се шерѣте прѣслоушавъ сие мое,
испакости что въ земли ни въ людехъ, да прииме гнѣвъ и
наказанию шть кралевства ми, и да да кралевствоу ми
.т. перьперь. сего ради подписано бысть въ лѣтѣ .х.ѣѣи.

† Стефанъ Владиславъ с помокию божишѣ
црль всѣхъ сръбскихъ земель и поморьскихъ.

Origin. sine dubio membran. in Cetinje. Decriptum ex
apographo (fac-simile), quod nobiscum communicaverat
Montis Nigri vladika Petrus Petrović Njeguš.

XXXIII. (1234—1240.)

Stephanus Vladislav, Serbiae rex, remittit Ragusinis
vectigal žrnovnicense.

† Стефанъ Владиславъ, милостию божишѣ црль сръб-
ски, даваю свою милость приѣтелемъ своимъ властеломъ
дѣржевичскимъ и всѣмъ шевкииѣ градскон, и працаю имъ
могорише, что сѣ давали шдѣ Жрновнице, и никимъ конь-
цемъ да имъ се сие не потвори ни шдѣ моего брата ни шдѣ
приснога кога любо, до колѣ стои въ мною ѣ правдѣ, кою
имамъ с ними. кто ли сие потвори, да с проклетъ шдѣ бога
и шдѣ всѣхъ свѣтыхъ.

Стефанъ Владиславъ помокию божишѣ
црль сръбски.

A tergo: Capitularium regis Vladislavi de facto ma-
garisi.

Sigillum: inscriptio serbica: ..аа краа всѣхъ рашк... Ori-
gin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 6. P. J. Ša-

стаан мон старѣ, и да свокодно ходите ѹ мои земан, да ви нѣ десетка никогаре; ако ви тѣко учини кривнѹ монѹ кмет-ти, да се при прѣдѣ мноѹ; ако ви тѣа [ѹчинѹ кривнѹ, да (съмѣ) тѣа кривѣ] право не ѹчинѹ, то то тѣа кривѣ; и ако се разратите съ кралем съ рашкнѹ, да васъ не дамѣ съ всѣмѣ кашиномѣ доенткомѣ, и да ви ѹхранѹ. и что се ѹчинило прѣе нан (по)слѣ, да се при, а да нѣ изма, нѣ да е правѣда. и не бѣше мое печати велне, одѣнесена.. бѣше, да.. ози е моѣ печать, ка е при кннзм. а се не ѹземле десетѣка, да колѣ смѣ живѣ и мое дѣте и мое ѹнѹче. кто снѣ прѣскочи, да е каѣтъ..... да приѣ ѹ Дѣровѣнникѣ, да на ме не ѹстане никѣторѣ, дѣ тѣ съмѣ радѣ правѣдѹ ѹчини. и ако пра(вѣде) не ѹчинѹ, да съмѣ кривѣ.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

XXXVII. (1243) Ragusii.

Joannes Michael, Ragusii comes, promittit regi Stephano Uroš Ragusinos non passuros, ut vidua regis Vladislavi in ditionem ejus litteras vel nuntios mittat.

† Бѣ нмѣ ѡтѣца и сина и сестрога дѹха аминѣ. азѣ Жамѣ Мнѣхонѣ, кннзѣ дѣровѣчѣки, съ болярини дѣровѣчѣкини тѣе, великомѹ кралю рашкомѹ и поморскомѹ Стефанѹ Хришѹ, ѹ господина бога вѣсѣдѣражителя и ѹ пречистѹ нго матерь дѣкию Марию и ѹ честѣни животеорици крѣсть господѣнь и ѹ свѣта вожна еванѣгелии и ѹ .Д., еванѣгелисте каине-мо сѣ, шкоре ни съ нашемѣ светомѣ ни съ нашемѣ вѣденнѣмѣ брааница владиславѣла нсѣ нашега града ни по морѣ ни по сѣ-сѣ ни ѹ Босѣнѣ да не пошлѣ ни кннга ни слѣ на твоѣ зло. а сѣ чиннѣмо съ хѣщенѣмѣ твога сла Юрько и съ нашемѣ хѣт-ниѣмѣ. акѣ ли сѣ пристѹпнѣмо, да ни богѣ сѣпѣнѣ и свѣта во-горѣдница и честѣни кѣрѣсть и всѣи свѣте божи.

Sine sigillo. † а в г д е ж з н и н к л inferioribus partibus litterarum abscissis. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 12. P. J. Šafar. Památky. Li- stiny. 16.

XXXVIII. 1247. 11. february.

Odola, filius Proden, e Krajina, promittit Krajinenses cum Ragusinis aeternam habituros pacem. Ragusini jurant se Krajinensibus injuriam non facturos. Krajinenses confirmant juramentum Odolae.

† Бѣ нмѣ шца и сына и светаго дѣха аминь. лета 8 паль-
чиникъ господѣ нашего Исуса Христа тишѣща двѣ ста .мз.,
мѣсяца февруара .11. день, и Одола, сынъ Прѣдѣнь, мѣ Краина,
селѣ шдѣ монхѣ старехѣ присанихѣ пришеителнхѣ и шдѣ вѣсехѣ
людехѣ краинанехѣ и за мене, придохѣ ѿ Дѣбровѣнникѣ по-
ставити вѣчѣмъ мирѣ и любеѣ мегѣ краинанехѣ и мегѣ дѣ-
бровѣчанехѣ и съ сѣдѣцѣ и съ вѣтънницѣ и съ своѣ шпѣнѣнна
дѣбровѣчѣкѣ. вѣчѣмъ мирѣ и любеѣ по кѣтъѣѣ свѣтаго еван-
гѣлий потѣвѣраднхѣ, и присегохѣ, да краинанѣ не пакостѣ
дѣбровѣчаномѣ ни людѣмъ ни добитѣкѣ ни зѣман ихѣ ни
шнѣмъ, ки съ подѣ кнѣзьство ихѣ, и пачѣ по нѣмъ ни комъ да
нмѣ не чинимѣ пакостити, и ѿ прѣдѣланхѣ кнѣзьство ихѣ ни-
комѣрѣ да не пакостимѣ. и да си нмѣю понти краинѣ пак-
костити ни комѣ вѣнѣ шдѣ кнѣзьство дѣбровѣчѣкѣ, пондѣкѣ и
придѣкѣ да не чинѣ пришеити ѿ Дѣбровѣнникѣ, и да Дѣ-
бровѣчанѣ пондѣ на Олѣмишанѣ, ни краинанѣ никакѣрѣ да
дамо Олѣмишаномѣ ни свѣтъ ни вѣкѣ, а дѣбровѣчаномѣ да
дамо кѣрѣмѣ, аю ю нмѣтъ потѣвѣвати. ако неки краинѣнѣ
пакостнѣ или нма пакостити дѣбровѣчаномѣ или прѣдѣланхѣ
кнѣзьство дѣбровѣчѣкнхѣ, шнѣзи краинѣнѣ да приде ѿ Дѣ-
бровѣнникѣ, и ѿ дворѣ дѣбровѣчѣки чини правнѣ, даюкѣ за
сѣ порѣчѣнѣкѣ, да правнѣ чини: ако нѣспадѣ, да плати съ
своимѣ добитѣкомѣ, що бѣдѣ нѣспѣвѣнѣ; ако не нма чимѣ
платити, да се да самѣ по герѣлѣ. а да неки краинѣнѣ съ
нимѣ некое древо чини прѣ сѣ, що юсть здѣ писано, и па-
костѣ, да шнѣ краинѣнѣ приде ѿ Дѣбровѣнникѣ, и прѣдѣ дѣ-
бровѣчѣки дворѣ чини правнѣ, како юсть здѣ прѣписано: ако
ли шнѣзи краинѣнѣ не приде ѿ Дѣбровѣнникѣ чинити пра-
внѣ, да га ни шдѣ насѣ шдѣвѣрѣжимѣ, и що бѣдѣ пако-
стнѣ, да платимѣ. и съ Олѣциннѣномѣ хоцѣмѣ имѣти любеѣ
и мирѣ, до коѣ шни стоѣ подѣ столѣ дѣбровѣчѣки. и вѣси
краинѣ на вѣсако .5. годнѣ да поновимѣ снѣзѣ ротѣ, и вѣсаки

крашнинъ вѣдѣ . дѣ . годищѣ напредѣ вѣсакъ за сѣ да сѣ ѿ си
миръ присеже: а ки крашнинъ се ѿ сѣмъ не роти, да га не
примемо мѣгъ насъ ѿ вѣкъ, не да вѣде сѣмъ насъ, и паче
вѣскъ югово да затирамо.

† Я ми сѣдѣци, вѣтъници и вѣса шпакина града дѣ-
бровѣчьска кѣльнѣмо сѣ ѿ свѣто божѣ евангѣлїю, да ми сами
за насъ ни по дрѣзи за насъ да не пакостимо тебе ѿдолѣ
Предѣлникъ слѣ ни твоими старими ни присѣннѣмъ ти ни кра-
шнинѣмъ ни предѣлѣхъ вашихъ, не паче да нмамо сѣс вами
вѣчни миръ. а да неки крашнинъ ма що искати на дѣбровѣ-
чаннина, вѣдѣ то що юсть минѣло или вѣдѣ сѣлѣ напредѣ,
придиши крашнинъ ѿ дѣбровѣчанина предѣ наша двора, да
мѣ чинимо правниъ вѣдѣ югово добитѣхъ или шнога самого
градинна дамо по герѣлѣ, да га правниа повали.

In membrana appensa: Съ поклоненнѣмъ княза Дръжи-
мира отъ братїи юго Дѣдомѣрищѣ и отъ Ежѣбодѣ и отъ
Тверѣтѣнищѣ и отъ Бѣлѣмира и отъ Стоанищѣ и отъ Гра-
дишѣ Ходѣмирищѣ и отъ сыновѣщѣ юго и Разѣмѣнѣ Бѣлѣ-
сищѣ лѣвѣмо вашихъ миръ и вашихъ добротѣ, и отъ есе опѣци-
не приде Одола братѣ нашѣ и Грѣгѣръ отъ княза дѣбровѣчѣко-
га, и ѿгнаши ны вѣ кѣтѣхъ, и пристасмо нѣ тѣ кѣтѣхъ и
вѣтрѣмо ѿ нѣ.

A tergo: Capitulare hominum Crayne. 1247.

Sigillum Ragusii pendens. Origin. membran. in c. r.
archivio Viennae.

XXXIX. 1249. ind. VII. martio mense.

Matthaeus Stephanus, Bosnae magnus banus, promit-
tit Ragusinis, se cum eis pacem servaturum esse.

Бѣ нмѣ шѣца и сына и сѣстога дѣхѣ аминѣ. лѣто шпѣль-
щеникѣ господа нашего Исѣ Христа тисѣща . смѣ ., мѣсѣца
марта, инѣдикѣта . ѣ . азѣ Мадѣн Стѣпанѣ, по милости бо-
жїи еѣлѣнки банѣ босѣнѣски, сѣ моновѣ братїновѣ и сѣ моими
воларими, ки сѣ здѣ подѣписани, кѣльнѣмо сѣ тебе ѿжѣ
Далѣфинѣ, князѣ дѣбровѣчѣкомѣ, и вѣс(ѣ)мѣ властѣломѣ и вѣсе
шпѣкѣни градѣскѣ ѿ господина бога нашего Исѣ Христа и ѿ
прѣсѣтѣхъ богородицѣ дѣнїю владѣкѣ Марїю и ѿ чѣстѣми жи-
вотѣворици крѣстѣ и ѿ свѣта божиа евангѣлїи и ѿ сѣстога Бѣлѣ-

си, блаженого мѣчника, и ѿ всѣхъ свѣти ѿгоднеше корѣ ѿтъ
вѣка съ своновъ воловъ, чистемъ серъцемъ, съ правовъ верою,
вѣса въсакога пропадѣста и вѣсъ зла мисли, да ви стоимо ѿ
вѣчнии и твѣрдъ миръ и ѿ сръдъченѣ любевѣ и ѿ вѣсакѣ
праведѣ. и по землѣ и по владаннѣ нашѣ да си ходите ско-
ководно и пространо вѣсъ вѣсакѣ десѣцини и вѣсъ никѣрѣ ниѣне
даннѣ, и паче да нашии кѣметн и нашии людиѣ и нашии вла-
дальци да вѣсъ любѣ и да ви хранѣ шдѣ зла съ правовъ ве-
ромъ; и ако никѣто шдѣ нашихъ кѣметн или шдѣ нашихъ
люди чинѣ ви кривниѣ, да се при предѣ мноу, и ш да имѣ
сѣѣшъ правн сѣдѣ, и шко ви ш правниѣ не чинѣ, то то ш кривѣ.
и ако се разѣратитѣ съ кралемъ рашѣки, да вѣсъ не дамѣ ни
вашѣ доветѣкѣ, паче да ви ѿхранимо съ вѣс(ѣ)мъ вашимъ до-
ветѣкомъ. и що се чинило пре и после, да се при, и да не
изѣма. и да придѣмо ѿ Дѣверовъника, да на насѣ не ѿстане
никѣторѣ, де ми съмо ѿ нашихъ землю, седа, кто хоше нѣ-
кати, ниш, де ш смѣ радѣ праведѣ ѿчинѣ; ако пра(вѣдѣ) не
ѿчинѣ, то ш кривѣ. и сѣ шче: ако верѣю серелинѣ влахѣ, да
се при предѣ кнѣземъ дѣверовѣчкнмъ; и шко вѣрѣю влахѣ
серелинѣ, да се при предѣ баномъ; и нномѣ влахѣ и нномѣ
серелинѣ да не нѣма; и да не никѣре изѣма на ннаго серели-
на ни на ннаго влахѣ лише на самого нѣца. и да сѣ некош
кривниа мѣѣшъ ни чини, да та кривниа сѣ със правнновѣ
нѣсправн. и си миръ и си шестѣ да се никакорѣ никнмѣ де-
ломъ и никнмѣрѣ коньцемъ да се не рѣши, ни да се подѣпѣ-
рѣ, не паче да вѣдѣ твѣрдѣ ѿ вѣки. и хошимо, да вѣсе, що
здѣ писано, вѣдѣ твѣрдо ѿ вѣки шдѣ насѣ самнхъ и шдѣ
нашихъ дѣтѣ и шдѣ нашихъ ѿнѣчнѣ и шдѣ нашихъ кѣметн
и шдѣ нашихъ люди. и кѣто сиѣ приаомн, или ми сами
или нашии синѣ или нашии ѿнѣчнѣ или нашии кѣметн или кѣто
годе нашѣ, да га бога сѣпѣнѣ и свѣта когородица и вѣси
свѣти, ки сѣ здѣ писани. миръ божи съ намъ аминѣ. си се
сѣ казан: нѣнѣзѣ Ъгринѣ, кѣнѣзѣ Радона, казнѣцѣ Грьдомилѣ,
казнѣцѣ Семнионѣ, ковоода Пѣрѣча, Грьвѣшѣ пѣхѣрѣникѣ,
казнѣцѣ Бѣльхѣанѣ, Бѣжѣ Обѣчѣновичѣновичѣ, Домаславѣ Гѣ-
нѣтитѣ, Храннславѣ Сврачнѣ, Радѣ Дрѣговнѣ, Бернславѣ
Баннѣ, Какѣмѣжѣ Одрамѣчнѣ, Бѣльнѣча Бѣлькасѣвичѣ.

Sigillum pendens: печать велк... (великаго?) бана нн-

послала. Origin, membran. in bibliotheca societatis litterarum serbicarum Belgradi. Сюмен. 14. Гласникъ. VI. 1854. 179. Стѣпанъ scriptum est supra rasuram, erasum est nomen минославъ: vide Schimek 50—60.

XL. (1249).

Andreas, chlmensis magnus comes, cum filiis župano Bogdano et župano Radoslavo promittit se perpetuam pacem servaturum cum Ragusinjs.

Бѣ имѣ шѣща и сына и свѣтаго дѣха. ѿ князь вели хальмьскыи Пнѣдрѣи с моими сыныи жѣпаномъ Богданомъ и съ жѣпаномъ Радославомъ и съ моими властелы, кѣ соу заѣ подписани, кльнемо се кнзюу доубровьчюмоу Ёквоу Дѣлфинюу и властелюу доубровьчюиу и всѣи шекниѣ гра дьскюу ѿ господина бога и ѿ свѣто евангеліеи и ѿ чѣстныи и жнѣотвориши крѣсть господьнъ и ѿ .тнѣ. свѣтыхъ шѣщъ ѿже ѿ Никен, да имамо миръ с вами ѿ вѣки, како соу ималыи и наши старѣши съ вашими старѣшныи ѿ стары законъ, да вы ѣ шѣвориша наша зѣмля ш вѣтѣхъ вашихъ печалѣхъ, и да си ндоу доубровчанѣ по нашѣи зѣмли съ своимъ добыт-комъ и съ своимъ рѣчми, спасемъ боудюу стоюкѣ, придоукѣ, пондоукѣ, а правина да естъ, а вѣщъ чловѣкъ, кѣ приде ѿ нашѣ зѣмлю неволовъ, кѣмоу ѣ искана правина, и неиспѣне-на боудѣ, да стане и да ѣчини правиноу. ако ли приде такъ чловѣкъ, кѣмоу не искана правина, да мѣ се не ѣзѣ ни тѣнѣкѣ коньцѣ, докоу поидѣ ѿ свое мѣсто, и тамо да ѣчини правиноу. по томъ и да не придемо на васъ ѣ вашими вра-гѣми. а да се нѣкоѣ крѣвина мѣѣю нами ѣчини, да се с пра-виновъ испѣди ѿ стары законъ, а миръ да се не роуши. си съ хальмланѣ, кон се кльшѣ: Хрѣско Растимирѣкъ, Добровѣтъ Радювѣкъ, Хрѣла Стѣпковѣкъ, Ёдоумьслъ и Стрѣзмирь Ядамовѣкъ, Чѣпръна Ёсликъ, Храниславъ Прѣвославѣкъ, Бигрѣнъ Мрѣѣкъ, Добромыслъ Поѣратовѣкъ, Дѣстѣнъ Бе-риковѣкъ, Радюванъ Привыдоужикъ, Хрѣла Дѣславѣкъ, Приѣтѣнъ Злошѣвѣкъ, Ёома Чоупѣтѣкъ, Галѣцъ Бѣлксаникъ, Хрѣла Хранидоужикъ, Прѣдиславъ Бѣлксмирѣкъ, Ёомирѣ Бѣлктикъ, Богданъ Добромирѣкъ, Хрѣватинъ Тоурѣнкъ, Прѣвославъ Цроданѣчѣкъ, Братославъ Бѣлковѣкъ, Ёерко Ра-

дожаникъ. ако ли сѣ прѣстоупимо, да нѣ боге съпне и свѣта
когородница и вси свѣти.

† Кръсть княза Пандръма.

Sigillum pendens. Origin. membran. in e. r. archivio
Viennae. Спомен. 15.

XLI. 1253. ind. XI. 15. junii. Ragusii.

Ragusini foedus jungunt cum Michaelē Asen, Bulgagorum imperatore, contra Stephanum Uroš, Serbiae regem.

† Въ имѣ господа бога нашего Исѣ Христа аминь. лѣта
въплъщениѣ господа нашего Исѣ Христа тисѣща .ѿѿ., мѣсеца
июнѣ, на днь свѣтого Вита, индиктионѣ .ѿѿ., сѣго бѣ ра-
ди да бѣдетъ чистоѣ приѣтелиство и съвършеннѣ чистою лю-
бовѣ, еже било нѣ прѣва междѣ свѣто и прѣславнаго царь-
ства всѣ земли българьскѣ и грѣчькѣ Иованомъ ѿсѣномъ и
междѣ шѣкинномъ славнога града нашего Дюбровьника, ꙗко
сѣ жили въ правдѣ и любовѣ и въ истинѣ, да по вѣки ра-
стетъ и плоть нѣснѣсетъ. нѣ давѣна жьлдающе тебѣ свѣтому
и вѣрномъ въ Христа бога царѣ самодръжавѣцѣ всѣи земли
българьскѣ господинѣ Муханлю ѿсѣню, рожденомъ шѣ блѣ-
говѣрихѣ и свѣтихѣ царѣ, азѣ Марѣсилъ Гѣворѣнъ, пове-
ленъ емѣ славнога дѣжа кенѣтъчкога князѣ града Дюбровьни-
ка, и всѣ сѣдне и вѣкъници и шѣкина всѣа прѣславнаго
града нашего Дюбровьника, мали и велици, вѣрни приѣтели
свѣтого ти царьства нѣ давѣно вѣрѣмѣнѣ любовѣ царьства ти
имѣти жьлдающе въ бога и въ свѣтоѣ вѣлангѣлию божьѣ и въ
свѣтѣю дѣвою Марію мати юго и въ честни животвориши
крѣсть и въ свѣтнѣю апостоли Петра и Павла и блаженѣю че-
тири евангѣлисте Марѣка, Матѣѣ, Люкѣ, Иовѣана и въ
свѣтѣю мѣченики господни Еласѣѣ, Ловрѣнѣтъѣ, Петра и
Пандрию нашихѣ свѣтитѣли и всѣмѣ свѣтнимѣ вѣгоднѣжѣмѣ
богѣ господинѣ кльнемѣ се, шѣещамѣ се твоѣмъ великомъ свѣто-
мъ царьствѣмъ дръжа вѣрѣхѣ зло творѣнѣ невѣрѣного краля Уро-
шани вѣрѣхѣ братию юго и рода юго и вѣрѣхѣ всѣхѣ живѣщихѣ въ
землѣ юговѣ и на теѣхѣ, конѣ на нѣхѣ землѣ бѣхѣ дръжали некое
владѣнѣ, ако бѣдѣ невѣрѣници ни приѣтели твоѣмъ свѣтому
царьствѣ, такожде да бѣдѣ невѣрѣници и враговѣ нашему
граду Дюбровьникѣ; ако ли кѣто шѣ сѣхѣ прѣписанихѣ или

Andreas, chlmensis magnus comes, cum filiis župano Bogdano et župano Radoslavo promittit se perpetuam pacem servaturum cum Ragusinis.

Ымъ нмѣ шѣща и сыни и свѣтаго дѣха. ѣ князь вели
 ханьскіи Пнѣдрѣи с монми сынами жѣпаномъ Богданомъ
 и съ жѣпаномъ Радославомъ и съ монми властелы, ки соу
 зѣѣ подписани, клянемо се князоу доуѣровычкѣмоу Тиковоу
 Дѣлфиноу и властелемъ доуѣровычкимъ и всѣи шекниѣ гра-
 дскѣи ѣ господина бога и ѣ свѣто евангеліеи и ѣ чѣстныи и
 жнеотворѣи крѣстьи господняи и ѣ .тнѣ. свѣтыхъ шѣща
 нжи ѣ Никѣи, да нмамо миръ с вами ѣ вѣки, како соу нма-
 ли и наши старѣиши с вашими старѣишими ѣ стары законъ,
 да вы ѣ штворѣи наша зѣмла ш всѣхъ вашихъ печалѣхъ, и
 да си ндоу доуѣровчѣи по нашѣи зѣмли с своимъ добыт-
 комъ и с своимъ рѣчми, спасѣи боудѣи стоѣки, придоуѣи,
 пондоуѣи, а правниа да ѣсть, а ваша чловѣкъ, ки приѣ ѣ
 нашѣи зѣмлю нѣволовоу, кѣмоу ѣ искана правниа, и неиспѣни-
 на боудѣи, да стане и да ѣчини правниоу. ако ли приѣи такѣ
 чловѣкъ, кѣмоу не искана правниа, да мѣ се не ѣзѣи
 тѣнѣи конѣцъ, докоу понѣи ѣ свое мѣсто, и тамѣ да ѣчини
 правниоу. по томъ и да не приѣмо на васъ с вашими вра-
 гѣми. а да се нѣкоѣ крѣвиіа мѣю нами ѣчини, да се с пра-
 виновъ испѣи ѣ стары законъ, а миръ да се не роуши. си
 сѣ ханьскіи, ки си кляше: Хрѣако Растимирѣи, Доуѣровѣи
 Радѣвичѣи, Хрѣа Стѣпковѣи, Шдоумышѣи и Стрѣзмирѣи
 Пѣаковѣи, Чѣпрѣи Шѣилѣи, Хранѣславъ Прѣвославѣи,
 Бигрѣи Мрѣи, Доуѣромышѣи Побѣратѣи, Дѣи Бѣ-
 рѣковѣи, Радѣванъ Привѣдоужѣи, Хрѣа Дѣсавѣи,
 Привѣи Злошѣи, Шѣа Чѣупѣи, Галѣи Бѣлѣсѣи,
 Хрѣа Хранѣдоужѣи, Прѣдѣславъ Бѣлѣмирѣи, Воимирѣи
 Бѣлѣи, Богданъ Доуѣмирѣи, Хрѣватѣи Тоуѣи,
 Чрѣвославъ Шроданѣи, Братѣславъ Бѣлѣи, Бѣрѣо Ра-

доянникъ. ако ли сие прѣстоупимо, да ны бже съише и сѣта
когородица и вси сѣти.

† Кръсть княза Пандръка.

Sigillum pendens. Origin. membran. in e. r. archivio
Viennae. Спомен. 15.

XLI. 1253. ind. XI. 15. junii. Ragusii.

Ragusini foedus jungunt cum Michaelē Asen, Bulgagorum imperatore, contra Stephanum Uros, Serbiae regem.

† Бѣ имѣ господа бога нашего Исѣ Христа аминь. Актѣ
въплъщинѣ господа нашего Исѣ Христа тисвца .сѣг., мѣсеца
июнѣ, на дань свѣтого Бѣта, индиктионъ .аѣ., сѣго бѣ ра-
ди да бѣдѣть чистоѣ приѣтельство и сѣврѣшеннѣ чистою лю-
бѣвѣ, еже бѣло нѣ прѣва междѣ свѣто и прѣславнаго царѣ-
ства всѣ землѣ бѣлгарьскѣ и грѣчкѣ Ивѣаномѣ Цѣсѣномѣ и
междѣ шпѣкинѣмѣ славнога града нашѣга Дѣбровѣнника, ꙗко
сѣ жили въ правдѣ и любѣвѣ и въ истинѣ, да по вѣкѣ ра-
стетѣ и плоть нѣснѣсѣть. нѣ да вѣна жѣлдающе тѣбѣ свѣтому
и вѣрномѣ въ Христа бога царѣ самодѣржавѣщѣ всѣмѣ землѣ
бѣлгарьскѣ господинѣ Мѣхѣанѣ Цѣсѣню, рожденѣмѣ шѣ бла-
говѣрникѣ и свѣтникѣ царѣ, азѣ Марѣсилѣ Гѣшѣрѣнѣ, пове-
ленѣмѣ славнога дѣжа вѣнетѣчкога князѣ града Дѣбровѣнни-
ка, и всѣ сѣднѣ и вѣкѣнницѣ и шпѣкинѣ всѣа прѣславнаго
града нашѣга Дѣбровѣнника, малѣ и велѣнцѣ, вѣрни приѣтеле
свѣтого ти царѣства нѣ да вѣно вѣрѣмѣнѣ любѣви царѣства ти
имѣти жѣлдающе въ бога и въ свѣтоѣ еванѣгѣлиѣ божѣ и въ
свѣтѣю дѣкою Марѣю мати ѣго и въ честнѣ животворѣиши
крѣсть и въ свѣтнѣю апѣстоли Пѣтра и Павѣла и блаженѣю чѣ-
тири еванѣгѣлистѣ Марѣка, Мѣтѣѣ, Лѣокѣ, Ивѣана и въ
свѣтѣю мѣчѣеникѣ господнѣ Вѣласнѣ, Лѣоврѣнѣтѣѣ, Пѣтра и
Пѣндриѣ нашѣхѣ свѣтитѣлѣ и всѣмѣ свѣтнѣмѣ вѣгоднѣвѣжѣмѣ
богѣ господинѣ кѣлнѣмѣ сѣ, шѣвѣшѣмо сѣ твоѣмѣ великомѣ свѣто-
мѣ царѣствѣ дѣржа вѣрѣхѣ зло творѣнѣе невѣрѣного краѣла Ъро-
ша и вѣрѣхѣ братѣю ѣго и рода ѣго и вѣрѣхѣ всѣхѣ живѣщихѣ въ
землѣ ѣгѣвѣкѣ и на тѣхѣ, конѣ на нѣхѣ землѣ бѣхѣ дѣржали некое
вѣладѣнѣе, ако бѣдѣ невѣрѣнницѣ ни приѣтеле твоѣмѣ свѣтому
царѣствѣ, такожде да бѣдѣ невѣрѣнницѣ и враговѣ нашѣмѣ
градѣ Дѣбровѣнникѣ; ако ли кѣто шѣ сѣхѣ прѣписанихѣ или

ваша свѣто царство и по вноскою севасто Петра безъ никире данѣ и безъ сѣтьемне. никоре имство да не медѣ свѣтому царствѣ и насѣ, до кѣде се не сѣди въ правѣдѣ. и ꙗко богъ поможетъ свѣтому ти царствѣ, и приметъ земли сръпскѣ, да си имамо шнѣзи старѣ законѣ съшѣ и(н)ми, конѣ имашѣ имашѣ градѣ Дюбровникѣ, и да стоимо сѣ всеми землѣи и градѣи сръпскѣи и поморскѣи въ шнѣхѣ законѣхѣ, кое смо имали съшѣ (ми)ми прѣжде годнишѣ пѣть на десѣте, конѣ сѣ нѣшѣли досѣда. и ако богъ поможетъ свѣтому ти царствѣ, и еѣдѣши грѣспрадинѣ въ всеми землѣи сръпскѣи, да не кѣто занѣ людѣи медѣ свѣтому ти царствѣ и медѣ нашѣ градѣи ѣакоже занѣти, ꙗче да любѣвь вѣсѣгѣ шѣдѣ добро на побольше рѣсти землѣи и сѣла и дѣржавѣ шѣдѣ землѣи и сѣ сѣхѣи шѣдѣ сѣла и дѣржавѣ, шѣдѣ шнѣхѣ землѣи и шѣдѣ шнѣхѣ сѣла и дѣржавѣ, кое господѣ богъ помагѣти, те брѣзо хотѣ енти прѣдани прѣдани твоѣмѣ велиствѣ, хѣоимо въ вѣажити. а прѣписанѣ дѣдинѣи наше землѣи и сѣла и дѣржавѣи начинѣють. шѣдѣ цѣркѣи свѣтого Гѣоргиѣи вѣрхѣ старѣи градѣи Впитавѣи, иже нѣдѣти до цѣркѣи свѣтого Петра, а шѣдѣ цѣркѣи свѣтого Петра нѣдѣти до цѣркѣи свѣтого Цократа, а шѣдѣ цѣркѣи свѣтого Пократа, како дѣрже горѣи вѣрхѣи Белома, и слѣзѣти до мѣнинѣи, а шѣдѣ мѣнинѣи, како дѣржѣти горѣи, кое гредѣти вѣрхѣи Жѣрьновѣицѣи дѣри до Бѣлашницѣи, а шѣдѣ Бѣлашницѣи, како дѣржѣти горѣи, кое сѣти вѣрхѣи Шѣмѣи, и гредѣти до Ъка, а шѣдѣ шнѣи странѣи Ъка, како дѣржѣти горѣи, кое сѣи вѣрхѣи Рѣкѣи, и сѣтѣти гнѣти сѣи дѣри до горѣи, кое сѣи вѣрхѣи Корѣла, а шѣдѣ Корѣла, како дѣрже горѣи, кое сѣи вѣрхѣи Затѣи и вѣрхѣи Поанѣи и вѣрхѣи Ърашѣи и сѣстигнѣти сѣи до цѣркѣи свѣтого Тѣкѣи: и вѣсѣи медѣи шѣдѣ прѣписанѣи землѣи и сѣлаи и дѣржавѣи шѣдѣ вѣрхѣи шѣдѣ вѣсѣи прѣписанѣи горѣи слѣзѣти до мора, вѣсѣи сѣи наше дѣдинѣи. и шнѣмѣзи законѣи, конѣи естѣи шѣдѣи кѣмѣи сольскѣи медѣи кѣи сръпскѣи и градѣи Дюбровѣицѣи, да дѣржи свѣто ти царство, а вѣдомо, да шѣдѣи вѣсѣи соанѣи, коѣи сѣи продаѣи, не вѣи лѣдѣи рѣшѣи половинѣи шѣдѣи добитѣи да имѣи свѣто ти царство, а дѣругѣи половинѣи да имѣи шнѣи дѣи Дюбровѣицѣи, како бѣло въ старѣи законѣи; и свѣто ти царство да дѣржи намѣи старѣи законѣи, а вѣдомо, шѣдѣи рѣкѣи дѣи до Нѣрѣтѣи кѣи сольскѣи да нѣстѣи на ииѣи мѣсто рѣсѣи въ Дюбровѣицѣи. и ако богъ

поможе свѣтомъ ти царство приети все граде поморьски,
 наша мати свѣтаѣ црква, мати всеми нашими црквами,
 да си дрѣжи то, що е дрѣжала по всехъ градовѣхъ ни по
 свѣхъ ни по пискѣхъ ни по манастирѣхъ ни по цркви ни по попови ни
 ни по некою правдѣ, кою е имела шѣ старихъ вѣременехъ, да
 си има своботно, ꙗко е писано въ старихъ книгахъ вѣрѣ-
 леги. а ми все шѣкина града нашего Дюброванника, мали и
 велици, да смо дрѣжати чинити крѣсти все кнезовѣ, ки бу-
 дѣть по вѣременехъ въ Дюброванникъ по хѣтѣню славного дѣ-
 жа кенетѣкого, дрѣжати си шѣть въ вѣрѣе сного кнѣзь-
 ства, кѣда се крѣсти въ кнѣзьство дюбровачко. и ако ми
 прѣстѣпимо сню крѣсть и си шѣть, да ни суди богъ и сиѣ
 крѣсть и на семь свѣтѣ и на шномъ, и ми и дѣтѣцанаши да
 и(ма)мо визанѣ и гнѣвъ шѣ високого папѣ римского шѣки,
 и все си приписанѣ да имамо и хѣмо дрѣжати спасающе
 крѣсть и почѣсть и сѣбѣе, коє смо дрѣжати чинити госпо-
 динѣ дѣж и шѣкинѣ кенетѣчкон, докѣ будѣ свѣто ти цар-
 ство и ми. и да сие овѣтѣванѣ и сие писанѣ дрѣжитѣ
 повѣрѣ потвѣрденѣе, запичакино ѣсть печатѣю шѣкинѣ-
 скомъ и славного Марьсаниѣ Гѣшригѣ, кнѣза нашего града
 Дюброванника. а сиѣ сѣть имѣна шѣхъ, ки сѣ сѣ крѣсти, да
 будѣ сие овѣтѣванѣ тѣвѣдо и крѣпко, прѣво: славни
 властѣинѣ господинѣ Марьсани Гѣшригѣ, кнѣзѣ дюбровач-
 ки. судѣ: Бѣвѣанѣ Петровѣ, Добронѣ Ломьпридинѣ,
 Фосѣно Славѣнѣ, Матѣ Болачѣ, Посѣкали Крѣсѣ,
 вѣкинѣци шѣ малого вѣча: Ёковѣ Негомирѣ, Добр(о)слава
 Ранѣнѣ, Болѣкасѣ Иванѣ, Петрѣ Матѣвѣнѣ, Марѣта-
 ритѣ Стѣпанѣ, Грѣгорѣ Петровѣ. шѣ вѣка оумолѣна:
 Грѣшѣ Гѣдѣнѣ, Михѣло Пѣжѣнѣ, Тѣдѣ Бѣдѣнѣ,
 Колѣнда Чрѣнѣнѣ, Яндѣрѣ Болѣковѣ, Чрѣнѣ Бѣтѣ-
 нѣ. вѣсѣрѣ шѣкинѣски: Димѣтри Мѣнѣчѣнѣ, Пѣль-
 ма Пѣкѣрѣнѣ, Колѣнда Ломѣпѣнѣ. прѣци опѣнѣ-
 нѣ(с)ки: Гонѣславѣ Крѣсѣ, Петрѣ Жѣна Богѣданѣ, Жѣнѣ
 Ранѣнѣ. прѣци градѣци: Никѣлица Пѣчинѣж(н)ѣ, Петрѣ
 Грѣнѣ. ки дрѣжѣ доѣнѣтѣ свѣтѣ богородицѣ: Пѣсѣ Гра-
 дѣнѣ, Бѣли Проклѣнѣ. вѣкинѣци шѣ великаго вѣча: Брѣ-
 санѣко Прѣданѣнѣ, Марѣнѣ Чѣмѣнѣ, Бѣрѣнѣ Крѣсѣ,
 Петрѣ Мѣнѣгѣровѣнѣ, Марѣнѣ Хѣвѣжѣнѣ, Рѣсѣнѣ Петро-

в(н)къ, Плякъси Чрънеловиць, Миѡло Катѡмъчичи, Бита
 Дюерославенкъ, Меньгача Ломъприкъ, Бита Геталъдики,
 Миѡло Бинъчѡанкъ, Геръелси Бочинъчичи, Филипо Мова-
 вѣшникъ, Миѡло Маннеревникъ, Петра Ганъѡанкъ, Бога-
 данъ Пежиновникъ, Петра Крѡсникъ, Русниъ Бѡльчичи, Ма-
 тѣ Донатѣичи, Маринъ Пикѡраревникъ, Климънъто Маръ-
 нѡхъ, Басили Прибавикъ, Маринъ Бинъчѡанкъ, Петра
 Бѡндичи, Прѡгъ Донатѣичи, Марътинъ Гачинѡемъкъ,
 Яндрѣ Чрѣвичи, Прѡгъ Миѡланкъ, Петра Каръинизичи,
 Петра Мачиневникъ, Пасъка Чипоничи, Палъма Гачичи,
 Маринъ Биланъ, Бласи Нариканкъ, Петра Дюеровикъ,
 Дамитъ Бочинъчичи, Жѡнъ Чрѣвичи, Жѡнъ Зръзовикъ,
 Бласи Чанъкинничи, Петра Чаканничи, Пологринъ Бѡзовикъ,
 Яндрѣ Поворничи, Яндрѣ Гонславичи, Жѡнъ Бѡлс-
 лавикъ, Бита Баръворничи, Матѣ Берѣстовичи, Матѣ Ра-
 стичи, Филипо Пичинѣжичи, Жѡнъ Пикѡраревникъ, Миѡ-
 ло Розинновникъ, Павѡло шѡ княза Манжалѣки, Яндрѣ
 Бѡишичи, Никѡлица Марътинъжичи, Гѡсинъ Бита шѡ
 Чрънѣти, Жѡнъ Бѡльчичи, Жѡнъ Глѣдики, Палъма Мак-
 сичи, Маринъ Чѡпа, Никѡла Цръевникъ, Бласи Русинновникъ, Ге-
 шѡргѣ шѡ княза Трипѡна, Трипѡнъ шѡ княза Юдѣ, Ломъ-
 прижичи, Мовѣшкѣ, Маринъ Галики и Балица, Павѡ
 Бѡлславичи, Миѡло Силнѣѣстровѣки, Павѡ Сарачичи, Ми-
 ѡло Маръѡшничи, Бочинъ Праѣстичи, Маринъ Кисоничи.
 и вѣрѣхъ вѣсе шѡ писанѣ Марътоѡ Гѡлѣричичи вѡмъ шѡ
 княза Дюеровъчѡго и шѡ вѣсе шѡпъкинѣ града Дюеровъчѡго,
 с хотѣнѣмъ господина княза Дюеровъчѡго и вѣсѣхъ властѣѡ
 Дюеровъ(чѡки)хъ съвономъ зѡонѣшѣ на съборѣ, ѣко с по за-
 конѣ Дюеровъ(чѡ)комъ, вѣрѣхъ дѡше своѣ и вѣсе шѡпъкинѣ Дю-
 еровъчѡки сѣ шѡ вѣрѣхъ потвѣрдилъ дѡжати и казѣ сѣ.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio
 Viennae. Спомен. 16. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 16.

XLII. (1253) 13. augusti.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, confirmat privilegia
 mercatoribus ragusinis concessa a patre.

† Снѣ мое повѣлѣнѣ пишѣ крѡлевѣство ми любѡвѣномъ
 сѣ прѣсномъ князѣ Дюеровъчѡкомъ Маръцѣѡ Гѡшѡргѣю и

вѣс(ѣ)мѣ властеломѣ и вѣсѣмъ шпѣкинѣмъ градьскон, шкорѣ
 шдѣ сего дѣне .гѣ. августѣ до сѣда, кон поставѣламо по
 законѣ наши прѣен, да си ходѣ наши кѣпѣци по моеи вла-
 сти свободѣно никомѣре зло неврѣгѣни, и пачѣ ако си хотѣ
 нти ѹ тѣмъ землѣ с кѣпѣлами своимѣ, да си идѣ никомѣре ѹ-
 ераненомѣ, не прѣге да гредѣ на трѣге краливѣства ми и по-
 даѣшимъ дохѣдекъ господѣски ми, тамъ же да ходѣ по зе-
 мламѣ продаюкѣ: ако ли си кѣто шнехѣ ѹзлюбѣн стати блнза
 ради наи на Гѣници наи гдѣ, да си стане, и вниѣ да даю
 дохѣдекъ господѣски. кто ли се шерѣте прѣслѣшаѣ поѣ-
 лѣне краливѣства ми, да се напѣже гнѣвомѣ наказаниемѣ кра-
 ливѣства ми; шерѣте ли сѣ кто штѣ нихѣ трѣговѣцѣмъ X
 шедѣ на трѣгѣ, наи гдѣ годѣ стаѣ, нѣ даѣѣ ѹрѣчнога до-
 хѣдека краливѣства ми, да нмѣ сѣ ѹземаѣ кѣпѣмъ, како ѣ
 и прѣгнѣ ѹземамо нѣ шедѣшимѣ на трѣге господѣске. не ѹ-
 чинѣ ли ми правѣдѣ, и прѣврѣжѣ нмѣ кѣстѣѣ мои власте-
 лѣнѣ, кон хокѣ вни на сѣдѣ, и ѹрѣче нмѣ ѹрокѣ, такѣци
 ѹрокѣ, како бѣде мошно и кѣпѣциемѣ ѹзѣратнѣти сѣ ѹ градь
 нхѣ свободѣно сѣ сѣѣми своимѣ правѣдами: ако ли се кто
 шерѣте прѣкѣѣ ѹрокѣ наи ѹ моеи власти наи ѹ тѣмъ
 землѣ, да нмѣ сѣ кѣпѣмъ ѹзѣмѣ. ѹчинѣ ли ми правѣдѣ, и ѹсѣ-
 хотѣ наати чѣстѣ краливѣствѣ ми, како сѣ нмѣали господ-
 инѣ штѣцѣ, како ми се сѣ шѣѣкали, я подадѣ ми, цѣ ✓
 ми сѣ си нхѣ властѣлѣ шѣстовали: братѣ Пнѣдрѣи и сво-
 имѣ си братомѣ Голѣомѣ и Тѣдорѣ Бѣдѣчикѣ и Петрѣ
 Жѣнѣ Богѣдѣникѣ, да стою к нимѣ ѹ томѣ шѣстѣ, конѣмъ
 нмѣ (с)мѣ сѣ кѣлѣ прѣгнѣмъ кнѣзѣ Жѣнѣ Мнѣхѣнѣ и ѹ сѣ-
 гѣшнѣмъ потѣврѣгнѣи, до колѣ шимъ начинѣ кѣ мнѣ стои-
 ти ѹ правѣѣтѣрѣиои верѣ. и снѣ моеи поѣлѣнѣи да нмѣ бѣде
 ѹтѣврѣгнѣи.

Гтеѣанѣ ѹрошѣ по мнолости.

A tergo: Sacramentum regis Vrosii sclauonicum et
 latinum, quod fecit Johanni Michaeli comiti et communi
 Ragusii.

Sine sigillo. Origin. membran. in c. r. archivio Vientae.
 Спомѣн. 17.

XLIII. (1253).

Ůnomir comes queritur Ragusinos homines suos cepisse et vendidisse.

† Ода кнеза Чрномира драгомѹ ми приѣтелѹ кнезѹ дѹбровѣчкомѹ Георѣи Мерснли и вѣсѣмѹ властелом дѹбровѣчки(мѹ). се що ми стѣ писали и порѹчали, вѣсе разѹмѣхѹ: да ере стѣ рекъли, ми држимо вѣрѹ и приѣтельство тѣвѣ и твонмѹ лѹдемѹ, то, властеле, не могѹ ѣа покрити, види се та вѣра и приѣтельство: придоше ваш(и) лѹдне, и еше моего чловеѣка Лѹкана, и довитиѣхѹ ѹзеше, и послахѹ къ вамѹ: вратите ми, и не дасте нищаре, нѣ паче га продасте; и пакѹ есте дрѹге лѹди, три чловеѣке тѣре женѹ, и пакѹ послахѹ къ вамѹ, и не дасте м-и-хѹ, нѣ е продасте едне за море а дрѹге, камо ви хѹтѣни; и пакѹ ми есте моего чловеѣка Рѹхотѹ, и продасте га; и пакѹ ми есте моего чловеѣка Дѹкланина, и съда га дрѹжите. да ере ми стѣ писали, да ви пѹшѹ вашего чловеѣка, ако хѹчете ви мѣнѣ мое лѹди вратити, и що ми стѣ ѹзели, ѣа вашего чловеѣка да пѹшѹ. а ере говорите, властеле, а да нѣ зледн чловеѣкомѹ одѹ Цпѣтата до града, то ѹ томѹ по воли ви е, ере хѹчете, да имамо приѣтельство одѹ Цпѣтата до града: тѣко е приѣтель вѣрѣнь, вѣрѣдѣ е приѣтель, а мон ни едне чловеѣкъ ни едне не сѣдн онѹге Цпѣтата, нѣ ако хѹчете право, да одѹ Цпѣтата до Молѹнѣта да нѣ зледн. и що ви хѹтѣль къ вамѹ говорити, не могѹ тога вѣсѣга исписати, нѣ и тома, по что ке мой чловеѣкъ говорити, вѣрѣи га. богѹ ви дан здравие.

A tergo: кнезѹ дѹбровѣчкомѹ и вѣсѣмѹ властеломѹ.

Sine sigillo. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 18.

XLIV. 1254 22. maji. Ragusii.

Judices et Commune Ragusii et duodecim nobiles župańo chlmensi Radoslavo et ejus nobilibus jurant se cum iis pacem servaturos esse.

† Бѹ нмѣ ѡтѣца и снна и свѣтаго дѹха аминѹ. лѣто вѣпльщинѣ господа нашего Исѹ Христа тисѣща .снд., мѣсеца

[illegible]

**Sine sigillo. Apographum saec. XIII. membran. in
c. r. archivio Viennae. Спомен. 19. P. J. Šafar. Památky.
Listiny. 17.**

XLV. 1254 22. maji.

Radoslav, chlmensis županus, filius comitis Andreae chlmensis, jurat Judicibus et Comuni Ragusii, se cum iis pacem servaturum, cum rege Uroš vero bellum gesturum esse.

† Въ имѣ шца и сина и свѣтога дѣха аминѣ. лѣто шпальче-
нинѣ господа наші(го) Исѣ Христа тисѣща .снѣ., мѣсеца маѣ
дин .в. десѣти и дѣла исхѣдѣше, ꙗко жѣупанъ Радославъ, сина
кнѣза Яндрѣѣ хѣльмьскога, съ монѣми властѣан, кѣ съ здѣ подѣ-
писани, кѣлимо се сѣдѣмъ и въ сѣи шпѣкинѣ дѣпровѣчѣкомъ с
монѣмъ доверѣмъ хѣтѣнемъ ѡ господина бѣга и ѡ чѣстѣи жи-
вотворѣши крѣсть господѣнь и ѡ свѣтѣ богородицѣ дѣвою
Марію и ѡ свѣто еванѣгѣлиѣ кожѣи и ѡ .тѣнѣ. свѣтѣхъ шѣтѣ
ниже въ Никѣи и ѡ свѣтѣхъ мѣченикѣхъ Пѣлѣи, Дмитрѣи и въ сѣ
свѣтѣ ѡгодѣвъше когѣ шѣ въ вѣка ѡ вѣчѣни мирѣ по старѣмъ за-
конѣ, а ꙗко жѣупанъ Радославъ есмѣ вѣрѣнь кѣтѣвѣнникѣ госпо-
динѣхъ краљѣхъ ѡгѣрьскоѣхъ, а шѣ дѣнѣши дѣна на прѣдѣ прѣтѣ-
ва монѣи снаѣ и с монѣми лѣдѣми да бѣдѣ дѣрѣжанѣ чѣинѣти
ратѣ краљѣхъ ѡрошѣи и ѡгѣвѣмъ лѣдѣмъ, до колѣхъ кѣашѣ градѣ
Дѣверѣвѣнникѣхъ ѡ ратѣ стѣи (сѣ) краљѣмъ ѡрошѣмъ и сѣ ѡгѣвѣмъ
лѣдѣми, а ꙗко жѣупанъ Радославъ и монѣи лѣдѣ, коѣ имѣмъ, и
коѣ ѡчѣнѣ имѣти, да спасѣмо и с(т)ѣрѣжемѣ по морѣ и по сѣхѣ
въ сѣ лѣди дѣверѣвѣчѣкѣ ѡ тѣла нѣхъ и до вѣтѣхъ нѣхъ, гдѣ
имѣю силѣ имѣти; ако ли ꙗко самѣ или монѣи лѣдѣи вѣсѣмѣ нѣ-
чѣто пакѣстѣи нѣкоѣмъ дѣверѣвѣчѣинѣмъ или тѣлѣмъ или до вѣ-
тѣхъ нѣхъ, ꙗко жѣупанъ Радославъ да мѣ въ сѣ вражѣ, или да мѣ
чинѣ вратѣти въ сѣ на пѣлно; ако ли не вѣхъ мога чѣинѣти
вратѣти то шѣ онѣхъ, конѣ имѣ вѣхъ пакѣстѣи, ꙗко да имѣ
то шѣ мѣне пакѣ. а ꙗко с монѣми лѣдѣми, коѣ имѣмъ, или
ѡчѣнѣ имѣти, бѣдѣ дѣрѣжанѣ ѡ кѣтѣхъ и ѡ мирѣ сѣ вѣлѣжѣмъ
господѣномъ Мѣхѣанѣломъ, царѣмъ ѡгѣрьскоѣмъ, и сѣ ѡгѣвѣ-
мъ лѣдѣми, до колѣхъ ѡчѣнѣ стѣѣти сѣ нимѣ градѣ Дѣверѣвѣ-
нникѣхъ, до колѣхъ царѣ стѣи ѡ кѣтѣхъ и ѡ мирѣ в градѣмъ Дѣ-
верѣвѣнникѣмъ. и ꙗко ꙗко чѣю нѣкоѣ зло на вѣше кѣпѣи или на
вѣшѣ градѣ, да вѣи шѣ томѣ ѡ скорѣ дамѣ вѣдѣнѣе, а ни ꙗко
самѣ жѣупанъ Радославъ ни монѣи лѣдѣ да не прѣдѣмо на вѣшѣ
градѣ Дѣверѣвѣнникѣхъ ни на вѣше прѣдѣлѣхъ сѣ вѣшѣми врагѣи

XLV. 1254 22. maji.

Radoslav, chlmensis županus, filius comitis Andreae chlmensis, jurat Judicibus et Comuni Ragusii, se cum iis pacem servaturum, cum rege Uroš vero bellum gesturum esse.

† Еъ нмѣ шца и сина и свѣтога дѹха аминѣ. лѣто шпальщеникѣ господа наше(го) Исѹ Христа тисѹща .сид., мѣсѣца малѣ дни .ѿ. десѣти и дѣла исхѹдише, ꙗже жѹпанъ Радославъ, сина князя Яндрѣ хѹльмскога, съ монми властѣи, ки съ здѣ подѣписани, кльнѣмо се сѣдѣмъ и въсѣи шпальщеникѣ дѹбровѣчкомъ с монмъ добримъ хѹтѣнимъ ѹ господина бога и ѹ чѣстѣи животворѣши крѣсть господньѣ и ѹ свѣтѣ богородицѹ дѣвою Марію и ѹ свѣто евангѣлиѣ кожѣи и ѹ .тнѣ. свѣтѹхъ шѣща нже въ Никѣи и ѹ свѣтѹхъ мѹченикѣ Ваасѣи, Димитрѣи и въсѣ свѣтѣ ѹгоднѣши когѹ шдѣ вѣка ѹ вѣчни мирѣ по старомѹ законѹ, а ꙗже жѹпанъ Радославъ есмѣ вѣрньѣ кльѣтвенникѣ господниѹ краљѹ ѹгрьскомѹ, а шѣ днѣшни днѣи напрѣдѣ прѣтѣва монѣ силѣи и с монми лѹдѣи да вѣдѹ дръжанѣ чинити рѣть краљѹ ѹрошѹ и ѹговѣмъ лѹдѣмъ, до колѣкашѣ градѣ Дѹбровѣникѣ ѹ рѣть стѣи (сѣ) краљѣмъ ѹрошѣмъ и сѣ ѹговѣмъ лѹдѣи, а ꙗже жѹпанъ Радославъ и мон лѹдѣ, коѣ имамъ, и коѣ ѹчѣнѹ имѣти, да спасѣмо и с(т)рѣжемъ по морѹ и по сѹхѹ въсѣ лѹди дѹбровѣчкѣи ѹ тѣла нѹхъ и домытѣкѣ нѹхъ, гдѣ имѣю силѹ имѣти; ако ли ꙗже самѣ или мон лѹдѣи вѣсѣмо и ꙗже чѣто пакѣстѣи и ꙗже коѣмѹ дѹбровѣчанѣи нѣи тѣлашѣ или домытѣкѣ нѹхъ, ꙗже жѹпанъ Радославъ да мѹ въсѣ вражѹ, или да мѹ чинѹ вратити въсѣ на пѣлно; ако ли не енѹхъ могаѣ чинити вратити то шдѣ онѣхъ, конѣ имѣ енѹхъ пакѣстѣи, ꙗже да имѣ то шдѣ менѣ плакѹ. а ꙗже с монми лѹдѣи, коѣ имамъ, или ѹчѣнѹ имѣти, вѣдѹ дръжанѣ ѹ кльѣтѣи и ѹ мирѣ сѣ великимъ господиномъ Мнѹханломъ, царѣмъ вѹгарьскомъ, и сѣ ѹговѣмъ лѹдѣи, до колѣкашѣ стѣи сѣ нимъ градѣ Дѹбровѣникѣ, до колѣкашѣ царѣ стѣи ѹ кльѣтѣи и ѹ мирѣ з градѣмъ Дѹбровѣникѣмъ. и ꙗже ꙗже чѹю и ꙗже коѣ зло на вашѣ кѹпѣи или на вашѣ градѣ, да вы ш томъ ѹ скорѣ да мѣ вѣдѣнѣи, а ни ꙗже самѣ жѹпанъ Радославъ ни мон лѹдѣи да не придемѣ на вашѣ градѣ Дѹбровѣникѣ ни на вашѣ прѣдѣлѣхъ сѣ вашими враги

Стефанъ Хрошъ с помохи божишехъ краля
всемъ рашакѣи земли и поморскѣи.

И сие обзкание быхъ господина краля прѣдъ Михаиломъ
Пѣквинскимъ и прѣдъ Петромъ Матинскимъ и прѣдъ Пандрът-
имъ Чръквинскимъ.

Origin. dicitur fuisse apud principem Ephrem Obrenov-
vić; at etiam exemplar membran. c. r. archivii Viennensis
sigillo munitum est, cujus inscriptio illegibilis. Nos tex-
tum Svojen. 21. recepimus.

XLVII. (1254—1256).

Andreas Zlat (Daurus), Ragusii comes, Nobiles et
totum Commune jurant se cum rege Stephano Uroš pacem
et amicitiam esse servaturos.

† И князь дѣбровѣчскѣи Пандрътъ Златъ и вси властели
дѣбровѣчскѣи и вса шекина градская шди мала до велики кляне-
мо се господинѣ кралю Хрошѣ и господа бога вседръжителю и
и прѣхристѣю его мѣтѣмъ и и свету и животворещи крестъ го-
сподень и и скета кожнихъ евангелии и и все свете богу иго-
дильши шди вѣка съ правовъ вѣровъ, чистѣмъ (сръдцемъ),
безъ всякаго пропадѣства, иMORE шди дньшнего днь да
имамо кралевѣствѣ ти всякѣ почѣствѣ господскѣ, иMORE
была господинѣ ни дѣдѣ ти и штѣцѣ ти, и что е гь непочти
твоимъ, всега тога да се варѣймо. земля кою судѣ покаже
кралевѣствѣ ти, да нѣмамо за ню печали, ни да е садимо
бесъ твоега повѣлѣния; и кон се виногради присѣдѣ къ тѣбѣ,
вино тога лѣта да си е взмешъ. и део се згоди тѣбѣ кон пе-
чаль, и бѣде ти пѣти и нашъ градъ или госдогичи кралицѣ
или твоемъ властелюмъ или твоемъ людемъ, кон бѣдѣ вѣрни
кралевѣствѣ ти, да те примемо, и и то вѣрѣмъ да не и спо-
менимо никогаре дѣлга никонмѣре иЗрокомъ; и да примемо
тѣбѣ ико и сами себѣ. жито и вино, кое се начне продавати
и градѣ, да се не подражи твоихъ ради люди, нѣ да се про-
дае ико нашимъ людемъ тако и твоемъ. и еи-с-ѣда шекѣга
да не ичинимо никогаре иБсправдѣи чловѣкѣи земли твое, и
еи-с-ѣдѣи кралевѣства ти да не судимо чловѣкѣи земли твое.
члвкъ земли кралевѣства ти, кою смо плѣноуали, и иесть и
нашъ, до приишѣстия твоего къ намъ да ю подамо. и акѣ

кога грагяннина шѣди шѣкы сѣдѣ, да подаемо егоев до-
бытъкъ; аке ли мѣ добытка не стече, а мы самота крнеца да
даемо екоуеъ главоуъ, до колѣ сѣдѣце ѡговоре, да се плати; не
плати ли се до ѡрока, да по тола да е штало на волю кра-
левѣства ти. и аке кто привегне шдѣ гнѣва королевѣства ти ѡ
градѣ нашѣ, да ѡ насѣ стои никогдѣ зла да не име чинити
земан королевѣства ти. кѣмерѣка да дръжимо королевѣства ти
ѡ законѣ господина ни штѣца ти, и сѣ кѣплоуъ ако се кто
нанде шдѣ нашихъ чловѣкъ ходѣ по земан королевѣства ти
сѣкѣнѣ трѣгѣ, с коуе ни нѣ рекло ходити королевѣство ти, да
что еудѣ хтѣние ѡчинити шдѣ ныхъ, то да ѡчинити. и аке кон
годѣ князь приходи к намѣ, кынѣ да стоимо ѡ снемѣ шѣ-
тѣ, ѡ кон се смо класи королевѣствѣ ти. и снѣ все како хоке-
мо схранити королевѣствѣ ти, тако да ни не ѡеме богѣ и ма-
ти божи и вси свѣты.

A tergo: Capitulare comitis et communis Ragusii cum rege Vrossio.

Sine sigillo. Apographum saec. XIII. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 26.

XLVIII. (1261).

Stephanus Uroš, Serbiae rex.

Еъ царѣство благоуѣрнаго цара грѣчьскаго кѣрѣ Мн-
ханла Палеолога еъ третѣи лѣто, игда прѣке Цариградѣ отѣ
латинѣ, и царѣствоуѣщоу ѣмоу вѣсточными странами и
западными, а нашѣмоу господиноу, вѣноукоу свѣтаго Гѣ-
меона и прѣвоуѣнчаннаго крали Гѣфана младѣншомоу сынѣ
его еъ вси братѣи свои, ѡкоже и дѣдѣ его Немани кѣшѣшѣ
младѣншѣмоу еъ братѣи свои, нѣ того молитвами и бла-
гословѣнѣми свѣтыми прѣкоуѣшѣмоу и прѣкѣсоукоу кралю
Гѣфаноу Оурошѣ и по благословѣнѣю свѣтаго Гѣмеона прѣ-
дрѣжѣшѣмоу прѣстоу дѣдовѣ и отѣчѣнѣ, самодръжавно
владѣшѣствѣющѣмоу вѣскѣми сѣрѣьскими землями и по-
морьскими, и прѣосвѣщеннаго прѣваго архѣпископа Савѣ
прѣдрѣжѣшѣмоу прѣстоу такоже вѣноукоу свѣтаго Гѣмеона
прѣосвѣщеннаго втораго Савѣ, третѣимѣ же архѣпископѣ
сѣрѣьскихѣхъ землѣ, при владѣнѣнѣми и прѣподобѣнѣми отѣци
нашѣми прѣтѣкѣ свѣтогорѣцѣмѣ кѣрѣ Прѣсенѣи и при прѣпо-

доехъ отъци имашемъ куръ Бѣтадинъ, игоуменъ халандар-
скимъ лавры, въ дни же тѣхъ светыхъ мужѣмъ и по лѣтѣхъ
мнозѣхъ пламенѣмъ святаго Гуміона третіаго роду състарѣ-
юшъ се, а четвертою въ кониастею вѣстѣвающъ, благо-
вѣрномъ же кралоу нашѣмъ съ всѣми силами прѣдоченны мон-
настырь Свѣтѣ Горы прѣдържищъ и приазжно подензаяущъ
се о немъ и недостатки родителей своихъ исполнше и выше
великаго монастыра въ горѣ създа стальнъ, идеже живе по-
сѣтитель доушъ светыхъ отъцъ живѣщихъ въ свѣтѣмъ мѣ-
стѣ томъ, въ дни же того христіюбца за великое благо-
вѣріе его и за любовъ его, юже имать къ Христуу богоу и
къ прѣчистѣи его матери и къ свѣтымъ родителямъ его, въ
роукотворениѣмъ его стальнъ живѣщъ ижекоимъ чрънцъ, и
прѣдържищюу правило дѣховное светыхъ отъцъ живѣщихъ
въ свѣтѣмъ монастыри того прѣосвященнаго прѣвго Ва-
вы послѣднемъ оученику Дометіану іеромонаху, Христосъ
истинны богъ ис-прѣва царствѣи въ вѣкы и на вѣкы и на
насъ прѣсвѣтымъ доухомъ своимъ обавиенъ емоу житію прѣ-
подобнаго отъца нашего Гуміона дѣтѣию святаго доуха, а
того святаго изволеніемъ тѣмъ прѣписано бысть въ Свѣтѣхъ
Горѣ въ монастыри лавры халандарской въ стальнѣ святаго
прѣображенія спасава, и господѣмъ богомъ и прѣчистою его
матерію и молитвами святаго и прѣподобнаго отъца на-
шего Гуміона сіа книга на благословеніи послана емоу отъ
Свѣтѣ Горы въ сръвскою земаю. господу же нашему
Ісѣ Христуу слава, чать и вѣзначайъ въ вѣснѣчныи вѣкы.
аминь.

Е codice XXIII bibliothecae palatinae Viennae.

XLIX. 1265.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, Joanni Quirino, Ra-
gusii comiti, scribit, petens, ut Niconi vel salem vel pe-
cuniam tradat.

† Дѣвоулюмъ ми прѣчѣиу кралиѣства ми князѣ дѣ-
вровѣчскомъ, Жана Куринъ, и въсонъ опыннѣ градъскон.
и ми мѣстѣ писали за соль за калѣгерѣвъ за Никоновъ, како
и Канме Нѣрке въ рѣцѣ, то ви знатѣ доверѣ, монъ кѣмѣрѣкъ
и Никоновъ нѣ сталь в-монъ рѣцѣ, аще и каше шпакнѣ, да

У ТОГДА МН СЕ ИЗЛОЖАНИ НЕ ЧИНИТЕ, НЬ АКО КОГА ЧЬТЕ КРИВА,
А ЕН МН ВЪЗЛАМЪШЕ ПОДАНТЕ НАН СОЛЪ НАН ЗЛАТО, И НЕ МОЗИТЕ
МЪ НИКАКОРЕ СЪМЪСТИ, НЬ МЪ ПРЪДАНТЕ НАН СОЛЪ НАН ЗЛАТО,
ДЪ ЕН ЗНАТЕ, ЕРЕ Ъ НЕ КЪ ПОРЕКИ НИОМЪ МОЕ РЪЧН А НЕ ТЪКМО
НИКОМУ. БОГЪ ЕН ДАН ВЪДРАЧЕНЕ.

Етефанъ Урошь краля все срьске землѣ.

Origin. Ragusii servatur. Спомен. 13.

L. (1269) 67(7)7. ind. XII.

Stephanus Uroš, Serbiae rex.

Бѣ имѣ штьца и сына и свѣтаго доуха и свѣте (Марію)
богородице и свѣтыхъ и вѣровнихъ апостола. милостию бо-
жишѣхъ иерискоупъ с..те..и Тешфитъ създахъ храмъ снѣ
бѣ шласть свѣтаго Муханла бѣ дни благочестиваго и бо-
гома дръжавнаго и свѣтороднаго господина краля Етефана
Оуроша, сына прѣвѣкѣчанинаго краля Етефана, внука
свѣтаго Енимеша Немане. Бѣ лѣто .хѣψ(о)з. индиктионъ .vi.

Inscriptio in ecclesia pagi Bogdašić prope Catharum.
J. Kukuljević. Izvjestje o putovanju. 39.

LI. (1240—1272.)

Stephanus Uroš, Serbiae rex, confirmat privilegia
Ragusinis concessa a fratre Stephano.

† Да естъ еѣдомо всакомоу. створи милость кралевѣство
ми доуцеровъчкимъ властѣломъ и всон опѣшнинѣ малымъ и
вѣанцѣмъ, како имъ е бнлъ створила братъ ми, краля Ете-
панъ, милость, по томоужде образоу и кралевѣство ми
створи имъ милость, до колѣ правдоу имоуть имѣти кра-
левѣствоу ми, коупци нхъ да си ходѣ по земли кралевѣства
ми безъ помзни и вѣ-з-абае съ всакомоу свободомъ, а шни да
даю шдѣ града кралевѣствоу ми на всако годнище дѣѣ тисоу-
ки перьперъ на дмитровъ дѣнь. и шко цо съгрѣши кралевѣ-
ствоу ми, да се соудомъ исправламо, како е по законоу; ако
ли соуда не боуде съврѣшенне, нхъ коупци кон боудоуть оу
земан кралевѣства ми, да имъ естъ рокъ за три мѣсеце, да
си изидоуть съ вѣсмъ своимъ довѣтъкомъ, и даю имъ ми-
лость до живота моего.

Етефанъ Оурошь по милѣсти божи краля

и с богомъ самодръжць сръпскіе земан и поморьскіе.

A tergo: Littera de pace regis noui Vrosii, qui nunc est in vita sua.

Sigillum pendens, cujus inscriptio serbica illegibilis. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 24.

LII. (1240—1272.) Dlgo Polje.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, confirmat privilegia Ragusinis a patre concessa, et statuit, controversias inter Serbum et Ragusinum dirimendas esse a duobus iudicibus, quorum alter Serbus, alter Ragusinus sit; controversias inter Saxonem et Ragusinum a duobus iudicibus Saxone et Ragusino.

† Да је свѣдомо всакомѹ. створи милость кралевѣство ми градоу и кнезѹ и всом шпкинѣ града дѣровьчкого и трговецемъ, кон ходѣ въсѣдѣ по земан кралевѣства ми, кѣди доходит Грѣбеша и Никѣла покансарѣ на степанѣ днь на Дьго Поле, и сию милость имѣ да господинѣ краљ, да сѣ на законѣ, що имѣ је даль свѣто почневши господинѣ ми штьца. да имѣ нѣ ѡдаде ѹ комѣ годѣ дьгѹ, лише сѣдомѣ да се нишѹ, да је једнь сръбанинѣ а други дѣровьчанинѣ. акѣ бѹде пра сѣ сасинѹ, да бѹде једнь сасинѣ а други дѣровьчанинѣ, прѣдѣ тѣмѣ да се расправлю. тко ли прѣсѣлѹша писаниѣ кралевѣства ми, да приме гнѣвъ и наказаниѣ шть кралевѣства ми, и да плати кралевѣствѹ ми .ѣ. сѣть перѣ-перѣ, и да је кривѣ, ѹ чемѣ при.

Гтефанѣ Урошѣ милостию божиною краљ вѣсѣхѣ сръпскихѣ земан и поморскыхѣ.

A tergo: Pouella regis Orosii pro iudicio... vno iudice slauo et vno raguseo.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 25.

LIII. (1240—1272.) Festo S. Crucis. Vrhlab.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, privilegia mercatoribus ragusinis concedit.

† Пише кралевѣство ми, да је вѣдомо всакомѹ. створи милость кралевѣство ми градѹ дѣровьчанинѹ, да приходе

/ У ТОГДА МН СЕ ИЗЛОЖАНИ НЕ ЧИНИТЕ, НЪ АКО КОГА ЧЪТЕ КРИВА,
А ЕН МН УЗНАМАШЕ ПОДАНТЕ НАН СОЛЪ НАН ЗАТО, И НЕ МОЗНТЕ
МЪ НИКАКОРЕ СЪМЪСТИ, НЪ МЪ ПРЪДАНТЕ НАН СОЛЪ НАН ЗАТО,
ДЪ ЕН ЗНАТЕ, СРЕДЪ НЕ КЪ ПОРЕКИ НИОМЪ МОЕ РЪЧН А НЕ ТЪКМО
НИКОМЪ. БОГЪ ЕН ДАН ЗАРАЧЕ.

Стефанъ Урошъ краля все сръбске землѣ.

Origin. Ragusii servatur. Спомен. 13.

L. (1269) 67(7)7. ind. XII.

Stephanus Uroš, Serbiae rex.

Бѣ имѣ штеца и сына и свѣтаго доуха и свѣте (Маринѣ)
богородице и свѣтыхъ и вѣрховнихъ апостола. милостию бо-
жишею испискоупъ с. . те. . и Тешфитъ създахъ храмъ снѣ
бѣ властѣ свѣтаго Муханла бѣ дни благочестнаго и бо-
гома дръжавнаго и свѣтороднаго господина краля Стефана
Оуроша, сына прѣокѣнчаннаго краля Стефана, внука
свѣтаго Симеоуна Немани. Бѣ лѣто .хѣψ(о)з. индиктионъ .ѳі.

Inscriptio in ecclesia pagi Bogdašić prope Cathagum.
J. Kukuljević. Izvjestje o putovanju. 39.

LI. (1240—1272.)

Stephanus Uroš, Serbiae rex, confirmat privilegia
Ragusinis concessa a fratre Stephano.

† Да естъ вѣдомо всакомоу. створи милость кралевѣство
ми доуверовѣчкнмъ властѣлому и всон опышннѣ малымъ и
велицѣмъ, како имѣ е бнѣ створиѣ братъ ми, краля Сте-
панъ, милость, по томоужде образу и кралевѣство ми
створи нмѣ милость, до колѣ правдоу имоути имѣти кра-
левѣствоу ми, коупци нхъ да си ходѣ по земан кралевѣства
ми безъ боязни и бе-з-беле сѣ всакому свободоу, а шни да
даю шдѣ града кралевѣствоу ми на всако годнище дѣтѣ тисоу-
ки перьперѣ на дмитровѣ днѣ. и шко цю сѣгрѣше кралевѣ-
ствоу ми, да сѣ соудомъ исправлямо, како е по законоу; ако
ли соуда не боудѣ сѣвершенне, нхъ коупци кон боудоути оу
земан кралевѣства ми, да нмѣ естъ рокъ за три мѣсеце, да
си изидоути сѣ вѣсѣмъ своимъ доветѣкомъ, и даю нмѣ ми-
лость до жнеота моего.

Стефанъ Оурошъ по милости божи краля

и с богомъ самодръжць сръпскіе земли и поморскіе.

A tergo: Littera de pace regis noui Vrosii, qui nunc est in vita sua.

Sigillum pendens, cujus inscriptio serbica illegibilis. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 24.

LII. (1240—1272.) Dlgo Polje.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, confirmat privilegia Ragusinis a patre concessa, et statuit, controversias inter Serbum et Ragusinum dirimendas esse a duobus iudicibus, quorum alter Serbus, alter Ragusinus sit; controversias inter Saxonem et Ragusinum a duobus iudicibus Saxone et Ragusino.

† Да је свѣдомо всакомѸ. створи милость кралѣвство ми градоу и кнезѸ и всои шпкинѣ града дѣровьчкога и тръговьцema, кон ходѣ въсѣдѣ по земли кралѣвства ми, кѣди доходи Грѣбеша и Никѣла поклансарѣ на степанѣ данѣ на Длго Поле, и сию милость намъ да господинѣ краль, да сѣ на законѣ, цю намъ је даль свѣто починѣши господинѣ ми штьцѣ. да намъ нѣ удаде Ѹ комъ годѣ длгѸ, лише сѣдомо да се ницѸ, да је једнѣ сръпинѣ а дрѸги дѣровьчанинѣ. аке бѸде пра сѣ сасиномъ, да бѸде једнѣ сасинѣ а дрѸги дѣровьчанинѣ, прѣдѣ тѣмъ да се расправаю. тко ли прѣслѸша писаниѣ кралѣвства ми, да приме гнѣвъ и наказаниѣ шть кралѣвства ми, и да плати кралѣвствѸ ми .ѣ. сѣть перь-перь, и да је кривѣ, Ѹ чемъ при.

Гтефанѣ Урошѣ милостню божию краль встѣхѣ сръпскнхѣ земля и поморскнхѣ.

A tergo: Pouella regis Orosii pro iudicio... vno iudice slauo et vno raguseo.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 25.

LIII. (1240—1272.) Festo S. Crucis. Vrhlab.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, privilegia mercatoribus ragusinis concedit.

† Пише кралѣвство ми, да је вѣдомо всакомѸ. створи милость кралѣвство ми градѸ дѣровьчкнѣ, да приходе

нхъ тръговци по земли и по тръговѣхъ краlevъства ми, и
 да не ходѣ на вонскѣ, и ни iеднѣ чловѣкъ ѡ сръпъскомъ земли
 малѣ же и великѣ да не ѡдаiе ѡ ѡдавѣ дѡбровъчаннина, и да
 х нмѣ се кони подѣ ризъницѣ не ѡзнимаю ни на кою работѣ, и
 да нмѣ не налѣтъiе безѣ волю месо кѡпити или браве или
 сквиниѣ или краlevо или чие годѣ, ни малѣ ни великѣ
 кѡпаю, развѣ къди се хоке краlevо месо продати, да се за-
 рѣчи по вѣсемѣ трѣгѣ, да не продаю ни кѡпѣю меса, до колѣ
 х се краlevо прода, и да нмѣ се не ѡзнима по силѣ ни скрълато
 х ни медѣ ни мѣка ни комъ кѡпаш; и кѡке да нмѣ се не печате ни
 х штъ крали ни штъ властель. и како нмѣ iе законѣ ѡ Бръсковѣ
 х штъ ис-прѣва, тако да нмѣ iе и ѡ Рѣдницѣ, а инога новаго
 закона да нмѣ не постави краlevъство ми. и ѡ кога се шерѣте
 лѡдѣ штрокъ, тѣре що комѣ испакости, да ѡ томѣ господара
 не нищѣ, нѣ да синищѣ кривца. ако ли крѣвь ѡчини дѣтникѣ,
 х да га пода господарѣ; ако ли га не пода, да плати госпо-
 дарѣ враждѣ, како и саси плакшю; и да си ходѣ свободно
 по земли и по трѣгохъ краlevъства ми; да при конмѣ нхъ
 селѣ чтѣта нанде, да плати село ближнѣ; ако село не плати,
 да плати краlevъство ми; и града да не работаю, ни га блю-
 дѣ; и ако се шерѣте кон дългѣ междѣ сръблнномѣ съ дѡ-
 х бровъчаннномѣ, да нмѣ iе сѡдѣ прѣдѣ сѡдишмѣ сръбескимѣ и
 х прѣдѣ iединѣмѣ дѡбровъчаннномѣ, и що сѡдита, този да iе
 сѣрѣшино; а прѣдѣ краlevъство ми да нѡ за невѣрѣ, за вра-
 ждѣ, за челѣдина, за конѣ, ѡ томѣ да iе сѡдѣ дѡбровъчанни-
 нѣ прѣдѣ краlevъствомѣ ми; и кѡпци, що несѣ кѡпаю, ако
 растовари ѡ Бръсковѣ, да плати царинѣ; ако ли мимо несѣ,
 да гдѣ прода, тѣ и царинѣ да плати; и ако кто пакости ви-
 ноградомѣ дѡбровъчанимѣ, да га позовѣ прѣдѣ краlevъство
 ми: да що се шерѣте кривѣ, да дасть краlevъство ми, чловѣ-
 чѣка да издасть; да ако не да, да плати краlevъство ми; и
 iещѣ да нхъ дрѣжи краlevъство ми на томѣ законѣ, кон сѣ
 имали ѡ свѣто починѣшега господина штъца краlevъства ми,
 да ходѣ свободно по земли краlevъства ми. и сию ми-
 лостѣ створи краlevъство ми ѡ Бръхълаби, къди прихѡди
 краlevъствѣ ми поклицарѣ штъ дѡбровъчника Никола Крѣ-
 сикѣ и Бинѣчѡла Фосковикѣ. и сию се писаниѣ створи на
 крѣстовѣ дѣнь въ свѣдѣниѣ всакомѣ.

† Стефанъ Урошъ краљъ. †

A tergo: Polica regis Urosii.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 22.

LIV. (1240—1272.)

Stephanus Uroš, Serbiae rex, privilegium mercatoribus ragusinis concedit.

† Да е вѣдомо всакомѹ. створи мнѡстѣ краљевство ми трѣговцемѹ дѣровѣчкнмѹ, да ходѣ по земли краљевства ми свокодьно, а нѣкто да имѣ не испакости нища, ни имѣ забави нища; а кон кѡпци гредѹ мимо Брѣсково, а не съкракаю се ѹ Брѣсково, да имѣ нѣкто не имѣ забавлати ни на нихѹ трѣговати чека; кто ли се оберѣте испакостнѣмѹ имѣ или цо ѹзмѣ одѣ нихѹ, да приимѣ гнѣвъ и наказанне отѣ краљевства ми, и да плати петѣ сътъ перперѣ краљевствѣ ми.

Стефанъ Урошъ краљъ српски.

Sigillum, cujus inscriptio illegibilis. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 23.

LV. (1240—1272.)

Stephanus Uroš, Serbiae rex, župano Tvrško praecipit, ut, quaecunque possit, demat Ragusinis per suam regionem euntibus; eos tamen, qui ad regis emporia sese conferant, libere ire patiat.

Краљевство ми любежномѹ жѹпанѹ Тврѣтѣкѹ. знаши, како е ѹзето ѹрѣсѣтѣмѹ дрѣво и з докиткомѹ, да много писа краљевство ми кнѣзѹ дѣровѣчкомѹ и всѣмѹ дѣровѣчамѹ, да тамо послаа краљевство ми ѹрѣсѣте, да тако ти мога жнѡта и моѣ любе, кто ти излазе тѣдѣзи по работѹхѹ по своихѹ си, како можѣ, шнози ѹзми на нихѹ, и подан ѹрѣсѣтѣмѹ: а кон ти гредѹ на трѣгѣ краљевства ми, нѣман за не печали, и да види краљевство ми, како ми свѣршити хѣкѣши си си послаа, и се смо шгрѣшнѣли ѹ семѣзи члѡвѣцѣтѣ, да ѡскѣти га.

Стефанъ Урошъ краљъ.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 24.

LVI. (1240—1272.)

Georgius comes, regis Vladislavi gener, Ragusinus, a rege Uroš jussus, orat, ut secum pacem faciant.

† Кнезъ дѣровѣчьскомъ и вѣкъмъ властелемъ и судѣцамъ и вѣкъмъ шелькинѣ дѣровѣчьскон шдѣ кнеза Їѣре много поклонение. вы вѣсте, властеле, кѣда на ны подѣ дръва за морьска и бѣнѣтьчьска на нашъ градъ, тѣда ваша дръва польгѣ нхъ гредѣ на ны, и мы ѣ томъ нѣмамо гнѣва на вы. да сѣда сѣ ходили мон жѣплане, ке е далъ краля Пладиславъ мѣнѣ и мои женѣ а свои кѣкери, прѣдѣ вашъ градъ по заповѣди краля Уроша, да молѣ кнеза вашего и вѣсь, како да еште ѣ томъ не зѣледовали, како и мы не зѣледѣмо вѣсь, кѣда гредете на нашъ градъ, да молитѣ кнеза вашего, како бимъ рѣкъ далъ, и сѣ вами да еи сѣдѣли не боеке се; ако ли имѣ хокете кою пакость ѣчинити и чѣкетѣ, то (и)мѣ нѣ чините, дѣ нхъ е чѣкета моѣ и корысть нхъ моѣ; и молѣ кнеза вашего, како еи ѣписалъ, что е егова вола и ваша, да еи ми ѣдалъ по снхъ послѣхъ. это ти гредѣ штрокъ кнеза Ёзора, именеми Братославъ, сѣ потѣнникомъ къ кнезѣ вашемъ, и чтѣ говори штрокъ кнеза Ёзора, ѣмѣте мѣ вѣрѣ, како самомъ Ёзорѣ, дѣ мѣ сѣ штет..... гредѣ къ вамъ.

A tergo: кнезъ дѣровѣчьскомъ и вѣкъмъ властелемъ.

Sine sigillo. Origin. membran. in c. r. archivio Vien-nae. Спомен. 10.

LVII. (1281).

Stephanus (Uroš), Serbiae rex, renovat pacem cum Ragusinis, et statuit sibi ab iis pendendum esse tributum V milium hyperpyrorum.

† Пише кралевѣство ми кнезъ дѣровѣчьскомъ Николѣ Маврижинѣ и судишмъ и вѣкънникомъ и властеломъ и вѣсон шелькинѣ дѣровѣчьскон. како сте послали кралевѣстѣ ми властеле ваше, придоше Зръзъ и Грѣвѣша, какѣ се сѣрѣшило вѣше вѣкъмъ ѣстрою пѣтъ годнищъ, какѣ сте были ѣговоран сѣ кралевѣствомъ ми, да шдѣ сѣлѣ и на прѣдѣ кралевѣство ми чини милость властеломъ дѣровѣчьскимъ и шель-

шинѣ и тръжникомъ нхъ, да нмѣ е миръ, кон е и прѣво нмѣ бхалъ, докѣжнѣ право съ кѣалевѣствомъ ми. акѣ ли що погрѣши земаи кралевѣстеа ми, и не испрае ми се, да нмѣ се да вѣдѣни трѣми мѣсеци, шко си могу тръжвиници нхъ штиги въ градъ съ всѣмъ своимъ. а да даю кралевѣстеу ми на годниче дѣѣ тишѣи перѣперѣ. и сѣмѣзи миръ не ѡрече кралевѣстеа ми ѡрока, докѣжнѣ хоке кѣти, нѣ ако ми не сѣгрѣши, и до жнеота моего, да си нмаю сѣзи миръ, и сѣзи дѣѣ тишѣи да даю на дмитровѣ дѣнь.

Стефанъ по милости вожни крѣль срескихъ земаи и помѣрскихъ.

A tergo: Pouelia Vrosii regis pro confirmatione pacis et libertate mercatorum.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 31.

LVIII. (1289). Prizren.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, statuit posse Ragusinos possidere vineas et agros, quos possederint regnante patre.

† Пише кралевѣстеа ми, да е вѣдомо всакомъ. стеори милость кралевѣстеа ми градъ дѣбровачькомъ, що сѣ дрѣжали земаи и винограда и шрани въ господина ми сѣто починешга шѣца ми, такожде нмѣ стеори милость кралевѣстеа ми, да си дрѣже и въ кралевѣстеа ми, а да нмѣ не забее ни шдѣ когари. тѣко ли се шѣрѣте потѣориеъ покѣлени кралевѣстеа ми, и що нмѣ забееи, испакости, да приам гнѣъ и наказани шдѣ кралевѣстеа ми. а тѣ нмѣ милость стеори кралевѣстеа ми въ Призрѣи въ градѣ, а страна кралевѣстеа ми еши сѣвѣ Драгославѣ и Бѣдиславѣ Хѣалѣчникъ. а тѣ нмѣ милость шчини кралевѣстеа ми, кѣди приде Лѣнѣаръ Мѣхѣоловникъ и Пѣтро Гонсѣлевникъ. а въ то крѣме еши кѣмѣ въ дѣброваници Маринѣ Жѣръжи.

Стефанъ ѡрѣши крѣль.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 33.

† Писа краљевство ми, да је вѣдомо всакоу. милость створи краљевство ми шпацинѣ дѣровѣчкѣ, що си сѣ держали винограде ѣ господина ми свѣто почмѣвшега краля, то да си и сѣде дрѣже; и какѣ имѣ ю милость створи на сине краљевства ми краля Ђроша, такоу имѣ и ш стварами. а тѣ имѣ милость створи краљевство ми на Котражи. а тѣ бѣше сѣди Болеславъ, казникъ Мръманъ, сѣди Деславъ. а прѣде шѣ михъ ѣ посѣльство краљевствѣ ми Лѣкаръ Мнхонловнѣ и Пиро Гонславнѣ. да кто се прѣтвори, да приме гнѣвъ и наказаниу шѣ краљевства ми. а тѣде бѣше имѣ кнѣзъ дѣровѣчаномъ Маринъ Жорѣги.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.
Cronen. 32. Manu saec. XVI. notatur annus 1289.

**Stephanus Uroš, Serbiae rex, in Chilandar in loco
destructae minoris ecclesiae maiorem condit.**

Иже ко сщасливую и возжественную сию церковь съ вѣрою и любовію пристѣпающіи оуслышимаъ святаго пророка Давида вѣщающа дѣхомъ сватымъ: кто въздѣтъ на горѣ господню неповнненъ рѣками и чистѣ сердцемъ, сѣи прїиметъ благогословеніе шти господа, и оузритъ неизреченную доворотъ славы ево. иже оубо въ пѣніихъ и вѣсехъ дѣховныхъ торжествеющіи, во свѣтаишмаъ храмѣ семъ, зрите здѣ красоты, невеси подовима и неизреченна сеѣтлостъ, сщасливимъ же подвигомъ и трезвенною моантею змно просвѣщаеміи и шсѣваеміи возжественною благодатію, радости многіа исполненн вышє, моантѣи возснлаите, да зблчнма деснагш стоаміа возжественнымъ тронцы. иже благочестіа ревностію движиміи, когоносіи и превлаженіи отцы наши учители и наставницы всеа сєрєскіа зємлы, новыи муроточець бѣмєши прєподобныи со возлюбленнымъ сыномъ своимъ бавєю, первымъ архієпископомъ всеа

Бирѣи, любовію кожѣственною разгараміи, многимъ трудомъ и потомъ возденгоша шть основаніа церковъ во нма прескатыя богородицы, въ мѣстѣ семъ, зовомомъ Хиландарѣ. по времени же нынѣ, милостію божію пріиде и на мнѣ по наслѣдію отечества ми серское королевство, мнѣ Стефанъ Урошъ, зетѣ превысокаго самодержца императора греческаго, цара Андроника, тѣмъ самъ множи шть прежде мене вышнихъ ажѣ прародителми и родителми нашихъ недокончаниа исполнити, елико вѣдѣтъ хотѣніе владыкъ моего Христа бога, церковъ ово. тѣхъ свѣтѣ разорихъ, и сію новѣю возденгохъ и подписахъ во нма прескатыя владычницы нашеа богородицы и честнаго са въведенія. но, ш владычнице, пріими ово.го мое приношеніе, и моли сына твоего и бога нашего, да не лишитъ мене царства своего. аминъ. въ лѣто міровытіа .хѣша.

Древности же ради помрачнѣши са первои исторіи, нынѣ пакн изволеніемъ ш Христѣ братства шенояномъ новымъ живописаніемъ ижданіемъ церковнымъ и нѣкоторыхъ шть братіи нашихъ приложеніемъ. дарѣи нмъ, господи, жизни вѣчній пріати молителми прескатыя богородицы. аминъ. въ лѣто шть воплощенія сына божія .хлѣд.

Inscriptio recens in Chilandar. D. Avraam. Опис. 4. Св. Гора. 15.

LXI. (1302) 6810. ind. XV.

Stephanus Uroš, Serbiae rex. Argyrobullon.

Subscriptio: Въ Христа бога благоутрѣни Стефанъ Урошъ крааь.

Origin. in mon. Chilandar. D. Avraam. Св. Гора. 46.

LXII. (1293—1302).

Stephanus Uroš, Serbiae rex, ecclesias, pagos et homines donat monasterio Chilandar.

† Въ пространствѣ кожѣственныхъ силъ неяснаго разума испальныхъ высоко парци аггелъска и архггелъска коннства невога заветнаго трапезы неяснаго хлѣва пріемашин благоутрѣнию днаши се, испальшиа нже въ прѣсвѣтѣи твоеи оутробѣ не знающе, оуачи видѣвши, са па-

стыри словесомъ съплетъше, аще и звѣздою съвѣстемъ съвѣхъ чюдѣше се, и младенца въ вселѣхъ възвѣжѣши, милости, щедроты, чловеколюбы, дѣвства твоего, прѣчистила владычице богородице, похвалы достойны принести не могути, грѣшнаго же доуши и съкверныны усты немоути посрѣдѣ людѣи, гдѣ таково богатствомъ шверѣсти, такового оупьванны и такыя надежде? не прѣходишаго къ врачеству кто врачуютъ? гдѣ таково вида слѣпоу рождену, и маже такыя красоты дозрѣти, такыя доброты, такыя чистоты, пакы же нечистѣи и штыноудъ вскверненѣи ланитѣ похвалоу дѣвства чистоты твоею изреднаа како речеа? въ снхъ же недостатчествуе шканыны азъ чтѣ створю? мнѣ достойныя глаголы принесу тѣбѣ богоматери, понижѣ застоупница иси христѣиномъ и тихомъ пристанище вѣнчаннымъ боурею грѣховною, милостива же и милостива господа рождени, милостию си помилуи и мене грѣшнаго, паче всѣхъ съгрѣшша. еѣмъ въ тебѣ святыя троице честь приемшу и рождашу. нынѣ ни шты грѣшныхъ чести подѣли погнѣшан се мене грѣшнаго, ижеже изъ прѣчистыхъ си оутроби породѣ, слѣпорожденнымъ прозрѣнны дарова, съмръдише въскрѣси; азъ же въ послѣдныя вѣмѣна въ честь помилуванна твоего царствомъ востахъ, тѣмъже не посрами чашны моего, слѣпа рождениа ме просвѣти, съмръдица ме въскрѣси, да и ш мнѣ прославить се нмѣ твоѣ светомъ: сн же всѣмъ разоумѣти писа краиство ми, шко хрѣсовоуле, створенныя дѣдомъ и штыцѣмъ ми светѣи богородици ѿ Светѣи Горѣ Хиландароу, въ нихъже села и власи и пашица шверѣти краиство ми иудно потрино а дроуго изъроуваино, изистивъ даннаа прѣродителѣи и родителѣи краиства ми, шписахъ ѿ хрѣсовоула сн. село Гюргеникъ, Петровикъ, Кроушико, Киинѣ, Роуеъчѣ Потокъ, Дръстаникъ, Грѣеникъ, Говѣнь, Дольца, Тръгъ, Киинѣцъ, Петръче, шкои Браники, Бѣлчици, Бидѣниѣ. а оу тѣхъ селѣхъ два винограда, иудинъ оу Кроушикѣ, а дроугы оу Пеки, Шоупѣмъ выше Пеки арьхѣискоуповѣ, Захакъ на Бнстрици и на нѣмъ оульмникъ съ оульмрѣ. а нмѣ на нмѣ: Довръко, вратъ моу Братославѣ, Браиень, Гноуца, и снмъ оульмрѣмъ да итѣ работѣ никюуре ннѣ, анишѣ да соу

оулишрїе; и шко нѣконма вѣременїма погине улишники, да го-
 тїи улишрїе шть сїеи поставашю. а оу Призрѣнїк села: Бла-
 модраже, Непровице, Момоуша, шѣк Хотьчи, долии и
 горни, и половина Добродолѣи, а дроуга половина свѣте
 вогородице стоуденичскє; а половина винограда ѡ Жельчи-
 цихъ, а дроугаа половина свѣте вогородице стоуденичскє;
 улишники ѡ Трьновци, ниже долии Хотьче, а за ними два
 улишра ѡ Моравицахъ, Брѣзова и съ заселишми ѡ Ловици, ѡ
 Моравѣ винограда, ѡ Зѣтѣ половина Камениць съ людьми а
 именованїи Домоушники, ѡ Плавѣ село Досоу҃гїе и съ заселишми, а
 се власи: князь Бонхна съ дѣтию, зѣть моу Прѣкославъ съ
 дѣтию, вратъ моу Станиславъ, дроуги Брѣзотикъ, Дра-
 гомиръ съ дѣтию, сынъ моу Боунило съ дѣтию, дроуги моу
 сынъ Братанъ съ дѣтию, Прѣдимиръ съ дѣтию, Шерѣланъ
 вратъ моу съ дѣтию, Нѣгославъ съ дѣтию, вратъ моу Радъ
 съ дѣтию, Десиславъ съ дѣтию, Банило съ дѣтию, Драго-
 славъ съ дѣтию, Станило съ дѣтию, Шрославъ съ дѣтию,
 Радота съ дѣтию, Кранславъ съ дѣтию, Бонславъ вратъ моу,
 стриць моу Грьдоусъ съ дѣтию, дроуги моу стриць Бонхна
 съ дѣтию и зѣть моу, вратоучедъ моу Петралитъ съ дѣтию,
 Десмири съ дѣтию, Десиславъ Грьдовиць съ дѣтию и съ си-
 раки си, Мирѣнъ, Братанъ, коє си је изъ Грькѣ довалъ, еш-
 новъ моу Гостимиръ съ дѣтию, Хлапота съ дѣтию и сынъ
 моу съ дѣтию, Храниславъ съ дѣтию, Доудъ съ дѣтию, Грьдъ
 съ дѣтию, сестра Хранишина съ дѣтию, Шнъ съ дѣтию, трїи
 сынове Балиновники, Боканъ съ дѣтию, удовица Таниа, попь
 Българинъ съ дѣтию, Нѣгъ съ дѣтию, Берїславъ съ дѣтию,
 Доброта съ дѣтию, шоура моу Бачъ съ дѣтию, вратъ моу
 Драгославъ съ дѣтию, вратимъ съ дѣтию, вратъ моу Довѣр-
 чинъ съ дѣтию, Станъ съ дѣтию, Братиславъ съ дѣтию,
 Добравъ, Шерѣланъ, сынъ моу, Нѣготикъ, Балосинъ, Бонна
 съ дѣтию, Станиславъ съ дѣтию, Грьдъ съ дѣтию, Хра-
 нило съ дѣтию, Коукоръ съ дѣтию, Дода съ дѣтию, Десо
 съ дѣтию, Братомиръ съ дѣтию, Бонславъ съ дѣтию,
 Прѣвѣ съ дѣтию, Проданъ съ дѣтию, Находа съ дѣтию,
 Бориславъ съ дѣтию, вратъ моу Грьданъ съ дѣтию, дроуги
 моу вратъ Довромиса съ дѣтию, Драгославъ съ дѣтию,
 Довѣрчинъ съ дѣтию, вратъ моу Грьдъ съ дѣтию, Бонславъ

съ дѣтню, братъ моу Бодинъ съ дѣтню, Радомиръ съ дѣтню, Станиславъ съ дѣтню, Радъ съ дѣтню, братъ моу Радосинъ съ дѣтню, Бонинъ съ дѣтню, Братославъ съ дѣтню, Коулинъ съ дѣтню, Краюта съ дѣтню, сынъ моу Пръвослава съ дѣтню, Коундедаты съ дѣтню, Драгоушъ сынъ моу, Драгославъ съ дѣтню, братъ моу Бонинъ съ дѣтню, братъ нма Радъ съ дѣтню, Гюрьгъ Калиманикъ съ дѣтню, Братоловъ съ дѣтню. а се конхъ ю господинъ краля придадь свѣтѣи цркви: Лала съ дѣтню, зетъ моу Станъ съ дѣтню, Балаица съ дѣтню, Лиманъ съ дѣтню, Бръданъ съ дѣтню, Лала съ дѣтню, Моудре съ дѣтню, Радота съ дѣтню, Радъ съ дѣтню, Добре съ дѣтню, Кѣманицъ съ дѣтню, Добромиръ съ дѣтню, Братанъ съ дѣтню, Добре съ дѣтню, Станиславъ съ дѣтню, Братославъ, Драгомировъ зетъ, съ дѣтню, Бръзъ съ дѣтню, Моужило съ дѣтню, Добромиръ, братъ Главешевъ, Добриль съ дѣтню, Нѣгованъ съ дѣтню, Радъ съ дѣтню, Брамъ съ дѣтню, Рада попа дѣтъца, Коста и Радомиръ, Братосинъ съ дѣтню, Храниша съ дѣтню, Пръвославъ съ дѣтню, братъ моу Гроуевша съ дѣтню, Маноило съ дѣтню. а палинна Добри Доли. а пашица цариньскомоу доентькоу Раковница. коудѣ нѣ дръжавѣ краливѣства ми, кто доходе изъ стоугѣ земли къ свѣтон цркви соуцини люднѣ тѣзи земли, нли ю парикъ нли ю влахъ или кто либо тоугоземашиннъ, да сѣ ю нма цркви. сѣго ради видѣвъ краливѣство ми, юре вѣше потрѣнъ хрѣсовоуль господина и штъца ми великаго Стефана Оуроша, и зѣговориъ сѣ краливѣство ми съ архѣпискоупомъ вторимъ Бѣстативемъ и съ госпождомъ матерню ми кралицомъ Еленомъ и съ всѣми епискоупы сръвѣскимъ, епискоупомъ зетѣскимъ Іваномъ, юпискоупомъ рашѣскимъ Фнаіпомъ, юпискоупомъ зевчанѣскимъ Даниломъ, юпискоупомъ хвостѣнѣскимъ Іваномъ, юпискоупомъ хальмѣскимъ Бѣстативемъ, юпискоупомъ призрѣнѣскимъ Даминомъ, юпискоупомъ топанѣскимъ Герасимомъ, юпискоупомъ коудимальскимъ Германомъ, юпискоупомъ лимашѣнѣскимъ Пнѣдонивемъ, юпискоупомъ скопѣскимъ Николомъ, юпискоупомъ дѣбрьскимъ Іваномъ, епискоупомъ моравѣскимъ Күріломъ, и прѣписахъ хрѣсовоуль сии свѣтыѣ богородицѣ хиландарѣскыѣ. и ви-

дѣвъ краљевство ми, юре не имаше свѣтаа цркви пашини оу хвостанскон зѣман, и дахъ пашинца Лакенико: мѣги моу, како оутиче Ривеникъ ѡ Дрин и шдѣ Ривеника оуѣ-потока на Бѣспища право оуѣ-Козники по дѣлоу, како се камы вали само и шнамо, и на Бѣли Врѣхъ прѣзъ Поноръ на Граднице право на Роупе оу горне чело Горачева на поутѣ, како грѣде поутѣ посрѣдѣ Горачева оу Любенижню, и како ѡтиче Любенижна оу Дринѣ, а тоу мѣгю оутѣса севасть Ѣврадѣ Манинѣ. и пакѣ видѣ краљевство ми, юре даю свѣтаа цркви на годици по .ѳі. ждрѣнца пастыромъ вѣлѣгоу, того ради приложихъ влахѣ, и нне влахѣ изъбрахъ штъ црквиныхъ влахъ, да пасоу кобиле црковне, а да не оузимаю штъ цркви вѣлѣгоу ничто, паче ако что изъгоуѣ, да плакшю штъ себе конь по .л. перьпѣрь а кобила по .к. перьпѣрь, да плакшю цркви. того ради шсвѣти нхъ краљевство ми штъ вѣсѣхъ рабѣть малихъ и великихъ краљевства ми, да имъ нѣ поноса никогѣ ни житнога ни виньнога ни провода ни конѣ ни пса ни поклѣсара ни владальца никогѣ краљевства ми, ни оу Свѣтоу Гороу да не ходѣ никомѣ посланиемъ, развѣ да пасоу кобиле свѣте цркви. симъ же влахомъ имена: Боннѣ съ братишмѣ и съ дѣтню, Стронслава съ братишмѣ и съ дѣтню, Нѣгомирѣ съ дѣтню, Драганѣ съ дѣтню, Шрославѣ съ дѣтню, Давѣ съ дѣтню и зѣтъ моу Хрѣсъ, Храниславѣ съ дѣтню и съ братишмѣ, Дѣмитрѣ съ дѣтню, Прѣдиславѣ съ братишмѣ и съ дѣтню, Храниславѣ съ братишмѣ и съ дѣтню, Боукоурѣ съ дѣтню, Гроуѣша съ дѣтню, Драгославѣ съ дѣтню, Ранша съ братишмѣ, Дѣмитрѣ съ дѣтню, попѣ, конѣмъ ю работалѣ. а се власи цркви и снѣ да пасоу кобиле: Оуричѣ, Радомирѣ съ братишмѣ, Шнѣ съ дѣтню, Драгославѣ Добрѣтѣ съ братишмѣ, Братославѣ Мани съ дѣтню. и штълоучи краљевство ми .кд. кобила штъ своихъ кобила, и приложихъ кѣли своѣи пирѣгоу, конѣмъ създаѣ на морѣ, и да нхъ пасоу власи шнизѣ, конѣмъ ю придалѣ краљевство ми како и цркви кобиле, и да имъ се даю. солѣ съ црквиными кобилами, и да се изъводѣ оу пирѣгѣ, что се припрага моужьско; а калоутѣрь пирѣжанѣмъ да не има печалѣ ѡ пастырскон хранѣ ни ѡ шдеги, ни пастоухѣ да не храни, развѣ да имъ се даю штъ цркви. и X

верѣте краіевѣство ми мое трыє чловеѣки на Горачевѣ,
 Гюргѣица и Радослава и Продана, и придахъ ѣ пирьгоу сво-
 юмоу, да боудоутъ оулишрїе, да ієсть сѣѣща спасоу, и
 шсвоководихъ ѣ шть всѣхъ работъ краіевѣскихъ и црѣквенныхъ,
 како и влахѣ выше писанныхъ пастырѣ, и да шелада ими
 пирьжаныи калоугерѣ, а нїе работѣ да имѣ нѣсть, развѣ
 оулиѣ да пасоу, и что погнаѣ шть оули, шни шть себѣ да
 плакнѣ; и аще се конмѣ врѣменемѣ слоучи погыбеноути
 ѡлемѣ, шни да нхъ поставѣ шть себѣ. а ш напастехъ нѣко-
 нхъ или ш неправдахъ, да нхъ шгледаю и шговараю црѣквени
 владалци. и прида краіевѣство ми црѣквѣ великославиаго
 архїєстрати҃га Мїханаіа нже въ Ципоу градоу, ієгоже прото-
 сєвастъ Хрєлїи шть основаннїи любовнїю доуше си сѣздалѣ и
 оуѣраснѣ красотами црѣквенными, да боудѣть приложена
 црѣквѣ сѣа монастыроу славиоמוу дрѣжави нашїе, нже ієсть
 въ Свѣтѣи Горѣ, нже нменовѣ се Хїлїандарѣ, въ памѣть
 краіевѣства ми и въ памѣть ієго, шкоже изъволи се мѣстоу
 сїмоу приложити, нже ієсть коупилѣ мѣсто оу Ципоу гра-
 доу или дворица или водѣнничиѣ или винограде или нивнїе,
 и прида краіевѣство ми црѣквѣ архїєстрати҃гоу шть подѣ-
 граднїи ципѣскаго .н. людн. а се нмена тѣмѣ людѣмѣ:
 Грѣчннѣ, Грєзо, Драговератоѣ сынѣ, сѣ братнїими си, Брѣ-
 тилѣ, Гановѣ зѣтѣ, сѣ дѣтнїю, Влада, дншковѣ сынѣ, Герѣ-
 говнїца, Грѣчннѣ, Дѣшевѣ сынѣ, Оутѣхѣовн, Никола зидѣцѣ,
 Мрѣзѣнѣ сѣ дѣтнїю, Гроуѣвша сѣ шоурѣми, Докромїрѣ сѣ
 вратомѣ, Доброслаѣвѣ, Гоновѣ сынѣ, сѣ вратомѣ, Тоудѣ,
 тѣхнїтоѣ сынѣ, Герѣго коѣачѣ, Тоудѣвѣ сынѣ Проданѣ и
 зѣтѣ моу Коо сѣ дѣтнїю, Калннѣ сѣ братнїими си, Глаѣвѣ и
 зѣтѣ моу Иванѣ, Мїхѣ, Лѣловѣ зѣтѣ, Драганѣ, Янѣдронн-
 коѣ сынѣ, Драгослаѣвѣ, Нѣговановѣ сынѣ, сѣ дѣтнїю, Брѣ-
 танѣ, Неговановѣ зѣтѣ, Мїхѣ, Днпотннѣ зѣтѣ, Добро-
 слаѣвѣ, Зѣѣрѣковѣ сынѣ, Драганѣ, Бѣѣшановѣ сынѣ, сѣ братнї-
 ыми си, и Баснѣ Драго сѣ дѣтнїю, Тоудѣ, Ннколннѣ сынѣ, сѣ
 вратомѣ, Драгослаѣвѣ, Рнпетннѣ сынѣ, Стѣш, Крнчановѣ сынѣ,
 Дѣмнїтрѣ, Радѣовѣ сынѣ, сѣ вратомѣ, Стѣно, Радѣмнїроѣ
 зѣтѣ, сѣ дѣтнїю, Лѣш цѣгара дѣтѣца, Манѣола, Калѣловѣ
 сынѣ, сѣ зѣтѣмѣ си Дѣвнїкомѣ, Пѣтрѣ, Дѣшевѣ зѣтѣ, Никола,
 Бѣдокнїмовѣ сынѣ, сѣ вратомѣ, Дражо, Пнловѣ сынѣ, сѣ дѣ-

тню, Досери, Пилонъ сынъ, и братъ мой Шно съ дѣтцями си
и зять имъ Братило ковачъ съ дѣтню, Маниславъ съ дѣтню,
Калиманъ съ дѣтню, Братница съ братомъ, Гврьги златаръ
съ дѣтню, Никола цигаръ съ дѣтню, Бав, Мирѣновъ зять,
Дарославъ, Поударевъ сынъ, съ братишми, Бранотного, Пред-
чинъ зять, съ братомъ, Радъ сръениъ съ дѣтню, Стрѣзо кло-
боучаръ съ дѣтню, Рау, Дразинъ сынъ, Драгославъ, Коукоу-
ровъ зять, Стефанъ, Деснератовъ сынъ, съ братишми, Бо-
гданъ Крикодрѣко съ дѣтню. и трѣгъ шипьски и законъ
подѣградню, кон соу штроци съ коньми, да имъ юсть за-
конъ, кѣги походи икономъ краю нан на котороу годѣ рабо-
тоу, а шни с нимъ на конехъ, а да имъ се кони не оузыма-
ють, ни подѣ товаръ да се не подѣлагають, нѣ сами с ними
да походятъ на кон годѣ посолъ цркени; а кон соу вѣс-ко-
нен, да шроутъ днь юсенни и днь пролѣтине, и да го
пожнутъ и изверьхутъ, и днь 8 виноградѣ да работа-
ють. и прида кралиевство ми селища запоустѣвеша шть вѣ-
ка, имѣ селишоу: Брѣсть и Соухогрьль и Лѣсковница и
Витаче и Дрѣнокъ, а мѣги Ярмасана съ вѣсьми людьми и
населени сѣл тѣхъ, що си ю населилъ шть тоугнухъ зямль,
и селище Брѣстоу прѣзь Лоукавицоу на Бѣсноу Подѣницоу
и Калоугерица и полце пашинѣ съ вѣсьми правниами и мѣ-
гшми сѣль тѣхъ, и село оу Ключи Коунарине съ парикъ и съ
стасми нхъ и съ вѣсьми правниами села того. и не прѣзрѣ
кралиевство ми югово молиниѣ, нѣ оутверди и записа кра-
лиевство ми, да боудѣть оутверждено и непоколѣвимо све-
тѣи богородици хиландарьскон шкоже и ина, иже соутъ
въписана въ хрїсовоулѣхъ родитѣльми и прѣродитѣлими кра-
лиевства ми. тѣмже шеразомъ и та вѣса въписана соутъ.
того ради кралиевство ми шсвободи шть малихъ и вели-
кихъ работу, да имъ нѣсть ни града ни позола ни поканса-
ра ни пѣсара ни инѣ никто шть властен кралиевства ми
тѣьмо нгоумина настоющаго свѣтѣ богородице хиландар-
ске, и югоже шнѣ изволитъ поставити шклатати храмомъ
свѣтаго архїстратига Михаила да юсть, а инѣ никто. и
прида кралиевство ми црквь свѣтнѣ богородице иже въ Ло-
шиѣ и съ сѣломъ Лошиномъ съ вѣсьми мѣгшми сѣла того и
съ вѣсьми правниами и съ виноградъ и съ ннениомъ и съ

либадицѣмъ и съ водѣничичемъ и съ зарѣцкы, Къхрино и
 Запажанѣ и Ковилинѣ Галава и Доброутѣвѣци и Градицѣ, да
 юсть мѣтохъ свѣтнѣ богородице хиландарьскѣ. и сѣлицѣ Бѣльчи
 Лоугѣ оу строумичьскомъ полѣ съ вѣсѣю шѣластїю и правн-
 нѣмъ. и планина Ограждѣнѣ и пашинѣ Чръвѣна Полѣна, си-
 норѣ Басланца, синѣрѣ Ставѣнца и Дракъшѣмъ и Петрово и
 Ганѣница и Книгѣниѣ на брѣзничьскы поутѣ и на Фроугопоу-
 локо сѣлицѣ и мѣсто оу Строумици Тетрагонитѣво, да оу-
 чини цркъвѣ и коуки, да юсть мѣтохъ свѣтнѣ богородице
 хиландарьскѣ, и чловѣкъ оу Ст(р)оумици Бѣлѣ Бѣкса ар-
 мѣннѣ съ дѣтнѣю. и прида краливѣство мѣ цркъвѣ свѣтоу
 Петѣкоу на Брѣгалиници, що юсть зидалѣ Карѣва самѣ сво-
 ма роукама и съ троудомъ пачѣ и пописалѣ и оукрасилѣ кра-
 сотами цркъвеними, да юсть мѣтохъ свѣтѣ богородице хи-
 ландарьскѣ съ виноградомъ и съ ни(вн)юмъ и сѣнокосѣ, па-
 чѣ и пашинѣ и землѣ, що моу ю далѣ господинѣ и родитѣлѣ
 краливѣства мѣ, и тоу да си нѣма цркъвѣ: и кто си полюби
 шѣ юговѣкъхъ люди или кто свободнѣ чловѣка да грѣдѣ сво-
 водно подѣ цркъвѣ свѣтоу Пе(тѣ)коу. и краливѣство мѣ
 шѣсвободишнѣзи люди шѣ вѣсѣхъ работѣ краливѣства мѣ ма-
 лихъ и великихъ, шѣкожѣ и више писано. и цркъвѣ свѣтаго
 Гѣоргѣя, що юсть зидалѣ Бѣриславѣ на сѣлицѣ Брѣвѣшорѣ,
 съ виноградомъ и съ нивнѣмъ и съ вѣсѣю шѣластїи цркъвѣ тѣ:
 синорѣ шѣ Поупѣ и Ницоу по дѣлоу на локвоу и на Горѣницоу,
 та на дроумѣ и на Зоуево Кроушнѣ нѣз рѣкоу до трапа
 срѣхѣнаго, да юсть мѣтохъ свѣтѣ богородице хиландарь-
 скѣ. того радѣ оутѣрѣди и записа краливѣство мѣ, да
 боудѣтѣ оутѣрѣж(д)ѣно и нѣпоколѣбѣно свѣтон богородици
 хиландарьскомъ шѣкожѣ и нѣна, нѣжѣ соутѣ вѣписана вѣ хрѣсо-
 воулѣ самѣ, тѣмѣжѣ шѣразомъ и та вѣса вѣписана соутѣ. кто
 ли, сѣ шѣрѣ такови, и потѣщитѣ сѣ разѣрѣтитѣ сѣмъ записа-
 нѣмъ и оутѣрѣжѣна мною Стѣфаномъ краливѣмъ и право-
 вѣрнѣмъ властѣлнѣномъ краливѣства мѣ прѣтосѣвѣстомъ
 Хрѣшѣмъ, да моу юсть мѣстникѣ господѣ богѣ и прѣчистѣа
 матѣ юго, и да го порѣзѣ силѣ чѣстѣнаго и живѣотѣворящаго
 крѣста, и да юсть проклѣтѣ шѣ бога и шѣ тѣмъ. шѣтѣ нѣн-
 нѣнскихъ и шѣ вѣсѣхъ свѣтѣхъ богоу оугѣдѣвшихъ, и шѣ
 краливѣства мѣ да юсть проклѣтѣ, и да юсть прилѣстѣникѣ

прѣдателью Иудѣ и съ рѣшеними: крѣкъ юго на насъ и на чедѣхъ нашихъ; а таковин да прими гнѣвъ и наказаннѣ вѣхъ кралюнствѣа ми, и да плати кралюнствѣоу ми .т. пирпирь.

† Стефанъ въ Христа благовѣрныи краля и самодръжьць вѣхъхъ сръвскихъ земль и пшмврскихъхъ.

Sigillum avulsam. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Опис. 32. Rajić, Исторія II. 490. P. J. Šafar. Wiener Jahrbh. LIII. Anzeigeblatt. 11.

LXIII. (1302) 6810. ind. XIII.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, monachis chilandarensibus donat turrim (пирькъ *πύργος*) conditam prope Chilandar et in ea ecclesiam Salvatoris.

† Боготыць оубо Давидъ, въждѣлѣвъ небесныхъ силъ и въ оумилѣнии емыъ, доухомъ светлымъ наставляемъ въ пѣснѣхъ своихъ въпыше глаголю: вельми мила соуть села твоа, господи силъ, цароу мон, боже мон, и добро тѣмъ, иже живють въ домохъ твоихъ. еда пѣтица шерѣла себѣ храминуу и грѣлица себѣ гнѣздо, на нѣмъже положить и въспитѣють пѣтице свою? рѣкоу шальтарѣ твою, мон господи, господи силъ, цароу мон, боже мон. и плаженни прѣкывающѣи въ дворѣхъ твоихъ. тѣмъже и азъ оумилѣнын, подобѣ се поустыниваебъзиѣи грѣлци, радъ оубо кихъ была шгласити въса оудолни поустыньнаа мыслию въсею и прискѣщеннѣмъ благымъ, шкоже и грѣлица грѣканинѣмъ своимъ шглашають дъери гласомъ тѣчию, а крѣпость нѣе немоушна соущин, такоже и азъ грѣшнын, гласъ во мон въ въсоу въсаливноу изидѣ, дѣла же монхъ влгарыхъ на земли богъ не видѣ, да ннѣ кто видѣтъ, понѣже не створихъ влгга на земли. слышавъ же вѣхъ спаса моего нѣкоу въдовицоу дѣтма мѣдѣнницама пришерѣтъшоу пачѣ богатѣства ннѣхъ многоа, и азъ грѣшнын не вѣтчавъхъ се, видѣвъ светлые прѣродители и родители мое мое приложивши въ свѣтѣи Горѣ многоа множествоа монастырю светлые погородниці, наричемоу Хиландарь, по изволеннѣи шѣца нечеснаго, свѣта свѣтаго, азъ Оурошъ краля Стефанъ, сынъ Оуроша

великого краля, сына Стефанова, Стефана, сына Неманина, рекше светлаго Сумешна, пришедшоу к мѣ неромонахоу Куріакоу съ чрьныцы хиландарьскыи, и въспомоуше мнѣды свое на мори, слоучающе се имъ шть безбожыиныхъ хоурысарь, ихъже не можемъ исповѣдѣти, глаголющеимъ имъ къ мнѣ съ оумилениемъ и мольбою: створи намъ прѣпоконце въс жнвотъ намъ на мори и шть мори ны есть. и не прѣчюхъ ихъ, на испльниихъ въсе прошение ихъ. и създахъ имъ пирѣгъ, и на немъ съхъ храмъ спасовъ, и испльниихъ кынигами и завѣсы и иконами и съсоуды и иещи ныиными потрѣбами довольныи, да есть на словесови евожнѣ, а шнѣмъ на поконце и на оутѣхоу, и мене въ молитевахъ своихъ да поминуютъ, раба евожи Стефана Урооша краля. съверши же се храмъ съхъ въ дъни благовѣрнаго цара курь Андроника и сына его курь Мухамла при проотѣ Ириникии, при игоуменѣ хиландарьскомъ Курнищѣ, въ лѣто .дѣвѣти., сльньнаго кроуга .кѣ., лоуеньнаго же .и., индѣкта .гѣ.

† Въ Христа бога благовѣрни Стефанъ Уроошъ краля †.

Sigillum argenteum deauratum pendens: с(тефанъ прѣво)мѣченкѣ архидиѣконѣ апль ис. с(тепанъ ш хрестѣ во)зе верни краля съ егомъ . . . . Origin. membran. in Chilandar. D. Avraam. Опис. 18. Apographum factum saec. XVI. habes in archivio metropolitano, quod est in Karlovic. P. J. Šafar. Wiener Jahrbh. LIII. Anzeigeblatt. 11.

LXIV. 1304. 18. maji.

Helena, Serbiae regina, Nicolicae falso accusato veniam dat per terram suam libere iter faciendi.

Любовномъ ми синъ и кѣмъ кралиество ми кнѣзъ дѣвровчкомъ Маринъ Бадваръ и сѣдинимъ и вѣткникомъ и опшнѣтѣсон. знате ви, како кралиество ми . . . изкаше Николицъ Жѣргова нети за терѣге, дѣ ми бѣхъ повѣдѣли . . . юре ѡ шпкнѣхъ с Жѣргомъ, да изкахъ и шдѣ вѣсь, и шѣмо ѡ насъ изкахъ, и не шѣрѣтохъ га крѣва ни дѣлж(и)а, да каа . . чѣсе, шдѣ сѣлѣ кралиество ми за шнѣ дѣлгъ да га не ище, ми м(и) ѡ дѣлжѣнѣ, да си мѣ ѡ мнѡстѣ кралиество ми ходити

СВОБОДНО ПО МОИМЪ ЗЕМЛМЪ КАКО И Д(Р)УЗИМЪ НАШИМЪ ДВЕРОВ-
ЧАНОМЪ НАЧЕ И БОЛГ.

Ю лѣта крала (ц)а.

A tergo: Любоуномъ ми синъ и кѣмъ кнезь дверокчко-
мъ и сѣон опцинкъ.

E libro manu scripto: Cronica la più antica di Ragusa.
pag. 109. 110. conventus patrum Franciscanorum Ragusii,
ubi etiam sequentia leguntur: Die 18. mensis madii 1304.
regina misit unam suam literam slavonicam per Mata de
Bolsich de Antibaro a lo caro filio de lu reame et a lo com-
pare Misser Marin Baduer conte de Ragusi et judeci et con-
silgeri et a tuto lo comun de Ragusi etc.

LXV. (1305—1307) 15. martii. Cathari.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, confirmat donationem
factam a matre Helena monasterio S. Mariae Rotaciensis.

† Изредно и ш прѣсвѣтѣи, прѣчистѣи и прѣлагословле-
нѣи владычци нашии господи и богородицѣи, при-
снодѣтѣи Маріи, тѣмъже и мы, грѣшныи и змилени
раби твои, кою ти похвалоу принисемъ, прѣчистаи? что
же ли наречемъ те, шерадованнаи? или кымъ похвалами
всхвалимъ твою прѣкнѣпорочную дѣяство, прѣчистаи бо-
городице, дѣю Маріи? нѣ шечи архангеловоу гласоу
подобещи се и мы грѣшныи недостойныи оустынами
вѣннемъ тии: радоуи се, радоуи се, шерадованнаи, го-
сподь с тобою, и тобою съмирши се небесамъ съ земельны-
ми, и родъ чловѣчскы тобою избавленъ бысть прѣвые
кнѣзвы Пдамовы, Пдама же и Юуга анкѣствоуѣта ш
рождастѣ твою въсприемъша прѣвою добротоу, юже
прѣстоупливныи погубѣста, ангелоу славо и проро-
комъ съмытиѣ, апостолоу похвало, мученикомъ вѣнцѣ,
царемъ дръжаво, грѣшникомъ прѣтѣжице. тѣмъже и азъ,
рабъ твои Стефанъ Оурошъ, самодръжавныи краль срьбъ-
ски и поморскы, по милости твои и по милости рожда-
шаго се ис-тиѣ ес-сѣмѣи сльнца истиннаго, Христа бога
нашего, припадаю къ прѣчистима ногама твоима, милости
проси и прощениѣ грѣхомъ моимъ, шко да помилуѣши и
застѣпиши мене, грѣшнаго раба твоего, и съ ракомъ

тѣомъ а съ сыномъ моимъ Стефаномъ и шть всѣхъ врагъ нашихъ видимыхъ и невидимыхъ, и въ шѣласти нашей, що ми си ты дала, чистаи, и съ сыномъ ти богомъ нашимъ, даю талантъ свѣтомоу храмоу твоѣмоу, юже юсть оу Рѣтьчка, свѣтон богородици рѣтьчѣскои, Доубонцоу, Засоурина и Братошъ и Топаншъ, Шаптинъ и Спинали и съ мѣгами. а се мѣге: шть Ластѣе, како тече стоуданѣцъ Мостѣцъ оу ластовѣско вѣлато, горѣ шть Мостѣца оуз вѣрдо по вѣнѣцоу, а шдѣ вѣнѣца оу шапѣтинскоу скалоу, шть шапѣтинѣске оулицѣ оу Соухни Потока, шть Соухога Потока оу Прѣсѣкоу, шть Прѣсѣкѣ оу Градищѣ и шдѣ Дѣвниа Брѣха, шдѣ Цѣпича оу Кальцѣ, оу Панишъ на-Топаншѣмъ, оу вѣрдо Свинищѣхъ, оу Малоу Бѣстрынѣцоу, оу Зеленикоу, како глѣда оу морѣ: како ю шѣладала господа ми мати кралица Юлена, и шна ю дала и записала, то потерѣди кралевѣство ми и записа, да ю на пищѣ старѣцѣмъ и на шдѣждѣ слѣпимъ и хромымъ и брати, и да ю тови своѣодоу шдѣ всѣхъ работъ господѣствоующихъ великихъ и малихъ и шть сильныхъ оу шѣласти кралевѣства ми, да не поврѣдѣтъ, що се тоу именуѣють црѣкѣвно. и кога богъ изволи выти по мнѣ на столѣ кралевѣства ми или сынъ кралевѣства ми или шдѣ рода кралевѣства ми, сѣго писаннаго малаго мною да не разоритѣ, нѣ да потерѣдитѣ, или кто шдѣ сильныхъ или шдѣ вѣладѣющихъ. кто или дрѣзнѣтъ и мало що шдѣ си хъ разорити, того богъ да разоритѣ гнѣвомъ своимъ, и да ю причѣстныкъ Нюдѣ прѣдѣтелю и къ тѣмъ рѣкѣшнимъ: крѣвъ юго на насъ и на чедѣхъ нашихъ, и да ю проклѣтъ шдѣ господа бога всѣдрѣжитѣли и шдѣ силѣ чѣстнаго и животворѣщаго крѣста и шдѣ всѣхъ свѣтыхъ оугождашихъ богоу шть вѣка, и да моу соупрѣдѣнѣца боудѣ мати вѣжни прѣдѣ страшнымъ соудѣшмъ, югда придетѣ къ славѣ соудѣти живымъ и мрѣтѣмъ, и шдѣ мѣнѣ грѣшнаго краи Оуроша да ю проклѣтъ; а таковы, кон имѣ пакостити томоу мѣстоу, що записа кралевѣство ми, или оу панищѣхъ или оу тѣговѣщихъ, или имѣ кон соудѣ дѣнзати на црѣковь оу тои зѣман, да плати кралевѣствоу ми тисѣюкю перѣперѣ. и тоу мноѣсть сѣтвори кралевѣство ми домоу свѣтымъ богородицѣ рѣтьчѣскимъ, кѣди придетѣ оу Которѣ градѣ. и тоу бѣше съ кралевѣствомъ ми

властелин: архиепископъ карьски Маринъ и казньца Мирославъ и епископъ хальмьскы Иванъ и епископъ зытскы Мнханъ и чельникъ Бранко, дѣды Мирославъ, жоупанъ Владиславъ, пископъ которьскы Доумъны и два свѣдожа Драго и Павль. сего ради писа и подьписа кралевьство ми въ свѣдѣннѣ вьсакомоу. и снѣ писа Петриць динька мѣсяца марьта .ii.

Етефанъ Урошь краля вьсѣхъ срьбьскихъ земль и поморьскихъ.

A tergo: Donacio Dubouize cum omnibus finibus.

Sigillum pendens: inscriptio illegibilis. Origin. membran. in c. r. archivo Viennae. Vide nostram homiliam in ramos palmarum. I. et 66. In apographo, quod est apud Besarionem Ljubisa in mon. Maina (pod Mainom) in finibus Montis Nigri, sequentia adduntur: .ii. днь в градѣ Родимъ съ властелин монеман на .хѣтѣ. et: съ хрисоволь благочестиваго и прѣвнскоаго господина срьбьскаго цара Етефана.

LXVI. (1273—1314) Festo S. Symeonis. U Brnacêh.

Helena, Serbiae regina, promittit se amicam fore Ragusinis eosque certiores esse facturam belli a rege imminentis.

Келѣна, милостню возишвѣ кралица все срьбьске землѣ и поморьскѣ, вѣѣтъсю се архиепископѣ дѣберовьчькомѣ и князѣ и всен опкинѣ градьскон в господа бога вседръжителѣ и в прѣчистѣ юго матерѣ и в чьстны и животворщи крѣсть господьнѣ и в света божимъ евангелии и три ста и шемь десѣтъ шѣтъцъ никѣнскихъ и в все свете богѣ вгодивше шѣ вѣка, како хю люенти вьсь градѣ, и како мѣ прииму владыкѣ, коѣ съ в градѣ, тако да га и ш люблю, и такогѣ да мѣ прииму. и ако придѣ купци дѣберовьчци вьс-крала в мон дворѣ, цю нмѣ исхави моимѣ посланиемѣ или на моѣ прииѣтельство или иѣкто властелинѣ или кто годѣ, все да нмѣ ш плакю. и ако нмѣ хѣтѣти краля послати вонскѣ на дѣберовникѣ или гѣсѣ или цю годѣ пакостити дѣберовникѣ, да в шдѣ мене вѣдѣннѣ в градѣ, колико наивѣкѣ могѣ врьзо, и да сьмѣ в вьсакѣ вашѣ неволю. и овози ш пишѣ маломѣ братѣ Никѣлѣ и братѣ игоеѣ франьчискѣ и госпомѣ дѣберовьчьскимѣ Мнхонѣ Беньчеликю и Петрѣ Богданикю. и снѣ писаннѣ пишѣ на Геминиѣ

дѣнь въ Брънацѣхъ. и овози с нимъ архипискупъ дѣбровьчкога
Паншрда и князя дѣбровьчкога Иванъ Сторлатъ, въ кое се
вѣрѣмъ сими книга писала. и мѣ поставилаю мою печать на
симъ книжѣ.

Юлѣна милостию коживъ кралица все сръп-
ске землѣ и поморске.

Sigillum pendens: inscriptio serbica illegibilis. Origin.
membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 27.

LXVII. (1273—1314).

Helena, Serbiae regina.

Бъи чѣстни крѣсть сътворинъ кралицомъ Юлѣномъ съ-
тон тронци оу Гопотахъ. оу немъ пять комать чѣстнога
дрѣва, цело сѣе, и четри каменн. а дано на дрѣва двѣ
тисоуци перьперъ, а третимъ тисоуца оу каменн и оу златѣ.
и кто хоше си крѣсть вѣдѣати вѣдъ свѣтѣ тронци или га си-
ломъ оузнѣти, да га бога оузнѣ и крѣсть чѣстни. аще кто
что вѣзметъ вѣдъ сѣго крѣста вѣдъ дрѣва, да ю проклетъ вѣдъ
бога, и да га оузнѣ крѣсть чѣстни.

Inscriptio in cruce aurea. F. X. Pejačević, *Historia
Serviae*. 215—216. P. J. Šafar. *Lesek*. 125. *Wiener Jahrbh.
LIII*. Anzeigeblatt. 5.

LXVIII. 1314.

Stephanus Uroš, Serbiae rex.

Ego Stephanus Uroš, servus dei, abnepos sancti Sy-
meonis et filius magni regis Uroš, rex omnium terrarum
serbicarum et littorum, aedificavi hoc templum in honorem
sanctorum et justorum Joachim et Annae 1314. Qui everterit
hoc templum Christi, maledicatur a deo et a me peccatore.

Inscriptio serbica in capella prope Studenica. Paton.
Servia. 192.

LXIX. (1316) 12. martii.

Stephanus Dragutin, Serbiae rex, monachus Theo-
etistus, moritur.

Въ .ѲІ. дѣнь прѣстави се Стефанъ краля, Ѳеоктиста
монаха.

Е codice, initio saeculi XIV. in Serbia scripto, typicon continente, bibliothecae caesareae Petropoli. P. J. Šafar. Wiener Jahrbh. LIII. Anzeigeblatt. 27.

Мѣсеца марда .ѿ. прѣстави се Стефанъ краљь, Ошкитиеть монахъ, лѣто .дѣшкѣд.

Е Vukii typico chilandarensi.

LXX. (1275—1321).

Stephanus Uroš, Serbiae rex, confirmat donationem factam a Stephano rege (1222—1228) monasterio S. Mariae in insula Melita (Meleda Млѣтъ).

Стефанъ Оурошь, по милости божиихъ краљь, оушоуи господина ми краљь Стефана, синъ господина ми краљь Оуроша, видѣвъ створеннѣ господина дѣда ми краљь Стефана манастирю свѣтые богородице нже на Млѣтѣ, никакже дръвнѣоуи разорити прѣдъложенихъ нимъ, нъ паче потѣдихъ, аще бо н въ грѣскъ соушоу ми, нъ вѣтению исемъ благаго корени сеѣтихъ господь родитѣль монахъ. тѣмъже аще ктоу дръзнеть разорити прѣдъложенаѣ свѣтынѣмъ господиномъ дѣдомъ ми н мною потеръженнѣ, такоки да воудѣ проклетъ шть господь бога всѣдръжитѣла н прѣсвѣте богородице, н да мѣ ю соушрънища свѣта богородица на страшномъ соуднии, н шть мѣне грѣшного да ю проклетъ. сего ради писавъ н подьписахъ.

Стефанъ Оурошь по милости божиихъ краљь н самодръжца въсе сръпскѣ земль н поморьскѣ.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 52. Donationem regis Stephani habes sub XVII.

LXXI. (1275—1321).

Stephanus Uroš II., Serbiae rex, fundat monasterium S. Nicolai in Hvosno.

† Господь възнесъ се на небеса да поуститъ мироуи стѣшнѣмъ, небеса уготовашѣ прѣстолю юго, шелацѣ вѣль.. лепѣ слави царствѣа юго, аггѣлы сего хвалеишѣ днѣишѣ се, прѣвѣрчаскѣмъ съврѣшающаа н днѣнамъ въ чловецѣхъ теорѣцааго, рече бо: въ шни дѣни извѣю шть дѣха моего на

вѣсакѹ павѣть, и пакы: въ шѣцѣ твоихъ мѣсто выше сыновѣ твои; и пакы: нечеса исповѣдають славоу божію. къ симъ оубо правовѣрїю оушеса на слышанїе приложиты подобаетъ и въ разоумѣ вѣнїтїа, правовѣрїа во строителю и вѣликааго Гнишна шеражающе въ жити сѣмъ нарицають се исповѣдающе и въ...ажаяще славоу божію, нѣже память не прѣстающїи и жизнь некончаема, слышаше бо бога рекша: любви мѣ възлюбленъ боудеть шѣцемъ монмъ, и азъ възлюблю и, и шврѣшоу посрѣдѣ его волю мою, по сиѹ же шентель бо шѣца моего сътворю юмѹ. о блаженное слышанїе, о блаженное шещанїе, о блаженна надѣжда, иже шещанна высть... свѣтаго корѣне боголюбїе вѣтѣи, иже въ (еди)но съвѣкоупнѣе боголюбива слышанїа и вѣдѣнїа и (тр)оуди и поты своимъ потише се сътворитїи, в(лаж)еннаго и боголюбиваго наричу Гтѣфана крали Бладислава всѣ срьбскїе земли и поморскїе, вѣноукъ свѣтаго Гнишна Неманїе и сына Гтѣфана крали, въ мнишьскѹмъ шеразе нареченнаго Гнимона монаха, иже богодарованнма юмоу прозорливама доуховнима и любазнима шчинама къ владнцѣ и възносителю іериньскомуу проз(ва) юго божьствааго телѣсе стопи кончнїе статїи въс(пом)инанїи сътворїи, рекше възнесїнїа храмъ на мѣстѣ(кѣ) нарицаемѣмъ Милѣшѣва въ жоупѣ Чрьнон Гтѣне, югоже вожествовнми и чловѣчьскїимъ красотамїи украшенъ и силн и влах(ы) швѣстїи прѣдлави мнѣ съ богомъ господствоющоумоу тогда краю и пакы съ богомъ самодрѣжца всїи срьбскїи земли и поморскїи Гтѣфанѹ Оурошоу влаженюу свою доушоу въ роуцѣхъ любимомоу Христоу прѣдала. тѣмже и азъ Гтѣфанѹ Оурошѹ потыцахъ се родителѣмъ монмъ и прародителѣмъ създати храмъ свѣтомоу архїтѣрю и чоудотворцоу христовоу Николи въ Хвоснѣ на рїцї Бистрици влизъ вѣлнїкїе архїепїскопїе срьбскїе, и сїи свѣти храмъ създахъ въп...роуцїи възнесїнїа господни рекше Милѣшѣва, ндеже починають прѣвїи архїепїскопїи и оучителѣ срьбскыи и прародителѣ нашѣ, свѣтитѣлѣ христовѣ Бавѣа, въ испоконїе вратїамъ шѣ свѣтаго монастыра, намъ же и родителѣмъ нашимъ и прародителѣмъ въ вѣчнн помѣнѣ. и кога богъ изволи...владати землюю сїю, на того възлагая всако...титѣство, и приаажнѹхъ храмоу сѣмѹ въ оукрѣпленїе-

нїе и..... Стальпъ, а мѣга мѣ оу Градска воденища Петра-
шникъ потокомъ и ртомъ на стѣдинацъ чрънгарѣ на Коваче-
вацѣ надъ Жївчицоу каменъ, шть Жївчице косомъ, како
каминъ вали, оу Любешъ потоку, Любешъ потокомъ и оу Би-
стрицоу. тивѣ, штьче свѣти Николаю.... прїемамъ мило-
стїи помощь, тѣмъ многогрѣшны Стѣфанъ Оурошъ къ
тивѣ привегоухъ, мон застоупниче теплъ, вса сїи приложихъ
храмоу твоюмъ, да аще кто дрѣзнеть, шдрѣжнимъ заветїю
сотон(ни)ю дарованныхъ мною вѣнѣтрныхъ домоу и вѣне-
шнихъ, таковїи да боудеть проклѣтъ въ сѣмъ вѣцѣ и въ боу-
доущѣмъ шть господа бога вседрѣжитела и шть прѣчистїе и
прѣчистородчїе и приснодѣви Марїе владичице богородице и
шть всѣхъ свѣтїи(хъ) богоу вгождашихъ шть вѣка аминь,
и да боудеть причисникъ прѣдательемъ съ распавшимъ госпо-
да и рекъшими: кровь его на насъ и на чедѣхъ нашихъ и шть
богодарованнаго намъ (в)ѣнца да боуде проклѣтъ. аминь,
аминь, аминь.

† Стѣфанъ .ѳ. Урошъ госпѣдинъ всѣ сръв-
скїе землѣ и пѣмѣрьскїе.

Apographum membran. vetus quidem, sed minus acenra-
tum in mon. Savina prope Catharum. Nos e duobus apogra-
phis hujus apographi textum restituere conati sumus. Мо-
nemus alterum apographum in subscriptione habere tantum
Стѣфанъ Урошъ etc.

LXXII. (1302—1321).

Stephanus Uroš II., Serbiae rex, monacho habitaturo
in turri condita prope Chilandar et ecclesiae, quae ibi-
dem est, donat pagum Kucovo.

† Гладости неизреченьнаш, владыко Христе, испльни
мое желанїе, шко послѣдовати твоюмъ оучениюмъ, вѣщаль
бо ѡбъи въ свѣтѣмъ твоюмъ ѡуангѣлии, да просекѣтитъ се
сѣбѣ вашъ прѣдъ чловѣкъ, шко да оузрѣтъ довраи ваша
дѣла, и прославетъ штьца вашего, нже ѡбъи на невѣстѣхъ.
слышши оубо сии великаш ѡвѣтованїи, глаголаннаа токою
любещимъ те, спасе мон, сего ради тыщимъ се и мыи по-
движоущи се шть земельныхъ къ невѣстнымъ наипаче слыша-
ти, кымъ оубо господъ мазды въздають и вѣчнѣла вла-

гаа. не приносишми ли юмоу славоу и чать, приносишми славоу имени юго? възмѣте бо рече жрътвы, и выходите въ дворы юго. да понюже юсть таковаа намъ помощь и оутѣрженіе шть господа створьшаго нѣбо и землю, подобаетъ оубѣ въсю доушею и шть въсего помышленіемъ възлюбити того божественныя заповѣди, въ нихъже прѣжде прѣenni ходивше обѣтованнѣ оулоучише вѣчнаа. мынѣ же хвалити се да не боудеть, тѣкмо ш силѣ и помощи господа нашего Ісоу Христа, яко молитвами прѣчистыя юго матери и святаго прѣвемоученика и архидиакона Стефана и светыхъ монахъ прѣродитель и родитель дасть и мынѣ настояннику быти имѣ въ штьчествѣ моемъ, Стефану Оурошю въторому, шть племени же краль и самодръжьць въсе срьбьскыя и приморьскыя земли, прѣвнюкъ святаго Симеона Неманіе, вноукъ прѣвѣнчаньнаго краля Стефана, сынъ же Стефана краля Оуроша прѣваго, Гумона монаха изволеніемъ божественныя благодати. оумоленъ бывъ живущими въ домоу прѣсвѣтыя богородице владѣтелици хиландарьскыя нже въ Светѣн Горѣ, игоуменовъ и вѣщомъ и въсю братію, създахъ пирѣгъ великъ и терѣдъ съ градомъ школо и съ келіями на покон хотешии жити чрънцемъ тоу на мѣстѣ рекомѣмъ Хроусиш при мори, и с помощью божественною шверхъ того великаго пирѣга створихъ цръноу въ имѣ прѣславнаго юго възнесеніи, и оукрасихъ пописаніемъ и съсоуды шже на потрѣбоу священными вноутрь и вѣнѣшними правдами. и юще благодати божи сѣспѣшествоуши ми потыщахъ се, и испросихъ оу господина и родителѣ ми цара грѣчьскаго, курь Пнѣдроника, и оу възлюбленнаго сына юго брата кралевѣства ми цара грѣчьскаго, курь Мнханаа, оу стрѣмьскои швласти село, именемъ Коуцова, съ винограды и съ доходѣкы и съ вѣсьми правдами села того влизъ селѣ монастырьскыхъ соумѣгъ съ нимн, и сего села Коуцова не испросихъ на имѣ монастырьско, ни га дахъ монастырю, нѣ да имѣ швладѣють старѣць прѣвѣави въ селѣ пирѣгоу храма възнесеніи господни. синъ же пирѣгъ не штьлоучин кралевѣство ми шть монастырь, нѣ паче да юдннѣствоуѣ съ монастыремъ, како ю и записано въ прѣвомъ хроусоволѣ, югоже створи кралевѣство ми монастырю. и

шть иноуде старьць хоти прѣкывати въ семь пирьгоу да се
 не стави, тькмо шть монастырь да се изенраа шьщинь
 съвѣтѣмъ братиѣ подобныи на тѣ дѣла прѣвыи по иноу-
 менѣ и по башн, и безъ великаа оузрока и дѣла да не изи-
 мають се. и чѣто смѣ даль шть дома кралевѣства ми живѣга
 или мрътѣвога довытъка, рекше шже соуть въноутрь цркви
 на слоужьбоу и на оукрашениѣ црковьноу, кинге, иконы,
 завѣси, чѣстѣнии крѣсти, съсоуди злати и сребрѣни и инѣ
 мала и голѣма, и все, чѣто ю дало кралевѣство ми на нѣ
 пирьгоу, с проста да не имать власти ни самѣ кралевѣстоуѣи
 възети чѣто даныхъ мною въ дарѣ господѣи. аще ли кто
 възметъ и мало чѣто, да га мѣстин свѣтоѣ възнесениѣ и
 свѣтаа богородица, и да юсть проклетъ шдѣ всѣхъ свѣтихъ
 и шдѣ мѣнѣ грѣшѣнаго. и югоже изволи богъ по мнѣ кра-
 левѣствовати срьбьскою землію или сыноу моемоу или сы-
 новьцоу моемоу или въноукоу моемоу или иномоу комоу
 шть рода моего, сѣго да не потворишь ни разорить, шко и
 кралевѣство ми прѣвыхъ писани и оутвержденни не потък-
 ноухъ ни потворишь. на того бо самого кралевѣстоуѣющаго
 възложишь снѣ мое създание, юже вѣдахъ въ дарѣ спасѣ
 моемоу Христу, шко поменоу и мольбѣ быти за нь тоу ш-
 коже и за мѣ въ животѣ ми, томоу же съблюдати и печало-
 вати се и большаа придавати все шже къ потрѣвѣ домоу
 свѣтаго възнесениѣ господѣи, и пищоу и шдѣшнѣи старьцоу
 съ чрьньцы соущини съ нимъ, вътораго бѣ ктитора по
 мнѣ кралевѣстоуѣющаго нарикоу мѣстоу семѣу свѣтомоу
 испльнѣти и крѣпити, не штоузети же чѣто мала и велика
 даныхъ и записанихъ мною здѣ, ни потъкновеѣноу бы-
 ти. аще ли кто, бога не бою се и чловѣкъ не срамлю се и
 соудъ страшнѣи прѣшѣндѣвъ, и въшоуцѣ разорити или
 прѣтворити или штнѣти чѣто шть приложѣныхъ и оуза-
 конѣнѣныхъ и писанихъ мною, шкоже и выше рекоу, въ
 снѣмѣ хрѣсовѣлѣ, аще и тѣ самѣ кралевѣстоуѣи краль
 срьбьскѣи земліѣ или шть настоѣщихъ иноумень мона-
 стырь а или инѣ кто, шть такоаго да штнѣмѣти милость
 свою спасѣ мои Христѣ, възнеси се въ славѣ къ штьцоу,
 и проклетіѣ юмоу боудѣ шть того самого господа бога
 всѣдръжитѣи и шть прѣчѣстѣи юго матѣи, и пораженѣ

да боудеть шть силы чьстнаго и животворещаго крѣста и шть .ѲІ. свѣтиныхъ апостолѣхъ и шть .ТНІ. свѣтиныхъ штьцѣхъ ниже въ Никен', и шть всѣхъ свѣтиныхъ богоу оуждѣшнихъ шть вѣка да юсть проклѣть и трѣклѣть, и да боудеть причтенъ къ Юдѣ прѣдателью и къ шнѣмъ рѣкшнимъ: кровь юго на насъ и на чѣдѣхъ нашихъ, и шть мене, ако и грѣшныи юсмь, и шть богодарованнаго намъ вѣннца да юсть проклѣть въ сѣмъ вѣцѣхъ и въ боудоущемъ. сего ради подьписоу въ свѣдѣннѣхъ вѣсѣмъ.

† Стефанъ Оурошъ по милости божиен краля и съ богомъ самодрѣжць всѣхъ срьбьскии землѣхъ.

Sigillum aureum pendens: *ICXC - ANAPONIKOC EN XΩ TΩ ΘΩ ΠICTOC BACIΛEYC*..... Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avgam. Опис. 19.

LXXIII. (1302—1321.)

Sava III., Serbiae archiepiscopus, confirmat Stephani Uroš donationem factam litteris praecedentibus.

† Изъ смѣренныи и всѣхъ послѣднни милостию божиюу архієпискоупъ всѣхъ срьбьскихъ и поморьскихъ землѣхъ, нареченыи же въ мнишьскомъ швразѣ въ нмѣ свѣтаго и великаго апостола и архієрєи срьбьскаго курь Савы, рѣкши Савѣ третини, видѣвъ благооутробною съмышлєннє и потыщаннє и потроуждєннє, паче же и поданнє добро господина ми прѣвѣсокаго краля вѣсе срьбьске землє и поморьске, Стефана Оуроша, юже ш кєлини свѣтаго възнесєнни въ Свѣтѣи Горѣ, юже юсть пирѣгъ близь мора на мѣстѣ рѣкомѣ Хроусни, въ шєлѣсти монастыри свѣтыє богородицє хиландарьскыє, и прошеннємъ того самого господина ми прѣвѣсокаго краля, и шкоже видѣхъ записанаа и оутвѣрждєна кралівѣствомъ юго, юлика соутъ въ снємъ хрисовоулѣ, зѣговоривъ сє и азъ съ братнєю своєю съ єпискоупы, записавъ и оутвѣрдихъ и запрѣщамъ и закиннамъ силою божиюу и прѣчистыє юго матєрє и чьстнаго и животворещаго крѣста и всѣми свѣтлыми оуждѣшными юмоу отъ вѣка молитвами господина и свѣтитєли нашего курь Савы и свѣтаго Прѣсѣнни, Савы, Ишаникии, Юстади и Ишкова и

Иустадимъ втораго, и азъ же и братимъ моимъ свѣтити живи соуще проклѣнѣмо и заведемо, иже хощеть разорити и мало что шть писанныхъ господиномъ нашимъ краиѣмъ въ снѣмъ хрисоволѣ, иъ паче да прѣвѣнѣтъ съхранѣмо и съвѣдаемо твердо и непоколебимо и краиѣмъ сръбьскымъ, иегоже бога изъволи господьствовати, и свѣтити хощешинами по насъ быти и игоумени и братиими домоу свѣтыи вогородице хиландарьскыи. аще ли кто въсхощеть разорити, да разоритъ иего бога и въ сынъ вѣкъ и въ вѣдоущини. аминь. сего ради писавъше и подѣписасмо въ свѣдѣннѣ вѣкъ.

† Гава по мнѣсти вожнии архиепискоупъ вѣтъхъ сръбьскыхъ и поморьскыхъ зѣмль.

Subjungitur praecedentibus litteris Stephani Uroš (1302—1321) in eodem folio. D. Avraam. Опис. 22.

LXXIV. (1302—1321.)

Stephanus Uroš, Serbiae rex, monacho habitaturo in turri condita prope Chilandar et ecclesiae, quae est in ea, donat quosdam pagos.

† Зѣмльнѣи зѣмльи вставѣши и тѣкѣиныхъ и прѣстѣиныхъ вшѣдѣши придѣти, възникнѣмъ, и на высотоу възвнѣсѣмъ шчи, и разоумъ въперимъ, глаголюще къ прѣвѣчномоу и безначальномоу владыцѣ и благомоу штьцоу небесномоу творцоу въсѣи тварѣи видимыи и невидимыи и единочѣдомоу сыноу иего, къ надежди и похвалѣ рода христѣианьскаго, господоу вогоу спасоу нашему Ісоу Христоу, и прѣсветомоу и благомоу и животворещемоу доухоу иего въпнюще: слава тѣвѣ, трѣсвѣтамъ тронци въ единомъ кожьствѣ въ вѣки аминь. понѣже благоизволиѣ посла единочѣдѣи сынъ твои на зѣмлю спасѣннѣи ради чловѣчьскаго, идрѣ же тѣеи благаго штьца не штьлоучнѣи сѣ любѣзныи Ісоусъ Христосъ роди сѣ, шко самъ въсхотѣ, и шени сѣ, шко самъ изволи, пострада пѣтнѣи, а не божьствома, из мѣртьвиныхъ въскрѣи поправѣ смръть, и възнѣи сѣ въ славу, съврѣшии всѣчьскаи, минрѣ давъ свѣтыиимъ своимъ апосто-
ломъ и шѣщѣннѣи пришѣствѣи свѣтаго доуха, ииже шѣкѣи-
ии начѣи глаголати ниѣмии языки, и тако просѣкѣишѣ

вселенною наставляюще въ разумъ твои истиннаго бога
 нашего, мыи же просѣиши се ими поемъ твои световсераз-
 ныи лица зракъ, покланяемъ се страстемъ твоимъ, чѣтемъ
 же и въскрѣсению, и славную възнесеніе слави, и при-
 падающе молимъ се, сладости неизреченнаи, владыко Хри-
 сте, исполни мое желаніе, яко послѣдовати ми твоимъ
 оучениемъ, вѣщала бо еси въ светѣмъ твоимъ евангелии:
 да просѣтнѣтъ се свѣтъ вашъ прѣдъ чловекомъ, яко да оу-
 зрѣтъ добрыи ваша дѣла, и прославетъ шѣца вашего, иже
 естъ на небесѣхъ. слышахомъ бо сии великаи шѣтванни
 глаголаная тобою къ любящимъ те, спасе мои: сего ради
 тѣшимъ се и мыи, подвизжѣе се шѣ земельныхъ на не-
 беснаи, наипаче слышати, кымъ оубо господь крѣпость
 дасть и вѣчнѣмъ влады, нѣ не приноситеимъ ли юмоу сла-
 воу и чѣсть, приноситеимъ славоу имени юго? възмѣте бо
 рече жрътвы, и выходите въ двори господни, да понеже
 естъ таковаи помощь и оутвержденіе намъ шѣ господи,
 створышаго небо и земаю, подобаше оубо шѣ все доуше и
 шѣ всего помышляющимъ възлюбити того божественныи
 заповѣди, въ нихъже прѣжде прѣвни ходившени шѣтвѣ-
 нни оулоучиши. мнѣ же хвалити се да не боуде, тѣкмо ш
 силѣ и помощи господи нашего Ісѣу Христа, яко молитвами
 прѣчистые юго матери и светаго прѣвмоученика и архиди-
 акона Стефана и светыхъ монахъ прародитель и родитель
 дасть и мнѣ настольникоу быти нмъ въ шѣчѣстии моемъ,
 Стефанъ Оурошъ вѣторын, шѣ племене же краля и самодръ-
 жѣ все срьбскии и поморскии земель, правноукъ света-
 го Симеона Немани и вноукъ прѣвѣтнѣчанаго краля Сте-
 фана Симона монаха, сынъ же Стефана краля Оуроша Сѣ-
 мона монаха, поноужденъ же божественною благодѣтнѣю и оу-
 моленъ (бы) въ живѣущимъ въ домоу прѣсвѣтые богородице
 благодѣтелици хиландарьскии иже въ Светѣи Горѣ, нгоу-
 меномъ и вѣшомъ и всю братнѣю, и създахъ нмъ стѣль
 великъ и терѣдъ на мѣстѣ рекомѣмъ Хроуси, и с помо-
 щию божественною шѣрхъ того пирга створихъ црковь въ
 нмъ прѣславнаго юго възнесенни. и юще же богоу послѣшѣ-
 ствоющоу ми ш божественѣмъ юго дарѣ, иже ми дасть,
 и иная многа приложения, юанко ми бысть възможно,

приложихъ въ созданиихъ и въ направлениихъ храма прѣ-
 скитыи богородице хиландарскыи, иже соуть въноутрь
 и извънь монастыри и въ запоустѣвшинихъ мѣтохинихъ
 шеновлении и винограднаи насаждении и иже юсть на кра-
 моу и вѣдѣнии слоужещинимъ свѣтѣи цркви села и пашница
 доволно въ срьбьсцѣи и въ гръчьсцѣи земли, юанко испро-
 сихъ оу господина ми и родителш, свѣтаго цара гръчскаго
 курь Яндроника, и оу възлюбленаго сына юго брата кра-
 левства ми, курь Минханаа, цара гръч(ас)каго, та же вса здѣ
 не исписаше се. писана же соуть въ царьскиихъ хрисовоулѣхъ
 и въ кралевства ми хрисовоулѣ, а иже не възможна выши
 выписати се въ хрисовоулъ вьса по юдиноу, тѣмъ воудѣтъ
 свѣдѣтелница и приемъница прѣчистаи мои застоупни-
 ца и благодѣтелница хиландарска, могоущи ми избавити
 вѣчныи моукы. сии же пиргъ не штьлоучи кралевство ми
 вѣдѣ монастыря, на паче да юдиньствоуе с монастыремъ,
 како ю и записано ѹ прьвомъ хрисовоулѣ, югоже створи кра-
 левство ми монастырю. и юще же богу поспѣшьствоующюу
 ми оумьсанхъ, иже хочеть быти на покон и на пищюу и
 на вѣдѣнии братимъ хотициимъ жити въ семъ пиргоу въ
 храмѣ възнесенни христова, да се даю на всако годни вѣдѣ
 монастыри храна мѣртикы скръшнѣ испальнѣ вѣсѣмъ жнеоу-
 цинимъ въ снѣмъ пиргоу, како юсть записанъ оу монастырь-
 скоу хрисовоули. того ради да кралевство ми монастырю въ
 скопскон шласти цркви свѣтаго Никиты оу Баныхъ съ сѣмъ
 и с людми и с вѣахъ, и тоуигю оу скопскон шласти дру-
 го село Тьморани и докытка жнеога и мрътеога, юанко
 свѣде тогда настоющаа братни въ монастыри, колико ю до-
 вольно давало кралевство ми въ вса вѣремена, юанко ми юсть
 пощедѣль богъ господствовати въ срьбьсцѣи землан. сии же
 комать и мѣртьикы оуставленѣ бысть изволенниемъ и шель-
 щинимъ зьговоренниемъ по волн, а не по ноужди нгоумена и
 вѣщи и всега съвора домоу свѣтыи богородице хиландарь-
 скыи рекыш, шко и коуплюно бысть кралевствомъ ми вѣдѣ
 инхъ, шко да юсть тьрѣдо и непрѣложно ни шть тѣхъ са-
 мѣхъ ни шть иныхъ хотицихъ быти въ томъ монастыри
 старѣишинимъ, рекыш нгоумена и вѣщи и нконома и кланси-
 црха и иже с ними. того ради кралевство ми записоуе и.

оутверждающе и закланамъ и страхомъ Божиимъ запрѣщамъ, яко сему не разореноу быти никакоже, на дондѣже стоитъ монастырь Хиландарь, и сие записаніе да юсть твердо и непоколеблемо. аще ли кто дерзнетъ разорити юго, того да мстити спасъ мой Христосъ и свѣтоу юго възнесенію и прѣчисти-
 стамъ Богородица, въ мѣсто по(мо)щи да мою ю мстити тѣлница, и да юсть проклетъ шть всѣхъ свѣтѣхъ и шдь мѣне, ако и грѣшнъ юсьмъ. и юще же благодѣти Божии поспѣшествую-
 щии потышахъ се и испросихъ оу господина и родитѣли ми цара грѣчскаго, кира Яндроника, и оу възлюбленнаго сына юго, врата кралѣвства ми, цара грѣчскаго, курь Микхила, оу строумской шѣласти село именовъ Коуцово с винограды и сь дохотѣхъ и сь всѣми правниами села того вливъ сельъ монастырскихъ соумегъ с ними. и сега села не испросихъ на нме монастырско, ни га дахъ монастырю, на да нме шѣлада старецъ прѣкываеи въ сѣмъ пирьгоу храма свѣтаго възнесе-
 ннѣ. и что сѣмъ дахъ шдь моега дома или живаго или мръ-
 твега добытка, рѣкши иже соуть въноутрь цркви на слоужь-
 боу и на оукрашеніе црквиноу, кнѣге, иконе, завѣси, чѣстиии крѣсти и съсоудѣи златини и сребрини и ино все мало и голѣмо, такожде и извѣнъ цркви, иже юсть на потрѣбоу старцоу и нже с нимъ хотѣшнми молити Бога за доушоу кралѣвства ми или виногради или маслице или кобыле или шѣце или козе или говѣда и все, що ю дало кралѣвство ми на нме пирьгоу, и що иѣ писано оу хрисовоулѣ монастырскомъ, с проста да нѣма надъ тѣмъ шѣласти нгоумѣнъ монастырскихъ ни инъ никъто шть монастыри, на старецъ да шѣлада тѣмъ. и что и юще оусхокиѣ дати кралѣвство ми на нме пирьгоу, или що старецъ самъ прѣтежин или добоудѣ или испроси шть коудѣ годѣ, и Бумѣши старецъ прѣкываеи въ пирьзѣ что си ю свое принѣсѣ, и що ю оу кого испросиѣ, все тѣмъжде да ю шѣразомъ въ шѣласть старцоу извѣнъ шѣласти монастыр-
 скихъ. сѣмъ же шѣразомъ оуставенсѣмъ и шѣшнми зыговорѣ-
 ннѣми кралѣвства ми и всега събора, яко да хотѣи старецъ прѣкывати въ домоу свѣтаго възнесеннѣ рѣкши оу пирьгоу да се не стави шть нноудѣ, на шть монастыри да се извѣ-
 раа доуховѣнъ моужъ попъ чрѣнѣцъ, нже юсть подобѣнъ на този дѣло прѣвѣи по нгоумѣнѣ и по вѣщи, и не по лицамѣ-

рию и по любезен единого игоумена или нѣкога шть старѣи-
ше братиѣ да се избенирають нъ страхомъ божинимъ и шель-
цинимъ изволеннѣемъ все҃га събора свѣтыниѣ богородице хри-
ланьдарьскѣ, и безъ изъшверѣтѣниѣ винны таковыниѣ да га
не изымѣтоу никомъ оузрокомъ, лише ако се шверѣте до не-
га такова винна, шже есть подобна изверженню, тогда да се
штставляю, а дру҃гѣи пакъ да се избераа, кон ю достонны, да
се постави. и никътоже да не дръзнѣтъ възѣти отъ тога
чѣтоу, що ю дало кралѣвство ми своѣи кѣлѣи рекъше пиргоу,
юже соутъ вѣноу҃трѣ потребе, и шже соутъ извѣны цркви, ни
игоумень ни ваща ни икономъ ни еклѣсѣархъ ни инъ никъто
ни оу коупно нме ни оу залогоу ни конмъ шеразомъ: аще ли кто
възмѣтъ и мало чѣто, да га мѣстѣи свѣтою възнесенію и свѣ-
таа богородица хриланьдарьскаа, и шкоже выше писахомъ, да
есть проклетъ шдѣ все҃хъ свѣтыхъ и шдѣ мене, ако и грѣшны
есмы, понѣже азъ кѣлѣи есмы далъ монастырю и записалъ
и оутвердилъ хрисовоуломъ кралѣвства ми, тогази оу моемъ
животѣ не потъкнухъ ни разорихъ, нъ паче како ю записано
и оутверждѣно, такози да стои непокоаѣлемо. и васъ, госпо-
динѣ, прошоу и молю, югоже богъ изволи по кралѣвствѣ ми
господѣствовати сръбскимъ кралѣвствомъ или сынъ мой или
сыновъ мой или инъ кѣто шть соудникъ монахъ или инъ
кѣто любо, сего да не потворните ни разорните, понѣже и кра-
левство ми прѣхъ писани и оутверждѣни не потвори, на
господѣствоющаго бо рекъше краля сръбскаго прѣложихъ
сию мою сздание, и еже дахъ въ даръ спасоу моемоу Хри-
стоу и свѣтомоу възнесенію юго, шко съблюдати, печаловати
се и большаа придавати а не штоузѣти ни мала чѣта шть
здѣ соущихъ даныхъ и записанныхъ мною; такожде и игоу-
мене молю и старѣишины монастырскѣ, и запрѣщамъ и
заканнамъ тѣмъже шеразомъ не потъкнувѣноу быти или
ничемоу шть здѣ записанныхъ: аще ли кѣто бога не бою се
и чловѣкъ не срамаше се и въшоуѣтъ разорити или прѣ-
теорити или штънѣсти чѣто шть приложенихъ и оузаконѣ-
ныхъ и записанныхъ мною въ сѣмъ хрисовоулѣ, аще и тѣ
самы господѣствующи краля сръбскѣ земліи или шть тамо
пастоящихъ игоумень монастырскихъ и братѣства, тоу
горю томоу, шко штимѣтъ шть нѣго свою милость спасъ

мон Христосъ възнеси се въ славу къ шъцѣу, и прокастиѣ
 юмоу боудн шъ того самого господа бога вседржителю и шъ
 прѣчистыниѣ юго матери, и пораженъ боудеть шъ силами жи-
 вотворещаго крѣста и шъ .ѿ. свѣтыхъ апостолѣхъ проклатъ
 и шъ .тѣ. свѣтыхъ шъцѣхъ нже въ Никси и шъ всѣхъ свѣ-
 тыхъ шъ вѣка богоу оугодишнихъ, и да боудеть причѣ-
 тень къ Юдѣ прѣдателью и къ шнѣмъ рекшимъ: крѣвъ юго
 на насъ и на чедѣхъ нашихъ, и шъ мене, ако и грѣшныѣ
 юсьмъ, и шъ благодарованаго намъ вѣнца да юсть проклатъ
 въ снѣмъ вѣцѣхъ и въ боудоущемъ. сего ради писахъ и подѣпи-
 сахъ въ свѣдѣнію всѣмъ.

† Стефанъ Оурошъ по милости божиѣи краль
 и съ богомъ самодржцѣхъ всѣхъ сръбскихъ и по-
 морскихъ земель †.

Sigillum aureum pendens ꝑ̄. ꙗ̄. благовѣрни (крал)ъ Сте-
 фанъ. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam.
 Опис. 23. Cf. Rajić. II. 490. P. J. Šafar. Wiener Jahrb.
 LIII. Anzeigebblatt. 11.

LXXV. (1302—1321).

Sava III., Serbiae archiepiscopus, confirmat Stephani
 Uroš donationem factam litteris praecedentibus.

† И азъ смѣрюны и всѣхъ послѣднихъ милостию бо-
 жиевъ архієпискоупъ всѣхъ сръбскихъ и поморскихъ
 земель, нареченныхъ же въ мнишьскомъ швразѣ въ нмѣ свѣта-
 го и великаго апостола и архієпископа сръбскаго куръ Савы,
 рекъше Савѣ третин, видѣвъ благооутробною смышленіемъ
 и потышаніемъ и потроужденіемъ паче же и поданіемъ добро го-
 сподина ми прѣвѣсокаго крала все сръбскѣ землю и поморь-
 скѣ Стефана Оуроша юже въ кивлин свѣтаго възнесѣни въ
 Свѣтѣхъ Горѣ, юже юсть пирѣгъ влизъ мори на мѣстѣхъ реко-
 мѣмъ Хроуси въ шласти монастыри свѣтыни богородице
 хиландарскыни и прошеніемъ того самого господина ми
 прѣвѣсокаго крала, и шже видѣхъ записанаа и оутвѣрждѣна
 кралѣвствомъ юго, юлика соуть въ снѣмъ хрисоволѣхъ, зѣго-
 воривъ се и азъ съ братиѣю своею съ єпискоупы, записахъ и
 оутвѣрдихъ и запрѣщамъ и заклинамъ силою божѣею и
 прѣчистыниѣ юго матери и чѣстнаго и животворещаго крѣста

и вѣсѣми свѣтлыми оубождѣшними кѣмоу шѣ вѣка молитва-
ми господина и свѣтителѣи нашего кѣрѣ Гавы и свѣтаго Ир-
сенинѣ, Гавы, Иѣванкии, Іѣустадни и Иѣкова и Іѣуста-
дни вѣтораго, и азѣ же и братиѣи мои свѣтителѣи живѣи соущѣи
проканнымо и забавоуемо, нже хоцѣть разорити и мало чѣто
шѣи предѣшнихъ господиноу нашихъ краіеи въ снѣи
хрисоволѣ, нѣ пачѣ да прѣбывають схранѣемо и селюдіемо
твердо и непоколебѣемо и краіеи сръескии, югоже бога
изволи господствовати, и свѣтителѣи хотѣшними по насѣ
быти и нгоуменѣи и братиѣи домоу свѣтныѣ богородице
хилѣи дарьскии: аще ли кѣто въсхоцѣть разорити, да разо-
ритѣи юго бога и въ снѣи вѣкѣи и въ боудоушнѣи аминѣ. сего
ради писавѣи и подѣписасѣмо въ сѣдѣкии вѣсѣи.

† Гава по милости божіи архієпискоупѣ
всѣхъ сръескихъ и поморскихъ земѣи †.

*Sigillum, cujus inscriptio illegibilis. Subjungitur prae-
cedentibus litteris Stephani Uroš (1302—1321) in eodem
folio. D. Авраам. Опис. 27.*

LXXVI. (1275—1321).

Stephanus Uroš, Serbiae rex.

Си чѣстѣи крѣсть створи господинѣи краѣи Стефанѣи
Хрошѣи и сынѣи великаго краѣи Хроша домоу свѣтихъ апостоѣи
Петра и Павла, кѣко да мѣи ѣ на здравѣи и на спасѣниѣи и на
шѣи пѣи(е)и грѣховѣи.

И крѣсть створи єпископѣи рашки Григоріи вѣтори, кѣко
и она вѣдовица двѣ цѣтеи дад(оу)шѣи. кѣто въсхоцѣтьси крѣсть
взѣти шѣи свѣтихъ апостоѣи или шѣи чѣстѣнога древа, да
ѣи прокѣи.

Крѣстѣи шѣи граждѣи врагѣи противѣи сѣи, не бое-
шѣи сѣи казни юго ни лѣи, нже гредѣи шѣи празди сѣи и попраи
вѣи силю на дрѣвѣи распѣтаго Христа.

*Inscriptio in cruce, quae servatur in ecclesia S. Domi-
nici Ragusii. J. Kukuljević, Izvjestje o putovanju. 32. P. J.
Šafar. Serb. Lesek. 125. Farlati, Illyricum sacrum. VI. 31.
Editor descripsit. 1856.*

LXXVII. (1300—1321).

Stephanus Uroš Milutin, Serbiae rex.

Стефанъ Урошъ Христу богу вѣрнъ, милостию во-
жїю кралъ, самодръжецъ вѣсѣхъ сръбскихъ земель и помор-
скихъ и хѣтторъ. Гимонида краљница Палеологѣна, дщи цара
Индриика Палеолога.

Inscriptio in ecclesia in Gračanica. Дечан. Првен. 116.

LXXVIII. (1275—1321).

Stephanus Uroš Milutin, Serbiae rex, donat quosdam
pagos ecclesiae in Gračanica.

Inscriptio serbica in muro. Дечан. Првен. 116., ubi male
annus 6730 (1222).

LXXIX. (1321) 29. octobris.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, moritur.

Мѣсеца шктомврни .кѣ. прѣстави се великъ въ мило-
стинныхъ свети кралъ сръбски Стефанъ Оурошъ.

E Vukii typico chilandarensi.

LXXX. (1324) 6832. Žrêlo prope Pec.

Stephanus Uroš III., Serbiae rex.

Сни апостоль написа се въ дъни благороданаго краля
Стефана Оуроша третняго вѣсѣхъ сръбскихъ земель и по-
морскихъ повелѣниемъ архїепискоупа вѣсѣхъ сръбскихъ
земель и поморскихъ кнрь Никодима, роукою оубогаго и
многогрѣшнаго чьноризца Даминна и недостойнаго наре-
ши се, нь по милости божиен юрьмонаха, юмоуже штьчество
гробъ а богатство грѣси и параклитникъ и шхѣтанкъ, оу Пе-
ки въ градѣ рекомѣмъ Жрѣлкѣ, на славословїе светѣн трони
въ лѣтѣ .жѣмѣ. молю же вы, штьци и вратни, кога бога
сподобни чисти книги снн, аще что боудеть въ ннхъ погрѣ-
шено или гроуеостїю или недооумѣниемъ моего кивоумнн,
исправляюще и проходяще чьтѣте и благословите, а не кль-
нѣте. а вѣсѣ бога да простить и благословить.

Epilogus apostoli Šisatovacensis, editi a nobis Vin-
dobonae 1853. Vuk Stef. Karadžić. Примјер. 24.

LXXXI. 1326. 26. martii. Danj.

Stephanns Uroš, Serbiae rex, potestatem dat Ragusinis in suis terris libere mercaturam faciendi.

† Писмо краљевство ми, да јестъ вѣдомо всакомѹ. створи милость краљевство ми а поклансаремъ дѣверовѣцкимъ Жѣню Бѣлесѣению и Жѣню Дръжикю и Жѣню Лѣкарѣвнию, да имъ ходѣ тръговецѣ по земани краљевства ми и по тръговѣхъ и по пѣтѣхъ, да имъ нѣсть пакости не и шдѣ кога ѹ земан краљевства ми, да ходѣ свободно, да се никѣто за нихъ не задѣгѣ: испакости ли имъ кѣто що нан ѹ тръгѣ или ѹ жѣнѣ, да имъ сплати вѣсе жѣна; не исплати ли имъ жѣна, да имъ плати краљевство ми из мое кѣкѣ. и пакѣ имъ створи милость краљевство ми, и записа: акѣ им се гдѣ случѣ дрѣво, тѣмъ имъ се разѣни на морѣ при земан краљевства ми, да се за мнози дрѣво никѣто не задѣгѣ шдѣ властѣ краљевства ми ни шдѣ велихъ ни шдѣ малихъ; акѣ ли имъ се комъ чѣтѣ ѹчинѣ шнѣдѣзи, да имъ сплатѣ школьна сѣла комъ градѣ, комъ еѹдѣ; не сплати ли имъ, да имъ краљевство ми плати из мое кѣкѣ; кто ли имъ що испакости тръговецѣмъ ѹ земан краљевства или дрѣвѣ, да приѣмѣ гнѣнѣ и наказаниѣ шдѣ краљевства ми, и да плати краљевствѣ ми .Ѣ. сѣтъ перѣпѣрѣ. а сѣю имъ краљевство ми записа милость на Дани мѣсѣца марта .Ѣ. дѣнь на благовѣщѣниѣ, а шдѣ в(ѣ)лѣчениѣ христѣа тисѣща и .тѣс. лѣто. а тѣ сѣмъ воевода Младѣнѣ и тѣпѣчи Бладѣиѣ и чѣльничѣ Гюранѣ, и Рамѣо рѣчи писати.

Гтиѣанѣ Урошѣ краљ.

A tergo manu recentiori: 1326., et manu saec. XIV.: Questa ponela est per ..... de marchadanti de Raguxi in Schiavonia ouero per rotura barcha in terra ... che passo la chontrada ..... fo Guno .... as .. Guno Dersa et Guno de Luch..... in lo tempo de misser lo rex Stefano, filio de le rex Vros Milotin, in MCCCXXVI. die XXV. de marzo.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Сочен. 36.

LXXXII. (1327) 6885. 9. juli.!

Stephanus Uroš III., Serbiae rex, monasterio Chilandar donat pagos quosdam.

† Страшно и славно съмотрение твоего чловеколю-
бия, владыко Христе, всѣхъ господи, и милосердіеио снни-
тіе на земаю насъ ради и рождество неизреченно ште дѣ-
вы чистыи, юже положи застоупницоу и помощиницоу
всѣмъ вѣрнѣмъ, оутверждение и помощь и пристанище
доушамъ нашимъ, юже крестот и помоги желяю насладити
се вси вѣрнѣи, земаю на земаи вставльши и тѣмънѣхъ
прѣстѣхъ вшѣдъши, прѣидѣте, възвннѣмъ, на высотоу очн
вънесемъ и разоумъ въперемъ, глаголюще къ прѣвѣчномоу
и безначальномоу штецоу и благомоу владыцѣ вѣчномоу,
творцоу всен творн, вѣднннѣи и невѣднннѣи, и юдиниоче-
домоу сыноу его, къ надежди и похвалѣ рода христѣанъ-
скаго, мнѣ же рабоу твоиемоу по вѣлицѣи милости твоиои,
ш владыко, творче мон, азы Стѣфанъ, краля всѣхъ сръбъ-
скыныхъ земаля и поморьскыныхъ, потырахъ се мнѣи сѣи даръ
принести къ прѣвѣтѣи когородниці, рекомѣ Хиландарн,
како прѣиде краіевѣстоу ми вѣсчастнѣи штеу мнѣи Свѣтѣи
Горн Ядона когородниці хиландарскыи, куръ Гюврасиѣ, съ
кратннѣи, и говорнше краіевѣстоу ми за села, цю имѣю
мѣю сѣи прѣчистѣи стѣденичнѣи, и како дѣлѣи вѣно Довродо-
лнѣи съ ннѣи на полѣ: и снѣи сѣи краіевѣстоу ми и
проразоумѣхъ горкы сѣи прѣтрапѣи чѣи сѣи сѣи, како
прѣдѣстѣи тѣбѣ владыцѣ Христеу моиемоу, штеи и вѣи-
шѣи прѣвѣи царнѣи и свѣи прѣроднѣи краіевѣстеу ми
такожде и краіевѣстоу ми испѣи прѣшннѣи нѣи, приложи
краіевѣстоу ми прѣчистон стѣденичнѣи сѣи Шрннѣи на
Нѣроу, а прѣчистон хиландарскон половнѣи Довродолнѣи, а
дрѣуга половнѣи сѣи вѣи вѣи нѣи. когородниці хиланъ-
дарскыи, и тѣи села краіевѣстоу ми оутѣрѣи хрисѣо-
лемъ вѣлопечѣннѣи, сѣи Бламодрѣи и сѣи Довродолнѣи
и сѣи Нѣпрѣишѣи и сѣи Мошѣи и Бѣла Црѣнѣи. а мѣи
тѣи сѣи ште села Трѣи прѣчистѣи стѣденичнѣи
прѣвѣи вѣи Горачнѣи Лоугъ и прѣко полѣ оутѣрѣи оу ка-
мѣи оу Хоустѣи и вѣи на главнѣицоу и на поутѣ, кон

иде прѣко слатиньскѣ шоумѣ, и шдѣ Стоуденьчанѣ оуправѣ
 прѣко Топлоухѣ и оу Неланѣ доуѣ и оузѣ хридѣ дѣломѣ оу
 крьстѣ на поутѣ и прѣко шоумѣ оу мали гавьрѣ и малѣмъ
 поутѣмъ оу понорѣ и прѣко шоумѣ, гдѣ се поутѣи стаю, и
 поутѣмъ оу Медвегѣ Доли штѣ Хращанѣ и поутѣмъ оу Нека-
 тоу и штѣ Кострыца оуз дѣлѣ на Горкоу Чрешию оу рѣтѣ
 грава и шдѣ Бранишницѣ дѣломѣ, како се камнѣ вали, оу
 Бранишнѣ лавѣ оу Бѣлан Брегѣ и оу доуѣ вышѣ Тоурѣтшескѣ
 Бодѣ и штѣ Пагароушѣ на Не-чоун-гласѣ и прѣко оу врьхѣ до-
 ла, гдѣ се стаю с Папоуловомъ роупомъ, и прѣко дѣла оу ве-
 ликоу разѣпадѣ и шдѣ Шичищѣ на Окроуглоу роупоу и оу
 плочю на поутѣ на Радосалѣ Стоуденьцѣ и на Чрьни Брьхѣ
 дѣломѣ сходуки и дѣломѣ, како се камнѣ вали, и поутѣмъ
 низѣ страноу на великѣи поутѣ оуправѣ посрѣдѣ равнѣмъ прѣ-
 ко дола на доуѣ оуправѣ на Бошноу Хридѣ и прѣко Гладн-
 шескѣ Дола на Илѣиноу Главоу и доломѣ на црьковоу Светоу
 Брочю прѣко Топлаухѣ на Коуканинѣ Стоуденцѣ оу-
 правѣ на црьковоу гнѣздо прѣко Галичнина прокосомъ оу
 локеоу и прѣко поутѣ призерн(с)кога оуправѣ дѣломѣ то-
 ражде до мѣгѣ трѣшнѣскѣ исходуки оу Горачинѣ Лоугѣ. и
 снѣ приложи краливѣство ми и оутѣверди. и кога изволи
 боу господѣствовати по насѣ или снѣ краливѣства ми или
 вѣноука или югоже боу изволи, снѣга не потеорити: кто
 ли се потѣши снѣ разорити врагомъ наваждѣнѣ, таковаго
 да разоритѣ господѣ боу и прѣчистаа мати божни хулан-
 дарьскаа, и да га оуени снѣ чѣстнааго и животворицаго
 крьста и вѣ сѣмъ вѣцѣхъ и вѣ боудоушѣмъ, и да юсть
 прооклетѣ штѣ. .тѣи. светыхъ штѣцѣхъ никѣнскихыхъ и штѣ
 светаго Сумѣшна и Главы и вѣсѣхъ светыхъ, и вѣ дѣнь
 страшнааго испитанѣа христова да се причѣтѣ къ вѣсѣмъ
 нечѣстивѣмъ и поплѣбавѣшѣмъ Ісѣу Христа, сына божни,
 и рекѣшѣхъ: крькѣ юго на насѣ и чедѣхъ нашихъ. и снѣ
 записа краливѣство ми вѣ лѣто .дѣшлѣ. мѣсеца юліа .д.
 дѣнь.

† Стефанѣ благоуѣрнѣи краль сербскихъ и
 поморскихъ зѣмалѣ.

Sigillum aureum pendens: светѣ стѣфанѣ прѣвѣмѣчи-
 никѣ и архидиакѣ. светѣмъ стѣфанѣ — стѣфанѣ урошѣ краль по

милости емин. српск. . . . Origin. membran. in mon. Chilandar.
D. Avraam. Опис. 40.

LXXXIII. (1330).

Stephanus Uroš III., Serbiae rex, fundat monasterium
Dečani.

† Вседержительъ господь и творецъ всацѣскимъ, съдър-
женъ властною въсоу тварь, единый въ свѣтѣ приносощи-
нѣмъ, въ трехъ съставѣхъ прѣныкаши, богъ шть бога,
свѣтъ шть свѣта, животь и животоу податель, прѣвѣчна
моудрость и сила, иже безъ матери на небесѣхъ зынаемъ и
пакы нашего ради спасення безъ штьца на земьли шть мате-
ре видимъ, богъ чловѣкъ, да чловѣкъ спасеть и въ пръвоую
породоу въведеть райскаго всаши, вса прѣтърпѣ на земьли
ходен, ангеломъ и архангеломъ и всѣмъ небеснымъ силамъ
владыка и господь, похощаемъ и шкелеваемъ, пороуганъ,
распинаемъ и смръть поносноую приемъ и въскрьсь изъ
мрътвыхъ шть ада въведе иствство чловѣчское, на небе-
са възнесе се къ штьцоу, апостоломъ и оученикомъ юго зыре-
щимъ и жалоущимъ ш разоучени юго, ижеже шещи се
послати прѣсвѣты доухъ, и наставитъ ихъ на всакоу истин-
ноу, не тѣчно юдинѣмъ оученикомъ юго нъ и всѣмъ вѣ-
роущимъ въ нме юго, ижеже въразоумиениемъ и наоучаиши
вси светын славоу полоучиши, ижеже шко не видѣ, ни оухо
слышаша, ни на срьдце чловѣкоу възиде, и кѣто докольно
изъглаголати славы господни? къ немощи и намъ лѣпо юсть
въперивше срьдчиѣн и доушевиѣн шчи съмыслено разоумѣ-
ти, кѣто сын юсть царь царемъ и господь господемъ, шть-
земьливи доухы и царемъ и кнземъ, въ нивгоже роукоу вса-
ко дыханне съ страхомъ и радостноу припадати юмоу по
пророкоу Давидоу рекшюмоу: раекотанте господи съ стра-
хомъ, и радоунте се юмоу съ трепетомъ; и пакы: възъмѣте
жрѣты, и въходите въ дворы юго; и пакын: принискѣте го-
сподѣи славоу и чѣсть, югоже възлюбивше штьци наши, и на
юго оупькаше, и спаси се соутъ, възнигающѣише ко
всего земьлнаго попеченне въ доуховны разоумъ и страхъ
божи всаиленъше и измѣниши земьльнымъ царьствомъ небес-
ное житие и славоу некончаемоую, штакавши намъ до-

стоуклѣшныи памятн на земли, всаго наслажденн и кес-
 слени наваиниоуи доуи и тѣла наша, речеу же, Гуми-
 вина Неманию, прелего и свѣтаго господина штьчѣстоу аюи-
 ца, просектитѣи сръпскаго и новаго мироточѣца, и шть
 нѣпо рождѣшнѣаго сына изъ млада богомъ възлюбленнаго
 свѣтаго и прѣвѣициннаго Главоу, прелего архиепископа
 сръпскаго, и брата юго по пѣти, прѣвѣициннаго краа
 Стефана, и во снѣхъ естѣхъ родитѣлѣ нашихъ вѣснѣишнѣхъ
 шть ни хъ и царствовѣишнѣхъ на земли, иже боудн еѣина
 память, шть ни хъ и ялѣи и азъ туѣи и недостонн
 рабъ Христоу, Стефанъ, краа и съ богомъ самодѣица
 естѣхъ сръпснѣхъ и поморснѣхъ зѣмѣлѣ, правноуѣ свѣтаго
 Гумина Немани и емоуѣ Стефана прѣвѣициннаго
 краа и сына свѣтаго и крѣпнаго и прѣвѣскаго краа
 естѣхъ сръпснѣхъ и поморснѣхъ зѣмѣлѣ, Стефана Оуроша,
 сына и наслажденн свѣтаго корѣи нѣхъ, еѣтѣа и штрѣсѣ
 едннородна родитѣлю моему свѣтому, възлюбленн въ
 сръдци юго пѣи есѣго инѣота юго, подѣиѣи и крѣпѣи
 старѣи юго, зѣи мѣи, иже пострадахъ, въ ерѣзѣ изѣи-
 коу, нѣ мое радн еѣѣи, юже принохъ, нѣ славы радн бо-
 жнѣи, да вси самыиѣи по соѣи нѣоучѣтѣ сѣ люѣиѣи господа
 и коѣи сѣ сѣ оуѣома иже бога всемоуѣица. тако оуѣо
 живѣишнѣи ми въ люѣиѣи родитѣлѣскѣи, и въ слаѣи зѣмѣиѣи
 всемоуѣи ми сѣ всегда, нѣ зѣи шкѣи днѣиѣи, нѣ-прѣа
 инаѣиѣи рода чѣиѣиѣи, въѣиѣиѣи еѣиѣиѣи продаѣи
 прѣкраснаго Нѣиѣиѣи, брата своѣго, и въѣиѣиѣи еѣиѣиѣи
 Нѣиѣиѣи въ сръдци прѣѣиѣи господа своѣго на прѣиѣиѣи, за-
 еѣиѣи въ сѣ еѣиѣи оуѣиѣи и наслажденн, нѣже насѣиѣи
 шть оуѣиѣи сѣиѣи сѣ свѣтѣи аѣиѣи, тѣже и зѣ
 еѣиѣи сѣ въ зѣиѣиѣи и зѣиѣиѣи чѣиѣиѣи, нѣже
 въѣиѣиѣи свѣтѣи родитѣлѣи краѣиѣиѣи ми и само кра-
 ѣиѣиѣи ми сѣ люѣиѣи сръдци иже еѣиѣиѣи и чѣиѣи, иже
 вѣиѣиѣи бога и еѣиѣиѣи люѣиѣи нашу зѣиѣиѣи нѣиѣи
 по мѣиѣи сѣиѣи зѣиѣи пѣиѣиѣи мѣиѣиѣи мноу и родитѣлѣи
 краѣиѣиѣи ми, намѣи разѣиѣиѣиѣи сѣиѣиѣи шѣиѣиѣи
 сѣиѣиѣи и шкѣиѣиѣи нѣиѣиѣиѣи шѣиѣиѣи сѣ, иже порѣиѣиѣи
 еѣиѣиѣи моему доброму житнѣи сѣиѣиѣиѣи зѣиѣиѣи и нѣ-
 подѣиѣиѣи нѣиѣиѣи юго на такоѣи дѣиѣиѣи страшнѣи и нѣ-

подобенъ; яко несподобенъ слышати на въ оумъ чинѣхъ
 землѣхъ, створивъ въ мнѣ, яко створивъ, и послѣдовавъ
 нхъ въ скорѣ сѣтъ очю моею лиши мѣ, не потрѣбѣ ни
 испытать истинныи ни расоудити испытано соудъ, яко соудъ
 божи юсть; и юще къ себѣ и въ заточениѣ вѣдасть мѣ, и съ
 чеды мои ми прѣдати мѣ дражати въ Нюстантинѣ Градѣ
 царю Ипдроникю, рекши, яко по себѣ не шенти се имени
 моему ни чедомъ моимъ ни видѣти змале шъчѣстныи
 моего. благи же боги, ис-прѣца вса вѣдыи и испытаныи
 срьдця, оукрѣпеныи проданнаго прѣкраснаго Иисифа и
 створивъ юго цара многими языкомъ и надъ своєю врати-
 юю, таже сѣдыи люковыи и правдою срьдця моего къ
 моему родителю шви ѿ мнѣ великою многосрьдцыи своею,
 сѣтъ шчию моею възвративъ просѣкти мѣ, и шю шъ самѣхъ
 оустъ смъртоноснаго ада не трѣжи мѣ, и не вѣдѣ посади мѣ
 на прѣстолѣ светыхъ родителъ и прародителъ кралиевства
 ми, и яко цара и владыко постави мѣ господина вѣсному
 стѣжанню шъца моего, яко не оутанаю се юсть снѣ страш-
 ное дѣло вѣсмы другомъ кралиевства ми, царемъ и кра-
 левымъ шпрѣсть насъ живущими и вѣсмы странами слышавъ-
 шими. и богомъ дарованными вѣнчаныи кралиевства
 срьбскаго вѣнчанъ выхъ на кралиевство въ юдинъ днь съ
 сыномъ моимъ въ лѣто .х.шкж., мѣсца генара .б. днь,
 индикта .г., въ праздники богочелювныи, благословеннымъ
 и роукою прѣтвщицнаго архуишпскоупа Никодима и
 вѣхъ юпискоупъ и вѣсего съвора срьбскаго, яко вѣзати съ
 Стефанъ богомъ помилованыи и богомъ просѣщеныи краль
 Оурошъ третинъ. азъ же вѣсѣл се доушю и тѣломъ ш божи-
 стельнымъ дарѣ, юже ми дасть, владыко мой Христе, и съ
 възлюбленнымъ сыномъ кралиевства ми, младимъ кралемъ
 Стефаномъ, что ти въздашь, владыко мой Христе, за вса,
 юже ми въздасть? яко падеши мѣ възденже и оумръщѣна
 мѣ шжени. и въ оумъ въспрѣмъ страшныи часъ смъртныи, яко
 вси пророци и апостоли и моученици и светитиане и царие
 смъртню спончаше се, и ни юдинъже нхъ не изъвѣсть, въси
 въ гробъ възсѣлиши се, и вѣхъ приять змале шкоже и мати,
 и вою се, югда на соудѣ твою възопниють ангели: поне-
 сѣте дѣла, да мѣздоу примете, къ тебѣ припадаю вѣдоу-

шоумоу вса мом прѣгрѣшеннѣмъ шевлѣннѣмъ и немѣлѣннѣмъ, трѣбоуе твоѣ помощи великѣе и бою се шть въсею доуше и желаніе послѣдовати оученію и дѣломъ добрымъ светыхъ родителей и прародителей моихъ и недостатчѣнамъ ихъ исполнити и свершити, и въ сихъ всѣхъ блажю и славлю Сабоу блаженнаго и прѣшвещеннаго, паче всѣхъ троуждѣша се ш светыхъ заповѣдехъ божихъ, югоже и самъ Христосъ оублажи и прослави на земли и на небеси неизреченною славою, иже оукраси і прѣе прѣстолю краіевѣства срьбьскаго, архієпискоупниоу сзда, и ниніе многыѣ цркви шть начела сзда, и оукрасилъ постави въ нихъ чѣстныѣ моужи, швы єпискоупы, швы игоумени, и много множество събравъ чръныцъ и и всакого чина црковнаго на славословіе божіе прѣдасть держати по чиноу своему, иже и зде въ мѣстѣ сѣмъ нареченіемъ Дѣчанн въ жоупѣ затрънавскон шверѣтъ мѣсто красное и подокно на сзданіи домоу божію, назнаменаъ и прочіе благословіи светыма роукама своимъ быти юмоу мѣстоу свѣтлѣншѣному, нѣкакоу врѣмени юмоу не оуспѣвшоу сздати си храмъ възиде на прѣнебеснаи села къ любѣмому юго Христу, възискае намъ свершеннаго спасеннѣмъ, яко пастиръ истинныи всегда пекы се ш стадѣ своемъ: мнѣ же грѣшному и недостойному рабоу сего светаго, Стефаню, богомъ помилованному краію въсѣхъ срьбьскыхъ и поморьскыхъ земель, Оурошоу третіеюму, молитвами юго штькри се скровище снѣ скръвенною на снѣмъ селѣ снѣмъ светымъ господиномъ моимъ, и за толѣко врѣме много пощедѣно мнѣ и сыноу моему младому краію, начехъ здати домъ господєви богу моему паньдократороу, и сздавъ оукрасихъ всѣми красотами въноутрѣнними и вънѣшними, и нарекохъ юго игоумении шбѣще мѣсто чръныцемъ съ благословеніемъ господина ми и штьца Данила и всѣхъ єпискоупъ и всего сбора срьбьскаго, и юлико ми бысть възможно приложити храму сѣмоу селѣ и катоунъ вѣлашкыхъ и арбанашькнхъ и кѣнижнѣмъ и чѣстныѣмъ крѣсты шкованнѣмъ и позлащеннѣмъ съ єнсеромъ и каменнѣмъ и иконы краснѣ и разлѣчнѣ шкованнѣмъ златомъ и сребромъ съ вѣсакымъ оукрашеннѣмъ и чѣстныѣмъ съсоудн швещеніемъ и кандѣла и рипидіємъ и кадильницѣмъ и свѣщникыи и красными ры-

зами и петрахан и нароукенцами и наведорницами и трафзафорн и завѣси и фелоны и дипломи и всакими красотами на просекѣщеніе домоу вожни и нна многа притежанни шже на крьмоу и на шдѣниіе всѣмъ слоужителемъ црквинымъ и маломощнымъ и страннимъ, въ память и въ помень мнѣ и сыноу моемоу и всѣмъ родителемъ и прародителемъ краіевѣства ми въ вѣки аминь.

І еше приложихъ краіевѣства ми винограда подь монастырь съ всѣми мѣгymi до великого поута и до воде, кон тече оу Дечане, и до цркви светые тронце; и винограда дечанинъ съ всѣми мегymi до цркви святаго Гевургіи и до поута до великіе цѣсте и до црквиновершкога потока; и еше приложихъ краіевѣства ми землю Быволикъ съ всѣми мѣгymi до прѣке цѣсте и до Быстрыце и до воде, кон тече Кроушевцоу, и до Папракини прѣко до Быстрыце; и винограда Харць, мѣгyi моу поуть, кон исходи изъ Ч(р)ъвенога Брѣга до великіе цѣсте, кон тече подь Чръвини Брѣгъ, и прѣко до чръвиноверѣшке ниве и шдѣ изъгорь прѣма цркви святаго Гевургіи.

Село прѣво Дѣтчани засѣлки и съ мегymi, а село Лоучане, засѣлкѣ дѣчаньскы, и Бѣлѣгъ засѣлкѣ дѣчанскы, Чръвини Брѣгъ засѣлкѣ дѣчаньскыи. а Датчанамъ мегyi шдѣ Чръвенога Брѣга на Гомнлоу оу рѣкоу и шдѣ Роусалии оу локвоу, шдѣ локве прѣдѣ Николиноу цркви оу рѣкоу; а планине имъ Геровица и Шипъ до Тоуртеша и до Пачинце. село Истиники и всѣми мегymi. а планина имъ Пѣлѣшъ на Боукови стоуденьцѣ (до Гозне Главе на Доучиноу Главоу) до стрѣлчѣке мегyi. село Папракини и своимъ мегymi, а мегyi моу съ Кроушевцемъ и съ Бродлики до Прѣке Стѣни на Шзрислаге коуке; село Стрѣльцѣ, а мегyi моу на Степаню цркви, на Завлатиѣ, на Теканцѣ, на Богоуево сѣлище, на три врахѣ и оу рѣкоу и на Градище, на три красте, на Доучевоникъ стоуденьцѣ оу прѣкоу цѣстоу до соухѣ Лювоуше и оу планиноу на Космѣче лаге оу планиноу до гроба мегyiнога; село Люволики, а мегyi Люволикемъ с Ораховичики, како сходн съ планине срѣднн доль на срѣднноу трѣгъ на поуть, кон исходи изъ Люволикъ на мраморъ дроуги и мраморъ на срѣдѣ доубравѣ на нивоу излазѣке на трети мраморъ на

поўти, кон походу изъ Браховичикъ оу врьдо, и четверты мраморъ на великон цѣстѣ, такорѣ оу врахъ посрѣдѣ Блатьца и низъ Соушиноу великомъ цѣстомъ на Радотинъ Потока, а вода, кон изъ Блатьца потече, да имѣ юсть на полин. засѣлкѣ Любоанкиѣ Бохорики и сконми мѣгymi; село Храстовица засѣлки и сконми мѣгymi; Прилѣпи засѣлкѣ Храстовицы; Прѣки Лоугъ засѣлкѣ Храстовицы, а мѣгю Прѣкомоу Лоугоу съ Чревинимъ Брѣгомъ, како рѣка тече мѣгю село и оузь рѣкоу оу Бигоръ стоуденьцъ, такорѣ право малимъ поўтемъ подъ ливадоу и оу локвоу оу Соуходоля; село Бавѣ и съ мѣгymi, а се мѣгю Бавамъ зъ Добрьчимъ Доломъ: шдѣ тополѣ на мраморъ, на локвоу и на доугоу локвоу, на хридоу, на Кокошъ стоуденьцъ, коучнимъ поўтемъ, како испада коучни поўть, и стаѣта се шка поўти на мрамороу оу локвоу и оу рѣкоу Трѣнавоу; Грѣмочель засѣлки и с мѣгymi, а се мѣгю Грѣмочелоу съ Ливальнини: мраморъ и поўтемъ на тополоу а зъ Дрѣводѣломъ мѣгю Илинно врьдо, како спада оу Юлшаницоу, а Рогатьцоу мѣгю оу Юрьданъ, како пристаѣ оу Юлшаницоу, а Рогатьцоу мѣгю съ Прѣкимъ Лоугомъ подъ Сакоуцъ, и како Трѣпетъникъ потече изъ Прѣкого Лоуга, и пристаѣ оу Стальпчанницоу; село Оулокине и сконми мѣгymi; село Чавики засѣлки и съ мѣгymi: мѣгю Чавикю съ Шитарицомъ с Оуниемнромъ шдѣ Гоубавъча потока великомъ цѣстомъ и оузь врьдо надъ винограда и шдѣ винограда оуз Роудинѣ на локвоу, шдѣ локвѣ низъ поўть на доуѣ, шдѣ доуѣ на долинн поўть конъ ннѣ, кон гредѣ изъ Юлшанице прѣко Бласѣнога Поли оу призрѣньскоу цѣстоу, кон гредѣ изъ Трѣече, и поўтемъ до Малѣкини, шдѣ Малѣкини прѣко до Трѣна. а мѣгю Степанн цркви съ Чавикемъ, како оупада Соухъ Доль оу потоку, и оузь Соухин Доль подъ Викени доуѣ на Рѣгивѣ стоуденьцъ и поўтемъ на Иглариѣ стоуденьцъ. а Чавикю мѣгю зъ Гюргивенкомъ: шдѣ Иглариѣ, и гдѣ се стаѣта шка поўти изъ Дръстѣника и изъ Гюргивеника, такорѣ по дѣлоу на доуѣ, на мраморъ и на Рогаль Сватоѣ Полине и по дѣлоу на локвоу, шдѣ локвѣ дѣломъ по срѣдѣ стальна низъ Далеоки Потока оу рѣкоу оу врьдо. а се мѣгю Шитарици зъ Гюргивенкомъ: шдѣ рѣкѣ на

цркви, шде цркви оузь дѣль Бозникома прѣзь доль Дль-
бочакъ, оузь други дольць на Блашкин лазъ и оузь дѣль
нады Блахе на Бозникъ, кон греде до по дѣлоу мегю Ресникъ
и мегю Толановиноу и мегю Шитарницюу и дѣлоу, кон гре-
де мегю Шитарницюу и мегю Бвѣчарево и на шпогоръ, кон
дѣль спада мимо Блаетно Поле и шноугие мегьника, тѣмъзи
дѣлоу и право оу рѣкоу на мраморъ и такоре прѣзь рѣкоу и
прѣзь бароу оу Гоунавѣчь потоку, кон походи изъ Извене.
заселькы Чаенкю Добродоли, що даа кралиѣвство ми иконо-
моу Раданоу и иеговѣ братин оу башиноу, да си населе, а
мегю моу: шде Недѣлнне цркви поутемъ по дѣлоу оу стоу-
деньць оу Сватовоу Полюноу и низъ Бонхънинъ доль оу Из-
виноу, низъ извинъ на дѣль и подъ Грьдановоу нивоу подъ
Ковачевъ лазъ оу Трънъ оузь дѣль нады Оуруви, такоре оузь
дѣль такоре право оу велию цѣстоу оу Недѣлнноу цркви.
Брѣднъ Село и с мегьми, село Коуманово и своимъ мегь-
ми, а замѣни ю кралиѣвство ми архієпискоупоу Данилоу
за Шѣлаинцоуоу. Платинъ заселькы и съ всѣми мегьми. а се
мегю вьсемоу Платинюу: Маторскы Прѣслопъ на Тльсто
Брѣдо, на Биноградише, како оупада оу Жрькоко оу слати-
ноу, такоре подъ Радогошоу поутемъ и подъ Дльгоу оу боръ,
шде бора оу Слѣпни Потокъ, шде Слѣпнога Потока на Равь-
ниѣ, съ Равьниѣ на Хльмьць, съ Хльмьца оу Оумечиноу на
велию главоу и прѣко оу Дрочинъ камыи и оу проуде оу боръ,
шде бора по дѣлоу оу Братницюу и по дѣлоу на Чрънъ Камы, и
по дѣлоу оу Трѣскавѣць нады Добри Доли по дѣлоу и на
Брънѣць на Оуязьдноу оу Хоморнѣ и поутемъ оу потоку оу
Планьникъ, съ Планьника право оу Брѣло. село оу Плавѣ Градъ,
а мегю моу: шде горьниѣга Града посрѣдъ Медьвѣгю Глави оу
доубъ, и како дѣль спада оу бароу, и како бара пристаѣ оу
Лимъ, и пакъ горѣ оузь брѣдо оу Брѣзовоу Равьнѣ, и дѣлоу
оу Дльсьць прѣзь Вьсаторъ оу Гоуха Бора низъ Мръкын Доли
прѣма Барьдишемъ и прѣко оу Чръвеноу Стѣноу право оу
дѣль и низъ дѣль оу прѣвы потоку кыиѣ Петровѣ цркви, и
како пристаѣ потокъ оу Лимъ, а заселькы Градоу Шре. село
Комарани, а мегю нмъ съ Ривары: шде вѣтинрѣвѣскога
потока прѣзь Комараницюу оу хрида, оузь хрида на пла-
миноу по дѣлоу оу Плавъ на шпогоръ нады Трѣскавѣць подъ

рыбарскі сцяносе прѣвъ потоки трѣскавычкыи оуза рѣтъ
 вѣко посрѣдѣ Бюучыи и посрѣдѣ алыцы оу велии вѣхъ оу
 кдражкыи и на шпогорѣ по старон мѣги посрѣдѣ мѣа: оу
 Грѣшныю старомъ мѣгомъ оу главницю оу рѣкоу Чръшницю
 и низъ рѣкоу, како стара Чръшниця оупада оу Лина. село
 Белина: а мѣгю Белицѣ съ Ръжаницомъ оу Петковоу мѣ-
 кака и конь Бѣлошва ерѣга оу дѣа, и како се камн вали
 оу Беликоу и Ръжаницю, оуза дѣа оу павинноу Драгона до
 хрисовоула свѣтостѣфанскога и до гвезда оу Грохоты конь
 Носа оу Галачы галады вѣко оу Стражицы и низъ потоки вѣ-
 тичѣвскыи, и како пристае оу Комарыницю павинны
 Ръжана и лѣнка. село Трѣва: а мѣгю моу з Досугѣмъ оу
 границю оуз доль мѣгю Градаца оу поутѣ и оу Заградацы
 оу вѣдѣа оу Бисокии Кръшъ конь дѣа и по дѣлоу мада
 Трѣва, како се камн вали, и пакѣ оу Биситорѣ оу Ки-
 кено Дрѣкѣ оу Шерачю Стѣноу оу Кръшницю оу стоудѣнцѣ,
 шдѣ стоудѣнцѣ вѣко оу Копанин Брѣга на платѣ. село
 Грънчарѣво: мѣги Грънчарѣвоу з Досугѣмъ оу Доуниа
 вѣрѣ оу камн оу западишню галадоу на валии вѣхъ оуза
 дѣа, а за Гоушномъ мѣги оуза крѣсѣвоула свѣтостѣ-
 фанскыи шдѣ Цени оу Антоу Стѣноу оу Камини Стрѣгѣ оу
 Шкорови Доля оу Прѣдѣльцѣ оу вѣстѣ низъ Болскоу оу Бѣ-
 лани Потокъ посрѣдѣ Годыли вѣшн Белини Бюукѣи оу Драго-
 мѣмъ Лаза конь Длыгхъ Лоука низъ Брѣмешоу конь Бавина
 Лоука низъ рѣкоу конь Кривачѣ оу Трановыницю и конь
 Петровыницѣ оу Шерѣдѣкѣ оу мочилл конь Страмогавыницѣ
 и конь Повеа Лоука оу вѣкоу оу Трифоуна Кръстѣ. село
 Брѣмеша: мѣги Чрънымъ Горамъ мѣгю Палавомъ и Бюудимъ
 ломъ конь Казнига Хрънта оу лонкоу и вѣко оуза вѣдо мѣгю
 Бичю съ градѣнкомъ мѣгомъ и вѣко оу лѣанѣ вѣдо и оу вѣ-
 ан камн и на шпогорѣ по дѣлоу крѣтѣ гвезда и спадѣкѣ з
 дѣа прѣма Лоуковимъ Потокѣмъ, а шдѣ Залѣ Рѣки, коудѣ
 се ни шрѣ ни вѣра, този всѣ павинна, и прѣвъ потоки оу поутѣ,
 како спада съ Андѣовицы, и вѣко оуза вѣдо оу локлоу на
 вѣхъ и низъ Бѣрнѣ оу Радѣшнѣ камн, а шдѣ Брѣмошн,
 коудѣ се ни шрѣ ни вѣсн, този павинна, а Рикавѣцю мѣги
 Шерѣпотницѣ. а се павинны павѣкѣ: Хотина Гора, Шнранѣ-
 цѣ, Дрѣва Бодина, Бѣдѣан Бѣри, а мѣги шдѣ шдѣ

Седами Борь поутемъ оу стоуденица, такоже оу Трѣснанащѣ, шдѣ Трѣснаницѣ оу Лоучаницоу, шдѣ Лоучиницѣ оузѣ дѣль оу Стѣиноу Стѣиноу и по дѣлоу оу Добрау Бодиноу, шдѣ Добра Бодинѣ оу Хотнишѣ, шдѣ Хотниша оу Ражанѣ, шдѣ Рыманѣ поутемъ на борѣ оу кроушнѣаскымъ дѣль, шдѣ дѣла оу потока конѣ полѣ. село Добра Рѣка съ засельки и съ вастѣми мѣгми и оу нѣмъ оу рочни конюси, кон соу вѣли оу старѣ кралицѣ; а се мѣгм Добра Рѣцѣ: до Лима, шдѣ Лима оу Лоучинѣ Нрасть, шдѣ Лоучина Кръста оу Бѣхнѣ, шдѣ Бѣхнѣ по ртоу Прѣвнѣ оу палиноу Стальенцоу и оу локеоу и оу рѣть оу Торѣцѣ по дѣлоу на Братѣ и по дѣлоу трѣвѣчкѣ палини и по дѣлоу мимо дооураскоу палиноу и по дѣлоу до палини гранчарнѣске оу Липовицоу и поутемъ низѣ Липовицоу и оу Чръни Потокѣ до свѣтостѣфанаскоу хрѣсовоули. а Колома мѣгм до градьчѣноу хрѣсовоула и шдѣ Колоу оу Шакѣноу Полноу и по дѣлоу оу Вѣтрошеницѣ оу Бѣли Пѣхѣ оу Драгалѣвѣ потокѣ и низѣ потокѣ оу рѣкоу и низѣ рѣкоу оу Лимѣ. и приложни кралицѣство ми иклинснѣрѣ Василии Лѣвнѣдичѣиши и съ игоуѣма сѣлома Зерѣвѣомѣ, а мѣгмѣ моу за Брѣкѣстѣицѣишѣ, како потѣче вѣра низѣ Дриша и шдѣ вѣрѣ на Иллиноу вѣрѣишѣ до положѣни поутѣ на поутѣ вѣлоураковѣски, а съ Постѣлькѣиши мѣгм шдѣ Медѣвѣишѣ Дола, како гредѣ наотѣниши поутѣ на Ранки Постѣльѣишѣ коукию и на Засѣдалищѣ и посрѣдѣ Градища оу Дриша и по шнои странѣ Дриша на Цѣкѣтѣишѣ, како из Дриша текѣ подѣ вѣлии вѣрѣга; такожде ѿ Проконѣиши Богѣдиовѣиши съ кратѣишѣиши и съ сѣлома съ Палиши и съ вастѣми мѣгми оу вѣрѣковѣскоу жоуѣишѣ; и оу Люповѣишѣскоу жоуѣишѣ Мѣрѣко Костѣиши и съ дѣцѣомѣ и съ сѣлома Шѣвѣчѣишѣиши и Чрънишѣиши Брѣхѣ засѣлиши. оу Колоуѣишѣиши сѣиши до се коси, а мѣгм моу шдѣ Гивѣчѣиши, како поутѣ гредѣ оузѣ гороу оу Кошоутоу, и горѣ оу Гавѣишѣиши сѣишиносѣ. власи Рѣтишѣишѣиши и сѣишиши мѣгми; власи Соушѣишѣиши и сѣишиши мѣгми; власи Барѣдишѣиши и сѣишиши мѣгми; власи Лѣпѣишѣишѣиши и сѣишиши мѣгми; власи Тоуѣишѣишѣиши и сѣишиши мѣгми. а се кто хѣтѣ вѣгми соклѣишѣиши: оу Дѣчѣхѣиши Краѣишѣиши и Мѣхѣиши, оу Бѣкѣишѣиши Шроѣишѣиши Оуѣишѣишѣиши, оу Пѣишѣишѣиши Прѣишѣиши и Цѣишѣиши Пѣишѣиши, оу Истишѣишѣиши Рѣишѣиши. Богѣдиовѣиши и Тоуѣиши и Мѣишѣиши Богѣдиовѣиши и

Пришов Бранковикъ, оу Люболикихъ Микхоило Драгосла-
 анкъ и Миладъ Драгобратикъ, оу Хрстовници Трошанъ и
 Миладша и Драгина и братна, оу Прилѣпѣхъ Бонко и Ста-
 ниланъ Нѣгосевикъ и Ёзрою и Ранко съ Бонхномъ заедно
 и Драгомилъ и Храниславъ, оу Бавахъ Радомиръ Привичикъ
 и Зоранъ, оу Грьмочилѣ Добровон и Шиша и Демонъ и
 Торникъ и Дранко Шапрановикъ, оу Чаевикъ Прѣлюевъ Бери-
 евикъ, Прикѣца Хранитикъ, Милошъ Толениковикъ, Доу-
 мица, Добричинъ Хранѣчикъ, Радославъ Црьбѣцъ, Богою
 Братомиланъ, Драгомилъ, Хлѣчако, Гонмиръ, Птоули, Хра-
 нениъ, Бонко, Боуданикъ, Боуинъ съ Прѣдиславома, Бонко
 Доброшавикъ, Станко Гроуешикъ, Мирько и зетѣмъ с Бон-
 ломъ, Боудимиръ, Бритѣва, оу Плавѣ оу Велицѣ Ёврадъ
 Радиновичъ, Поменъ, Прѣдог, Храниславъ, оу Комарахъ
 Радославъ, Яндѣрѣи, оу Трѣбѣчи Лоука, оу Грьничарѣѣ
 Радоуи и Богою Богоутовикъ и Радославъ Любослаанкъ, оу
 Брьмоши Толою и Хранота, Миликъ, оу Доброн Рѣцѣ
 Лилиновичъ Емилъ, Битанъ Билѣчикъ, Добриѣтко Гуликъ.
 а се магіюпци: оу Велицѣ Бладог, Дроужою, Драгоило,
 Нѣгославъ, Драгошъ, Котылько, Ранко, Гюрою, Станько,
 Градою, оу Комарахъ Радниъ Станѣшикъ, Милославъ, Ми-
 рою, Милеванъ, Милѣгость (Гюрою Добрикъ, Радѣтко Ми-
 лоевникъ) Милославъ Мѣгликъ, Драм Драговикъ, Ёврадъ-
 ацъ, Драгоуиъ Грьдановикъ, Ранко и братъ моу Богою,
 Хранимиръ, Богданъ, Крьчилѣи. Сѣди латининини; За-
 харни и Михалъ, оу Пилотѣ оу Никитѣ, и штависмо
 нѣ, аа да даваю црькви сение за вьсако годниѣ, Захарни
 .д. тисоуки, а Михалъ .б. тисѣки. посади нгоумень Пр-
 сѣкии Милоша Братослаанки и съ родомъ оу Трьнавѣ, да
 заѣлаа влюди. и ющи благодати божиен поспѣшьствоую-
 ци миш шѣщахъ се господѣи моемоу паньдократороу, да
 ми поможе на соупротивьники мое на цара вьлгарьскога, и
 поможе ми, и приложни краиѣвѣство ми село Рьзинникъ и
 съ вѣсѣми мѣгьми и .б. катоуна владѣхъ, а се планине:
 Патѣшъ, Гьровица, Плочица, Тоурѣтѣшъ, и коупи кра-
 лѣвѣство ми оу Битомира Оуѣздноу, и снѣ все планине
 своимъ мѣгьми. а се законъ мѣроульхомъ, кто зѣмлю дръ-
 жѣ, да шроу: .б. мѣти пѣшенице, .б. шѣвса, .б. проса;

.Б. винограда мѣть мѣромъ, шко и по ннихъ црквиахъ, зыгона да имѣ нѣ, бѣдѣвоу да нмаю, и що оузороу бѣдѣвома, този да се бѣдѣвома истежи. а сокальникомъ законъ: пшенице мѣть, проса мѣть, швѣса мѣть, винограда мѣть. а ковачниѣ и златарниѣ и седѣларниѣ и швѣщи и стрѣгоуниѣ и вси мансторниѣ да работаю и шрю шко и сокальници; и что хоте сокальници и вси мансторниѣ тежати житю и вино, вѣсе да съврѣстовавѣше и прѣдаде оу цркви. а сѣно да косе како и мѣропси тако и сокальници тако и вси мансторниѣ; и кои села сѣна нмаю, да га такози и косе; а оу коемъ селѣ нѣ црковнога сѣнокоса, а шни да косе, гдѣ ю нгоуменьоу зыговорно съ зыборомъ; шгнѣтиноу вѣсакъ да даю, а поповѣ да даю врѣховноу, како ю сѣ и оу пискоупа давали, юре коупи краливѣство ми тоузи врѣховноу оу пискоупа хвостѣньскога; мѣропѣша работа чѣтице житотрѣбленниѣ; сладѣ да чиниѣ вѣса села, конѣ нгоумень повѣлини; штроци, кто с нгоуменьомъ на поуѣ гредоу а нли с конѣ калоуѣгеромъ по црковнои работѣ, да се црковнымъ брашномъ хранни, а кѣто самѣ гредѣ по црковнои работѣ, да се шдѣ коукиѣ хранни; а винограды вѣсакъ да копа нли попѣ нли кто любо, кѣто землю држи; и ако се по нѣкоемъ грѣху нанесе погорѣти монастырю, штроци да помагаю дѣлати; влахъ, кто кобилѣ пасѣ, да не оузима бѣлѣга шдѣ кобилѣ, но да се хранни мѣсечиномъ, а кѣто швѣце пасоу, да оузимаю на гюшорниѣвѣ дѣнь швѣцоу съ шгнѣтемъ, а что нзыгоуѣн, да плати, а мѣсечиноу да оузима; срьбниѣ да се не жени оу властѣхъ, ако ли се шжени, да ю вѣдѣ оу мѣропѣхѣ, и да ю нѣ мѣропѣшкы законъ и оуноучию юю; землѣ црковна да се оу вѣ(хъ)ни-комоу не дава; а кѣто принде к цркви, ако ю сокальникъ, да се кѣ сокальникомъ присади, гдѣ боудѣ шкнлнѣ землѣ. шдѣтѣса да нѣ ни шдѣ когарѣ села ни болѣшиноу ни сокаль-никоу ни попоу; а за ратаю, колико нма нгоумень плауговѣ оу коемъ селѣ, шдѣ тогагюре села да постави ратаю, кога хюкиѣ; и оу коемъ любо селѣ кѣто се мансторниѣ шврѣтаю, тѣре се разѣроде .Г. воли .Д. сынове, да шстане юдиниѣ на своємъ мѣстѣ, а шстали да постоупѣ оу сокальниѣкѣ; ако ли си оузылюбѣи оузѣти землю шдѣ мѣропѣшкѣ землѣ, а шнѣ да постоупи оу мѣропѣхѣ; поповѣсци сынове кто

книгоу изоучи, да стон с оцемъ на своимъ жарѣнию: ако ли книги не изоучи, а шнъ да не мѣропѣхъ; а да се попъ шдѣ попа стави: ако ли мѣропѣшникъ книгоу изоучи, да не мѣропѣхъ. сила товара да не носе, нь да храни всако село по еднога коня коудра, да носи црковни товаръ: да ако оумьрѣ подѣ црковнымъ товаромъ, да га црковь на мѣсто постави, ако ли оумрѣ оу селѣ, да га село на мѣсто постави. послоухъ роука печать .д. динари а за браждоу, како не законъ по срьбескон земљи, цркви половина а наводьчин половина. власи законноу соль да носе шдѣ доходука црковнога, а чѣто еке донесоу, да есть половина цркви а половина влахомъ: ако ли црква оузыаюен, и този да имѣ шдѣкоупни. син вса срьшнѣше, спасе мон, и прѣдѣхомъ кожьствѣнѣи и инзъречѣнѣи дръжаеѣ теои, ты ео иси датиѣ блгыхъ, источникъ всакомоу данию нѣскоудьныи, оуслышитѣ всѣмъ призывающимъ те истинноу, не хотѣи нисѣдномоужѣ погнѣноути, нь побѣдѣамъ всѣмъ спасти се и въ разоумѣ истинныи принти, всачьска ео оудѣеляють се таковомоу сьмотрѣнню, шко за наше спасѣнне въчлѣеѣчѣти се изволи, и показа славоу свою оученикомъ своимъ, и намъ дарова вѣнѣцъ царства земльнаго, и показа славоу свою прѣдѣ царѣ земльнымъ и многими языкыи, и пакы готовѣе намъ вѣнѣцъ царства нѣбеснаго, рече ео въ свѣтѣмъ своимъ ювангѣли: придѣте, благословѣни шѣца моего, наслѣдоуѣте оуготованноуе вамъ царство нѣбесноу; и пакы: идѣже дѣла или трѣи имѣ мое призокоутѣ, тоу азъ исмѣ посрѣдѣ ихъ; и пророкъ Давидъ глаголаеть: се коль добро и коль красѣно юже житиѣ брати въ коупѣ. ш сѣмъ ео завета господѣ живѣть вѣчѣини, сего ради и азъ грѣшныи и недостѣнныи рабъ Христоу Стефанъ Оурошъ .г., вогомъ помилѣванныи краѣ всѣхъ срьбескыхъ и поморьскыхъ земль, събрахъ зѣворѣ срьбескыѣ земльи архѣпискоупа и ѣпискоупни и нгоумѣи и казнѣи и тѣпачѣи и воеводы и слоугы и ставѣльци, и зѣговорѣхъ се съ нимъ, и приохъ благословѣнне шѣ господѣни ми и шѣца архѣпискоупа Данила и всѣхъ ѣпискоупъ и всѣхъ нгоумѣи и шѣ всѣго събора срьбескаго юже ш приложѣни храмоу сѣмоу; и кѣто исповѣсть, шже ш мѣнѣ милосръдни

Origin. membran. in mon. Detani. Спомен. 176. Детан. првен. 47.

LXXXIV. (1332) 6840. ind. XV. 13. junii.

Actum de cella S. Sabbae in Caryis (Orahovica) in monte Atho.

Initium: Понѣже валагаго корѣне допраа отрасаь,

In mon. Chilandar. P. Uspen. 177.

LXXXV. 1332. 23. octobris. Ragusii.

Stephanus, Bosnae banus, et Ragusium ineunt pactum spectans ad lites inter Bosnenses et Ragusinos.

Ба нмѣ шѣща и сина и свѣтаго дѣха. оиѣ писаніе шѣ порогиѣ сина вожи листъ .хѣтѣ. лѣто, индиктиона .ѣѣ., августѣ мѣсѣца .ѣѣ. данѣ на свѣтѣ Маріѣ, господинѣ банѣ Степанѣ вѣтерѣди законѣ, ки ѣ прѣко вѣно мѣгю Боснишѣ и Дѣбровѣчникомѣ, да зна всаки чловеѣкъ, кон ѣ законѣ прѣко вѣнѣ. ако нма Дѣбровѣчаннинѣ кою правѣдѣ на вѣшнанинѣ, да га позвоѣ прѣдѣ господина бана или прѣдѣ нѣгова владѣоца, рока да мѣ не вѣдѣ шѣговорѣти. ако вѣшнанинѣ запши, да ннѣ дѣожанѣ, да мѣ нарѣче прѣсѣки самошѣстѣ, коѣ люѣко поставѣн банѣ родѣ, ако вѣдѣ подобѣнѣ шѣ банѣова рода тѣко, да мѣ сѣ порѣтинѣци шѣ нѣгова плѣмена, кога мѣ хотѣниѣ; а тѣон да сѣ зна, да не моѣже тѣхѣн поѣвѣгнѣти, а вѣже не моѣже прѣдѣ ниѣкога мѣ нареѣки. ако ли говорѣи вѣшнанинѣ на Дѣбровѣчаннина, да га позвоѣ прѣдѣ Дѣбровѣчани на порѣдѣ. ако запши, да мѣ нарѣче прѣсѣки самошѣстѣ, кон сѣ ѣ Босни, на своѣю волю, а Дѣбровѣчаннинѣ да моѣже поѣвѣгнѣти трѣхѣ, ако лѣ прѣѣвѣи, конѣмѣ нарѣче вѣшнанинѣ, а рока такоѣ да не вѣдѣ Дѣбровѣчаннинѣ, кон сѣ ѣ Боснѣ, да томѣ порѣтинѣци ѣ Босни, а кон ѣ Заѣрѣшию, такоѣ ѣ Заѣрѣшию, а ннѣмѣ ѣ Заѣрѣши, тимѣи ѣ Заѣрѣши такоѣ порѣтинѣци да сѣ и вѣшнанинѣ з Дѣбровѣчанинѣ. а кто Дѣбровѣчаннинѣ ѣвѣниѣ или посѣчи ѣ Босни или вѣшнанинѣ Дѣбровѣчаннина, тѣи правѣда да ѣ прѣдѣ господинѣомѣ баншѣмѣ, а шѣсѣдѣ да грѣдѣ банѣ на ннѣхѣ. ако вѣдѣ сѣада вѣшнанинѣ з Дѣбровѣчаннинѣомѣ ѣ Дѣбровѣчанинѣ, да сѣди кнѣзѣ Дѣбровѣчѣки и сѣдѣ, а глаѣа шѣпѣкѣни. ако нма сѣада Дѣбровѣчаннинѣ з дрѣгомѣ своѣмѣ ѣ Боснѣ, господинѣ бана

да не има печал. ако ли се позвоє прѣдъ вана, да даде
 всѣдъ господинъ ванъ, ѡ що се всѣде. ако кошинанинъ ѡхити
 ѡ Дѣровчанина за коня, а шнъ бѣде ѡкраденъ или ѡхѣшенъ,
 а правн дѣровчанинъ: мо-ю конъ влаци, воли: га самъ кѣ-
 нию, не знамъ шдѣ кога, воли покѣ, шдѣ кога ю кѣпленъ,
 воли прѣсеже самошестъ, чистъ дѣога да бѣде. и ако кошина-
 ниинъ бѣде дѣожанъ, а покѣгнѣ изъ Боснѣ з дѣогомъ, да мѣ
 нию внире ни рѣке шдѣ господина вана. и ако кошинанинъ
 изъме добнтакъ дѣровачки на верѣ, и кинга бѣде ѡ Дѣров-
 ници, ако кнезь и сѣдѣ пошлю, да ю кинга права, да ю
 верована, да плати дѣровчанинъ и безъ прѣставѣнни. ако
 ли татъ или хѣсаръ ѡзми дѣровчанинъ ѡ ваноѣ владаню,
 тко се ѡкѣ, да плати дѣровчанинъ безъ приставѣнни, а го-
 сподинъ ванъ есаки шестъ волова на свою главѣ. и да се не
 вратѣ, ако ратъ бѣде, чѣса вогъ ѡанши, мѣгю Боснѣмъ з
 Дѣровнишмъ, да да господинъ ванъ Стѣпанъ рокъ дѣров-
 чаншмъ .ѡ. мѣсца, да си погю ѡ Дѣровнишъ слободно: на
 то им ѣ вѣра господина вана Стѣпана. а дѣровчани да живѣ
 хѣмскомъ землшмъ ѡ нихъ законъ ѡ прѣшмъ. а швомъ пи-
 саню свѣдокъ жѣпанъ Крѣкша и велики воєвода Бладисавъ
 Галишникъ и Бокосавъ Типчникъ, Радосавъ Хлапѣновичъ,
 Стѣпко Радосаликъ, Милошъ Бѣокасики, Стѣфанъ Дрѣжчикъ,
 Бѣдисавъ Гонсаликъ, Бладисавъ Бѣокасики, Мнотѣнъ Дра-
 жикевички, Прѣвсавъ Милевратики. а шдѣ Завершѣ жѣ-
 панъ Иваханъ Прѣиловички, Блатко Добровѣновички, чѣоникъ
 хлапъ Иванъ Бѣдисаликъ, Днѣошъ Тихѣорадовикъ, Гонсавъ
 Бѣисловички и Браношъ Чѣпръникъ, кнезь Павло Хрѣвати-
 никъ, Стѣпанацъ Бѣисалики. а сию кингъ писа Прѣвоѣ динки
 велики славнога господина вана Стѣпана, господина свѣмъ
 землшмъ босансцѣмъ и хѣмьсцѣмъ и донѣмъ краѣмъ госпо-
 динъ. а сан прѣписанъ хрѣсовон, кон прѣнишѣ поклѣсарѣ
 дѣровачци шдѣ господина вана, Лѣче Марѣка Лѣкарѣвники и
 Фѣлѣнъ Матинъ Пѣлѣвички, како ю законъ вѣно мѣгю госпо-
 дшмъ босанскишмъ старшмъ и шдѣ почѣла свѣто почнѣша, да
 се не помѣтѣ, пачѣ да се зна, швон да храни господинъ
 ванъ ѡ свою кѣкю, а дрѣги хрѣсовон да храни господина вана
 Стѣпана Стѣпанъ Бѣнчѣлики. прѣписавъ шдѣ заповѣди кнезя
 дѣровачкога и свѣга вѣки, що им се видѣло, тои писавъ, ни

прѣмкохъ ни змкохъ, и запечатихъ печатю шпкинѣ дѣбровачкѣ, и потвердихъ, яко да не есакомѣ веровано яко граматикѣ шпкинѣ дѣбровачкѣ ѿ вѣрѣме князя Маврожтника зпавѣниѣ Исѹ Христа .х.а.т.а.в. лѣто, индиктиона .ѿ.і., мисѣца октобры .кѣ.

Cod. ragus. fol. 52. b.: 1332. die 23. de otubrio priuilegio de ban Stipan per li piaidi escoder debito in Bossna con.... e per guera dar termine a Raguxei mexi VI.

LXXXVI. (1332) 6840.

Stephanus Uroš III., Serbiae rex, crucem donat ecclesiae in Dečani.

х.ѿшм. Мы Стефанъ Урошъ .г. Немана .ѿ., милостію божію царь всесервскихъ и поморскихъ земель, сей крестъ честное древо, на немже распет се господь нашъ Исѹсъ Христосъ, приложихъ домъ пандократоровѹ зовомъ Дечани неотето во бѹдѹщій вѣкъ, якоже въ рѹсоголи заветъшано .єсть.

Inscriptio recentior in cruce, quae est in ecclesia in Dečani. Дечан. првен. 33.

LXXXVII. (1332) 6840.

Stephanus (Uroš III.), Serbiae rex.

Светын Стефанъ краљ дечанскій .х.ѿшм.

Inscriptio recentior in cruce, quae est in ecclesia in Dečani. Дечан. првен. 68.

LXXXVIII. (1325, recte 1333) 6833. 22. januarii. ind. I. Polog.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, Ragusio vendit Rat, Ston, Prevlaka et regionem maritimam a Prevlaka usque ad Ragusium et insulam Posrednica quingentis hyperpyris annuis.

Господь с нескес призре видети снии чловецаские и зсашати гласъ всѣхъ зпекѹщихъ на нь, дръжѣи шепастню всѣ тварь, имже царне царствѹють и мѹчителне дръжеть землю, вога едний Исѹ Христъ вѣчера и данасъ тажде и ва вники, изаврабни светѣе рѹднителѣ и правднителѣ кралевства срѣпские землѣ, и поморские и прѹсладен ихъ паче всѣхъ царь земал-

Манѣкъ, Градиславъ Обшеница, Никшала Бѣки, архидиѣкъ
Маринъ Баранинъ. и егоже бога изволю господарствовати по
насъ, мшлю мшкѣ господина и врата, сивган писанѣ не
потворити, иже даровахъ за правѣ любавъ василѣмъ двѣ-
ершачемъ, за поравштанѣ и за часть нхъ: тко ли сие
потвори, да е проклетъ въдъ господина евога вседержителю и
въдъ пречисте его матере и въдъ .ѢІ. свѣтихъ апѣстола и въдъ .Д.
еванѣлисте и въдъ .ТНІ. свѣтихъ штацъ иже еа Никен, и да естъ
причтена Исидъ предателю христѣвъ, и въдъ краљевства ми да
е проклетъ, а таквени да примѣ гниевъ и наказанѣ въдъ кра-
љевства ми, и да плати .Ѣ. тисѣће перперъ, и да ми е невѣранъ.

Стефанъ по милости божиен краљ все сръбске
земле и поморске.

Duae subscriptiones turcicae.

По заповѣди господина ми Хамза кѣга ми Радѣна ди-
ѣкъ шкон сѣк исписахъ ис-кингѣ краља Степана на пѣнѣ, ка-
кѣ сѣ ѣ записѣ гокори.

Tria apographa chartac. versionis e latino factae in
c. r. archivio Viennae. Сномен. 37. Origin. lat. membran. si-
gillo avulso in eodem c. r. archivio Viennae praebet annum
millesimum trecentesium tertium decimum et tertium, et
sequentem serbicam habet subscriptionem: стефанъ по ми-
лости божиен краљ все сръбске земље и поморске, et a
tergo: Priuilegium domini regis Raxie de concession Punc-
ete Stagni. Apographum cod. rag. f. 22. b. habet sequentia:
1326 a di 22. zenaro fato in Pologo, priuilegio de re Stefano
de Raxia, dono Ponta e Stagno e tuto Primorie sin a Raguxa
e la ixola Posrdniça, como zirchunda Neretua, e che li se
dia per tributo perperi 500 con altro tributo de Raxia.

LXXXIX. 1333. ind. I. 15. martii. Srebrnik.

Stephanus, Bosnae banus, Ragusio dat Rat, Ston et
Prevlaka et insulas jacentes circa Rat.

Еъ начѣтакъ штаца, въ испльниеніе сина и свѣтаго дѣха.
еа листѣ рожастѣа христѣва .хѣтаг. листѣ, индица прѣва,
.ѢІ. данъ на ѣ. фрѣвара мѣсеца ми господинъ Стефанъ, по
милости божиен еанъ Босни и Хсори и Соли и господинъ
хамскон земли, мки прѣ... и слога наша любимо, и нимѣ

мнѡлость наша даѣмо са користию и са любовію, како се достон
 ўдържати, ка сва(комѹ) казанію, шко да знаію всаки сен дин и
 ва вѣдѣще, кон те послані енти аминь. и прѣзиранию, благово-
 лѣнію сѣмѣднѣтелю и много поработанію ш бащинѣ и властѣлю и
 людію дѣловачци и нашнѣмъ прародителѣмъ и намъ вѣле
 много, и хоте шдѣ сѣле поработати са вожіемъ хотнѣніемъ,
 за то ми, господинъ банъ Стефанъ, и мои синови и знѹчіе, и
 до колнѣ снѣмѣ моѹ вѣде, до вѣка вѣкома, дамо и дарова-
 смо до вѣка вѣкома ѹ бащинѹ и ѹ племенитѹ людіемъ дѣ-
 ровачкнѣмъ а нашнѣмъ дразнѣмъ прѣштелѣмъ вась Рать и
 Стонь и Прѣвлакъ и штоке, кон сѹ школо Рата, и са сѣнѣмъ,
 що се нахѡди знѹтра Рата и Прѣвлаке, и горе и полѡи, дѣ-
 браке, лнѣсь, траве, воде, сѣлаа и все, що іе шдѣ Прѣвлаке
 до Лонца, и сѣдѣце и глобе и крѣви ѹ мирѹ, да вѣдѹ на
 ннхъ волю, да нмаю и дрѣже, и да чинѣ ксѹ свою волю и
 хотнѣніе како шдѣ своѹ бащинѣ, до вѣки вѣкома, и да сѹ
 волии зидати задн, торнѣ, дг-н-ѣмъ хотнѣніе, и прѣкопати
 Прѣвлакъ шдѣ мора до мора и направлѣти на свою волю и
 хотнѣніе. и шще сѣ шветѹіе господинъ банъ Стефанъ сѣбе и
 своѹ снѣмѣ, ако сѣ сѣлѹчи ѹ ннкоѹ вѣрѣнѣмѣ или господинъ
 нан властѣлинъ нан граждинъ или людію, кон еи пакѡстили
 Рѣтѹ нан Прѣвлаци, да поможе, колнко може наша шкѡсть.
 а за то ми шпкина и людію града Дѣровннѣа все добро шпки-
 но господинъ банъ Стефанъ и неговѣмъ синовѣмъ и снѣмѹ
 неговѹ до вѣка шдѣ мѹшке главе и до згорѣннѣ снѣта даѣмо
 за Прѣвлакъ и за Стонь .ѣ. цѣть перѣпера до згорѣннѣ снѣта
 шдѣ тогази доѣнтка, ко нмѣ ходити междѹ нами ѹ Дѣров-
 ннцѣ ѹ онѡи вѣрѣнѣмѣ, ако банъ и неговѣ синови и неговѣ
 снѣмѣ мѹшкон главе, и не вѣдѹ господа хѡмскѡи землѣи, ми
 шпкина дѣровачка даѣмо шнзи доѣнтѡкъ на шнзи данъ
 сѣтаго Ыласнѣ .ѣ. цѣть перѣпера, како іе згора писано. и
 шще сѣ шветѹіе шпкина дѣровачка, ако ѹ ннкоѹ вѣрѣнѣмѣ
 прѣде господинъ банъ Стефанъ ѹ Дѣровннѣмъ или неговѣ си-
 новѣ или негово снѣмѣ до згорѣннѣ снѣта мѹшке главе, да
 мѹ дамо полѡче зиданѣ прѣнѣвати, до кол-н-ѣи іе стати,
 кѣзъ ннѣднога нѣнѣма. и шще сѣ шветѹіе шпкина дѣровачка,
 да не прѣмѣмо ѹ Прѣнѣвлакъ и ѹ Стонь и ѹ Рать и ѹ шнѣзи
 штоке, кѣ смо ѹзѣли шдѣ господина бана Стефана, неговѣ

БЛАГОВѢЩЕНІЯ, КИ ЕЩЕ НИМѢ НЕБЫВАЮЩА И НЕГОЛѢМЪ СИНОВОДѢ И НЕГОЛѢ СМѢНЕНІИ ДО ЗГОРѢНІИ СЕИСТА. А МІ ГОСПОДИНѢ БАНѢ СТЕФАНѢ ЗАКЛИНѢ СЯ В СЕИТОУ БОЖІЕ ІВАНГЕЛІЕ И В .Д. ІВАНГЕЛІСТА И В .КІ. АПОСТОЛА И В ЕСЕ МОЩІИ СЕИТЕ, КОЮ СЯ В ДУБРОВНИЦІ, ЗА МЕНЕ И ЗА МОЮХЪ СИНОВА И ЗА МОЮ СЕМЕ ПО МЫШКОМѢ КОЛИНѢ ВО ЗГОРѢНІИ СЕИСТА, СЕИ ТОИ ТЕРѢДО ИМАТИ И ДРЪЖАТИ И НЕ ПОТВОРИТИ ДО ЗГОРѢНІИ СЕИСТА. И ЕСЕ ЕНШЕ ПИСАНО А МІ ОБЩИННА И ЕСИ ЛЮДІЕ ДУБРОВЛЧЦИ КЛѢМЕМО СЯ В СЕИТО БОЖІЕ ІВАНГЕЛІЕ И В .Д. ІВАНГЕЛІСТИ И В .КІ. АПОСТОЛА И В СЕИ СЕИТЕ МОЩІИ, КОЮ СЯ В ДУБРОВНИЦІ, ЗА НАСЯ И ЗА НАШИ СИНОВЕ И ЗА НАШЕ (И)АТРАЖІЕ ДО ЗГОРѢНІИ СЕИСТА, ЕСЕ ТЕРѢДО ДА ИМАМО И ДРЪЖИМО ДО КОНЦА СЕИСТА ИПОМАЧНО. И ЗА ТО СТАВЛЯЮ МІ (ГОСПОДИНѢ) БАНѢ СТЕФАНѢ СВОЮ ЗЛАТѢ ПЕЧАТЬ, ДА ІВ КІРОВАНО, СВАКИ ДА ЗНАЮТЪ И ВИДИ ИСТИНѢ. А ТОМѢ СЯ .Д. ПОВЕЛѢ...А.. ДЕНЕ ЛАТИНСЦИ А ДЕН СРЪПСЦИ, А СЕИ СЯ ПЕЧАКИНЕ ЗЛАТНИМИ ПЕЧАТИ: ДЕНЕ СТА ПОВЕЛѢ В ГОСПОДИНА КАМА СТЕФАНѢ А ДЕНЕ ПОВЕЛѢ В ДУБРОВНИЦІ. А ТО ІВ ПИСАНО ПОДЪ ГРАДОМЪ ПОДЪ БРЪВРЪННИКОМЪ. А ТОМѢ СВЕДОЦИ ЗВАНИ МОИМИ БИТАНѢ ТИХѠРАДИКЪ, РАДОСЛАВЪ ХЛАПОВНИКЪ, МІЛОШЪ БАВКАСКИКЪ, ХРЪВАТИНЪ СТЕФАННИКЪ, СТЕФАНЪ ДРЪВШНИКЪ, ТЕРѢТКО ІВАНХІНИКЪ, И ЗА ТО ДА .Г. ПРѢСТАВЕ ДНЕОШЪ ТИХѠРАНИКЪ, ШИТКО ХЛАПОВНИКЪ, МІХУДЛО МЕНЧЕТИКЪ ДУБРОВЧАНИНЪ.

Cod. ragus. fol. 25. a.: MCCCXXXIII a di 15. de
freuaro, priuilegio fato soto Srebrnich, ban Stipan con-
fermo la Ponta, e le ixole dono, le qual sono a.... perperi
500 dar tribuo a re de Bossna, a non ačetar niun bosgnan in
Stagno ne in Ponta.

XC. 1334. 19. maji. Dobrušta.

Stephanus, Serbiae rex, confirmat donationem terrae Stonski Rt, vetat Ragusinos apud se recipere homines regis, et statuit sacerdotem serbum posse degere in illa terra.

† ПИШЕ КРАЛЕВСТВО МИ, ДА Ю ВЪДОМО ВСАКОМУ, КАКО СЕ КЪШЕ ПОРАСЪРЧИЛО КРАЛЕВСТВО МИ НА ВЛАСТЕЛ ДЪВРОВЪЧНИ ЗА СТОНЪСКИ РІДЪ, И ШИИ ВІДЪКЪШЕ РАСЪРЧИНИЮ КРАЛЕВСТВА МИ ПОСАЛШЕ КЪ КРАЛЕВСТВУ МИ ВЛАСТЕЛ СВОЕ ЖЪИИ БЛЪКСО-ЕКИИ И ЖЪИИ ЖЪРЪГОЕКИИ И НИКОЛИЦЪ МАРЪТИНЪШЕНКИИ ѽ ПОКАНСАРСТВО КРАЛЕВСТВУ МИ, И ПРИДОШЕ КРАЛЕВСТВУ МИ,

и утѣниши все хотѣннѣ кралѣвѣства ми. да вѣдѣнь кралѣвѣство ми, юре присташи на все волю кралѣвѣства ми, и правѣ сѣужевѣ нѣхъ кралѣвѣствѣ ми, и сътвори нмѣ мнолѣсть и записаниѣ кралѣвѣство ми, и потверди нмѣ кралѣвѣство ми **Стоньски Редѣ**, како нмѣ га ю дало и записало кралѣвѣство ми, такози да си га дрѣже свободно безѣ всеки забавѣ с ми-лѣстнѣю кралѣвѣства ми, тѣмѣжде шѣразомѣ, како нмѣ га юсть записало кралѣвѣство ми ѿ прѣднѣю повѣлю; понижѣ нмѣ потверди кралѣвѣство ми мнолѣсть и записаниѣ кралѣвѣства ми, и по семѣ да нѣсть междѣ кралѣвѣствоми ми и мегю нмѣ никомъ свада разѣѣ право житнѣ, како юсть и прѣгѣ бѣло. и ѿтѣкмѣсѣмо се мегю совоми, каго не прѣимѣ ниѣднога чловеѣка шдѣ землѣ кралѣвѣства ми лихѣо шнѣхъ-зи люди кралѣвѣства ми, конѣхъ засташи ѿ **Стонѣ** и ѿ **Рѣтъ**, този да си дрѣже с ми-лѣстнѣю кралѣвѣства ми; а за нмѣ лю-ди, конѣ нѣсѣ шдѣ землѣ кралѣвѣства ми, за този да не нмѣ печалѣи кралѣвѣство ми; и ако се нанде кон годѣ чловеѣкъ шдѣ землѣ кралѣвѣства ми разѣѣ шнѣхъ-зи люди, коѣ нмѣ юсть дало кралѣвѣство ми, коѣ засташи ѿ **Стонѣ** и ѿ **Рѣтъ**, юре кѣдѣ приѣван, кѣдѣ га нмѣ искати кралѣвѣство ми или чловеѣкъ кралѣвѣства ми, да да князь дѣбровѣчѣки и власте-лѣ дѣбровѣчѣци пристава момѣ чловеѣкъ, и да погю ѿ **Стонѣ** и ѿ **Рѣтъ**, да га ище с момѣ чловеѣкомѣ. и колико се люди нандѣ шдѣ землѣ кралѣвѣства ми, да юсть за все за то дѣмѣжна шпѣкина и градѣ, да нѣхъ подде чловеѣкъ кралѣвѣства ми, кога годѣ пошлѣ кралѣвѣство ми; аке ли чловеѣкъ кралѣвѣства ми не шѣрѣте ниѣднога чловеѣка шдѣ землѣ кралѣвѣства ми, а кралѣвѣство ми не нмѣ вѣровати, юре юсть сѣкози, да нарече кралѣвѣство ми чѣтиремѣ или петимѣ властѣломи дѣбровѣчѣкимѣ, да ми се шдѣклѣнѣ ѿ **Богороди-цѣ** дѣбровѣчѣкъ прѣдѣ чловеѣкомѣ кралѣвѣства ми, каго нѣ ниѣднога чловеѣка кралѣвѣства ми ни ѿ **Рѣтъ** ни ѿ **Стонѣ**, ни ю сѣслѣнѣ ни скрѣвенѣ ѿ нѣхъ сѣѣсти ниѣдинѣ чловеѣкъ кралѣвѣства ми. и юре се сѣ заклали кралѣвѣствѣ ми властѣлѣ дѣбровѣчѣци, да прѣкѣнѣа поѣ срѣвѣски, и да поѣ ѿ **црѣк-вахъ**, коѣ сѣ ѿ **Стонѣ** и ѿ **Рѣтъ**, како юсть повѣлѣвало кра-лѣвѣство ми. и аке се згодѣ разѣмирнѣ междѣ кралѣвѣствоми ми и градоми дѣбровѣчѣкимѣ, да ни воюѣ чловеѣкъ изѣ

СТОМА ИЗЪ РѢТА НА ЗЕМЛЯЮ КРАЛѢВСТВА МИ НИ НА ЧЛОНѢКА
КРАЛѢВСТВА МИ. И АКЕ ПРѢСТѢПИ ШЕЛКИНА ДѢВРОВЪЧКА СИ
ШЕЛЪТЪ, КОН СЪ ШЕЛЦАМИ КРАЛѢВСТЕУ МИ, ДА СЪ КРИЕН КРА-
ЛѢВСТЕУ МИ, И АКЕ ИМА НЕ УЗМОЖЕ КРАЛѢВСТЕО МИ ДАТИ МАМЪ
УЗРОКЪ КРИЕНИИ, ДА МИ СЕ ШДЪКАЛЪНЪ .І. ВЛАСТЕА ДѢВРОВЪ-
ЧКИХЪ, КАГО ИКЪСЪ КРИЕН НИ ПРѢСТѢПИЛИ ШЕЛЪТИ ВНИШЕ ПИСАНЪ-
НИЮ. И КАКО КЕ СЪХРАНИТЬ КРАЛѢВСТЕО МИ СИ ШЕЛЪТИ ЗАПИ-
САНИИ КРАЛѢВСТВА МИ, ТАГО ДА СЪХРАНИТЬ ГОСПОДЪ БОГЪ ДѢ-
ШЪ И ТѢЛО КРАЛѢВСТВА МИ ЕЪ СНИЕМЪ ВЪЦѢ И ЕЪ ПРИДѢЦИМЪ.
И СИНЕ СТВОРИ И ЗАПИСА КРАЛѢВСТЕО МИ ЕЪ АЛѢТО .Х.Д. И .Т. И
.АД., МѢСЦА МАИ .ДІ. ДАНЪ, А ЦОЦАНЪ ПРѢКРУЧИ И ПОДЪ-
ПИСА И ЗАПЕЧАТИ НА ДѢВРОВЪЦИ.

† **Стефанъ краля.**

A tergo: 1334. Priuilegio de re, conferma Ponta e Stagno, che non posano acetar omeni de Bossana, e che schia- uoneschi preti Stagno.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 39.

XCI. (1335) 6843.

Frater Vita Catharinus conditor ecclesiae in Dečani, regnante Stephano Uroš III.

Фрадѣ ВѢТА, МАЛИ БРАТЪ, ПРОТОМАНИСТОУ ИЗЪ КОТОРА,
ГРАДА КРАЛѢКА, СЪЗНА ОУЪЗИ ЦРКОВЪ СЕРТО(ГА) НАНДОКРАТОРА
ГОСПОДИНУ КРАЛЮ СТЕФАНУ УРОШУ .І. ІМУ И СВОІМУ СЫНУ
СЕРТОМОУ И ПРѢСЛАВНОМУ И ПРѢСЛАВНОМУ ГОСПОДИНУ КРАЛЮ
СТЕФАНУ. СЪЗНА СЕ ЗА .ІІ. ГОДИЦЪ, И ДОСПѢЛА Е СЪ ВСѢМЪ
ЦРКОВЪ ЕЪ АЛѢТО .Х.С.Ѣ.М.Г.

Inscriptio recens in ecclesia in Dečani. Дечан. првен. 13.

XCII. (1321—1336).

Stephanus Uroš, Serbiae rex, pagos quosdam donat monasterio Chilandar.

† **К. тѢКЪ,** НИЗАРЪХО И ЧЮДОТЕОРИ ХРИСТОВЪ НИКОЛАЮ,
ПРИПАДАЮ И МОЛЮ СЕ ПОМИЛОУВАНИЕМЪ ТВОИМЪ ТИПИМЪ И
СКОРЪМЪ ВАСТОУПЛЕНИЕМЪ БОГА МОЕГО ПОМИЛОУВАЕША МЕ,
ИЗВѢСТИ МЕ ХОТЕ ИЗЪ ГЛАУКНИИ ПРѢКСПОДИТЕГО, ПОЗАВЕДѢША МИ
ОУГО ЛОУКАНИ БРАТЪ, ИКО И РАЖДИКИНАНА ОУСТРОИТИ ОУТРОБОУ

родителя краінаства мн, и вьверѣши мѣ хотѣ въ рокѣ по-
гыбѣлаши, яко не быти мн наследника столоу штьчѣства
моего, не волю ни хотѣниа мѣго, нѣ заветию и про-
морьскаго миродрѣжца, вьсхотѣ оубо волѣзши мѣго поне-
сти недоугы же вьсприети, па подобнь бывѣ по есемоу
развѣ грѣха сего иставеша сътворити. не тѣчню же сего
единного своеждениа ради нѣ пачѣ всего сего юствѣства по-
доб(н)о юствѣ рѣши нынѣшнимъ словеса съ испитаниа мѣ, добро
юствѣ сншати, пользоу оубо приносити доуши, рече оубо:
нищоуши словеса блага жизнь вѣчноюу шерицоути. царьскоу
оубо таниоу добро юствѣ танти а божьственоу же слово съ
любовню вѣри истинниа изъяснити, пророкоу оубо глаголю-
щоу боگوштьцоу: сладшамъ словеса твоа пачѣ меда оустома
мома. зде же не добро юствѣ срамлѣти сѣ ташюущихъ ни тѣ-
лаиѣта скриима, югоже и вьсприехома шть роуки благаго
питателя жизни, и не прѣкоудимъ алычоуше, нѣ пачѣ наси-
тим сѣ пива доуховна шть источника непрѣснхуама ниврарха
христова и чоудотворца Николи, присниа юго и теплѣи по-
моуши. помилуебавъ мѣ и застоупивъ мѣ шть видимихъ и
невидимихъ врагъ и противниихъ врагъ и соупостати; блага
же и незлобыи, чловѣколюбивъ богъ, призрѣи на мѣ ми-
лосрѣднимъ си шкомъ, извѣсти мѣ и хотѣ ш(ть) рова оустраш-
ша сѣ, на тѣ же и изъ непостидноу оупѣваннѣ надѣи сѣ и твое
имѣ всегда признаю, владыко мой, ти же мн дарова столь
штьчѣства мн, и не мнѣщоу сѣ мнѣ, нѣ яко въ снѣ видѣ-
ниа видѣти. тим же и изъ, въ Христа бога вѣрии краля и
съ богомъ самодрѣжца встѣхъ срескиихъ и поморьскиихъ
земель, Стефана, вьноукъ прѣвесокаго и светаго и страш-
наго краля Стефана Уроша, прѣоуноукъ господина ни и
прѣподобнаго штьца Симеоуна Стѣфана Неманиа, новааго
мироточца, владыкы бывѣшааго самодрѣжавѣна срьбьскыхъ
и поморьскыхъ земель, и краінаство мн благосрѣднѣмъ оу-
моливъ вышѣ смнсла щедротъ си ш спасениа зданиа всадѣ-
телниа юго дѣснице придохъ въ мѣсто рекомо Добрыца,
изокрѣтохъ цркъвъ светаго и великославнаго чоудотворца
христова Николи запоустѣкешоу и разорениоу до коньца, и
милосрѣдобавши сѣ и съзидахъ и шкниихъ храмъ тѣи света-
го чоудотворца Николи, да юствѣ въ помѣни краінаствоу

ми, паче же къ тои цркви да краљевство ми и приложи село Доброуѣоу съ забѣломъ и с планиномъ и съ млинн и сѣнокоси с мегѣми и съ всѣми правинами села того, село Жоури с мегѣми и съ всѣми правинами села того, село Бръеница с мегѣми и съ всѣми правинами села того, село Калогени съ црквию и Смоулики и с мегѣми и съ всѣми правинами села того, село Боевни с мегѣми и с планиномъ и съ всѣми правинами села того. тако да и записа краљевство ми, да дрѣжи и шелада светы Никола доброуѣски ѡкоже и нинѣ светыи и божьстельнии цркви, такожде и светы Никола доброуѣски да дрѣжить тазѣ села, и да шелада съ всѣми правинами, и како ѣсть законъ людемъ мѣтохнискимъ оу работахъ црковнихъ и оу работахъ краљевства ми, и такожде и тѣмъзи селамъ и въ тоуждѣ свобооу, и да не има нитко шеласти надъ ни(ми) тѣкмо калоуѣрь, коега постави игоумънъ Светыи Горѣ и адоньскии богородице хиландарскии, понеже ѣсть подѣписано оу шеласть ѣю. и молю ви ш господы, шѣци и брати, кога богъ изволи по смърти краљевства ми тако господьствоуѣица или сыни краљевства ми или кто ш(тѣ) соудники краљевства ми, снѣмоу записанному мноу, Стефаномъ краљемъ четвертымъ, не потворенноу быти нѣ паче потвержденноу. кто ли дрѣзистъ разорити снѣ записаннѣ, да ѣсть проклетъ шѣтѣ господа бога вседрѣжителѣ и шѣтѣ прѣчистѣи богородице и шѣдѣ(три)и и шѣдѣ .тѣи. шѣтѣ никѣнскихъ и шѣтѣ всѣхъ светыхъ шѣтѣ вѣка богоу оугождьшѣхъ и ш(тѣ) всѣхъ правовѣрнихъ архѣпискоупъ и пискоупъ и игоумънъ сръбьскихъ, и шѣтѣ мене грѣшнаго да нѣ благословленъ, нѣ да ѣсть проклетъ и оу си вѣкъ и оу придоуѣи. аминъ. и приложи краљевство ми винограда любовъ на Бгледницѣ на мегы любѣжньскои и трѣгъ оу Призрѣнѣ прѣдъ праздникомъ светаго Николи, да ѣсть сѣтѣи цркви тои. и шѣтѣ царнии оу светаго спаса на всако годици .ри. перперъ да се даѣ доходоу цркви тои.

† Стефанъ въ Христа благовѣрни краљ и съ богшъ самоуѣжѣцъ всѣхъ сръбьскихъ и поморскихъ земль.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in mon. Chilandar.
D. Avraam. Опис. 38.

XСІІІ. (1321—1336).

Stephanus Uroš, Serbiae rex, confirmat donationem pagi Brčeli factam a казньцъ Demetrio S. Nicolao in Vranjina.

† К тѣбѣ, иже рарѣхо и чюдотворѣе христовѣ Николаю, припадаю молю се, помилуемъ твоимъ скорымъ застоупниемъ и бога моего помилуемъша ме и изведъша ме изъ глѣбныя рова прѣисподняго, заточена ме бываша родителемъ кралевѣства ми, не волюю ни хотѣннѣемъ его на завѣстнѣю злыхъ и пронорѣшмыихъ люди, на тѣмъ застоупнѣе и помилуемъ ме и дарова ми столь штычѣства моего: того ради видѣвъ кралевѣство ми храмъ твои еже оу Бранинѣ и приложениѣ кралевѣства ми, еже приложихъ, къда господовахъ Зетою, неразорено и неповрѣжденно родителемъ кралевѣства ми на паче оутверждено, и кралевѣство ми приложни и шче потвердыи съ всакнимъ оутвержденнѣемъ, еже записахъ оу господѣстѣе си, къда не бѣхъ кралимъ, те все правни и метохы да има светыи Никола съ всѣми правниами, шкоже лѣпо и подобно светнымъ и божѣственнымъ црквиамъ свое правни и метохы дръжати. и видѣ кралевѣство ми правотѣрноу поработаниѣ властелина кралевѣства ми, казньца Дѣмитра, и видѣхъ желаниѣ югово (иже)рхы, иже рю и чюдотворѣоу (ско)ромоу въ помощехъ Николѣ вранинѣскомоу, нѣже и гробъ оустрои прѣставленнѣю своемоу, и испроси оу кралевѣства ми село свое Бръчелѣ приложити светомоу Николѣ съ всѣми мегими и съ всѣми правниами села тога, шко до живота своего тѣмъзи селомъ да се храныи казньца Дѣмитръ и югова жена, а по животѣ юговѣ да юсть цркви съ всакнимъ оутвержденнѣемъ; и ако (се) югова жена шмоужни по юговѣ смръти, да не метѣхъ съ шнѣмъзи селомъ; ако ли се не шмоужни, да има храноу ште цркве, а цркви свѣтаго Николи да дръжи село Бръчелѣ ..... всѣми ниѣми людьми села тога съ всѣми правниами шко ..... ниѣ метохы ..... законъ и... тоужде свободоу шкоже и прѣж.... (села) и метохы, шко семоу виты терѣдоу и непоколѣенмоу. кто ли се шерѣте сии потворнѣе господѣствоуиѣи или сынъ кралевѣства ми и соу-

родѣникъ кралевѣства ми, или кога богъ изволи еѡ(ти) господствующаа, да моу ю соупрѣникъ бога и прѣсвѣта богородица, и чѣстѣми крѣсть да моу нѣ помощѣи(нкѣ) къ си вѣкъ и въ прѣд(оуц)ни, и свѣтѣи Никола да моу ю соупрѣникъ на вѣторомъ пришестьи. а шдѣ властель великихъ и малихъ (кто) сѣ шверѣте испакостивъ что любо до(моу) свѣтаго Николи, да приеме гнѣвъ и наказаніе шть кралевѣствоующаа(го, и) да платѣи краю .т. перѣперѣ. сего ради подѣпишоу въ сѣдѣніи вѣкъ.

† Стефанъ Оурушъ краљъ. †

Origin. sine dubio membran. in Cetinje. Ex apographo (fac-simile), quod nobiscum communicavit Montis Nigri vladika Petrus Petrović Njeguš.

XCIV. (1321—1336).

Stephanus Uroš, Serbiae rex, fines constituit pagi Brčeli donati S. Nicolao in Vranjina.

..... падаю моле се, помилуванъи твоимъ скоримъ застоу(пленіи)емъ), извѣдыша мѣ изъ глосѣмни рока прѣисподѣнаго ..... волю ни хотѣиуемъ юго нѣ завистию занхъ ..... (помилува)еъ мѣ и дарова ми столь штьчѣства моего: того ради ..... и приложениу кралевѣства ми, юже приложихъ ... неопроверѣдино родителѣмъ кралевѣства ми нѣ паче оутверѣдино. и кралевѣство ми приложи и шце потерѣди сѣ всакимъ оутверѣдениемъ, юже записахъ оу господствѣ си, кѣда (и)е вѣхъ кралемъ, те вѣсе правни и мѣтохнѣ да има свѣтѣи Никола сѣ вѣсѣми правинами, шкоже лѣпо и подобно свѣтымъ и божьствѣнымъ црѣквамъ своѣ правни и мѣтохнѣ дрѣжати. тѣмъже и азъ по мнлости вожиши Стефанъ краљъ ендѣ кралевѣство ми оутверѣдино и записано прародитѣи и родитѣи кралевѣства ми, и по томъже образоу кралевѣство ми припадаю къ мнлосрѣдию свѣтаго Николи нже оу Бранимѣ, югда вѣхъ немоушъ оу Прицинѣ, и дахъ сло оу Чрѣмьници именимъ Брѣчѣи сѣ вѣсѣми людьми и мѣгами и засѣлци, и кто оузыме, чѣто ю дрѣжалъ казньицъ Дмитръ сѣ всакими правинами, оу тоугѣ работоу како и нне мѣтохнѣ, и шѣсвоодиуъ шдѣ всакѣ работѣ кралевѣства ми, шть позова и шдѣ воньке и шдѣ внограда и шдѣ сѣна

и шдъ пьсь, шко семоу быти твердоу и непоколѣблнмоу. а се меге села того: шть свѣте Тронце низъ Брѣкъ тере оу Батоушоу, шть Батоуше низъ Гоуходоу тере оу Биволя Глаѣда, шдъ Биволя Глаѣда тере оу Прѣхннѣ, шдъ Прѣхннѣ оу Тѣскннѣ Оулицѣ, шдъ Тѣскннѣ Оулицѣ, како се ками ваи поврѣхъ Стола, тере оу Лисѣ Оулицѣ, шдъ Лисѣ Оулицѣ прѣко оу Бирѣ, шдъ Бира оузы Рѣкоу оу Томинѣ Потока прѣко оу Брѣчело тере оу Бѣли Клякъ, съ Бѣлога Кляка прѣко на Дрѣнѣ, съ Дрѣна на Лѣсковьцѣ, съ Лѣсковьца на Грабѣ, съ Граба на Бавьцѣ, съ Бавьца на Чирѣ на Мали, съ Чира на Течалѣ, шть Течали на свѣтоу Тронцѣ, и шко семоу быти твердоу и непоколѣблнмоу. кѣто ли се обрѣте снѣ потворнѣ господствоуѣи или сынѣ кралѣвства ми или соудородникѣ кралѣвства ми, или кога богъ изволи быти господствоуѣющаго, да моу соудородникѣ богъ и прѣсвѣта богородица, и чѣстныи крѣсть да моу иѣ помощникѣ въ си и въ придоуци, и свѣти Никола да моу иѣ соудородникѣ на вѣторѣ приишѣти. а шдъ владѣтель великихъ и малыхъ кѣто се шверѣте изпакоствѣ чѣто любо домоу свѣтаго Николи, да приметъ гнѣвъ и наказаннѣ шть кралѣвствоуѣющаго, и да плати кралю .... перперь .... подьписоую .... въскѣмъ.

† Стефанъ кралъ.

А тѣго: Стефанъ кралъ приложѣ село Брѣчело. брѣчевски хрисоволь.

Vetus apographum in Cetinje. Descripsit editor anno 1856 in Cetinje.

XCV. (1321—1336).

Stephanus Uroš, Serbiae rex, dedicat ecclesiam in Dečani.

Прими, владыко господи ш пандократѣ, приноснмоу моленію раба твоего Стефана крала, сіе во приношѣ црковѣ вожьственнѣ съ сынѣмъ моимъ кралѣмъ Стефанѣмъ, взираю на тѣло ми тѣло на(дѣ) грѣкомъ своимъ, и вою се страшнаго ти судища, къ тебѣ припадаю всѣдржителю, помнати ме въ днѣ судныи.

Inscriptio in ecclesia in Dečani. Дечан. првен. 35.

XCVI. (1321—1336).

Stephanus Uroš III., etetor Dečani.

Свѣтѣи краљ Урошъ .Г. тѣи все сръбскѣ земан и поморскѣ и ктитора мѣста сего свѣтаго.

Inscriptio in ecclesia in Dečani. Дечан. првен. 24.

XCVII. (1321—1336).

Stephanus Uroš, Serbiae rex. Chysobullon de terris monasterii Chilandar.

Initium deest. краљевство ми въ хрисоволѣи архіепископовѣхъ.

In mon. Chilandar. P. Uspen. 170.

XCVIII. (1336). 3. novembris.

Stephanus Uroš III., Serbiae rex, moritur.

Ноебра .Г. прѣстави се Оурошъ краљ третѣи.

E Vukii typico chilandarensi.

XCIX. (1342) 6850. ind. VII. Predje Spasova due. U Moravê.

Stephanus, Serbiae rex, donationem facit monasterio Chilandarensi.

† Пѣъ въ Христа бога вѣрныи краљ Стефанъ, сынъ и наслѣдникъ прѣвесокаго краля Оуроша третнега, веселя се доушею и тѣломъ въ божественнѣмъ дарѣ, иже ми дастъ владыка мой Христосъ: къ тебѣ припадаю скоромоу помощныкоу съвѣдоуемоу вѣсаа мой прѣгрѣшенни шельюнаа и немельюнаа, трѣбоуе твою помощи великыю, свѣти нєрархѣ христовъ Николаю, скоромоу и крѣпкомоу помощныкоу, пособителю краљевства ми, веселя се доушею и жєлаю послѣдовати оучению и дѣломъ добринѣмъ свѣтыхъ родителъ и прародителъ моихъ, недостатъчна ихъ исплниты и свѣршити. миѣ же грѣшьномъ и недостѣинному Стефану, богомъ помилованьному и богомъ просвѣщеньному краљу вѣсѣхъ сръпскихъ и поморскихъ земель, и та вѣса видѣвъ краљевство ми и ѣлико ми бысть възможно приложити свѣтымъ црквамъ и великымъ манастирамъ, и изнандѣ краљевство ми црковь свѣтаго Николи

мрачскаго, въ вѣрѣмѣ то слоучивъшюу се старьцоу нже шѣ
 светыхъ мѣсть старьцъ Ивань икономъ ходьчскыи, и да
 моу краіевѣство ми црѣкѣ тоу светаго Николи, да си
 шелада икономъ Ивань црѣквомъ томъ и съ сѣльми вѣсѣми,
 що се находитъ оу црѣкѣ тѣ до іегова живота за іегово
 дръзновеніе, поніеже видѣвъ краіевѣство ми іегово пора-
 ботаніе домоу прѣчистіиу владычице госпожде и богоро-
 дице хиландарскыи, нже іестъ въ Ядонѣ, съ троудомъ и
 вѣсакымъ поспѣхомъ напаче и съ сѣмѣреніемъ, да моу
 іестъ до живота оу помень и за доушоу краіевѣства ми, и
 да іестъ виноу подѣ шеласть светогорьскоу оу послоушаніи
 игоуменоу и вѣсен брати светогорьскон. а игоумень и бра-
 тии да га не потыкнуу съ шнога мѣста, що моу іестъ кра-
 іевѣство ми записало, до іегова живота, развѣ да си се
 дохрани старьцъ Ивань до смърти своіе оу црѣкѣ тѣ света-
 го Николи, паче и іеліко се находитъ людіе оу црѣкѣ тѣ, да
 га слоушаю съ вѣсакымъ страхомъ краіевѣства ми како и вѣса-
 кого господарі игоумена ш вѣсѣхъ работѣхъ, що комоу за-
 повѣдоуіе црѣквыи и краіевѣства ми, не тѣьмо ш рабо-
 тахъ ноу въ вѣсакомъ исправляеніи црѣкв(н)ѣьмъ како и соу-
 щіа старьца коуке краіевѣства ми и брата хиландарьскаа.
 и снѣ прило(жи)въши и записавъши краіевѣство ми Светон
 Горѣ, и молю, іегоже богъ изволи краіевѣствовати на
 прѣстоли светыхъ прародителъ и родителъ краіевѣства
 ми въ земли сръпскон или сынъ краіевѣства ми или братъ
 краіевѣства ми а или кто шдѣ соудьныкы краіевѣства
 ми, молю се іемоу непотвориноу быти моіемоу снѣмоу ма-
 ломоу записаніи икономоу Іваноу, нь паче потвердити и
 прилагати и записати, поніеже прѣвы царіе и краііе и пра-
 родителіе краіевѣства ми нѣсоу разорили, нь паче прило-
 живъши и записовали, іеліко оузыможно было комоу при-
 ложити, такожде и краіевѣство ми не потвори нхъ записа-
 ныи, нь паче потверждахъ и прилагахъ. кто се шверѣте шѣ
 таковыхъ потышавъ диввольскымъ наважденіемъ разорити
 малое се приложеніе и записаніе краіевѣства ми, тако-
 ваго да разоритъ господъ богъ вѣседръжителъ, и въ мѣсто
 помощи и застоупленіи да моу іестъ мѣстителница бого-
 родица хиландарьска и светыи скоріи помощники и вѣрѣхо

Николаю, иже се шепѣта въ мѣстѣ тома, и да га оубиє и поразы сила чѣстнаго и животворищаго крѣста христова, и да юсть проклетъ шдѣ .д. хъ ивѣангелнсть и штъ .вѣ. апо-столаъ и штъ .тнѣ. свѣтыхъ и богоносныхъ штъцаъ иже въ Никѣи, и да юсть прѣчтєнь къ тѣмъ, иже рекоше: възъми, пропани, крѣвъ юго на насъ и на чадѣхъ нашихъ, и да иѣсть благословєнь въ снѣ вѣкъ и въ придоущини, и штъ все-га зѣбора светогорьскаго да коудѣтъ проклетъ. и снѣ записа кралевѣство ми оу Моравѣ прѣгѣ спасова дѣни въ лѣто .хѣшн., индиктивна .з.

† Стефанъ въ Христа бога вѣрни краля вѣсѣхъ сръпскихъ и поморскихъ земаля.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Аугаам. Опис. 42.

C. (1345) 6854. 26. octobris. Pod Serom.

Stephanus, Serbiae rex, tollit vectigal, quod poscebatur a quodam Dabiziv in Trebinje.

† Пише кралевѣство ми, да юсть вѣдомо всакомъ, како придѣшше поклансарє властєли дѣбровѣчци кралевѣствѣ ми подѣ Гєрь: Пиро Грѣвешникъ и Марьтоль Чрѣкенъ и Паске Гѣчетникъ, и говорише кралевѣствѣ ми на слѣгѣ Дабєнжика, како є учинилъ трѣгъ на Трѣкени, и ѣзима шдѣ товара динаръ, кто гредє и ѣ Дѣбровѣникъ, изъ Дѣбровѣника, и шдѣ доєнтка, кон гредє ѣ Дѣбровѣникъ, и говорѣ Дабєнжикъ прѣдѣ кралевѣствоми ми, ѣзимана є и прѣждє шнази царина шнѣдѣзини, а говорѣкє поклансарє дѣбровѣчци: тазѣ царина не ѣзимана шдѣ века шдѣ века, шдѣ колє свѣтъ сталь; и кралевѣство ми изнагє, вѣкъ не ѣзимана тазѣ царина и ѣ монухъ дѣдѣ и прадѣдѣ и ѣ родитєли кралевѣства ми и ѣ кралевѣства ми, и стєори милость кралевѣство ми всеми властєломи дѣбровѣчцими вѣлими и малими, да не шногази трѣга на Трѣкени, како га и прѣждє не бєло, и по сєма сєга да не ѣзима Дабєнжикъ дѣбровѣчаноми ни царинє да ни коєга дохѣдѣка ни трѣговѣцѣ дѣбровѣчѣкомъ ни влахъ ни сръбѣниъ да ни кѣмъ, и кто гредє ѣ Дѣбровѣникъ, изъ Дѣбровѣника; и всацѣ властєли, кон тє стоѣти по Дабєнжикѣ, да не ѣзима царинє тєзи до века ни ѣ сина кралевѣства ми

да ни ѿ кога настоящаго краля ѿ Срѣблихъ. и сие записа кра-
левство ми, да не терѣдо и неразортѣнноу до вѣка. кто ли
потвори сие записанне королевства ми, да несть проклетъ
ѡдъ господа бога и ѡдъ прѣчистне богородице и ѡдигитрие
и ѡдъ свѣтихъ апостолъ .ѡ. врьховникъ, и да га ѡне и по-
рази сила чьстнаго крѣста христова, а таковн потворен да
ми несть не вѣкрнь, и да плати тнѣщѣ перперъ королевствѣ
ми. а сию милость прѣкрѣчи господинъ краля подѣ Германъ,
мѣсеца ѡхтѣбра .кѡ. въ лѣто .хѣѡнд.

† Стефанъ краля.

A tergo: 6854. Stefano re fece, che non sia daçio a
Tribine. Facto per re Stefano. 1340.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 40.

CI. (1346) 6854. ind. XIV. aprili mense.

Stephanus, Serbiae rex. Chrysobullon de terris mo-
nasterii Philothei.

Initium: *Ἡ βασιλεία μου τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι.*

In mon. Philothei. P. Uspen. 170.

CII. (1346) 6854. ind. XIV. aprili mense.

Stephanus, Serbiae rex. Chrysobullon de terris mo-
nasterii Zographi.

In mon. Zographi. P. Uspen. 170.

CIII. (1346) 6854. ind. XIV. aprili mense.

Stephanus, Serbiae rex. Chrysobullon de terris mo-
nasterii Iberorum.

Initium: *Ἐπεὶ οἱ ἐν τῇ κατὰ τὸ ἅγιον ὄρος τοῦ Ἰθω.*

In mon. Iberorum. P. Uspen. 170.

CIV. (1346) 6855. ind. I. decembri mense.

Stephanus, Serbiae rex. Chrysobullon de terris mo-
nasterii Esphigmeni.

Initium: *Καλὴ μὲν καὶ στρατιωτικὴ φάλαγξ.*

In mon. Esphigmeni. P. Uspen. 171.

CV. (1346) 6854. ind. XIV.

Stephanus, Serbiae rex. Chrysobullon de terra Radoliva monasterii Iberorum.

Initium: *Ὡσπερ τὸ ἀναπνεῖν.*

In mon. Iberorum. P. Uspen. 170.

CVI. (1346) 6854.

Stephanus, Serbiae rex. Chrysobullon de terris Batopedii.

Initium: *Καὶ τοῖς μὲν τὰ πρῶτα βάρσα.*

In mon. Batopedii. P. Uspen. 171.

CVII. (1347) 6855. ind. I. januario mense.

Stephanus, Serbiae rex. Chrysobullon de terris monasterii Russorum.

Initium: *Βασιλεῖ πιστῷ καὶ θεοφιλεῖ.*

In mon. Russorum. P. Uspen. 171.

CVIII. (1347) 6855. ind. I. januario mense.

Stephanus, Serbiae rex, caput sancti Panteleemonis donat monasterio Russorum.

In mon. Russorum. P. Uspen. 171.

CIX. (1336—1347). 14. augusti. Nerodimlj.

Stephanus, Serbiae rex, Ragusinis veniam dat in terra sua emendi frumentum.

† Пише кралевѣство ми снѣ, да юсть вѣдомо всако-мѣ. створихъ милость дѣровчаномѣ вѣмѣ, да си кѣпѣю житю по земан и по градовѣхъ кралевѣства ми свободно, да имѣ никто не забави, ни властелинѣ ни владаецъ кралевѣства ми. и кто имѣ продаю, и томѣ да нѣ забави ни утѣ кога, да продаю свободно. кто ли се шеврѣте шчиннѣ нѣкою забавѣ дѣровчанинѣ или земаннинѣ, кон мѣ продаю житю, да приме гнѣвъ и наказание шдѣ кралевѣства ми, и да плати кралевѣствѣ ми .ї. сътъ перперѣ. и сию имѣ милость створихъ ѣ Нѣродимли, мѣсца августѣ .дѣ. днѣ.

† Стефанъ краљъ.

A tergo manu recenti: 1300—1400.

Sigillum avulsum. Origin. chartac. in c. r. archivio
Viennae.

CX. (1336—1347.)

Stephanus, Serbiae rex, statuit Ragusinis neminem
posse vi eripere merces.

† Пише кралѣвство ми, да не вѣдомо есакомѹ. створи
милость кралѣвство ми всѣмъ тръговцѣмъ дѣверовчкнмъ,
кон ходѣ по земли кралѣвства ми, и такози нмѣ се шекѣта
кралѣвство ми въ господа бога и въ прѣчистѹ матерѣ бо-
жнѹ, да нмѣ не ѹзме нища кралѣвство ми безъ кѹпа, ни
кнезь кралѣвства ми ни кн властѣлннѣ ѹ земли кралѣвства
ми да не ѹзме нища безъ кѹпа, ни само кралѣвство ми да
не ѹзме силомъ безъ кѹпа, развѣ да си продаю, свободно хо-
де по земли кралѣвства ми, ни на панагюри ни ѹ коемъ
тръгѹ ѹ земли кралѣвства ми да нмѣ нища не ѹзме силомъ
кралѣвство ми, развѣ да ходѣ по тръговѣхъ, и що своимъ
воломъ продаю кралѣвствѹ ми, да нмѣ кралѣвство ми
плаки кѹпъ како и прочи дюднѣ. и на мою вѣрѹ на кралѣ-
вѹ да се ни ѹ чемъ не потвори кралѣвство ми, що съмѣ
писалѣ.

† Стефанъ кралѣ.

A tergo vetere manu: Pouelia Stephani regis et post-
modum imperatoris, qualiter mercatores debent vendere ita
libere suas mercationes regi et baronibus sicut et ceteris
communalibus personis.

Sigillum, cujus inscriptio illegibillis. Origin. chartac.
in c. r. archivio Viennae.

CXI. (1336—1347.)

Stephanus, Serbiae rex, monacho habitanti in turri
condita prope Chilandar et ecclesiae, quae in ea est, donat
quosdam pagos.

† Безначальнаго, невидимаго, нешписаннааго, все-
снанаго, бесконьчнаго шѣца шдрѣ не шѣлоуѣнѣхъ се сынѣ и
словоу сы ипостаси нѣго, вселюбязны Ісѹсе, прѣклоннѣми
нѣбеса, и съшѣды на землю спасенны ради рѣда чловѣчѣ-

лоу, на Шелановыкъ и подь Роудиницъ въ шкрамъ Смолоуше
и до ливады краливѣхъ мѣю Словыниемъ и Шеръниемъ до
инѣ Братъковѣ прѣко рѣкѣ на цркъвыщѣ Баръваринно и до
връха Ианина въ шерьшъ Страшника и до поутѣ, кон гредѣ
штъ Голѣхъ Бръдъ. снѣ имена людѣмъ ѡ селѣ Словыны:
попъ Дръгошъ, Богданъ Стефановицъ, Бонхъна Запашникъ зъ
ератномъ, Драгнъ зъ ератомъ, Драгнъ и зъ ератомъ, Миль-
ко зъ ератомъ, Драгнъ Боудникъ, Петръ Бонсалаанъ, Шерадъ
Кыневъ сѣстрничъ зъ ератомъ, Давенжнъ Мильковецъ зъ
ератомъ, Драгыша Петровицъ зъ ератомъ, Хоуль изъ
Липавинъ зъ дѣтию, Станимиръ Хръвашновецъ зъ еративомъ,
Шерадъ ратанъ зъ еративомъ. и сѣ отроци, кон соу полюбили
цркъвѣ: Бръзъ, Привыхвалъ, Кранкъ, Милѣкъ, Привое
ковачъ съ шоурами, Станко, Кранславъ, Бироу, Довро-
мисль Шимашинъ. и палиноу Млѣчны штдѣмъ Шир-
никъ. и стальпъ зѣмлю при цркъвѣ оу Липавин. такожде и оу
Гоухогрьлѣ полъ винограда Гоулавъча и стальпъ Мрѣжница и
трѣи стальпы подь поутѣмъ, кон гредѣ шдъ Банѣ ѡ Костръцъ,
и до поутѣ, кон гредѣ шдъ Роудинъ ѡ Братонинно и до вѣрга
каньскѣ зѣмлю, и ливада сльха надъ поутѣмъ, кон гредѣ шдъ
Жаконѣ на Дрѣкъ. сѣ люднѣ оу Гоухогрьлѣ: Гюра Миханов-
ицъ, Бонко Задраговецъ, Милонъ Довроуевецъ, Приванъ
Храновецъ, Прѣлювъ Шгодъчикъ и Прѣмилъ. и гдѣ сѣ
шверѣтаю люднѣ кѣлиѣ спасовѣ пирьга ѡ Липавин и оу Гоу-
хогрьлѣ или индѣ гдѣ, шсвободи ихъ краливѣство ми штъ
позова и присланицѣ, провода, соколаръ, псаръ, шранинъ,
жѣтѣ, сѣнокошѣ, винограда, градныхъ работъ, конскѣ, и
просто рѣши штъ всѣхъ работъ краливѣства ми малихъ и ве-
ликихъ, и да имъ нѣсть соудъ разѣѣ прѣдъ краливѣмъ и
прѣдъ икономомъ настоушнимъ, нѣ да работаю цркъвы зако-
номъ свѣтаго Савы, що имъ повѣлѣва иконшмъ, шкоже
иеть писанно въ хрѣсовоули дѣда краливѣства ми, свѣтаго
крали. и никтоже да дрѣзнѣтъ възѣты, что иеть дало кра-
ливѣство ми на имѣ пирьгоу, и юще что ѡсхоуѣу дати, или
что самъ старѣцъ притежитъ или довоудѣ или испроси штъ
коудоу годѣ, с проста да нема надъ тѣмъ швласти нѣмѣнь
монастыраскы ни каша ни иконшмъ ни еклисиархъ ни ннѣ
никто ни ѡ кѣпно имѣ ни ѡ залогу и никшнимъ швразомъ, нѣ

да старецъ обладають снмъ, шкоже и дѣда краиѣвѣствѣ ми пи-
шеть въ своемъ хрисъвоуѣлѣ. сего ради и насъ, господиѣ,
прошю и молю, игоже бога изволихъ по краиѣвѣствѣ ми
господствевати сръпскимъ краиѣвѣствомъ или .сынъ мѡи
или кто шть сѣродныкъ мѡнхъ или ннѣ кто любо, сего да не
потворите ни разорите, пониже и краиѣвѣство ми прѣвѣхъ
писаныи и оутвѣрженіи не потвори, на господствевующа-
го бо, рекъше краиѣ сръпскагѡ, прѣлѡжнѣхъ снѣ мѡѣ прило-
женію, и иже дахъ въ даръ спасоу мѡѣмоу Христу и сѣ-
томоу възнесѣннѡу юго, шко съелюдати, печаловати се и
воляша придавати, а не ѡзѣти ни мала что шть зде соу-
щнхъ данннхъ и записанннхъ мною; такоже и игоу-
мене молю и старѣишннхъ монастырскихъ, и запрѣщамъ имъ
и заклинамъ тѣмъже шеразомъ непотѣкновѣннѡу быты
имыи ничѣмоу шть зде записанннхъ. аще ли ктѡ, бога не
вое се и чловеѣкъ не срамаше се, дрѣзнеть разорити снѣ за-
писаннѣ, да снидеть на нѣ гнѣвъ шть господа бога вседрѣ-
жителѣ и прѣчистѣе юго матери и на доушоу и на тѣло
юго, и да юсть пораженѣ силою чѣстнагѡ и жнѣотворѣщаго
крѣста господниѣ и шть .ѡі. вѣрховннхъ югѡ апостолаѣ
и чѣтирѣхъ еѡангѣлиѣ и шть .тнѣ. свѣтѣхъ штьца иже въ
Никѣи и всѣхъ свѣтѣхъ шть вѣка бога ѡгождѣшнхъ, и да
юсть причѣнѣ Нюдѣ прѣдѣтелю христовоу и къ шнѣмъ
рекшнмъ: кровь юго на насъ и на чѣдѣхъ нашнхъ, и шть
менѣ, акѡ и грѣшнѣнѣ юсмъ, и шть богадарованнаго намъ
вѣнѣца да юсть проклетѣ въ снѣмъ вѣцѣ и въ вѣдѣшнмъ. сего
ради писа краиѣвѣство ми и подѣписа въ сѣдѣннѣ вѣсѣмъ.

† Стефанъ въ Христа бога вѣрныи краиѣ.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Опис. 28. P. Uspen. 170.

CXII. (1347) 6856. ind. I. 12. decembris. Na Prêvlacê.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, donat monasterio Chilandar locum Livada et ecclesiam S. Nicolai Palaeo-Kometica in monte Atho.

Пониже оубо чловеѣколюбецъ бога неизреченнѡу моу-
дростію и промысломъ оустраше вѣса, поставивъ вѣѣмѣна
и лѣта положи въ области свои и нарикъ въ ннхъ царе же и

власти и князѣ и да въ имѣхъ комоуждо ждрѣхъ свои оладда-
 ти и строити, шкоже исть лѣпо, шко шть нивго прѣмлющима
 царство и власть, и сего ради дажино исть съ оусрѣдѣма
 чисты и хвалити свѣты его домоки и оугодники и люенти
 ихъ и оукрашати съ вѣсакыми потреками царскими, изрѣ-
 днее же паче съ благодареніемъ и почѣстми свѣтомоу и жи-
 воносномуу грѣшоу свѣтаго прѣршдителя моего, прѣподоб-
 наго Гумешна, новаго муроточца, еже шертѣемъ царь-
 ствою крѣпость и оутвержденіе и доволастемъ достоліе и
 шдржаніе молитвами его, свѣтителю же и чудотворца Бавоу
 влжншго ходатаю въ насъ къ богу. тѣмъже и азъ, въ Хри-
 ста бога благовѣрныи и христолюбивей самодръжцы сръ-
 лемъ и грѣкомъ Стефанъ царь, вожьст(в)ьною любовію ра-
 ждигемъ прѣидохъ въ свѣтоую Гору адонскоую, въ свѣтоую
 и великоую лавроу сръвскоую, въ монастырь глаголющии Хи-
 лантарь, иже и създавна бысть прѣродитѣлемъ моимъ,
 прѣподобнымъ Гумешномъ новѣимъ муроточцемъ и влжн-
 нымъ иерархомъ курь Бавомъ прѣимъ оучителемъ нашимъ,
 и вндѣхъ храмъ и ракоу источившоую миро прѣродителю
 моего Гумешна свѣтаго, и шелоуызавъ поклонихъ се, и покои
 прѣимъ елико мощно и пакы благословеніе прѣимъ шть прѣ-
 дръжцаго начелство, прѣподобнаго ракоу нгоумна курь
 Гирьвасѣа иеромонаха и шть братіе еже понти ми и покло-
 нити се свѣтымъ мѣстомъ и иже въ вѣзмальейн жнеоушнмъ
 свѣтымъ и чѣстнымъ штьцемъ: и тако шѣдышоу ми въ Гве-
 тоую Гору и покланяющоу ми се свѣтымъ и вѣлкимымъ
 црквамъ и благословеніе прѣимъ шть свѣтыхъ и чѣстныхъ
 и аггеломъ подобныхъ житіемъ штьца, и елико бысть
 мощно царствоу ми, оукрашихъ свѣты и чѣстны храмы
 шть малыхъ даже и до великихъ ово златѣми съсоуди и
 сръвльнныи ово же священными одѣждами, и благодарихъ
 господа нашего Ісоу Христа и прѣчистоую его матерь благо-
 дѣтелиноцоу мою, иже сподоби ме вндѣти очима моима,
 еже прѣжде слышахъ. пакы вѣзвратившоу ми се въ свои
 выше реченныи монастырь Хилантарь, и елика бысть сила
 царствоу ми, оукрашихъ свѣтоую црковь священными
 одѣждами и съсоуди и иними потреками, свѣтаго же и прѣ-
 подобнаго нгоумна курь Гирьвасѣа и съ братіями шдаро-

вахъ ижеже мольеникъ юже къ вогоу ѡ нашѣмѣ спасенію и
 дръжавѣ царьства. прїидѣ же къ мнѣ игоумень кұрь Гьеръ-
 касіе съ чьстными съворомъ лавры хиландарскыѣ, и по-
 вѣдаше царьствоу ми, иже юсть мѣсто на Прѣвлацѣ обще
 Свѣтыѣ Горы глаголюмое Ливада и храмъ свѣтаго архїереа и
 чюдотворца Николи, глаголюмое Паліокометница, и рѣко-
 ше: ѡ цароу, коупи намъ мѣсто сіе за оупокоеніе свѣтаго
 монастыра, твоемоу же царьствоу въ вѣчноую память, и
 съедини съ мѣстомъ глаголюмымъ Скорьпїа, иже юсть коу-
 пилъ прѣродитѣль твои освещенїи Гава шть прота Свѣ-
 тыѣ Горы кұрь Исаака и шть всего съвора за шьсть сѣть
 перьпирь вѣлницѣхъ и приложи съветомоу монастыроу. и
 иже юсть монастырь глаголюмїи Зигъ, що юсть даль свѣто-
 моу прѣродитѣлю твоемоу кұрь Гави царь грѣчскы кұрь
 Ялѣѣ, и пренесе хрисовоуле за Зигъ и за мѣсто зовомое
 Скорьпїа. и азъ благо слово въспрїѣхъ, видѣвъ нѣхъ оусрьдіе къ
 свѣтомоу мнѣстѣ, и изволи се царьствоу ми за выше
 реченнаа мѣста на Прѣвлацѣ, що има Свѣтаа Гора обще гла-
 голюмое Ливада, и храмъ свѣтаго архїереа и чюдотворца Ни-
 коли глаголюмое Паліокометница, еже коупити ми то и съеди-
 нити съ скорьпїнскомъ мѣгшмъ и съ зигскомъ и приложити
 прѣсвѣтѣмъ владычци нашѣмъ вогородици хиландарскон. и
 авїе призвахъ чьстныѣ и вогоноснїѣ штьце къ сѣбѣ и прота
 кұрь Гьерьмана, и понскахъ мѣсто съ любовью, протъ же кұрь
 Гьерьманъ и весь съворъ Свѣтыѣ Горы, съвѣтъ сътворише,
 продаше ми выше реченное мѣсто Ливадѣ и Паліокомети-
 цоу храмъ свѣтаго архїереа и чюдотворца Николи съ вьсемъ
 оправданїемъ и синори, що има, за .хѣѣ. златиць. оумо-
 анхъ же свѣты съворъ, иже да се потроудѣ и покажоу мѣгїе и
 прѣдѣлѣ мѣстоу томоу, и да съедини съ скорьпїнскомъ и
 зигскомъ мѣгшмъ, еже и сътворише и пондоше съ царь-
 ствомъ ми до выше реченнѣхъ мѣстѣхъ, и съ вьсакымъ соу-
 домъ и закономъ царьскимъ изнандоше мѣгїе и синоре.
 прѣви синорь почини шть вьстока, гдѣ слази поуть вѣлмы-
 кын на Ѡркїнарїю исподъ брьда, и тоуи има два камена
 становнта, и шть тоуи на морѣ и покран мора на Топила
 влизъ Коуметнице и шть тоуи прѣма Коуметнице на царьскын
 поуть на трьстїе и шть тоуи къ западоу на просѣченїи камн на

поутѣ, шть тоун выше на Батокѣу кроушкоу и шть тоун по хридоу по хридоу къ западоу на великии потокъ ниже Скорпіе и прѣко потока нсходн горѣ на делани ками заводени, що има тры рогови, и по выше конь поута на камень плоскыи и заводени и шть тлѣн прѣко хрида оуправѣ на морѣ шть юга, и тоун има варьницоу на кран мора, и шть тоун покран мора покран мора на Какодѣвоу, и шще покран мѣра до срѣде Ен-камынѣ, гдѣ потокъ пристаѣ оу морѣ, и тоун има вродулоу, и шть тлѣн глѣда на вѣстоу на хрида на расцѣплѣни ками клнзѣ царьскога поута, и шть тоун поутѣмъ поутѣмъ на гоумно, гдѣ има доуѣ, що се зове Каладиндра, и пакы поутѣмъ поутѣмъ, и оузима на дѣсно на Бѣли Брѣгъ, и прѣко потока на великоу грамадоу и по ниже на хрида на другоу грамадоу и подолѣ на Црѣвини Ками, зовоми Пирпестра, и шть тоун оуправѣ на морѣ и морѣмъ морѣмъ исподѣ Зига и мнѣмо Зигѣ напрѣдѣ морѣмъ, и выше мора има водицоу и трѣсть и шть тлѣн оуправѣ оуз гороу на врьдо на велико влато и прѣко глѣвокога потока нсходн на равниноу, и тоу юсть камень становѣтъ, и выше выше що нсходн врьдо на Бѣликоу Быгълоу, и тоу юсть ками глаголемѣи Молнѣдоуза, и шть тлѣн Биглоу Биглоу на Орькниарію на два камина становѣта подѣ врьдо, шть клѣ шѣи синорѣ починиѣ. и ниже се обрѣтоше тогда на сѣборѣ, записа и тѣхъ имена царьство ми въ сіѣмъ заатопечатленѣмъ хрисовоуле въ оуѣдѣніѣ: чѣстны протѣ Свѣтыи Горн Гьерманѣ иеромонахѣ, царьскыи великіи Лавры игоумень Икакѣи иеромонахѣ, великіи и чѣстныи обытѣли Батопѣда Корьниліѣ иеромонахѣ и игоумень, великыи и чѣстныи обытѣли иверьскѣи игоумень Харьлампѣи иеромонахѣ, Зиропотамѣу игоумень Павѣи иеромонахѣ, Генгъ-менѣу игоумень Блѣудерѣи иеромонахѣ, Каракалоу игоумень Лаврентѣи иеромонахѣ, роушкыи игоумень Іѣакѣумъ иеромонахѣ, Дохѣларѣу игоумень Ромилѣи иеромонахѣ, Зѣнофѣу игоумень Барѣлаамъ иеромонахѣ, Филодѣу игоумень Матден иеромонахѣ, Кастамонитоу игоумень Пансіѣи иеромонахѣ, Ялоуѣпскыи игоумень Оіѣдоуѣи иеромонахѣ и Зографѣу игоумень Макаріѣи иеромонахѣ, Сѣмѣона Петра обытѣли Магѣи иеромонахѣ, Харитонѣи обытѣли Іѣанникѣи иеромонахѣ, Григорѣи обытѣли Калнстратѣи иеромонахѣ, свѣтаго Павѣла

овытѣли Нахѣмѣ иеромонахѣ, Діонисіеви овытѣли Огудосіе иеромонахѣ. и сіе приложи царство ми и оутѣрди съ заатопечатнымъ словемъ съ чѣстнымъ съборомъ Свѣтлы Горы, да юсть въ овласть прѣсвѣтѣи владычичи нашии кого-родничи хиландарьсконъ вѣвѣденію въ свѣтаа свѣтыхъ, яко да си има выше реченнаа мѣста никымже поврѣждена ни и штемленіама, нѣ да свѣтаа овытѣль хиландарьскаа тѣмен за-повѣда шѣ насъ и до вѣка. молю же и васъ, якоже богъ изволитъ царствовать по насъ, ни сыиъ царства ми ни ни, кого богъ изволитъ, непотвореноу быти нашемуу се-моу заветчанію нѣ паче потерѣжденноу и испальненоу. аще ли кто дерзнетъ потворити ни разорити сіе наше приноше-ніе и даръ, такоаго да разоритъ господъ богъ и прѣчистаа богомати, и да моу соу соупръяичи свѣты Гүмивни и свѣ-титель Гава, и да юсть причистнѣ рекшимъ: възъмн, распни его. записа се сіе словеси заатопечатленіама въ лѣто .хѣѣѣѣ., мѣсеца декемвриа .ѣі. днь, ниѣдикѣтнви .а. на Прѣвѣлацѣ.

† Стефанъ въ Христа бога благовѣрны царъ и самодръжъць Гръблѣ(мъ) и Гркомъ и Българомъ.

Sigillum argenteum deauratum pendens: свѣти стѣпагнъ прѣвѣмъчиннкъ агръхиднѣконъ и постол-стѣфанъ краалъ въ хри-ста ега вѣрн краалъ срѣскхъ змль и морски. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Opp. 47. Св. Гора 48. cf. J. Rajić., Иероп. II. 628. P. J. Šafar. Serb. Leseck. 126., qui usus est apographo facto saeculo XVI., conservato in archivio metrop. Karlovicensi. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. 12.

CXIII. (1347) 6856. ind. I. decembri mense.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, terras magnae Laurae omnibus liberat vectigalibus.

Initium: *Εἴπερ ἅλλῃ τις βασιλεῖ προσήκουσα ἀρετή.*

In mon. magnae Laurae. P. Uspen. 171.

CXIV. 1347.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, reliquias quorundam Sanctorum donat monasterio Philothei in monte Atho.

Inscriptio graeca. D. Avraam. Opp. 72. Св. Гора. 93.

CXV. (1348) 6856. ind. I. 26. aprilis. In monte Atho.

Stephannus, Serborum et Graecorum imperator, limites constituit terrarum monasterii Chilandar.

Глава въ тронци славенномъ и прѣлагомъ богу. пони-
же оуеи чловеколюбца бога неизреченною мудростію и про-
мысломъ оустра(ш)иен вса, вѣремена и мѣста положи въ свои
области, и нарекъ постави въ нихъ цари же и власти и кнези и
даде имъ комуждо ждрѣиѣи свои обладати и стронти, и
сигу ради должни естъ хвалити и славити егѡ и чисти егѡ
святые оугодники и храми, любити нхъ и оукрѣплати вса-
кими потрѣбами царскими благолѣпїи ради, възиде царствѣ
моимъ и срьдцѣ моимъ великое желанїе понти въ Свѣтѣю Горѣ
адонскѣю. тѣмже и азъ въ Христа бога благовѣрныи и хри-
столюбеныи самоудѣльцѣ срьблемъ и грѣкомъ, вѣлгаромъ и
арбанасомъ и дисїи рѣкше западнои странѣ, Стефана царь,
божественною рвеностію и любовію раждигаемъ, прїидохъ
въ Свѣтѣю Горѣ адонскѣю, въ свѣтѣю и великѣю лаврѣ срье-
скѣю, въ монастырь Хїландарь, иже създана бысть праро-
дитеми монми, прѣподобными Гумиономъ, новыми муро-
точцѣми, и влаженными іерархомъ курѣ Гавеомъ, прѣвыми
оучителеми нашими, нхже и шерѣтѣми царствѣ крѣпость,
и оутвержденїе и достоинїе царства ми молитвами нхъ прї-
имавъ. и видѣхъ чьстныи храмъ, и оудивехъ се красотѣ
егѡ, и свѣтѣю раку источнѣшю муро прародители моегѡ све-
таго Гумишна, и шелоензавъ поклонихъ се съ теплою дѡшею,
и паче съ великими благодаренїемъ и почьстми почтохъ и
оукрасихъ раку прародители моегѡ светаго Гумишна, и по-
кон прїехъ елику мощни; и пакн благословенїе прїемъ шѣ
прѣдъержицагѡ начелствѡ прѣподобнагѡ шѣца нгѣлїа кнрь
Гиреасїи іеромонаха и шѣ братїе еже понти ми и поклонити
ми се святыми мѣстѡми (и) иже въ възмѣлїи жнѣшцима
свѣтыми и чьстными отьцѣми: и такѡ овѣшде всю Свѣтѣю
Горѣ покланяющи се свѣтыми и великими црькѣмаи и благо-
словенїе шѣ свѣтыхъ и чьстныхъ аггелоподобныхъ житїемъ
отьцѣ, и елику высть мощно царствѣ ми, оукрасихъ све-
тые и чьстныи храми шѣ малыхъ даже до великихъ ово
златими съсѣды и срьверными ово же священными шѣ

ждами, и благодарихъ господа нашего Іисуса Христа и прѣчистѣю ю матеръ благодѣтельницѣ мою, иже мѣ сподобилъ видѣти очима мояма, еже прѣжде слышахъ и желахъ видѣти. и прїидохъ въ великѣю и съборнѣю црковь Протато, и оверѣтохъ чыстнаго прота кира Германа, и поклонихъ се чыстнѣи и величѣи цркви, и оукрасихъ црковь елику мощно, и чыстнаго прота шдарихъ, и придахъ казаль злата величѣи цркви помѣна ради. пакы възвратившъ ми се въ свои внише реченнымъ монастырь, и елику бысть мощно царствѣи ми, оукрасихъ светѣю црковь священиыми шдеждами и съсѣдн и нинимъ потрѣбами, шкуже и прѣжде мене ктитори и родители мои ми, светаго югмена и братство шдаровахъ шку молитевники еже къ богу ш чашемъ спасенію и державѣ царства. и прїиде же къ мнѣ югменъ куръ Гервасіе и весь съборъ лаври хиландарскіе, и въспомѣнише царствѣи ми, шку монастырское мѣстѣ шкрѣжное имать синоре въ многихъ книгахъ а не въ единомъ хрисовѣлѣ, и молимъ царствѣи ти, не прѣсѣлаша царствѣи ти, протѣ и югмени Екитые Горы и старцы прїити и сложити все синоре въ единъ хрисовѣлъ. и не прѣзрѣхъ моленіи чыстныхъ штецѣ, и написахъ свои царскіи листѣ съ моленіемъ чыстномъ протѣ кира Германъ и прѣподобнымъ югменомъ и старцемъ всеи обитѣли трудѣ въспрїети и прїити къ царствѣи ми въ монастырь Хиландаръ. и они чыстными мѣжѣи шку отцы посащанен и чедолюбцы прїидоше не закъснѣвше, и сказавъ намъ моленіе чыстныхъ отцѣ лаври хиландарскіе шку съединити шкрѣжніе синоре мѣстѣ монастырскихъ въ единъ хрисовѣлъ, протѣ же кира Германъ и вси чыстными отцы штецѣша царствѣи ми: все хотѣніе твоѣ, царю, исполнимъ. и понскавше мѣстѣ штецѣи синорѣ почети се и смотрише штецѣ южнаго моря къ западѣ зрѣше штецѣ мѣста подѣ Великимъ Быгломъ къ Зигю прилежѣше, и тамъ есть водица и мала трѣстѣи, и пакы почесмо, гдѣ есть водица, и трѣстѣи исходитъ на море, и идеть покраи моря подѣ Хрїстѣицѣи и подѣ црковь светаго Георгіа на солнѣца, и такъ идеть краемъ моря краемъ моря на три врата, що съ три камене оу море, и мимо ходи моноѣиистѣи и пакы моремъ моремъ покраи правѣ зрѣше къ Явнѣ доходитъ на рѣкѣи Иланицѣи, а доходитъ до великаго

камені оу морю на краи и шть толн къ сѣверѹ правѹ хридомѹ на дѣлѣхъ, и тамъ въдрѹзисмо крѣсть въ дѣлѣхъ, и шть толн правѹ на келіица, и тѹ камень подобельнъ гробѹ и на немъ вѣлаъ положисмо, и шть толн право въ вѣдо на Хероко на велики дѣлѣ, и тѹ постависмо вѣлаъ оу каменѹ, и такъ дѣломъ дѣломъ паки низъ вѣдо право на пѣть съкорныи прѣтивѹ Пещирамѹ Орліи, и подѣ пѣта на долини каменѹ постависмо, и оу немѹ вѣла; и шть толн право прѣко рѣкѹ Пещери Орліи и паки правѹ на великѹи хриды къ сѣверѹ на равни дѣлѣ на свѣтѹ Маринѹ и шть толѣ слѣче сѣче подѣ плавнинѹ посрѣдѣ, и доходи оу каменѹ съеранишъ, и шть толн доходи на долакѹ на желѣзныи крѣсть на съкорныи пѣть, и дѣржи пѣтемъ, що идеть ѹ Генгменѹ, зрѣи къ вѣтоградѹ свѣгменскомѹ, и идѣ странно на црѣвѣнѹ земаю и на црѣвини каменѹ, како се ками вали къ Генгменѹ, и идеть хридомѹ на Прѣи и на Лѣстрѹ, и мимо ходить съ задѣ црѣкви Цанновѣ; и шть толѣ прѣко ѹзѹ хриды правѹ оу морѣ; паки шть толѣ моремъ моремъ мимо ходѣще Гамарію и пристаинице и свѣтагѹ Георгіи и црѣковѹ свѣтагѹ Бѹдѹмѣи моремъ на свѣтагѹ Андрѣи; и шеходѣще Етиларѹ моремъ моремъ подѣ платію и вѣла и свѣтагѹ Бѹдѹмѣи моремъ на ловица шрѣкинарскѣи на съкорныи пѣть, и шть толѣ съкорныи пѣтемъ на Бѣглаъ зрѣи на вѣстока, и тѹ естъ крѣсть шть древни вѣрѣме, и шть толѣ паки на дѣсно къ югѹ Бѣгломѹ на Бѣлкѹ Бѣглаъ на съкорныи пѣть, и тѹ естъ камень зѣкомѣи Молнедѹза, и шть толѣ низъ вѣдо зрѣи къ югѹ на равнинѹ, и тѹ естъ камень становить, и шть толѣ прѣко Главѣка Потока оу велико вѣлато, и такъ правѹ низъ вѣдо къ морю на водницѹ и трѣстѣи, идѣже почисмо. того ради оумоли царѣство ми прѣподобнагѹ прѣта кирѹ Германа и чѣстныи игѹмени, и трѣдолюбѣзныи шешѣдѣше мѣсто и съставиисмо синорѣ въ едниомѹ хрисовѣлѣ, да не имать кто досаждати нашии обѣтѣли. и иже се тѣгда шѣрѣтоше на съкорѣ, записасмо тѣхъ имена царѣство ми въ сѣмъ златопечатномѹ хрисовѣлѣ на оуѣдѣнѣи послѣдныи: чѣстныи прѣтѹ Свѣтыи Горы кирѹ Германѹ иеромонахѹ, великѣи и чѣстныи царѣскѣи лавры игѹменѹ Павѣлѹ иеромонахѹ, Генгменѹ игѹменѹ Вѣлѣфтерію иеромонахѹ, Каракалѹ игѹменѹ Лаврен-

тїе іеромонахъ, Пандократора іг҃умень Константіе іеромонахъ, рѣшкїи іг҃умень Іѡакимъ іеромонахъ, Дохіѣръ іг҃умень Рѡмилъ іеромонахъ, Зѣнофъ іг҃умень Барлаамъ іеромонахъ, Филодея іг҃умень Тимоден іеромонахъ, Костамонитъ іг҃умень Пансіе іеромонахъ, Ілѣпскїи іг҃умень Θεодѡль іеромонахъ, Зѡграфскїи іг҃умень Макаріи іеромонахъ, Свѣтагѡ Павла обитѣли іг҃умень Пахомїи іеромонахъ, діѡнісіевен шентѣли іг҃умень Θεодосїи іеромонахъ. и сїе царство ми сложи и оутѣрди съ златопечатнымъ словомъ съ чыстнымъ съборомъ Свѣтѣи Горы, да естъ въ область прѣсвѣтѣи владычицы нашеи вогородицы хїландарскон въведенїе свѣтамъ въ свѣтѣхъ, шкѡ да си имать нїкїимже поврѣжденна или штьмаема, нѣ да свѣтамъ обнтѣль хїландарскѡи тѣмѡи заповѣда шть насъ и до вѣка. молю же, иже вась богъ изволилъ царствовати по насъ или синь царства ми или нїи, кого богъ изволилъ, непотеоринѣ быти нашѣмѣ семѣ заѣцїанїю или комѣ штьдати се шть того мѣста, нѣ и паче потвержденѣ да имать и исплїненїѣ. аще ли кто и шѣрїшеть се таковѡи оухищренїемъ діаволскимъ разорити или нїако прѣложити или штѣти шть вышѣ писанныхъ, таковагѡ да разоритъ господъ богъ и прѣчистѡи богомати, и въ мѣсто помощи да бѣдетъ смѣ съпрїница, и да гѡ поразитъ сила чьстнагѡ и животворѣщаго крѣста, и да естъ проклетъ шть тѣхъ свѣтѣхъ и вогоносныхъ отѣцъ и шть всѣхъ свѣтѣхъ апостолѣ и шть четирѣхъ еѡангелїстѣ, и да естъ причестникъ їсѣѣ прѣдѣтелю хрїстовѣ, а да естъ съ онїми, иже рѣше: възми, възми, распни єгѡ, и тѣмъ рѣкшїмъ: кровь єгѡ на насъ и на чедѣхъ нашихъ, и крѣстѣ да имать шть свѣтѣхъ ктиторѡвъ, свѣтагѡ Бѣлїи и свѣтѣтели Савѣи и шть чьстнагѡ сѡвора Свѣтѣи Горы адѡнскїи и шть нїнѣхъ свѣтѣхъ горѣ, и шть царства ми да не естъ благословенъ аминѣ. записа се сїе и оутѣрди се словомъ златопечатнымъ мѣсца апрїлїи .іѡ. днѣ, въ лѣто .дѡшнѣ., индикта .а.

Стефанъ въ Христа бога благовѣрїи царь и самодрѣжць Грьбїемъ, Грькѡмъ, Бѣлгарѡмъ и Прѣанасѡмъ.

Голубица. 1840. pag. 237—243. Textum coratı sumus restituere.

CXVI. (1348) 6856. ind. I. 29. aprilis. Prizren.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, ecclesiae SS. Michael et Gabriel Hierosolymis donat Nicolaum Vranjinensem et quingenta hyperpyra tributi Ragusinorum.

[illegible]

земли зетсѣи, великаго свѣтителя и прѣвопрѣстѣнника
 вѣчества нашего, кралю Савен правещу ми скифѣи бого-
 дарованнаго ми царства, послѣдѣе житію благопрѣвѣнани
 въ Христѣ свѣтихъ царь благовѣрно жнѣщнихъ на земли, ре-
 къ же великаго и равна апостоломъ и прѣкаго христіаномъ
 Костантина цара и нѣхъ православно и благочѣстно жнѣ-
 щнихъ, вѣдъ юности моеи теплостію дѣшевною и ревностію
 раждѣхъ се сръца моего любовію къ всѣмъ свѣтѣмъ божь-
 ственнымъ црквамъ, наипаче и болше къ великимъ архистра-
 тигома Муханлѣ и Гавриилѣ, шни бо прѣдстоюще прѣстола
 и лицѣ кожню благопрѣмѣнна и благовѣтанна вѣ сѣдѣ-
 шнихъ ми вѣстраиють: тѣмъ припадаю и мии се дѣе хо-
 датаи шѣрѣстна къ владнцѣ моему Христѣ и дѣши мои
 вожда и хранителя теплаа и въ належѣщихъ вранѣхъ прѣдѣ-
 стателю крѣпкаа и сѣпостатомъ пламенноснимъ оружіемъ
 вѣтмѣщающа, тѣмъ теплѣ припадаю любовію дѣшевною къ
 сима архистратигома. видѣ царство ми храмъ божествен-
 нин свѣтию архистратигѣ Муханла и Гаврила сѣзданнаго
 прародителю царства ми къ шоговѣзлюбелннѣмъ ннѣгда
 градѣ Иерѣсалимѣ, въ нѣмъже богъ сѣ плѣтѣю пожитѣ, и
 днѣвола нѣже на насѣ вранѣ раздрѣшини, и повѣднѣтамъ намъ
 дарова, тѣмъ шѣвѣкожаніе видѣ цркви царство ми потѣ-
 ца се царство ми вѣздѣнгнѣти и вкрѣпнѣти и исплннѣти нѣ-
 достатѣчнѣаа храма того свѣтого, и приложи царство ми
 свѣтого Николѣ Браннѣи и сѣ црквию и сѣ сѣли и сѣ людми
 и сѣ са всѣмъ мѣтохомъ и сѣ виногради и сѣ палинами и сѣ
 пашниши и сѣ зимовиши и сѣ млини и сѣ сѣнокоси и сѣ до-
 ходѣки цркви тези, и цю нѣма ѣ свѣтого Брѣгѣи доходѣка
 на всако годици .р. перѣпѣрь вѣ царнѣи царства ми и сѣ
 всѣмн правннѣми и вѣстави царства ми и сѣ всѣмн мѣгѣми
 сѣа тѣхъ и сѣ всѣмъ нѣмѣнѣмъ цркви тези, и цю нѣсть днѣ-
 мнѣна на людѣхъ црквеннѣхъ, и такон ю приложн царство
 ми цркви нѣерѣсалимскон. да си скѣпѣи цркви нѣерѣсалим-
 скаа на всаю годици вѣ Браннѣи, цю се шѣрѣкта лѣтнѣи,
 жита и вина, и вѣтѣ овѣцѣ и вѣтѣ ковиѣ, половина вѣтѣ
 того да се продаю и да се носи ѣ Иерѣсалимѣ. и накин при-
 ложи царство ми цркви архистратига Муханла нѣже ѣ Иерѣ-
 салимѣ, да си вѣзѣма ѣ Дѣбровннѣцѣ вѣдѣ дохотѣа царѣ-

стеа ми на вѣсако годишѣ на вѣскрѣсеніе .ѿ. съть перьперъ
вѣнѣтъчкихъ. и людѣ црквиѣи свѣтого Николѣи враннинскога
да не работая работѣ никомре господствѣющомъ, ни дани
даю, ни пѣти тѣраю, ни конскѣ воюю, ни ѿ жѣпѣ припла-
щаю, ни града зигю, ни позови даю, ни конь хранѣ, ни
пѣсь хранѣ, и шть вѣсакоѣ работи и дани вѣсвѣодихъ. и снѣ
приложихъ и ѿтерѣдихъ, да ѡстѣ непоколѣвимо до вѣка, и
тѣмъ вѣсѣмъ никто да нѣстѣ вѣластанъ, ни кѣпални ни вѣла-
стелниѣ ни инѣ тко любо владѣщинѣ ѿ землѣи царѣства ми,
тѣкмо ѡгоже богъ изволи и ѡбѣмена и ѡбѣсалимскога, тѣ да
ѡстѣ тѣмъ вѣластанъ, и ѿ томъ мѣстѣ да нѣстѣ вѣластанъ
никто поставлѣти старѣшинѣ, тѣкмо кога вѣдѣ хотѣние
и ѡбѣменѣ и ѡбѣсалимскомъ, тогази да вѣлагословѣи и поставѣи
старѣшинѣ ѿ враннинѣ. и снѣ записаниѣ приложениѣ царѣства
ми кто ѡтнимѣти и потворитѣ снѣ вѣлатопечатномъ слово
царѣства ми, да мѣ ѡстѣ мѣстѣникъ господѣ богъ и прѣчи-
ста богородица ѡдигитриѣ, и да га поразѣи и ѡбѣниѣ силѣ
чѣстнаго и живѣотворѣщаго крѣста, и да ѡстѣ прѣклатѣ шть
.тѣи. свѣтихъ ѡтѣцѣ иже в Никѣи и шть .ѿ. вѣрѣхъ
апѣстѣлъ и шть .д. - хъ ѡвѣангѣлиѣстѣ и шть вѣсѣхъ свѣтѣхъ
шть вѣка богъ ѡбѣднѣшихъ, и да ѡ прѣчисниѣкѣ ѡтѣверѣшимъ
се Христа Прѣи и Нѣсторію и Юдѣ прѣдѣтелю христѣовѣ и
кѣ ѡнѣмъ, иже рѣши: крѣвѣ ѡго на насѣ и на чѣдѣхъ на-
шихъ, и да прѣимѣ проказѣ гнѣвѣниѣхъ, и такоѣи, иже потѣо-
ри, да се распе и накаже, и да палѣти царѣствѣ ми .дѣ. перь-
перъ. а снѣ христѣовѣль писѣи и подѣписѣи царѣствѣ ми кѣ вѣсако
ѡтѣверѣдениѣ мѣсѣца априла .кѣ. дѣнь ѿ Прѣзрѣкиѣ, кѣда
поставѣи царѣство ми тѣмѣлиѣ архѣангѣла Мѣлхѣанѣа кѣ лѣто
.дѣѣѣ., индѣиктѣиѣнѣ .д.

Apographum saec. XIV. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 35. Nota in cod. rag. f. 24. hunc esse finem
hujus diplomatis: сѣтеори се сѣи христѣовѣль... кѣ сѣимъ на
лиѣто .дѣѣѣѣ., мѣсѣца мѣрѣта кѣ градѣ Мѣлиницѣ ѿ Грѣцѣихъ
на Рѣманиѣ. Ab initio sequentia leguntur: МСССXLVIII
de março: privilegio de Stefano, imperador de Raxia, Al-
bania, de Greçia, de Bossa, fato in Melnico in Greçia: lo
tributo de perperi 500. dono a Jeruxalem.

CXVII. (1348) 6856. ind. I. Prilép.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, quosdam pagos donat cellae S. Sabbae in Caryis.

† Достоѣнно и допродѣтельно и богоразоумно всегда славу въснлати богу въ тронци, сѣн рѣчь штьцоу и сыноу и светомоу доухоу, единомуу вожьствоу, едином силѣ, единомуу истьствоу; единомуу соущьствоу, несъзданноу, непрѣложноу и неразмѣсноу, трѣисъставноу и съкєзначелноу и єдинославноу и єдинопрѣстолюноу, шть нєвєже просїа свѣтъ нєнзрєчєннє славы и многочєстнє, и даруємєннє дары даруєашє сє пророкѣмъ же и апостоламъ и моучєнникомъ и свєтитєлємъ и прѣподобєннѣмъ и єсємоу народоу православіа, шть нєвєже во процєктошє вєсѣмъ вѣнѣцн богозрачнѣмъ мирно живоущимъ сѣ вѣршю на землн, самодрѣжавнѣмъ же царємъ и владыкамъ и властємъ вєсѣмъ разлнчно дарн раздѣливешоу, ꙗкоже єсєвннѣаа животоу вєзмѣрѣаа моудрость вожїа къ вєсѣмъ вєагласно вѣпнєть глаголющїн: мною царєнє царьствоуютъ, и скїфтрї нхъ втерѣждают сє, и силн сѣ оусрєднємъ правдоу пншоутъ. тѣмъже и азъ въ Христа бога вєаговѣрнѣмъ и богомъ поставлєннѣмъ Стефанъ царь вєсѣмъ срьєлємъ и грѣкомъ и западнѣмъ странѣ, рекоу же Плаванїи и поморїю и вєсємоу днєсоу, вожьствєнноу бо вєагодѣтнє вєзращєшоу мн вє своємъ штьчєствѣ, по того нєвоєннѣмъ нарищїи сє штрєслъ вєаглаго корєнє роднєтєлѣ моухъ свєтїнхъ, шть правєдннѣмъ свєтоу Гумєшнѣ Нєманїє новєаго муршточца и прѣвєаго владыкы вєвѣшааго землн срьпѣсцѣи и свєтитєлємъ нашєго архїєрєа и прѣвєаааго штьчєствєа нашєго кұрь Главы, сє же нмъ господнєю вєагодѣтнєю и поснѣшнїємъ прѣчнєстѣмъ вєадычнцє нашє богороднцє и молнєа-мн богобгоднїнхъ тѣхъ свєтїнхъ роднєтєлѣ и прароднєтєлѣ мо-нхъ, вєагословєнїємъ вожїємъ даруєаєннѣмъ мн бѣсть царьствєнє, и раждєжїноу мн вєвшоу въ начєло царьствєїа моєго къ вєсѣмъ свєтѣмъ и вожьствєннѣмъ црькєаамъ, напачє и вєаашѣмъ и сѣ богодаруєаєннѣмъ мн прѣвєысокою и боголєнєнєшю царнцєю вєгоустнєю кұра вєлїноу вєсєсрьдѣчноу и шть вєсє доушє по-рєєновєаасмо ш монастырєхъ свєтѣмъ Горы вєаєннѣмъ поустѣннє Ядона, ндѣже шєрѣтают сє прѣподобєннє и богонєсннє ннєцн

СВЕТЫ И БЛАЖЕННЫ ШТАЦН, И СЛЫШАХУМЪ МНОГАА И ДНЕНАА
 Ш ЖИТИ МОУЖЬ ТѢХЪ СВЕТЫНУХЪ, И ЖЕЛАШЕ ШТЬ МНОГАА ВРѢ-
 МЕНЕ ЦАРЬСТВО МИ ВЕДѢТИ И ПОКЛОНІТИ СЕ МѢСТОМЪ ТѢМЪ
 СВЕТЫМЪ И ПРІЕТИ БЛАГОСЛОВЕНІЕ ШТЬ ТѢХЪ СВЕТЫХЪ И БОГО-
 НОСИНУХЪ ШТАЦЬ СТРАНЬНО ЖИВОУЩІНУХЪ НА ЗЕМЛІ: ІНЖЕ И
 ХРИСТА МОЕГО ИЗКОЛІЕНІЕМЪ И ПОСПѢШЕНІЕМЪ ПРѢЧНІСТЫЕ ЕГО
 МАТЕРЕ ПОСѢШАЮЩОУМОУ НА ВСАКО ДѢЛО БЛАГО И ДАЮЩОУМОУ
 ВСАА БЛАГА КЪ СПАСЕНІЮ И ИСПЛНІЮЩЫМЪ ВЪ БЛАГЫНУХЪ ЖЕ-
 ЛАНІА, И ИСПЛНИ ЖЕ ШТЬ ВСІЕ ДОУШЕ ЖЕЛАНІЕ СРѢДЦА МОЕГО
 ВЕДѢТИ СВЕТОЮ ШНОУ ГОРОУ, ПО ГЛАГОЛЮЩОУМОУ: ВЪЗВЕДОУХЪ
 ОЧИ МОИ ВЪ ГОРЫ ШТЬ НОУДОУЖЕ ПРИДЕТЬ ПОМОЩЬ МОИ; И
 ПАКЪ: ВЪ ГОРЫ ДОУШЕ ВЪЗВЕДІГНЕМЪ СЕ, ГРЕДИ ТААМО, ШТЬ
 НОУДОУЖЕ ПОМОЩЬ ПРИДЕТЬ ТИ. ІНЖЕ ПРИШЕДЪ ЦАРЬСТВОМІ И
 СЪ БОГОДАРОВАНЬНОЮ МИ ЦАРИЦЮ АЕГОУСТІЮ КУРА БАІНОЮ,
 ТОУ ШЕРѢТАЮЩІ СЕ ВЕЛІКІИ МОНАСТЫРЬ ХИЛАНДАРЬ САЗДАНІИ
 ПРѢРОДИТЕЛИ МОИМИ, ПРИШЕДЪ ЦАРЬСТВО МИ И ПОКЛОНИ СЕ И
 ПРИЕМЪ БЛАГОСЛОВЕНІЕ ШТЬ ЖИВОУЩІНУХЪ ВЪ НИМЪ СТАРЦЬ;
 ТААЖЕ ВЪЗІДЕ ЦАРЬСТВО МИ ВЪ ВНОУТРІНОУНІКІШЕ МОНАСТЫРЕ
 СВЕТЫЕ ТѢ ГВРЪ, И ШЕВШЕДЪ ЦАРЬСТВО МИ ТѢ СВѢТЕ МОНАСТЫРЕ
 И СЪ БОГОДАРОВАНЬНОЮ МИ ЦАРИЦЮ АЕГОУСТІИЮ КУРА БАІНОЮ
 ОУДАРИСМО И ОУКРАСИСМО РАЗАЧНЫ ДАРЫ, И НЕДОСТАТЪЧНАА
 МОНАСТЫРИН ТѢХЪ СВЕТЫХЪ ВСАА ИСПЛНЫ ЦАРЬСТВО МИ, И ВЕ-
 ДѢСМО ВЪ ТОИ СВѢТОИ ГВРѢ ЖИЛИЩАА СКИНІЕ И ВРѢПІИ ПРѢ-
 ПОДОБІНУХЪ ТѢХЪ СВЕТЫНУХЪ И БОГОНОСИНУХЪ ШТАЦЬ ПОУСТЫНЬ-
 НЫ ЖИТЕЛѢ, И ВЕЛІМИ ОУДІВЛЕНІИ Выхушмъ Ш ЖИТИ МОУЖЬ
 ТѢХЪ СВЕТЫНУХЪ, ПО ИСТИНѢ НЕВІСНЫ ЧЛОВѢЦІИ И ЗЕМЛНЫ АГ-
 ГЕЛІИ. И ПРИЕМЪ БЛАГОСЛОВЕНІЕ И ДОУШЕПОЛЪЗНА СЛОВЕСА СЛЫШАВЪ
 ВЪ ПОУЧЕНІИ, ІКО И ВЕЛІМИ ПОЛЪЗІВАТИ СЕ НИМИ; ПО ГЛАГОЛЮЩОУ-
 МОУ: ШЕРАТЕТЪ КО МЕ, РЕЧЕ, БОЮЩІИ СЕ ТБЕ И ВѢДОУЩІИ СЕБѢ-
 ДѢНІА ТВОИ. И ШЕВХОЖДЕНІЕМЪ ТѢХЪ СВЕТЫХЪ МѢСТѢ ПРИ-
 ДОСМО ВЪ МѢСТО РЕКОМО КАРѢИ, ІДѢЖЕ ШЕРѢТАЕТЪ СЕ КЛАІА
 СВЕТАГО БАВЫ, ВЕЛІКААГО ПОУСТЫННИЖИТЕЛИ ОУОУСАЛИМСКАГШ,
 САЗДАННА ГОСПОДИНОМЪ И РОДИТЕЛІЕМЪ И ПРОСВѢТІТЕЛІЕМЪ НА-
 ШЕМЪ КУРЬ БАВОМЪ, ВЪ НИИЖЕ ВЕЗЪМАЕВНО И БОГОУБОДНО ЖИ-
 ТІЕ ПОЖИВЪ, И ВЕДѢВШІИ БОГОЛЮБИАА ЦАРИЦА АЕГОУСТІИИ КУ-
 РА БАІНА НИЩЕТОУ И ВЕЛІНЕ НЕДОСТАТЪЧНОЕ КЛАІЕ ЦРКВЕ ТѢ СВЕ-
 ТЫЕ, РАЖДЕЖЕНА Выхушши ЛЮБОВЕНІЮ ХРИСТОВОЮ ВЪ ТОИ СВѢ-
 ТѢИ КЛИ, И ПО ИЗКОЛІЕНІЮ БОГОЛЮБИААГО СРѢДЦА. ІЕ И НА-

ришню на нмѣ царства еіе, шко да ієсть тон свѣтон и божь-
 стьном кѣли вѣторы хѣтиторь, вѣ сѣблюденіе и шгледованіе мѣ-
 ета тѣго свѣтаго, шко да ієсть вѣ доушнпользное царства еіе,
 и да си извѣра шѣ всѣга чина хѣланьдарьскааго старьца, коіе-
 го хѣшцѣть, и полага вѣ тон свѣтѣи кѣли, нѣ сѣ шпрошеніемъ и
 благословеніемъ хѣланьдарьскымъ и по е воли и хотѣни, а
 шѣ нноудѣ да не боуде кромѣ црѣккѣ хѣланьдарскыѣ. и вѣзѣ-
 вращающоу сѣ пакн царствоу ни вѣ своем си вѣ свѣты и
 божьствены монастырь Хѣланьдарь, понскавѣ царство мѣи
 сѣ богодаршваньною ми царицею авгоустиіею кѣра Еленю
 старьца прѣдѣстатѣли кѣли тѣи свѣтѣи, и сѣ изволеніемъ
 царства ни и благословеніемъ нгоумена и вѣсѣхъ старьца
 благословеніемъ проноумена попа Ошдоула, да ієсть прѣдѣ-
 статѣль кѣли тѣи нже оу Карѣихѣ, и такози моу ю даа царь-
 ство ни, шко да моу ієсть и до живота непрѣмѣннаа, да
 молиѣть бога за животь и за спасеніе доуши царства ни. и
 по благосрѣдомоу шмоленію и благооутробію кѣ всѣмъ свѣ-
 тымъ и божьственнымъ црѣккамъ прѣискоіе и богодарш-
 ваньныѣ ми царице авгоустиіе кѣра Еленѣ и сѣ богодаро-
 ваньнымъ сыномъ наю благовѣрнымъ краіемъ Шршшемъ
 всѣшчстѣи кѣли тѣи свѣтаго Гавы нже вѣ Карѣихѣ даршва
 царство ми ѡ Хвѣстѣнѣ село Косорикѣ и сѣ всѣми засѣльци,
 засѣлькѣ моу Дѣнипоіе, Долни, Чѣшкѣко, Чѣлопѣци и сѣ
 перишромъ косоритѣскимъ и сѣ шѣтѣсомъ и сѣ мѣгами, сѣ
 виногради, сѣ мѣлины, сѣ вѣрѣи, сѣ лѣвадами, сѣ пѣшци и
 сѣ лѣзи и сѣ пѣлиномъ и сѣ всѣми правниами села того.
 и такози ю даршва царство ми, да ієсть кѣлі свѣтаго
 Гавы нже ѡ Карѣихѣ до вѣка. и шсвѣбоди ю царство ми
 шѣ соки, шѣ позока и шѣ присѣлицѣ, шѣ вѣонскѣ, шѣ
 шѣра и шѣ поклѣсарѣ, шѣ града, шѣ вѣнограда, шѣ сѣно-
 кошѣ, шѣ глобѣ и подѣнѣка, просто риши шѣ всѣхъ работѣ
 вѣлнхъ и малнхъ. и тѣмоу да не забавѣ ни кѣфѣлини ни кнѣзь
 ни сѣвѣастѣ ни вѣладоушѣи вѣ зѣмѣи царства ми, разѣѣ да
 шѣвѣлада кѣліа Гавыни и настоіущи вѣ нѣи старьцѣ вѣ воли и
 хотѣніѣ того старьца; и да ієсть оу законѣ сѣлѣ хѣлань-
 дарьскыхъ шкожѣ и Кроушѣко и прочѣа села хѣланьдарьска,
 да работаю кѣли тѣи свѣтон. и шѣ ієсть записано шѣ свѣ-
 тыхъ хѣтиторь, да сѣ даіє шѣ монастыря оу кѣлію свѣтаго

Бавы благословѣніе. моли царство ми и запрѣщаа, да се
испальны и наврѣша, шкоже ієсть оуставленое шть свѣты-
нхъ хѣтиторъ такожде и въ домоу спасовѣхъ православнѣи
патрїархїи штьчѣства нашего, иже изволише хѣтиторыи свѣ-
ты, да се даю, и тѣмъ да нѣсть възераньно господиномъ и
штьцемъ нашимъ патрїархѣмъ свѣтаго прѣстола великіи црѣ-
кви патрїархїе, нѣ паче да се даю, шкоже ієсть оуриждено
шть свѣтыхъ хѣтиторъ. къ сѣмоу же царство ми приложѣ,
да се даю шть коуке царства ни на всако годиче .р. пер-
перъ вѣнетицѣхъ и .і. гоуи и .і. кожоухъ и .і. каашаи
и .і. мѣхъ сирѣи и .і. сиревъ; и да си ѡзна всако лѣ-
то на Плочн .н. сподѣа соли; и село Косорикъ, цо вихъ
сокъ давали царствоу ми, този да даю кили свѣтаго Ба-
вы. и сїе заатопечатноио слово царства ми молю всѣхъ
васъ, по мнѣ царствоующи, сѣмоу хрисовоулу не разо-
реноу быти нѣ паче оутверждати: аще ктѣмъ наважденїемъ
дїаволнымъ потѣщитъ се разорити сїе записаннїе мною ца-
ремъ Стефаномъ и царицею авгоустїею кѣра вѣною, та-
ковааго да разоритъ господъ богъ и прѣчнстаа его мати,
и да ієсть пораженъ силою чѣстнааго и животеорѣщааго
крѣста и шть .вѣ. хъ апостоль и .д. хъ ѡуангѣлиствъ и шть
.з. хъ вѣселенскыи хъ съборъ и свѣтыхъ штьцъ нашихъ Бѣ-
мѣшна и Бавы, и шть всѣхъ свѣтыхъ да ієсть прокласть, и
шть царства ми да нѣсть благословенъ, и да ієсть при-
чтенъ Нюдѣ прѣдатеаю христовоу и к тѣмъ рекъшиимъ:
крѣвь ѡго на нѣхъ и на чедѣхъ нѣхъ. напнса же се сїи хрі-
совоула стоющоу господиноу прѣкнсокумоу царю въ вели-
киславнѣмъ градоу Прилѣпѣ въ лѣто .дѣшии., индикта .а.

† Стефанъ въ Христа бога благовѣрнъ царь
и самодръжць Грѣвѣмъ и Грѣкомъ, Поморию и
Западноу Странѣ. †

Sigillum avulsum. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Авраам. Опис. 44. Св. Гора. 48. Male apud P. Uspen. 170. ad annum (1345) 6853 refertur.

CXVIII. (1348).

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, quosdam pagos donat monasterio Chilandar.

Принесѣмъ оубо и мыи къ прѣдѣстателѣи царици на-
шей владыци богородици трѣжство съ дары, юже пронаргче
богощъца Давидъ сѣнце: прѣдѣста царица въ ризахъ шла-
щинахъ шдѣана и прѣоукрашена, приводима выкають въ
светоую црковь законною съ дѣлами и сѣщамн, въ нѣнжи
възлѣже слово съ патию, еиже ради и мыи испльнихъм се се-
таго доуха благодѣти и веселии, и по пророкоу глаголюмъ:
господи, възлюбихъ красотоу домоу твоего и мѣсто
въселѣнїа слави твоеи, штъ нѣеже процвѣтоше всѣмъ вѣнци
благозрачїи мирно живоущимъ съ вѣрою на земли къ
всѣмъ благогласно въпнїть: мною царне царствоуютъ и сил-
ны владають землею, и скифтри нхъ оутверждають се, и съ
оусрѣдїемъ владыкы Христа правдоу пишоуть. тѣмъ же и азъ
въ Христа бога благовѣриши и богомъ поставленїи Стефанъ,
царь всѣмъ сръбляемъ и грѣкомъ и западномъ странѣ, рекоу
же Ялаванин и поморию и всемоу днсоу, вожьственою бо бла-
годѣтїю по того изволенїю нарицїи се штрасль благоаго
корени родителъ монахъ светїнхъ штъ правѣдникомъ и светоую
Гуммешна Наманїе новааго мироточца и владыкы ермешааго
земли сръпци и светителъ нашего и прѣвонастола штъ-
чства нашего прѣвааго архїереа куръ Гавы. ....

Adde diploma sequens, quod cum hoc unum diploma
facere videtur. Origin. in archivio metrop. Karlovicensi.
А. Востоковъ. Опис. русск. и словенск. рукописей румянцовск
музеума. 147.

CXIX. (1348).

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, mona-
sterio Chilandar plures pagos donat et donationes prio-
rum regum confirmat.

... и сико оузаконнеше и списасмо нмена мѣтохнѣмъ
всѣмъ по Грьбляхъ и по Романїи. села по земли сръбьскон:
село Кроушево и засѣлци юго Гюргевникъ и Петровникъ съ ме-
гами нхъ и съ пракинами села того; село Книина съ засѣлци и

съ мегими; трѣгъ Киница и съ селома и съ мегими; село
Дръсини и съ заселци и съ правинами нхъ; село Доляцъ и
Грѣвеникъ и заселкъ моу Странишъ и съ мегими нхъ; село
Лѣсковъцъ и съ шне стране и съ сие стране съ мегими нхъ;
село Петръче власи и съ заселци и съ правинами си; село Би-
дѣниѣ съ Петръчемъ и съ Грабовиницомъ и съ новосели и съ
всѣми правинами нхъ; село Браникѣ и съ мегими.....

*Sigillum aureum pendens. Origin. membran. in archivio
metrop. Karlovicensi. P. J. Šafar. Serb. Lesek. 127. Wie-
ner Jahrb. LIII. Anzeigblatt. 12. Cf. diploma antedecens.*

CXX. (1348) 6856.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, perficit ecclesiam in Dečani.

Изволеніемъ божіемъ и поспѣшеніемъ святаго дѹха въ
тронцѣ подписа се сѣн храмъ господа бога вседржителъ въ
память и въ поменъ господина когото просвѣщеннаго и све-
тороднаго и святаго и самодержавнаго все сръскіе и помор-
скіе земли Стефана краля Уроша .г.го, смѹже вѹди вѣчна
память. во дни сына его благовѣрнаго и святаго и славнаго
и привесокаго господина прваго цара Стефана все сръскіе
и грчкіе и поморскіе земли и сына его Стефана краля Уроша
въ лѣто .дѣшнѣ., индикта .аі. богъ да проститъ прваго
иг҃мена Ирсеніа, трѹдившаго се ш мѣстѣ семъ свѣтѣмъ.

Inscriptio recens in ecclesia in Dečani. Дечан. првен. 25.

CXXI. (1348) 6856.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, cruce donat ecclesiae in Dečani.

Мы Стефанъ Дѣшанъ, милостію божію царъ всѣхъ
сръскіихъ и поморскіихъ и грчскіихъ землѣхъ, сѣн крѣсть,
ка немже честь чьстнагѹ древа, на немже распет се го-
сподъ нашъ Исѹсъ Христосъ, приложихъ домѣ пандо-
кратшрѹвъ зовѹмъ Дечаны и нештѣтѹ ка сѣй вѣкъ, шкоже
ка рѣсволъ заклѣпанѹ родителѣмъ моимъ и мнѹ .дѣшнѣ.

*Inscriptio recentior in cruce, quae est in ecclesia in
Dečani. Arkiv. II. 468. Дечан. првен. 68.*

CXXII. (1349) 6857. ind. II. martio mense.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator. Chrysobullon de pago Aravenikija monasterii Dochiarii.

Initium: 'Επεὶ προεuerγέτησεν ἡ βασιλεία μου.

In mon. Dochiarii. P. Uspen. 171.

CXXIII. (1349) 6857. ind. II. 12. junii.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator.

Subscriptio: Стефанъ благовѣрни царь Грекия и Гркомъ и Западнымъ Странамаъ.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in mon. Russorum in Atho. D. Avraam. Опис. 78. Св. Гора. 143. P. Uspen. 171., qui initium hujus diplomatis habet: благочѣстно и велико-лѣпно и достоудѣжно.

CXXIV. (1349) 6857. ind. II. 12. junii.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator.

Subscriptio: Стефанъ благовѣрни царь Грекия и Гркомъ.

Sigillum avulsum. Origin. chart. in mon. Russorum in Atho. D. Avraam. Опис. 79. Св. Гора. 143. P. Uspen. 172.

CXXV. (1349) 6857. ind. X. Skopije.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, quasdam terras donat S. Mariae in Arhiljevea.

† Господи боже мой, великое и неисповѣдное твое милосердіе, ниже еси подалъ извѣстено намъ, твоимъ рабамъ, ниже въ не-прѣва начыныи прѣдѣла нашего, господина прѣваго пастыра и наставника стадоу своему, великаго Неманю, земли сръбьскон, и того же изволи насадити ико нѣкою лнзоу добропашноую, и въ того втрасли прѣкрасныи, нуже распашднѣ еси по вселеннѣи, и твоею помощію, всеблагии чловѣколюбивии владыкѣ, все врагы свое покорившюу и добръ втѣчество свое востронившюу и съ миромъ все дѣни живота своего прѣшдѣ, небесныхъ благовъ сподобившюу се, ниже бысть новыи мѣрвоточѣ земли сръбьскон, игоже молитвою и помощію сподобившюу се быти сънаслѣдникѣ того добрымъ дѣламъ мнѣ, прѣвому

благовѣрноу и богоу поставленному царю Стефану,
 обновашоу прѣвы царьскы вѣнцы срьбьскон и помур-
 скон земли, и царствующю ми землюю гръчьскою и всемоу
 помурію и всемоу западнымъ странамъ и всемоу днсоу и
 веселещю ми се о возѣ съ всеми веливельможнымъ подѣ-
 рѣкою моею, и прѣвѣи чѣсти въздающю ми свѣтлымъ и
 божьственнымъ црквамъ, по томъ же властелшмъ и властели-
 чикемъ и нѣмъ прочіимъ записовани хрисоволіе и милости
 слшесѣ царьска, шко ничесомоу же вѣрѣженнѣ быти: по
 томъ же шкразъ царьскъ и снмоу таковомъ достовѣрномъ
 и мншгш любномъ и всесрьдчномъ и братю царства ми
 севастократорю Дѣаню, и како ѡспоменѣ и говори царствѣ
 ми ш свои цркви, кою юсть съзидалъ ѡ свои вѣшинѣ, оу
 земли жеганковскон а ѡ мѣстѣ рѣкомѣмъ Прхліевница, въ
 нмѣ прѣсвѣтыи и вѣсвѣтлыи чюдотворице матере вожіи
 введеиіи нже въ свѣтаа свѣтныхъ, иже изволивши тако
 быти храмоу юе. и поиска на царствѣ ми братъ царства ми
 севастократорю Дѣаню приложити сила своа вѣшинна, комъ
 юсть записало царство ми, нѣмъ и нѣговѣмъ дѣцямъ
 оу вѣшинюу, и за помилованіе царства ми матере вожіи иже
 въздвигши штъ одра болѣзньнаго изволихъ принѣсти даръ
 сын к тѣмъ богоматери. тѣмъ же и царство ми зговори се съ
 благочѣстною и христолюбною прѣвѣсшкою августією бла-
 говѣрною царицею кѣра Еленю, царицею царства ми, и съ
 богодарованнымъ и прѣвѣзлюбленнымъ сыномъ наю, крѣ-
 лемъ Оурошмъ, и съ господиномъ и штъцемъ нашимъ,
 прѣвѣшенинымъ патріархшмъ срьблемъ и гръкшмъ, кѣрѣ
 Евемъ, и съ всеми митрополити и епископыи и нѣмъ
 и съ властелми всеми малыми и велицѣми и съ всеми
 съборшмъ срьбьскыи и помурьскыи землюю гръчкыи, и дарш-
 ва и записѣ царство ми сын вѣсвѣтлыи хрисоволь царства
 ми матери вожіи архіеуевскон, и за всеправовѣрно и
 срьдчнои поработаніи царства ми севастократора Дѣана
 всесрьдчнымъ желаніемъ даршуетъ и записшуетъ царство
 ми матери вожіи архіеуевскон метохію сію: село Подѣл-
 шане с мѣгymi и штътесы съ засильци и съ всеми правниами
 сила того; село Прхліевница конь цркви с мѣгymi и штътесы
 и правниами сила того; село Роуизворъ с мѣгymi и штътесы и

правинами села того; селш Роугиньци с мегими и штесы и правинами села того; село Мокра Полшина; селш Преанасы съ вѣѣми правинами; село Бонковци съ вѣѣми правинами; селш Дроугишевици с правинами; селш Мансторне; селище Мансторне Кроупинци; селище Билъска; селище Бръдънъ; селище Калѣшнѣвци; селище Денково; селище Браче; селище Бедларъ; селище Мекша; село Глажны с мегими и штесы и с правинами села того. и за сѣа села вса ѡспоменѣ братѣ царьства ми севастократорѣ Дѣланѣ, шко да си оутѣше мегіе, коудѣ соѹ сими селищемѣ, и такози повелѣѣ царьство ми, да поге самѣ с вѣѣшми людѣми, да ю тѣше, и оутѣсавши да принесе царьствѣ ми, и царьство ми записа мегіе сие сими селшми вѣѣмѣ, поніеже соутѣ оѹ єдинѣ штѣтѣсь. аѡ мегіе цркви матери божїи архїліевьскон: штѣ крѣста поутѣмѣ, кон гредѣ штѣ Подѣлешанѣ оѹ Стѣльпчанѣ, терѣ штѣ стѣльпчькога дѣла терѣ нис-потокѣ, кон испада ѹ бѣловодичькѣм потоку, терѣ нис-потокѣ бѣловодичькѣм, гдѣ исходи дольна Клепала, терѣ прѣходи надѣ изѣ Парѣцоульвѣ вѡдеинице, та на Доври Шорѣ до мегіе Роугижи, та оѹз мегіоу стѣльпчькоу оѹз доль вѣлїи десныи, та на Градинѣ дѣлѣ оѹ гороу прѣкко выше Матеа оѹ Чрьни Бръхѣ. село Билъска и мегіи моу штѣ Црьнога Бръха та на црквици, та на шѣѣ Ѣстрѣвце, терѣ на Скрькѣ, докле дѣла течѣ, штѣ дѣла на оѹ погорѣ ѡправѣ на Грьбавоу Кроушкоу на Чѣста Гѣминци, штѣ Грьбавѣ Кроушкѣ прѣкко подѣ гороу Нокницѣ оѹправѣ надѣ Дроузитинѣ грѡвѣ, штѣ Дроузитина грѡва ѹ на погорѣ Ѣрѣкѣ, оѹ Царичино рѣкшми, та на Ковило Ковильщицѡмѣ, та на Орлѣви дѣлѣ, дѣлшми на Бодичниковоу главоу, штѣ Бодичниковѣ главѣѣ оѹправѣ на ѹ погорѣ на Гльбокѣи Доли на Станкѣ, на Їстрѣвара главоу надѣ Геракара, терѣ на Ївѡчно на кѹрѣ Ѣвѡдшровѣ шдрѣ, та на Плавѡднѡоу вѡдиницоу, та на Просѣченикѣ, на свѣтоу Петкѣ прѣкко на Прибислѣ крѣсть, кон івѣсть надѣ Лаговѡрѣце, и штѣ тѣдѣ надѣ Халашѣвце прѣкко на дѣлѣ стѣльпчькѣи дароуѣтѣ и записоуѣтѣ царьство ми цркви архїліевьскон матери божїи царьскѣи обѣшнѣмѣ знаменїемѣ. слова царьства ми шко да соутѣ терѣда и непоколѣкѣи никумѣ до вѣѣка, разѣѣ да си дрѣжи мати божїа сии вса оѹписанѣи до вѣѣка нѣшѣтѣмаїѡмѡ, дѡнѣ-

деже есть и та божьстенаа цркъен, и да нѣсть кто колень
штнети ни едино шть снхъ всѣхъ, развѣ да си дръжи снм
кса цркъен та свѣтаа и божьстенаа до вѣка свободно шть
всѣхъ напасти и поданькь велихъ и малыхъ царьскыхъ и
шть всѣхъ владѣущихъ, развѣ да си владыа сншмази мѣ-
тохѣмь цркъовъ а ннѣ никтоже. тѣмъже егоже изволи бога
по мнѣ господьствовати кто люво, молю же и заканнаю сн-
моу словѣ царства ми непотвореньноу быти, нѣ еси больше
потверждати. кто ли шть таковыхъ потышитъ се разорити
снѣ или штнети цю шть домоу матери кожїе архїепископѣ,
таковааго да разоритъ господь бога и прѣчистаа мати божїа,
и да га порази сила чьстнаго и жнѣотворѣщааго крѣста, и шть
четырехъ евангелїстѣ и шть свѣтыхъ вѣрхушенихъ апостолѣ
.кї. и шть .тнї. свѣтыхъ и богоносныхъ штьца ннѣискихъ
и шть всѣхъ свѣтыхъ богоу угождашихъ и да есть про-
клетъ въ сїи вѣкѣ и въ боудущїи, и съ іудѣю да имать оуче-
ствѣ, и шдь царства ми да нѣсть благословенїе нѣ паче и про-
клетъ аминь. и снѣ извѣстно и всенастѣище златопечатное
слово царства ми записа се и оутверди въ есакоѣ достѣиїе
и оутвержденїе цркъен въ лѣто .хѣмнз., индїктїи .ї.

Въ Христа бога благовѣрныхъ Стефанъ царь
Грьблемъ и Грькшмъ.

И писа се сїе повелѣнїемъ благовѣрнааго цара Стефана
в Гкѣпїи.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Опис. 51. Св. Гора. 49. P. Uspen. 171.

CXXVI. (1349) 6857. ind. II. 21. maji.

Stephanus Serborum et Graecorum imperator. Lex ejus.

Съ же законьникъ поставлѣмъ шть православнаго съ-
бора нашего съ прѣдсвищеннымъ патріархшмъ курь Іуанн-
кїемъ и всѣми архїерей и цркъовникы малыми и великими,
и мною благовѣрнымъ Стефаншмъ и всѣми властїаи царь-
ства ми, малыми же и великими.

Totam legem typis exscripserunt J. Rajić, Истоп. IV. 242.; J. Magarašević, Автон. срб. 1828. III. IV. A. Kucharski, Mon. јар. slov. 92. P. J. Safar. Památky. Listiny 29., cujus textum etiam nos edidimus. Vindob. 1856.

CXXVII. (1349) 6858. ind. III. 20. septembris.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, statuit Ragusinos in terra sua posse libere mercaturam facere.

† Гнѣззи повелѣхъ записати царство ми въ свидѣніи всакомъ, како приде къ царствѣ ми поклансари бѣнѣтъчкѣ Никола Гвръгнѣ и шъ нимъ властелѣ дѣверовъчци Маринъ Бѣнникъ и Симонъ Бѣншинъ и Живѣ Чръкенъ, и сповѣдаше ми за все кривинѣ и длъговѣ, що имъ сѣ били по земли царства ми, и за все за този исправисмо, и зговори се царство ми синомъ царства ми краљемъ Хрѣштемъ и с властелинъ, и шдѣ силѣ напредѣ сикози учини многость царства ми градъ дѣверовъчаномъ, да гредѣ скомми главами, иманиемъ своимъ и ни хъ тръговъци с купашемъ свободно въ-з-аваѣтъ по земли царства ми и краљевѣ, да имъ ни-ктоу нищо не ѡзмѣ по силѣ ни заваки ни властелинъ царства ми ни краљевѣ властелинъ, да ни ктоу любо въ земли царства ми и краљевѣ, тѣмъ да ходѣ свободно; ако ли се шверѣше кто ѡземъ що любо по силѣ ѡ земли царства ми и краљевѣ, все този да плати царство ми шномъзи, комъ бѣде що ѡзетовъ, а тогази кривѣца да нище царство ми, и да ѡземъ на немъ, кто бѣде ѡземъ и учинилъ злоу кою. и ни хъ тръговъци, с тръгомъ къто люби и ти и ни хъ землю, с тръгомъ с купломъ да гредѣ прѣ-з-емлю царства ми и краљевѣ свободно въ-з-аваѣтъ, тѣмъ шрѣжми да не носѣ ни ѡ Бѣгарѣ ни ѡ Басарабинъ землю ни на Хгрѣ ни ѡ Босни ни ѡ Гръкѣ ни инамо камо любоу ѡ тѣмъ землю, тѣмъ ѡ землю царства ми и краљевѣ; къто ли се шверѣше понѣшъ шрѣжми ѡ ни хъ землю, да мѣ се все този шрѣжми ѡземъ. и кто гредѣ ѡ дѣверовникъ и изъ дѣверовника, да имъ се не ѡзима царина на Трѣбини, да ни на юдѣномъ пѣти ни на вродѣ, да ходи всаки свободно въ-з-аваѣ. и шѣ тръговъци дѣверовчанѣ, конъ се шверѣтаю по тръговѣхъ царства ми и краљевѣхъ, що имъ се слѣча конъ любо сѣдѣ, да се сѣдѣ предѣ царинникомъ и кнѣземъ а или предѣ купалишмъ, конъ бѣде града тогази, закономъ родителъ и прародителѣ царства ми; и за снѣзи да гредѣ предѣ царство ми на сѣдѣ: за крѣвѣ и за землю и за провадѣ и за человека и за свода и за

нио ми за що. и кѣди прии латининѣ сръбениа, да да латининѣ сръбениѣ половинѣ латинѣ а половинѣ сръбелѣ сведоке, такожде и сръбениѣ кѣди прии латининѣ, да мѣ дае сведоке половинѣ сръбелѣ а половинѣ латинѣ по законѣ, како сѣ имали ѣ родителѣ и ѣ прародителѣ царѣства ми светаго краля. и гдѣ комѣ дае дѣбровѣчанинѣ свои докитѣкъ комѣ годѣ трѣговецѣ, терѣ мѣ шдѣ нѣга ѣ кѣхѣ ѣдритѣ, да се клѣнѣ латининѣ за този, да бѣдѣ вѣкрованѣ по законѣ, какѣ сѣ имали ѣ родителѣ и ѣ прародителѣ царѣства ми. и кон трѣговцѣ кѣпи конѣ на трѣгѣ, и плати за нѣ царинѣ, да рече царининѣ дѣшомѣ, ере юсть тогази конѣ кѣпиль, и за нѣга платиль царинѣ, а тати не зѣнаа, да мѣ за този свода несть; ако ли га такози не шправи царининѣ, да да свода, ѣ кога юсть кѣпиль. а кон любо трѣговцѣ доведѣ кѣпиль из тѣгѣ земльѣ, а познаю се, да се клѣне тѣзи трѣговцѣ самѣ дрѣги, ере га юсть кѣпиль ѣ тѣгѣи земльи, и не зѣна тати и гѣсара, да не дае за този свода; да ако си ѣзлюбен сици, кон га познаа, ѣзети конѣ, да си га ѣзъмѣ, а шномѣи да пода трѣговцѣ ценѣ, що бѣдѣ подаль за нѣга. и кѣди царѣство ми приходи ѣ трѣгѣ, да ме почитѣю и дарѣю своимѣ волшмѣ, како юсть подовно цара (почитати), а посланого дара и ѣзетим да имѣ несть. и ако се царѣство ми съблди з дѣбровинкомѣ, що се шерѣтаю дѣбровчанѣ по земли царѣства ми, да им се постави рокѣ за .ѣ. мѣсець, да се испратѣ свободно бѣ-з-акавѣ, и да похѣде, а з градомѣ да се ратѣю царѣство ми. и що се разѣбниѣ древо кенѣтъчко и дѣбровѣчкомѣ, що ѣтче ѣ землю царѣства ми и краляевѣ, да се не ѣзме нищо, да юсть свободно. и кон трѣговци гредѣ по земли и трѣговѣхѣ царѣства ми и краляевѣхѣ, да плакѣ всаки царинѣ по законѣ, како сѣ давали ѣ родителѣ и прародителѣ царѣства ми. и шѣ шѣ ними сикози ѣтъкѣи царѣство ми: що се шерѣтаю людиѣ царѣства ми, кон бѣдѣ пришли ѣ Стонѣ по толѣ, кѣди га юе дало царѣство ми дѣбровѣчаномѣ, тѣзи люди царѣства ми дѣбровѣчанѣ да шдѣжинѣтъ. и що бѣдѣ прѣѣзели землю царѣства ми прѣѣз мѣгю, кон юсть вѣла мѣгѣи ѣ родителѣ и прародителѣ царѣства ми светаго краля, ако бѣдѣ и винограде по нѣи насадили прѣѣз мѣгю, вѣсе да ми повратѣ. и за сѣдовѣ и всако

doni sforçadi ne allo signor ne a nessun alltro che lo ragusin non e teguando a dar.

Origin. et apographum saec. XIV. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 43.

CXXVIII. (1350) 6858.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, perficit ecclesiam in Dečani.

..... црѣковѣ сн пандократорова съзида се и подѣписа се и съ..... прѣвисокаго благовернаго и свѣтаго .а. го царя Стефана.... високаго краля Уроша вси земли сръбскіе и поморскіе..... въ помѣнь и па(мѣть) Стефану светому кралю Урошу .г. ему въ лѣто .хѣѡнн.

Inscriptio in ecclesia in Dečani: Дечан. првен. 19.

CXXIX. (1300—1350).

Tvrdislav Uglesić amicitiam et societatem instituit cum Ragusinis.

† Оуѣща се Терѣдиславъ Углешитѣ, и кѣ се кнѣзъ и властеломъ и шпѣтинѣ дѣбровѣчкѣи ѡ кога и ѡ божію матерь и ѡ все свѣте, да ю съ ними юдно, и да ю шдѣ нихъ юдѣнь, како кон годѣ дѣбровѣчанинѣ, и за всакѣ работѣ за дѣбровѣчкѣи да добръ и за кѣ годѣ да стѣи колико юдѣнь шдѣ дѣбровѣчкѣи, докѣ ю шнѣ живѣ.

A tergo manu recenti: 1300—1400.

Sigillum et caput taurinum delineatum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 58.

CXXX. 1351. Priština.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, confirmat privilegia Catharinis concessa a prioribus Serbiae regibus.

ГЛАВА штцѣ и сынѣ и светому дѣху, слава ти, господи боже мой, истина, истинно поконще всехъ праведныхъ, ѡфаніе, господи, моего дѣха спасеніе, мене же раба своего сотвориши на образъ и приликѣ своего божества, и дароваше милостію и народу ѡ оубоу постави, ѡкраси ме землемъ и землемъ красотомъ, градове же многе ѡ стражу намѣ

предаде, и пастира надъ всѣмъ постави, грѣшны быхъ,
 грѣху волю и область нада мною не даде, и ако на славно-
 га и прспростаго но паче мене же на выше постави, и царемъ
 самодержцемъ прослави, слава ти, Христе, вселенни спасе и
 воже вседержителю, господи, всаку благодать и разумъ и
 праведніи судъ божественно вати исходи: тебе же, Христе,
 славу и свѣ.. вездѣхъ весь день моего житіа в миръ пү-
 стихъ сердцемъ, волюмъ, словомъ и дѣломъ яко богу и
 отцү царю всемү держителю и сынү милосердіа украшеніе
 нашего недостойніа и дүху светомү возлюбленному, при-
 чисте и непорочне дѣве Маріе, дщери и правѣтней по ти
 Давида царя, кимъ научена бысть богомъ и пророкомъ гла-
 голющи дщи дщеры, и приклони үхо твое, царь возлюбь
 красотү твою. такожде и азъ во Христа бога віерниі Сте-
 фанъ, милостію божіомъ царь серблен и грекомъ, самодер-
 жаць всѣхъ сербцехъ и поморсцѣхъ землахъ, внүкы светаго
 и страшнаго краля Уроша, правнүкы господина преподоб-
 наго отца Стефана Немане, новаго мироточца, владки
 внишнаго самодержавна всѣхъ сербсцѣхъ и поморсцѣхъ земаль
 и царства мы благосердіемъ үмолнише сіемъ щедростамин
 ш спасенію зданіа своа вседател(не) деснице, благоволен
 үбо үмолнтель о насъ многіе прнстателѣ величеству его бы-
 ти не хотѣ смерти грѣшнику но къ обращенію живота. азъ
 бо егш свиди житію семү временному, и зъговорнхъ са со
 господиномъ и отцемъ царства мыи, преосвѣщеніемъ архіе-
 пискупомъ кіръ Даниломъ, со епискупи и со ігүменіи и со
 властели и всѣмъ соборомъ сербсцѣмъ, и милостію Христа
 бога моего шеѣтоваше ми се и заклеше вси выше писаніи
 господни архіепискупъ со свѣмъ соворомъ церкви и весь
 соборъ царства мы, да всако даніе родителя и прародителя
 нашіехъ и толикожде наше даніе и подтвержденіе потвердіше,
 и сіе подтвержденіе прославлено бысть, и таково прославленіе
 чүвше, и дондоше къ нашему царствү въ Приштинү вла-
 стеле и графаме нашего віернаго и столнаго и любимаго и
 свавнаго града Котора на име Михо Бүѣникъ и Грүбе Бисте-
 тикъ и Жвнь Башлевикъ и Гергүрь Гимановикъ и Басе Бы-
 говникъ, и донесоше свое крүснволѣ и записе перве господа,
 родителя и прародителя нашіехъ и сүвенише крүснвом и записъ

господина и деда нин свѣтаго краля Уроша и госпоже свѣ-
те кралице кірѣ Слене, како да господинъ свѣтын краля и
свѣта кралица Котору жупу Гервааль, доини и горнін, со свѣ-
ми мѣгами и засколци и с правинами своими у ващину и у
племенито до вѣка и вѣку аминь, и що є было которско
первомъ, да бѹде и после до вѣка. и то ми видѣвшин и всѣ
соборъ выше писаніи Котору и свои общини которскон бла-
гословенію и потвердію выше речену жупу Гервааль, доини
и горнін, Котору и которскому наслѣдію до вѣка у вѣку
аминь, да сѹ волніи томъ си жупомъ всакѹ волю свою со-
творити како своіомъ племенитомъ ващиномъ како люенмо
имъ, та толіко выше речена жупа Гервааль колико виногради и
ващаци и землѣ и ливаде со свѣми правинами своими Ми-
раць, Лозница, Доброта до Люте и монастырь свѣтаго Ге-
оргіа со свѣмъ мѣтохіомъ своіомъ. Христе славніи, научи
насъ всакому наукѹ благовѣрному глаголюще: тко оста-
вить отца лико нинѣ мене ради р. ѿ: в., прїимѣть жизнь
вѣчну, возрѣдѣти ѿ: такожде властелѣ которскіи сотвориши
сє при нашей чести и вѣрѣ оставиши, а... тому ѹспоми-
нуемо, како вѣру и поштену службу приказаше нашіимъ ро-
дителѣмъ и прародителѣмъ и нашему царствѹ, и видѣсмо
записє сѹвѣше писанѣхъ записє записъ и крусиною господина
краля Радосава и господина Владисава Урошь, видѣвшин,
како по крусиною господина краля Гѹрга, господина серп-
скога и поморскога, которскон общини благослови и по-
тверди церковь архангеловѹ въ маломъ морѹ према отоку,
Лѹщицу, Пасиглаву, Кертале, Полѣ, како є ѹписано у кру-
синою господина краля Радосава и братіє єго, господина
Владислава и господина Уроша нашъ господинъ Стефанъ,
царь сербелѣмъ и геркомъ, потвердихъ властеломъ и свои
общиніи которскон все выше писаніє; а сада сѹвѣше имъ дахъ
за нихъ вѣру и поштену службу у Баошлѣ, Бієлѹ, Крушевницѹ
со свѣми сѣлами, мѣгами, правинами своими до рієке, и сѹвѣ-
ше тога дахъ имъ вѣше реченога града имъ Леденице, донѣ и
горнѣ, и залазе со свѣми правинами своими, да є выше рече-
нимъ властелѣи и нихъ сє общиніи до вѣка и вѣку аминь, да
имъ нитко по насъ царь ни господарь Котору не потвори ни
порѹши даніє и потверженіє сего записѣ и ннѣхъ выше рече-

нихъ записа: тко ли бы потворю и порушю таково сотворе-
нїе, да є проклетъ шть моего Христа владике и шть причи-
сте матере єгш и шть все ангелске силе и шть дванаестъ вер-
ховнїехъ апостола и шть всего небеснаго собора и шть госпо-
дина архїєпископа и єго собора и шть мене грѣшнаго Сте-
фана цара и шть всѣхъ родителей и прародителей нашихъ, и
дѣхъ такового преступника да є другъ всѣхъ лукавихъ анге-
ла. сїн крушикомъ азъ Букашинъ ѹписахъ, и дахъ выше рече-
номъ властеломъ рїчїю и заповїедїю господина цара Стефа-
на и рїчїю и потвержданїемъ господина патріарха кѹрь Да-
нила и всего собора єгш и властела и собора царскаго Ге(р)гѹ-
ра кесара Бранка и Радована Расисалнка и Ятома и брать
мѹ Консавъ и кнезь Братко Обрадъ, чїоникъ и воевода
Марко и мнози нин властеле мали же и големи. и за выше
вѣрованїе печатисмо златимъ печатїю закономъ и обычаемъ
крусиное лѣта 1351.

Стефанъ милостїю божїимъ царь Сербомъ и
Геркомъ.

Ex apographo facto his ultimis annis Cathari. Nos pau-
cissima mutavimus.

CXXXI. (1353) 6861. ind. VI.

Stephanus Uroš, Serbiae rex.

Subscriptio: Ъъ Христа кога благовѣрни Стефанъ
Ършъ краљъ всѣмъ Сербїемъ.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Russorum in
Atho. D. Avraam. Onisc. 79. Св. Гора. 145. P. Uspen. 172.
(de ecclesia S. Nicolai ad Pšinam [на Пшини] data metro-
politae Serensi [сѣраскомѹ про сѣрьскомѣ, сѣрьскомѣ], ut
eam teneat usque ad mortem [да си ю имать до своего жи-
вота]). Annus aperte vitiosus est.

CXXXII. (1354) 6862. ind. VII.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator. Legis
continuatio.

P. J. Šafar. Památky. Listiny. 40., apud nos 15. Cf.
CXXVI.

CXXXIII. (1355) 6863. ind. VIII. junio mense.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator. Chrysobullon de terra monasterii Chilandar (земля кареническа).
Initium: Има хѣтѣние и повелѣна царство ми.

In mon. Chilandar. P. Uspen. 172.

CXXXIV. (1356) 6864. ind. X. 10. januarii.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator. Privilegium Ragusio et Venetiis concessum.

† Пише и повелѣна царство ми, да юсть вѣдомо всакомѹ. створи мноасть царство ми тръговцемѹ, или юсть дѣбровчанинѹ или вѣнѣцькѹ или инѹ кто, всаки да гредѣ с тръгомѹ ѹ землю царства ми и ѹ Призрѣнѹ и кѹдѣ имѹ хотѣниѹ, свободнѣ, безѹ всакиѹ забавѣ, а да не има ни шѣ кога ни юдне печали или кою забавѣ, ни шѣ царства ми ни шѣ кога властелина царства ми ни шѣ ниюднога кѣпалнѣ ни шѣ земанина ни шѣ инога кога владѹщаго ѹ земли царства ми. кто ли се нагѣ забавнѹ шѹ или шѹ ѹзѹмѹ, да имѹ плати царство ми. а акѣ ѹсѹхокѣ шѹ ѹзѣти мати царства ми, господи царца, шѹ шѣ нѹхѹ тръга, а или царство ми, нишѹ да имѹ се не ѹзѹмѣ безѹ кѹпа. и записѣ се снѣ слово царства ми въ лѣто .хѡѡѡд., индикѣтѹ .і.

Мѣсець гѹнварь дѣнь .і.

Sine sigillo. Origin. chartac. in c. r. archivio Vienne. Спомен. 44.

CXXXV. (1347—1356). 20. septembris. Novo Brdo.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, tollit portorium in Trebinje.

† Пише царство ми, како приходѣ къ царствѹ ми покансарѹ вѣнѣцьки Никола маркѣсѹ вѹ . . . дѣнинѣки и Симѣ Бѣнѣшинѣ и Маринѣ Бѣнинѣ и Живѣ Чрѣвинѣ, покан(сарнѣ) дѣбровѣцьци, и молише царство ми за царинѹ, кою ю царство ми постав(ило) на Трѣвини, и царство ми заради брата ми дѹжѹ и за покансара вѣнѣ(тьчькога) . . . . . (и за покансара) града дѣбровѣцькога и за моленнѣ нѹхѹ покансара . . . . . (милѹ)стѹ, да имѹ не вѣдѣ царинѣ на Трѣвини, и ни-

гдѣре.... прѣге нѣ ю была царина, тѣгере да нмѣ не ю и дѣньсѣ, да ходи.... (сво)бодно само и (та)мо; да нмѣ не забави никто... юре нмѣ забави що.... потверниѣ мнлостѣ и за(писанинѣ)... да се распе и накаже, и да ю не вѣрнѣ царствѣ мн. а си(ю) мнлостѣ учини господинѣ царь в Новомѣ Брьдѣ мѣсеца сѣктѣвря .к. дѣнь.

Мѣсець сѣктѣврь.

И томѣ юсть мнлостѣнникъ (прот)овнстиварь Никола.

Bulla aurea. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CXXXVI. (1347—1356).

Stephanus, Graecorum imperator, Serborum rex, ceteror Dečani.

Стефанъ въ Христа бога вѣрнынъ царь грѣчкѣи и краля все сръбскѣе земли и поморскѣе и кѣторѣ мѣста сего свѣтаго.

Inscriptio in ecclesia in Dečani. Дечан. првев. 24.

CXXXVII. (1347—1356).

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, jura *πλητορος* (*πλητορικὰ δίκαια*) cedit filio regi Uroš.

Initium: 'Επὶ ἐζήτησαν τὴν βασιλείαν μου.

In mon. Esphigmeni. P. Uspen. 169.

CXXXVIII. (1347—1356).

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator. Chrysobullon de fundis monasterii Esphigmeni.

Initium: 'Επὶ οἱ ἐν τῇ περὶ τὸ ἅγιον ὄρος.

In mon. Esphigmeni. P. Uspen. 171.

CXXXIX. (1347—1356).

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, scribit se partem terrae monasterii Zographi monasterio Chilandar et illi pro hac terra duos pagos dedisse. Hoc notatur in antiquiore diplomate, e quo partem illam, quae finium descriptionem continebat, excidit, relicto tamen anno et die: 6427 (919) 28. aprilis. Dolendum, Demetrium Avraamović non notasse, qua lingua hae antiquiores scriptae sint

litterae: si sunt serbicae, quod dubitandum, antiquissimae sunt omnium hucusque notarum.

Sigillum aureum: стѣнь царь сръкх и пморски....-іс. хс.
Origin. membran. in mon. Zographi. D. Avraam. Оубо. 81.
Св. Гора. 169.

CXL. (1356). 20. decembris.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, moritur.

Декимспѣм .к. прѣстави се прѣвѣн царь сръкелѣмъ и грѣкѣмъ, кѣрь Стефанъ.

E Vukii typico chilandarensi.

1356. 23. januarii. Quod scribatur Ser Jacobo Delphino, quod, cum propter obitum domini imperatoris Raxie mora sua non possit esse ibi ulterius utilis, donec aliud videatur, volumus et sic mandamus, quatenus Venetias revertatur.

E litteris ad legatum Venetorum.

CXLI. (1357) 6865. ind. X. 10. aprilis.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, donat insulam Melitam (Млѣтъ, Meleda) Base et Tripe.

† Нѣже ис-прѣва сицеваѣмъ любеѣвъ божьс(те)ѣнамъ и сладость неизреченниѣмъ слави твоѣмъ и кто доволенъ ѣстъ изглаголати такоѣю благодать, нѣже дароваѣмъ ѣси, владико Христе, не-вѣсиѣ царѣ слави, своимъ ракомъ и православнымъ царѣмъ поженимъ благоѣтривѣмъ и чистотою прѣшѣдѣшимъ вса лѣта живота своего и въсприѣмшимъ еѣнцѣ почѣсти шѣ въ всемогѣщаго владикѣ и шѣ рѣки ангѣльскѣ мѣчь побѣди, си же въ царь(ствѣ).... славиши шѣѣтованиѣмъ божьмъ, богу же въсхотѣвшѣ и симъ вса славишиши се миѣ съ милости господѣ вога спаса моего Исѣ Христа, нѣже по то(го) изволенію дарова миѣ Стефанѣ Ърѣвшѣ, царѣ сръкелѣмъ и грѣкѣмъ, по-морію и западинѣмъ, всаю се доушею и тѣломъ ш божьс(те)ѣнѣмъ даровани, нѣже ми даѣтъ владикѣ Христѣ въсприѣти ми еѣнѣцѣ царьствѣни днидиною и прѣвоѣ зна-мениѣ царьскаго чрѣтога, нѣже вса добрѣ ѣстрашѣющѣ ми по законѣ ѣставаѣнѣмѣмъ всѣшѣстнаго зѣора нѣже шѣ прѣжде го-сподиномъ и родитѣлѣмъ царьства ми свѣто починѣшимъ ца-

рѣмь, ниже уставив всакам правенла, тазн вса ўтверждають царьство ми, зговорив се съ господьмь и матерню царьства ми, благовѣрною царицю кѹра Вленою, и съ господиномъ и штьцемъ прѣвскѣщеннымъ патриархомъ кѹрь Савомъ и съ всѣми митрополити, игѹмени и съ всѣми властєи вєлє възможными подь рѹкою царьства ми и съ всѣмъ зборомъ срьбьскимъ ниже записовати хрисовоуль и милости словеса царьска шко ничемѹже вѣрѣженнѹ бити, по томѹжде шєразѹ царьскомѹ изволи же и царьство ми, и снєма таковима достовѣрними и ўгодними и любимиима властєиннома царьства ми, Басетѹ Барничелѹ Биволичикю и Трипетѹ Мнховникю Бѹкикю, за нихъ правовѣрно и всєсрьдѣчноє поравотание царьствѹ ми дарова имѹ царьство ми синзи хрисовѣуль, и записа имѹ царьство ми штокъ шнѹгѹ Дѹвровникя Млѣть съ всѣми сєли и съ мєгѣми и ўтєси и съ всѣми правенлами тоган штока и съ всѣмъ мєтохумъ, како юсть шть вѣка биль, с чимъ га сѹ имали нини вси шдѹ прѣжде, да имѹ юсть ѹ бащинѹ и ѹ шюрочко имє и нихъ дѣцямъ до вѣка, да си га имаю и дрѣже како и всакѹ свою сѹщю бащинѹ; како юсть царьство ми нинимъ властєломъ и властєличикємъ записамо и ўтвердило бащине, тако и Басетѹ Барничєнѹ и Трипетѹ Мнхѹ Бѹкикю и нихъ дѣцямъ записахъ и ўтвердихъ, шко да имѹ юсть тєрьдо до вѣка, люєи подь цѣрквѹ за дѹшѹ подьписати, ѹ прикию дати, продати, харизати, замѣинити, кѹдѣ имѹ хотѣннє, шєратити, како и всакѹ свою сѹщю бащинѹ; и ѹ снємзи ѹ всємъ да сє царьство ми не потвори, ни да имѹ ѹзмѹ ни за юдино ни за коє сѹгрѣшєннє просто рикшє развѣкѹ нєвѣрє. и югоже изволитъ богъ по мнѣ господствєюща на прѣстолѣ царьства ми, снємѹ словєшъ царьства ми не потворєннѹ бити, нѹ и ющє вошєи и крѣичѣи потєрѣждати и сѣлюдати. и снє извѣстное и вснастоующєе печатное слово царьства ми записа сє и ўтверди... всако ўтверждєннє и достоиннє царьско, ниже сє и записа знаменнємъ царьскимъ въ лѣто .хшѣе., индиктионѹ .і., въ славномъ градѹ Скопи царьскомъ, мѣсєца априла .і. днь.

† Стефанъ Хрошъ благовѣрни царь Срьбьскѹ и Грькшмъ.

A tergo: Pouelia de Base e de Tripe de la Meleda.
Sine sigillo. Origin. chartac. in c. r. archivio Vien-
nae. Спомен. 46.

CXLII. (1357) 6865. ind. X. 24. aprilis. Ribnik.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator,
statuit posse Ragusinos per terram suam libere mercatu-
ram facere.

Има хотѣннѣ и благоизволи царство ми славноу и
почтеноу градъ Дубровникъ и кнезъ дубровичкомъ и вла-
стелемъ всемъ дубровичкимъ и судимъ и шпкинѣ, и како
приходнише к царствѣ ми властеле почтени Маринъ Бѣ-
никъ, Живъ Николе Гвндоловникъ сынъ и Живъ Чръникъ ѿ
поклансарство, и говорнише царствѣ ми ѿ кривинахъ и ѿ
забавехъ, що се чини ѿ земан царства ми дубровичаномъ, и
такози повелѣ царство ми, и учинихъ милость дубровича-
номъ всемъ велимъ и малимъ, да си гредѣ дубровичани с трѣ-
гомъ и с купломъ свободно по земан и по градовехъ царь-
ства ми и по трѣговехъ, да си продаю куплю свою, и да си
куплю, що имъ трѣбѣ, ѿ земан царства ми, и да имъ нѣ
вольнѣ никто забавити да ни задрѣжати ни ѿ царя ни па-
тришрѣхъ ни властелинѣхъ ни властеличникѣхъ ни кефалихъ ни кнезѣхъ
ни себастѣхъ ни царинникѣхъ да ни кто любо штъ владѣшнихъ, по
земан царства ми иже се шпрѣтаю, тѣмъ да си ходѣ дуб-
ровичане свободно и читаво безъ забавѣ и безъ задрѣжанихъ
с купломъ по земан царства ми и по градовехъ и по трѣго-
вехъ и по властелѣхъ, просто рекше, по всен земан царства
ми, и да си продаю куплю свою, и да си куплю, що имъ
трѣбѣ, и да си походѣ свободно шпѣтъ ѿ Дубровникѣхъ безъ
забавѣ и безъ задрѣжанихъ, како имъ смѣ записалъ и учинилъ
милость, а да имъ нѣ никто вольнѣ забавити или задрѣжа-
ти, да си продаю куплю свою, и да си куплю, що имъ трѣ-
бѣ, ѿ земан царства ми. кто ли нно учини шдѣ властель
царства ми а или шдѣ владѣшнихъ въ земан царства ми, и
потвори снѣ записаниѣ и милость царства ми, и забави
що дубровичаномъ, да не продаю трѣгове и куплю свою, и
да си куплю, що имъ трѣбѣ, и нан имъ що кто ѿзми, да
ми юсть неѣтрнѣ ѿ неѣтрно имѣ, и да плати все само седмо,

що нмѣ бѣде стрѣль, по законикѣ царьства ми. и такози се
 углави царство ми дѣровчаномѣ, що нмѣ кто стрѣи а ни
 ѣзми въ земли царства ми, все този да нмѣ плати царство
 ми, а царство ми да нице сѣбѣ шнѣзи кривце, и вниѣ шѣ
 сѣлѣ напредѣ, що нмѣ кто ѣзми по силѣ, все този да нмѣ
 плакѣ царство ми шдѣ кѣке царства ми. и сию милость
 записа и ѣтверди царство ми на Риевникѣ мѣсеца априли
 .кд. данѣ въ лѣто .хѣшѣ. индиктионѣ .і.

Мѣсець априль.

A tergo: Questa pouelia, chomo francha li mercha-
 danti miser lo imperador Vros, che çasqun uada seguro in
 Schanonia, e se algun baron levasi per força, che lo impe-
 rador page del suo.

Apographum saec. XIV. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CXLIII. (1357) 6865. ind. X. 24. aprilis. Prizrên.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator,
 Ragusinos orat, ut defendant Base et Tripe.

† Довродѣтелно и всеразѣмно съ истинниѣю царьскаго
 словеси поставилиѣ царство ми въ свѣдѣтельство всѣмѣ,
 како придоше к царствѣ ми всепочтени влаетеле славнога
 града Дѣровника Маринѣ Бѣникѣ и Жиеѣ Николе Гѣндѣ-
 ловникѣ и Жиеѣ Чрѣникѣ, и ѣспоменуѣше царствѣ ми за Млѣть,
 како имаю забавѣ за Млѣть шдѣ царства ми и шдѣ вла-
 стель царства ми, говорекѣ: господинѣ царѣ, Млѣть ѣсть
 царства ти, а ми немамо забавѣ из нѣга. и ѣчини ми-
 лость царство ми властѣишмѣ и всемѣ градѣ Дѣровникѣ,
 шдѣ днѣшѣ напрѣдѣ никтоу да не има посла за влаетеле
 и за града Дѣровникѣ, рекше за Млѣть, ни само царство
 ми, да ни ниѣ ктѣ шдѣ властель царства ми ни малѣ ни
 великѣ, тѣкмо Басѣта и Трипѣта ѣкѣкниѣю властѣишѣ и
 кнѣзѣ царства ми, како има га ѣ даровало и записао цар-
 ство ми, такози да га имѣта; и вѣсь молю како монахѣ
 срьдѣчникѣ и любимникѣ, да ми вѣюдѣте Басѣта и Трипѣта
 за снѣзи работѣ, рекше за Млѣть, да нмѣ помагѣте за
 мою любѣшѣ ш снѣзѣи работѣ, ш чѣмѣ ви имѣта шпомѣ-
 новѣти. и ѣ сѣмѣи царство ми да има се не потѣорн, тѣк-
 мо да прѣкѣнѣиѣтъ снѣ слово царства ми тѣрьдо и не-

поколѣнимо до вѣки. и сие извѣстномъ и всенастоющимъ и
запечатномъ словоу царства ми записася се и подписа и
утверди въ лѣто .хѳѳѳ., индиктивна .і., мѣсяца апрѣла
.кд. днь въ Призрѣнкѣ.

Етефанъ Урѣшъ благовѣрни царь Гръбелмъ
и Грѣмъ.

A tergo: Questa pouelia per la Meleda.

Sigillum avulsum. Origin. chartae. in c. r. archivio
Viennae. Сномен. 48.

CXLIV. (1357) 6865. ind. X. 24. aprilis. Pod Prizrénom
na Ribnicé.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, con-
firmat donationem factam a patre monachis S. Mariae Si-
naiticae.

† Да юсть вѣдомо всакомъ, има хотѣнии царство ми,
и благоизволеніхъ и въсхотѣхъ и даровахъ сиюзи милость
вселеюемому царства ми кнезъ дѣровьчкомъ и властѣломъ
и всемъ градъ дѣровеникъ, и како придоше къ царствѣ ми
въ градъ Призрѣнкѣ восточити властѣе града дѣровеника на
имѣ Маринъ Бѣникъ и Чнеъ Николе Гвнѣдѣлникъ синъ и Чнеъ
Чрѣникъ, и шче, како вспомянуше царствѣ ми, що юсть далъ
и приложилъ и записалъ господинъ свѣто починеши царь роди-
телъ царства ми за свою дѣшъ прѣчистѣмъ владичици госпо-
жѣи вогородици синанскон, да се дака шдѣ велика дѣни до ве-
лика дѣне на всако годище шдѣ дѣровеника пѣть съть перьперъ
бѣнѣтъчкихъ штъ Стона, и ш томъ въсхотѣ царство ми, и
шчинихъ милость властѣломъ почтенимъ и всемъ дѣровени-
къ, шко шнѣзи доходоу пѣть съть перьперъ, що юсть при-
ложилъ родитѣль царства ми вогородици синанскон, да се
дака на всако годище на великѣ дѣнѣ и пакѣ до велика дѣне. и
този записани и приложени господина и родитѣлю царства
ми видѣхъ царство ми потерѣдихъ и записахъ такожде, шко
този приложени родитѣлю царства ми да прѣчине штъ тѣрѣдо
до вѣка, како да се дакатъ вогородици синанскон на великѣ
дѣнѣ и пакѣ до велика дѣне пѣть съть перьперъ дѣровѣчкихъ
бѣнѣтъчкихъ штъ Стона, и за тѣзи доходоу да не имать посла
само царство ми закавити или удѣжати или штисти тѣзи

доходокъ штъ богородице синанскіе, ни да слышають вла-
стелѣ дворовъчсци ни послании царьства ми ни писании
царьства ми, ни да се слышають за то ни князое царьства
ми, кои держеть къю царьства ми ни нихъ писание да
ни ни ихъ властелѣ царьства ми, да ни по нномъ ни по чемъ,
развѣ да прѣкневетъ този приложениѣ ѿ богородице синан-
ске до вѣка, и властелѣ дворовъчсци тѣзи доходокъ да ни-
комъ не давають по милости царьства ми тѣкмо синанскои
богородици, како и внише пишеть. и сие потверждение и
милость царьства ми да прѣкневетъ твърдо и неутемлемо
до вѣка. кто ли такови дрѣзнетъ штиети и потворити сие
записание царьства ми, такови да имать запрѣщеніе штъ
господа бога, и да мѣ юсть мѣстиница прѣсвѣта богородица
синанская въ днь страшнаго сѣда христова, и штъ царь-
ства ми да приметь гнѣвъ и наказание по законникъ царь-
ства ми. записъ же се сие милость и потверди въ лѣто
х^шмѣ., индикта .і.

Мѣсець априль.

Повеленіемъ господина цара логодѣть Драгославъ прѣ-
рѣчи подѣ Призрѣномъ на Рибникѣ априль .кд.

A tergo: Questa pouelia si e de dar ono ano a li cha-
logieri de santa Maria de Sinay perpere v̄ del trebuto de
Stanco:

Apographum saec. XIV. chartae. in c. r. archivio Vien-
nae. Спомен. 47.

CXLV. (1357) 6865. ind. X. 25. aprilis. Pod Prizrénom
na Ribniku.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator,
confirmat privilegia concessa Ragusinis a praedecessori-
bus suis.

† По неизреченномъ милосердію и чловѣколюбію владѣ-
ки моего сладкаго ми Христа, по изволенію и милости и все-
милостивномъ юго призрѣнію еже на царьство ми, шкоже и
на прѣнхъ свѣтихъ православнихъ царѣ такоже и благодѣтъ
прѣсвѣтаго своего дѣха и на царьствѣ ми показа, шкоже
изани на свѣтихъ своихъ ученики и апостоли, рекъ имъ: идѣте
къ всѣмъ вселенію, проповѣдите славу моего вожьства; по

всехъ евангеліи іюго милости твоея дары и царствѣ ми дарова, и постави ми господина всемъ стѣжанію штіаства моего, рекъ же земан сръбскон и грѣчкон, поморію и западинымъ странамъ. милостию пожнію и неизречениымъ іюго промишленіемъ сдръжишъ ми сны еса благосѣрномъ и богомъ поставленномъ Стефанъ Урошъ царъ всегда вѣселитъ ми се ш возѣ и дръжишъ ми скифтрость царственн по прѣданію же и уставъ господина и родителѣ царства ми сего царя Стефана, шкоже іестъ уставилъ и узаконилъ записовати хрсовѣе словеса царьска, и прѣко сѣтиамъ и вожьстениамъ црѣкамъ, по томъ властеломъ и властелчичемъ и нинимъ прочимъ, и ничемъ же неврѣжденіи быти, нзволн же и царство ми по томъ же да шеразъ даровати и записати снъзи хрсовѣоуль и милость, како придомъ къ царствѣ ми снзи почтени властелъ а покансарію дѣровельччи: Маринъ Бѣинкъ и Живъ Никола Гудѣланкы снъи и Живъ Чрѣкенъ, и шврѣтоишъ царство ми ш Призрѣнкъ с чѣстивымъ и з даромъ, и еса, еанка трѣбовашъ и просишъ ш царства ми, този имъ есе дарова и записъ царство ми; и шпоменишъ царствѣ ми ш записани и ш милостехъ, що имъ іестъ записалъ прадѣдъ и дѣдъ и родителъ царства ми господинъ сего починишъ царъ ш законѣхъ и ш есакошкнхъ правннхъ, и шгладешъ царство ми тази еса прѣва записани, и не потворишъ, нъ и шще колше и крѣпцѣ потеришъ и записешъ по томъ же да шеразъ, що іестъ вѣсь градъ Дѣбровникъ, да градъ своимъ главами, иманиемъ своимъ, и ннхъ трѣговци снѣяшымъ свободно езеъ есаки забаве по земан царства ми, да имъ никто нншо не шзмъ ни забави посланиемъ ни властелнн царства ми да ни кто любо ннѣ, ни малъ ни еванкъ, въ земан царства ми, такмо да ходѣ свободно; ако ли се шврѣте кто шзмъ поснлинемъ що любо ннхъ ш земан царства ми, есе този да павѣти царство ми шномъзи, комъ ебде що шзето, а тогави кривца да ннѣ царство ми, и да шзмъ на немъ, кто ебде шзмъ и шчинилъ зло кою; и ннхъ трѣговци ш трѣгомъ кто люби нти ш ннѣ земан с трѣгомъ, с кѣпшымъ да градъ прѣзъ земан царства ми свободно езеъ есаки забавѣ, такмо шрѣжни да не носитъ ни ш Бѣгаръ ни ш Басаракннъ, земаннн на Угръ ни ш Боснъ ни ш Гракѣ ни нншо камо любо ш тѣгю

rader Stephano, quando fo ambaxadori Marin de Bona, Johan de Nicole..... Giue de Çriena.

Sigillum aureum. Origin. chartac. in c. r. archivio Vienne. Спомен. 50.

CXLVI. 1357 (6865). ind. X. 25. aprilis. Pod Prizrénom na Ribniku.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator, Ragusio donat terras „како се камн еалн долъ к енноградома дѣровѣчкимъ“ „soto montagna“ a Ljuta usque ad Kurilo.

† По неизреченномъ милосрдію и чловеколюбію владикъ моего сладкаго ми Христа, по изволенію и милости и всемилостивенномъ его призрѣнію еже на царство ми шкоже и на прѣвнѣхъ свѣтихъ православнихъ царь такожде и благодѣть прѣсвѣтаго своего дѣха и на царствѣ ми показа, шкоже изани на свѣтихъ своихъ ученики и апостоли, рекъ имъ: идѣте въ весь вселенію, проповѣдайте славу моего божества, и во всѣхъ вѣкахъ и юго милости такоуи даръ и царствѣ ми дарова, и постави мѣ господина всемъ стежанію штъчества моего, рекъ же земли сръбскон и грѣчкон, поморню и западнимъ странамъ: милостию возлюблю и неизреченнымъ юго промишленіемъ съдръжишъ ми снѣмъ вса благовѣрномъ и богами поставленномъ Стефанъ Урошъ царь, всегда вселенію ми се въ возѣ и дръжишъ ми скифтрость царствени, по прѣданію же и уставъ господина и родителѣ царства ми свѣтаго цара Стефана, шкоже юсть уставна и ѣзаконна записовати хрисовѣла словеса царска и прѣко свѣтнѣмъ и вожьственнѣмъ црквиамъ, по томъ властеламъ и властелчникомъ и нимъ прочимъ и ничемъ же не вѣрѣднѣмъ бити, изволи же и царство ми по томъ же шерѣзъ записати снѣмъ хрисовѣла и милость, како придоше къ царствѣ ми снѣмъ все почтени властелъ и покланіе дѣровѣчци: Маринъ Бѣникъ и Жие Гѣндѣликъ и Жие Чрѣкнъ, и шерѣтоше царство ми въ Призрѣнѣ съчстнѣмъ и з дарѣмъ, и вса, елико просиши и трѣбоваше въ царствѣ ми, вса имъ дарова и записа царство ми, и даде имъ царство ми и записа и дарова землю, како се камн еалн долъ к енноградома дѣровѣчкимъ и к мѣврѣмъ шдѣ.

свокодино, и да се не ўзми нищо. и кон тръговецѣи гредѣ по
земли и по тръговецѣхъ царьства ми, да плаки есаки царини
по законѣ, како сѣ давали ѣ родителѣ и прародителѣ царь-
ства ми. и шѣи ш ни ми сикози ѣтъкъ ми царство ми, що се
шертѣаю людие царьства ми, кон еѣдѣ прѣшли ѣ Стонѣ по
толи, кѣди га юсть далѣ дѣровѣчаномъ господинѣ царѣ,
свѣто почивши родителѣ царьства ми, тѣзи люди царьства
ми дѣровѣчанѣ да шдженѣтъ. и що еѣдѣ прѣшлѣи землю
царьства ми прѣзъ мегю, како юсть енаа мегѣ ѣ родителѣ
и ѣ прародителѣ царьства ми и ѣ свѣтаго крааш, ако еѣдѣ и
винограде насадили прѣзъ мегю, есе да ми повратѣ. и за
сѣдове и за есако шправданнѣ како сѣ имали ѣ родителѣ
и ѣ прародителѣ царьства ми, такози и шдѣ днѣшѣ на прѣ-
да да имая, и за есе да юсть на Желѣзномъ Плати сѣдѣ,
како юсть и штѣ прѣжде енаа. и за Млѣтъ да не имаютѣ
печали ни за що, тѣкмо да юсть царьства ми, како юсть
и штѣ прѣжде енаа ѣ родителѣ и прародителѣ царьства ми.
и штѣ сѣли на прѣда да не прѣимѣ ни ѣзѣмѣ никто зало-
ге ни штѣ владѣтелиа царьства ми ни штѣ коего людо
шдѣ дряжавѣ царьства ми: кто ли се шертѣе ѣзѣмѣ, да
залоге тѣзи поврати шпѣтъ, а що юсть прѣкѣа, да мѣ се
тази кѣплѣ шпаднѣтъ. и шѣи: како юсть ѣгаденѣ ш ми-
ми родителѣ царьства ми, господинѣ свѣто почивши царѣ,
що сѣ залоге заложени кога людо мала и голѣла и-з-мали
царьства ми, да се нищо сѣдомѣ и правдомѣ. и потерѣди
имѣ царство ми законѣ и повелѣ, що сѣ имали ѣ родителѣ
и прародителѣ царьства ми, како да юсть нищо не шутѣо-
рено. и сими шеразомѣ записѣ и потерѣди царство ми
сими залотопечатни хрисовѣль царьства ми, шко да прѣви-
еають въ есакомѣ ѣтерѣждѣни и свошкѣдѣ чистѣ. и сими
изѣѣстномѣ и еснастошѣи словѣ царьства ми записѣ
се и ѣтерѣди знаменнѣмѣ царскимѣ въ лѣто .шшѣ.,
индиктионѣ .і., мѣсеца апрѣли .кѣ. днѣ, шодѣ Прѣврѣ-
номѣ на Рикниѣ.

† Стефанѣ Ършѣ въ Христа бога благо-
крѣни царѣ Грегѣмѣ и Гркѣмѣ.

A tergo: Pouelia, chomo conferma lo imperador tute lo
pouelie fate auanti per lo imperador Vros, fio del impe-

rader Stephano, quando fo ambaxadori Marin de Bona, Johan de Nicole..... Giue de Çrienua.

Sigillum aureum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Сюмен. 50.

CXLVI. 1357 (6865). ind. X. 25. aprilis. Pod Prizrénom na Ribniku.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator, Ragusio donat terras „како се камн вали дола к виноградома дѣровѣчкимъ“ „soto montagna“ а Ljuta usque ad Kurilo.

† По неизреченномъ милосердію и чловеколюбію владѣнки моего сладкаго ми Христа, по изволенію и милости и всемилостивенномъ его призрѣнію еже на царство ми шкоже и на прѣвнѣхъ свѣтихъ православнихъ царь такожде и благодѣтъ прѣсвѣтаго своего дѣха и на царствѣ ми показа, шкоже изани на свѣтихъ своихъ ученики и апостоли, рекъ имъ: идѣте въ все въселенію, проповѣдайте славу моего вожьства, и по всехъ вѣликимъ его милости такоуиѣ дари и царствѣ ми дарова, и постави ме господина всемъ стѣжанію штьчѣства моего, рекъ же земли сръбскон и грѣчкон, поморію и западнимъ странама: милостию воужію и неизреченнымъ его промишленіемъ съдрѣжшъ ми симъ все благоуверномъ и богома поставленномъ Стѣфанъ Урошъ царь, всегда веселишъ ми се въ возѣ и дрѣжшъ ми скифтрость царстени, по прѣданію же и уставъ господина и родителѣ царства ми свѣтаго цара Стѣфана, шкоже юсть уставна и узаконилъ записовати хрисовѣла словеса царска и прѣво свѣтимъ и вожьстенимъ црѣкѣма, по томъ властѣшъ и властѣличимъ и инимъ прочимъ и ничемъ же не вѣрѣденъ енти, изволи же и царство ми по томъжде шерѣшъ записати сизѣ хрисовѣла и милость, како придѣше къ царствѣ ми сизѣ все почтени властѣле и пописариѣ дѣровѣчци: Маринъ Бѣникъ и Живъ Гундѣланъ и Живъ Чрѣникъ, и шерѣтошѣ царство ми въ Призрѣнѣхъ сѣстившъ и з даршъ, и все, вѣлико просишъ и трѣбовашѣ въ царствѣ ми, все имъ дарова и записа царство ми, и даде имъ царство ми и записа и дарова земаю, како се камн вали дола к виноградома дѣровѣчкимъ и к мору въ шдѣ.

Люте до Кърнаа, все нмѣ този записа царство ми вѣзъ
изма, все що се шепѣта на този земян, да си има и дрѣ-
жи градь Дѣбровникъ тѣзи земяю, како ю нмѣ юсть и даро-
вало и занисало царство ми, и да нмѣ не имать по сама
сего заваенти за тѣзи земяю ни властелинъ царства ми ни
кепалинъ ни инъ ни ктоу, кто нмѣ бѣде ѿ сѣсѣдствѣхъ, на
всако врѣме. и царство ми ѿ сѣмѣ да им се не потвори,
тѣмко да си имаю и дрѣже съ милостинымъ царства ми
твердо и непоколебимо и нештемалимо ни кимъ люко до
дѣни и до вѣка. и снѣ извѣстное и вѣнастоюще златопе-
чатное слово царства ми записа се и втерѣди знаменни-
юмъ царскимъ въ лѣто .хѣшѣе., индиктионъ .ї., мѣсца
априлмъ .кѣ. дѣнь, подъ Прнзрѣнумъ на Ривникъ.

† Стефанъ Урошъ въ Христа кога благовѣр-
ни царь Грѣлемъ и Гркѣмъ †.

A tergo: Poueglia de Stefan Vros, imperador de Ser-
uia e de Grecia, como li terini dete in Breno da Liuta fin a
Churilo, de 1357. Pouelia de le tere de Breno.

Sigillum avulsum. Origin. chartac. in c. r. архивю
Viennae. Спомен. 49. Cod. ragus.: MCCCLVI. die 25. apri-
lis, priuilegio de imperador Stefan Vros, fol de impera-
dor Stefano, dono le tere soto montagna fin a Liuta. Fato
in Prixren. Diplomati additur: Imperador Stefan Vros.
MCCCLVI. die XXV. aprilis.

CXLVII. (1357) 6865. ind. X.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator,
confirmat bona uxoris caesaris Préljub.

Initium: Гѣ что докро или что красно.

In mon. magnae Laurae. P. Uspen. 172.

CXLVIII. (1358) 6866. ind. XI. 2. junii. Prizren.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator,
tributum mille hyperpyrorum a Ragusinis statuit solvendum
esse monasterio S. Michael Hierosolymis et hoc deserto
monasterio Chilandar et S. Pauli in monte Atho.

† Пониеже изкоан влады и чловеколюбивени царь славеѣ
господа нашъ Исѣусъ Христосъ, сынъ кожѣи, непостижимъ,

1. *Sigillum autentum*: † проломченикъ архидиаконъ стѣфанъ — стѣпанъ въ ха ка благовѣрни младъ урош. *Origin. membran. in mon. Chilandar. Гласникъ. II. 1849. 197.*

CXLIX. (1360) 6869. ind. XIV. 29. septembris. Na Sênicah.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator, liberat Ragusinos recens institutis portoriiis.

† Добродѣтелно и всеразѣмно съ истинною царьскаго словеси поставилистъ царство ми въ свѣдѣннѣ вѣсѣмъ, како приходише к царствѣ ми на Гѣннице все почтени властие дѣвровѣчци з дарови и с чѣстнѣ: Мнѣхъ Дръжнѣ и Мѣкѣ Манчетникъ, и вспоменѣше царствѣ ми въ работахъ градцнхъ и въ законѣхъ и въ царинахъ, кою сѣ съги настале, а нѣкъ биле въ родителѣ царства ми. нма хотеннѣ, и въ сѣмъ благоизволи и створи милость царство ми всемъ градъ дѣвровѣчнѣ, вѣсѣмъ властѣмъ дѣвровѣчнѣмъ, великѣмъ и малѣмъ, и даде нмъ царство ми шѣози записаннѣ и мою вѣрѣ царскѣ, шко що сѣ властѣи а нмъ трѣговци дѣвровѣчци, да градъ с трѣгѣмъ и сѣ всакѣмъ къпавѣмъ слободѣно въ землю царства ми, и на вѣрѣ царства ми да градъ нмъ на Зѣтѣ на Балшику а нмъ на дръжавѣ князя Ыонслава и въ землю царства ми, да трѣгѣю и ходѣ слободѣно въ кюки царства ми и въ градѣхъ и по трѣговѣхъ и по землѣ царства ми, а никто да нмъ не нма завити ни кѣфалѣи кон любо ни властѣи царства ми ни кон князѣ, да н-н-мъ ни кто ни малѣ ни великѣ, такѣмъ да дохѣде слободѣно с трѣгѣмъ въ землю царства ми, и шпетѣ да си похѣде своимъ добиткѣмъ безѣ всакѣ забавѣ въ дѣвровѣчнѣ. и шпе: за шнѣзи царинѣ, кою сѣ съги настале, а нѣкъ биле въ родителѣ царства ми, и на тѣхъзи царинахъ да не плакѣю никѣмъ нищо: кто л-н-мъ забавѣ въ чѣмъ на тѣхъ царинахъ, а нл-н-мъ що ѣзѣ, да сѣ кажѣ како невѣрнѣ, и да плати тнѣскѣ перѣперѣ царствѣ ми. и шѣози записаннѣ и мою вѣрѣ даровахъ властѣмъ дѣвровѣчнѣмъ, шко да нмъ юсть тѣрѣдо и ни кнѣмъ непотворнѣмъ, и за царинѣ никѣмъ нищо да не плакѣю, ни да нмъ юсть тѣзи царинѣ, що нѣ биле въ дѣда и въ родителѣ царства ми и въ моухъ

перъ доуеровъчкыныхъ и на дмитровъ днь такожде другоу
 петь съть перъперъ доуеровъчкыныхъ, како да се напльни на
 годинѣ тисоуки перъперъ доуеровъчкыныхъ, и тоуи тисоуцоу
 перъперъ да даваю доуеровчанѣ на всакоу годинѣ храмоу
 царства ми арьхаггела Миханла, шже юсть въ Іеросолімѣхъ,
 до гдѣ годѣ Доуеровники дръжи Етонеу градь, и нимъ
 облагив, и този рѣхома, шкоже юсть приложилъ родителъ
 царства ми, тръбалаженни царъ кұрь Етефанъ, такожде и
 царство ми записа оу хрисовоулихъ. аще ли се прилоуचितъ
 запоустити грѣхъ ради нашихъ храмоу свѣтаго арьхаггела
 въ Іеросалимѣхъ, то да се давати тан тисоуца перъперъ шдѣ
 Доуеровника оу Свѣтоую Гороу нашимъ монастыромъ, шже
 юсть въѣдѣни въ свѣтаа свѣтыхъ прѣсвятые богородици
 глаголюмѣи Хиландаръ, и монастыроу свѣтаго великомоуче-
 ника Гюшургіа, глаголюмѣи свѣтын Павелъ, що соу съградили
 прѣдѣди царства ми прѣподобныи Гүмишнъ новѣи мұро-
 точаць и свѣтын архіпискоупъ и чюдотворца кұрь Гала и
 по нихъ ршднтелъ царства ми и мы такожде, шко да юсть
 сѣи доходькы нѣштѣмалымъ штѣ тѣхъ свѣтыхъ мнѣнастирь
 ни кымъ любо до вѣка. и молю, шгоже господъ изволи по-
 миѣ на столѣ царства ми, сѣи да не разоритъ ни пороу-
 шитъ, нѣ паче больши да потвердитъ и съхранитъ. и сѣи
 извѣстнос и златопечатнос славѣо царства ми записахъ и
 оутвердихъ, каде прѣидоше къ царствоу ми оу Призренѣ
 высечѣсныи нгоумень иеросалимьскы кұр Гюрасимъ и нгоу-
 мень Свѣтыи Горѣи великыи лаври Хиландара кұр Пресеніе и
 нгоумень свѣтаго Павла кұр Івань въ лѣто .хѣшѣѣ., ни-
 диктѣишнъ .лѣ., мѣсяца юнѣа .к. днь при логофѣте Дра-
 гославѣхъ. и аще се кто покоуситъ и разоритъ высекъскыи
 наваждѣнѣми сѣи наши приношеніи и даръ свѣтыи мѣ црквиамъ
 любо штѣ сѣродникъ монхъ любо ниъ ктѣ, таковаго да раз-
 оритъ господъ богъ и прѣсвѣтаа владычица наша богороди-
 ца и прѣснодѣлаа Маріа, и да юсть проклѣтъ штѣ свѣтыхъ
 .кѣ. апостолъ и штѣ свѣтыхъ штѣца .тнѣ. нже въ Никѣи, и
 да има честь съ прѣдѣтелѣмъ Нюдою и съ рекшимъ: възми,
 распни его.

† Етефанъ въ Христа бога благовѣрин Оу-
 рошъ царъ Ерьвелемъ и Гркомъ.

Sigillum aureum: † промѣнника архидиаконъ стѣпанъ — стѣпанъ въ хѣ ба благовѣрни младѣ урош. Origin. membran. in mon. Chilandar. Гласникъ. II. 1849. 197.

CXLIX. (1360) 6869. ind. XIV. 29. septembris. Na Sênicah.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator, liberat Ragusinos recens institutis portorii.

† Добродѣтелно и всеразумно съ истиною царьскаго словеси поставилистъ царство ми въ свѣдѣннѣ въсѣма, како приходише к царствѣ ми на Сѣниці все почтѣни властѣ дѣровѣчци з дарови и с чѣстїю: Мѣхо Дръжикъ и Йѣке Манчетикъ, и вспоменѣше царствѣ ми ш работахъ градцихъ и ш законѣхъ и ш царинахъ, коѣ сѣ съги настале, а нѣсѣ билѣ ѣ родитѣли царства ми. нѣма хотѣннѣ, и ш сѣмѣ благоизволи и створи мѣлаость царство ми всемѣ градѣ Дѣровѣчникѣ, всемѣ властѣмѣ дѣровѣчкимѣ, великимѣ и малымѣ, и даде имѣ царство ми швози записаниѣ и мою вѣрѣ царскѣ, шко цѣ сѣ властѣлѣ а или трѣговци дѣровѣчци, да гредѣ с трѣгѣмѣ и сѣ всакимѣ купѣмѣ свободно ѣ землю царства ми, и на вѣрѣ царства ми да гредѣ или на Зѣтѣ на Балшикиѣ а или на дръжавѣ князя Ёнослава и ѣ землю царства ми, да трѣгѣю и ходѣ свободно ѣ кюки царства ми и ѣ градовѣхъ и по трѣговѣхъ и по земли царства ми, а никто да имѣ не нѣма заклѣнти ни кефалиѣ кон любо ни властѣлиѣ царства ми ни нѣи князѣ, да н-н-мѣ ни кто ни малѣ ни великѣ, такѣмо да дохѣдѣ свободно с трѣгѣмѣ ѣ землю царства ми, и шпѣтъ да сѣ похѣдѣ своимѣ довѣнткѣмѣ безѣ всакѣ забавѣ ѣ Дѣровѣчникѣ. и шпѣ: за шнѣзи царинѣ, коѣмо сѣ съги настале, а нѣсѣ билѣ ѣ родитѣли царства ми, и на тѣхъзи царинахъ да не плакѣю никѣмѣ нищѣ: кто л-н-мѣ забави ш чѣмѣ на тѣхъ царинахъ, а ил-н-мѣ цѣ ѣзѣ, да сѣ кажѣ како нѣвѣрниѣ, и да плати тѣсѣкѣ перѣперѣ царствѣ ми. и швози записаниѣ и мою вѣрѣ даровахъ властѣмѣ дѣровѣчкимѣ, шко да имѣ ѣсть тѣрѣдо и ни кимѣ непѣтворимо, и ва царинѣ никѣмѣ нищѣ да не плакѣю, ни да имѣ ѣсть тѣзи царинѣ, цѣ нѣ билѣ ѣ дѣда и ѣ родитѣли царства ми и ѣ монѣхъ

прѣвнѣхъ: и снѣ шенчѣноу и заапопчатноу слоуо царьства
ми записа се и вѣрѣди знаменнѣмъ царьскѣмъ в лѣто
·хѣшѣд·, индиктионѣ ·дѣ·, мѣсѣца сѣктѣбра ·кѣ· данѣ, на
Гѣницахъ при логодѣтѣ Драгославѣ.

† Стефана Уроша вѣрни царь Грьвѣмъ и
Грькѣмъ †.

Sigillum aureum pendens. Origin. chartac. in с. г. ar-
chivio Viennae. Спомен. 54.

CL. (1361) 6869. ind. XIV.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator.
Chrysobullon de terris monasterii Chilandar.

Initium: Гѣ нынѣ что добро и что красно.

In mou. Chilandar. P. Uspen. 172.

CLl. (1362) 6870. ind. XV. 22. augusti. V Onogošti.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator,
promittit se injurias sibi a Ragusinis illatas non cura-
turum.

† Добродѣтельно и всеразумно съ истинною царьскаго
словеси поставляиеть царьство ми въ свѣдѣннѣ всѣмъ, и
дарюеть царьство ми снѣ шенчѣноу слоуо царьства ми все-
почтѣннѣмъ властѣмъ царьства ми дѣбровѣчкѣмъ и всемъ
градъ дѣбровникъ, понеже за такова вѣмѣна приащичеша
се, како се вѣхъ дѣбровчанѣ поплашили въ царьства ми и
сваднали се з братѣмъ царьства ми с князѣмъ Ёнславѣмъ и
з градомъ царьства ми с Которѣмъ, и царьство ми въсхо-
тѣвъ и сътворихъ властѣмъ дѣбровѣчкѣмъ и всемъ градъ
вѣвзи милость царьства ми, и приехъ властѣ дѣбровѣчки,
да сѣ въ ѣдинно с царьствомъ ми въ днѣшъ и въсь градъ, ка-
ко сѣ били и с родитѣлѣмъ царьства ми, и смирихъ ихъ з
братѣмъ царьства ми с князѣмъ Ёнславѣмъ и з градѣмъ
царьства ми с Которѣмъ, и дадохъ имъ старѣ законѣ, кою
сѣ имали с родитѣлѣмъ царьства ми, и прѣва записаннѣ ро-
дитѣлѣ царьства ми и царьства ми, кою сѣ въ нихъ, тоз-
нѣмъ вса потерѣждаю царьство ми симзи записаннѣмъ царь-
ства ми: како имъ пише въ тѣхъ прѣвнѣхъ записаннѣхъ, та-

нмѣ: идѣте въ всѣхъ вѣселенію, и проповѣдѣте славу моего
 божества. по всѣхъ вѣлѣніи твоѣмъ мнози такоуи дари и
 царствѣ дарова, и постави ме господина всѣмъ стѣжанію
 шѣчѣстїи моего, рекъ же земли срьбскои и всѣмъ грѣ-
 кшмъ, поморію вѣсточномъ и западнимъ странамъ. мило-
 стїю божию и неизреченнымъ твоимъ промишленіемъ съдръжѣи
 ми сїи всѣхъ, благовѣрномъ и богопоставленомъ Стѣфанъ
 Хрошъ царъ, царствѣиущъ ми въ возѣ и вѣселеи ми се съ
 вѣзлюбленными властели и властелиники царства ми и вѣсе-
 гда непрѣстанно чѣстїи дари дарѣи ихъ; и како при-
 ходи къ царствѣ ми вѣсчѣстїи старѣцъ свѣтїи гори Йдона,
 Романи, сїи сѣвастократора Браника, и ѹпоменѣ царствѣ
 ми, како се ѣсть зговорилъ своимъ братшмъ Грегѣршмъ и
 Балкшмъ, и како да приложи шѣ свое бѣщїи цркви свѣ-
 тон богородици хиландарскои, и за ѹпоменѣтїи вѣсе-
 чѣстїи старѣца Романа своимъ братшмъ дарова мѣ царь-
 ство ми сїи свѣтїи хрисовѣль царства ми, и записа мѣ
 царство ми цркви бѣщїи а свѣтаго архангѣла с трѣ-
 ми сѣли: съ Трьстѣнникомъ и з Бѣжаники и с Тѣшнаомъ
 и сѣлищемъ, що ѣсть дало бїло царство ми сѣвастокра-
 торъ Браникъ с Хѣдинами, ш-чеса ѣсть Житїе ѹ Бѣгарѣ
 побѣгль, а подѣ црковъ свѣтѣ богородицѣ хиландарскѣ. и
 како ѣсть царство ми нїи свѣтїи и божественнымъ
 црквамъ записамо и ѹтвердило хрисовѣле, по томъ же
 шѣразѣ и сїеи цркви свѣто и божественноу записа и
 ѹтверди царство ми свѣтон богородици хиландарскои. и
 молю и повѣлава и запрѣща царство ми, ѹбоже богъ
 изволи сїи на прѣстолѣ царства ми, сїеи словѣ царь-
 ства ми непотворенѣ бї(ти) и невѣрѣженѣ. аще ли се тко
 покѣшають потворити а или разорити єдинѣ чрѣтѣ шѣ
 бїши писанаго слова царства ми, такоуаго да ѹбїе и
 порази господѣ богъ вѣседръжитѣль и прѣчїста твоѣ мати
 и сїла чѣстїаго и животворищаго крѣста христоу, и въ
 мѣсто помощи да мѣ ѣсть мѣстїица и сѣпостатїица ма-
 ти божи хиландарска на страшнѣмъ сѣдѣ христовѣ, и
 шѣ царства ми да иѣсть благословенїе. и сїе извѣстїи
 и вѣсенастоуице и златопечатноу словѣ царства ми запи-
 са се и подѣписа и ѹтверди шѣразшмъ и знаменїемъ

правдѣ; а почѣсти и дохотькѣ царьскѣ да ми даваю, како
 есть было и ѿ родитѣль царьства ми; а сѹживѣи ихъ, кои
 се шерьѣтъ ѿ есон земли царьства ми и ѿ властѣль царьства
 ми, да ихъ всѣхъ царьство ми пѹсти. и на сѣз-и-мѣ даде
 царьство ми шещаніи и кастѣль и мою вѣрѹ царьскѹ и с
 властѣли царьства ми, и шещавамъ намъ се когомъ и прѣ-
 чистомъ богородицомъ и всѣмъ свѣтимъ, шко да намъ шво-
 зи есе више писанно царьство ми испълни и сѣдрѣжи, и ѿ
 семзи да намъ се царьство ми не потвори, докѣи и-ми не
 поскочи к царьствѣ ми. и снѣ шечномъ и залатопчатномъ
 сѣмѣ царьства ми записа се и ѹтверди ѿ Ѣногощи, кѣди
 дондошѣ к царьствѣ ми почтѣни властѣли покансари дѣ-
 еровѣчѣсци Никола Горькочѣвѣи и Живѣ Николе Гѹндѣан-
 ки. повѣлѣніемъ господина свѣтаго цара логодѣтъ Дѣмѣи
 прѣрѣчи в лѣто .ѣѡѡ., индиктионѣ .ii., мѣсѣца августѣ
 .кѣ. дѣнь.

† По милости божи Стефанъ Урошъ въ
 Христа бога благовѣрни царь Ереѣмъ и
 Грѣмъ †.

Sine sigillo. Origin. chartac. in c. r. archivio Vien-
 nae. Спомен. 55.

CLII. (1363) 6872. ind. VII. octobri mense.

Joannes Uglješa despotes. De fundatione monasterii
 Simopetrae.

Initium: *Ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων.*

In mon. Simopetrae. P. Uspen. 172., qui versionem e
 serbico esse dicit.

CLIII. (1365) 7873. ind. III. 11. martii. Priština.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator.
 Donatio facta monasterio Ohilandar.

По неизречѣнному милосердію и чловеѣколюбію владѣ-
 ки моего, сладкаго ми Христа, по изволенію и милости и
 всѣмилостивеномъ ѹго призрѣнію ѹже и на царьствѣ ми,
 шкоже и на прѣвнѣхъ свѣтихъ православиѣхъ царнѣхъ, такоже
 и благодѣтъ прѣсвѣтаго своѣго дѹха и на царьствѣ ми по-
 каза, шкоже излив на свѣтію своѣмъ ѹчиники и апостоли, рѣкъ

царьство ми безъ есакого страха, и шпѣть да си пондѣти
почтено шдѣ царьства ми ѿ Дѣровникъ како мои почтени
властѣи. и шнѣзи ви земаю дава царьство ми, да юсть ва-
ша, и кѣди бѣдѣте ѿ царьства ми, да ви царьство ми за-
пишѣ шнѣзи земаю; и ш законѣхъ и ш вашихъ трѣговцихъ и
ш иномъ ш всемъ, како ми сте писали по прѣгнѣ, и како ми
сте порѣчали по логодѣтѣ царьства ми по Дѣминѣ и по Грь-
гѣрѣ, и како сте имали с родитѣлемъ царьства ми, и шѣи и
колиѣ тога ш всемъ ш томъ да ви царьство ми ѿтверди и за-
пишѣ, како да бѣде тѣрѣдо до вѣки. и швази еса да ви
царьство ми испълни и сѣрѣши на бозѣ и на вѣрѣ царь-
ства ми, и како кѣ царьство ми швози съхранити, испълни-
ти и сѣрѣшити властѣишмъ дѣровѣчкимъ, тако и господѣ
когъ помнѣиѣ царьство ми аминѣ.

† Стефанъ ѿрѣшѣ вѣрни царь Грѣлемъ и
Грѣмъ.

Sine sigillo. Origin. membran. in e. r. archivio Vien-
nae. Спомен. 53.

CLVII. (1356—1367).

Vojslav knez scribit Ragusinis eorum apocrisiarios
negotium apud imperatorem finivisse et se his vendidisse
кѣмирѣкъ сольски.

† Бѣдѣ княза Воислава моимъ дразѣмъ примѣлемъ,
владѣишмъ и властѣишмъ и сѣдиншмъ и вѣкишмъ и есон
шпкинѣ дѣровѣчкимъ. да знате, како догѣ шдѣ васъ Нико-
ла Горькочевникъ и Живѣ Гѣндѣликъ, поклансари и властѣи
ваши, и за що нѣхъ сте послали, есѣ работѣ сѣрѣшиншѣ з
господиномъ царѣмъ и сѣ мноимъ князѣмъ, и кѣ се господинѣ
царѣ и ш и властѣи господина цара, како да сѣ примѣлемъ
Дѣровнику, и кои се сѣ зла чинила дослѣи мѣгю нами, да
се тон не поменѣ, и дахъ ш князѣ вѣрѣ и клѣтѣ есакомъ шдѣ
васъ шѣи боле, нѣго како сѣмъ и прѣки ена с вами; и таком
ми сѣда не ви нарѣчно, да тамо кѣ послати мои властѣи-
чики, да ми се заклѣнете, како се сѣмъ ш вамъ заклѣлѣ и за-
писалѣ. и за кѣмирѣкъ сольски продахъ га вашимъ покланса-
ромъ за годниѣ за .д. сѣтъ перѣперѣ. а починна годниѣ на
.кѣ. дѣнѣ мѣсѣца авѣгѣста, старимъ закономъ, како сѣмо и

царства ми въ лѣто .хѣѡѡг., индиктиѡна .г., мѣсеца
марта .аі. днѣѡ.

† Стѣфанъ Оурушъ вѣрнн царь Грекомъ и
Гркомъ †.

Повелѣніемъ господина святаго цара логофета Димъ
прѣрочи ѡ Причинѣ мѣсеца марта .аі. днѣѡ.

Sigillum aureum pendens. Origin. chartac. in mon. Chi-
landar. D. Avraam. Опис. 54. Св. Гора. 49.

CLIV. (1356—1367). ind. XV. novembri mense.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, mo-
nasterio magnae Laurae donat monasterium Omnium San-
ctorum, conditum a matre sua, cum omnibus terris.

Initium: Помеже нже въ Грѣтѣн Горѣ Пдона.

In mon. magnae Laurae. P. Uspen. 172.

CLV. (1356—1367).

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator. De
quibusdam terris monasterii Chilandar.

Initium: Въ пространствѣ божественныя силы небеснаго
разума.

In mon. Chilandar. P. Uspen 172.

CLVI. (1356—1367).

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator,
profitetur amicum se esse Ragusinorum, et promittit se con-
firmaturum esse privilegia Ragusinis concessa a praede-
cessoribus suis.

† Оказавъ се царство ми любуемымъ властимъ
царства ми дѣровѣчкимъ въ господи бога вседръжителю и
прѣчистую юю матерь и въ силѣ чьстнаго и животворцаго
креста христова и въ прѣчистое тѣло и кровь господи бога
и спаса нашего Ісѡ Христа и въ света божии евангелии и въ
.вѣ. свѣтихъ вѣрховнихъ апостоахъ и въ .тнѣ. свѣтихъ бого-
носнихъ отца инокскихъ и въ всѣхъ свѣтихъ по тѣмъ и
въ дѣмъ царства ми, и на сѣзи вѣ даю мою вѣрѡ царскѡ
и сѣзи вѣщанинѣ, ѡко да вѣ имамъ вѣрнѣхъ и срабѣчнѣхъ,
како вѣ сѡ имаан и мои прѣен, и да идѣте свободно къ

царьство ми възь есакога страха, и шпять да си пондѣте
почтено шдѣ царьства ми ѿ Дѣбровникъ како мои почтени
властѣи. и шнѣзи ви земаю дава царьство ми, да мѣсть ва-
ша, и кѣди бѣдѣте ѿ царьства ми, да ви царьство ми за-
пишѣ шнѣзи земаю; и ш законѣхъ и ш вашихъ трѣговцихъ и
ш нѣомѣ ш есемѣ, како ми стѣ писали по прѣгѣи, и како ми
стѣ порѣчали по логодѣтѣ царьства ми по Дѣмнѣ и по Грѣ-
гѣрѣ, и како стѣ имали с родитѣлемъ царьства ми, и шѣи и
коли тога ш есемѣ ш томѣ да ви царьство ми ѿтерѣди и за-
пишѣ, како да бѣдѣ тѣрѣдо до вѣки. и швази еса да ви
царьство ми исплѣни и сѣверѣши на бозѣ и на вѣрѣ царь-
ства ми, и како кѣ царьство ми швози сѣхранити, исплѣни-
ти и сѣверѣшити властѣишмѣ дѣбровѣчкимѣ, тако и господѣ
богѣ помнѣицѣ царьство ми аминѣ.

† Стефанѣ Урѣшѣ вѣрни царѣ Грѣлемѣ и
Грѣкмѣ.

Sine sigillo. Origin. membran. in c. r. archivio Vien-
nase. Спомен. 53.

CLVII. (1356—1367).

Vojslav knez scribit Ragusinis eorum apocrisiarios
negotium apud imperatorem finivisse et se his vendidisse
кѣмирѣкѣ сольски.

† Шдѣ кнеза Воислава моимѣ дразѣмѣ прииѣлемѣ,
ваадѣишмѣ и властѣишмѣ и сѣдиншмѣ и вѣкникомѣ и есон
шпкнѣ дѣбровѣчкимѣ. да знатѣ, како догѣ шдѣ васѣ Нико-
ла Горѣкочевиѣ и Жнѣ Гѣндѣанѣ, покансарѣи и властѣи
ваши, и за що ихъ стѣ послали, есѣ работѣ сѣверѣшишѣ з
господиномѣ царѣмѣ и сѣ мномѣ кнезомѣ, и кѣ се господинѣ
царѣ и ш и властѣишмѣ господина цара, како да сѣ прииѣлемѣ
Дѣбровникѣю, и комѣ се сѣ зла чинила дослѣи мѣгѣи намѣ, да
се тон не помѣи, и дахъ ш кнезѣ вѣрѣи и кѣтѣи есакомѣ шдѣ
васѣ шѣи коли, него како сѣмѣ и прѣи вѣлѣ с вами; и такон
ми сѣда не ви нарѣчно, да тамо кѣ послати моѣ властѣиш-
чѣи, да ми се закѣишѣ, како се сѣмѣ ш вама закѣишѣ и за-
писалѣ. и за кѣмирѣкѣ сольски продахъ га вашимѣ поканса-
ромѣ за годнишѣ за .д. сѣтѣ перѣперѣ. а почнина годнишѣ на
.кѣ. дѣнѣ мѣсеца августѣ, старимѣ закономѣ, како смо и

пръво имали. и да знате, штиде ми печать напредъ, да мѣ
къ ѡдати мою печать.

A tergo: ... іамъ сѣдимамъ и вѣкиникомъ и есон (оп)ки-
нѣ дѣровачкон.

*Sine sigillo. Origin. chartac. in c. r. archivio Vien-
nae. Спомен. 56.*

CLVIII. (1356—1367).

*Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, Ragusi-
nis potestatem dat in terra sua libere mercaturam fa-
ciendi.*

† Царѣство ми сѣродинкомъ властѣломъ дѣровъчкимъ
кнѣзѣ и есон опкинѣ. знате ен, како юсть далѣ родитѣль
царѣства ми господинъ свѣто почнешин царѣ материн царѣства
ми, господин царици, трѣгоу зѣтѣски, и пакн юсть сѣда да-
ло царѣство ми трѣгъ призрѣньски цркви господина цара
архангѣлѣ, да тамо ен юсть писало царѣство ми кнѣгѣ сео-
боднѣ камѣ и дрѣзѣмъ градовомъ, да гредѣте сеободно бѣзѣ
есакѣ забавѣ ѡ зѣмлю царѣства ми, а никто нищо да ен не
забавѣ нан ен що ѡзѣмѣ ѡ зѣмли царѣства ми; кто ли ен що
ѡзѣмѣ, да ен плати царѣство ми; акѣ ли що ѡсѣхѣ ѡзѣти
лиати царѣства ми, господин царица, шдѣ вашѣга трѣга а
нан царѣство ми, нищо бѣзѣ кѣпа да ен не ѡзѣмѣмо, тѣкмо
да кѣпѣмо. а за Жарка що ен юсть ѡзѣмѣ, нѣ знало царѣ-
ство ми, ни ми стѣ казали; да пошлѣте ми добре люди, да
позовѣ Жарка прѣдѣ царѣство ми, да ен га да царѣство ми,
да ен плати есе само сѣдмо; а тамо смѣ послаа властѣли-
чкимъ царѣства ми Бѣлкъшѣ ѡ свѣти Грѣгъ, да стон, и да ен
чѣла и бѣюде шдѣ есакѣ забавѣ и штѣ Жарка и штѣ есѣга; и
ш-нимъ да стѣ позвали Жарка прѣдѣ царѣство ми.

Мѣсець гѣнарѣ.

A tergo: Сѣродинкомъ царѣства ми кнѣзѣ и властѣ-
ломъ дѣровъчкимъ и есон опкинѣ.

*Sigillum avulsum. Origin. chartac. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 45.*

Sigillum, cujus inscriptio latina et serbica: sigillum minus tuerhi dei gratia toti bosne bani. господин бан твѣрско. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 57.

CLX. (1367). 3. decembris.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator, moritur.

Мѣсеца декемврѣя .г. прѣстави се Орѡшъ царь вѣторн, сынъ прѣаго цара Стефана.

E Vukii typico chilandarensi.

CLXI. 1368. 17. januarii. Niže Širokoga Broda u Lješū.

Sracimir, Georgius et Balša tollunt portorium institutum in Danj.

† Бѣаь Ср(а)цимира и вѣаь Гюрга и вѣаь Балше нашоми любеовнои брати и приителѣмъ кнезѡ и сѣднимъ и властѣломъ дѣбровѣчкимъ. како приде вѣаь вѣаь властѣлинъ вѣашъ и поклансаръ Иже Мѣнчетикъ, и говори ни вѣаь вѣаь вѣаь наше братѣе за царинѣ, кою смо поставили на Дани, и ми вѣашега ради молѣнимъ, тѣгѣе и ради поклансара вѣашега а нашега ради брата и приитѣлѣ сръчаного Ижѣте простисмо вѣашъ царинѣ на Дани, како да се не вѣзима царина вѣамъ и вѣашимъ грагѣномъ и вѣашимъ трѣговѣцѣмъ, тѣкмо да си ходѣ свокодно скрозѣ нашѣ зѣмлю, а да имѣ нѣ е на вѣаь тѣзи царинѣ ни инѣ коѣ задѣе, и по томъ даемо нашѣ вѣрѣ и Грацимирѣ и Гюргѣ и Балша вѣакомѣ вѣаь вѣашега града, греди вѣаки сѣ трѣгомъ, а на нашѣ вѣрѣ тан царина да е проста вѣакомѣ вѣаь, да се не вѣзима на вѣаь до нашега живота. и вѣаь рождѣства христова до сѣгѣ записанимъ тѣсѣща и .тѣн. лѣтѣ. и сѣе записасмо ниже Широкого Брода у Лѣшѣ, кѣди сѣ дѣже Грацимирѣ и Гюргѣ и паде на Мати, кѣди идѣхѣ на Карла, мѣсеца гѣмарѣ .31. дѣнѣ. и тон да е вѣрѣвано, постависмо нашѣ печатѣ.

A tergo: La fidanza de quelli di Balsa per la ...acia.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

Спомен. 63.

CLXII. (1368) 6876. ind. VI. martio mense.

Joannes Ugljesa (Ἰωάννης Οὐγκλέσης) despotes catholicae ecclesiae et sanctissimo suo domino oecumenico patriarchae (Constantinopoleos) reddit omnes raptas ecclesias et metropoles et omnia patriarchica jura.

Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1852. IX. 403—408.

CLXIII. 1368. 2. septembris.

Alexander, Kaninae et Avloni dominus, testatur se et suos nobiles jurasse, Ragusinis se fore amicos.

† Бѣ имѣ вѣща и сина и свѣтагѡ дѣха. пороженнии господина нашего Исуса Христа в лѣто .хатѣи., мѣсеца септембра .ѿ. днѣ. како еи хѣтѣниѣ мнѣ Плекъѣндръ господина Канинѣ и Авлонѣ, да бѣдѣ юдинѣ вѣдѣ дѣбровчанѣ, и поискахѣ комѣна дѣбровчкѣ безъ ниѣдне силѣ и безъ ниѣдне неволѣ, тѣкмо сѣ мѡмѣ добромѣ волѡмѣ, како да смѣ юдинѣ братѣ вѣдѣ комѣна дѣбровчѣскогѡ, и того ради ѡ Плекъѣндръ послахѣ мѡга властѣинна Дима, говорѣ и шѣки шѣвѣзи работѣ, и приѣше ми за шѣвѣзи моѣ рѣчѣи, и еи ни хѣтѣниѣ и любовѣ, и свѣршише ми моѣ питаннѣ, що поискахѣ, и ѡчинише ми книгѣ вѣрнѣ, и запечатѣше печатѡмѣ комѣнѣскомѣ, и даше ю моѣмѣ властѣиннѣ Димѣ, и досла ми ю. и ѡ томѣ благѡдарихѣ бога и захвалихѣ, и тогѡ ради се згѡвори хѣ сѣ монѡмѣ властѣинѣ, и приѣгѡхѣ на свѣтоѣ божѣствѣноѣ ѡевангѣлиѣ ѡ и сѣ монѡмѣ властѣинѣ, како мѣ поиска Никола Каѣвѣжѣнѣ, како да бѣ(дѣ) ѡ вѣрнѣ дѣбровчанѣниѣ и приѣтелѣ и сѣ монѡмѣ властѣинѣ, и да смѣ дѣржанѣ дѣбровчанѣниѣ всакомѣ, кѣдѣ бѣдѣ моѣ владанѣ, и кѣдѣ бѣдѣ шѣки, и пакѣ колѣнка кѣтѣ, свѣршите сѣ монѣмѣ властѣинѡмѣ Димѡмѣ, и ѡ примамѣ сѣ радѡстѣмѣ, юрѣ тогѡ ради га смѣ послаа мѣсто сѣбѣ.

† Яѡ властѣинѣ, кон приѣгѡшѣмо на свѣтоѣ и божѣствѣноѣ ѡевангѣлиѣ именѣмѣ: Проданѣ коѡевода и Миклѣушѣ кѣфалѣи вавлонѣски, Бранило и кѣфалѣи канѣнѣски Кастриѡтѣ и Ранчѣ дѣвѣрѣдрѣжица и Уѣгѣ ставѣнѣецѣ и Стамѣтѣ и Шѣрадѣ сѣдинѣ и Згѣрь Дѣканѣшѣревѣнѣ и Шѣмокеѣ и

Костадинъ Шѣркоуникъ и Ёоришъ и Грѣкоу и Драгѡманъ и Раднеон и Богоу.

† ꙗже вози писаннѣ писа логофѣтъ господина ꙗлекъ-
ѣндра Гюрица по рѣчи господина ꙗлекъѣндра и всехъ
властѣхъ.

A tergo: Questo si e lo sacramento de Allexandro,
signor di Laualona.

Sigillum: Inscriptio serbica illegibilis. Origin. chartac.
in c. r. archivio Viennae. Спомен. 61.

CLXIV. (1369) 6877. ind. VII. februario mense.

Joannes Uglješa despotes chrysobullo dirimit contro-
versiam ortam inter monasterium Zographi et Hierissi
episcopum Jacobum.

Initium: *Πρὸ ὀλίγου ἀντεκρίθησαν.*

In mon. Zographi. P. Uspen. 173.

CLXV. (1369) 6877. ind. VII. aprili.

Joannes Uglješa despotes chrysobullo monasterio Kut-
lumusae donat pagum Neachori.

Initium: *Ἐὰς οὕτω что добро дѣло богови приѣтно.*

In mon. Kutlumusae. P. Uspen. 173.

CLXVI. (1369) ind. VII. 29. maji.

Joannes Uglješa.

Subscriptio: *Деспотъ Іоанъ Углѣша.*

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Rassorum. D.
Авраам. Опис. 79. Св. Гора. 147.

CLXVII. (1370) 6878. ind. IX. 5. aprilis. U Poreči
na Brodu.

Vlkašin, Serbiae rex, confirmat privilegia Ragusinis
concessa a prioribus regibus et imperatoribus.

† По низрѣченномъ милосердію и чловѣколюбію вла-
дѣи моєму салткаму ми Христа, по изволенію и милости
всѣмилостивеному его призрѣнію шже на краіевѣство ми,
шкѡшже изли благодѣть на свѣтаго дѣха своего на свѣтіе
своеу ученики и апостоли, рекъ нмѣ: идѣте въ всѣ вѣсѣлен-

нѣю, и проповѣдантѣ славѣ мѡѡгѡ божества, такоуѣ да-
ри и краіевѣствѣ ми дарова, и постави мѣ господина земли
сръбѣском и грѣкомъ и западнимъ странами, и по всехъ вѣли-
чинѣхъ мѡѡгѡ милости еже на краіевѣствѣ ми краіевѣствѣ(ѣ)-
ующюу ми возѣ и по все дни веселищю ми се въ земли краіевѣ-
ства ми съ прѣвѣзлюбленномъ краіевѣствѣ ми краіицѡмъ
курѣ Плѣномъ и съ прѣвѣзлюбленными синови краіевѣства
ми Маркомъ и Яндрѣишеми, и благѡизволи краіевѣствѣ
ми понѣженіемъ прѣсвѣтаго дѡуха всакиѣ закони и хрисо-
вѣлѣ прѣжде вѣшнихъ господѣ исполненѣ съвершати и не
потварати, нѣ паче болше и крѣпчае потверждати съ вса-
цѣми вѣрдіемъ и раждѣженіемъ сръдѣчнымъ, не такмо въ
земли краіевѣства ми нѣ паче и шкрѣстнимъ поморскими
градѡмъ потверждати закони и хрисовѣлѣ прѣжде кра-
іевѣства ми вѣшнихъ краіѣ и царѣ, по томѡжде шѣразѣ
придѡше краіевѣствѣ мѣ много любими пришели краіевѣ-
ства ми владѣтелѣ славнаго града Дѣбровника: Мише Бѡба-
левикъ и Якіѣ Сорковчѣвикъ, и принѣсоше краіевѣствѣ ми
хрисовѣлѣ господина цара Степана, како іѣсть прихѡдиль
царѣ Степанѣ Никола Гѡргѡіѣ вѣнетѣкъ и ш-нимъ владѣтелѣ
дѣбровѣчци Маринѣ Бѡиникъ и Симѡнѣ Бѣнѣшникъ и Живѣ
Чрѣвикъ, и вѣде краіевѣство ми записаниѣ господина цара
Стефана и нинихъ прѣждѣшнихъ господѣ, и прочѣ, и вѣде
краіевѣство ми записаниѣ прѣждѣшнихъ господѣ, какѡ съ
записали и вѣтердіали хрисовѣлѣ и законе градѣ Дѣбровникѣ,
по томѡжде шѣразѣ и краіевѣство ми не потеори запи-
саннаи ми, нѣ паче болше и крѣпчае потверди краіевѣ-
ство ми, (іко да) прѣвѣвѣсть тѣрдіи и непоколѣеннѣ ни
кимъ до вѣка, како съ записали ина господа и Степанѣ
царѣ хрисовѣлѣ и повѣлѣ и законе, такожде краіевѣство
ми потверди и записа. и молю и запрѣщамъ, іѡѡже
изволи ждрѣви свѣтаго дѡуха по краіевѣствѣ ми съна-
стоуаникѣ бѣти и съдрѣжати скифтри краіевѣства ми,
снѣмѡзи записанию краіевѣства ми не потвереннѣ бѣти,
нѣ паче большиѣ и крѣпчае потверждати. снѣзи іѣвест-
ненѣ слово записа се и вѣтерди шѣвѣчнимъ знаменіемъ кра-
іевѣскіимъ въ лѣтѡ .дѣшѡн., индикта .д., мѣсѣца априли
.ѣ. дѣнь.

† Въ Христа кога благовѣрни и христѣлюбивки Вѣлкашинъ краљь †.

Поклениемъ господина краля логофѣтъ Братиславъ прѣрѣчи писати, и томъ милостинкѣ въ Пъречи на Брѣдѣ. и сию милость краљевѣство ми учини, да стонъ въ Дѣбровникѣ, а дрѣга такаре въ кѣкѣ краљевѣства ми.

Sigillum: благовѣрна краљь вѣлкашина прѣстѣнь. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 62.

CLXVIII. (1370) 6878. ind. III. octobri mense.

Marko rex.

Прѣстави се рабъ божїи Ранковикъ, погѣслома Угаричикъ, сѣродникъ краля Марка, зѣтъ жѣпана Ропе, лѣто . . . жѣмон., мѣсеца октября, индикта трекїаго. вась молю, брати мои любиваи, прочитаю се праштантѣ.

Inscriptio cyrillica in muro ecclesiae metropolitanae, quae est Ochridae, in qua jacet etiam Clemens Bulgarorum episcopus, latinis litteris descripta et nobiscum communicata a graeco quodam, illius regionis incola.

CLXIX. (1371) 6879. ind. IX. maio mense.

Philotheus, archiepiscopus Constantinopoleos et oecumenicus patriarcha, clerum Serbiae (i. e. ejus partis Serbiae, quae Joanni Ugljesae parebat) in communionem ecclesiae catholicae recipit (ἐδεξάμεθα τοὺς ἀρχιερεῖς αὐτῶν (τῶν ἐκκλησιῶν) εἰς κοινωνίαν.

Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1852. IX. 408—410.

CLXX. (1371). 15. augusti.

Vlk Branković monasterio chilandarensi donat duos pagos.

.... и приложихъ шѣтъ Гадиманъ съ нивениемъ, съ ливадами, съ водѣнницами, съ вѣртоки, съ вѣсѣми мѣстами и правниами сѣль тѣхъ. и сїе мѣстѣ Гадиманъ: како гредѣ поутѣ шѣтъ Приципина и шѣтъ Довротина дѣломъ мѣстѣ Гмолочушѣ и мѣстѣ Дрѣкновѣцѣ и дѣломъ мѣстѣ Горню Гадимаю и мѣстѣ Глокиню, изълазѣки оу поутѣ кощанскы и дѣломъ вѣше

Горнѣ Гадималѣ на Станкѣ, гдѣ се стаю два потока, единъ шѣ Крагоуѣвца а другъ шѣ Кошанинъ, и походи оуз дѣль, како се вали камень Кошаниномъ и Гадимали, и слази на доль мегю Црнниломъ и мегю мирашкомъ земломъ, и слази на друмъ вышѣ Бобоушѣ и друмомъ мегю Ско-вранцѣ и мегю Рокоче....

Sigillum aureum pendens. Origin. membran. in archivio metrop. Karlovicensi. P. J. Šafar. Serb. Leseck. 130. Wiener Jahrbh. LIII. Anzeigeblatt. 12.

CLXXI. (1371).

Philotheus, archiepiscopus Constantinopoleos et oecumenicus patriarcha, metropolitae Dramaе κατ' ἐπίδοσιν confert metropolim Philippopoleos, et eum jubet exercere jura patriarchica in terra parente despotae Serbiae (Joanni Uglješae).

Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1852. IX. 410.

CLXXII. (1371—1395).

Marko rex.

† Изволеніємъ господа и бога и спаса нашего Ісѹ Христа и тѣмъ свѣтлаго прѣвѣраженіа и по милости прѣчистіе богоматере създа се свѣты и божественн храмъ сынъ въ дѣни благочѣстиваго и христвлюбнаго самодѣржавнаго всѣмъ срь(в)скіемъ землю и помѣрню и подѣнавию цара Стефанатрѣдѣмъ и подѣнгомъ раба божіею мѣнаха Германа; минѣши же госпѣдствѣмъ благочѣстивыхъ тѣхъ госпѣдъ христіанскіхъ царь Стефана и сына его царь Хрѣша прѣмъ госпѣдство сие землю благовѣрныи краль Вѣлкашинъ и сынъ его краль Марко. въ дѣни же ихъ шедрѣжахъ сие свѣтое мѣсто штечьство свое свѣто почнеши прѣвѣсвещенни митрополитъ куръ Івань Зѣграфъ и братъ его іерѣмонахъ Макаріе Зѣграфъ, вѣнци свѣтаго ктитѣра мѣнаха Германа. по прѣшѣстеню же и тѣхъ госпѣдъ начѣтъ госпѣдовати великии ами-ра Памзѣтъ, и сие свѣто мѣсто начѣтъ разарати се и шпѣстѣвати, за нѣ не вѣнѣши шци тѣзи ктитѣри шкрѣмѣти мѣсто сие, нѣ благословиши и дадѣши сию шентѣль вѣщину свою не

по нѣжди или по нѣшань нѣ своимъ хотѣннымъ Константинъ
кметѣ своимъ и нѣговѣмъ дѣтцамъ, и Константинъ и сы-
нѣи его Іоакимъ и Калашинъ и Дмитръ потѣщаши се и шено-
виши и шкрѣпиши, да нмѣ юсть въ башинѣ. и ктѣ кѣ разо-
рити или инако учинити, да е проклетъ шѣ господѣ спаса
нашего Ісѣу Христа и шѣ прѣчистѣи богоматери и шѣ .тѣи.
свѣтихъ шѣицѣ никенскихъ и шѣ свѣто почнешихъ ктитѣрь и
шѣ всѣхъ свѣтихъ. аминь.

Inscriptio in mon. Zerze prope Prilip, ab Ochrida et
Veles aequae distante, inventa 1853. a S. J. Verković. Глас-
никъ. VI. 1854. 186.

CLXXIII. 1373. 30. novembris. Ragusii.

Georgius Balšić jurat se, fratrem Balša et Georgium
juniozem Ragusinis fore amicos.

† Ы нмѣ шѣца и сына и свѣтаго дѣха аминь. рожда-
стеа христеа тѣсѣца и .тѣ. и .бѣ. и .гѣ. лѣта, мѣсеца но-
ябра .лѣ. дѣнь, и Гюргъ Балшинъ, како догохъ ѣ Дѣров-
никъ, и старо прѣицѣство, коѣ сѣ имали мон прѣви
ш-нихъ прѣвици, потерѣдихъ и поставихъ ш-ними вѣрѣ и
клетѣ, и клѣхъ нмѣ се ѣ свѣтон богородици ѣ нихъ великон
цркви на чѣстномъ крѣстѣ и на мокихъ свѣтаго Балши и
ниихъ свѣтихъ, кон почнеаю ѣ нихъ цркви, како да нмѣ
сѣмъ прѣицѣ и мон братъ Балша и мон синовецъ, млади
Гюргъ, и тко еѣде шѣ мога плѣмена, да влюдѣ и шварѣю
и помагамъ вѣшимъ градѣ Дѣровникѣ и вѣшимъ градинѣ
всѣдѣ, кѣдѣ шѣладамъ, и кѣдѣ мога досѣки; и шѣ се шѣ-
каемъ брати моѣи дѣровчанинѣмъ властѣломъ, ако тко
ѣсхоке зло учинити дѣровчанинѣ или нихъ владаннѣ, да
ихъ влюдѣ и помагамъ нихъ и нихъ владаннѣ и нихъ трѣ-
говецѣ, кон ходѣ по моѣмъ владаннѣ; и ако тко шѣ изѣви ѣ
моѣи земли или ѣ моѣмъ владаннѣ, и Гюргъ, ако не ѣзмогѣ
имати крѣнца, да га дамъ властѣломъ дѣровчанинѣ, а и да
имѣ плакѣю; и царинѣ, коѣ нѣсѣ енаѣ властѣломъ и трѣго-
вецѣмъ дѣровчанинѣмъ, да нмѣ нѣсѣ ни ѣ мнѣ ни ѣ мога брата
Балши ни ѣ мога синовца, младаго Гюргѣ, коѣ нмѣ нѣсѣ
енаѣ ѣ цара Стѣпана; и ако тко еѣде царѣ господинѣ срѣлемъ
и властѣломъ и земли срѣскон, да нѣсѣ дрѣжани властѣлѣ

ДѢВЕРОВЧКИ ДАТИ МНѢ ДОХОДѢКА ВНИШЕ ПИСАНОГА. И КОЛ.....
 ЕЩЕЪ ГОСПОДАРА ШКОЛНИ ЗЕМЛИ ПРИМОРСКОИ, КОИ ИЕ ШКО-
 ЛО ДѢВЕРОВНИКА, ДА МИ ДАЮ ВЛАСТЕЛЕ ДѢВЕРОВЧКИ ДОХОДѢКА:
 АКО ЛИ НЕ ЕЩЕЪ, ДА ПОСЛА ЗА НИХЪ НЕ ИМАМЪ НИ ЕДИНОГА ЗА
 ДОХОДѢКА.

† Я ТОМУИ МИЛОСТИНИКЪ ДРАГАШЪ КОСАЧНИКЪ.

† ПОВЕЛѢНИЕМЪ ГОСПОДИНА ГЮРГИ ЛОГОФѢТА БИТКО ПИСА
 МѢСЦА НОМЕРА .л. ДАНА 8 ДѢВЕРОВНИКЪ.

A tergo: Pouelia pactorum comitis Ragusii cum do-
 mino Georgio de Balsa fatta in MCCCLXXIII.

Sigilli fragmentum. Origin. chartac. in c. r. archivio
 Viennae. Спомен. 64.

CLXXIV. (1374) 6882. 31. januarii.

Dragina Vitoslava, filia Ugljesae, moritur.

ВЪ ЛѢТО .лѣшнѣ., мѣсца мѣнѣра .ла., прѣстави се раба
 вожѣи Драгина зовомъ Бѣтослава, дѣщи Углѣше Ненадакъ, и
 сестрична Оливерѣ деспота, а жена Бранка Ёкпала. и ЗДЕ
 ЕСТЬ ЕИ ГРОБЪ. ДА КТО ПРОЧТЕ, РЕЧЕ: И БОГЪ ДА ПРОСТИ. ВЪ
 ВѢКИ АМИНЪ.

Inscriptio in ecclesia in Dečani. Дечан. првен. 21.

CLXXV. 1375. 9. februarii. Bobovac.

Tvrtko, Bosnae banus, Ragusinos liberat solvendis
 portoriis in Bosna.

БѢ ИМЕ ШТАЦА И СИНА И СВѢТАГО ДУХА. ДА ИЕЪТЪ ВЪДОМО
 ВСАКОМУ ЧЛОВѢКУ, КАКО СТЕОРИ МИЛОСТЬ ГОСПОДИНЪ ТЕРЪТКО
 МИЛОСТИЮ БОЖИОМУ БАНЪ БОСАНСКИ ДѢВЕРОВНИКЪ, КАДА ДОХО-
 ДИШЕ ПОКЛАСАРИ ДѢВЕРОВАЧЦИ, 8 ИМЕ: КНЕЗЪ БИТКО ГЪЧЕТИКЪ
 И КНЕЗЪ ДИМКО БЕНЕШНИКЪ, И ТАКОИ СТЕОРИ МИЛОСТЬ ГОСПО-
 ДИНЪ БАНЪ ТЕРЪТКО ДѢВЕРОВНИКЪ: ГДѢ СЕ ГОДѢ ВЪЗМА ЦАРИНА
 8 ВЛАДАНИ ГОСПОДИНА БАНА ТЕРЪТКА, ДА СЕ НИГДѢКЪ НЕ ВЪЗМЕ
 НИЕДНА ЦАРИНА НА ДѢВЕРОВАЧКОМУ НИ НА ЧЕМЪРѢ, ДА ИЕ
 СВОБОДНО ШДА ВСАКЕ ЦАРИНЕ И ШДЪ ЗАБАВЕ, КОЛИКО КОИ ГОДѢ
 ДѢВЕРОВАЧНИНЪ, ТОЛИКО ДѢВЕРОВАЧКИ КОНЪ, ТОЛИКО ТРЪГЪ, ЦО ИЕ
 ГОДѢ ДѢВЕРОВАЧЕО, ДА ИЕ СВОБОДНО 8 ВЛАДАНИ ГОСПОДИНА БАНА
 ТЕРЪТКА, АКО ЦО ГОДѢ ГРЕДЕ ИЗЪ ВЛАДАНИИ 8 ДѢВЕРОВНИКЪ,
 АКО ЛИ ИЗЪ ДѢВЕРОВНИКА 8 ВЛАДАНИИ; АКО ЛИ ЕИ ТКО ПОНЕСАЛЪ

поносъ чловека господина бана, да ю платилъ .ѣ. динара,
а нѣмъ да ю есѣмъ скоподанъ. писано подъ Бюковцемъ вѣдъ
рошідка сына божия лѣтъ .чтог. лѣто, мѣсеца перара .д.
данъ, писа Братнъ днѣкъ.

A tergo manu sec. XIV: 1375. Copia da Stefan Tuertcho. Priuilegio, che Rag... non pagano dohane in Bossina, ne Bossinesi in Ragusi, per ban Tuertcho.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 65.

CLXXVI. (1358—1376). 7. februarii. Bobovac.

Tvrtko, Bosnae banas, Ragusinos orat, ut tributum quingentorum hyperpyrorum dent duobus mercatoribus.

† Сътъ господина Тврѣтка, милостию божиемъ бана косаньскога, своимъ си приѣтелемъ сръчаннимъ и братъи драгон владѣщимъ града дѣбровачкога, властелемъ и шпѣтнини. моѣ драга братиѣ, ви вистѣ, кон ѣ мон доходакъ ѣ васъ петь сать перьперъ вѣдъ Стона. сада моѣ васъ како мою братню драгѣ, скѣпите ми тазн мон доходакъ петь сать перьперъ, те ре ми данте Маринѣ Меначетиѣ, а да нѣхъ да Маринѣ Меначетиѣ, комѣ пише Паске Меначетиѣ и Ёврько Панѣрокиѣ, ере самъ ѣ ѣзель скитѣ вѣдъ нѣхъ, и моѣ васъ, драга братиѣ, не монте инога ѣчинити. писано ѣ нашѣмъ градѣ ѣ Бюковѣцѣ, седѣми данъ мисеца фѣрьвара.

A tergo: Своимъ си приѣтелемъ сръчаннимъ и братъи драгон владѣщимъ града дѣбровачкога, властелемъ и шпѣтнини; et manu saec. XIV: Litera tributi domini bani Bosnae.

Sine sigillo. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 59.

CLXXVII. (1300—1376). 30. maji. Konavlje.

Georgius (in Konavlje) promittit Ragusinis securitatem in terra sua.

† Даѣ вѣрѣ господинѣ Гюргѣ властеломъ дѣбровачкимъ, приѣтелемъ своимъ за люди бана босньскога, трьговѣцѣмъ, поносникомъ, вѣлохъ, кто годѣ грѣде на Глано воли инѣмъ пѣтѣмъ ѣ дѣбровиницѣ, вѣра наша поки ѣ дѣбровиницѣ слободно и нѣвѣсти нѣзъ дѣбровинка слободно. нѣган ако сѣ би

неком сеада зчинила мегю мнома и мегю банома востан-
скимъ, да ѿ господинъ Гюргъ даю монма прнхтелемъ дѣ-
бровчаномъ зѣѣсти с книгома мошма, како самъ сеаднъ з
баномъ, а прнхше книгъ сню властеле дѣбровчци да се мо-
же всаки шдѣ нхъ вратитъ слободно домомъ за недеаю по
книзѣк ѿнонзи. писана мѣсца мая .л. дѣнь 8 Конавалѣ.

A tergo manu recente: 1300—1400.

Sigilli fragmentum. Origin. chartac. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 72.

CLXXVIII. (1377) 6885. ind. XV. 1. junii.

Joannes Dragaš despotes. Chrysobullon de terris S.
Mariae Chilandarensis.

In mon. Chilandar. P. Uspen. 173.

CLXXIX. (1377) 6885. ind. XV.

Joannes Dragaš despotes.

Subscriptio: Бѣ Христа бога благовѣрни Іѡанъ деспотъ
Драгашъ.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Russorum. D.
Авраам. Опис. 78. Св. Гора. 144. P. Uspen. 173. (initium:
Помѣи оубо многихъ и великихъ даровъ).

CLXXX. (1377) 6885. ind. XV.

Joannes Dragaš despotes.

Subscriptio: Бѣ Христа бога благовѣрни Іѡанъ деспотъ
Драгашъ лѣто .дѣшпѣ., индиктионъ .ѿ. In alio diplomate
habes: Благовѣрни деспотъ Драгашъ и господинъ Костандинъ.

Sine sigillo. Origin. membran. in monasterio S. Pauli,
D. Авраам. Опис. 78.

CLXXXI. 1378. 10. aprilis. Trstivnica.

Stephanus Tvrtko, Bosnae rex, confirmat privilegia
data Ragusinis a prioribus Bosnae et Serbiae regibus.

Благочѣстивно и достолѣпно похваляти истинною
вѣрою и желанною слово принести къ своимъ благодѣтелю
владницѣ Христѣ, имже всачьская сътвореньна и шеванна
выше на хвалословни божьственаго смотренни, же мно-

сръдова в родѣ чловѣчьцѣмъ, югоже сътвори въ прѣчисты
 шеразъ своего божьства, и дасть юмъ шеласть и разбѣмъ,
 шко кити юмъ всѣмъ зѣмьнымъ юстьствен и разбѣмѣти и
 творити сѣдъ и правдѣ по сръдѣ зѣмлю. такожде же и мене
 своимъ рабѣ за мнлостъ своего божьства дарова процисти
 ми штрасли благосадиѣнъ въ родѣ моемъ, и сподоби ме сѣ-
 гѣнымъ вѣнцѣмъ, шко шкомъ владнчьствѣмъ исправати ми,
 прѣвѣ въ не-прѣва въ вогодарованиѣнъ намъ зѣмли Бос-
 нѣ, по томъ же господѣ моемъ богѣ сподобльшѣ ме насле-
 довати прѣстолю монхъ прѣродителя, господѣ сръвскѣ, за
 ние ко ти бѣхъ мон прѣродителнѣ въ зѣмьнѣмъ царствѣ
 царствовавши, и на небесное царство прѣселили се: мене
 же видѣшъ зѣмлю прѣродителя монхъ по нухъ штавашъ и
 не имѣшъ своего пастира, и ндохъ въ сръвскѣю зѣмлю, же-
 лаю и хоте шкрѣпити прѣстолю родителя монхъ, и тамо
 шѣдшъ ми вѣнчанъ выхъ богомъ дарованимъ ми вѣнцѣмъ
 на краиѣвство прѣродителя монхъ, шко быти ми в Хри-
 стѣ Исусѣ благовѣрномъ и вогомъ поставленномъ Стефа-
 нѣ, краю сръвлемъ и Боснѣ и поморню и западнимъ стра-
 намъ, и по томъ начехъ съ вогомъ краиѣвати и правити
 прѣстолю сръвскіе зѣмлю, желаю падамъ са въздвигнѣти
 и разоршамъ се шкрѣпити, и дошѣдшъ ми зѣмлю поморьскіе
 и тѣ пришѣдшъ ми прѣдъ слави и добронарочити грады
 Дѣровинкѣ, и тѣ изидоше прѣдъ краиѣвство ми вшпочте-
 ни властелѣ дѣровѣсци съ всякою славою и чѣстною, и шпо-
 менѣши краиѣвствѣ ми ш своихъ законѣхъ и швѣтѣхъ и по-
 велѣхъ, кою сѣ имали с прародители краиѣвства ми з
 господомъ востънскимъ, и за то шзговорнише с краиѣв-
 ствомъ ми сизи и сизи властелѣ: Маринъ Меньчѣтнѣ, Ми-
 ханиль Бобалиевнѣ, Довре Калиѣевнѣ, Мадѣ Жѣрговнѣ,
 Жѣнъ Градикѣ, Никола Гѣндѣвнѣ, и сизи властелѣ шхо-
 тѣше потвердити ѣ краиѣвства ми свою законѣ и швѣтѣ,
 кою сѣ имали с прародители и родители краиѣвства ми з
 господомъ востънскомъ и съ господиншмъ ваншмъ Степа-
 номъ, и за люковъ и за нашъ шпѣинъ и нашнхъ прѣвнхъ,
 кою смо имали штѣ прѣва з градшмъ Дѣровинкшмъ и с
 властели дѣровѣсцими, за то краиѣвство ми записѣ и
 потверди и болше испради всякѣ законѣ и швѣтѣ и повѣлю и

симъ болше потверждающе присегнуемо прѣдъ свѣтлымъ евангелиемъ и прѣдъ чѣстнымъ крестомъ христовѣмъ въ църкви святаго Гргѣра и с нашими властелии симъзи и съ симъзи: воюеода Бѣлкѣ Хрѣватинникъ, князь Бѣлкота Приенникъ, князь Хегень Драгослаликъ, Блатко Боюеодикъ, жѣпанъ Бѣлкѣ Чрънѣговики, Радославъ Приенникъ, Бѣлкѣмиръ Семѣковикъ, Храни Бѣлковикъ, Пѣръѣ Хрѣватинникъ, Бѣлица Ижесаликъ, жѣпанъ Динница. и такози се шѣщасмо и присегнуемо въ вса вѣши ѣписана, да сѣ терѣда и непоколѣвима до данн и до вѣка. и снѣ сѣврши сѣ мѣсеца нюня .31. дань. а писа логофѣтъ Владе.

† Стефанъ Терѣткъ въ Христа бога краля Сръбляемъ и Боснѣ и Приморию.

A tergo: Priuilegio del re Tuertcho antiquo; confirmation de tuti priuilegi et scritture de tuti li soi precessori. 1378.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 66.

CLXXXII. (1379) 6887. ind. IV. Strumica.

Eudocia imperatrix et filius Constantinus terras quoddam donant monasterio Chilandar.

Понеже ѣво многихъ и великихъ даровъ насладихсма сѣ вѣтъ владки нашего Христа и того прѣчистне владичице наше богородице, на нюже ми все ѣпованіе наше възложихомъ, и желанна нашего изволеніемъ того николиже погрѣшихомъ, ѣповасмо же, шко и до коньчини живота нашего сню помощницѣ имѣти паче же и по коньчинѣ много множае. тѣго ради и ш благочѣстива и христолюбиваа госпожи царица Ісѣдокиа и съ прѣвъзлюбленнимъ и всесръдѣчнимъ синомъ царства ми Костадиномъ потѣшасмо сѣ, ѣванко по силѣ нашон дари и чѣсти приносить свѣтлымъ и божьственнымъ църквамъ, въ нихъже шеразь господа бога сакажда по възлюбѣчениѣ написѣет сѣ. тѣмъже и ми раждѣвши сѣ божьственою любовію изволисмо прѣдъпослати и дарове даровати господѣ богѣ и прѣчистѣи того богоматери, вѣтъ нихъже ни ѣсть даль, нѣ и паче болше и любѣзнее храмѣ прѣчистне богородице изволисмо нже въ Свѣтѣи Горѣ Пѣдѣ-

нихъ нѣкомъ чѣста за шнѣ дохотькѣ, да краіевѣство ми не
 има питати шд нихъ онога дохотка ни кто ни по краіевѣ-
 стѣ ми, ни шни да съ дръжани давати га. и по снѣхъ всѣхъ
 шещи се краіевѣство ми и съ вогодарованною ми краіевѣ-
 ства ми матерію, госпомъ кѹра Єленѣмъ, и съ госпомъ
 краіицѣмъ кѹра Дородѣмъ и съ избраннѣми вастелѣ кра-
 іевѣства ми; а тѣ еѣхъ при краіевѣствѣ ми вастелѣ: жѣ-
 панѣ Бранко Приеникѣ, дворѣскѣ Бѣлкосавѣ Стефковикѣ,
 Добрашинѣ Стефановикѣ, воевода Блатко Бѣлковикѣ, князѣ
 Бѣлкашинѣ Милатовикѣ, князѣ Прибоѣ Мѣстновикѣ, жѣ-
 панѣ Бѣланѣкѣ Сѣньковикѣ, ставилѣцѣ Терѣтко Благѣвикѣ,
 Бѣлѣцѣ Владиславѣ, и такози се шещавамо, да бѣдетъ
 мѣгю краіевѣствомъ ми и мѣгю градѣмъ Дѣбровникѣмъ и
 того вастелѣми вѣрна и всерѣдѣчна любовѣ, како ю си
 имали съ нимъ прѣродителіе и родителіе краіевѣства ми
 господа сръбска и босньска. и за снѣ слово и снѣ правдѣ
 више ѡписанѣ шещи се краіевѣство ми на свѣтомъ єванѣ-
 гелѣ и прѣдѣ чѣстнимъ крѣстомъ христовѣмъ и съ матерію
 краіевѣства ми и съ краіицѣмъ и съ више речѣннѣми васте-
 лѣ, да бѣдетъ снѣ слово и снѣ шещаное записаніе тѣрѣдо и
 непоколѣбѣмо до дѣни и до вѣка: кто ли дръзѣнѣ потвори
 снѣ слово и шещаніе наше, ѡ коѣ се смо овицали и записали,
 такози да примѣ на се и на свою дѣшѣ шнѣ клѣти, коѣ смо
 шкои мы изрѣкли прѣдѣ свѣтимъ єванѣгеліемъ, а краіевѣство
 ми да снѣга николиже не потвори, до коѣ градѣ Дѣбровникѣ
 и вастелѣ дѣбровѣцѣи снѣга не потвори, и нѣкѣмъ нѣвѣ-
 рѣмъ не изгѣшѣни и ныхъ дѣтѣца и ныхъ послѣдѣни. и молю
 и запрѣщамъ, єгоже когѣ изколи по мнѣ на прѣстолѣ краі-
 іевѣства ми, да снѣга не потвори, нѣ пачѣ болше да испѣлнѣтъ
 и потѣрѣдѣтъ, и болше да ѡкрѣплаютъ. и снѣ шещаніе и за-
 писаніе записѣ и потѣрѣди краіевѣство ми прѣдѣ градѣмъ
 Дѣбровникѣмъ ѡ Жрьновницѣхъ въ лѣтѣхъ по рождѣствѣ
 христовѣ чѣтонѣ. лѣто, мѣсеца же апрѣли въ .і. дѣнѣ. и по
 снѣхъ всѣхъ више сѣврѣшеныхъ прѣидоше всепочтѣни вастелѣ
 дѣбровѣцѣи Добре Калиѣєвикѣ и Мадѣѣ Жѣрговикѣ въ славѣни
 дворѣ краіевѣства ни Трьстѣвникѣ, и ѡ госпомъ кѹра Єлена
 и госпомъ краіица кѹра Дородѣ, видѣвшѣ шещаніе и ѡвѣте
 господѣина краіѣ съ градѣмъ Дѣбровникѣмъ више писана, и

снѣ вошѣ потѣрѣдающе присѣгасмо прѣдъ свѣтымъ евангелиемъ и прѣдъ чѣстнымъ крѣстомъ христовѣмъ въ църкви свѣтаго Гръгѣра и с нашими властели симизн и съ симизн: воєвода Бѣльцѣ Хрѣватиникъ, кнѣзъ Бѣлота Приениникъ, кнѣзъ Хегенъ Драгослаликъ, Блатко Воєводникъ, жѣпанъ Бѣльцѣ Чрънѣговицъ, Радославъ Приениникъ, Бѣльмиръ Семьковникъ, Хранъ Бѣльковникъ, Пѣръкъ Хрѣватиникъ, Бѣлица Ижесаликъ, жѣпанъ Динница. и такози се шѣещасмо и присѣгасмо въ вса вишѣ ѡписана, да съ тѣрѣда и непоколѣвима до дѣни и до вѣка. и снѣ сѣверши се мѣсеца нѣмъ .31. дѣнь. а писа логофѣтъ Владе.

† Стефанъ Тѣрѣткъ въ Христа бога краля Гръблѣмъ и Боснѣ и Приморнѣ.

A tergo: Priuilegio del re Tuertcho antiquo; confirmation de tuti priuilegi et scritture de tuti li soi precessori. 1378.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 66.

CLXXXII. (1379) 6887. ind. IV. Strumica.

Eudocia imperatrix et filius Constantinus terras quasdam donant monasterio Chilandar.

Понѣже ѡбо многнхъ и великнхъ даровъ насладихсѣмъ се шѣ владикѣ нашего Христа и того прѣчистѣ владичице нашѣ богородице, на нѣже ми всѣ ѡпованнѣ нашѣ възложихомъ, и желанна нашего изволеннѣмъ того николѣже погрѣшихомъ, ѡповасѣмъ же, шѣко и до коньчини живота нашѣгѣ снѣ помощницѣ имѣти паче же и по коньчинѣ много множит. тѣмъ ради и шѣ благочѣстива и христолюбиваа госпожи царица Евдокиа и съ прѣвѣзлюкаеннѣмъ и всѣсерѣдичнѣмъ снѣномъ царѣства ми Костадиномъ потѣшасѣмъ се, шѣанко по силѣ нашѣмъ дари и чѣсти приносить свѣтымъ и божѣственнымъ църкѣамъ, въ нѣхъже шѣеразъ господа бога саваѣда по възлюбѣченнѣмъ написѣвет сѣ. тѣмъ же и ми раждѣвшѣ се божѣственною любовнѣю изволисѣмъ прѣдъпослати и даровѣ даровати господа бога и прѣчистѣки того богѣматѣри, шѣ нѣхъже ни естъ даль, нѣ и паче больши и любѣзненѣ храмѣ прѣчистѣне богородице изволисѣмъ нѣже въ Свѣтѣнъ Горѣ Пѣдѣ-

на въ мѣстѣ рекомѣмъ Хеландаро, ведѹще нѣ дровноблѣ-
 ннѣ къ снѣ своему владнцѣ нашѣмъ Христѣ въ содѣннѣхъ
 нн ѹмолнтн владнкѣ Христа. тѣмже н мн припадаѣмъ къ
 храмѣ тнѣмъ съ ѹсрѣднѣмъ снѣ дарн црѣкѣ нашѣ вѣнннѣ
 еогороднцѣ нжѣ въ мѣстѣ рекомѣмъ Прхлнвенца, тако н
 съ всѣмъ шентѣлнѣ н рнзннцомъ тѣзн црѣкѣ н направамн
 всѣмн н съ всѣмн снмн по нменѣ сѣлн н засѣлцн: сѣлѣ Пр-
 хлнвенца, сѣлѣ Колнцкѣ, сѣлѣ Рѣгннцн, сѣлѣ Изворѣ, сѣлѣ
 Подлѣшанѣ, сѣлѣ Бѣла Боднца, сѣлѣ Лнтннннцѣ, сѣлѣ Мо-
 кра Полннѣ, сѣлѣ Глажнѣ, сѣлѣ Домановѣцн, сѣлѣ Гокъ-
 шннѣцн, сѣлѣ Гомнѣвѣцн, сѣлѣ Станчнкн, сѣлѣ Злоуѣжн-
 нѣ, сѣлѣ Денковѣцн, сѣлѣ Крѣпннцн, сѣлѣ Скрьлннѣцн, сѣлѣ
 Тѣдорцн, сѣлѣ Дрѣгошнѣцн, н снѣ всѣ по нменѣ, шкоже
 н спнсаннѣ здѣ сѣтъ, всѣко ннѣ тако н сннорн н мѣгнмн
 шкоже н штѣ нсконн нмають пачѣ тако ннѣн н с вноградн н
 с млнновн тѣзн црѣкѣ со всѣмн, шкоже н до нннѣ прѣен-
 ваетъ въ снѣн шентѣлн нѣѣ сохрѣнѣно н съ всѣмн сннорн н
 мѣгнмн нѣѣ, шкоже записаннѣмъ златопечатннѣмъ ѹтерѣждѣн-
 но нмѣтъ штѣ господннѣ нн свѣто почнѣвшѣгѣ царѣ Стѣфѣна
 такожде н с црѣкѣмъ, коѣ нѣтъ ѹ Бѣлѣѹждѣ рекомѣмъ Госпо-
 гннѣво Полю с Рѣкомъ с мѣгнмн н шдѣтѣсн тѣзн црѣкѣ н съ
 всѣмн правннамн, цѣо сн нмѣ црѣкѣ тѣзн шдѣ вѣкѣ. н сѣлѣ
 Козннцѣ крнчнновскѣ с мѣгнмн н шдѣтѣсн н с правннѣ-
 мн всѣмн сѣлѣ штѣ тогѣ, како сн нмѣ штѣ нсконн; сѣлѣ
 Стронковѣ съ всѣмн правннѣ(мн); н ѹ Прхлнвенцн дрѣгѣѹ
 новѣ црѣкѣ скорѣго помощннкѣ свѣтагѣо Ннкѣлѣ ѹ Норчн;
 такозн н с половннѣмъ тогѣзн сѣлнцѣ Норчѣ н съ всѣмн
 вноградн н с ннѣнѣмъ н с млннѣмъ н с лнѣвѣдѣмъ ѹ Прѣ-
 шѣвѣ тѣзн црѣкѣ, шкоже нмѣтъ приложѣно шдѣ млнѣхѣ
 Ннѣфнтѣ рекомѣмѣгѣ Гнѣрманѣ, шгѣдѣ н сѣздѣнѣ внѣтъ ннѣѣ,
 н съ прочнѣмъ всѣмъ, цѣо нмѣ тѣзн црѣкѣ. лѣдѣмъ же црѣ-
 кѣннѣмъ ѹставнсмѣ законѣ, да нѣтъ снн по ннѣхъ, да даѣ
 всѣкн ннѣхъ ѹ годннцн трн днн шраннѣ, а на лѣто да тозн
 прнѣѣплѣѹ ѹ жнтннцѣ, шкоже нѣтъ шѣнчнн н прочнѣмъ мѣ-
 тохнѣмъ, вноградѣ црѣкѣнѣ да шѣраѣотѣвѣлѣю, по сѣлѣхъ же
 прнмнѣкѣннѣ кон сѣ, да послѣдѣѹють с коннн нгѣмнѣ, шкоже
 хошѣтъ, а прочнн да поносѣ црѣкѣнн прннѣшѣлѣю на Стрѣмѣ,
 послѣ же црѣкѣнн прнмнѣкѣннѣ на коннѣхъ да нспралѣѹ, а

робавъ юмъ, на свѣстѣа своѣмъ примѣсень, рѣкше разбѣмныѣ
 вици штъ кала живыхъ штъ очеса сѣдѣла, и самовластно
 юстьство чловѣчьскоѣ сътвори, любящими же юго теплѣ и
 мнлостивнѣ свѣстѣа своѣмъ отъчѣство овица и желателнѣ
 нишѣинымъ сыновѣство тогъ невѣзбраннѣ даровавъ и подра-
 жающимъ волныѣ югъ страсти, юже изволи за спасеннѣ на-
 ше, паче же и обѣщныхъ сътвори славнагъ въскрсеннѣ сво-
 югъ вселеню, за югъже ради изволи ходатанѣ быти прѣчи-
 стѣю владычицѣ нашѣ богородицѣ, заступницѣ нашѣ и прѣдѣ-
 стателницѣ и покровѣ твердыи и поможениѣ, юе ради и азъ
 надѣѣ се милость полѣчити на страшнѣмъ и нелицемѣрнѣмъ
 судилищи господа нашгъ Исуса Христа, надѣѣ аныгелн съ
 архангеломъ прѣдѣстою, тогъ ради и азъ благовѣрнынъ князь
 Лазарь, самодръжъцѣ всенъ сръвѣсьскыѣ землѣ, потѣщахъ се ма-
 лоѣ снѣ приношеннѣ принети владычици моеѣ, прѣсвѣтон
 богородици, и сѣздахъ црьковѣ въ мѣстѣ рекомомѣ Ждрело
 Браничевскомѣ, и приложихъ и управихъ всакими потрѣба-
 ми, ювниѣ доволно домъ прѣчистыѣ богородице, село
 Бистрица съ вѣсьми мѣгами и правинами, како исходи
 штъ Чрьте низъ полѣ изворъ Меслѣковецѣ, и на състанкѣ Би-
 стрщице Орѣловица и посрѣдѣ лѣга горами Биноѣ чрьвены,
 и на рѣци Изворѣ село Новаца, село Бистрице, село Стани-
 ца съ вѣсьми мѣгами, село Коварнѣ и съ нимѣ Хлахоли ѣ
 Бѣнчанницѣ, село Бошлповъцѣ на Млави и Дѣнавѣ, Ко-
 столъцѣ и Бискуплю съ Трьстеникомъ съ вѣсьми мѣгами и
 правинами, Бирѣ внише Порѣча и Грѣвнѣ, ѣ Зенждѣ село
 Боази и село Кръшеница, ѣ Омолю село Осанице и Долинѣ
 Ядѣвѣ съ Киславомъ градинѣ пѣть, Бланкиниѣ лѣзѣ,
 Прокопѣ, Бръбозиникѣ, Слатина, Головрькѣ, Шминикѣ, Мач-
 ковѣ, Падинѣ, Дѣвѣ, село на Млави, овиѣ Маролѣвѣцѣ съ
 вѣсьми мѣгами и правинами, Згальчикѣ и Смалковѣцѣ, Мла-
 ва и прѣдѣ Млаѣ лѣгѣ, Накринчица, на Швинѣ, Орѣховѣ
 Ключѣ, село Осаница съ вѣсьми мѣгами штъ Кошарѣ съ Хал-
 дѣвѣмъ подѣ дѣланѣмъ и закрѣднѣмъ, такожде дѣломъ на
 Хстинѣ штъ токи тоѣ, надѣѣ прѣстала оу Млаѣ: и снѣ малоѣ
 моеѣ приношеннѣ домъ прѣчистыѣ владычице нашеѣ бого-
 родице молю всакого, югоже вогъ изволи по мнѣ господѣ-
 ствовати, сѣмъ моемъ маломъ приложению непотвореннѣ

† Показаніиамъ господня прѣвнскаго царицы сръпские кѹра Свѣдокни и господина Костанѣдина и харотѣфнако-
еникъ Дамитръ писахъ въ градѣ Стрѣлници.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Chilandar. D.
Авгааст. Опис. 55. Св. Гора. 50.

CLXXXIII. (1379) 6888. 20. novembris. Rtaç,

Balša confirmat privilegia data Ragusinis a fratre
Georgio.

† Да асть вѣдомо всакомѹ. и господина Балша по ми-
лости божие створи хъ мнлостъ градѣ Дѣбровникѹ, моши
брати и сръчаемѹ приителемѹ, споминѹюки старо приитель-
ство и любовѣ, кою сѹ имали с мошмѹ братишмѹ и сѹ
мномѹ, а ми мислимо такогѣре и боле, да хѹде трѣгѹици
дѣбровѣчки свободно по моши зѣман, и да кѹнѹю и продаю
всаки трѣгѣ и жѣто, и да понесе, кѹде е нимѹ (драг)ш, и
да плакию царинѹ, како е прѣко вѣла, по .Ѣ. динара шѣ
мантѣ, а на Даню и на Крѣмѣ Рѣкѹ да плакию, како сѹ
плакѣли при живѣтѣ брата мога, господина Гюрги, и по всон
зѣман моши да сѹ на законѣ, кон сѹ имали при Гюрги; и за
сѣ рѣкохъ, ако вѣде комѹ дѣбровчанинѹ цю вѣзѣто шѣ мога
члѣвѣка или шѣ мене, да се все исправи. и на томѹ даю
вѣрѹ мою и мошѹ властѣля, да не потеорѹ, нѹ да сѣрѣшѹ
до мога живѣта. писа се сѣмъ во вѣки на лѣто .хѣмѣн., мѣ-
сеца ноября .к. дѣнь, въ Рѣтѣцѣ.

A tergo: La poueglia de misser Balša de le franeti-
xie de mercatanti, fata, quando fo ser Piro de Gondola am-
basatore allo ditto signor.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.
Спомѣк. 67.

CLXXXIV. 1380. 1. augusti.

Lazarus, Serborum imperator, pagos quosdam donat
monasterio Ždrelo.

Богородицѣмъ и вѣсподателно всакого царьска словеси го-
сподѣмъ нашимъ Исѹсомъ Христомъ, нѣже шѣ невѣстѣмъ бы-
тиѣ сѣтвори се, и члѣвѣчское вѣстѣство нѣчи всѣмъ теарѣмъ по-
чѣть, не такѣмъ же окаядати всѣмъ теарѣмъ земнородныхъ да-

[illegible]

БЫТИ НѢ ПАЧЕ ПОТВЕРЖЕНЪ: ТКО ЛН СМЪ ДРЪЗНЕ РАЗОРТИ НЛН
ШТЕТИ ШТЬ ВЪШЕ ПИСАНУХЪ, ДА РАЗОРИ ЮГО ГОСПОДЬ БОГЪ И
ПРѢЧИСТА ТОГѢ КОГОМАТИ, И ДА БѢ ПРИЧТЕНЪ НЮДЪ И ЯРИИ И
ТѢМЪ, ИЖЕ РЕКОШЕ: КРѢВЬ ЮГО НА НАСЪ И НА ЧЕДѢХЪ НАШИХЪ,
И ДА МЪ БѢ СЪПРАНИЦА МАТИ БОЖИИ НА СТРАШНѢМЪ СЪДѢ. МѢ-
СЦА АВГУСТА .А.-ГО.

БѢ ХРИСТА БОГА БЛАГОВѢРНЫИ КНЯЗЬ ЛАЗАРЬ.
ЛѢТО 1380.

Ex archegrapho membran. monasterii Ždrelo seu Gor-
njak in Serbia (okružije požarevačko) publici juris fecit
J. Vujić in Pytes. по Сербіи. 71—73. P. J. Šafar. Wiener
Jahrb. LIII. Anzeigeb. 12. Textum conati sumus re-
stituere: menda nostra corrigant archegraphum inspecturi.

CLXXXV. (1380) 6888. ind. II.

Lazarus, Serborum imperator, pagos quosdam donat
nosocomio in Chilandar, erecto ab imperatore Stephano
Dušan.

..... ДАВОВАЛЪ НА ПРОШЕНІЕ ГЕРАСИМА ПРОМОНАХА ПРИ
НИФОНѢ ІГЪМЕНѢ ЗА ВЪТѢШЕНІЕ БОЛЕЩИХЪ ВЪ ТОМЪ МОНАСТЫРИ
СЕЛО ЗОВОМО СЛУЧАНИЦЪ БЪРКА. НАШИНА СЪ МЕЧАМИ И СЪ ЗАСЕЛЦИ
И СЪ ВСѢМИ ПРАВИНАМИ СЕЛА ТОГО, И ЗАСЕЛКЪ МЪ ТОЛАНОВИНА
И ЗАСЕЛКЪ МЪ ГЪРГЕВЕНЪ И ЗАСЕЛКЪ МЪ РЕСНИКЪ И СЕЛО СЛУЧА-
НИЦЪ, ГРАДИСЛОВО, ТИШИЧЕ И СЪ ЦРКВЕЮ И СЪ МЕЧАМИ И СЪ
ЗАСЕЛЦИ И СЪ ПРАВИНАМИ СЕЛА ТОГО, И ЗАСЕЛКЪ МЪ ГРАКАЦА И
ЗАСЕЛКЪ МЪ ГОНЕМЪ И ЗАСЕЛКЪ МЪ ШИКОНѢ И ЗАСЕЛКЪ ОШАЦКЪ
И ЗАСЕЛКЪ МЪ ЗЕНЗДАЛИ И ЗАСЕЛКЪ МЪ ГЛАТИНА, ИКО ОТТѢДѢ
ДА СЕ ДАЕ НЕПРѢСѢКОМО НА ВСАКОЕ ЛѢТО БОЛНИЦИ ХИЛАНДАРСКОИ
СТО ОНГІИ. ВЪ КѢТО МИРА .ДѢШНИ., ИИДИКТА .Б.

БѢ ХРИСТА БОГА БЛАГОВѢРНЫИ И САМОДРЪЖАЕ-
НЫИ ГОСПОДИНЪ ГРЪКЛЕМЪ И ПОДЪНАВІЮ СТЕФАНЪ
КНЯЗЬ ЛАЗАРЬ.

Archegraphum in mon. Chilandar. Regestum J. Rajić.
Истор. III. 24. Textum restituere sumus conati. P. J. Šafar.
Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeb. 13.

CLXXXVI. (1381) 6889.

Lazarus, Serborum imperator, plurimos pagos donat monasterio Ravanica in Serbia.

Иже шть не соушїи хъ вѣса въ вѣтыи прїеиѣднѣи, киди-
маа же и невидимаа, прѣвѣзъначалнаа тронце, въ единствѣ
показанїе маа, и въ отци и сынѣ и свѣтѣмъ доусѣ слави маа,
соушїество безчислаио, свѣтъ непостижаиъ, сила нешдрѣжи-
маа, шчинна елагости, иже заиоъ полагаи Мѡуѣсѣи повелѣ
сѣтворити скүию, въ нѣиже молеы и моленїа въ благо-
угоденїю того приносити; въ пѣтьсцѣмъ же сѣмотренїи рече
вѣрховномѣ апостолю Петру: ты еси Петръ, и на сѣмъ каме-
ны съзиждѣ црковъ мою, и врата адова не оудолѣють ии;
таже и царстїе вѣчное шѣща ш цркви тѣщїе полагаю-
щїи, рекъ: савѣрїеи ме прославию. снѣмъ оубо вѣрѡваише
иже въ пр(ав)ославиіи живиши мнѡго ш въздвїженїи цркви
оусрѣдїи показаше; тѣмъ же и азъ въ Христа бога благовѣр-
нымъ кнѣзъ Лазаръ ревнѣю иже прѣжде мене бывшїи ела-
гочестнѣиимъ царемъ, на нѣмъ прѣстолю богъ ме вѣнесѣи и
царствїа саною оукраишѣи и славою шть мнѡгыхъ его да-
рованїи иже на мнѣ, мало томъ вѣсхотѣхъ принести, елико
по силѣ елаговолїенїемъ отца и поспѣшенїемъ сына и свер-
шенїемъ свѣтаго доуха въздвїгохъ шть шснованїа мона-
стыря въ славу свѣтаго вѣзнесїа, мнѣ же въ ктїторїю его
же по силѣ мои оукраишѣи иже въ нѣмъ житїество въ сѣ-
динїи брѣтїамъ изволїнѣхъ, шкоже апостоли оуставише, и
правилїи свѣтыхъ штьцѣ оутвердише, приложнхъ же къ по-
требамъ вѣса изволїиѣ, доухѡде и села, виноградѣ наса-
дихъ, и дрѣге кѣпнхъ, ш Црепа и Югда село Гинна Дони, се-
ло Гинна Горниа, село Кїерлѣвцы, село Бѣстрѣвцы Горниа,
село Бѣстрѣвцы Долиа, село Бѣлиши, село Бѣковица Дони,
село Рѣеникъ и воденища на Топлику иже вѣрѣа, село Бр-
ликовцы, село Гвѣлокапе, село Нѣшры, село Гвѣнарїи, село
Мѣциновцы, село Гвѣловцы, село Хрѣишии, село Пахланїи,
село Мѣтиалїи, село Гѣдонїе, село Шрѣиъ, село Шѣилицѣ, се-
ло Миросѣа, село Окованица Дониа, село Бигреница, село
Окованица Горниа, село Жидалие и црковъ свѣтаго Пѣнте-
ленмона, село Мѣдарѣвцы Горниа, село Мѣдарѣвцы Дони,

и тѣмъ села съ всѣми мѣстами и правинами сѣль тѣхъ, село Глоговица Дони, село Глоговица Горни, и та села съ всѣми мѣстами и правинами сѣль тѣхъ, село Грешче съ мѣстами и правинами села того и воденица на Гинаницахъ срѣднихъ, село Баланиъ вродъ съ всѣми мѣстами и правинами села того, село Поповци и църква Комашиъ светын Николаа, село Орлишиъ, и та села съ всѣми мѣстами и правинами села того, село Пръжика съ всѣми мѣстами и правинами села того, село Прилѣпница, село Радашовци и засѣлкъ Боровеци, и томъ мѣга Прилѣпници оу псеіе осоеіе на пчелинѣ стѣнѣ, на камнѣ на Звѣзцѣ, на Радовѣчѣ стѣденцѣ оуправѣ на връхъ Драганца ш сѣтъ стѣла низъ вродо пѣтемъ на трѣщино дрѣво на дѣль кѣччочокы низъ вродо на слано пагѣ нис-потонѣ на вранишкы пѣтъ, по томъ на сѣчениы камень, на стѣденцѣ на Гѣкурешѣ, на дѣль мѣгѣ шѣкѣ вранице долѣ на Брановѣ стѣнѣ на пѣтъ на Панчелѣ оуправѣ на тѣрчиновѣ гробѣ пѣтемъ на църквице на връхъ стражица сашкины пѣтемъ на шланѣ, по томъ пѣтѣца на дѣль низъ вратѣ на Ушовѣо гѣмно ѹ пасіе осоеіе; село Бѣдрезиъ, и швомъ мѣга Бѣдрегшомъ шѣ Клокота на сладимѣ мѣлькѣ оуправѣ на Моравѣ, низъ Моравѣ до блатѣ и шѣ блатѣ на Партишѣ стѣденцѣ, на плешѣ роудинѣ оуправѣ на връхъ Бисочницѣ на Радивоевѣ главѣ низъ вродо на сладимѣ мѣлькѣ; село Бѣхалѣво, и томъ мѣга на средны и по томъ на Изенино и шѣ толе и на водны панѣ и шѣ толе на Бѣзѣцѣ и шѣ толе на Изрѣкѣ на вѣрѣ и шѣ вѣра на раскрѣстѣ на столѣше; село Боншановци, и мѣга мѣ Боншановѣцѣмъ междѣ горѣ и междѣ дѣбравѣ и на Чръвѣнѣ Линѣ и шѣ толе на Бѣдника потокѣ и на рѣкѣ Загѣмициѣ и на локеѣ и по томъ на Бѣрѣгѣ и шѣ толе на воденичице и на поутѣ дѣлны и на великѣ полинѣ и на Ковачевѣ шѣршинѣ и на Брънѣкѣ; село Дѣвѣнца, и мѣга камень Котромановѣ и поутѣ дѣлны и крѣсть жицомъ до великаго пѣта; село Прошиновци, и мѣга граница Шарбанова и шѣ толе и обрѣшинѣ кѣѣнѣ и на Бла-тинѣ и шѣ толе на Изенинѣ и шѣршиномъ до баре и шѣр-шинѣ утрѣце; село Ливадница на Моравѣ и половина врѣда съ мѣстами и правинами села того; и еше приложихъ го-сподствѣ ми ѹ Браничевѣ село Живѣнца Горниѣ, и мѣга, гдѣ истѣни блатѣ изъ Моравѣ и упада ѹ Моравѣ, и шѣ Моравѣ

посреди поля до великаго тѣла и по томъ до великаго пѣта
 шть Соуки Калѣмирица; село Живница Дѣнна, и мега мѣ-
 блатѣ, гдѣ истече блато изъ Моравѣ и оупада оу Моравѣ;
 село Шелшны, и мега моу, гдѣ истече блато изъ Моравѣ
 и оупада оу Моравоу; Соуботица трагъ, и мега моу на
 малкоу коды Моравѣ, оу чело нивѣ Радѣвѣ, на рѣвинкѣ
 ш Соуки Брѣстица, на гаю, на камень на Брѣтоглавникъ;
 село Боучиндоу, и мега моу шть Доунава на сѣлицѣ на
 Роукомѣ и на хльмакоу доубравничкоу и на боучиндоускоу
 хльмакоу, на Боудѣлѣвѣкѣ между винограда оу Доунавѣ;
 село Дѣрь, и мега моу Говѣки Бродъ, по томъ дѣлау
 хатаръ шть Петке прѣкы поутѣ, и на нивѣ хатаръ, и шть
 Браничѣва на Браниѣ Коушомѣ хатаръ, надъ пѣтьчскимъ ви-
 ноградѣ хатаръ на Драчоу, на Кленовникѣ; село Роукомѣ, и
 мега моу на Гмиличоу, на поутѣ мавковацкы, на Кленов-
 никѣ, на ган Косамчникѣ оу чело нивѣ; село Маковци, и ме-
 га моу на школицѣ и на прѣкоу трѣсь до завѣла господарѣва;
 село Ленишковци, мега моу на газѣ на старѣи на новачкы
 поутѣ прѣко на мѣгилѣ, на газѣ на жрѣновчкы оуз-
 брьдо на Поупорѣжоу, на затѣсѣ, на витоу границоу. и еше
 приложн господство ми оу Пекѣ село Лѣвинѣ, и мега мѣ на
 хусарскѣ пады на Добѣ на Бѣдинѣ полынѣ, на Дѣгѣ Горѣ, на
 Драгачѣвѣ винограда низъ доу на карѣ, на тополю, на дѣль,
 на раскрѣстѣ коды Божѣва крѣста, по томъ на тѣпшинскѣ
 пады; село Камѣво, и мега мѣ шть Трѣстинѣ за Кѣкниса ни-
 ве хатаръ подъ шѣвинскѣ винограда дѣлау за Писковичѣ пѣ-
 темъ велицѣмъ прѣко потока за Бѣрихинѣ нивѣ на Шѣвинѣ
 дѣлау, на Радѣвѣ оскорѣшѣ и на дрѣгѣ Шѣвинѣ на Добро-
 доу надъ Косаноѣ винограда до лѣвинскѣ землѣ шть Пѣсча-
 нице на Крѣшѣ полынѣ хатаръ надъ Цѣтѣковѣ пады надъ
 кранице хатаръ на Чѣлатовѣ камень на дрѣвинѣскѣ долини на
 вѣшинѣ здѣ вѣдова кѣсакѣ за Гончинѣ нивѣ у барѣ; село Ку-
 манѣ, и мега мѣ шть Дѣнава на Шѣвинѣ с Рѣсакѣи а с Топо-
 ливничкомѣ ш мѣгѣ Дражѣво и мѣгѣ Чрѣтовѣна вѣвинѣ вѣсон-
 нѣ; село Гмѣркѣвѣ, и мега мѣ шть Дѣнава у чело Пѣжѣвинѣ
 и у чело Милашникѣ нивѣ; село ... quae sequuntur, non sunt
 descripta; finis hic est: да насѣдѣтъ огнѣ гвѣнскы оугото-
 ваныи дѣволѣ и ангѣломѣ его, и да ѣ штаушѣна шть вѣстѣхъ

нишъ штъ зѣна бога згождивіиуъ задѣ и въ поудочимъ.
аминъ, аминъ, аминъ. въ лѣто .х.ѣшад.

Sigillum aureum pendens. Origin. membran. in mon. Vrdnik (Bavanica) in Sirmio. Initium usque ad verba: село Кислатицы, село Бистрѣица habes in A. Vostokov. Опис. русск. и словенск. рукописей руманцовск. музея. 147.; verba a: село Мелани usque ad: на вѣстоу границѣу publici juris fecit P. J. Šafar. Serb. Leseck. 131. Cf. Wiener Jahrbh. LIII. Anzeigebblatt. 13. Apographum diplomatis usque ad: Милошника нивъ село nobiscum communicavit Vuk Steph. Karadžić.

CLXXXVII. (1381) 6889. ind. IV.

Stephanus Lazar, Serborum imperator.

Subscriptio: Въ Христа бога благочестни Стефанъ князь Лазаръ Бръбляма и Подъимѣю.

Sigillum cereum. Origin. membran. in monasterio Russorum. D. Avgam. Опис. 78. Св. Гора. 144. (tria diplomata). P. Uspen. 173., qui duo diplomata novit, quorum priore (Божіею славою оулаучити желающе) Lazarus ecclesiae Salvatoris in mon. Russorum donat оу Хвосноу конь митрополіе хвостанскоу; altero (По низреченномуу чловеколюбію владыки моего Христа) alias terras.

CLXXXVIII. (1382) 6890. ind. V. 2. martii.

Spiridon, Serborum patriarcha.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Russorum. D. Avgam. Опис. 79. Св. Гора. 143.

CLXXXIX. (1382) 6890. ind. V. martio mense.

Aedificatio monasterii in Drénča per monachum Dorotheum regnante Lazaro.

Initium: Елицы доухомъ возіимъ водими боутъ.

In mon. Russorum. P. Uspen. 177.

CXC. (1382). 2. decembris, Na Bisci u Podgradi.

Stephanus Tvrtko, Bosnae rex, abolet sal in Dratevica.

Си зго благочестивъ и зѣлау примити и достолѣнно похвалити истинною вѣрою и желаніе слово примити

и тръговецѣ, кои имашю въ сръбѣ на даню, да не платѣ ни-
ца, ни да плакию... царинѣ ни вродовѣ, кои нѣсѣ имали
законѣ въ цара Стефана и въ Гюрга; и цю се нагѣ да сѣма
дѣлжѣнѣ тръговецѣмъ дѣржавчѣмъ, да имѣ испрали; и
ако се случѣ, да се разѣне дрѣво дѣржавчѣ въ мѣстѣ
землѣ, да нѣсть никто болѣ цю ѡвити или забавити. и
(кто) ли дрѣвѣ потворнѣ сѣ више ѡписано, такои да
плати .е. сътъ перѣпѣрѣ, и да ми ѣ невѣрѣнѣ; и такои
даю вѣрѣ мѣю и мѣнѣ властѣ, да не потворѣ сѣ ни-
сани до мѣга жнеота. а нѣса се сѣмъ повѣмъ въ лѣто
рождѣства христева на тисѣкю и .тпо., мѣсеца апрѣла
.кд. дѣнь, въ Тѣхѣхъ вѣнѣхъ Пачѣ. а томѣ милостѣмъ пре-
тои(с)тарѣ Филѣмъ.

A tergo: La pouelia de misser Balsa fata per le frau-
chicie delli mercadanti, quando fo ser Matio de Çorçi am-
basiatore allo ditto signor in MCCCLXXXV. ind. VIII.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.
Спомен. 70.

CXCIII. (1385) 6893.

Constantinus fratri Demetrio vojevodaе dat chrysobul-
lon de terris ecclesiae ascensionis domini prope urbem Štip.
In mou. Russorum. P. Uspen. 173.

CXCIV. 1386. 27. januarii. Pod Skъdrom.

Georgius, Zetae et maritimae regionis dominus, con-
firmat privilegia concessa Ragusinis ab imperatore Stephano,
a Sracimir, a Georgio et Balša.

† Ѡ всемоушна сила прѣсвѣтаго дѣха, коже славѣмъ въ
тронѣ, въ шѣци же рѣкѣ и сѣмъ и въ свѣтѣмъ дѣстѣ, тронѣ
прѣсвѣта, слава тѣмъ, въ те ко крастѣхъ се, и товою при-
ежѣ кожестьемъ благодѣтъ процѣсти ми шдрасѣмъ вѣго-
сѣдѣнѣ въ родѣ мѣюмъ молитѣмъ и моленѣмъ свѣтѣхъ
мѣнѣ прѣродѣтѣ Гимѣона Немѣнѣ, прѣваго мирѣ(точѣца)
сръпскаго и свѣтитѣла Гавѣ, по проро..... въ свѣтѣхъ свѣнѣхъ
богѣ изранѣмъ теорѣн чѣдѣса, тѣмъже и азѣ въ Христа богѣ
благовѣрѣмъ и самодѣржавѣмъ господѣмъ Гюргѣ всѣмъ зѣтѣскѣмъ
и помѣрѣскѣмъ зѣмѣмъ, да юстѣ въ свѣдѣнѣмъ вѣсѣкомъ чѣловѣ-

кравлевство ми, ни синъ кравлевства ми ни кто любо штъ
свродники кравлевства ми да снѣга николиже не потвори,
до коле градъ Дѣровники и властѣ дѣровчсци снѣга не
потвори и нѣкъмъ нѣкъромъ не изгѣеши и ни хъ дѣтца и
ни хъ послѣдни. и сѣмъ рѣчници: дворски Мирьковъ Родо-
вникъ и воевода Блатко Бѣлковичъ и кнѣзь Павѣль Шела-
никъ. записа же се снѣ въ лѣта по рождѣствѣ божиѣмъ на
чтпѣ. лѣто, мѣсца декемѣра въ .Ѣ. днь. писанъ на Бис-
чи 8 Подграды.

† Стефанъ Терятковъ милостию божию
кравль Грелѣмъ и Боснѣ и Приморю.

A tergo: Priuilegio, che comerchio de sale non sia in
Drazeniza, fato in 1382.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 68.

CXCI. (1385) 6893. 9. januarii.

Diploma patriarchae Serborum de ecclesia въведенска
ad fluvium Ibar.

Initium: Нонеже оубо.... нномуу и благомоу смотре-
нью божию и прѣсвѣтаго доуха благодатю.

In mon. Chilandar. P. Uspen. 177.

CXCII. 1385. 24. aprilis. U Tuzêh blizu Ploče.

Balša, Dyrrachii dux, confirmat privilegia Ragusinis
data ab imperatore Stephano et fratre Georgio.

† М Балша, милости божию дѣла драчки и шпе,
имамъ хотеннѣ, пишѣ и повѣляемъ, да естъ въ свѣдѣннѣ
всакомъ чловеку, како догѣ къ мнѣ покланяюхъ Мате Жѣръ-
говникъ шдѣ града Дѣровника, и говори ми за работѣ и за
трѣговецѣ и за слободѣ и за повѣленъ господина ми и брата ми
Гюрги и мое, и ѣ видѣхъ нѣгово добро говореннѣ шдѣ при-
тель моухъ властѣ (града) Дѣровника хотѣки, да естъ
любовѣ стара мѣгѣ нами, пачѣ потергюю (повѣ)ленъ брата ми
Гюрги и мое, како да сѣ терѣдѣ и непоколебимѣ, и како да
ходѣ ни хъ трѣговецѣ по моши земан, да слободно кѣпѣю и
продаю безѣ ни(днѣ за)бавѣ; и ако (имѣ) кто ѣзми цѣ люко
сломоу, ѣ да плакю шдѣ мое кѣкѣ, а ѣ да ницѣ (крѣнца);

кѹ, како дошѹше на мѣстѣ покланисаріе князь Симѣ Бѹтичѣ и
 Імѣ Гѹндѹличѣ шѹда града Дѹбровника, и говорѹше ми за ра-
 бѹте и за сѹсѹдѹ и за трѹговѣи и за пожелѹ, коѣ сѹ имѣли з
 господѹмъ сръпскоѹмъ и з господиномъ и родитѣлемъ моимъ
 Сръцимирѹмъ и з Гюргѣмъ и з Балшѹмъ, и ѣви(дѣ)шѣ
 нѹхъ добро говорѣніе шѹда братѣ моѹ и шѹда прѣиѣлѣ мо-
 нѹхъ властѣи града Дѹбровника всѹхотѣхъ, да ѣстѣ людемъ
 стара мѹгю нами, стѹрихъ имѣ милѹстѣ и потѣрихъ повѣлю
 господѣ сръпсцѣхъ и господина и родитѣли ми Сръцимира
 и Гюргѣ и Балшѣ, да сѹ трѹговци града Дѹбровника сво-
 водинѣ по вошѹи мошѣи земли, да имѣ нѣткѹ нищѣ не забавѣ
 ни имѣ ни трѹтѹ нѹхъ; тѣко год(ѹ) ли имѣ що забавѣ, или
 имѣ що ѹзме ѹ мошѣи земли, ѣ Гюргѣ да пѣлю Дѹбровчанѣи-
 на шѹда моѣ ризницѣ. и стѹорѹхъ имѣ милѹстѣ, да имѣ нѣ
 на Даню царинѣ ниѣдѣ ни нѣдѣ ни гдѣ ѹ мошѣи земли, тѣмѹ
 да ѣ шѹнакомъ, како ѣ бѣло ѹ цара ѹ Стѣпана. и да нѣ вашимъ
 трѹговцѣмъ пошѹнаго дара ни шѹда моѣго властѣинѣ ни шѹда
 кѣпалѣиѣ ни шѹда царинѣиѣ ни шѹда когарѣ. и ако се гдѣ спѹ-
 чи, и разѣиѣ се вашѣ дрѣво или на морѹ или ѹ рѣцѣ ѹ мошѣи
 земли, да се за шѹнози дрѣво нѣткѹ не задегѣ шѹда моѹхъ
 властѣи ни шѹда велѣхъ ни шѹда малѣхъ, да сѹ люд(ѹ)ѣ
 свокодинѣ и доѣитѣхъ, що се може изѣти изъ мора: ако ли
 имѣ тѣко що ѹзме, да ѣ пѣлю шѹда моѣ ризницѣ; и да кѹ-
 пѣю трѹговци Дѹбровчанѣи по мошѣи земли и по моѹхъ рѣ-
 кахъ жѣто, и да га могѹ изнѣсти свокодинѣ платѣиши .Ѣ.
 динара шѹда мѣнѣиѣ; и стѹорѹхъ имѣ милѹстѣ, да нѣ трѹга
 сошѹнаго, и да се не продаѣа солѣ ни гдѣ, тѣмѹ како
 ѣ бѣло ѹ цара ѹ Стѣпана, по мѣстѣхъ, кѹдѣ (ѣ) ѣ продаѣа-
 ма. а писѣ се сѣи повѣли подѣ Скъдрѹмъ по рождѣстѣхъ хри-
 стѹѹвѣ тѣсѹщѣи .т. и .пѣ. лѣто, мѣсѣца гѣнара .к. и .Ѣ.
 дѣнѣ. а томѹ мѣношѣиѣ прѣтоѣишѣиѣ Филипѣ и Никола
 кошѹкода и Младѣнѣи Наниѣ. писѣ догѹфѣтѣ Бѹтѣко.

A tergo: Pouela de Grag de Sracimir.

Sine sigillo. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae.
 Спомен. 71.

господства ми, що є негова нмани [да за тои не] нма
 посла господство ми ни кѣ[алии господства ми ни ни . .
 тко сѣ ѹ зман господства ми], тѣмъ да си є, комѣ га да шнѣ
 на смрати [дѣровчанниѣ. и да нмѣ дѣровчаномѣ посмоно-
 га дара. и ако слѣчи господствѣ ми, те]рѣ се свѣгѣ з дѣ-
 ровчаномѣ, да нмѣ приповѣмѣ [на .ѣ. мѣсца прѣге тога,
 како да си изидѣ вси дѣровчани с нманимѣ своимѣ из] зѣмле
 господства ми свободни, по толе да нхѣ ратѣ го[спод-
 ства ми. и молю, югоже изволи бога по мене бити госпо-
 дства зѣман срѣпскои или кога шдѣ син]овѣ мои хѣ или шдѣ
 рода господства ми или ино[го кого, югоже изволи бога,
 семѣи више писанномѣ не потверениѣ бити, нѣ паче по]-
 терѣдениѣ, юкоже и ми не потверисмо прѣ[ге насѣ виши-
 сѣхѣ. и си се повѣсаніе господина Лазара писа се мѣсца ген-
 вара .д. данѣ ѹ слѣ]номѣ градѣ господства ми Крѣшецѣ
 къ лѣто .д.ѣшѣ(ѣ). и снемѣ повѣсані[ю господства ми милост-
 никѣ логофѣтъ Ненада и Петарѣ жѣпанѣ и чѣлникѣ] Михо
 и кѣфалии Гонсавѣ.

A tergo manu recenti: Poneglia de conte Stefano, fiol
 de Lazaro, de 1487. a di 9. zenaro. Poneglia de conte La-
 zaro de 1387; et manu vetustiori: Priuilegio, che li mercadi
 e comerchii de sale non siano ma in luogi usati.

Apographum chartac. in c. r. archivio Viennae; aliud
 apographum habes in cod. ragus., ubi etiam haec leguntur:
 MCCCLXXXVI. die 9. genaro, priuilegio de conte Laçaro
 de le uxançe de Raxia. E cod. rag. mutasti sumus uncis
 [ ] inclusa.

CXCVI. (1387) 6895. 20. januarii. Priština.

Vlk Branković confirmat privilegia concessa Ragusinis.

† По милости божией ѹ Влкъ Бранковикѣ пишѣ къ све-
 дѣнии всѣмѣ, како послаше властѣ дѣровѣчци поканисарѣ
 свое господинѣ ми князѣ нмѣномѣ Николѣ Гѣндѣлнкѣ и Шко-
 ва Бѣчлѣнкѣ, и донѣсоше к нимѣ записании вѣланкаго госпо-
 дина цара Стефана, и господинѣ нмѣ князѣ не потверн, нѣ
 паче и потерѣдн; такоге и къ мне догоше више рѣчени вла-
 стѣ дѣровѣчци, и ѹ Влкъ, видѣвѣ писании вѣланкаго го-
 сподина ми цара Стефана и господина ми княза, такоге не

потвордихъ, нѣ паче и потвѣрдихъ, и швакомъ ѿиинието: ако
 се ѣчимъ конъ пра мѣрю дѣровчани и срьбелъ, да се постави
 шоловина сѣди дѣровчанихъ а шоловина срьбелъ, и да се
 прѣдъ ними прѣ, и да е шорота дѣровчаниннѣ негова дрѣ-
 жина дѣровчани, конъ сѣ шнѣдзи, или конъ се дѣровчани
 мѣрю ѣ наменжнемъ мѣстѣ: ако ли оусхоте швомъ свидочѣхъ,
 конъ се прѣ, да постави шоловинѣ дѣровчани а шоловинѣ срьбелъ,
 а шдѣ шнѣхзи свидокъ да не волиѣ ниеднѣ шовѣмъ; ако ли
 ѣзнимаю конъ прѣ саси з дѣровчанинъ, такогѣ да се сѣде како и
 срьбелъ, шоловина сасъ сѣди а шоловина дѣровчанинъ; и да не
 шовѣла срьбинѣ дѣровчанинѣ на сѣдѣ ни камо такомо прѣдѣ
 швенъ сѣди, такогѣ и саси да се прѣ прѣдѣ шнѣмизмъ сѣдинимъ,
 а да се не мѣчи прѣдѣ ме прѣдѣ Бѣлка ни прѣдѣ кѣпалю;
 и ако конъ доуѣровчаниннѣ коупи конѣ, и шноганъ конѣ ѣхвати
 срьбинѣ или сасинѣ, и рече: ѣкраденъ ми е или гѣшенъ, да се
 штъкашѣ дѣровчаниннѣ, како не свѣща шномѣзи коню ни гѣ-
 се ни татѣ, нѣ га е кѣпила: ако еѣде драго ѣзети срьбинѣ
 шноганъ конѣ, що еѣде даль дѣровчаниннѣ за шноганъ конѣ,
 този да мѣ вратѣ, а конѣ личного да не волиѣ ѣдрѣжати; и гдѣ
 стане дѣровчаниннѣ на станѣ, ако еѣде шнѣ прѣво стааъ на
 шномѣи станѣ, да не волиѣ срьбинѣ шамти вѣж-негова хѣ-
 ннѣ, докле шнѣ стонъ шнѣдзи; и конъ годѣ дѣровчаниннѣ ндѣ
 с трѣгомъ свономъ или с тоуѣнѣмъ по трѣговѣхъ по земли
 моши, како нмѣ е билъ законъ прѣгѣ за тонъ ѣ прѣвѣ господѣ
 ѣ цара Етипана, таконъ да нмѣ е и сѣди законъ; и що даа
 дѣровчаниннѣ срьбинѣ свое иманнѣ ѣ верѣ, ако мѣ записи
 срьбинѣ, и рече: не си ми даль, да рече дѣровчаниннѣ сво-
 шмъ веромъ и дѣшомъ, що мѣ е даль доентка, да мѣ пла-
 ти; и еѣде ндѣ дѣровчани по земли по моши с трѣгомъ, гдѣ
 га ѣши гѣса или га покрадѣ ѣ сѣла, да нмѣ плати школниа,
 що нмѣ ѣзми гѣса ил-н-мѣ се ѣкраде: ако ил-н-мѣ не плати
 школниа, да нмѣ плакю и Бѣлкѣ; и да не намета дѣровча-
 номъ ѣ трѣговѣхъ ѣ моши земли; и конъ се сѣ дѣровчани за-
 бащинили по мошѣхъ градовѣхъ, тизи да зиѣю градѣ и да
 чѣлаю: тко ли сѣ гости не и не сѣ се забашинили, да нмѣ е ил
 воли како нмѣ годѣ; и ако се разене дрѣво дѣровчачко ѣ при-
 морю, що ѣтечѣ ѣ мою землю, конъ е билъ законъ за този
 ѣ прѣвѣ господѣ и ѣ цара Етипана, тѣзи законъ да е и сѣди;

и тко си люди нти нъз мое землѣ ѿ Дѣровникѣ или сръбницѣ или владѣ или чн годѣ чловѣкъ на кѹплю, всаки да нѣдѣ сеководно, да га не ѿсталимъ ѿ Бѣлкѣ ни кепалии ни нѣ тко, а що нмѣ е бнѣ законѣ при царѣ Степанѣ, тѣзи н сѣдн; и за трѣгове поморскѣ и за славнице, ако ми когѣ поможе, тѣре кѹдѣ тѣдѣзи мое владанне, кѹдѣ сѣ бнѣн трѣгове и славнице ѿ прѣке господа и ѿ цара Степана, тѣдѣзи да бѹдѣ ѿ сѣдн, а ннѣдѣ да не бѹдѣ нигдѣ; и що се пре мѣгю сокомѣ дѣровчанѣ, или се бѹдѣ ѹчинило ѿ сръбнѣхъ или ѿ Дѣровникѣ, да се пре прѣдѣ кѹнѣболомѣ дѣровѣчнѣмѣ и прѣдѣ ннѣхъ сѹднѣмн, 'и що сѹдн кѹнѣбѣл и нѣгове сѹднѣ, на томѣ да стѣе: ако ли бн не хѹтила дѣровчаннѣ стѣити на томѣзи сѹдѣ, да е волиѣ кѹнѣбѣл и нѣгове сѹднѣ шногѣзи сѣзати, докѣ плати, що е шѣгѣнѣ. а тогѣзи закона да не волиѣ потѣворити кепалии ни владѣлицѣ ни ѿ Бѣлкѣ. и ако се сѣѹчи дѣровчаннѣ сѣмрѣтъ ѿ земли мѣши, що е нѣгова иманнѣ, да за тон немѣмѣ посла ѿ Бѣлкѣ ни мѣи кепалии ни ннѣ тко, тѣмѣо да си е, комѣ га даа шнѣзи на сѣмрѣти или дѣровчанко. и да не дѣровчаномѣ посилнога дѣра. и ако се сѣѹчи, тѣре се сѣагю ѿ дѣровникомѣ, да нмѣ приповѣмѣ на шѣстѣ мѣсецѣ прѣ(ѣ)гѣ тога, како да си изнѣдѣ вси дѣровчанѣ и-ѿ-гѣмѣ мое сеководно с иманнѣмѣ. а вѣса се снѣ мнолѣсть повѣловнѣмѣ господина Бѣлка ѿ градѣ ѿ Прицини, мѣсеца гѣнара .к. дѣнѣ, вѣ (лѣто) .8wqгѣ. а томѣ мнолѣстнѣци вѣастиѣ Бѣковѣи Тодѣрѣ Хамировнѣи и Прѣннѣи кожеода и Гѣмѣлѣ чѣловнѣкѣ.

A tergo: Poueglia de Vuch Branebouich de 1387.

Sigillum pendens. .... печать. Origin. chartac. in o. r. archivio Viennae. Спомен. 73.

CXCVII. 1387. ind. X. 9. aprilis.

Stephannus Tvrtko, Bosnae rex, et Ragusini foedus ineunt contra omnes, excepta Hungariae regina Maria.

† Бѣ лѣто .чтпз. ннѣднѣци .і. лѣта же мѣсеца апрѣла вѣ .д. дѣнѣ. снѣ юстѣ вѣдѣшмо всакомѣ, ерѣ шѣ старѣхѣ ерѣмнѣи, шѣдѣ конѣхъ нѣкѣ памѣтѣра, вѣзда нѣла юстѣ сръдѣчѣна любѣлѣ, права добра воли, крѣпнѣ мѣрѣ и тѣрѣда приѣзѣмѣ мѣгю прѣкенсокога и ѹвозможнѣмѣ господина господина Стѣфана Тѣрѣтка, мнолѣстнѣю вѣжнѣмѣ краѣи вѣснѣскога и

сръпскога и шпе и нѣговеѣхъ прѣгнѣхъ а на влашнихъ двѣр-
 га ѡпоменѣти господина Стефана бана и господина Бла-
 дислава, родѣтели нѣгова, господа племенѣта боснѣска, и
 мегю шпѣнихъ и властѣи и людѣе града Дѣбровнѣка: а съда
 ѡ шѣон вѣрѣме бога сконшѣмъ мнѡстнѡ ѡмножи господѣство
 нѣгѡво и славу ѡзвѣси и славиѣмъ вѣннѣцѣмъ краљѣвѣ-
 ства почти, и господина вѣшнѣ речени Стефанъ краљъ више
 и волю вѣѣхъ сконхъ прѣгнѣхъ ѡвѣ любѣль града Дѣбров-
 нѣка, а божиѣмъ мнѡстнѡ на прѣда и волю хѣѣ любѣти
 и мнѡснѣе хѣѣ ѡкрѣпити, на влашнихъ мнѣсѣи чѣсти и ве-
 ликѣ слѣже, кою нѣгѡвѣмъ родѣтелиѣмъ а вѣѣ нѣмѡ госпо-
 динѣ краљу града Дѣбровнѣкѣ ѡчинѣль ѡвѣ, а шѣ силен и
 вѣѣ хѣѣ ѡчинѣти и почтиѣе послѣжитѣ: тѣмъ ради
 вѣшнѣ речени господинѣ Стефанъ краљъ и шпѣина и властѣи
 и людѣе града Дѣбровнѣка, хѣтѣи и жалѣѣ покрѣпити
 и потерѣдѣти старѣ любѣи и приѣзи, шѣон, ѡ ѡнѣже писа-
 нѣ, ѡдинѣ сръдѣѣ шѣѣтовашѣ и потерѣдѣше: а прѣѣвъ госпо-
 динѣ прѣвѣсоки Стефанъ Тѣрѣтѣ краљъ и шпѣина и града
 Дѣбровнѣкѣ потерѣгѡ и покрѣпѣлю сѣ повѣлю и свободе и
 закѣи и шѣѣѣ, кою сѣ съ господинѡмъ краљѣмъ Стефанѡмъ
 и шѣ-нѣговѣи родѣтели и с прѣгнѣмъ господѣмъ боснѣскѣмъ
 и сръпскѣмъ и съ шпѣинѣмъ и съ градѣмъ Дѣбровнѣкѣмъ,
 а да шѣи законѣи и свободе и повѣлю кѣдѣ ѡ сконшѣи крѣпѡсти
 тѣрѣде; и шѣѣ сѣ шѣѣтѣѣѣ господинѣ краљѣ Стефанѣ с прѣ-
 вѣѣмъ сръдѣѣмъ любѣти, шѣаршѣати и бранѣти сконшѣмъ
 силѣмъ и воискѣмъ града и прѣдѣградѣѣи и людѣѣи и нѣхъ
 влагѣ Дѣбровнѣкѣ града сѣпрѡтѣѣѣ всакога господина или
 чѡвѣка, кто любе бѣ хѣтѣль зло ѡчинѣти волю шѣтѣитѣ
 града Дѣбровнѣка волю прѣдѣградѣѣи или люди волю блага
 Дѣбровѣчкога; и шѣѣ шѣѣтѣѣѣ сѣ господинѣ краљѣ, да шѣ
 сконшѣмъ главѡмъ и сконшѣи властѣи хѣѣ на тѣи прѣсѣи и
 потерѣдѣти, кѣда любе шпѣина Дѣбровѣчка тѣи шѣ нѣго-
 ва господѣтва ѡспросѣ прѣдѣ шѣѣмѣи волю шѣѣмъ, кою
 шпѣина Дѣбровѣчка пошѣи волю постаѣи за тѣѣмъ, и да стѣо-
 рѣ повѣлю сконшѣмъ печатѣмъ шѣ прѣсѣженнѣи и шѣѣ всѣ, ѡ
 ѡ писано ѡ шѣѣи повѣлю, и да ѡ да градѣи и шпѣинѣ Дѣ-
 бровѣчкон; и шѣѣ шѣѣтѣѣѣ сѣ шпѣина града Дѣбровнѣка
 господинѣ Стефанѣ краљу, ако сѣ слѣѣи вѣрѣме, да ѡи шѣѣ

господинъ краля своимъ глгшмъ и своимъ благшмъ, иманіемъ и ш-неговѣмъ властельми и съ людьми и ш-нихъ иманіемъ хштѣлъ доѣи въ градъ Дѣровицкѣ, да вѣшны речени господинъ Стефанъ краля и властелинъ и людѣе неговѣ и неговѣо иманіе и своихъ людѣ, да ѡ волнѣ, и да може доѣи, стати и прѣенти въ градъ Дѣровицкѣ спокойно, безъ боязни, безъ заботы, а изъ града на свою волю свободишъ поѣи съ властельми и съ людьми и съ вѣсмъ своимъ; и шце се шѣтѣи градъ Дѣровицкѣ, да господина краля Стефана и неговѣ властели и люди стѣи и прѣеваютъ въ градъ Дѣровицкѣ дръжати и почтѣти прѣишельски и вранѣти съ правого сръдця сѣпротѣвъ свакого господина и чловека, шставишъ и сѣхранѣишъ вѣрѣ и чѣсть племенѣти наше господѣ кралицѣ Марѣи върѣски и кѣри добра шпоменути господина краля Лѣвѣша, с ѡвѣщен законшмъ и шѣтшмъ: ако вѣ се вѣи сѣчило, тѣи господѣ Марѣи кралицѣ върѣска вѣла въ свою швласть и свобода, тѣи ѡи тѣрала воли искала господина краля Стефана, шѣа богъ шпаси, а въ шномъ вѣи господинъ краля Стефанъ и неговѣ властели вѣли въ Дѣровицкѣ, тѣда се шѣтѣи шѣина дѣровицка господинъ краля Стефанъ, да мѣ прѣповѣ, и да мѣ да рокъ правъ и подшѣнъ, како до рока може шнѣ господинъ краля Стефанъ поѣи, излѣсти изъ града Дѣровицка, гдѣ людо немѣ гудѣ вѣде, и съ властельми и съ людьми и с иманіемъ неговѣмъ свободишъ и безъ заботы; ако ли вѣ наша господѣ Марѣи вѣдѣи свобода и въ свою швласть, како ѡи речени, тѣрала, искала господина краля Стефана, чѣа богъ шпаси, прѣи не ѡи ли вѣ шнѣ шлѣзѣ въ Дѣровицкѣ, и не вѣдѣи шнѣ въ Дѣровицкѣ, тѣданъ шѣина и градъ Дѣровицкѣ да нѣ дръжанѣ прѣити въ градъ господина краля Стефана воли неговѣ властели и люди воли нѣхъ иманіе сѣпротѣвъ чѣсть и вѣи господѣ наше племенѣти кралицѣ Марѣи върѣски; и шце шѣина града Дѣровицка шѣтѣиетъ се, и да ѡи и да дръжи господина Стефана краля за свога сръдчаного и наклашного прѣишѣи шнакон, да нѣи одного иного прѣишѣи не ѡишѣи и сръдчаніеишѣи шдѣи неѣга, и да нѣ за ѣдинъ иного чловека прѣишѣи не прѣишѣи, не шдѣлѣи снѣ прѣишѣи господина Стефана краля, и да нѣ за

мольбу нѣ за злато нѣ за иманнїе сѣган свѣта нѣ за кою
любо помзнь коли шекте коли дари не шдѣлѣсти градь Дѣ-
бровенѣкъ примзнь вѣшнь реченѣ господина Стефана краля:
такоге се шектеѣе господинѣ Стефанѣ краля за все вѣшнь
речено не шдѣлѣстѣти нѣ шдѣлѣчитѣ се шдѣ примзни Дѣ-
бровенѣка шнакон, како ю згора речено, сѣхранина вѣра и
чѣсть наше госпое племенѣте Марѣе кралице ѡгрѣске.

Apographum chartae. saec. XIV. in c. r. archivio Vien-
nae. Сложен. 17.

CXCVIII. (1387) 6895.

Vlk Branković.

Писа се повелѣнїемъ господина Бѣлка въ домоу сѣс-
тыхъ архїстратигъ Мнѣхана, Гавриѣла при господинѣ и
оучителѣи бывшїимъ патрїарсѣ курѣ Сѣремѣ, акто же вѣ
тогда . х. ѡмѣ . писа се роукою грѣшнаго инока Никодима,
Марчѣте и Прїшпа.

E libro manu scripto monasterii S. Pauli in Atho. D.
Avraam. Опис. 74. Св. Гора. 117.

CXCIX. (1388) 6896. 26. martii. Štip.

Constantinus dominus.

Subscriptio: Бѣ Христа бога господа Костадинѣ.

Origin. in mon. Russorum. D. Avraam. Опис. 78. Св.
Гора. 143.

CC. (1376—1389). ind. II. 16. maji. Peć.

Spiridon, Serborum patriarcha, confirmat donationem
factam ab imperatore Lazaro monasterio Ždrelo.

Понѣже прииде къ смиреннїю ми чѣстиѣнши въ ино-
цѣхъ старѣць курѣ Григорини и съ своимъ благоговѣннїимъ
инокъ, принесе же и чѣстное писаннїе самодражца всею
сръбьскимъ земаю, господина княза Лазара, повелѣнїемъ и
моле смиреннїю ми, шко благословенно дѣло южѣ вожѣ-
стельноу и благопрїетноу, южѣ сѣтвори црѣковѣ шѣ осно-
ваннїи въ мѣстѣ рекомѣмъ Ждрѣлѣ браничевскоу въ имѣ
прѣчїстѣе богородице свѣтаи свѣтихъ, принесе же и хри-
совѣль господина княза, южѣ сѣтвори црѣкви тои, шку

да съглаголю и дѣхуеюу властїю потвердилю, ѡанка онѣ
 въ немѣ приложи и записа црькен тѣм прѣсвѣтымъ богородици
 ждрельскымъ: приѣмъ же смиреннѣмъ ми повелѣннѣмъ и моленнѣмъ
 самодержавнаго господина княза Лазара и зговоришѣ се съ
 всѣмъ съборомъ свѣтымъ и великимъ нашимъ црькен, прѣѣмъ
 благословѣннѣмъ богоугодно дѣло югѣмъ, благословеннѣмъ да
 юсть на домоу прѣсвѣтымъ богородици, и да не прѣстанѣтъ
 слава еѣмъ и по немѣ господинѣ князѣ и госпожди кнѣ-
 гынѣ и чѣдомъ нѣхъ до вѣка; по сѣмъ повелѣннѣмъ и запрѣннѣмъ
 смиреннѣмъ ми дѣхуеюу властїю, и моамъ, югоже богъ шправ-
 ди по господинѣмъ кнѣзи господствовати въ землѣмъ срьбьскѣмъ
 или сына югѣмъ или шѣмъ рода югѣмъ или кого людо мѣ-
 коли богъ, не потвериннѣмъ и не шѣмъмѣмъ быти минисомъ,
 ѡанка се записаши и ѣтердиши ѣ чѣстномъ югѣмъ хрисовѣлѣ.
 кто ли се ѡверишѣ и дрѣзнѣтъ потверити или шѣти или
 прѣложити въ шѣмъчѣжденнѣмъ что лико шѣ домоу прѣсвѣ-
 тымъ богородици, ѡанка се приложиши и записаши, (и) по
 томъ хошѣтъ приложити или шѣмъ ктитору или шѣмъ властѣлю
 или шѣмъ кого лико христїаниннѣмъ, такоемъ да юсть проклетѣ
 шѣмъ господа всѣдржнѣмъ и шѣмъ прѣсвѣтымъ владынѣмъ на-
 шѣмъ богородици и шѣмъ силы чѣстнагѣмъ и живѣтеорѣцагѣмъ
 крѣста господина и шѣмъ .ѣі. свѣтымъ апостолѣмъ и шѣмъ .тнѣ.
 свѣтымъ отѣцъ въ Никѣи и шѣмъ свѣтымъ седмѣмъ съборѣмъ
 православнѣмъ, и чѣстѣ юго да ѣбѣтъ съ Нѣодою и съ
 распѣннѣмъмъ господа и рѣкѣмъмъ: крѣкѣ югѣмъ на насъ и на
 чѣдѣмъмъ нашѣмъ, и шѣмъ смиреннѣмъ ми проклетѣ да юсть въ
 сѣмъ вѣцѣмъ и въ ѣбѣдѣмъмъ. видѣ же смиреннѣмъ ми записаю и
 ѣтерждѣно господинѣмъ кнѣзомъ ономъ мѣстѣмъ, рѣкѣмъмъ црь-
 коѣмъ прѣсвѣтымъ богородици, съ сѣмъ и съ людемъмъ съ всѣмъ
 великимъ и малымъ чѣстнѣмъмъ въ иноцѣмъмъ старцѣмъ кѣрѣ
 Григорию синантѣмъ и югѣмъмъ калѣгерѣмъмъ, старѣцъ еѣ кѣрѣ
 Григорию своимъ калѣгерѣмъмъ потрѣди се шѣмъ въздѣнжнѣмъ и
 създаннѣмъ храма тогѣмъ и шѣмъ инѣмъмъ вѣщѣмъ съ помощнѣмъ го-
 сподина княза Лазара, да шѣмъмъ далѣмъ мѣмъ юсть она всѣмъ го-
 сподинѣмъ кнѣзѣ юмѣмъ и югѣмъ калѣгерѣмъмъ и записаю и ѣтер-
 дилю, по томъ образѣмъ и смиреннѣмъ ми записаю и ѣтерди
 онѣмъ црькен съ всѣмъ, ѡанка пише хрисовѣлѣмъ господи-
 на княза, да юсть старцѣмъ кѣрѣ Григорию за живота, и по

нѣгоуемъ сѣмрѣти да ю калѣгерѣмъ, кон сѣ се потрѣднан
ш-ниме въ ономѣ мѣстѣ; и да не бѣде шѣ инѣдѣ нѣгѣмѣ
въ мѣстѣ томѣ тѣкмѣ шѣ калѣгерѣмъ нѣгѣмѣ, кон сѣ се
тѣ потрѣднан; и да нѣсть волянь митроволитѣ мѣста того
или црѣковници его закавалити или оскрѣбелити нѣгѣмѣна и сѣ-
шѣ тѣ вратню ни чѣсо лико ни за мало ни за велико кромѣ
помена и области дѣхѣне, нѣ да юсть волянь старѣца кѣрь
Григорини, шѣмѣ (въ) хрѣсовѣль пише-господина княза Лазара;
по томѣ да сѣ воляна вратни Григоринѣва оставшамъ сѣ вѣтѣми,
кѣлика записаше се (въ) хрѣсовѣли. и шѣ снѣхъ молю, запрѣщаю
дѣхѣною властню, шѣмѣ шѣ выше реченыхъ, снѣмъ непотео-
реномѣ выти: кто ли потвори что любо шѣ снѣхъ, да юсть
на немѣ выше писана кѣмѣ, и шѣ смиренни ми да юсть
проклетѣ въ сѣмѣ вѣтѣцѣ и въ вѣдѣшѣмѣ. нѣвѣстнагѣмъ ради
отверженни снѣмъ изложи смиренни ми, и записи и подписа
лѣто .хѣшнѣ. индиктиона .ѣ., мѣсеца маѣ .ѣі. дѣнь .ѣ
Нѣки шѣ рождѣства хрѣстова .хѣчѣне.

Спѣридонѣмъ милостню кѣжию патриархѣ
Брѣвѣмѣ и Приморю.

Ex archegrapho, quod servatur in monasterio Ždrelo
seu Gornjak in Serbia prope Požarevac, publici juris fecit J.
Vujić in Путеш. по Сербіи. 73—76. P. J. Šafar. Wiener
Jahrbh. LIII. Anzeigebblatt. 15. Nos textum restituere
conati sumus. Nota annos 6857 et 1455 male se habere
memoria prioris editoris: nos annos 1376—1389 posuimus,
priore enim Spiridon factus est patriarcha, posteriori La-
zarus diem obiit supremum; indictionis prioris editoris ra-
tionem non habuimus, timentes, ne hic quoque error lateat.
P. J. Šafar. annum habet 1455.

CCI. (1389). 15. junii.

Stephanus Lazarus, Serborum imperator, moritur.

Мѣсеца іѣнѣа .ѣі. дѣнь прѣстави се благочѣстнѣи князь
Лазарь.

E Vukii typico chilandarensi.

CCII. (Post annum 1389.)

Stephanus Lazarus, Serborum imperator.

Еъ Христа бога благоутѣрныи и прѣвысокими благодар-
жавными Стефанъ князь Лазаръ всѣмъ Сръблемъ и подѣлав-
скимъ странамъ господинъ.

Inscriptio monumenti ejus in Ljubostinja. J. Vujić. Пу-
теш. по Сербіи. 106.

CCIII. (1390. 9. maji.)

Nobiles Ragusii Vlk Branković et dominae Marae et
eorum filiis Gregorio, Georgio et Lazaro promittunt se
eorum deposita accepturos et ipsos in urbem suam receptu-
ros esse.

† Еъ нми шѣца и сина и свѣтаго дѣха. шѣщавамо се X
ми властѣи града Дѣровника: князь Яндрѣи Биньчѣань,
Никола Меньчѣтнѣи, Матѣи Жѣргѣань, Никола Гѣндѣань,
Лѣка Бѣннѣи, Петръ Сараковнѣи, Жѣнъ Горкочѣань, Климѣ
Гѣчѣтнѣи, Елакъ Бѣвалѣань, Яндрѣи Бѣльчѣань, Лѣмъ прѣ
Чрѣань господинъ Елакъ Бранковнѣи и госпогн Марѣ и
нихъ синовомъ Гръгѣръ и Гѣргѣи Лазарѣ и дрѣгон дѣци, ко-
нихъ те имати, еъ господа бога вседѣржитѣла и прѣчистѣ
его матерѣ богородицѣи и еъ силѣ чѣстнаго и животворѣщаго
крѣста христеа и .ѣі. вѣрховнихъ апостола и всѣхъ свѣтихъ
ниже шѣ еѣка богѣи ѣгоднѣшихъ, по томѣи еъ дѣше наши
више рѣченихъ властѣи, како да си постави господинъ Елакъ
и госпога Мара и нихъ синове покладѣ, колико нми драго
еѣде, ѣ насѣ, и да сѣ нми колни ѣ всако вѣѣме ѣзѣти га
шѣ насѣ, и да не сѣтворнѣмо шѣаковѣи покладѣи ниѣднога
лѣкавѣста, ни да га дамо нномѣи комѣи тѣкѣмо господинъ
Елакъ и госпогн Марѣ и нихъ синовомъ, или шни комѣи рѣкѣи;
ако ли еи дошло до тоган вѣѣмена, шѣа богѣи не дан, тѣри не
ѣзѣможе господинъ Елакъ дрѣжати зѣмляи сръпскѣи, нѣ га ниѣде-
нѣи ѣгѣри или тѣрѣци или тѣко нни, да ми примѣмо господина
Елака и госпогю Марѣи и нихъ дѣцѣи и нихъ рѣзницѣи ѣ наша
градѣи на нашѣи вѣѣри вѣзѣи всаке сѣмнѣи, колико кога годѣи шѣа
нашихъ плѣмѣнитнѣихъ грагѣнѣи, и да не сѣтворнѣмо ниѣкоѣи лѣ-
кавѣство или безаконнѣи шѣ господинъ Елакъ и госпогн Марѣи

и нѣхъ дѣцѣ и ш нѣхъ ризницѣ и ш нѣхъ вѣрникѣхъ, тко ш-ни-
 ми бѣдѣ, и ш нѣхъ иманню, и никѣди да не сѣтворимо ми,
 що є прѣз волю господина Бѣка и госпоге Мааре и нѣхъ дѣ-
 цѣ, ш нѣхъ главахъ и ш нѣхъ иманню; и ако би дошла нѣкомѣ
 сила на градь на нашѣ, ца богъ не дан, прѣма чѣмѣ не би-
 смо могли бити, ни и҃гри ни тѣрци ни тко ни, и вѣпро-
 се ни господина Бѣка и госпогю Марѣ и нѣхъ дѣцѣ и нѣхъ
 иманне, да нѣхъ не дамо ни единомѣ чловеѣкъ на свѣте, ако
 би смо добили ни ми вѣсѣ свѣтѣ; ако ли би бѣдѣ до толѣке
 вѣсилости, како не би смо могли учинити, да смо свободни
 ми и ни с нами, а ми прѣе тога да шѣпатимѣ госпо-
 дина Бѣка и госпогю Маарѣ и нѣхъ дѣцѣ и нѣхъ иманне, и
 тко ш-ними бѣдѣ, камо рече господинѣ Бѣкѣ, свободно, и
 що можемо, да нѣхъ шѣпатимѣ, и никѣди да не поми-
 слимо нѣкое зло ни нѣкое лѣхѣство ш господинѣ Бѣкѣ и
 госпогю Маарѣ и ш нѣхъ дѣцѣ и ш нѣхъ иманню, ни да
 сѣтворимо кое зло ш нѣхъ, и що нѣ ни ми хотѣние, ш нѣхъ
 главахъ и ш нѣхъ иманню, никѣди да не сѣтворимо, ако би
 ни вѣсѣ свѣтѣ говориѣ, да учинимо нѣкое лѣхѣство и не-
 правдѣ ни безаконне ш главе господина Бѣка и госпоге Маа-
 ре и нѣхъ дѣцѣ и нѣхъ иманню, да не примѣмо никомѣ на
 свѣтѣ за този, що би бити на нѣхъ зло, нѣ да нѣхъ такози
 сѣблюдемо колико сами себе и свои градь толѣко господи-
 на Бѣка и госпогю Маарѣ и нѣхъ дѣцѣ и нѣхъ иманне и тѣхъ-
 зи, тко ш-ними бѣдѣ, вѣсакомѣ правдомѣ и истинномѣ вѣсѣ
 вѣсакога днѣшѣго лѣхѣства и дѣла; и ако вѣхѣе, да би
 сѣтвори црѣкѣ по своимѣ вѣрѣ, свободно. и ако кѣмо ми
 бише писани властѣи и наши послѣдни прѣстѣпѣти що шѣ-
 клѣе шѣ бише писанихъ господинѣ Бѣкѣ и госпогю Маарѣ
 и нѣхъ дѣцѣ и нѣхъ иманню и нѣхъ вѣрнимѣ, да ни бише
 бише писани клѣтѣи зѣи и вѣ вѣдѣщимѣ вѣще, и да смо шѣ-
 чени тѣла господна, и да смо причтѣни к Иудѣ и Яри, и к
 темѣ, кон распѣше господа, и рекоше: кровѣ его на насѣ и
 на чѣдѣхъ нашихъ аминѣ. и сѣкози при послѣднихъ господи-
 на Бѣка, како що є записалѣ господинѣ Бѣкѣ властѣиломѣ гра-
 да Дѣбровника, да този вѣрши господинѣ Бѣкѣ, ако бише
 не вѣзможе.

A tergo: Copia de la poueglia de miser Volch Brancovich MCCCLXXX. die VIII. маѣю.

Apographum chartac. in c. r. archivio Viennae. Cuomen. 76.

CCIV. 1391. 15. aprilis.

Bélijak županus et Radič vojevoda Sankovići Ragusinis tradunt župas Konavljie et Vitalina.

На име шца и сина и свѣтога дѣха аминѣ. ка лѣто рождѣ-
ства христова .ч. и .т. и .д. дѣствѣ и .а., мѣсца априла
данѣ .ѣ., а се всакомѣ чловеку садишнемѣ и послѣ ебдѣ
немѣ до еѣкѣ еѣкома навѣщѣмо знанѣ и видѣнѣ па-
метѣю спомѣ повѣломѣ и записанѣмѣ, како ꙗ жупанѣ
Бѣльѣкѣ и воєвода Радичѣ, братѣ ми, Ганьковичи позна-
смо ка истинѣ по старѣхѣ писмѣхѣ и по старѣхѣ памѣтарѣхѣ,
добѣрѣхѣ лѣдѣхѣ, кон сѣ чѣли шдѣ еднога колѣна до дрѣвога
и по вѣдѣщѣхѣ вѣлѣзѣхѣ и знаменѣ..: на Цаптатѣ при мо-
ри ествѣ енаѣ градѣ старѣ Дѣбровникѣ полага жупѣ конаваль-
скѣ, коюмѣ градѣ пристѣхѣ жупѣ конавальскѣ, и бѣше мѣ
племенитѣ та жупѣ и дрѣге землѣ и мѣста, и када се онѣ
старѣ градѣ расѣ и опѣстѣ, тѣда господа рашька и хѣмьска
ѣ тѣи дни кривеномѣ посѣдоше и по силѣ ѣзише конавальскѣ
жупѣ и дрѣга мѣста тоган града, и тада граѣнѣ пондоше ѣ
тврдо мѣсто, и зидаше градѣ Дѣбровникѣ, кон ествѣ и данасѣ
коюмѣ мноастию почтинѣ и слободанѣ, шдѣ конѣхѣ лѣди
старога града сѣс се роднан и наслѣданѣ властелѣ града Дѣ-
бровника; а сада ꙗ жупанѣ Бѣльѣкѣ и воєвода Радичѣ про-
мисланѣше, ере право и достонно ествѣ всакомѣ вратити и
дати сею правѣ и сею ващинѣ племенитѣ старѣ, и познавѣ-
ше чти и саужѣе, кое градѣ Дѣбровникѣ вазѣда ествѣ ѣчи-
нилѣ господѣ рашьконѣ и босаньсконѣ и хѣмьсконѣ, а навѣлащѣ
нашимѣ шцѣ Ганькѣ и ествѣ нашимѣ родителѣмѣ, и зна-
юѣе любекѣ и приѣзанѣ, кою нашѣ штацѣ Ганько и наши
старѣ и ми имамо и имали смо з градомѣ дѣбровачѣмѣ,
хотѣсмо нимѣ вратити и дати ниѣ ващинѣно и племенитѣ,
какомо ествѣ вѣрѣдно и право, и сада шдѣ данасѣ напѣрѣда
дашѣмо и потерѣюмо и сишѣ повѣломѣ записѣмо ѣ еѣкѣ
еѣкома шпѣнинѣ и властелѣмѣ града Дѣбровника жупѣ конав-
альскѣ и зѣ Доальномѣ Горомѣ и градѣ Соколь, кон е ѣ немѣ,

и вса сила и лѹди и земље и горе и паше и воде и мѣлине и дохотѣе и все, що пристон жѹпѣ конавальскон, и са вѣстѣми мѣтѣми и границами, кое сѹ с Трѣкинѣмъ и с Брьсинѣмъ и до мѣе и границе драчевичѣе и до прѣдѣградѣ дѣеровачѣкога и до мора на Цаптатѣ и около, како е опѣтѣкло море, до Молѹнѣта; и оѹе шнакое даемо и потерѹемо села и земље Бнталлине до своихъ мѣтѣ и границѣ и до мора до пристанища Молѹнѣта и с отокомъ, кон пристон Бнталлини, на нѣе Молѹнѣта, ѹ коен жѹпѣ конавальскон и ѹ градѹ и ѹ мѣста више писана сада Жѹнѹ Горѹкочевнѣѹ и Палѣкѹ Гѹнѣдѹанѣѹ поклонсаромъ дѣеровачѣцѣмъ ми жѹпанѹ Бѣльмѣкѹ и воевода Радичѹ шѣстѣасмо се нашомъ вѣромъ и клѣткомъ ниже писаномъ поставити е ѹ државѹ и ѹ шѣласть и ѹ госпоцтво, каконо ѹ нихъ бѣшиннѣѹ племеннѣѹ, шпѣннѣѹ и властели града Дѣеровѣнника и нѣмѹ изѣдати ѹ нихъ рѣке и ѹ оуласть и стражѹ града Сокола и вѣсѹ више ѹписанѹ жѹпѹ конавальскѹ и внталлинскѹ, да сѹ волюни властели и опѣнѣи дѣеровачѣка ѹчинити и стѣорити и господовати градѹ и жѹпѹ и мѣста више писана; како свое праве и влаще бѣшинѣе, каконо могѹ ѹчинити шѣ свога старога владанѣѣ и државѣ; и оѹе се обѣшавамо шпѣнни и властелимъ дѣеровачѣкѣмъ стѣорити, да наглавѣнѣи лѹдѣе и боли шѣ жѹпа присѣѹ нихъ вѣромъ и дѹшомъ и клѣткомъ, да бѹдѹ вѣрѣнни опѣнни и властелимъ дѣеровачѣцѣмъ: и ако ен не тѣлан конакланѣе и внталлинѣе примити за госпоцтво дѣеровачѣко вола не бѣнѣи послѹшнѣи, алѣ ѹ кое любо вѣрѣмѣ ако ен се шѣдѣрглѣи и не бѣнѣи вѣрѣнни, да ихъ ми тѣрамо и имамо како наше неприѣтели и како наше влаще невѣрѣннѣе, и всомъ нашомъ силомъ шѣратити ихъ и подѣбѣнѣи подѣ госпоцтво и шѣласть дѣеровачѣкѹ; и шѣе шѣшавамо се опѣнни и властелимъ града Дѣеровѣнника чѹвати вола шѣаровати и бранити жѹпѹ и градѹ Сокола и мѣста више писана шѣдѣ всакого зла, шѣдѣ силѣ, тадѣе и шѣдѣ всакого господина и властелинѣи вола тѣко любо нѣнога, кон ен хотѣлан помѣстити вола ѹвѣти жѹпѹ вола градѹ или мѣста више писана вола нѣмѹ кое любо зло вола шѣтѣѹ ѹчинити; и шѣе се шѣшавамо, аѣе ен кон нашѣ члѣвѣѣкѣ вола шѣдѣ наше земље шѣдашѣлѣ тѣре пошѣлѣ вола присѣнѣе се стат ѹ конавальскѹ жѹпѹ алѣ ѹ Бнталлинѹ, да е волаѣнѣи понѣти, а ми

ни нашъ чловеѣкъ да не еранимо ни зло учинимо томѣи чловеѣкъ; такоє ако би кон чловеѣкъ шдѣ Конаван вола шдѣ Биталине шдашала, тере се приселала и пошала ѡ нашѣ земаѣ, швеѣаваю се дѣвровѣчани, да не ерани ни зло учини томѣи чловеѣкъ. и всемѣ више писаномѣ присташи и потвердиши наше господа и драг(а) на(ша) сестра и нашъ стрницъ жѣпана Градоє и Бѣдела и Ганѣчинъ, наша братѣ, за себе и за свою дѣцѣ и за послѣднѣе всѣхъ насъ и вси наши властели, а наклацито Миле Тѣклековиѣ и своимъ сини и Братоє Радониѣ своимъ сини и Стѣпко Ѣзровѣиѣ своимъ сини. шцѣ за пострѣиенѣе всега више писаного ѡ рѣке Жѣна Горѣкочивѣиѣ и Палака Гѣндѣлиѣ, покласари опѣини дѣвровачѣкон, ми Бѣлѣѣкъ и Радичъ са всѣмъ више именованѣми на сесто писмо христово (еванѣлиа з добр)е воле и с права срца есмо приегаи нашомѣ вѣромѣ и дѣшомѣ и нашега шѣца и родителя на(шихъ и с)вѣтѣмѣ Юрьѣмѣ и арханѣгеломѣ Мѣханломѣ нашими крѣстиѣми имени, да створимо и свершимо и твердимо все писано ѡ свои повѣли, и да наша дѣца и наши послѣдни и наши властели и всаки нашъ чловеѣкъ сверши и не смеѣе сѣе писанѣе, ни тко лѣво ни господниѣ ни чловеѣкъ, гдѣ мѣремо ми сѣи, а ми више писани да се не порѣчемо ни потворимо семѣи записанѣю: ако би се тко лѣво насъ вола ни потворилъ вола порѣкалъ али нѣкое зло учинилъ сѣпротивѣ нашѣмѣ сѣмѣ обѣтомѣ, да е анатѣма, и да е проклетъ шдѣ вога и шдѣ прѣчистиє вѣгѣродниѣ и шдѣ частнаго крста и шдѣ .вѣ. апостолѣ и шдѣ .д. еванѣелистѣ и шдѣ свѣтѣхъ Юрьѣ и арханѣдела Мѣхана и шдѣ .тнѣ. свѣтѣхъ шѣтацѣ иже никенскѣхъ и шдѣ всѣхъ свѣтѣхъ и свѣтицѣ вѣжихъ, и да е причѣст(никъ къ Ю)дѣ и дѣѣ(о)лѣ, и проклетѣтво очино и матерно да донде на онѣи, кон се те порѣи и потворити семѣи записанѣю... повѣлѣ, кою смо потвердили и нашѣми печати (п)ечатли. а се писа Грѣбѣнацѣ Хлапѣчиѣ (и)мѣфаниѣ р(ав)ѣ жѣпана Бѣлѣѣка и вѣводе Радича и нию дѣиѣ(къ).

Duo sigilla pendentia: печать князя радича. печать сѣлѣтѣков. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 78.

CCV. 1391. 15. maji. U Zaborah.

Radič vojevoda, filius Sanko, statuit posse Ragusinos in terra sua libere mercaturam facere.

† Еа нмѣ штица и сина и светога дѹха. да юсть вѣдо-
мо богомъ и свѣтлѣ Мнѹханоу архангѣлоу и еси ми, кон
сѣ господинѹ богѹ ѹгодни, како да вѣрѹ воєвода Радичъ
свога шца кѣзньца Ганька и госпою Радосавѣ и свою Радн-
чичѹ и свою госпою Гонсавѣ своин брати и прѣтѣлюмъ вла-
стѣлѣмъ дѹбровачимъ, да сваки дѹбровачини ходи с тра-
гомъ и бес-трага свокодно по всемъ моємъ владанню, и
гди годн ѣ ѹвозмоу дохитити..... ни царинѣ нѣ славѣ
ни ниюдне неправдѣ, ниго ли да нмѣ сѣ вси доу..... Стн-
пана и ѹ бана Стипана и ѹ Терьтка..... опѣни дѹбровачкон
ѹ все повѣлѣ и свокоч(тинѣ госпо)дѣ сръпскѣ и босаньскѣ и
хумьскѣ, и да не порекѹ ни прѣдѣ..... (опѣ)ни дѹбровачкон
ѣ воєвода Радичъ. и с моими властѣли закамѣмо сѣ.....
(свѣ)тлѣмъ дѹхомъ и чѣтирьми евангѣлисти и .ѿ. апостоли
и .ѿ. изаверанихъ, и тои прѣсѣгосмо кнезѹ Жѹнѹ Горькоч-
енихъ и Павкѹ Гѹнѣдѣлнхъ дѹбровачкимъ покансаромъ. и си-
шомъ повѣлоу записахъ и потѣрѣднхъ печатни моимъ печа-
тнѣмъ анто рожастѣа христова тисѣхъ и .т. и дѣветъ десѣтъ
и .а. анто, мѣсѣца маи .ѿ. днѣ ѹ моихъ дворнхъ ѹ Забо-
рахъ. а писа Рашко динькѣ.

Sigillum pendens: печат кнеза радича. Origin. membran.
in c. r. archivio Viennae. Спомен. 80.

CCVI. 1392. 17. iulii. U Dolnjih Krajih u Lušcih.

Stephanus Dabiša, Bosnae rex, confirmat privilegia concessa Ragusinis a prioribus regibus.

Еа начѣтакъ штица, еа изъпальнѣнѣ и санѣтнѣмъ свѣ-
таго дѹха, ниже еа начѣтакъ некѣса днѣнимъ ѹтѣрѣдѣнѣмъ
ѹтѣрѣди, и вѣсѣлннѹю свою волюю шноуеа, за мнѣосрѣдѣ
же милости снѣди с некѣсе на зѣмлю чловѣколюбно, и падѣ-
шѣе чловѣчѣ сѣшѣстѣо прѣстѹплѣнѣмъ собою шѣожнѣмъ на не-
кѣса вѣзѣвѣдѣ, днѣмъ же еса шдѣ некѣтнѣмъ еа кнѣтнѣмъ сѣста-
лѣна енѣшѣ, днѣмъ же и погнѣшнѣмъ шѣлѣце домѹ изравнѣлѣа ка
истинномѹ пастнрѹ и богѹ всѣдрѣжитѣлю вѣзѣвраѣченѣ енѣшѣ,

дима же и кѹфторѣ царьсци по вси вѣселении ѹтверждають се и красѣе се славеть вога вседръжителѣ: дакожде же и азъ Стефанъ Давиша, по' милости его вожьства краля Грьбелюмъ, Босни и Прѣморѣю, сподобленъ бнѣхъ царьствовати ва земахѹхъ родителѣ и прародителѣ нашихъ, творѣ правѣдѹ и изъпраши правила, чинѣ милости и записаниѣ, вѣрѹ же даѣ градовомѹ и владанѣѣмъ, малимъ же и великимъ, вѣскомѹ же по достоѣннѹ его, и тако састоѣти ми се краљевѣствѹ ва мирѣ и ва слави: и тагда прѣдоше ва слави дворѣ краљевѣства ми ѹ Трьстивѣницѹ племенити и мѹдрѣ мѹжиѣ славнаго града Дѹбровника властелѣ и поклѣсарѣ Стѣфанъ Лѹкаревѣчъ и Рафанъ Гѹчетиѣчъ съ почтѣнними и многоци- нними дарѣ и частѣми, шдѣ рѣченнаго града Дѹбровника, властелѣ и шпѣкинѣ и тиѣ рѣчени поклѣсарѣ са вѣскою лю- бовѹю насѣ искаше и шпрашише за ѹвѣтѣ и за законѣ и за сво- бодѣшнѣ рѣченнаго града, кое съ имали ѹ повѣлахъ с родн- телѣ и прародителѣ нашими, з господомѹ срьвѣскомѹ, раш- комѹ и восаньскомѹ, како да вѣсмо и миѣ по шенчаю рѣченѣ господѣ нѣмъ потвердѣти и ѹстановити прѣвнѣхъ нашихъ свободѣшнѣ, законѣ и ѹвѣтѣ и повѣлю господѣ срьвѣскѣ, рашкѣ и восаньскѣ; и миѣ слышавѣше и разѹмѣвѣше нѣхъ по- добне, разѹмнѣ и прѣличнѣ прошиѣ и имавѣше съѣѣтѣ с прѣ- вѣскомѹ господиномѹ вогодарованномѹ ми краљѣцомѹ кѹрь Слѣншмѹ и с властелѣи и вѣльможами краљевѣства ми сатво- рѣ милость краљевѣство ми рѣченномѹ градѹ Дѹбровникѹ и властелѣмъ и шпѣкѣи дѹбровачкомъ по сѣхъ нашихъ листѣхъ и повѣлахъ, за нѣхъ срьдчаньство потвердѣсмо имъ вѣ повѣлю рѣченѣ господѣ срьвѣскѣ, рашкѣ и восаньскѣ и повѣлю господина краля Стефана Терьтка, кою ѣ ѹчинилъ рѣченномѹ градѹ Дѹбровникѹ подѣ лѣтѣ рождѣства хрѣстова .чтон., мѣсеца апрѣла .1. днѣ, и нѣ вѣ повѣлю и свободѣшнѣ, законѣ и ѹвѣтѣ прѣдѣнѣ и послѣднѣ, кое ѣ нѣмъ ѹчинилъ и записалъ рѣченѣ господинѣ краљѣ Стефанѣ Терьтко, да ѣ до- вѣка рѣченномѹ градѹ и егѹ шпѣкѣи терьдо и непорочно на- ми и нашими послѣдними, пачѣ да съ вѣсѣгда становити ѹ вѣснѣхъ рѣченихъ повѣлахъ и ѹ законѣхъ, ѹвѣтѣхъ и свободѣ- шнихъ рѣченѣ господѣ срьвѣскѣ, рашкѣ и восаньскѣ. и рѣчени властелѣи и поклѣсарѣ града Дѹбровника прѣмѣниѣ и заѣзашѣ

се кралевиѣствѣ ми давати шть реченаго града и шпѣнии
сръбьскы доходакъ двѣ тисѣщи перьперѣ динари дѣржавч-
ныхъ всако годищѣ на дмитровѣ днь по законѣ и шитѣ,
како съ дѣлали нашѣмѣ братѣ свето почивѣшемѣ господинѣ
кравлю Стефанѣ Тврѣткѣ. и на то више писанно прѣсегохѣ
азѣ речени кравль Стефанѣ Давиша и съ богодарованномѣ ми
госпоиномѣ кравлицомѣ курѣ Еленомѣ на светомѣ евангѣльи
и на часномѣ крѣсти господни и с властѣи кралевиѣства ми:
с коеводомѣ Хрѣвомѣ, и коеводомѣ Блаткомѣ Усорьскимѣ,
с кнеземѣ Гтипоемѣ Хрѣватиниѣмѣ, с кнеземѣ Радосавомѣ
Прѣвиниѣмѣ, с кнеземѣ Добросавомѣ Диковиѣмѣ, с
Тѣфачиномѣ Баталомѣ, с кнеземѣ Готкомѣ Драгосаниѣмѣ,
жѣпаномѣ Тврѣдсавомѣ Тѣнцомѣ, с кнеземѣ Бѣлѣхномѣ
Блатковѣмѣ, с кнеземѣ Босавомѣ Коеводѣмѣ, с кне-
земѣ Бѣлѣцѣмѣ Нарѣтчиѣмѣ, жѣпаномѣ Радоемѣ Радоса-
ниѣмѣ, жѣпаномѣ Юрѣмѣ Тиѣчиновѣмѣ, з дворѣщинѣмѣ
Гтаньцимѣ Прѣкѣшнѣмѣ; и семѣ ѹтвержденѣ и непорочнѣ
вѣти до вика нашѣга и иѣхѣ: тко ли би смѣ потворѣль али
порекаль, да съ все клѣти на немѣ пале, и да ѣ клѣть богомѣ
штьцемѣ и синомѣ и светимѣ дѣхомѣ и еси ми богѣ ѹго-
днѣвшими. писано ва. честитон вонци кралевиѣства ми ѹ
Дольнѣхѣ Кранѣхѣ ѹ Лѣшѣцихѣ рѣкою сръдчаного ми слѣге
Ѣвмаша логофѣта подѣ лѣти тогда господа Хрѣста ро-
ждении .чѣтѣ. и дрѣго лѣтѣ, мѣсеца юли .31. днь.

Стефанѣ Давиша милостию господа бога кравль
Сръбьлемѣ, Босни и Приморию и госпоѣ кравлицѣ
курѣ Еленѣ.

A tergo: Poueya de Stephano Dabissa, re de Bossina.
Confermazion de le altre.

Sigillum pendens, cujus inscriptio latina. Origin. mem-
bran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 81.

CCVII. (1392) 6901. 21. novembris. Pristina.

Vuk, filius sebastocratoris Branko, nepos vojevodaе
Mladen, promittit se soluturum Turcis vectigalia pro bonis
monasterii chilandarensis in sua terra sitis.

По изволенію и милости владѣики моего, сладкаго ми
спаса Христа, и по прѣнензрѣченномѣ юго чловеколюбію

на рабѣ владѣцѣ моємѣ Христѣ Бѣлкѣ, синѣ севастократора
Бранка, знькѣ Младѣна коєводе, пишѣ, да єсть вѣдомо
всакомѣ чловѣкѣ, како сложихѣ мирѣ с тѣрѣци, и прило-
жихѣ великомѣ господинѣ царѣ Памзнтѣ, и сложихѣ ш-шѣмѣ
мирѣ, и кѣда сложихѣ ш-нимѣ мирѣ, расписахѣ зѣмлю всѣ,
колинко єсть въ шѣласти моєи, како кѣмо плакати данѣмѣ
тѣрѣкомѣ, и тѣдан прїидѣ къ господствѣ ми всѣхъ стѣни
старѣцѣ хиландарски, кѣрѣ Гієрваснѣ, посланиємѣ свѣтаго
монастира Хиландара, и положихѣ хиландарскѣ мѣтохю,
колинко єсть въ шѣласти моєи, ѡ мѣтохѣ хиландарскѣ .с.
ѹньги, и този ѹзѣхѣ на себѣ, да ѡдъ тонъ шѣ себѣ плакати
тѣрѣкомѣ ѡдѣ моє кѣмѣ, докѣ смѣ ѡдъ жнѣ, а мѣтохѣ хил-
андарска да єсть свобода шѣ тоганъ данѣка, да не даѣ
нищѣ. и сиюзи милость ѹчинихѣ ѡдъ Бѣлкѣ прѣчистѣи матѣри
божиинѣ хиландарскѣи, како да єсть снѣ моє записаниѣ
тѣрѣдо и непотѣорѣно мѣтохѣ хиландарскѣи до мога жи-
вѣта, и докѣ даѣмо данї тѣрѣкомѣ. и по мнѣ ѹгоже из-
воли боже и прѣчистѣа мати божиинѣ хиландарска господо-
вати зѣмлюю снѣю или кога шѣ снѣовѣ моѹхѣ или шѣ
сѣродинѣ моѹхѣ или кога любо, молю и запрѣщаю сѣмѣ
не потѣорѣнѣ бити нѣ пачѣ потѣрѣждѣнѣ мѣтохѣ хилан-
дарскѣи. .... не приложити данѣка на хиландарскѣ мѣ-
тохю тѣкѣмо .с. ѹньги: кто ли дрѣзнѣть снѣ потѣорѣ-
ти и разорити вражимѣ наѣждѣнїемѣ, да такоѣго раз-
орити господѣ боже и прѣчистѣа мати божиинѣ хиландар-
ска, и въ мѣсто ѡмѣщи да мѣ ѹ мѣстникѣ въ сѣмѣ вѣ-
цѣхѣ и въ вѣдѣшѣмѣ. а томѣ милѣстникѣ снѣовѣ Бѣлкѣи
Гргѣрѣ и Гієрѣи и Лазарѣ. повѣлѣниємѣ господина Бѣлка
Лѹкачѣ писа ѡ Приштѣнѣ мѣсѣца ноѣмѣрїа .ка. дѣнь вѣ
лѣто .дѣ. и .ц. и .а.

Бѣ Христа кога благоѣтѣрѣи Бѣлкѣ Бранко-
викѣ господарѣ Герѣлѣмѣ и Подѣнаю.

Origin. chartac. in mon. Chilandar. P. Avraam. Опис.
57. P. Uspen. 174. cf. diploma sequens, quod ab hoc non
videtur differre.

CCVIII. (1392) 6901. 21. novembris. Priština.

Vlk Branković, Serborum et regionis danubianae dominus.

Subscriptio : Їа Христа бога благагоукомнн Елѣк Фран-
коенка , господарь Грѣлемъ и Подбнаю.

Origin. chartac. in mon. Chilandar. D. Avraam. Св. Гора. 50.

CCIX. 1394. 2. aprilis. Sutiska.

Stephanus Dabiša, Bosnae rex, Gojko Marnavitiō, roganti, ut sibi conferat „plemencinium“, litteris consignat Vojnitium et Godaliensium campum.

Diploma in linguam latinam „traductum ex quadam membrana pergamena antiquissima, caractere cyrilliana ac antiqua lingua illyrica.“ Liceat apponere hic nomina testium: Princeps Paulus Radinovitiū cum fratribus, palatinus Sandalius cum fratribus, princeps Marcus Radojevitius cum fratribus, princeps Priboje Masnovitiū cum fratribus, princeps Radoslavus Pribinitiū cum fratribus, Tepaciniū Batalo cum fratribus; ab inferioribus partibus palatinus Harvojus cum fratribus, Paulus Klesitiū cum fratribus, princeps Stephanus Octoiciū cum fratribus; a Tribotio palatinus Vlatko cum fratribus; a chelmensi terra Georgius Radojejevitius cum fratribus, princeps Gregorius Milatovitiū cum fratribus; ab aula marsaleus aulicus Ostojca Obrinovitiū cum fratribus; ex Croatia autem marsaleus princeps Joannes Grubetitiū cum fratribus.

Indicia vetustatis et nobilitatis familiae Marciae vulgo Marnavitiāe Nissensis per Joannem Tomkum ejusdem gentis collecta. Romae. 1632. B. A. Krčelić, de regnis Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae notitiae. 247.

CCX. 1395. 26. aprilis. Sutjeska.

Stephanus Dabiša, Bosnae rex, filiae Stanae ad vitam donat pagum Velijake in terra chlmensi, qui post ejus mortem pertineat Georgio Radivojević et posteris ejus.

Їа нме шѣца и сина и свѣтаго дѣха аминь. ми Гтѣ-
фанъ Дабнша, по милости господа бога краљъ Грѣлемъ,

Боснѣ, приморію, хълмьсцѣ земан, дольнимъ краемъ, западнѣмъ странама, Ъсорѣ, Голн и Подринію, да ѡв видимо всакомѣ чловѣкѣ, комѣ се подова, да изволѣ кралевство ми по шенчаю госпотства сваки благи и добри шеразѣ сказовати и теорити вѣрнѣмъ слѣгамъ а напнше свѣрѣнникомъ и чедомъ своимъ, теоре же милости и записанимъ всакомѣ же по вѣрѣ и по достоиннѣю его такожде сътвори милость кралевство ми и съ боголюбнмомъ госношмъ вогодарованомъ ми кралицомъ Елѣномъ кралевства ми всепочтиномъ дѣтетевѣ моимъ кѣрѣ Станѣ, дасмо нши наше село господско ѡ хълмьсци земан, ѡ нмѣ Билишке, съ вѣсѣмъ правѣмъ котари и мѣши, и да се то село не ѡднине госнои Станѣ за не живота никадарѣ, а конѣ не живота то село даемо кнезѣ Юрию Радиковиѣ и неговѣ кѣнницѣ а не кѣри госнои владѣцѣ и нѣю дѣтѣи и нѣхъ послѣднимъ, вѣкѣ вѣкомъ да естѣ за племенито. а томѣ свѣдоци и рѣчници наши владѣте шѣ Босне кнезѣ Мирко Радонѣи съ братишмъ, кнезѣ Павалѣ Радѣновиѣ съ братишмъ, кнезѣ Прибѣ Масиновиѣ съ братишмъ, тепачимъ Батало съ братишмъ, воевода Сандаѣ съ братишмъ, кнезѣ Драгиѣ Хрватиниѣ, кнезѣ Бѣлкосавѣ Николиѣ съ братишмъ; шѣ дольнихъ краи воевода Хрвоне съ братишмъ, кнезѣ Младѣнѣ Станчиѣ съ братишмъ; шѣ Ъсоре воевода Бѣлчиѣ съ братишмъ, кнезѣ Стѣпаѣ Стѣиѣ съ братишмъ; шѣ двора приставѣ Бѣлкаѣ Владисалиѣ съ братишмъ; а ѡдѣ свонти Бѣлкѣ Нѣминчиѣ съ братишмъ. а тко ѣе сие порѣи али нашѣ послѣдни али тко иноплеменики, да ѣ прокастѣ богомъ шѣтѣмъ и снѣмъ и свѣтимъ дѣхомъ и .Ѣ. апостолома и .д. ѡванѣѣлисти и .ѡ. избранихъ и всѣми богѣ ѡгодившимъ. писано въ дворѣ кралевства ми ѡ Стѣкѣ рѣкою кралевства ми логофѣта Томаша Лѣшца, мѣсеца априли .кѣ. дѣнь, подѣ лѣти рождѣства хрїстова .чтѣ. лѣто.

И господинѣ краль Стѣфанѣ Даѣиша.

Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Новне српске. 1815. 3. sept. N. 195. pag. 780. P. J. Šafar. Wiener Jahrbh. LIII. Anzeigebblatt. 14.

CCXI. 1395. 17. maji.

Stephanus Dabiša, Bosnae rex, župano Vlkmir et fratribus ejus Tvrtko et Stephano donat pagum Kolo.

Ба име шѣца и сина и свѣтога дѣха аминѣ. миѣ Сте-
фана Дабѣша, по милости господа бога краљ сръбелемъ,
Босни, прѣморѣю, хълмьсци земли, дольниимъ краемъ, за-
падньиимъ странами, Ћсорѣ, Голѣ и Подрѣнью. да є видн-
мо всакомѣ чловѣкѣ, комѣ се подоба, да прѣзрѣнемъ ми-
лости господа моего Хрѣста прѣмивъшѣ ми господство и
прѣстолю въ землахъ реченихъ родителей и прародителей моихъ
по прѣставленію брата ми краля Тврѣтка, и тагда прѣде
прѣде краљевство вѣрѣни нашѣ жѣпанѣ Бѣлькѣмирѣ Семько-
виѣ, сказѣ намѣ, како за реченога краля Тврѣтка изъѣнше
се Коломѣ на Дѣлмѣни, и ѣчинѣше мѣю собомъ .ѣ. мрѣтѣнхъ
крѣвѣи на вѣри господьскои, и да за то є речени краљ Тврѣт-
ко все разагна и землю зарабѣ, а речено село, Коло ѣ намѣ,
да реченомѣ жѣпанѣ Бѣлькѣмирѣ и неговѣма братома Тврѣдѣ-
кѣ и Стѣпанѣ за село за Бѣлшеницѣ, кое шѣдѣ нѣхъ ѣзе, и
речени жѣпанѣ Бѣлькѣмирѣ насѣ ѣмилѣвно моли, како да вѣс-
мо нѣмѣ и миѣ потѣрѣдѣли и записали речено село, ѣ намѣ
Коло, за нѣхъ слѣжѣе и вѣрѣ, и миѣ слышавѣше милостиво
неговѣ проше и моље и пакѣ смислѣвѣше нѣхъ вѣрѣне
слѣжѣе, що намѣ послѣжѣше всегда вѣрѣно и сръдѣчано,
нанѣше ѣ тѣрачѣкѣхъ бѣнѣхъ, не шѣдѣе свѣнѣхъ главѣ за
насѣ, потѣрѣдѣсмо нѣмѣ и дѣсмо нашѣмъ новѣмъ данѣемъ
реченомѣ жѣпанѣ Бѣлькѣмирѣ и братѣ мѣ Тврѣтѣкѣ и Стѣпанѣ
село речено Коло на Дѣлмѣни сѣ всѣми правѣми котари и
мѣѣми, нѣмѣ и нѣхъ послѣдѣнемѣ да єсть за племенѣнто
вѣкѣ вѣкома. а томѣ сендоци и рѣчѣнѣци нашѣи вѣлѣтеле,
шѣ Боснѣ кѣзѣ Павѣль Радѣновѣиѣ з братѣшѣмъ, кѣзѣ
Прѣкоѣ Масновѣиѣ з братѣшѣмъ, тѣпачѣкѣ Бѣтало з братѣ-
шѣмъ, Бѣлѣкота Прѣкенѣиѣ з братѣшѣмъ, Гѣнѣдалѣ вѣевода з
братѣшѣмъ, Грѣгѣрь Бѣлѣхѣнѣиѣ з братѣшѣмъ; шѣ хълмѣске
землѣ кѣзѣ Бѣлкашѣнѣ Мѣлатѣовѣиѣ з братѣшѣмъ, кѣзѣ
Юран Радѣковѣиѣ з братѣшѣмъ; шѣ дольнѣхъ краѣ вѣевода
Хрѣвоѣ з братѣшѣмъ, кѣзѣ Мѣладѣнѣ Стѣнѣчиѣиѣ з братѣшѣмъ;
шѣ Ћсорѣ вѣевода Бѣлѣчѣхѣна з братѣшѣмъ, кѣзѣ Стѣпанѣцѣ

БѢЛОШЕВНѢ З БРАТИШМѢ; ШТѢ ДВОРА ПРѢСТАВѢ ЖУПАНѢ РАДОС
РАДОСАНИѢ З БРАТИШМѢ; А ШДѢ СВОИТИ БРАНКО ГИМѢЧИѢ З
БРАТИШМѢ. НТКО ЪЕ СНѢ ПОРѢКН АЛИ НАШѢ ПОСАДИНН АЛИ ТКО
ИНОПЛЕМЕННОИѢ, ДА Е ПРОКЛѢТЬ БОГОМѢ ШТѢЦЕМѢ И СИНОМѢ И
СВѢТИМѢ ДУХОМѢ И .БІ. АПОСТОЛОМА И .Д. ЕВАНГЕЛИСТИ И
.О. ИЗБРАННИХѢ. ПИСАНО ВѢ ДВОРѢ КРАЛѢВСТВѢ МѢ РУКОЮ ОУ-
МАША ЛОГОФѢТА ПОДѢ ЛѢТН РОЖДѢСТВА ХРѢСТОВА .ЧТQІ., МѢ-
СЦА МАИѢ .БІ. ДНѢ.

ИѢ ГОСПОДИНѢ КРАЛѢ ГИѢФАНѢ ДАВИША.

Sigillum: Inscriptio latina. Origin. membran. anno 1815
erat apud Nicolaum Vučetić Tergestinum. E Pauli Solaric
editione. Venetiis. 1815. P. J. Šafar. Wiener Jahrbh. LIII.
Anzeigebblatt. 14.

CCXII. (saec. XIV—1395).

Constantinus Dragaš despotes. Chrysobullon de quibusdam terris monasterii Russorum.

Initium: Понеже оубо юсть чьстно и зѣло богови прїєтно.

In mon. Russorum. P. Uspen. 176.

CCXIII. (saec. XIV—1395).

Constantinus Dragaš despotes.

Subscriptio: Благочѣрнн дїспотѣ Драгашѣ и господинѣ
Костандинѣ.

Sigillum avulsum: Duo diplomata. Origin. membran.
in mon. Russorum. D. Авраам. Опис. 79. Св. Гора. 146.

CCXIV. (1395). 17. maji.

Constantinus Dragaš moritur.

Мѣсца маѣ .БІ. ДНѢ ПРѢСТАВН СѢ КОСТАНДІНѢ ДРАГАШѢ.

E Vukii typico chilandarensi.

CCXV. (1395) 6903. 8. junii.

Eugenia monacha cum filiis knez Stephano et fratre
ejus Vlk. Chrysobullon de terris monasterii Russorum.

Initium: Ышнюю славоу оулоучити жєлающе.

In mon. Russorum. P. Uspen. 174.

CCXVI. (1395) 6904. 13. novembris. Ulijari prope Skutari.

Constantinus promittit se Ragusinis amicum futurum esse.

III господи́нь Кѡстадинъ шепцавама се градоу Дѣровника и всѣмъ властѣлоу почтеного града Дѣровника, крати моши, въ господа бога и въ прѣчистѣ юго матеръ и въ снѣ чѣстнаго и животворещаго крѣста господня и въ .іе. врѣхвенныхъ апостола и въ .д. еуангеліисти и въ снѣ чѣстнаго и животворещаго крѣста и въ всѣхъ свѣтихъ шде века богоу ѡгодившихъ, како шде днѣ(шны)го днѣ напредѣ да бѣдѣ пріятель градоу Дѣровникѣ сръчани, и да мѣ пріимѣ, коліконш всаки шде нихъ, кон ю сръчанъ градоу Дѣровникѣ, шш могѣ, и ѣ моши земли и шсвѣнъ мое землѣ ѣ тѣгон земли, шш могѣ, да имѣ помагамъ. и по моши земли да си хѣде трѣговци нихъ свободнш безъ всаки закаве, и нинѣднѣ царинѣ да не плакшю иначе, разве каконо ю по законѣ, како ю шде почела. и нихъ града людинѣ нинѣдѣ сѣда да не имаю разве прѣдѣ дѣровчанѣ винѣ прѣдѣ латинци, а нинѣдѣ нигдѣ ѣ моши земли. а томѣ милостникѣ логофѣтъ Радичъ Жилникъ винѣжилникъ писа по милости господина Кѡстадина и повелѣнію месеца ноѣмбера .іг. днѣ ѣ Шансрѣхъ виши Гкѣдра въ лѣто .хѣцд., индиктивна третнего.

A tergo: Sagramento de miser Gostadin de miser Bal..., amigo al comun de Ragusi.

Sigillum: си печать господина костадина. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennaе.

CCXVII. (1395) 6903. ind. III.

Knez Stephanus, Eugeniae filius, chrysobullo liberat metochia monasterii magnae Laurae omnibus dationibus.

Initium: Мысльнима свѣтоу шзаривши си мысли боудуща прозрѣше пророци.

In mon. magnae Laurae. P. Uspen. 174.

CCXVIII. (1396) 6904. ind. IV.

Testimonium patrum monasterii Russorum, quomodo defunctorum principum Lazari, Stephani, Vlċ, Eugeniae sit facienda commemoratio.

In mon. Russorum. P. Uspen. 177.

CCXIX. 1397. 25. martii. U Konavljah na Ljutoj.

Paulus Radinović, Radini Jablanić filius, statuit posse Ragusinos in terra sua libere mercaturam facere.

† Изволеннемъ бога шца вседръжителѣ и поспѣшеннемъ сина едиnorodнаго и савръшеннемъ всепрѣсветаго дѣха. да е вѣдомо всакомѣ човѣкъ саднишемъ и посландѣшомъ, и да естъ вѣчно и памѣтно сншмъ повеломъ и записаниемъ, како донѣ к намъ Рапанѣ Гвѣтиѣ дослаѣ шдѣ княза, властѣи и все шпѣнне града Дѣеровника, и намъ донесе записъ, како князь, властѣи и все шпѣнна града Дѣеровника приимше и записаше мене, княза Павла Радинѣиѣ, за своѣга брата и граѣннина, а този бисмо искали шдѣ нихъ, да намъ учине, и за то ми князь Паваш, синъ свето починешаго господина и родитѣла ми, господина княза Радина Ёбланиѣ, ше-шававамъ се и записѣю князь, властѣемъ и всеи шпѣнни града Дѣеровника, да самъ Дѣеровникѣ приѣтелъ вѣранъ, и да приѣмъ градѣ Дѣеровникѣ, и да савѣдаѣмъ нихъ трѣговце и нихъ трѣгъ шдѣ всакого зла всѣдѣ, кѣди бѣдѣ моѣи досѣи, и да могѣ нихъ трѣговци слободно дохѣдити с трѣзми и с потрѣбами по всеи моѣи дрѣжавѣ и по вснхъ, кон насъ слѣшаю, стоимъ, колнко намъ бѣдѣ лѣпко, и пакъ слободно поѣи са всемъ беза всаке забавѣ савѣдени и шеаровани. а томѣи свѣдоци наши властѣи Гонѣ Гаѣчиѣ, Чепръна Граднса-лиѣ, Ёвкша Гаѣчиѣ; а шдѣ приморнѣ Ёвкосавъ Ковнлачиѣ, Лѣвиша Богданчиѣ, Ёвкосавъ Познанѣиѣ. лѣта рошѣа господа Исѣса Христа тисѣщно три ста и девѣтъ десѣтъ и сед-мо лѣто, мѣсеца марта двадѣсѣти пѣтъ данъ на благовѣстѣ. за велико вѣрованне постависмо нашѣ печать. а шписѣ дѣѣкъ Радосавъ Милосалиѣ, кѣди бисмо ѣ Конавлѣхъ на Лѣтон.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 82.

CCXX. 1397. 13. maji. Sutiska.

Helena, Bosnae regina, Stephani Dabišae uxor, abolet portorium Ragusinis impositum in Maslina prope Ston et in Slano.

Еѣ имѣ шѣѣца и сина и светаго дѣха. да еѣ вѣдомо вса-комѣ чловеѣ малѣмъ и велиѣмъ, како кралѣвѣстѣ ми

КНЕЗЪ И ВЛАСТЕЛЪ ДЪБРОВАЧЦИ ДОСЛАШЕ ПОСАОБНИШУМЪ ПОЧТЕНОГА
 МЪЖА ПРОТОВЕШТЪРА ЖОРЕТЪ НАШЕГА ВЕРНОГО СЛУЖЪ И ПРО-
 ТОВЕШТЪРА, КОН КРАЛЕВСТВЪ МИ ГОВОРИ ВЕЛИКИ МЪДРО И ПО-
 ЧТЕНО, И НАСЪ ВЕОМИ УМНАЕНО И ВЕЛИКИ ВЪ ВСЕМЪ ПОЧТЕНО МО-
 ЛИ ШДЪ СТРАНЕ РЕЧЕНИХЪ ВЛАСТЕЛЪ ГРАДА ДЪБРОВНИКА, ДА ЕИСМО
 РЕКАИ, ДА НЕ БУДЕ ЦАРЪНА НИЕДНА ПРОКЪДЪ СТОИШУМЪ НА МА-
 САНИИ И НА ГЛАНШУМЪ, ЕРЪ ПРЪВО НИЕСЪ ТЪЗИ БИЛЕ. И МИ ЧЪВШЕ
 ПОДОБЕНЕ И У ВСЕМЪ ПОЧТЕНЕ ПРОШЕНЕ И МОБЕ РЕЧЕНИХЪ ВЛАСТЕО
 ГРАДА ДЪБРОВНИКА ЗАПОВЕДЕСМО И ШЕАКОЗИ УЧИНИСМО СОВЕ-
 ТОМЪ СЯ БОГОДАРЪВАНЕМИ ВЕЛМОЖАМИ ВЛАСТЕШУ КРАЛЕВСТВЕ
 МИ РЪСАГА ВОСАНСКОГА, С ВОЕВОДШУМЪ ХРЪВЮМЪ И С КНЕЗШУМЪ
 ПАВЛУМЪ И С ВОЕВОДШУМЪ ГАНДАЛЕМЪ И С ТЕПАЧИШУМЪ БАТА-
 ЛШУМЪ И С НИМИ МНОЗИМИ ВЛАСТЕЛИ И ВЛАСТЕЛИЧНИКИ НАШЕГА
 КРАЛЕВСТВА, ДА Ю ВНЕКИ ВЪНКОМА НЕПОРЕЧЕНО С ШЕЕМЪ НАШЕМЪ
 ЗАПИСШУМЪ И ПОВЕЛШУМЪ, ЕРЪ МИ ГОСПОДИ КУРА ВЛАЕНА, ПО ИЗЪ-
 ВОЛЕНЮ БОЖЬЮ КРАЛИЦА СРЪБЛЕМЪ, БОСНЕ И ПРОКМОРЬЮ И ЗА-
 ПАДНЕМЪ СТРАНАМЪ И К ТОМУ, КАКО ИЗЪВЕДЕСМО И ШЕНАГОСМО,
 ЕРЪ ПРЪВО НИЕСЪ БИЛЕ ЦАРЪНИНА МИСТА ВЪШЕ ПИСАНА, ХОТЕСМО И
 ЗАПОВЕДЕСМО, ДА НЕ БУДЕ ЦАРЪНЕ НИЕДНЕ ПРОКЪ СТОНОМЪ НА
 МАСАНИИ И НА ГЛАНШУМЪ ШДЪ СЕЛЕ И ДО ВНЕКА, ЕРЪ И ПРЪВО
 НИЕСЪ БИЛЕ. И СЯ СВА БИШЕ ПИСАНА, ТКО ГОДЕ ПОТВОРИ, ДА Ю
 ПРОКЛЕТЪ ШЪЦЕМЪ И СИНШУМЪ И СВЕТЕМЪ ДЪХШУМЪ, БОГОРОДИ-
 ЦШУМЪ, АНГЕЛИ И АРЪХАНГЕЛИ И СВЕМИ СВЕТИМИ, И ДА ЕИ СЕ
 ШДРЕКАО ВЪНРЕ АНГЕЛА НА ШМРЪЛИ ЧАСЪ, И ДА Ю ПРОКЪДАНЪ НА ВЕ-
 ЛКИШУМЪ СЪДИЩЪ У ДЪШВОЛЕ РЪКЕ У ВЕЧНИ ПАКАО КАКО ИЮДА СКА-
 РИОТЦИ. И ЗА БОЛО СВЕДОЧЕШЪ И ТВЕРЬГАВЪ СЯ ПОВЕЛЮ ПОСТА-
 ВИСМО ПЕЧАТЬ НАШЕГА ГОСПОДИНА КРАЛИ СТИФЪНА ДАВНИШЕ
 ТОГДА..... ЛѢТА ГОСПОДИНА НАШЕГА ИСУ ХРЪСТА НА .4893. ЛѢТЪ,
 МѢСЦА МАИ НА .11. ДАНЪ ВЪ ДВОРЕ КРАЛЕВСТВА МИ У СЪТИСЦИ.

Cod. ragus. f. 55. b.: MCCCXXXVII. maji, privile-
 gio de regina Jellena de re Dabissa, feçe, che non sia daçio
 auanti Stagno a Maslina ni a Slano.

CCXXI. (1398) 6906. ind. VI. 1. augusti.

Eugenia monacha monasterio magnae Laurae plures
 donat pagos.

Initium: Мысльными сѣѣтомъ озаривши си мысли.

In mon. magnae Laurae. P. Uspen. 174.

CCXXII. (1389—1398.)

Vlk Branković confirmat Ragusinis data privilegia.

† По изволенію и милости владки спаса Христа ѿ господи́нь Бѣлькѣ шещавам се и давамъ вѣрѣ мою господьскѣ, да смѣ прїи́тель сръчани шпкинѣ дѣбровѣчкѣмъ ѿ всако вѣ́рѣме. и прѣво записанїе, що имѣ смѣ записалъ, тогаз-и-мѣ не потварама, паче и потвергима, да имѣ не тврѣдо и непоколѣнмо до вѣ́ки, докле смѣ ѿа живе, да имѣ не потворѣ нищо, що имѣ смѣ записалъ ѿ прѣвои книзѣ, и докле не бѣде до нихъ до мене, да не бѣде на мон вѣрѣ на Бѣльковѣ. X

Sigilli fragmentum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 69.

CCXXIII. (1398). 6. octobris.

Vlk Branković moritur.

Мѣсеца шхторѣа .ѿ. днь прѣстави се Бѣлькѣ Бранковикѣ.

Е Vukii typico chilandarensi. De Vuk alio loco: Прїи́мисмо, да појемо Бѣкѣ понедѣлникѣ на животѣ и по смърти. и кога богъ изволи по насъ, да се сѣ не встави́и, нь бо́лше испльнїи, да не прїи́ми наше клѣте.

CCXXIV. 1398. 20. novembris. Dumno.

Stephanus Ostoja, Bosnae rex, se obligat, ut Ragusinis exsolvat debita Stephani Tvrtko regis.

Ба имѣ шца и сина и светога дѣха аминѣ. азъ Стѣпанъ Остоѣ, по милости господа бога благовѣ́рни краљ сръблемѣ, Боснѣ, прѣморію, хѣмьсци земли, западнѣмъ странама, донимѣ краемѣ, Хсорн, Соли, Подринню и к томѣ. да е видимо всакомѣ члове́кѣ, комѣ се подоба, како дондоше величѣствѣ краљества ми шдѣ славнога града Дѣброви́чка пле́менити властеле и покансарне, а на имѣ Жѣнь Жѣрьковичѣ и Ми́хочѣ Расти́чѣ, говорѣше разѣмно и чѣсно ѿ вснхъ днѣхъ краљествѣ ми, и мѣю нини работами слатко просише и молише говорѣше, да би имѣ платило краљество, ми, що имѣ шта дѣжанѣ братѣ краљества ми, бнѣши славнога споменѣтиѣ господи́нь краљ Тврѣтко: и ми вѣднѣше

прошенне право и достоинно говоренне и такоє разгледаше
 повелѣни лѣстовє и клетен господина краля Терѣтка, како
 да би се не ѡкратила красна лѣбавь и добри законѣи, кои сѣ
 вѣзда посташи мѣю краlestвомъ ми и мѣю Дѣбровнѣкомъ, все
 тон разгледаше и виднѣше створисмо свѣтъ с краlestва
 ми с поглав(н)тими властели, кон ѡ то врѣме бѣхѡ прѣ насъ,
 вси с нами единосрѣдно наследюѣе цара небескаго, кон крѣ-
 пи краlestво ми ѡ добрѣхъ дѣланхъ, ѡслишасмо прошнѡ по-
 клисаревѣ дѣбро(ва)чсцихъ, и створисмо имъ мнлостъ, и за-
 писасмо по си хъ нашихъ повѣлахъ, да имъ платимо и пла-
 ћамо двѣ тисѣћи и петъ сатъ и петъ десетъ дѣкаты, що имъ
 ѡ встала дѣжанъ краля Терѣтко; а да имъ се плаћа шѣтъ
 начѣномъ: да се плаћаю всако годище по петъ сатъ перьперъ
 ѡ-д-о-ходька, кон ми сѣ дѣжнѣ давати краlestвѣ ми ѡ Бла-
 синнихъ свѣтцихъ на трѣи днѣ мѣсеца фреваря, а то о-д-о-
 ходька, конимъ сѣ дѣжнѣи нашимъ прѣвнемъ и намъ за Гтонъ,
 да ѡдѣнѣю до толе, до коли се исплати въсь дѣгъ згора
 рченѣи ѡ семъ листѣ, двѣ тисѣћи и петъ сатъ и петъ десетъ
 дѣкаты; а докле се исплатѣ тан дѣгъ, да шѣ тоган дохот-
 ка рченога намъ нѣшаре не дадѡ, рази да си се плаћаю за дѣ-
 ге, а исплативше се рченога дѣга да даю краlestвѣстѣ ми тан
 доходакъ, како сѣ га давали нашимъ прѣвнемъ. а томъ имъ
 свѣдоци и рѣчнѣи краlestва ми властели воевода Хрѣвое, те-
 пачнѣ Батало, воевода Бѣкашинъ и воевода Павѣль Клешинь
 и кнезь Стипанъ Хлапчинь, нашихъ краlestва дворяски. пи-
 санъ на дѣмнѣ на двадесетѣи днѣ мѣсеца новѣбра лѣта
 рожаства хрѣстова .ч. и .т. и .с. а .н. писа Стипанъ
 Добрѣновнѣ, краlestва ми дѣтѣкъ. а да се почнѡ плаћа-
 ти ѡ прѣвнхъ Бласиннихъ свѣтцихъ на .г. дни прѣваря
 .чтсд. и краlestво ми прѣсеже и кле се згора рченими вла-
 стели, да снѣ писмо вѣде крѣпко и непорочно, докле имъ
 се дѣгъ исплати.

† Господинъ кѣрь Стефанъ Ѡстѡи краля
 Сръблемъ, Босни и Приморню.

A tergo: Poueglia de re Ostoia, che se debiano pa-
 gare li merchadanti de lo tributo de Stagno per quello,
 che tolse lor re Tuertcho. 1398. a di 20. nouembris.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio

Viennae. Сномен. 83. In cod. ragus. idem diploma habes sub 1399. 3. februarii: 1399 die 3. freuari: Prinilegio regis Bossne regis Ostoie: promese a pagar 2550 ducati, che resto a dar re Turtcho, del tributo de Stagno.

CCXXV. 1399. 15. januarii. Na Usori u Lišnici.

Stephanus Ostoja, Bosnae rex, Ragusinis cedit pagos quosdam.

В велимошна сила прѣскетаго дѣха, божіе славами въ тронци, въ вѣдѣци же рекѣ и синѣ и въ светомѣ дѣси, въ тронци прѣскета, слава твѣ, въ те бо кръстнѣхъ се, и тобою прѣхъ божаственнѣю благоднѣ сподобальшѣ ме наследовати прѣсто монѣхъ прародителѣ, господѣ сръбскѣ и босанскѣ, за не бо ти мон прародителѣ въ з(е)мльнѣ царьс(т)вѣ царьс(т)в(ов)аше, и на невѣсноѣ царство прѣселанѣ се: мнѣ же видѣшъ зѣмлю прародителѣ монѣхъ по ннѣхъ вставальшѣю, а не имѣшъ своѣга пастира, вѣдѣ ннѣхъже плѣмени и азъ избранѣхъ бѣхъ помощію божію и прѣчисти него матере вѣнчанѣхъ бѣхъ богодарованимъ вѣнчаницѣмъ на кралѣство, ꙗко кнѣзи ми въ Христа бога благовирьномъ и богомъ поставленомъ господинѣ крѣ Стѣпанѣ Ёстон кралѣхъ сръбскимъ, Босни и поморию и всимъ западнимъ странамъ, и по томъже начехъ са богомъ кралѣвати и правити прѣсто кралѣства, днѣ же мнѣости, чинѣ записаниѣ градовомъ и мѣстомъ, всакомъ же по достѣтнѣю его: въ снѣхъ же васнѣхъ вѣдѣхъ сръчанѣю любавѣ и вирьно поракотаннѣ родителѣмъ и прародителѣмъ кралѣства ми и самомъ кралѣвствѣ ми, властелѣ славнога града Дѣбровника, и въ прѣвое мое прѣшастнѣ на кралѣство дари, еже ми дароваше много почтѣннѣ с великою сръчаною любовію ннѣхъ нелицемирьною; и тѣмъ изидоше прѣдѣ кралѣство ми всепочтѣннѣ мѣжѣ дѣбровачьски и поклансарнѣ, конъ внѣхъ дослани кралѣствѣ ми вѣдѣ властѣль и вѣдѣ ошпѣннѣ града Дѣбровника, на нмѣ Жѣнь Жѣръговнѣхъ и Мнѣхъчѣ Растнѣхъ и ш-нимъ Никола Гѣчетнѣхъ, и вѣспомнѣшѣ кралѣствѣ ми вѣдѣ реченихъ властѣль и вѣдѣ ошпѣннѣ, гокорѣ за зѣмле, що сѣ и коѣ сѣ вѣдѣ Кѣрила дѣри до Ёстона до ннѣхъ мѣста, ере за тѣмъ зѣмле мон прародителѣ, господѣ рашка и босанска, добримъ шѣнтоваали нмѣ се сѣ, и за то за

ниxъ вѣрно послужение, како е речено, ми по милости
 вожни краль Степанъ Ѡстоѣ с воломъ паче и с хотининомъ
 властѣль и велеможе кралѣства ми дахъ ѱащинѹ и ѱ племи-
 нито властѣлемъ и всон шпѣнни града Дѣбровника с мило-
 стию и са ѱтвержденнемъ зѣмле шдѣ Кѣрила дѣри до Стона
 са всими селн и засешици и с лѣдѣми и с всими меѣми и пра-
 винами и с водами и с пашами и з дѣрвѣми и з дѣбравами и
 з грѣмѣемъ и са всакимъ нинимъ достоѣниемъ и са всими
 правими котари тихи зѣмалъ и сѣшалъ реченихъ, а на име снѣ
 и снѣ села: наипрѣво Кѣрило, Ѡсальники, Лѣбачъ, Грома-
 ча, Ѡрашаца, Тръстѣно, Мръчево, Бръсечево, Мравнинацъ,
 Дѣльго, Малькове и дрѣге Малькове, Слано, Трънова,
 Подѣгора, Чѣпникѣ, Подинмочъ, Котѣзи, Затонъ, Висо-
 чани, Точильники, Смоковлани, Ѡшле и Топола; и та села
 згора писана са всимъ достоѣниемъ ниxъ дамо нимъ ѱ вѣки
 вѣкомъ ѱ племенито до сконѣчаниѣ свѣта, да сѣ волимъ и
 шѣласи ними ѱ вѣки шни и дитѣца и ѱнѣчи и правнѣчи
 ниxъ, докле свѣтъ стон, како права и племенита господа
 врѣхъ писанимъ селми и владданю. и кѣда створи сию
 милость кралѣство ми, тѣзи биxъ кралѣства ми властѣле,
 а на име воєвода Хръкоє, князь Павалъ Радинѣвиѣ, воєво-
 да Ганѣдалъ, тѣпачиѣ Батало и воєвода Блатко Тѣрѣтко-
 виѣ, воєвода Бѣкашинъ Милатовиѣ, воєвода Павалъ Кле-
 шинъ, князь Прѣкоє Масновиѣ, князь Радѣ Радосалиѣ,
 князь Радѣ Драгосалиѣ, князь Бонсавъ Воєводиѣ, князь
 Бѣкашинъ Златаносовиѣ, князь Ковачъ Диничиѣ. и кра-
 лѣство ми прѣсеже и роти сѣ с врѣхъ писаними нашими
 властѣли, да снѣ писмо и записаниѣ, кое створи кралѣство
 ми нашимъ сръчанимъ прѣѣтелемъ, да е крѣпко и непо-
 рочно ѱ вѣки, а паче да ниxъ зѣлѣда кралѣство ми шдѣ вса-
 ке скръби и печали како нашѣ сръчанѣ братию и прѣѣтели.
 и когаже боѣ изволи господовати по насъ, моѣ како го-
 сподина и брата сега писаниѣ не потворите, нже даровахъ
 за правѣ любавъ властѣлемъ дѣбровачѣскимъ за порабѣтание
 и за чѣсть ниxъ: тко ли би сѣ потворнаѣ, да е проклѣтъ
 шдѣ господа бога всемъ дѣржитѣла и шдѣ прѣчнѣсти его ма-
 тѣре и шдѣ .ѱ. свѣтихъ врѣховниxъ ап(о)стоѣ и шдѣ .д.
 ѱванѣѣлиствѣ и шдѣ .ѱ. избранихъ и шдѣ всиxъ богѣ ѱго-

днѣшнихъ вѣка, да е прѣчистанъ Нюди прѣддѣтителъ хрѣстовъ, и вѣка кралѣвства ми да е проклетъ ва вѣки. писано на Усори ва славномъ нашомъ вонси въ Лишиници ва анта рожаства хрѣстова .чтсѣ. лѣто, мѣсеца генъвара на .ѣі. днѣ. днѣ естъ вѣка рѣке Етипана Доверниовиѣ кралѣства ми дѣѣка аминъ.

† Господинъ куръ Етефанъ Ёстоиъ, краль Сръблѣмъ, Босни и Приморію.

A tergo: Poneglia de re Ostoia, chomo dono a Raguxi le vile de Umbla per fin a Stagno. 1399 die 15. zenaro.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 84.

CCXXVI. 1399. 5. februarii. U Sutisci.

Stephanus Ostoja, Bosnae rex, confirmat privilegia Ragusinorum.

Ва почѣтакъ вѣка, ва испѣненнѣ сина и свѣтаго дѣха, иже ва начѣтакъ небеса днѣшнѣмъ утѣрѣжденнѣмъ утѣрѣдн и вѣселеннѣмъ своєю вѣноба, за милосрдѣе же милости снѣде с небесъ на зѣмлю чловѣколюбно, и падъшѣ чловѣчѣ сѣщество прѣстѣплениѣмъ собою шеожнѣмъ на небеса вазвѣде, тѣмъ же вса вѣка неѣнтѣ ва вѣнтѣ састалѣна бѣшѣ, тѣмъ же и погнѣшѣ шѣце домъ издраниѣва къ истинномъ пастирѣ и богѣ вседръжителѣ вазвѣрашѣннѣ бѣшѣ, тѣмъ же и кѣпатри царѣсци по вѣсон вѣселѣномъ утѣрѣждають се, и красиѣсе се славетъ вѣога вседръжитѣла: такожде и азъ Етефанъ Ёстоѣ, по милости его божаства краль сръблѣмъ, Босни и прѣморію, сподобленъ бѣхъ кралѣствовати ва зѣмлахъ родитѣлѣ и прародитѣлѣ нашихъ, творѣ правдѣ и испралаѣ правила, чинѣ милости и записаниѣ, вѣрѣ же даѣ градовомъ и владаниѣмъ, малимъ же и велицимъ, всакомъ же по достоѣннѣю его, и тако састоѣти ми се кралѣвствѣмъ ва мирѣ и слави, и тогда прѣдошѣ ва славни дворѣ кралѣвства ми въ Подѣ Бисоки племенити и мѣдри мѣжнѣ славного града Дѣберовника властѣли и поклѣсарнѣ Жѣнѣ Жѣръговиѣ и Мѣхочѣ Растѣиѣ с почтеннѣми и многоциннѣми дари и с частми вѣка рѣченого града Дѣберовника, властѣлѣ и шѣннѣ, и тѣи рѣени поклѣсарнѣ са всакою любовєю насѣ искашѣ и красно шѣралашѣ и за всакѣ

нихъ вѣрно посаженіе, како е речено, ми по милости
 вожии краля Степанъ Стоѣ с воломъ паче и с хотиниємъ
 властѣль и велиможъ краlestва ми дахъ ѿ вашииѣ и ѿ племѣ-
 нито властѣлемъ и всом шпѣини града Дѣбровника с мило-
 стію и са ѿтвержденіемъ зѣмле шдъ Кѣрила дерн до Стона
 са всими сѣли и засѣшци и с лѣдѣми и с всими мѣстми и пра-
 винами и с водами и с пашами и з дѣреви и з дѣбравами и
 з грѣмѣемъ и са всакимъ инимъ достоѣннѣмъ и са всими
 правими котари тихи зѣмалѣ и сѣшѣ реченихъ, а на нмѣ сѣ
 и сѣ сѣла: нанпрѣко Кѣрило, Ёсальникъ, Лѣбачъ, Грома-
 ча, Ёрашааца, Трьстѣно, Мрѣчево, Брѣсѣчево, Мравинаца,
 Дѣльго, Малькове и дрѣге Малькове, Глаано, Трьнова,
 Подъгора, Чѣпникѣе, Подинмочъ, Котѣзи, Затонъ, Бисо-
 чани, Точильникъ, Ёмоковани, Ёшли и Топола; и та сѣла
 згора писана са всимъ достоѣннѣмъ нихъ дасмо нмѣ ѿ вѣки
 вѣкомъ ѿ племѣнито до сконѣчаниѣ свѣта, да сѣ волии и
 шѣлаши нми ѿ вѣки шии и дѣтѣца и ѣнѣчи и прѣнѣчи
 нихъ, докле сѣѣтъ стон, како права и племѣнито господа
 врѣхѣ писанимъ сѣлами и владанію. и кѣда створи сію
 милость краlestво ми, тѣзи бнхѣ краlestва ми властѣль,
 а на нмѣ воевода Хрѣвоѣ, кнѣзь Павалъ Радиновѣъ, воево-
 да Ганѣдааъ, тѣпачиѣ Батало и воевода Блатко Терьтко-
 виѣъ, воевода Ёвѣашииѣ Милатовѣъ, воевода Павалъ Кле-
 шиѣъ, кнѣзь Прѣвоѣ Масновѣъ, кнѣзь Радѣ Радосалиѣъ,
 кнѣзь Радѣ Драгосалиѣъ, кнѣзь Ёнсава Ёвоеводиѣъ, кнѣзь
 Ёвѣашииѣ Златоносѣвѣъ, кнѣзь Ковачъ Диничиѣъ. и кра-
 lestво ми прѣсеже и роти сѣ с врѣхѣ писаними нашими
 властѣли, да снѣ писмо и записаниѣ, кое створи краlestво
 ми нашимъ сръчанимъ прѣѣтѣлемъ, да е крѣпко и непо-
 рочно ѿ вѣки, а паче да нхъ зѣлѣда краlestво ми шда вса-
 ке скръбен и печали како нашѣ сръчанѣ вратию и прѣѣтели.
 и когаже бога изволи господовати по насъ, молѣ како го-
 сподина и брата сѣга писаниѣ не потворите, иже даровахѣ
 за правѣ любава властѣлемъ дѣбровачѣсцимъ за порабѣтани
 и за чѣсть нихъ: тко ли би сѣ потворилъ, да е проклѣтъ
 шдъ господа бога всимъ дрѣжитѣла и шдъ прѣчистѣ его ма-
 терѣ и шда .ѿ. свѣтнихъ врѣховнихъ ап(о)стола и шда .д.
 ѣванѣѣлиствѣ и шда .ѿ. избранихъ и шда всихъ богѣ ѿго-

Тертьковѣмъ, с воеводомъ Бѣкашиномъ Мнаатовѣмъ, с кнѣзомъ Радомъ Радославѣмъ, с кнѣзомъ Бонсавомъ, с кнѣзомъ Бѣкашиномъ Златоносоемъ, с кнѣзомъ Радомъ Драгославѣмъ, с кнѣзомъ Прѣвомъ Масновѣмъ, с кнѣзомъ Бѣкомъ Тепчѣмъ, с кнѣзомъ Ковачемъ Диничѣмъ. и семѣи утверждению енти испорочиѣ до вѣка нашего и ниѣхъ, тако насъ богъ крѣпи ѣ господѣство. тко ли би се потворнаѣ наѣ порекаѣ, да сѣ се всѣ клѣти на немъ изверши-
ле, да ѣ клѣть богомъ шцемъ и синомъ и свѣтимъ дѣхомъ и всимъ богѣмъ ѣгоднѣшнимъ, и да ѣ ѣ гнѣви краѣвѣства ни. писано ѣ ѣстисѣи ва славномъ дворѣ краѣвѣства ми подѣ лѣти рожаства христова .чтсѣ. лѣто, .ѣ. днѣ мѣсѣца фѣрвѣара. а писѣ по заповѣди краѣвѣства ми Хрѣватинѣ днѣкѣ.

† Господинѣ кѣрь Стефанѣ ѣстѣмъ, милостно божишмъ краѣ Грѣбавѣмъ, Боснѣ и Приморно.

A tergo: Poueglia de re Ostoia, chonfermaçion de tute le altre fatte per re Tuertcho e per tutti li altri signori.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 85.

CCXXVII. 1399. 25. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii vojvodam Hrvoje recipiunt inter nobiles, et palatium ei donant.

Ѣ велиможна сѣло прѣсвѣтаго дѣха, славимо тронѣ ва шѣци жѣ рекѣ и синѣ и ва свѣтѣмъ дѣтѣ, прѣсвѣтамъ тронѣ, неразделима, слава тебе, иже ва (с)илѣ твоѣ свѣ врѣшимо и тобою оудрѣжимо и правимо мѣсто шчастѣмъ нашего, боголюбимъи градѣ Дѣкровникѣ, ш свѣ прѣсвѣтѣ тронѣ славице, и бѣде са божиѣмъ хотѣнѣмъ ва пѣшн дрѣжавѣ, изволе неизѣркома, не(н)зѣчиснаѣ мнѣость вѣшнаго и великаго владѣиѣи и цара господина бога нашего Исѣ Хрѣста и к томѣ; велика и почѣина нескровна пачѣ свѣмѣ свѣтѣ шѣмѣлина велика любавѣ и срѣчанѣсто славного и велиможнаго господина воеводе Хрѣвомъ Бѣ...а, да га ѣчинимо и прѣмимо нашего властѣнна, и да ѣ нашѣ вѣкникѣ..., да ми властѣлѣи и шпкина, какото ѣ бѣо нашѣхъ старѣхъ шѣнчан добри и по-

чтени наѣхъ, смислихъ и смотрѣхъ старѣ почтенѣ прѣм-
занѣ, кою (ю) имаю к намѣ славни воєвода Хръвое вазда
к нашѣмѣ градѣ и ка сакомѣ нашѣмѣ а навлѣхъ сада, и
ище болю шветѣхъ се к намѣ старѣ прѣмзанѣ и любавѣ, хо-
тѣсмо князѣ, властелѣ и еса шпкина града Дѣровника, да
толики любавѣ не бѣде нехараѣна, паче въ сѣмѣ слаена и
хараѣна да бѣде, да юсть еа свѣдѣнїе есакомѣ человекѣ са-
дашнѣмѣ и послѣднѣмѣ, и да ю памѣтно вѣчно швѣмѣ за-
писанїемѣ шдѣ данашнега дне напрѣда, записасмо, ѡт(в)рѣ-
днѣсмо славного воєвода Хръвое и неговѣ синове и неговѣ
шнѣчїе и правнѣчїе, що юсть мѣшкога колѣна, да сѣ нашн
властелѣ и вѣкнїци како и ми властелѣ дѣровачци; и к
томѣ за великѣ неговѣ часть и ѡзвѣшнїе дарѣвасмо во-
єводе Хръвое ѡ Дѣровникѣ полачѣ ѡ племенїто и ѡ бащ(и)-
нѣ и неговѣмѣ синовѣмѣ и неговѣ шнѣчїю и правнѣчїю ѡ енеке
енкома, како ю полача прѣво била госпоге Филипе наше
владнїе, да сѣ шдѣ данашнега дне напрѣда таи полача
вое(во)де Хръвое и неговѣхъ послѣднїхъ, и да ю великѣ го-
сподинѣ воєвода Хръвое и неговѣ синове и негово шнѣчїе и
правнѣчїе речѣнѣ полачѣ дарѣвати, продати, штавити за
дѣшѣ, ѡчиннїти, що (и)мѣ бѣде на волю, и како нмѣ бѣде
драго, како сѣ шдѣ своѣхъ стварн. и на сѣ еише писано
ми князѣ и еса шпкина дѣровачка прѣсѣгосмо на свѣтомѣ
евангелїю и на часно(мѣ) крѣстѣ вожемѣ, шко сѣмѣи писаню
нами и нашѣми послѣднѣми не бнѣи потворѣнѣ ни поколен-
мѣ, паче ѡ сѣмѣ становнїтнѣ до дни и до вѣка. и за вѣки
верованїе еа сакомѣ вѣрѣме сани лнѣть любо повѣлю повѣлесмо
печатнїти нашомѣ закономѣ великѣмѣ подѣвнѣскїю печать
еоголюбнѣмаго града Дѣровника. въ лѣта рожаства хръ-
стова .чтѣд. лѣтъ, мнѣща фреварѣ на .кѣ. данѣ. а ѡписѣ
Рѣско логофѣтъ ѡ полачѣ и вѣкнїце еоголюбнѣмаго града Дѣ-
ровника.

Cod. ragus. fol. 67. a. MCCCLXXXVIII. die
XXV. freuaro: signoria de Raguxi fece priuilegio fato a
vo(ieuoda) Chruoie, como fo fato de consiglio e donato
li palaço.

CCXXVIII. 1399. 25. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii regem
Bosnae Ostojam recipiunt inter nobiles, et palatium ei donant.

Еа нмѣ великаго Гараота бога нашего, рекъ жде, въ на-
четахъ штъца, въ испаніиу сина, въ сръшніиу всепрѣсвѣта-
го дѹха. ш великославна прѣсвѣта тронце, слава тебе, въ те
боікрѣстихмо се, и тобою прѣисмо вожастеишю благодѣть,
сподоблашъ наасъ по своиу слаткон и нинзѣрикомѹ милости
ѹздѣржати и правѣти богаѹбенни намъ дарѣвани градь Дѹ-
берѣвникъ, еже ю очас(т)ѣемъ нашего, и вѣдѹке съ вожемъ
изъволинемъ въ пѹни дръжави, ш свѣмъ бога славеши, изъ-
вѣле богъ и велика..... сръчана, паче и нелицемѣрна ми-
лостъ прѣисокаго и славнога господина Стефана Ёстою, по
милости Хрѣста бога краля сръблемъ, Ёосиѣ и свѣмъ за-
паднѣмъ странамъ и к томѹ, и хоте насъ властѣль и всѹ шп-
кинѹ града Дѹберѣвникъ за свою сръчанѣ и въ свѣмъ почтѣни
прѣишлѣю, како смо вили ѹ прѣеѣ господа сръеске и ѹ бо-
санске, какото ѹ юго прародитѣля господина краля Терьтка
и ѹ ние господа сръеске и босанске..... до рѣченога краля
Ёстою, такожде же да вѣдемъ и ниемѹ прѣишлѣю, а кралев-
ство да н(а)сѹ люѣн и ѹздѣржи почтѣно како и прародитѣлю
господа сръпска и босанска. а саде ми князь, властѣль и вса
шпкина града Дѹберѣвникъ, смислиѣ и смотрѣши великѹ лю-
бавѣ и сръчанство, кою сѹ имали на насъ господа прѣва ро-
дитѣлю рѣченога господина краля Ёстою, и како сѹ насъ ѹзѣ-
дръжали и почитали, а навлѣшино саде видѣѣ великѹ милостъ
и любавѣ, кою к намъ по ниговѣн милости прѣишлѣ госпо-
динъ краля Ёстою, хтнѣ, да толнка милостъ и любавѣ да
нехѣрна не вѣде, паче въ свѣмъ славна и много хѣрна вѣ-
дѣть, ѹчинисмо на великѹ часть и на ѹзѣвишніиу господинѹ
кралю Ёстою, кою годѣ смо ѹвѣте и законѣ имали с прѣишлѣ
господѹмъ прародитѣли юго, з господѹмъ сръпскѹмъ и бо-
санскѹмъ и с кралиѹ Терьткѹмъ до рѣченога краля Ёстою,
сѣѣ този ѹтерѣдисмо и ѹстановитисмо до дни и до вѣка да
имамъ з господинѹмъ кралиѹ Ёстонѹмъ, и що по ниговѣн
милости иска шдѣ насъ рѣчени господинъ краля Ёстою, да
га прѣимемо и ѹчинимъ нашего властѣлнѣна и шдѣ нашего вѣ-

ка, за то да ѿ видимо маломъ и великомъ, учинисмо и прѣмисмо са великомъ славою и любовью, шко вѣдѣ да-
нашига дне напрѣда прѣмисмо и сатворисмо господина
кralи Ѡстою за нашига слаткога и много сръчанаго и ѿ
свѣмъ почтѣнаго властелина колѣно юднаго насъ вѣкника
какого и ми властеле дѣрочащи, и толкоге всѣ негове,
крѣ се прѣхвѣрѣтъ ѿ господина кralи Ѡстою, и негово
ѹнѹчѣ и прѣнѹчѣ, що ѿ мѣшко колѣно, да сѣ наши вла-
стеле и вѣдѣ нашига вѣкѣ; и за вѣкѣ славу господина кralи
Ѡстою да ѿ видимо свакомъ садашнемъ и последнемъ даръ-
васмо господинѣ кralю Ѡстою полачу с мистомъ ѿ дѣ-
брьеникъ, кошто ѿ полача прѣво бѣла нашига властелина
Марѣна Бѹн(н)кѣ, а юсть школо тѣх полачѣ гратцѣ полачѣ,
тѣх речѣх полачѣ господинѣ кralю Ѡстою ѿ башинѣ ѿ пле-
минѣх ѿ вѣкѣ вѣкома нѣмъ и неговѣмъ синовѣмъ и неговѣ
ѹнѹчю и прѣнѹчю вѣдѣ данашига дне напрѣда, да ѿ колѣнѣ
господинѣ кralѣ Ѡстою и неговѣ синовѣх и негово ѹнѹчѣ и
прѣнѹчѣ речѣх полачѣ дарѣвати, продати и вставити за дѣ-
шѣ, учинити, що имѣ бѹде на волю и како имѣ драго, како
свѣ вѣдѣ своѣхъ башинѣ. и шѣ ми кнѣзь, властеле и всѣ
шкѣнна града дѣроченика шѣщавасмо се господинѣ кralю
Ѡстою ѿ Хрѣста бога свѣдръжителѣх и вѣ прѣчѣстѣх вогоро-
дицѣх и вѣ силѣ часнаго и животворѣщаго крѣста господина и
вѣ .д. .свѣгланѣстѣх и вѣ .вѣ. вѣрховнѣхъ свѣтихъ апостоловѣх
и вѣ .тѣх. свѣтихъ шѣтацѣ, иже сѣтъ вѣ Никѣю, и вѣ свѣхъ
вѣдѣ вѣка богѣ ѹгоднѣшѣхъ, шко нами и нашими послѣдѣ-
ми семѣхъ вѣнѣхъ писаномъ нѣ вѣнѣхъ потворѣнѣхъ ни поколенѣмъ,
пачѣ ѿ свѣмъ становѣтѣхъ до дни и до вѣка. и на сѣхъ вѣнѣхъ
писано прѣсѣже наипрѣво кнѣзь Иѣ Гѣндѣланѣ, Идрѣ Юрѣ
Гочѣтиѣ, Стѣфанѣ Лѣкарѣвѣнѣ, Марѣнѣ Бѣнѣнѣ, Марѣнѣ
Бѣчинѣнѣ, Мѣхѣанѣ Мѣнѣтиѣ, Илѣнѣ Сарѣковѣнѣ, Ма-
ринѣ Кавѣжѣнѣ, Марѣнѣ Црѣвѣнѣ, Мѣтко Градѣнѣ, Ми-
хѣанѣ Бѣвалѣвѣнѣ, Идрѣ Бѣнѣчѣланѣ, Дѣврѣ Калѣкѣвѣнѣ,
Дѣмѣко Бѣнѣшѣнѣ, Жѣнѣ Бѣлѣчѣвѣнѣ, Нѣкола Мѣнѣтиѣ,
Жѣнѣ Лѣчѣнѣ, Лѣка Бѣнѣнѣ, Сѣмѣко Бѣнѣнѣ, Нѣкола Жѣрѣ-
говѣнѣ, Марѣтоло Црѣвѣнѣ, Бѣвошѣ Бѣвалѣвѣнѣ, Марѣнѣ
Бѣдачѣнѣ, Бѣлѣхѣ Горѣгочѣвѣнѣ, Калѣмѣ Гочѣтиѣ, Сѣмѣ Го-
чѣтиѣ, Мѣхѣочѣ Лѣкарѣвѣнѣ, Пѣско Гѣндѣланѣ, Марѣнѣ

Бараенкѣ, Климоѣ Бодачнкѣ, Никша Грвѣтнкѣ, Никша Бѣцнкѣ, Охатѣ Жамановнкѣ, Мароѣ Бнстѣтнкѣ. писано еа избранои полаче и векниці боголюбнмаго града Дѣбровннка на лета рожастка хрѣстова на .чтсѣ. лѣтъ, мѣсца ф(ерв)ра на .кѣ., и повѣлємо га печат(нѣн) нашомъ законмъ подѣвнскѣю печатью боголюбнмаго града Дѣбровннка.

Cod. ragus. f. 66. MCCCLXXXVIII. a di 25. freuaro, privilegio fato per la signoria a re Ostioia e donato li palazo e fato zintilomo.

CCXXIX. 1399. 25. augusti. Ragusii.

Radič Sanković (Ганковичъ) donat Ragusio pagum Lisac in Primorje.

ГЛАВНИ БОЖЕ, СЕСТА ТРОНИЦЕ НЕРАЗДѢЛНА, КОѢ ВСЕГДА СЛАВѢ НЕБЕСКѢ ЧЛОВѢКОМЪ КРѢПИШЬ СРЪЦА ДОБРАШ ТЕОРИТИ И МЪЗДЪ ПЛАЊАТИ ДОБРѢХЪ ДѢЛЪ ВСАКОМЪ КИДНИХЪ, СЕГО РАДИ МИ КОЕВОДА РАДИЧЪ ГАНКОВИЧЪ, СМНИШАЮ ВЕЛИКЪ ЛЮБЕВЪ И СРЪЧАНЪ ПРИМЪЗЪНЪ НЕРАЗДѢЛИМЪ, КОѢ БИСТЬ МЕРЪ ГРАДОМЪ Дѣбровннкомъ и съ прародителн ми нашими и пакъ с родителмъ нашимъ казнѣцмъ Ганкомъ и съ богопотрѣбнмъ господиномъ жѣпаноу Бѣлишкомъ, и пакъ вѣдѣ, що е свѣтъ нескрѣпно, прѣсрѣдчѣнъ и краснѣ любнмъ примъзѣнъ, кою показаше и всегда указѣю, паче дѣлоу творе господа Дѣбровѣчка къ мнѣ, а ми хотѣ харни бити, а паче и дѣлоу любѣвъ показати Дѣбровѣннкѣ и всон шпѣкни, смисленѣ и смотрнѣ въ моемъ сръдци, како бихъ Дѣбровѣннкѣ великѣ любѣвъ и сръдчанѣ примъзѣнъ доврѣми дѣли и теоромъ показалъ, навѣди ме прѣчнста, и погохъ ѱ Босѣнѣ прѣсвѣтломъ господинѣ краљѣ Остон, и поменѣхъ мѣ въ славноу ѱзѣвишеннѣ краљѣствѣ прѣчѣснѣ служѣвъ и разанкѣ прѣцѣнѣ дарѣ, коѣ сѣ примали господа вѣсьнѣска шдѣ Дѣбровѣннка, моли славу краљѣствѣ, да вѣдѣ мнѣ сръдчѣнъ Дѣбровѣннкѣ чѣстѣннѣми дарѣми, и тѣи ми сѣ шѣѣтова краљѣство, а говорѣ, кѣда дондѣ къ мнѣ послн владѣтели Дѣбровѣчѣнн, хоки бити виднѣмо въсакомъ, како къ Дѣбровѣннкѣ даровати жѣпоу, владѣннѣмъ како сръчанѣ примѣтали: и азъ РАДИЧЪ ТОИ СНИШАВЪ ШѢ КРАЛѣСТВѢ, ВЕСЕЛО И МНОГО ВЪСЕРЪДНО ШПИСАХЪ ГОСПОДѢ Дѣбровѣчѣномъ, моли и просѣ, да пошѣлю поклансѣе господинѣ

краљ, и навѣщише дарѣ, кое нмѣ ке господинѣ краљ дати, и
 господа Дѣровѣчька примнише за свѣтъ брата своего Радича,
 и послаше господинѣ краљ властелинъ свое поклицаре слащѣми
 и много почтѣнными рѣчми и съ чѣсними дарми, и тѣи го-
 сподинѣ краљ виде краснѣ лѣвѣвъ и чѣснѣ любѣвъ, кою по-
 казѣ Дѣровеникѣ въ ѡзвѣщеннѣ крамѣства, свѣкавъ се з го-
 сподомъ и съ властелинъ и съ вельможами крамѣства и съ
 всомъ Босномъ, како те платити краснѣ слѣжѣвъ и чѣснѣ
 любѣвъ доверими дѣлан Дѣровѣчникѣ, и тѣи призвѣвъ нмѣ
 Христа бога господинѣ краљ и вса Босна дарова и записа ѡ
 племенитомъ въ вѣки градѣ Дѣровеникѣ все приморнѣ госпо-
 дина краля и Босне штъ Кѣрла дерн прѣко Имотице до се-
 ла, кое се именѣ Дѣлжи; и пакъ како господинѣ краљ
 свѣршише дѣломъ Дѣровѣчникѣ, що юсть намѣ рѣчню рекѣвъ
 и шѣтѣвала, благодарисмо бога, кое мѣ е ѡкрѣпиль сръце
 на томъ, и правнмо моле бога, да бѣде милосръднѣ Дѣ-
 ровеникѣ градѣ, да се има записаннѣ и владаннѣ ѡ вѣкѣ. кто
 ли би порекѣлъ, да е клѣтъ царемъ небеснымъ, и да е штъ-
 падникѣ шдѣ вратнѣ. а паче да е вѣдомо всакомѣ маломѣ и
 голѣмомѣ, како и ми воевода Радичъ, свѣтѣвавъ се с вла-
 стелинъ нашимъ з братишмъ и зъ елнжиками, и мисле и хо-
 тѣе, да свѣтъ не рече, да смо нехарни Дѣровеникѣ ѡз го-
 лѣмѣ любѣвъ, паче хотѣе, да всакъ видн и свѣдѣтельствеи,
 да смо харни великон красотѣ Дѣровѣчкон и благотвореннѣ,
 а то дѣломъ показѣмо по всѣхъ нашихъ листишъ, да е ви-
 домо всакомѣ, комѣ се достон, како ѣ воевода Радичъ
 Ђаньковичъ дахъ Дѣровеникѣ градѣ и шпкнинъ въ вѣкѣ ѡ
 племенито село мое ѡ приморню, на нмѣ Лисъць, съ всѣми
 сели и засельци и съ всѣми мѣгами и водами и дрѣвѣми,
 пашами, з дѣбравами и съ всѣми котари и достоѣннѣмъ
 села речѣнаго записѣю и ѡкрѣпѣю, какото е записалъ го-
 сподинѣ краљ Ѣстоѣ ѡ повѣли все приморнѣ Дѣровеникѣ и
 шпкнинѣ, такогере и наше речѣно село Лисъць дасмо власте-
 ломъ и шпкнинъ града Дѣровеника ѡ вѣкѣ ѡ племенито нмѣ
 и нишъ племенѣ и к томѣ все границѣ, кое сѣ сталѣне на редѣ-
 вѣнищи града Дѣровеника шдѣ властѣль и шдѣ опѣкнинъ въ
 всѣхъ више речѣнишъ зѣмлашъ, ми воевода Радичъ все тон
 шѣлювисмо и правнмо, да сѣ добре и правѣ границѣ. и на

снѣ више писано ꙗко воевода Радичъ сѣ мошѣ братишѣ сѣ властелинѣ и слѣгамѣ ротихѣ сѣ на свѣтомѣ ювангелію и на чѣстномѣ крѣстѣ христовѣ, ꙗко сѣмѣ више писаномѣ нами и нашими послѣдними не вѣти потворино и поколѣенимѣ до дни и до вѣка, а на нѣмѣ сѣмѣ и сѣмѣ властелинѣ: жѣпанѣ Давижиѣ Чихорикѣ, Стѣпко Ъзровикѣ, Хрибеланѣ Бого-салаикѣ, жѣпанѣ Божичко Брѣликѣ, князь Бѣдиславѣ Ъпорѣничикѣ. за велико вѣрованне въ всако вѣмѣ ми воевода Радичъ закономѣ печатію нашомѣ подѣвнскимѣ печатію запечатисмо. а ѡписа сѣ сѣмѣ мнолостѣ, кѣда вѣсмо ѡ Дѣвровни-ци сѣ више реченими нашими властелими въ лѣто рождѣства господа Ісѣ Христа тисѣщноѣ три ста и дѣветѣ десѣти и дѣветѣ лѣто, мѣсѣца августѣ .кѣ. дѣнь. а ѡписа госпоцтва ми логодѣтъ Мнлѣта Поповикѣ.

A tergo: Poueglia de Radiç Sanchouich, chomo dono a lo chomon de Ragusi la villa, se clama Lisaç.

Sigillum pendens: Печать. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 86.

CCXXX. (circa 1389—1399.)

Euphemia monacha, vidua despotae Uglješae. Inscriptio auro picta in serico tegumento corporis S. Lazari, Serborum imperatoris.

Въ краснихѣ мира сѣго вѣспитал сѣ ісѣи шѣ юности твоѣ, ѡ новѣ моученичѣ, княже Лазаре, и крѣпка роука господна въ всѣхѣ господахѣ земљанихѣ крѣпка и славна показате. господствовал ісѣи земљю шѣчѣствіа сѣ, и въ всѣхѣ благыхѣ вѣзвѣсилъ ісѣи вѣроучениѣ ти христѣани, и моужѣстѣнимѣ срдцѣмѣ и желаніѣмѣ благочѣстіа изъшѣлъ ісѣи на змѣи и сѣпостатѣ божѣстѣвнихѣ црѣкѣхѣ, расоудивъ нестрѣпимо вѣти срдцѣ твоѣмоу зрѣти христѣани шѣчѣствіа ти обладаемимѣ вѣти изманичѣмѣ: аци ли сѣго не полоучиши, вѣстави ти тлѣнѣ висотѣ земнаго господѣствіа и вѣагрити сѣ крѣвю свою и сѣвѣкоупити сѣ сѣ конѣ невѣснаго цара. тѣмѣже и дѣѣ желаніѣ полоучилъ ісѣи, и змѣи ѡбѣлъ ісѣи моучѣніа вѣнѣцѣ вѣсприлъ ісѣи отѣ бога. нынѣ не въ заветѣ поставѣ вѣзлюбленнаѣ ти чѣда, нѣже сѣрнѣхѣ вѣставилъ ісѣи прѣшѣстѣнимѣ твоимѣ, тѣбѣ бо оупразнившоу сѣ въ невѣснаѣ вѣсѣ-

ліа вѣчна многи скръби и болѣзни шевше възлюбленнаа ти чедѣ, и въ многѣхъ скръбехъ житиѣ провождають, шевладели ми бо соуть изманиени, ꙗко трѣбоуемъ всѣѣ помощи твое. тѣмже молимъ се, моли се къ шевшемъ владыцѣ въ възлюбленныхъ ти чедѣхъ и въ всехъ ниже съ любовью и вѣрою слоужащихъ намъ, печалемъ бо многѣмъ съпрежена соуть възлюбленнаа ти чедѣ, шдоуши бо хлѣбъ нхъ възденгоше на нхъ крѣвѣ великѣ, и твоѣмъ блага въ заветѣ поставише, въ мученичѣ. нѣ аще и прѣшль еси шть житіа сего, скръби и болѣзни чедѣ твоихъ вѣси, ꙗко моученикѣ дръзновенне имаша къ господоу, прѣклони колѣне къ вѣнчавшому те владыцѣ, просі многолѣтноѣ въ благахъ житиѣ възлюбленнымъ ти чедомъ проводити богоугодно, просі православнѣхъ вѣрѣ христѣансцен нешкочно стоати въ штьсѣтствію ти, просі побѣдителю богоу побѣдѣ подати възлюбленнымъ ти чедомъ, кнезоу Стефану и Бальку, на невидимѣ и видимѣ враги, помощи бо аще примемъ съ богомъ, тебѣ похвалоу и благодареніе въздади. събери ликъ своихъ събесѣдники, светихъ моученикѣ, и съ всеми помоли се прославльшому те богоу; възвѣсти Гевргію, подвижни Димитриѣ, оубѣди Ѡдворѣ, помни Меркуріѣ и Прокопіѣ, и .м. моученикѣ севастианскихъ не шстави, въ нихже моученици воюють чедѣ твоѣ възлюбленна, кнезь Стефанъ и Балькъ, проси подати намъ се шть бога помощи, приди оубо на помощь нашу, идеже аще еси, на моѣмъ же малаѣ приношеніѣ призри, и въ многа вѣмѣни сѣѣ, не по достоиннію бо тебѣ похвалѣ принесохъ, нѣ по сілѣ малаго ми разоума, тѣмже и мала възмздіѣ чаю. нѣ не тако ти, въ милаи мои господинѣ и светѣ моученичѣ, малоподатливъ бивъ еси въ тѣлѣхъ и маловѣчнѣхъ, колми паче въ непрѣходимѣхъ великѣхъ, шже въсприемъ еси шть бога, телесно бо странноую мене въ странныхъ шкрѣмливъ еси изобилно, нынѣ же швоюдоу прошоу, да шкрѣмиши ме, и да оутишиши боуроу лютоу доуше и тѣла моѣго. Ѡфиміѣ оусредно приносите сѣѣ тебѣ, светѣ.

In monasterio Vrdnik (Ravanica) in Sirmio. P. J. Šafar. Wiener Jahrbh. LIII. Anzeigeblatt. 6. Památky. Obrázky. 27. cf. Гласникъ. V. 297—301.

CCXXXI. (1399) 6907.

Euphemia monacha, vidua despotae Ugljesae, donat velum (καταπέτασμα, катапетазмо) monasterio chilandarensi.

Ѣтъ скръннихъ оуставъ, шть морьскаго срьдця, шть нечистаго языка, шть доуши скрънныи прими моление, ш Христе мон, и не штрини мене ракоу свою, ни шротню твоюю, владыко, шелачи мене въ часъ исхода моего, ни гнѣбомъ твоимъ покажи мене въ днь пришестви твоего. прѣжде бо соудъ твоего, господи, шсоуждена юсмъ съвѣстню моею, ни юдина надежда нѣсть въ мнѣ спасенни моего, аще не благооутробие твое повѣднть множества безаконїи моихъ. тѣмже молю те, незлобнви господи, ни малое снє приношенне штрини, иже приношоу светому храму прѣчистнє твоею матери и надежде мое, богородици хиландарскон, вѣроу бо въсприехъ въдовничю принесьшою ти дѣѣ цетѣ, господи. сице и азъ снє принесоухъ, недостойнаа раба твою, ш владычице, вѣфимии монахїи, дщци господина ми кесара Бонхне, лежешаго здѣ, нѣкогда же деспотица. и приложи се снє катапетазмо храму прѣсветыи богородице хиландарскиє въ лѣто. .хѣ. и .цз., индиктишнь .н. и кто га кє штнети шть храма прѣсветыи богородице хиландарскиє, да ю штлоучень юдиносоущиннє и нераздѣлимнє тронце, и да моу ю соупьрница прѣчиста богомати хиландарска въ днь страшнаго испитаннїи. аминь.

Inscriptio auro, argento et variis filis sericis in velo serico. Гласникъ. V. 297—301.

CCXXXII. (1399) 6907.

Ecclesia S. Stephani prope Aleksinac in Serbia conditur.

Бѣпальшениемъ сина и поспешениемъ святаго дѣха. азъ Ге(р)манъ, смерѣни и последни въ инокихъ, потрѣдихъ ш томъ и възмогохъ и уставихъ обще жити(ю) въ немъ, да югоже изволи богъ по мнє въ немъ жити и начельствовать, молю и закланнаю съ Христомъ, шко да не разорить, нѣ и

CCXXXIII. saec. XIV.

† Господине, ми Живе и Маро и Мартолица говори-
мо и молимо нашего господина крала шво: се, твоимъ
милостию гредѣмо ѿ Которъ, и видѣти кѣмо, акѣ соли мо-
жемо имати, да купимъ царинѣ которьскѣ за три годнища,
и ѿ сѣхъ три годнищъ да ни си дръжанъ свако годнище изѣти
твоеи власи дѣсть тисѣкъ товаръ соли, а ми свако годнище
дѣвати до три године по пѣть сѣть дѣкати златихъ тебе на-
шемъ господинѣ на годнище, и конѣ годнище твоеи власи не
би изѣли намъ дѣсѣть тисѣкъ товаръ соли, шно годнище да
тебе ми не смо дръжани дати дѣкати.

A tergo manu recenti: 1400—1500.

Sine sigillo. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.
Слومن. 41.

CCXXXIV. (saec. XIV.) 7. novembris.

**Eugenia, Serborum et Graecorum imperatrix, uxor
Stephani moritur.**

Мѣсяца ноября .3. прѣстави се прѣва царица сръпська,
подрожнице Стефана цара прѣваго, монахъ Евгенна.

**Alio loco : Прѣстави се царица прѣваа срѣпска Елисаветъ.
E Vukii typico chilandarensi.**

CCXXXV. (saec. XIV.)

Stephanus, caesaris Uglješae filius.

Я се лежи Стефанъ, кесара Оуглеше сынъ.

Inscriptio monumenti ejus in Ljubostinja. Vujić. Путеш.
по Сербіи. 106. Гласникъ. V. 301.

CCXXXVI. (saec. XIV.)

Senko županus Ragusinis scribit se frumentum vendidisse Cathari.

† Ъда жѹпана Ънка владѹщимѹ дѹеровѣчьскомѹ и сѹ-
динѣ(мѹ) и властѣлемѹ и шпѣкинѣ дѹеровѣчьско(и) како на-
шимѹ драгои брати. разѹмѣхѹ, що ми стѣ писали ѹ листѹ,
ма драга братиѹ, тои доврѣ вѣнѣте, да сѹмѹ ѣ ималѹ к
вамѹ вѣкѹ .г. пѹти, вамѹ говоре, ма дра(га) братиѹ, не
кашѣте миѣ цѣне чинѣти како владѹѹ бола приморанинѹ бола
хѹмлаинѹ, юре сѹмѹ ѣ юдѣнѹ шдѹ васѹ, а ен стѣ ѹ момѹ
владани колико ѡ, тога ми нѣстѣ ѹчинѣлѹ, нека ю миѣ цѣ-
на бола нере иномѹ, юре сѹмѹ вашѹ, а нека ю момѹмѹ чло-
вѣкѹ бола цѣна нере инога чловѣка, (юре) сѹ вашѹ, тога ми
нѣстѣ ѹчинѣли. да ма драга братиѹ, ако ѣ тои енѣ, да
ен не ѣстѣ ниѣдѣ трѹжити нере ли ѹ момѹ владани, да и ѡ
тои ѹчинѹ. а що ми стѣ писали за жито которѹско, мон ти
лѹдниѹ не те понести жита, да ѡ ѣѹ ѹдати мога жита, да и
то товарѹ, юре ми те товарѹ продавати по .г. перѹперѹ, че-
са ми ен не ен дали. и ѹдалѹ сѹмѹ ден стѣ швѣнѹ, и прине-
сти ми те .с. дѹкати, че са ми ен не ен дали, юре, ма
драга братиѹ, и то доврѣ вѣнѣте, да сѹмѹ прихѹдѣлѹ прѣдѹ
вашѹ градѹ вѣѹ дваѹѹ, нѣстѣ ми до юдѣне сѹкне почтѣнѣнѹ
ѹчинѣли. юре то вѣнѣте, властѣле, що имате доверѣнѣнѹ шдѹ
мене и шдѹ монѹхѹ лѹди на мою вѣрѹ, да ен ми давали .г.
перѹперѹ (и)а годиѹѹ, юдѣа ен ми плаѣали. а що ми стѣ пи-
сали за мою работѹ, кою чинѣте, право ен ю, юре ѣ не шѣдѹ
момѹ главе ни мога сина за вашѹ потрѣбѹ и за вашѹ почтѣнѣнѹ.

A tergo: Владѹщимѹ дѹеровѣчьскомѹ и сѹдинѣмѹ и вла-
стѣлемѹ и шпѣкинѣ. Lettere de Semcho per lo frumento,
ch i mando a Catharo.

Sine sigillo. Origin. chartac. in c. r. archivio Vien-
nae. Chron. 79.

CCXXXVII. 1400 8. decembris. Sutiska.

Stephanus Ostoja, Bosnae rex, castellum et župam
Hlivno donat vojevodae Hrvoje.

Ба име оца и сина и свѣтого дѹха аминѹ. ми Ътипанѹ
Остоѹ, по милости господина бога краљѹ сръбѣлемѹ, Босни

и прѣмору, хѹмсици земли, долинии краємъ, западинии странами, Хсорѣ и Голи и подрѣню и къ томѹ, на вѣѣ и на више споминамо и даемо видити есакомѹ чловеку, кому се достои, да, югда господь богъ прѣиниче са внишнаго господства своѹго на мене раба своѹго, и начини ме насланика и господина ва земляхъ родителъ и прародителъ моихъ, творѣхъ милости и написании вирниимъ сабгамъ за вирна посажении, на властито кралѣвство ми одъ срьдца хотеѣ доброволно платити воеводи Хрѣвою и неговѹ синѹ князѹ Баоши и нию осталоми, тко би билъ, и ми хотеѣ доброволно, да има бѹде тврѣдо, ниима и нию осталоми, ѹписавъ подъ мою срьднѹ печать отворена два листа, юдани Бѹкмиръ Семковичѹ и Бѹкѹ Нимичичѹ и жѹпанѹ Радю, да пою ѹ Хланено, и да зберѹ владанѣ къ себи осидники племените лѹде и (и)не врьсте добре лѹди, кон би се онде прѣминѣли, да ихъ питаю до нихъ роте, тко би кое племеншѣине одъ корена ѹ хланескон врьховини и ѹ жѹпи, почанши одъ Забода до врьховине, цю пристон градѹ вистричкомѹ, на властито када посла Лавшѹ краль двадесѣти и .д. ротѹ на мѹхѹхъ поставити есакого ѹ нихъ правими, и надъ чьимъ тко ста онди ѹ оно крѣме, юре Лавшѹ краль казда люкашии правѣхъ съ нашими прѣими; а ѹписасмо ѹ дрѹги листѹ къ ксимъ осидникомъ племенитимъ лѹдемъ и капитѹлѹ, ѹ кога леже ленштроми изписани о нихъ ротниковѹ, да повидѹ право, цю юсть тко ѹ Хланени, и осидници зговорѣхше се и странеѣ се юднимъ гласомъ съ капитѹломъ послаше кралѣвство ми ѹписавшемъ ѹ отвореномъ листѹ подъ петь на десѣте печатми за юдѹхъ съ нашими лѹдами, кое биѹсмо послали мю не, говорѣхъ юднимъ гласомъ: прѣсѣгли сѹ наши прѣдѹ оними двадесѣти и четирими, конъ тога по смърти нихъ и дица нихъ, два кратѹ насъ двадесѣта о-д-ѹ на десѣте племенѹ, осидници хланесци именѹе се есаки своимъ именомъ, и свидочише прѣдѹ нами юдно Бладко Ганчиѹ одъ Бистрѣце, дрѹго Галопѹ одъ Брьдовѹ, третие Бладко Клашиѹ з Доброга, четверто Бѹчиѹна Мратиневичѹ изъ Мишѹ и Прѣдисавѹ изъ Бажерацѹ и ѹгрѣнѹ изъ Забръдни, Драгошѹ и Стоюмарѹ и Юран Сѹвичичѹ изъ Орьрѹсѹ, ѹтихѣрчиѹ з Грѣвацѹ, Цвѣтимирѹ изъ Канлиѹ, Еонѹ з Бистрици, Ско-

CCXXXVI. (saec. XIV.)

Senko županus Ragusinis scribit se frumentum vendidisse Cathari.

† ЃДА ЖЃПАНА ЃНКА ВЛАДЃЩЕМЃ ДЃБРОВЕЃЬСКОМЃ И СЃДНІК(М) И ВЛАСТЕЛІМЃ И ШПІКНИКЃ ДЃБРОВЕЃЬСКО(И) КАКО НАШНМЃ ДРАГОИ БРАТИ. РАЗЃМІКЃ, ЦО МИ СТЕ ПИСАЛИ Ѓ ЛИСТЃ, МА ДРАГА БРАТИЃ, ТОИ ДОБРІК ЂКНТЕ, ДА СЃМЃ К НМАЛЃ К ВАМЃ ВІКІ .Г. ПЃТИ, ВАМЃ ГОВОРИ, МА ДРА(ГА) БРАТИЃ, НЕ КАШНТЕ МИК ЦКІКІ ЧИННТИ КАКО ВЛАХЃ ВОЛА ПРИМОРАННІЃ ВОЛА ХЃЛМАЛННІЃ, ІВРЕ СЃМЃ К ІУДІНЃ ШДЃ ВАСЃ, А ВИ СТЕ Ѓ МОМЃ ВЛАДАНИ КОЛНКО И, ТОГА МИ НІКТЕ ЃЧИННІЃ, НЕКА ІВ МИК ЦКІНА ВОЛА НІВРЕ ИНОМЃ, ІВРЕ СЃМЃ ВАШЃ, А НЕКА ІВ МОІЕМЃ ЧЛОВКІЃ ВОЛА ЦКІНА НІВРЕ ИНОГА ЧЛОВКІКА, (ІВР)І СЃ ВАШИ, ТОГА МИ НІКТЕ ЃЧИННАИ. ДА МА ДРАГА БРАТИЃ, АКО КІ ТОИ БНТИ, ДА ВИ НЕ КІТЕ НИІДКІ. ТРЃЖНТИ НІВРЕ ЛИ Ѓ МОМЃ ВЛАДАНИ, ДА И И ТОИ ЃЧИНІ. А ЦО МИ СТЕ ПИСАЛИ ЗА ЖИТО КОТОРЬСКО, МОИ ТИ ЛЃДИЃ НЕ ТІ ПОНІСТИ ЖИТА, ДА И КЃ ЃДАТИ МОГА ЖИТА, ДА И ТО ТОВАРЬ, ІВРЕ МИ ТІ ТОВАРЬ ПРОДАВАТИ ПО .І. ПЕРЃПЕРЃ, ЧЕСА МИ ВИ НЕ ВИ ДАЛИ. И ЃДАЛЃ СЃМЃ ДЕН СТОКІ ШВІНЃ, И ПРИНІСТИ МИ ТІ .С. ДЃКАТЃ, ЧЕСА МИ ВИ НЕ ВИ ДАЛИ, ІВРЕ, МА ДРАГА БРАТИЃ, И ТО ДОБРІК ЂКНТЕ, ДА СЃМЃ ПРИХОДИЃ ПРКДЃ ВАШЃ ГРАДЃ ВІК ДВАЦІ, НІКТЕ МИ ДО ІУДІКІ СЃКІКІ ПОЧТЕННІК ЃЧИННАИ. ІВРЕ ТО ЂКНТЕ, ВЛАСТЕЛІ, ЦО ИМАТЕ ДОВІНТИК ШДЃ МЕНЕ И ШДЃ МОИХЃ ЛЃДИ НА МОЮ ВКІРЃ, ДА ВИ МИ ДАВАЛИ .І. ПЕРЃПЕРЃ (И)А ГОДИЦІ, ІУДІВІ ВИ МИ ПЛАКІАЛИ. А ЦО МИ СТЕ ПИСАЛИ ЗА МОЮ РАБОТЃ, КОЮ ЧИННТЕ, ПРАВО ВИ ІВ, ІВРЕ КІ НЕ ШІДЃ МОЮ ГЛАВІ НИ МОГА СІНА ЗА ВАШЃ ПОТРКІВ И ЗА ВАШІ ПОЧТЕННІЃ.

A tergo: Владѣщимъ дѣбровельскомъ и сѣднѣмъ и властѣлемъ и шпѣкникъ. Lettere de Semcho per lo frumento, ch i mando a Catharo.

Sine sigillo. Origin. chartac. in c. r. archivio Vienne. Спомен. 79.

CCXXXVII. 1400 8. decembris. Sutiska.

Stephanus Ostoja, Bosnae rex, castellum et župam Hlivno donat vojevodae Hrvoje.

ЃА ИМЕ ОЦА И СІНА И СВІТОГА ДЃХА АМИНЃ. МИ ЃТИПАНЃ ОСТОЈА, ПО МИЛОСТИ ГОСПОДИНА БОГА КРАЃ СРЬБІАЕМЃ, БОСИИ

братишмъ; одъ доннѣхъ кранъ Владисавъ Дѣвращицѣхъ съ братишмъ; одъ Ћсорѣ кожеода Бѣкмиръ съ братишмъ; одъ подрѣки Драгиша Димчицѣхъ съ братишмъ; а томѣи прѣстави одъ двора Юранъ Драгичицѣхъ съ братишмъ; а одъ свонти Хрѣватицѣхъ Ёмокицѣхъ съ братишмъ. а тко ѣе снѣ порѣки насъ али нашихъ посландицѣхъ, да ѣе прокласть оцѣмъ и сншомъ и свѣтшмъ дѣхомъ и .д. ми свангвѣланстѣ и .ѣі. апостолома и .б. избраними и всими богѣхъ ѣгоднѣшими, и да ѣе прѣчѣстницѣхъ Иѣди. писано на столномъ мѣстѣ ѣ Гѣтисци, мѣсеца дѣкебра .н. дань, рошѣа .чѣ. литѣ. Бѣкорни днѣица.

Sigillum pendens, cujus inscriptio illegibilis. Origin. membran. inventum ab J. Kukuljević apud quendam civem pestinensem et in Arkiv. II. 36. litteris latinis editum.

CCXXXVIII. 1400. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii scribunt Hrvoje, duci Spalati, se ejus epistolam accepisse.

Главномъ и вѣлможномъ господицѣхъ Хрѣвомъ, по милости еоживнѣхъ хѣрцѣгъ сплѣтскомъ и кнѣзѣхъ долнѣхъ кранъ, шдѣ владѣщаго града Дѣбровника, кнѣза, властѣль и шдѣ всѣ шпѣниѣ много любимо поздравленнѣ. лнстѣ вашѣ почтѣниѣ приѣззи приѣисмо и разѣмѣсмо, ш чѣмъ намѣ ѣписѣ. богѣ зна ш всакон нашон скрѣи, и всакомъ вашѣмъ недрагостнѣ намѣ ѣе недраго, а всакшмъ вашѣмъ добрѣ и шо ѣе камѣ драго всѣли смо, каково ѣе ш нашѣмъ добромъ и срѣчаномъ приѣтелю. а лнстѣ рѣчени, кон приѣисмо госпотства вашѣ(га), писанѣ навѣчернѣ свѣтога Ловрѣнца мѣченика, а ми га прѣ(ми)смо на .ѣ. дань мѣсеца сѣктемѣрни сѣга по Жована Потопанѣхъ давскомъ. мѣсеца сѣктемѣрни .ѣ. дань ѣ Дѣбровникѣхъ лѣкто .чѣ.

Е libro archivii ragusini (Lettere e commissioni di Levante 1361 in poi) ab J. Kukuljević exscriptum.

CCXXXIX. (saec. XIV. XV.)

Vaniš (Ivaniš) Altomanović, nepotus imperator Lazari, sepulcrum.

Гѣи гробѣ Банишѣхъ Алтомановицѣхъ, а внѣкъ дѣспота Баниша, лнѣсѣи кнѣзѣхъ Лазарѣхъ. вѣчна мѣ памѣтъ.

Inscriptio recentior in ecclesia in Detani. Дечан. прѣвѣ. 21.

CCXL. 1403. 17. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur ab Helena, uxore vojvodae Sandalj, se accepisse depositum duorum millium aureorum.

Бѣ нмѣ шѣща и снѣи и свѣтога дѣха аминѣ. ми кнѣзь, властѣи и вѣса шпкни града Дѣбровника даѣмо кѣ сендѣнѣе всакомѣ маломѣ и голѣмомѣ по семѣ нашѣмѣ шписаню а подѣ нашѣмѣ законномѣ печѣтию, како придошѣ к намѣ ѣ Дѣбровникѣ господинѣ старецѣ Дмитарѣ и Радонѣ Припчикѣ и Браниѣ димѣ посланѣмѣ славиѣ господѣ Юсѣпѣ господина воеводе Сандаля а кѣрѣ славнога поменѣтѣи господина кнѣза Лазара с листѣмѣ нѣ вѣровѣнѣмѣ и шдѣ нѣ стране, и на нмѣ речѣнѣ господѣ Юсѣпѣ, кѣрѣ кнѣза Лазара, поставишѣ ѣ нашѣ комѣнѣ ѣ покладѣ дѣтѣ тисѣкѣ дѣкатѣ златѣхѣ, а подѣ шѣи шѣтѣ, да ѣ волна речѣна господѣ Юсѣпа ѣ всако вѣрѣмѣ сама своѣмѣ главомѣ или своимѣ слѣгамѣ послаѣе своѣ листѣи а подѣ своѣмѣ печѣтию законномѣ шзѣти вѣзда, кадѣ шѣи бѣдѣ шгодно, а да шѣи се нѣ могѣ шдрѣжати на нѣ дати за нѣдѣмѣ. шзрокѣ, конѣи бѣи могѣли на сѣтѣи вѣити, паачѣ шѣтѣшѣмо се дати нѣхѣ речѣнои господѣи или комѣи вѣ шпорѣчѣла речѣна господѣи Юсѣпа; ако бѣи шѣи се смѣрѣтѣ шгодно, шдѣ шѣа богѣ шклои, комѣи бѣи по своѣмѣ листѣи шпорѣчѣла, шѣтѣшѣмо се дати бѣзѣ нѣдѣнога шзѣдрѣжанѣи. и за великѣю чистотѣи и вѣрованѣе Браниѣ димѣ шѣакиѣи листѣи своѣмѣ рѣкѣмѣ шписа, и шѣитѣ господѣи Юсѣпа, кѣшѣи господина кнѣза Лазара вѣишѣ речѣна, кѣдѣ годѣи бѣдѣи послаѣтѣ шзѣти речѣнѣ дѣкатѣ, да пошлѣе шѣи нашѣ листѣи, конѣи нмѣ смо дали подѣ нашѣмѣ печѣтию шписанѣи нѣзѣ шѣогѣи: ако ли бѣи га нѣзѣбѣла, а шѣи да пошлѣе своѣи листѣи подѣ своимѣи печѣтѣи по своимѣ добѣрѣхѣи людѣхѣи, како кѣ намѣи задоволено вѣити и шчитѣи сѣтѣи, ѣрѣи шѣи шзѣмѣи тѣи дѣкатѣ. писѣи се ѣ нѣзѣбранѣи вѣкѣишѣицѣи богѣи люѣиимаго града нашѣго Дѣбровника лѣто рѣждѣства хѣристовѣи тисѣщѣи и чѣтири ста и третѣи лѣто, мѣсѣца фѣрѣвѣа .31. дѣнѣи. а шписѣи Рѣско логофѣтѣи, бѣжѣи помѣишѣи га.

Спомѣн. 87.

CCXLI. 1404. 15. januarii. Zvečaj.

Hrvoje, Spalati dux, et Commune Ragusii foedus ineunt contra Ostojam, Bosnae regem.

† Ба нме шцѣ и синѣ и светогѣ дѣхѣ. ми господинѣ Хравое, по милости божией слави дѣхѣ спалици и вѣшможани велики коєвода кралеваставѣ боснаскогѣ и ка томѣ, и ми кнезѣ, властели и васа шпачинѣ когѣ лѣвнмаго града Дѣброваникѣ шентѣмо едана старана дрюгон и таков стависмо и сложисмо васи заедано бити съпротивѣ краљѣ Ђстон на неговѣ погикни и расѣтне и прогананне вана кралеваставѣ кавасиѣ, право призваѣ нме господина Исуса Христа; и за то ми господинѣ Хравое шцели шентѣю дѣвигнѣти вонске наше и послати ѣ призь Неретаѣѣ ѣ хѣмаскѣ земалѣ, и тѣи ва нме христово проѣвити и прогаласти господина Павла Радншиѣѣ краљѣ боснаскога и нашомѣ моѣию ѣ васемѣ ѣздѣрати га и помагати га на васѣ нашѣ силѣ; и ми градѣ Дѣброваникѣ такоѣ шентѣмо заедано с госаподиномѣ Хравоемѣ кавасѣ ѣчинити, що моремо, съпротивѣ краљѣ Ђстон ѣ ѣ помоѣѣ реченомѣ господинѣ Павлѣ Радншиѣѣ по морѣ и по сѣхѣ, по в(с)иѣхѣ мистиѣхѣ школо насѣ с нашими лѣдами и синими, коѣ бѣдѣмо моѣи нагнѣти на то. ѣ на васѣ више пис(а)но шентѣѣ господинѣ Хравое градѣ Дѣброваникѣ и такоѣ градѣ Дѣброваникѣ господинѣ Хравою, писатакиѣ рѣци на светомѣ евангелию и на часномѣ крѣсти христовѣ, васѣ више пи(са)но, що смо шентовали мею собою, да вѣршимо и да ѣчинимо, и никакорѣ ни тако насѣ семѣи шентѣ не полипасти. ѣ тако се потвори или порече, да ѣ проклетѣ ѣдѣ господинѣ богѣ и ѣдѣ причистѣ матерѣ божие и ѣдѣ васиѣхѣ светнѣхѣ ѣдѣ вѣкѣ богѣ ѣгоднѣашиѣхѣ. и шпачѣ шентѣѣ Дѣброваникѣ господинѣ Хравою нашими посалабннами и на наше траѣенне и слати и молити нашѣгѣ господина приѣискогѣ краљѣ Жигмѣнать, како да гѣ ставимо на васѣ нашѣ моѣѣ ѣ милость ѣ реченогѣ господина краљѣ, ере вѣкѣ нере краљѣ Ђстоѣѣ моѣи ѣѣ бити вриданѣ и користанѣ реченомѣ нашомѣ господинѣ. писано ѣ Звѣчан лиѣѣ рошства христовѣ тисѣѣно и чѣтири ста и чѣварто лиѣѣ, мѣсеца гѣмаѣра пѣти на десѣѣ д(а)нѣ. ѣ ѣписа Милиѣон дѣѣкаѣ.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 88.

CCXLII. 1404.

Hrvoje, Spalati dux, Bosnae magnus vojevoda.

Ѣ храмъ Хрвоѣ, великї слави воевода босаньскы. ка нме оца и сина и светого дѣха. а снѣ се кныге написаше въ роукы Хвала крѣстиѣнина на почтенїе славному господиноу Хрвою, херцегоу сплѣтѣскомоу и кнезоу въ долиннѣхъ краи и нинѣ многимъ землямъ. тымже молоу ви, браты, кто боуде прочитати снѣ писмо, аще чесо не оумыль боуде съвершити въ снѣмъ писани, простите, а чтоуце поминанте того, комоу се писаше, а писара, толнко колико е разоумѣти въ тога мѣщарства. а писаше се и довершише въ лѣто рождаства христого .чѣ. и .д. лѣто въ дни епискоупства и наставника и съвершителя цркви босаньском господина дѣда Радомѣра.

In libro slauico quasdam novi testamenti partes continente, qui est Bononiae. J. Kukuljević, Izvjestje o putovanju. 84.

CCXLIII. 1405. 24. junii. Na Bélih Selištih u Trstivnici.

Stephanus Tvrtko Tvrtković, Bosnae rex, pace composita confirmat donationem factam Ragusinis totius Primorje, pagorum Lisac, Imotica et Trnovica.

Въ начеткѣ шца, въ исплъ(не)нии сина и свет(о)га дѣха, нже ка начеткѣ небесъ дневнѣмъ ствержд(ен)ѣмъ стверди и вселеню шнова землѣ, милосрдие же милости снѣде с небесе на землѣ чловѣкоубено и падше чловѣче свѣрьство прѣстѣпленѣмъ собою шбожнѣмъ на небеса возведе, тымже вса въ неентѣ ка битѣ састалена више, тымже и погнѣши швѣце домѣ издраклева ка истинному пастирю и господѣ богѣ своему вседръжителѣ въскращенѣ више, тымже и скипетрѣ царскѣ по всои вселенои стверждають се и красѣ се славетъ бога. таковыи и азъ Стѣпанъ Тврѣтковъ, по милости господа бога моего краљ сръблемъ, Босни, приморью, хѣмци земан, донимъ краємъ, Хсорѣи, Голн, подрѣнью, западнимъ странами и к томю, сподовленѣ еѣхъ кралевати ка землѣхъ родителѣ и прароднѣ

CCXLI. 1404. 15.. januarii. Zvečaj.

Hrvoje, Spalati dux, et Commune Ragusii foedus ineunt contra Ostojam, Bosnae regem.

† Ка име шцѣ и снѣ и светоу дѣху. ми господинѣ Хравое, по милости божией слави дѣху спалати и вѣдомо-жани велики воевода кралеваставъ коснаскоу и ка томѣ, и ми князь, властеле и васа шпачинѣ боу лѣвимаго града Дѣброваникѣ шентѣмо едана старана дѣгон и таков стависмо и сложисмо васи заедано бити сѣпротива краля Ёстон на негоу погикну и расѣти и проганати вана кралеваставу вавасну, право призвавъ име господина Исуса Христа; и за то ми господинѣ Хравое шцел шентѣу дѣгнѣти вонски наше и послати е призъ Неретавѣ ѡ хѣмаскѣ земалѣ, и тѣм ка име христово прокѣти и прогаласти господина Павла Радишичѣ краля коснаскоу и нашомѣ моѣну ѡ васемѣ ѡздѣжати га и помагати га на васѣ нашѣ силѣ; и ми градѣ Дѣброваникѣ такоу шентѣмо заедано с господинномѣ Хравоу вавасѣ ѡчинити, що моремо, сѣпротивѣ краля Ёстон а ѡ помоу реченомѣ господинѣ Павла Радишичѣ по морѣ и по сѣхѣ, по в(с)ихѣ мистихѣ школо насѣ с нашими лѣдами и с иними, кое бѣдемо моѣм нагнѣти на то. а на васѣ више пис(а)но шентѣе господинѣ Хравое градѣ Дѣброваникѣ и такоу градѣ Дѣброваникѣ господинѣ Хравою, писатавнѣ рѣци на светомѣ евангелію и на часномѣ крѣсти христеви, васѣ више пи(са)но, що смо шентовали мею собою, да вѣршимо и да ѡчинимо, и никакору ни тако насѣ семѣм шентѣ не полпасти. а тако се потвори или порече, да е проклетѣ шѣе господинѣ боу и шѣе причистѣ матери божие и шѣе васихѣ светихѣ шѣе вни боу ѡгодивашихѣ. и шѣе шентѣе Дѣброваникѣ господинѣ Хравою нашими посалавнами и на наше траѣненіе и слати и молити нашеу господина пренискоу краля Жигмѣнать, како да гѣ ставимо на васѣ нашѣ моу ѡ милостѣ ѡ реченоу господина краля, ере вѣе нере краля Ёстоу моѣм бѣ бити вриданѣ и користанѣ реченомѣ нашимѣ господинѣ. писано ѡ Звечан лиѣ роштва христева тисѣчно и четири ста и четвѣрто лиѣ, мисѣца генавѣ пѣти на десѣте д(а)нѣ. а ѡписа Миланѣм днѣкаѣ.

*Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 88.*

CCXLII. 1404.

Hrvoje, Spalati dux, Bosnae magnus vojevoda.

Ѣ храмъ Хрвое, великі славні воєвода босаньскы. ва
име оца и сина и светога дѣха. а сие се кныге написаше шѣ
роуку Хвала крѣстѣниина на почтеніе славногоу господиноу
Хрвоеу, херѣцеогоу сплѣтѣскомоу и кнезоу шѣ дольнихъ
краи и нинимъ многимъ землямъ. тымже молоу ви, браты,
кто боуде прочитати сие писмо, аще чесо не оумыль боуде
свершити въ сиемъ писанинѣ, простите, а чтоуше поминан-
те того, комоу се писаше, а писара, толнко колнко е разоу-
мыти шѣ того мѣшарѣства. а писаше се и досерѣшнше въ
лѣто рождѣства христово .чѣ. и .д. лѣто въ дни епи-
скоупѣства и наставника и свершителя цркви босаньской
господина дѣда Радомѣра.

*In libro slavico quasdam novi testamenti partes continen-
te, qui est Bononiae. J. Kukuljević, Izvjestje o putovanju. 84.*

CCXLIII. 1405. 24. junii. Na Bélih Selištih u Trstivnici.

**Stephanus Tvrtko Tvrtković, Bosnae rex, pace com-
posita confirmat donationem factam Ragusinis totius Primorje,
pagorum Lisac, Imotica et Trnovica.**

Въ начеткѣ шѣа, въ исплъ(не)ниі сина и свет(о)га дѣха,
иже ва начеткѣ неісѣхъ днѣнѣмъ ѡтвержд(єн)ємъ ѡтверди и
васелєнѣю шѣнова землѣ, милосрѣднє же милости снѣде с не-
ісѣхъ на землѣ чловѣколѣбно и падшєхъ чловѣчє сѣшѣство прѣ-
стѣплєнѣмъ собою шѣкожнѣхъ на неісѣхъ вазвєдє, тнмѣже вѣса
шѣ неісѣнѣхъ ва бнѣтѣхъ састалєна бншє, тнмѣже и погнєншє
шѣлѣце домѣхъ издраклєва ка истинномѣ пастирю и господѣ бо-
гѣ своемѣ всєдрѣжитєлѣхъ вѣсврѣщєнє бншє, тнмѣже и скипє-
трѣхъ царѣскѣхъ по всємъ васелєномъ ѡтверждѣють се и красє-
щє се славетѣ бога. таконже и азѣ Ѣтипанѣ Тврѣткѣмъ
Тврѣткѣмъ, по милости господа бога моєга краљє срѣ-
слємъ, Босни, приморѣю, хѣмѣци землѣи, доннѣмъ краємъ,
Ѣсорѣки, Голѣи, подрѣнѣю, западнѣмъ странѣмъ и к томѣю,
сподєвлєнѣхъ вѣхъхъ краљєвати ва землєхъхъ родитєлѣхъ и прароднѣ-

же господина херъцегъ този мѣю нами направи, и едно-срѣдо простисмо и благословисмо, и такози правнимо и по-белнеамо, да нитко не ѹсможе ни смити бѹде ѹспомянѹти ни искати крѣви н-и-не шекете ни вражде ни ѹ едно врѣме, до коли-стон свѣтъ. тко ли се шкрите се потворниѣ, да ѣ го-споство ми неврианѣ, и да се распе, а що ѣ ѹзель боевода Ганьдалѣ и кнезь Павалѣ Радиновиѣ вола ниш вошѣнанинѣ лѹбо кральства восанѣскога кою годѣ дѹбровчанинѣ до-вѣтъкъ вола ниш рѣчи ѹ сѹю рать, томѹи ѹзетѹю да ѣ сѹдѣтъ кнезь Бѣлкацѣ Храниѣ и ш-нима властелинѣ дрѹги восанѣ-ски, кога ш-нима кральство ми пошлѣ, и к нимѣ и ш-нимаи заедѣно да бѹдѣ сѹдѣ .Ѣ. властелина дѹбровѣчка, коѣ шпѣ-ѣнна дѹбровѣчка пошлѣ, а томѹи бѹди швима сѹдѣтъма ста-накъ ѹ Конавлѹхъ али ѹ Трѣкинѣ али ѹ Попокѣ, шдѣ овнѹхъ трѣхъ мѣстѣ едно, гѣди бѹде хотинѣ кнеза Бѣлкацѣ Хра-ниѣ, а що бѹде штаѹчино и познано по швиѹхъ четирѣхъ сѹдѣтъхъ али по вѣѣма дѣлаѣ штъ четирѣхъ сѹдѣтъ речениѹхъ, да ѣ криво ѹзето и не по правѣди лѹдема дѹбровѣчанима, да се има платити и вратити, и що годѣ бѹдѣ штаѹчнти рече-ни сѹдѣ сврѹхъ тоган ѹзетѣтъ, да ѣ тврѣдо и становито, и да ниткорѣ тоган не море потворити. а томѹи станѣѣ ѹ ре-чениномѣ мѣстѣ бѹди рокъ шѣстѣ мѣсець штъ данасѣ на-прида. ако ли кнезь Бѹкъцѣ и дрѹги властелинѣ восанѣски речени сѹдѣ не дошли на швомаѣви рокѣ за кою годѣ потрѣ-ѣѣ кральства восанѣскога али шна .Ѣ. властелина дѹбровѣчка не дошла за никѣ потрѣѣѣ дѹбровѣчѣѣ, да имаю донти шви речени сѹдѣ нанѣрѣже що могѣ на реченомѣ мѣстѣ тѣи правѣдѣ познати. а ѣ господинѣ краль Тврѣтко Тврѣтко-виѣ на свѣтомѣ сва(н)ѹдѣлью и на часномѣ крѣсти христо-ви и ва .д. сва(н)ѣлисте и ва .Ѣі. врѣховниѹхъ апѣстоли и ва .тѣи. свѣтиѹхъ штацѣ, иже сѹтъ ва Никию, и ва вѣсѣ свѣте штъ вѣка богѣ ѹгоднѣвшѣ и ва дѹше наші са избраани-ми властели и вѣльможами рѣсага восанѣскога рѣтисмо се и присѣгосмо, наипрѣѣи ѣ господинѣ краль Тврѣтко Тврѣтко-виѣ и господинѣ херъцегъ Хрѣвоѣ спѣици и кнезь Павелѣ Радиновѣ и кнезь Бѹкъцѣ Храниѣ и боевода Ганьдалѣ Хра-ниѣ и кнезь Бѣлѹша Херцѣговѣиѣ и кнезь Радѣѣ Радосалиѣ и кнезь Радѣѣ Драгосалиѣ и кнезь Бѣтиѣ Мѣтѣрковѣиѣ и

и князь Радославъ Прикозникъ и князь Владиславъ Дѣкинчикъ и
князь Бѣкъ Рогатикъ и князь Бѣанца Бѣльханикъ, на ко
сему више писаномѣ не бѣти потверди ни поколебниа до
дѣни и до вѣка. тѣмъ ли дѣзъни и потверди слово господства
ми, да сѣмъ вѣсѣ клятвенъ пале на нѣмъ, и да сѣ клятѣ царемъ
небесниа, и да сѣ причестанъ Юди продастѣ христовѣ, и
господствѣ ми да сѣ неврѣна. писано на Бѣлахъ Галицихъ в
Трѣстѣнниці ка лѣта рождѣствѣ христовѣ .ч. и .8ѣ. лѣто,
мѣсеца июна .кд. дѣнь. писа Нов(а)къ Гончинникъ, дѣкъ
господина краа Тератка Терѣтковѣка.

**A tergo: Poneglia de Tuertcho Tuertchovich de 1405.,
confirmatione de Lissaz, Motiza et Ternouiza.**

Sigillum pendens: печать господина краля восаньскога
терьтна терьтковика. Origin: membran. in c. r. archivio
Viennae. Словен. 89.

CCXLIV. 1405. 3. julii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii comitem Vukac et fratrem ejus Sandalj et eorum masculam progeniem recipiant inter nobiles et senatores, donant eis domum in urbe et terram in Primorje et promittunt, se comitem Vukac et fratrem ejus Sandalj, uxores et liberos eorum in urbem recepturos esse.

БѢ НАМѢ ВЕЛИКАГО СВЕДОУ ГЛАГОЛАЮЩЕГО, ГОСПОДИНА НАШЕГО, РЕКШЪ ЖДЕ БѢ НАЧСТАКЪ ШТАЦА, БѢ ИСПА(ВНЮ)ЩЕ СНА, КЪ СВЕРШЕННЮ КЕПРѢКСТАГО ДѢХА. ВЪ ВЕЛИКОСЛАВНА, ПРѢКСТАМЪ ТРОИЦѢ, СЛАВА ТБѢ, БѢ ТБѢ КРѢСТНХОМО СЕ, И ТБЕЮ ПРѢКСТАМО БОЖАСТЕИ(В)Ю ВЛАГОДЕТЬ, СПОДОБИВШЮ НАСЪ ПО СВОЕЮ СЛАТКОИ И НЕИЗЪРКОМНЮ МИЛОСТИ ИЗДРАЖАТИ И ПРА(КТИ) БОГОУ ЛЮБИМИ И НИМА НАМѢ ДАРѢВНИ ГРАДѢ ДВЕРОВНИКѢ, ИЖЕ ЮСТЬ УЧАСТ(ВЪ)И НАШЕГО И БѢДЕ, БОЖИМА ИЗВЪКОЛИВШЕ БѢ ПЛНИ ДРѢЖАЕН, ИЗВЪКОЛИ НЕИЗЪРКОМА И БЕЗЪ ЧИСЛАЮ МИЛОСТЬ КНИШАГО И ВЕЛИКАГО ВЛАДѢЩЕ ЦАРА ГОСПОДА БОГА НАШЕГО ИСУ ХРѢСТА И КЪ ТОМУ, ВЕЛИКОСЛАВНА И МНОГО ЛЮБАКА СЛАВНѢХЪ И ВЕМОЖНѢХЪ ГОСПОДИНА КНЯЗЯ ЕВРОКЦА И ГОСПОДИНА КОНДЕ ГАМДАЛИ БРАТА МѢ КЪ НАМѢ ВЛАСТЕИМА И КЪ СВОИ ШЕКИНИ ГРАДА ДВЕРОВНИКА, А НАВЛАДИНО САДА РЕЧЕНИ БЖИ И КОЛѢ ПЕТЕРБУРГѢ КЪ НАМѢ ПОЧТЕНѢ СТАРѢ ПРѢКСТАНА, ОБЕЩЮ

ере господинъ херъцегъ този мю нами направн, и едно-срѣдо простисмо и благословисмо, и такози правимо и побѣлвамо, да нитко не ѹсможе ни смити бѹде ѹспоменѹти ни искати кръвн и-и-не шевете ни вражде ни ѹ едно врѣме, до коли стон сѣнтъ. тко ли се шерите се потворнѣ, да ѹ господство ми неврѣанъ, и да се распе, а цю е ѹзѣлъ боевода Ганьдалъ и кнезь Павалъ Радиновиѣ въла нини вошѣнаннинъ лѹбо краљства босаньскога кою годн дѹберовчанинъ до-вѣтъкъ вола нинѣ рѣчи ѹ сѹю ратъ, томъи ѹзѣтъю да е сѹдѣтъ кнезь Бѣлкацъ Храниѣ и ш-нимъ властелинъ дрѹги босаньски, кога ш-нимъ краљство ми пошле, и к нимъ и ш-нимъи заедно да бѹдѹ сѹдѣ .б. властелина дѹберовчѣка, коѣ шпѣ-ѣнна дѹберовчѣка пошле, а томъи бѹдн шѣнимъ сѹдѣтъмъ станакъ ѹ Конавлахъ али ѹ Трѣкинъ али ѹ Попови, шдѣ овиѹхъ трѣхъ мѣстѣ едно, гдѣи бѹде хотинѣ кнеза Бѣлкацъ Храниѣ, а цю бѹде штаѣчино и познано по шѣнхъ четирѣхъ сѹдѣтахъ или по вѣѣмъ дѣлаѹ штѣ четирѣхъ сѹдѣтѣ реченихъ. да е криво ѹзето и не по правѣдн лѹдемъ дѹберовчѣцимъ, да се има платити и вратити, и цю годн бѹдѹ штаѣчнѣи речени сѹдѣ сврѹхъ тоган ѹзѣтъкъ, да е терѣдо и становѣнто, и да ниткорѣ тоган не море потворити. а томъи станѣкъ ѹ речѣномъ мѣстѣ бѹдн рокъ шѣстѣ мѣсець штѣ данѣсъ наприда. ако ли кнезь Бѹкъцъ и дрѹги властелинъ босаньски речени сѹдѣ не дошли на шѣомъви рокъ за кою годн потрѣбѣ краљства босаньскога али шна .б. властелина дѹберовчѣка не дошла за никъ потрѣбѣ дѹберовчѣкъ, да имаю донти шѣн речени сѹдѣ нанѣрѣже цю могъ на речѣномъ мѣстѣ тѣи правѣдѹ познати. а ѣ господинъ краљ Терѣтко Терѣтковиѣ на светомъ ѣва(н)ѣдѣлью и на часномъ кръсти христови и ва .д. ѣва(н)ѣлисте и ва .в. вѣрховънихъ апѣстоѣли и ва .ти. светиѹхъ штаѣцъ, нѣе сѹтъ ва Никѣю, и ва вѣсе свете штѣ вѣка богъ ѹгодиѣвши и ва дѣше наше са изабраними властѣли и вѣльможамѣи рѣсага босаньскога рѣтисмо се и присѣгосмо, наипрѣки ѣ господинъ краљ Терѣтко Терѣтковиѣ и господинъ херъцегъ Хрѣвоѣ спѣлци и кнезь Павалъ Радиновѣ и кнезь Бѹкъцъ Храниѣ и боевода Ганьдалъ Храниѣ и кнезь Бѣлѣша Херцеговиѣ и кнезь Радѣѣ Радосалиѣ и кнезь Радѣѣ Драгосалиѣ и кнезь Бѣтиѣ Мѣдрѣковиѣ и

ш-ним дондѣ; ако ли шеа с воеводимъ Гандалимъ дондѣ
ли, .свѣга за .вѣ. глава да се разѣме; ако ли шеа и з дѣтю
енише реченимъ нан и з господамн ли, вѣ. главамъ свѣга да
имамо двѣати спенѣ и трѣкениѣ за хранѣ, како смо згора
речамн и шѣтовали. и слѣчи се вѣрѣме стомѣ речени, и вѣде
хотѣниѣ. божие, дочинаѣ своѣ вѣрѣме, и потѣдѣ шпѣтъ из дѣ-
вровника ѣ свои рѣсаѣ и господаче, и пакѣ, шдѣ часа бога
ѣкломи, прилѣчи се, юрѣ имѣ вѣдѣ неволи, и прѣндѣ(ѣ) нево-
лишмъ шпѣтъ прѣдѣ ѣ дѣвровникѣ, како ю едан ли шеа ли з
господамн нан и з дѣтю, да имѣ даѣмо спенѣ, како ю
згора речено, реченимъ нан ниѣ дитѣ, коликрѣтъ би
люко прѣкелли прѣдѣ неволишмъ, да имѣ вѣзда даѣмо сп(ен-
ѣ) за сво вѣрѣме, що би прѣстали, како смо речамн. а на сво
енише писано и князѣ дѣверѣачки Жие Бѣочинникѣ са изагра-
(нимн) властѣан на свѣтѣмъ евангелю и на часишмъ крѣстѣ
хрѣстовѣ речисмо се за насѣ и за все наше послѣднѣ, шко все
енише писано до вѣка срѣчанѣ и вѣзѣ нѣдѣлнога пропатѣца пра-
воверѣно хо..... сахранити, а на имѣ симн и симн власте-
ли: Добре Калкиеникѣ, Никола Гѣндѣликѣ, Пандѣ Горѣго-
ченикѣ, Стѣпко Лѣкарѣникѣ, Маринѣ Бѣникѣ, Марѣнѣ Лѣ-
чиничикѣ, Марѣнѣ Кавѣжикѣ, Пѣвѣнѣ Гочѣтикѣ, Тѣдро
Блѣжѣликѣ, Никола Раниникѣ, Гѣрѣсѣ Жаманѣникѣ, Жие
Пѣцѣнѣ, Марѣнѣ Бѣдѣчикѣ, Лѣка Бѣникѣ, Блѣхо Горѣго-
ченикѣ, Симко Гочѣтикѣ, Жѣнѣ Жѣрѣговѣникѣ, Симко Бѣ-
никѣ, Шѣта Гѣндѣликѣ, Мѣхѣдѣло Мѣнѣчикѣ, Мѣхѣчѣ
Лѣкарѣнѣнѣ, Мѣхѣчѣ Рѣстикѣ, Мѣхѣчѣ Бѣникѣ, Марѣнѣ
Рѣстикѣ, Пѣско Гѣндѣликѣ, Нѣкѣша Пѣцикѣ, Жиеко Мѣнѣ-
чикѣ, Пѣско Пѣрѣгоѣникѣ, Канѣмоѣ Бѣдѣчикѣ, Добре Бѣнѣчѣ-
ликѣ, Нѣкѣша Пѣцикѣ, Марѣнѣ а Жѣнѣ Бѣнѣ. . и сво енише пи-
сано згора ми князѣ, властѣан и все шѣкипа дѣверѣачка. . и
шѣн, ком се именѣшмъ ѣ шѣнѣ повѣлю речисмо свѣга писано-
го на то прѣкелгосмо, ако вѣсмо сви згора речени шѣнѣ згора
писано хотѣли потѣврѣти; ако ком годѣ насѣ вѣнѣ вѣнѣ за
жизѣта князѣ Бѣкѣа и вѣнѣ(вѣ)дѣ Гандалѣн и ниѣ шѣталѣхѣ
и за жиеота князѣ и власте дѣверѣачѣхѣ згора реченихѣ и
нашѣхѣ послѣднѣхѣ, да юстѣ вѣрѣмѣ шѣтѣмъ и сишмъ
и свѣтѣмъ дѣхѣмъ и прѣчишмъ бѣгородѣнѣшмъ и сило(мѣ)
частѣнаго и жиеотѣорѣнаго крѣста господѣна и свѣтѣмн

ИДА ВЕНКА КОГЪ СГОДИНИШИ ДА (Ю) ПРИЧЕСТАНЪ КЪ ЮДИ СКАРИОТЦ-
КОМУ, КОИ ПРОДА СИНА ВОЖИГА НА РАСПЯТИЕ, И КЪ ОНЕМЪ, КОИ
ГОВОРАХЪ: ПРОПИИ, ПРОПИИ, КРВЬ НА НАСЪ И НА НАШИХЪ ЧЕ-
ДИХЪ, И ДА СЕ Ю ШДЕРЬГАО АНГЕЛА ПРАВЕГО НИЗЪ ПРАВИ ЧАСА
И... ИЕРЪ, Ю ЦЮ ВЕРЬЕМО, НА СТРАШНОМУ СЪДНЮ. А СЪИ СЕ
ПИСА НА ИЗЪКРАНОМ ПОЛАЧЕ И ВЪКИНЦЕ БОГОЛЮБИМАГО ГРАДА ДУ-
БРОВНИКА ВЪ ЛѢТО РОЖДЪСТВА ХРЪСТОВА НА ЧЪИ. ЛѢТА, МѢ-
СЦА ЮЛИИ .Г. ДАНЬ. А ВЪПИСА РУСКО ЛОГОФЪТЪ.

Cod. ragus. fol. 67. b. MCCCCV. die tercio iulii, pri-
vilegio, che fece la signoria a Vochaç e vo. Sandagli, e
donato li palazo, e fo fati de consiglio, e se vegnesen per
necesita a Raguxi, che li deno s(pen)xa.

CCXLV. 1405. 22. septembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii regem
Bosnae Stephanum Tvrtko Tvrtković pace facta recipiunt
inter nobiles et senatores, et donant ei domum in urbe Ra-
gusio et terram in Primorje.

БѢ ИМЕ ВЕЛИКАГО СЪВѢСТА, ГОЛЕМОГО ГОСПОДИНА БОГА НА-
ШЕГО, РЕКЪ ЖДА ВЪ НАЧЕТАКЪ ОТЬЦА, ВЪ ИСПАШЕНИЕ СИНА, ВЪ
СЕРЦШИНЕ ВСПРЪКСЕТАГО ДУХА. ВЪ ВЕЛИКОСЛАВНА, ПРЪКШЕТ(А)Ш
ТРОНИЦЕ, СЛАВА ТЫЕ, ВЪ ТѢ КО КРЪСТИХОМО СЕ, И ТОБОЮ ПРЪ-
СМО БОЖАСТЕННЮ ВЛАГОДѢ, СПОДОБШАЮ НАСЪ ПО СЕОНОМ
САДТКОМ И НЕИЗЪРЪКОМОМ МИЛОСТИ ВЪДРЪЖАТИ И ВРАЕНТИ БО-
ГОЛЮБИМЪИ И НИМА НАМА ДАВОВАНИ ГРАДА ДУБРОВНИКА, ЕЖЕ
ИСТЪ УЧАСТНИ НАШЕГО И БУДЕ ВОЖИМА ИЗЪВОЛИНЕМЪ ВЪ ПЛУ-
НИ ДРЪЖАВИ, ВЪ СЕИМА БОГА СЛАВЕСКИ, ИЗЪВОЛИ БОГЪ И ВЕЛИКА И
КРАЕНА ЛЮБАВЪ ПРЪКШЕТАЛОГА И ПРЪКШЕСКОГО ГОСПОДИНА КРАЛИ
СТЕФАНА ТЕРЪТКА ТЕРЪТКОВИКИ КЪ НАМА ВЛАСТАШУМА И КА
СЕОИ ВЪКНИИ ГРАДА ДУБРОВНИКА, БУДЕ НА КЪИИ И СЪ ВЕЛИКОЖА-
МИ РУСАГА КОСАДСКОГО, ЦИЕЛО И ШТЕКОРИНО НАДОШЕ ВЕЛИКЪ ЛЮ-
БАВЪ И ПРЪИТѢЛСТВО, КОЕ СЪ НАМА ГОСПОДА КОСАДСКА СЪ ДУ-
БРОВНИКУМА, И ШЕНОШАДА НЕВЪРЪЛИЧИИ И НИПРАВЕДИИ РАТЬ, КОИ
НАМА ЕИ БЕЗЪ ШЕДНОГО НАШЕГО ВЪЗЪРОКА, ХОТИЕ КРАСИТИ СТАРЪ
И ПОЧТИТИ ЛЮБАВЪ ПРЪЕО ВЪКНИИ СЛАВЕСИ ГОСПОДА СЪВЕСКИ, РАШКИ
И КОСАДСКИ И ПОЧТИНОГО СПОМЕНИТИ ПРЪКШЕТАЛОГА ГОСПОДИНА
КРАЛИ ТЕРЪТКА РОДИТЕЛИ МЪ, И ХОТИЕ КРАСИТИ ВСАКОЮ ХУДО-
БЪ А КРАСИТИ И МНОЖИТИ ВЪ СЛАВЪ ПРАДЪ И ЕСЕ СЪРАЧАНЪ ВРЪИ-

и-ним дондѣ; ако ли шеа с воеводишма Бандалишма дондѣ
ли, свѣга за .ѲІ. глава да се разѣме; ако ли шеа и з дѣтю
више реченишма нан и з господами ли, ѲІ. главамъ свѣга да
имамо двѣати спензѣ и трѣкениѣ за хранѣ, како смо згора
рекли и шѣтовали. и слѣчи се вѣѣме стоимѣ речени, и бѣде
хотениѣ кожѣ, дочинаѣ своѣ вѣѣме, и поядѣ шпѣтъ из Дѣ-
бровинкаѣ ѣ своѣ рѣсаѣ и госпоцтво, и пакѣ, шдѣ часа коѣ
ѣклони, прилѣчи се, юрѣ имѣ бѣде неколи, и прѣнд(ѣ) неко-
лишма шпѣтъ прѣдѣ ѣ Дѣбровинкѣ, како ю юдан ли шеа ли з
господами нан и з дѣтю, да имѣ даѣмо спензѣ, како ю
згора речено, реченишма нан ниѣ дѣтѣ, коликрѣтъ би
люко прѣкѣгли прѣдѣ неволшма, да имѣ вѣзда даѣмо сп(ен-
зѣ) за свѣ вѣѣме, що би прѣстали, како смо рекли. а на свѣ
више писано ю князѣ дѣбровачки Живѣ Бѣочинникѣ са изагра-
(илин) властѣи на свѣтшма евангелю и на часишма крѣстѣ
хрѣстошѣ рѣтисмо се за насѣ и за всѣ наше послѣднѣ, шко всѣ
више писано до вѣѣка сѣрчанѣ и вѣзѣ нѣдѣлноѣ пропатцѣ пра-
воверано хо..... сахранити, а на имѣ сими и сими властѣ-
ли: Добре Каликениѣ, Никола Гѣндѣлиѣ, Пѣдре Горѣго-
чениѣ, Стѣпко Лѣкарѣниѣ, Маринѣ Бѣиниѣ, Мартѣнѣ Лѣ-
чинникѣ, Мартѣнѣ Кавѣжинѣ, Пѣвѣнѣ Гѣчѣтиѣ, Тѣдро
Блѣжѣлиѣ, Никола Раниниѣ, Гѣрѣсѣ Жаманѣниѣ, Живѣ
Пѣцинѣ, Мартѣнѣ Бѣдачѣниѣ, Лѣка Бѣиниѣ, Блѣхо Горѣго-
чениѣ, Симко Гѣчѣтиѣ, Жѣнѣ Жѣрѣговѣниѣ, Симко Бѣ-
ниѣ, Шѣрта Гѣндѣлиѣ, Мѣхѣло Мѣнѣчѣтиѣ, Мѣхѣчѣ
Лѣкарѣниѣ, Мѣхѣчѣ Рѣстинѣ, Мѣхѣчѣ Бѣиниѣ, Мартѣнѣ
Рѣстинѣ, Пѣлоко Гѣндѣлиѣ, Нѣкѣша Пѣциѣ, Живѣко Мѣнѣчѣ-
тиѣ, Пѣлоко Пѣрѣговѣниѣ, Кѣлимоѣ Бѣдачѣниѣ, Добре Бѣнѣчѣ-
лиѣ, Нѣкѣша Пѣциѣ, Мартѣнѣ а Жѣнѣ Бѣинѣ. и свѣ више пи-
сано згора ли князѣ, властѣи и всѣ шпѣкѣи дѣбровачка. и
шѣн, кои се именшма ѣ шѣнѣи повѣлю рѣтисмо свѣга писано-
го на то прѣкѣгосмо, ако висмо сви згора рѣчени шѣнѣ згора
писано хотѣли потѣсѣрѣти, ако коѣ годѣ насѣ виѣѣ виѣѣ за
живѣтѣ князѣ Бѣкиѣ и коѣ(во)дѣ Бѣндалиѣ и ниѣѣ вѣсталѣѣ
и за живѣтѣ князѣ и властѣи дѣбровачѣѣ згора рѣчениѣ и
нашѣѣ послѣднѣѣ, да юстѣ вѣрѣвѣтѣ шѣѣѣмъ и сѣнѣшма
и свѣтѣмъ дѣхшма и прѣчѣстшма бѣгородѣнишма и сѣло(мѣ)
чѣстѣноѣ и живѣтѣворѣѣноѣ крѣста гѣспѣодна и сѣми свѣѣмѣи

Гочетикъ, Тѣдро Бавжань, Ниниша Грѣстникъ, Сѣхатъ Жамановникъ, Жинѣ Пѣцникъ, Жинѣ Бѣочинникъ, Лука Бѣнникъ, Симко Гочетникъ, Ж..... Жиницкѣ, Шеста Гундѣвникъ, Михочъ Бѣнникъ, Марѣнь Ра(стикъ), Никола Жѣраговникъ, Пако Гундѣвникъ, Паскоѣ Раст(никъ)..... Пѣцникъ, Пако Прагѣловникъ, Марѣнь Црѣкенѣ, Калмоѣ Бѣдѣшникъ, Довре Бинчѣвникъ, Матко Градникъ, Марѣна Градникъ, Никола Живѣ Пѣцникъ. и снѣ писа въ извѣрѣнѣ поаачѣ и вѣнникѣ бо-голюбимаго града Дѣверѣнника на ро... въ лѣто рождѣства хрѣстова на .чѣѣ. лѣтъ, мѣсца сѣн(твр)ѣ на .кѣ. дни. а зѣнса Рѣско логофѣтъ.

Cod. ragus. 68. b. MCCCCV. die 22. de setembrio, privilegio facto a re Tuertcho Tuertchouich e donato li palapo e fato de consiglio.

CCXLVI. (1389—1405).

Stephanus knez et domina Eugenia monacha.

Subscriptio: Въ Христа бога благоутробнѣишѣи Стефанъ, господинъ Бугенѣи монахинѣи.

Subjunctur metropolitae Daniel subscriptio.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Russorum in Atho. D. Аѣтаамъ: Опис. 79. Св. Гора. 147.

CCXLVII. (1389—1405).

Monacha Eugenia et filii ejus Stephanus et Vl. Donatio facta turri Basilii prope Chilandar.

Маслааннѣмъ сѣтѣимъ шварнѣшѣи си. мыслѣ вѣдѣшѣи прѣдѣврѣшѣи вожѣственѣи пророци, тѣмѣже и Давидъ вѣлагласно глаголаашѣи: прѣидѣтъ вси языци, и покажутъ се прѣдѣ тоѣю, господи. ꙗкоже съѣнѣи зѣишѣи ꙗже шѣи зѣишѣи црѣкѣи ꙗко багрѣнѣицию царѣскою шдѣнѣишѣи се краѣишѣи владѣнѣишѣи ꙗже шѣи рѣврѣи истѣкѣишѣи радѣишѣи се красѣишѣи се, и повелѣнѣишѣи съѣлѣишѣи надѣждѣи шкрѣпѣишѣи се боудѣишѣи радѣи жи-зни вѣсприѣнѣишѣи, ꙗже слаѣѣи и чѣсти вѣждѣишѣи насѣдѣишѣи вѣнѣи. тѣмѣже и азъ благоутробнаѣи монахъ Бугенѣи и съ вѣгодѣ-роѣаннѣишѣи сыноѣи моѣи, господиномъ призѣомъ Стѣфанѣиномъ и господиномъ Бѣкомъ, и како прѣидѣи ха. господствѣи ни вѣрѣшѣишѣи ирѣмѣишѣи хѣландарѣскѣи, курѣ Грѣгорѣи, и съ чѣстѣи

ными старци святаго мѣста того, старца пѣрга василѣва иже на моры, Ошадсѣи, старца Бьерманъ Илѣнкъ; старца Мл-корѣ, попа Ошадсѣи, и въспомнѣши господствѣ ни за пѣргъ василѣва иже на моры възнесѣнїа господни, како да прїимѣтъ шѣ насъ помощь и ѹтѣшенїе мѣсто то и живѣщїихъ въ немъ частныхъ инокъ. благопрїѣтиѣ же намъ сѣмѣ въспомнѣтїю бжествѣ и любовїю къ светлымъ и божественнымъ црквамъ раждаемимъ и съ сѣкѣтомъ шѣца нгѣмена и братїе въспомнѣтїе испльнисмо, и ш томъзи елика попроси старца пѣрга василѣва, куръ Ошадсѣи, на господствѣ ни, и приложи господство ни пѣргъ василѣвъ: село Ливочю на Биньчѣ Моравѣ съ вѣсѣми правинами и шѣсѣи села того, шко да си имають този село шко сѣщюу свою ващїиѣ, иижиамъ ни шѣсѣмаемъ, въ просѣкѣиѣи храмѣ възнесѣнїа господни и въ покши иже тамо въ немъ живѣщїихъ светыхъ и чѣстныхъ инокъ, намъ же въ помѣнъ вѣчныи и въ благословѣнїе, шко да моантѣи нѣхъ ради въспрїимъ(мъ) прѣщїиѣи многїихъ ни сѣгрѣшїиѣи. помѣнѣ же и мн. видѣвшѣ, шко ничтоже поазеа прѣжде насъ вѣсїиѣхъ господъ зѣмальною богатыство, помѣнѣи шѣи нѣхъ възїиѣи сѣ, и иижиамъ прѣподаиѣи сѣ, тѣчїю шѣи снѣхъ чаюиѣи въспрїѣти, шже богѣ върѣчишѣ. сѣмъ и мы рѣкнїиѣиѣи въхѣмъ, и принисохоумъ малое сѣи приношїиѣи, шкоже шна въдова дѣкѣ лѣптѣ иже шдѣ тѣеи неизрѣченно рождѣшомѣи сѣ. кто ли дрѣвнѣиѣи шѣтѣи что шѣи снѣхъ въиѣи въписаниѣи нами, да разорнѣиѣи его господъ богъ и прѣчїистаа его богомати, и да поразнѣиѣи его сила чѣстїа(го) и животворицааго крѣста, и да прїимѣтъ гнѣвъ и проклетїеи шдѣи вѣсѣхъ светыхъ иже шѣи вѣка богоу ѹгоднѣшїиѣи, и чѣстѣи его бѣди съ Іоѹдою і Прїєю, и чѣждѣи да бѣдѣтѣи сѣпаснаго тѣла и крѣкѣи, и да мѣи чѣстѣи сѣпрїиѣица мати божїа здѣи и въ бѣдѣиѣиѣи вѣцѣкѣ. и въспомнѣиѣи шѣи старци господствѣ ни за мѣгѣи, що намъ иѣи ѹзѣалъ Никола Гонсалїиѣи шдѣи Ливочѣи, и посла господствѣи ни Бѣлка чѣлїиѣица и стариннїиѣи, да намъ шдѣтѣиѣи мѣгѣи. и сѣишъ кто вѣишѣи стариннїиѣи: Богдана иѣи-Царнїиѣица и Бѣлїиѣи въ снѣи иѣи-Царнїиѣица, Гонсалѣи, Потрѣчїиѣи чѣловѣкѣи, Здѣкѣиѣи и Бѣршїиѣи, ливѣстїиѣискыи людїеи, Раднѣиѣи из Гнѣвѣиѣи, кнѣжѣи чѣловѣкѣи, Иванъ Оуалїара и Раванъ и-Жегрѣи. и сѣишъ кѣдѣи повѣдошѣи Пасїанѣи съ Анѣочѣи зѣмлю: шдѣи Илѣнїеи главѣи посрѣдѣи на двѣи црѣ

посрѣдѣ нинѣ, такоу пѣтемь врансанскимъ к Церицѣ, и
 вѣтъи пѣтъ в мѣгю .ѣ. хрѣстныи и на шчюи странѣ на рѣцѣ
 Шелька, и шдѣ Шельки подѣ Бѣлчи Грома а в нѣмѣ вѣшныи и
 на пѣтъ, нѣи гредѣ к Бѣдришамъ, и на хрѣстѣ, такоу по дѣлѣ
 и такоу нѣзѣ дѣлѣ на мѣгю горниѣ Ливочѣ на вѣдѣ на .ѣ.
 хрѣста посрѣдѣ дола на Поповѣ главѣ и по дѣлѣ, како дѣлѣ
 дѣлѣ Гнилиншамъ и Лившчи, и посрѣдѣ главѣ Нѣинѣ. и
 вѣспоминыи ни нѣи старѣи господѣствѣ ни за мѣгю конюшнѣ,
 и посла ни господство Бранка кѣфанию прищѣскаго, и покѣ-
 досмо старинниѣ шдѣ жѣпѣ : шдѣ Грахѣницѣ Радосавѣ Ѣпорѣ
 и Нѣанкѣ, Лѣшнѣ вратѣ ; нѣзѣ Ливѣднѣ Пѣтрѣ Голькалѣ и
 Богосавѣ Нѣновнѣ ; и. шдѣ Гѣрѣчнѣи Кнѣикѣ Богданѣ и
 Богданѣ Мнѣховнѣ ; нѣзѣ Липѣшнѣ Дѣандѣ Хрѣшнѣи и Бо-
 жнѣ Дѣкрѣновнѣ. и шѣи нѣдѣ повѣдѣшѣ мѣгю : шдѣ сѣлѣнѣи
 конѣоснѣнѣ, кон гредѣ пѣтъ по дѣлѣ к Ливѣднѣ, до мѣгю гѣ-
 чанѣскѣ на трѣи мраморѣ, до потока, кон гредѣ шдѣ вѣвѣла,
 и нѣс-потока до вѣрода до пѣти старѣаго сѣвѣланѣвѣскаго, кон
 гредѣ в Конѣухѣ, до мѣгю сѣхѣдолѣскѣ, шпѣтъ нѣзѣ на Шелькѣ
 и Пѣк. старнѣи вѣди нѣконшѣи Никодимѣ липѣшнѣи и Пѣгѣ-
 стнѣи нѣ дѣсѣчѣрѣ и Пѣвалѣцѣ дѣсѣчѣрѣ. и такоу шѣтъ тѣи землѣи
 вѣзѣсмо дѣсѣтанѣ.

Вѣ Христа бога благовѣрныи господнѣи кнѣзѣ
 Ѣтѣфанѣ и вратѣ мѣ господнѣи Бѣлкѣ.

Sigillum argenteum donatum : † на хрѣста благовѣрныи
 дѣспѣтъ сѣтѣфанѣи господнѣи вѣ вѣсѣи сѣрѣпѣи землѣи и подѣнѣанѣи.
 Origia. membran. in mon. Chilandar. D. Avtazm. Опис. 64.

CCXLVIII. (1389—1405).

Monacha Eugenia quosdam pagos reddit, alios donat
 monasterio Dečani.

Вѣзѣмѣаю тѣ, господнѣи, крѣпѣости мѣи и господнѣи, вѣзѣаю-
 енѣхъ благолѣпнѣи домоу твоѣи и мѣсто вѣселѣнѣи сѣлѣи
 твоѣи, рѣчи вѣожѣствѣи нѣи Дѣандѣ ѣт сѣвѣтѣи. сѣио радѣи и
 азѣ вѣ Христа бога благовѣрнѣи Бѣгѣнѣи, матѣи вѣзѣзѣаю вѣ-
 нѣаго мѣи сѣна Ѣтѣфана кнѣзѣи и Бѣлка, самѣодѣрѣжѣи и госпѣ-
 днѣи сѣрѣпѣскѣи землѣи и Подѣнѣанѣи, прищѣдѣшнѣи вѣ мона-
 стѣрѣ дѣчанскѣи вѣ ѣвѣнтѣи сѣвѣтѣи краѣи Ѣтѣфана Ѣвѣрошнѣи
 трѣтнѣиго и сѣгѣдѣавѣшнѣи краснѣи мѣсто и прикладѣи нѣиочѣ-

скому прѣнеланню, видѣ(хъ) по истинѣ оумилень позоръ,
только потроужденье и оусрьды свѣтаго хтитора попоуще-
ннѣма ежѣмъ нашихъ ради грѣхъ шть злочѣстивнѣхъ языкъ
исманатскнѣхъ пожѣино и опровержѣно и шть прѣжде насъ
дрѣжавшнѣхъ растлѣнно и опровержѣно и мѣстои штѣти и
близъ запоустѣннѣхъ постигши, съзриши на Нѣко съдѣчннѣма
очнѣма помолнѣхъ съ всѣдрѣжитѣлю богоу моимѣу, и рѣхъ:
нже прѣжде вѣкъ всѣхъ ежи въ тронци пѣваемыи страхомъ
шть безпальтнѣхъ силъ и въчлѣбѣчннѣма нераздѣлна еднно-
роднаго сына твоего, господѣа нашего Ісуса Христа, шть прѣ-
чистымъ и прѣсвѣтымъ дѣкомъ богородицы, прѣимамъ и шть насъ
грѣшнѣхъ слѣбословнѣи и слоуженъ доуховнѣма, владимѣо, ин-
сѣдѣлымъ прѣимѣдрѣсти отчѣмъ, оумилносрѣди сѣмъ монѣхъ грѣ-
сѣхъ, оукрѣпи мое исцѣдѣи въ каицрѣхѣи и владѣицѣхъ,
да въ благочѣстїи послѣужѣть тебѣ богоу своему якоже го-
споднѣи и родитѣль нѣхъ свѣто почнѣши князь, и да боудѣу
азъ же и они ехѣтори хтитори сѣи свѣтымъ ошѣтѣля, да, агда при-
дѣши пакъи соудни живѣмъ и мрѣтѣмъ съ свѣтымъ твоимъ
аггѣан, и постави мѣ о дѣспѣю твоей стати, соудни правѣдныи,
съ вѣрѣанныи твоими шть вѣка оубождѣннѣи ти. сего ради
нже прѣжде штѣганъ сѣла нже въписанѣ въ хрисовѣули правѣаго
свѣтаго хтитора повратнѣхъ съ всѣмъ нѣмѣннѣмъ, елика
ообрѣтають сѣ въ дрѣжавѣ нашѣи. снѣ поврати христѣолюбнѣа
господѣа Вѣгнѣи: сѣло Члѣникъ съ всѣмъ мѣгѣмъ и съ за-
сѣлѣи, сѣло Дошнѣи съ всѣмъ мѣгѣмъ, сѣло Брѣстовѣцъ съ
всѣмъ мѣгѣмъ. сѣи же приложи: сѣло Бѣтоушѣу съ всѣмъ мѣ-
гѣмъ и съ засѣлѣи, сѣло Рѣнѣицѣу съ всѣмъ засѣлѣи и мѣгѣ-
мъ, сѣло Доерѣи съ всѣмъ мѣгѣмъ и съ засѣлѣи, сѣло Чрѣ-
нѣицѣи съ всѣмъ мѣгѣмъ, сѣло Пѣлѣицѣи съ всѣмъ засѣлѣи и
съ мѣгѣмъ, сѣло Пѣтѣкѣ съ всѣмъ мѣгѣмъ, сѣло Чѣсково,
Пѣутѣ засѣлкѣ съ всѣмъ мѣгѣмъ, сѣло Днѣицѣ съ засѣлѣи и
съ всѣмъ мѣгѣмъ. а въ засѣлѣи сѣломъ, конѣхъ поврати по-
свогѣи Вѣгнѣи: засѣлкѣ Ораховѣицѣи, засѣлкѣ Тромѣи, засѣлкѣ
Орашѣи, засѣлкѣ Внѣицѣи, засѣлкѣ Бѣхѣицѣи; засѣлѣи Брѣ-
стовѣцѣу: Смоицѣи, Попѣицѣи, Пѣлѣицѣи; засѣлѣи Пѣлѣ-
ннѣмъ: Дошнѣи, Доерѣицѣи, Брѣицѣи, Зѣмѣицѣи, Вѣрѣицѣи
съ всѣмъ засѣлѣи и мѣгѣмъ, Лоукѣ Дошнѣи съ всѣмъ мѣгѣмъ.

Sine sigillo. In mon. Detani. Детя. прѣп. 41.

CCXLIX. (1405). 11. novembris.

Milica, Serborum imperatrix, monacha Euphresina moritur.

Мѣсяца ноября, 11. день престави се монахи Ефросини, подружницъ святаго князя Лазара.

E Vukii typico chilandarensi.

CCL. (Post 1405).

Milica, imperatoris Lazari uxor.

Ея Христа бога благоутробна и благочыстна и прѣкраснаго господжа кнѣзьми Мнанца.

Inscriptio in monumento ejus, quod est in Ljubostinja. J. Vujić. Путеш. по Сербіи. 106.

CCLI. (1405) 6914. 2. decembris. Borač.

Stephannus, Serbiae despotes, confirmat privilegia Ragusii.

† По неизреченнымъ милосердію и чловеколюбію владыки моего сладкаго ми Христа и по неизреченнымъ и вселенноостеннымъ его прозрѣнію же на господствеѣ ми нкоже и на прелехъ свѣтыхъ и православныхъ цархъ такожде благодать прѣсвѣтаго своего дѣха и на господство ми нзѣла, и постави мѣ господина зѣмли сръбскон и ншмѣхъ и странамъ подѣнавскимъ: азъ ея Христа бога благоутробны и самодержавны по милости божины диспуѣ Стефанъ, сдѣржищѣ ми сіа вѣса, когѣ и тѣмъ благоволищѣ, тѣмъ и пишѣ господство ми сіа ея сѣдѣтелиство вѣсѣмъ, како прикѣла къ господству моему владыцѣ и властемъ града Дубровника властемъ своимъ, именемъ Марина Растики и Матка Градичи, и помоганши господство ми, како що имъ сѣ знаи записанъ прѣва. господа сръбска вѣса прѣстагми и законѣ, да имъ господство ми потверди, како що сѣ имали законѣ и прѣва: господа сръбски и ѣ цара Стѣфана и ѣ рѣднители господствѣ ми; святаго князя Лазара; и свѣто починѣши господѣ и мѣмѣ ми, кѣра Ефросини: и господство ми що имъ естъ вѣло записано до дѣньшнѣго дѣни и вѣтвердило, сіа вѣса потвержда: господство ми записаніемъ своимъ, тѣмъ законѣ да

нмаю ѹ жнвотѣ господьства ми, да нмъ се не потвори ни за
 цю. и ширимъ сьтвори милость господство ми, како си
 съ нмаан и прѣгнѣ, и ако се ѹчини кони прамгнѣ дѣроччаны
 и срьблы, да се постави половина соудѣи дѣроччкыхъ а по-
 ловина срьблѣ, да се прѣдѣ ными прѣ, и да естъ порота доу-
 ероччанинѣ дроужина ннгова доуероччани, кони съ шндѣн,
 нли кони се наго доуероччани ѹ нанеанжнмъ мѣстѣ. ако ан
 оусхотѣ шкон сѣддонѣу, кони се прѣ, да поставѣ половину
 доуероччани а половиноу срьблѣ, а од шнхън сѣдѣмъ да не
 волянъ вѣѣни ни иднѣ. ако ан ѹнимаю кою проу саси ѹ дѣ-
 ероччанинѣ, тикогнѣ да се сѣдѣ како и срьблѣ, половица сасѣ
 сѣдѣи а половица дѣроччанинѣ, и да не пѣзна срьбни дѣ-
 ероччанинѣ никамо на сѣдѣ тѣмъ прѣд шндѣн соудѣи: тиког-
 нѣ и саси да се прѣ прѣдѣ шнмизн соудѣи, а да се не
 моуѣ прѣдѣ господство ми ни прѣдѣ кнѣзѣмъ. и ако кони
 доуероччанинѣ кѣни кони, и шногнѣ кони ако ѹхати срь-
 бни или сасни, и рече: ѹкраден ми ю или гѣшнѣ, да се
 штакнѣ доуероччанинѣ, како нѣ сѣѣтца шномѣ кони
 ни хѣсе ми татѣ, нѣ га ю кѣшнѣ. ако еѣдѣ драго срьбни
 или сасни ѹвѣти свога кони, цю еѣдѣ далѣ дѣроччанинѣ за
 шнотан кони, този да мѣ врати, а кони личнога да нѣ
 волянъ ѹдрѣжати. и гдѣ стане дѣроччанинѣ на станѣ, ан
 еѣдѣ шнѣ прѣгнѣ стоимъ на шномѣн станѣ, да нѣ кони
 срьбни стоимѣ шндѣн без ннгова хѣнѣи. и кони годѣ дѣ-
 ероччанинѣ иде с трѣгнѣмъ сконѣмъ или с тѣгнѣмъ во трѣгнѣхъ
 господства ми и по земан, како нмъ естъ вилѣ законѣ
 прѣгнѣ ѹ прѣе господѣ ѹ царѣ Стефана и ѹ родитѣлѣмъ господ-
 ства ми, свѣтаго кнѣза Лазара, и ѹ свѣто почнѣшѣмъ господѣ
 манѣ ми. кѣра Сѣроснѣи, и ѹ господства ми до днѣшѣ, та-
 кози и на прѣдѣ да нмъ естъ. и цю далѣ дѣроччанинѣ срьбни
 свою нмани ѹ вѣрѣ, ако мѣ зашнѣ срьбни, и рече: нѣсе ми
 далѣ, да рече дѣроччанинѣ сконѣмъ вѣрѣмъ и дѣшнѣмъ, цю
 мѣ ю далѣ добитѣ, да мѣ влѣкнѣ. и еѣдѣ нѣдѣ дѣроччанинѣ по
 земан господства ми с трѣгнѣмъ, гдѣ га ѹениѣ тѣса, или
 кога покрадѣ ѹ сѣлѣ, да нмъ шконѣна палатнѣ, цю нмѣ ѹзми
 хѣса, и цю нмъ се ѹкрадѣ: ако ан шконѣна на палатнѣ, да нмъ
 палатнѣ господство ми, цю нмъ се ѹзми. и да нѣ палатнѣ
 дѣроччанинѣ ѹ трѣгнѣхъ господства ми. и кони се ю дѣ-

кроочанинъ закахиниавъ въ Новомъ Бродѣ, тѣмъ да зигне гра-
 да и чѣла; кто ли съ гостіе, и нѣсъ се закахиниавъ, да имъ
 ю на волн и цю имъ годѣ. и ако се разение дръво дѣровельчко
 въ приморіѣ въ владаніѣ господства ми, конъ ю законъ енавъ
 за този въ прѣе господѣ и въ цари Стефана и въ родителѣ го-
 сподства ми, свѣтаго князя Лазара, и свѣто починевъ господѣ
 и манѣ ми, кѣра Евросинъ, и въ господствѣ ми до днѣсь,
 тѣмъ законъ да ю и сѣди. и нѣо люенъ нѣа господства ми
 земаю ити въ Дѣровельчкѣ или сръенихъ или вавъ или чѣи годѣ
 чюокѣки на кѣнаю, кѣакъ да града свободно, да га не устанѣ
 господство ми ни кѣфаляа господства ми, и цю ю енавъ
 законъ при цари Стефанѣ и при родителѣ господства ми,
 свѣтѣмъ князи Лазарѣ, и свѣто починевъ господѣ и манѣ
 ми, кѣра Евросинѣ, и въ господствѣ ми до днѣсь, този да
 имъ ествъ и сѣди. и за тръговѣ поморскѣ, конъ съ въ владаніѣ
 господства ми, и славинѣ, кѣдѣ съ енавъ тръговѣ въ прѣе
 господѣ и славинѣ въ цари Стефана и въ родителѣ господства
 ми, свѣтаго князя Лазара, тѣдѣи да съ и сѣди, а лѣдѣ нигда
 да не воудотъ. и цю се при мѣгю сономъ дѣровельчанинѣ, или се
 кѣдѣ вѣинило въ сръенихъ или въ Дѣровельчкѣ, да се при прѣдѣ
 нѣисѣавъ дѣровельчанинѣ и прѣдѣ нѣхъ сѣдѣми, и цю сѣди
 нѣисѣавъ и нѣгове сѣдѣ, на томъ да стою: ако ли енъ и не
 хѣвалъ дѣровельчанинѣ стоити на тѣмъ сѣдѣ, да ю волевъ кѣи-
 сѣавъ и нѣгове сѣдѣ шноганъ сѣзати и дръжати, до гдѣ плаати,
 въ цю ю шѣгѣнѣ. а да тоганъ закона нѣ волевъ потворити кѣ-
 фалѣа ни владѣацѣ. ако се слѣчи смръть комѣ дѣровельчанинѣ
 въ земаи господства ми, цю ю нѣгове нманѣа, да за този
 не имъ посла господство ми ни кѣфаляа господства ми
 ни нѣа кто въ земаи господства ми, тѣмъ да си ю, комѣ га
 даа шизнъ на смръти, или дѣровельчкѣ. и да нѣ дѣровельчанинѣ
 послинога дара ни вѣствѣа нѣога кѣзъ нѣхъ волевъ, тѣмъ да си
 стою волевъ гредѣ кѣдѣ свободно еномъ тръгомъ. и шѣи
 хѣтѣ господство ми, аѣ ю конъ дѣровельчанинѣ комѣ дажѣнѣ,
 а или чимъ нѣнѣ, да се нѣи нѣствѣа, а да на тѣмъ дѣровель-
 чанинѣ нѣ волевъ питати, тѣмъ кто ю дажѣнѣ или чимъ
 нѣнѣ, шѣи да плаати и пѣти, а за нѣднога на дѣровельчкѣ да
 не прѣзѣма. и ако слѣчи господство ми, тѣи се свѣрю въ Дѣ-
 ровельчанинѣ, да имъ прилѣвѣмъ на .S. мѣсець прѣѣи

того, како да си изиди еси дѣрочани с ѿманими нѣ
 земаи господства ни споводно, по тѣмъ да нѣ рѣши
 господство ни. и молю, ерѣже извоантъ когѣ по мѣстѣ
 ти господина земаи сръбскии или когѣ шдѣ сыноу моу
 или шдѣ роду господства ни или иного когѣ, ерѣже изво-
 антъ когѣ, сѣмъ ении писанымъ не повторенъ быти нѣ
 паче потверженъ, ниже и господство ни не довори
 прѣжде насъ енишнѣхъ господъ записанъ. и сѣ записанъ писъ
 сѣ повелѣниемъ господина деспота Стефана въ мѣсто дѣди,
 мѣсца декемвриа .б. днь, въ славнѣмъ градѣ Бортѣ,
 индиктионъ .дѣ.

Милостию еажною господня есѣи земаи
 сръбскон и помурѣи и подѣнанскимъ странама
 деспотъ Стефанъ.

И сѣмъ записанъ милостникъ асгодѣтъ Богданъ и ча-
 никъ велики Христоуши и ерѣжда Милатошъ.

A tergo: Poneglia de signor despot de 1406, fo am-
 bassadori ser Marino de Resti, ser Mateo de Gradi.

Sigillum: † благоверни и христолюбивни господни дѣ-
 спотъ стѣфанъ — † и благоверни и христолюбивни сынъ вѣмъ стѣ-
 фанъ. Origin. membran. in с. г. archivio Viennae. Спомен. 90.

CCLII. (1405) 6914. 29. decembris. U Vlčem Trnu.

Gregorius et Georgius Branković cum matre Mara et
 fratre Lazaro confirmant privilegia Ragusii.

† По неизреченному милосердію владыки моего и
 раба Христоу моего моего господина Грѣгоръ и господинъ
 Гюргъ и сѣ господина и манеи ни господина Мларомъ
 и сѣ прѣвзлюбленныи наю братомъ Лазаромъ владѣю-
 щимъ нами земаи господина и родители нашего госпо-
 дина Бѣлка пишемо въ сѣдѣтельство еякому, како посла-
 ши елѣстѣи дѣрочании свои елѣстѣи покансаре к намъ, на
 име Марина Растики и Матка Градики, и донесши нѣ
 намъ записанъ господина великаго цара Стефана и госпо-
 дина свѣтаго князя Лазара и господина и родители нашего
 господина Бѣлка, како сѣ записали господина великаго царя
 Стефана и господина свѣтаго князя Лазара и господина и
 родители нашъ господина Бѣлка градъ Дѣрочанинъ: и мы

вндѣвши записанїа кыши речиньныхъ господь тѣмъгори
 шеравомъ и мы потерядисмо и шце кыши записасмо славе-
 ному градѣ Доуеровьникоу въ утверждѣннѣ. кьсако непо-
 колѣлемо, и швакон записасмо и оучинисмо: ако се оучини
 кон пра мѣгю дѣеровьчани и срьблѣи, да се постави половина
 соудни доуеровьчачѣхъ а половина срьблѣи, и да се прѣдѣ
 нилми прѣ, и да ѡ порога дѣеровьчанину нѣгова дѣржи
 дѣеровьчани, кон соу шнѣдизы, или кон се дѣеровьчани нагю
 оу напелажнѣмъ мѣстоу; ако ли оусхоте шкон свѣдочѣоу,
 или се прѣ, да постави половиною доуеровьчани а половиною
 срьблѣи, а шдѣ шнѣхъи свѣдоу да нѣ волиѣ ни нѣдѣи
 шѣѣкы; ако ли ѡзнимаю кою проу саси съ доуеровьчани,
 такоу да се сѣди, како и срьблѣи, половина сасѣ соудни а
 половина доуеровьчани; и да не познѣи срьблѣи доуеровьча-
 нини на соудѣ никамо тѣкмо прѣдѣ шнѣи соудѣи, такоу и
 саси да се проу прѣдѣ шнѣи соудѣи, а да се не моуѣ-прѣдѣ
 насѣ ни прѣдѣ кѣфалю нашѣа. и ако кон доуеровьчанинѣ коу-
 ни кони, и шноган кони ѡхвѣти срьблѣи или сасинѣ, и рече:
 оукраденѣ ми ѡ или гоушнѣ, да се шдѣкѣи дѣеровьчанинѣ,
 како нѣ свѣтъца шномоу коню ни гоусѣ ни тѣѣи, ноу га
 ѡ коупилѣ, ако коудѣ драго ѡзѣти срьблѣи шноган кони, що
 коудѣ далѣ дѣеровьчанинѣ за шноган кони, тозы да моу
 вратѣ, а кони личного да нѣ волиѣ ѡдрѣжѣти; и гдѣ стане
 дѣеровьчанинѣ на станѣ, ако коудѣ шнѣ прѣво сталѣ на
 шномъи станѣ, да нѣ волиѣ срьблѣи стоимѣ кѣѣ нѣгова
 хотѣнѣ, докѣи шнѣ стѣи шнѣдѣи; и кон годѣ доуеровьча-
 ницѣ идѣ сѣтрѣи шномъ или сѣтрѣи по трѣговѣхъ по
 зѣмѣи нашѣи, како нѣ ѡ былѣ законѣ прѣге за тои оу прѣи
 господѣ ѡ великаго цара Стефана и оу господина свѣтаго кѣнѣ-
 ва Лазара и оу господина и родѣи нашѣа, господина Бѣлка,
 такоу да нѣ ѡ и сѣди законѣ; и що да дѣеровьчанинѣ
 срьблѣи своѣи нѣмѣи оу вѣроу, ако моу зашнѣи срьблѣи,
 и рече: нѣси ми далѣ, да рече доуеровьчанинѣ своѣи вѣ-
 роу и доушоу, що мѣ ѡ далѣ добитѣка, да моу плати;
 и коудѣ нѣоу дѣеровьчани по зѣмѣи по нашѣи сѣтрѣи, гдѣ
 га оуѣи гоусѣ или покрадоу га оу сѣлоу, да нѣ плати
 школини, що нѣ оуѣи гоусѣ или нѣ се оукраде: ако ли
 нѣ не плати школини, да нѣ плакю и Грѣгоури и вратѣи

момъ; и да нѣ намета доуѣровчаномъ оу тръговецѣхъ оу нашонъ
 земьли; и кон се соу доуѣровчане забациннали по нашихъ
 градовѣхъ, тизн да зигю градове и да чюеаю: тко ли соу
 гостинѣ, и нѣсоу се забациннали, да имъ ю на волн, како
 имъ годѣ; и ако се развѣши дрѣво доуѣровчко ѱ приморню,
 що оутече оу нашоу земьлю, кон ю былъ законъ за тозы оу
 прѣксѣ господаѣ ѱ господина великаго цара Стефана и оу го-
 сподина свѣтаго княза Лазара и оу господина и родитѣлш
 нашего, господина Вѣлка, тѣзы законъ да ю и сѣди; и тко
 си люби ити изъ наше земьли оу Доуѣровчинкѣ или сръбникѣ
 или влахѣ или чин годѣ чловецѣ на коупѣлю; вѣсакъ да нѣ
 свободно, да га не оусталимо мы ни кѣфаліѣ наше ни нин
 тко; а що имъ ю былъ законъ при господиноу великомъ
 цароу Стефаноу, тѣзи и сѣди. и за тръгови поморьскѣ и за
 сланице, ако ни богъ поможе, терѣ боудѣ тоудѣзы наше вла-
 даниѣ, коудѣ соу были тръгови и сланице оу прѣксѣ господаѣ и
 оу цара Стефана, тоудѣ да боудоу и сѣди, а инѣдѣ да не боу-
 дѣ нигдѣ. и що се при мигю собою доуѣровчане, или се боудѣ
 зчинило ѱ сръблянхъ или оу Доуѣровчинкоу, да се при прѣдѣ
 кѣнѣсѣлоу доуѣровчкымъ и прѣдѣ ихъ соудѣлами, и що
 соудн коуѣсѣль и нѣгоуѣ соудѣ, на томъ да стоѣ: ако ли
 бы не хѣтѣль доуѣровчанинъ стоѣти на шномъзы соудѣ,
 да ю волинь коуѣсѣль и нѣгоуѣ соудѣ оноган свѣзати, докѣ
 плати, що ю шсоугѣнѣ. а тогазы закона да нѣ волинь по-
 теорити кѣфаліа ни владальцѣ ни ѱ Грьгѣрь ни братѣ ми
 Гюргѣ ни госпоги манка наша ни братѣ мон Лазарѣ. и ако
 се слѣчи доуѣровчаниноу смърть ѱ земьли нашон, що ю
 нѣгоуѣ иманинѣ, да за тозы не имамо посла ни ѱ Грьгѣрь
 ни ѱ Гюргѣ ни ѱ госпоги Лазара ни ѱ Лазарѣ ни мон кѣ-
 фаліа ни нин и тко, тѣкѣмо да ю, комоу га да шнѣзи на
 смърти, или доуѣровчкѣ. и да нѣ доуѣровчаномъ послѣ-
 ного дара ни оузѣти ного бѣзѣ ихъ волю, тѣкѣмо да си
 стоѣ воли гредоу вѣсоудѣ свободно своимъ тръгомъ. и шнѣ
 оушотѣ господѣство ни, ако ю кон доуѣровчанинѣ комоу
 дѣлѣнь или чинѣ кѣнѣ, да се шнѣ истѣцѣ, а да на шномъ
 доуѣровчаниноу нѣ волинь питати, тѣкѣмо тко ю дѣлѣнь
 или чинѣ хѣнѣ, шнѣ да плати и пати, а за юдѣноу на
 дроугомъ да нѣ прѣоузма. и ако се слѣчи, терѣ се свѣдино

съ Дочеревънникомъ, да нмъ приповетмо на .Ѣ. мѣсеца прѣге того, како да си изыдоу въси доуеробачане изъ зямльи наше сегоподно съ нманннѣмъ. и писа се снѣ мнлостъ повождѣннѣмъ господина Гръгоура и господина Гюргеи и господа Мадре и господина Лавара: оу Блъчѣмъ Тръноу мѣсеца дѣкльмьрѣа .ка. днь въ лѣто .хѣцадѣ.

И снѣмоу записанню мнлостинни Муханъ Коузьминъ и чѣлннкъ Стѣфанъ и воєвода Доукачъ и чѣлннкъ Мѣлннъ.

A tergo: Ponaglia de signori Ggurg e Gurag e Lazaro e madona Mara de 1406; fo ambascadori ser Marino de Basti, ser Mateo de Gradi.

Sigillum: вѣкъ. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Сюмен. 91.

CCLIII. (1407) 6915. ind. XV. 5. januarii.

Stephanus, Serbiae despotes, chrysobullo plures donat pagos monasterio magnae Laurae.

Initium: Γεγκλος ουκω и всмирноє съставленіе жѣ.

In mon. magnae Laurae in Atho. P. Uspen. 174.

CCLIV. 1409. 4. decembris. Pod Visokim.

Stephanus Ostoja, Bosnae rex, confirmat privilegia a regibus Serbiae, Basciae et Bosnae concessa Ragusio.

Ба нмѣ вѣдѣца и сына и сестого дѣха аминѣ. ми прнсѣнтѣан и вѣннѣтѣки господинѣ Стѣпанъ Остоѣ, мнлостню вѣжнромъ крааъ Босънѣ и к томѣ, нншѣ и даю ва сѣмднннѣ вѣсакомѣ, комѣ се подоба, како княза и вѣа опѣкннѣ града Дѣверѣвннѣа дослашѣ крааѣвѣствѣ ми Рѣсѣка, ннхъ саѣгѣ и лѣгофѣта, моле и просѣ, да нмѣ крааѣвѣство ми с госпonomъ крааѣнцомъ, кѣрѣ Кѣѣномъ, и са вѣзълѣбелннѣмъ снномъ крааѣвѣства ми, господинномъ Стѣпаномъ, и съ вѣлѣможамн рѣсѣга нншѣга босанѣскога потѣрднмо, вѣтановнтнмо вѣс поѣдѣи и заянѣаннѣхъ, доѣрѣ законѣ и сѣвоѣдѣчннѣ, коє сѣ нмалн с прѣко внѣвшомъ госпonomъ сѣрѣскомъ, рѣнѣшѣкомъ и вѣсанѣскомъ: и ми вѣднѣшѣ ннхъ прнѣанѣнѣ, правѣ, поѣдовѣнѣ и вѣс поѣтѣнѣ проѣанѣнѣ, нмѣвѣшѣ сѣнтѣ и цнѣа згоѣвѣрѣ с рѣчнннѣмн: прнсѣнтѣомъ госпonomъ крааѣнцомъ, кѣрѣ Кѣѣномъ, и з господинномъ Стѣпаномъ и с вѣлѣможамн рѣсѣга

нашега босаньскога створе многость краљевство ми князь,
 властеломъ и всои опѣнини града Дубровьника за нихъ
 судѣиство и амбава прииднию, почтити люба, пона-
 вляюти потвердисьмо, зкриписьмо и зстановитисьмо, паче
 и ошъ боге изправисьмо по сѣмъ нашимъ листъ подъ нашомъ
 висѣломъ пчатыю все и есакогъ побеле, листе, записе, добре
 законъ и слободышине, кое съ имамъ и кое имаю. шда постанитъ
 з господомъ сребскомъ, рашькомъ и босаньскомъ, кон съ
 господомъ до данашнаго дни, и русагомъ краљевства
 босаньскога нима потверденими, да нма съ тверде, крякы
 и мичимъ непорочни до дни и до вика ни нами ни нашими
 посандьними, паче да нма съ ѿ всемъ тверде и становите,
 и по речномъ Руськѣ князь, властелъ и еса опѣнина града
 Дубровьника потвердию краљевствѣ ми все и есакогъ побеле,
 кое ѿ зчинилъ и записалъ градь Дубровьникъ краљевствѣ ми,
 да съ краљевствѣ ми тверде и непорочни до дни и до вика,
 ротичъ се на светомъ евангелии, да ни поколениемъ. и кади
 краљевство ми више писанно потверди, тѣмъ вихъ властелъ
 и есаможанъ краљевства ми, кон се ротисьмо на светомъ
 евангелии и на насънимъ и животворещимъ красти христеви
 и еа четирѣ евангелии и еа два на дѣти ерховьникъ апѣ-
 столъ и еа три ста и осамъ на дѣте светихъ отацъ, нже сътъ
 еа Никсею, и еа все свете шда вика когѣ згодивше и еа дѣше
 нами, кѣ все више писанно хоѣмо сахранити, и да ни
 пртворено нами и нашими посандьними до вика: а во тѣ
 се ротиче, и нацрьдо. азъ присвѣтъли господинъ краљъ
 Стефанъ Остоѣ, присвѣтъла госпоѣ кралица кѣръ Кѣрка,
 вазмолени синъ краљевства ми господинъ Стипанъ и
 князь Стипанъ Остоиѣ, наше дворяски, князь Твертко,
 синъ Владисава Чръчиѣ, князь Стипанъ и князь Остоѣ
 Тепьчиѣ, князь Бѣжашинъ Млатьковичъ, нѣти краљевства
 ми, князь Грыгоръ Галещиѣ и князь Драгичъ Голѣзловичъ
 и князь Блатько Оцатовичъ. писанъ подъ Бисокиимъ ѿ анто
 рождества христова тисѣщно и четиди ста и дѣсто анто,
 мѣсца декамьбра четверти данъ. а зписа вазмолени лого-
 фѣтъ краљевства ми Томашъ Бѣжанинъ.

† Прѣскѣтали господинъ Стефанъ Остоѣ,
 краљъ Боснѣ и к тѣмъ.

A tergo: Priuilegio del re Ostoià per confirmation de li priuilegii et usanze de li soi antecessori.

Sigillum, cujus inscriptio latina illegibilis. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Сномен. 92.

CCLV. 1410. U Dračevici u Novom.

Sandalj vojevoda promittit matrem suam Anka se in domo sua habiturum.

† Еа нмѣ шѣца и снна и свѣтога дѣха аминѣ. ми војевода Сандаљ даймо знати есакомѣ, комѣ се подова, по сѣмѣ нашѣмѣ листѣ, и приѣ кога шѣ листѣ приѣде, да примама и примихѣ, кѣмѣ се и заклѣх се богомѣ живимѣ и есими неѣа вѣгодници и вирома, кою вирою, и дѣшомѣ мошма матери ми богомѣ даннон госпои баници Пинци на то, да ю примама за матерѣ, ка ме естѣ родила, а како да ми есамѣ безвѣгришни, прави и почтени синѣ са есакомѣ почтеномѣ любавѣю и приѣзанню, доверимѣ хотиннемѣ, како тѣнеѣ синѣ матери, ка га е родила шѣ сѣца свога, и да ю хѣмѣ храними и почтовати како матерѣ, ка ви ме родила, и да е не ѣмѣ вѣстави ми за живота мога и не ни за чинюре воли ни за коюре рѣчѣ сѣган свѣта воли ани неволи ни за благо ни за граде ни за еднѣ стѣарѣ рѣченѣ матери мое госпои банице Пинке, ни не кѣмѣ ни не шѣкни ни не вѣдрѣжаниѣ, дома не и нашѣга, како пристон синѣ в матери свое до лахѣа и до тѣшка вѣремена и до есѣга, цю прихѣоди, до коли ви не било матери ми, рѣченѣ госпои банице Пинке, свѣроѣмѣ мани таково вчиненнѣ, како ви могли рѣчи довери лѣдиѣ, ки се именѣю шѣ Босне и шѣ Хрѣватѣ и шѣ Бѣнѣтка и шѣкни дѣвѣровачке, да е за то подовно вѣстави синѣ матерѣ свою; и чѣса богѣ не допѣсти, ако ви се згодила смѣртѣ Катарини, да не имамѣ довести в кѣмѣ в свою нѣне жѣне на мѣсто госпои Катарини за живота госпои банице Пинке, и да не ѣмѣ ни цюре вчинити свѣроѣмѣ почтени рѣченѣ ми матери госпои банице Пинке хотиннемѣ или знаннемѣ мошма. и на есѣ тон тако ви примамо, да вѣрока не морѣмо ни ѣмо вчинити ни ѣмо томѣ погришнѣти шѣдѣченнемѣ и неприѣтелски вчиненнемѣ на шѣдѣченнѣ шѣ матери мое рѣченѣ госпои банице Пинке, до коли ви тѣми странами именѣваннѣми вѣгѣра не вѣсѣндѣчина

ТАКОВА КРИВЕННА, ЗА КЪ ЕН ТРИЕН УЧИНИТИ СИНЪ К МАТЕРИ ЗАВЪ
КОЛЪ АЛН ШДЛЪЧЕНИИ ШДЪ НЕ. И ТО ВСЕ ЗГОРА ПИСАНО ТЕРЪШ И
ПОТЕРДНЪХЪ ВПРОМЪ МОШМЪ, КОМЪ ДЪШН СПАСЕНИИЪ ИЩЪ, И ЗА-
КАННАМЪ СЕ ВА ГОСПОДА БОГА И ВЪ ПРИЧЕСТЪ ЕГО БОГОМАТЕРЬ
И ВЪ ЧЕТИРИ ЕВАНГЕЛИСТЕ И ВЪ ДЕА НА ДЕСТЕ АПЪСТОЛА И ВЪ
СЕДАМЪ ДЕСТЪ ИЗБРАННЪХЪ И ВЪ ВСЕ БОГЪ УГОДИВШЕ ШДЪ ВЕНКА.
И АКО КЪ ТЪ ВОЕВОДА ГАНДАЛЪ ШЕОН ЗГОРА ПИСАНО ПОТВЕРИТИ
АЛН НЕ ТРПНТИ, ДА ИМАМЪ ПРОКЛЕТКО ШДЪ БОГА ЖИВА И ВЕНЪХЪ
ЗГОРА, ИМЕНОВАНИХЪ, И ДА СЕ ШДРЕКЪ БОГА И ВЕНЕ, КЪ ВЕНЮЮ,
И АНГЕЛА ПРАВОГА НА ДАНЪ СЪДНИ. ПИСАНО ВА ЛИТО РОЖАСТЕА
ХРИСТОВА ТИСЪЩНО И ЧЕТИРИ СТА И ДЕСТО ЛИТО Ш ДРАЧЕВИЦИ Ш
НОВОМЪ Ш ПРЕН ШТОРНИКЪ ПО СРНОПОСТИЮ.

Спомен. 93.

CCLVI. 1410. 31. decembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii Bosnae regi Ostojae reddunt tributum, domum et agros in Primorje, ipsumque et filium ejus Stephanum et stirpem virilem inter nobiles et senatores Ragusii recipiunt.

ВЪ ИМЕ ВЕЛИКОГА САВАШТА ГШЛЕМОГА, ГОСПОДА БОГА НАШЕГО, РИКЪ ЖДЕ ВЪ НАЧЕТАКЪ ШТЬЦА, ВЪ ИСПЛЪНЕНИЮ СИННА, ВЪ СВЕРШЕНИЮ ВСЕПРЪКСВЕТАГО ДЪХА. Ш ВЕЛИКОСЛАВНА, ПРЪКСЕТАМЪ ТРОНЦЕ, СЛАВА ТИБЕ, ВЪ ТЕ БО КРЪСТИХОМО СЕ, И ТОВОЮ ПРЪМНСМО БОЖАСТВЕНЮ БЛАГОДЕТЬ, СПОДОБЛАШЬЮ НАСЪ ПО СВОЕМЪ СЛАТКОИ И НЕИЗЪРЕЧЕНОИ МИЛОСТИ ШЪЗДРЪЖАТИ И ПРАВЕНТИ БОГЪ ЛЮБИМИ И НИМЪ НААМЪ ДАРОВАНИ ГРАДЪ ДЪВЕРЬВНИКЪ, СЖЕ ИЕСТЪ ШЧАСТЕЪМЪ НАШЕГО, И БЪДЕ БОЖИЕМЪ ИЗЪВОЛНЕНИЕМЪ ВЪ ПЛЪНИ ДРЪЖАВН, Ш СКИМЪ БОГА СЛАВЕЩЕ, ИЗЪКОЛЕ БОГЪ И ВЕЛИКА КРАСНА ЛЮБАВЪ ПРЪКСВЕТАЛОГА И ПРЪКЕСОКОГА ГОСПОДИНА КРАЛИ ШТИФАНА ШСТОЮ, И ДОСЛА К НАМЪ КНИЗЪ И ВЛАСТИШМЪ ГРАДА ДЪВЕРЬВНИКА СВОЕ ВЛАСТЕЛЕ И ПОКАНСАРЕ, КНИЗА ХРЪВОИ БИГНОВИКИ И КНИЗА ТОМАША БЪКНИКИ, И ПО РИЧЕНИЕХЪ КРЪЛЕВСТВО МЪ ИСКА И ПРОСИ ШДЪ НАСЪ, ДА Ш ШНО ВРЪМЕ, КАДЕ КРАЛЕВСТВО МЪ НАМЪ РАТЬ ЗАДА, А БЕЗЪ НАШЕ КРЪКНИИ, ДА ШНАИ РАТЬ НАИ КОИ ГОДЕ ЗЛОБА НАИ ЗЛА ВОЛИ, КОИ Ю С ОНОГА ШЗРОКА ВЕНА, ДА СЕ ШНОИ СЕИ ШСТАВИ, И ДА КРАЛЕВСТВЪ МЪ ДОХОДАКЪ И ПОЛАЧЕ Ш ДЪВЕРЬВНИКЪ И ДИЛЕ ЗЕМАЛЪ Ш ПРЪМОРЕЮ ДАМО, И ДА ГОСПОДИНА КРАЛИ ШСТОЮ И НЕГОВА СИННА ГОСПОДИНА ШТИПАНИ

прѣмемо за наше властеле и вѣнчаници наши, и да си ѿ волиши
 прѣти ѿ Дѣровеникъ з госпогѣмъ кралицѣмъ Кѣшевѣмъ и
 снѣмъ реченимъ и з днѣшѣмъ, комъ ѿсѣ, и комъ ен се прѣ-
 родила. и ми господинѣ князь и властеле и вса шкѣнна града
 Дѣровеника, видѣвъ како господа рѣсага босанскога шпѣтъ
 хотѣше и полюбѣше господина краля Ъстою за свога го-
 сподина, и к томѣ смисливъ и смотрѣвъше великъ, краснъ и
 почтѣнъ любавъ, кою е кралевѣство и великожи рѣсага босан-
 скога имали вѣзда к намъ, на славу и ѹзвѣщенію господина
 краля Ъстою ѹчинисмо ш рати и ш конѣи годѣ зложѣ, комъ
 ѣ с тога ѹрока била, все встависмо, да нѣмъ вѣкѣ ш томъ
 ѹспоменѣтъ, полачѣ кралевѣства ѿ Дѣровеникъ и дохотѣ и
 днѣ земавъ ѿ Прѣморью шѣтъѣмо дати кралевѣствѣмъ мѣ по-
 чинъ и шѣнчаю, како смѣ прѣ сега листа миръ и вѣчнъ
 любавъ имали, поста(вѣ)ли и записали са кралевѣствѣмъ и
 рѣсагомъ босанцемъ. и шдѣ данасъ на прѣѣда прѣмисмо го-
 сподина краля Ъстою и негова сина господина Стѣпана и
 ѣнѣ дѣтѣ, комъ ен се прѣродила ѿ реченога господина краля
 Ъстою, и ѹнѣчѣ и прѣнѣчѣ, що ѣ по мѣшкѣмъ колѣнѣ, за
 наше слатѣ и много почтѣнѣ наше властеле и вѣнчаники, какото
 и ми властеле дѣровѣчѣи. и словѣдѣшнѣ да си имамъ с
 дѣшѣмъ, комъ сѣ и комъ ен се прѣродила ѿ реченихъ, и с имѣ-
 нѣмъ, комъ ен доисли, какото и дрѣга господа босанска,
 конъ сѣ ѿ наше мѣсто прѣходили. и на сѣмъ вѣшѣ писано ро-
 чѣсѣмо сѣ азъ князь са избраними властѣли, закамѣмо сѣ на
 свѣтомъ и живѣтворѣшѣмъ крѣжѣ хрѣстовѣ и вѣ .д. ѡван-
 тѣлисте и вѣ .вѣ. вѣрѣхѣнѣхъ свѣтѣхъ апѣстѣлѣ и вѣ .тѣ.
 свѣтѣхъ штѣцѣ, нѣжѣ ѡсѣтъ на Никию, и вѣ сѣмъ свѣтѣ шдѣ
 ѣмѣка богѣ ѹгодѣше и вѣ дѣшѣмъ наше, ѡко сѣмъ вѣшѣ писано
 хѣкемо сѣхранити до днѣ и до вѣка. аѣо тѣо сѣ рѣтише:
 на прѣво господинѣ князь Никола Гѣчетѣкъ, и властѣле изѣ-
 брани: Дѣвѣ Каликѣвѣкъ, Лѣка Бѣвѣнѣкъ, Бѣлѣхѣ Сорѣгѣчѣвѣкъ,
 Пѣско Гѣндѣвѣкъ, Гѣмѣко Гѣчетѣкъ, Мѣхѣчѣ Лѣкарѣвѣкъ,
 Нѣкѣша Пѣвѣнѣкъ, Нѣкѣша Грѣвѣтѣкъ, и сѣмъ сѣ писѣ вѣ изѣ-
 бранимъ полачѣ и вѣнчѣице вѣголюбѣнимаго града Дѣровеника на
 го... вѣ лѣто рѣжѣства хрѣстова на .чѣтѣ. лѣтѣто, мѣсѣца
 дѣкѣмѣрѣмъ на .лѣ. данѣ. а ѹписѣ Рѣско логофѣтъ. бѣжѣ
 помѣнѣи гѣ.

Cod. ragus. fol. 69. b.: MCCCCX. a di 31. deçembrio;
privilegio fato a re Ostioia e ritornato li palazo e li tributì e
fato de consiglio colì soi fioli e sucesori maschuli.

CCLVII. (1410) 6919. 14. octobris. Peé.

Georgius, Serborum despotes.

Sine sigillo. Origin. chartac. in mon. S. Pauli in Atho.
D. Avraam. Опис. 75. Св. Гора. 118.

CCLVIII. (1412) 6920.

Stephanus, Serbiae despotes.

Въ дни благовѣрнаго и христолюбиваго господина деспота Стефана вѣсѣмъ сръбскимъ и подубавскимъ землямъ въ .пд. лѣто царства его писа се кнѣга сѣ рѣкою грѣшнаго еромонаха Іоана въ поустыни лѣшанской, господина деспота самого повелѣши. крѣзь же лѣто тогда тѣ чаше лѣто .хсѣк., инд. .г.

E libro manu scripto monasterii S. Pauli in monte Atho. D. Avraam. Опис. 74. Св. Гора. 117.

CCLIX. (1413) 6922. 3. octobris.

Stephanus Gregorius Branković cum matre et cum fratribus Stephano Georgio et Lazaro donant monasterio S. Pauli in Atho quosdam pagos, et promittunt se eidem monasterio quotannis soluturos esse viginti libras argenti.

† Иже въ нѣбѣхъ въ бытіи вѣса преедѣи неизреченною мудростію, творче и сдѣтелю видимымъ и невидимымъ вѣсѣмъ, иже на небехъ и на земли, отъче возмачани и непостижне и недомислене и самѣмъ тѣмъ зримымъ силамъ иже на небехъ твоѣхъ прѣдѣстоющимъ и на земли испальнующимъ божественнаа ти повелѣніа, сыне съезначани и съпрѣстоли штецоу, дѣше сестын, иже въ штеца исходи и на сыноу почиваши си, единчѣстне и съпрѣстоли и съпокланяемъ и съславимъ штецоу и сыноу, боже единын, иже въ трѣхъ лицѣхъ познаваемъ и покланяемъ, тебе припадаемъ, тебе молимъ се, многости въсприѣти просимъ ѡ нашихъ грѣхопадѣніи въ тебе, благого чловеколюбца, бога нашего, тыи ко рекъ еси, ѡ владыко, твоими прѣ-

свѣтъми и слаткыми|вѣсти: просите, и примете, и ищите, и
 шерѣсите; сегоу божественномуу и прѣсветомуу и слатко-
 вѣщанномуу глаголю твоему послѣдоюще и мы рабы твои
 съ змыслииеніемъ припадающе азъ раба твои Стефанъ Гръ-
 гоуръ съ господомъ и манкомъ ми и съ възлюбленными бра-
 тиями моими, Стефаномъ Гюргемъ и Лазаремъ, малаа при-
 носим ти твои шть твоихъ, тѣхъ, ш владыко, приводиши
 ти въ молитеу прѣподобнааго и вогоноснааго штьца на-
 шего Павла, проснишаго въ постѣ, нже въ Светки Горѣ Ядо-
 на, шко да молитеами юго подаси намъ вставленіи грѣ-
 хомъ, и сподовыши насъ деснааго ти прѣдъстоини въ
 вѣторѣмъ и страшикѣмъ твоимъ пришьстей. сего ради и
 принесохомъ снѣ приношеніи храмуу свѣтаго и прѣподоб-
 наго штьца нашего Павла нже въ Светки Горѣ: селу Добра-
 шевце на Дринице с мѣгыми и с правниами села того, селу
 Бранинъ Долю на Лавоу с мѣгыми и с правниами села то-
 го, селу Патенколу ѿ Троуповщини с мѣгыми и с правниами
 села того; и шце к томуу два десети антръ сребра на всако
 годице да даемо шть наше коуке монастыроу свѣтаго Павла.
 къ сегоу же мы прилежнымы моливиеніемъ, аще кого благо-
 волитъ богъ шть рода нашего господьствовати или много
 кого шть христіюениныхъ господъ въ мѣстѣхъ тѣхъ, идеже
 се приношеніе шерѣтает се, того шко брата нашего мо-
 лима, съ оумнаиеніемъ прѣдъвъзвающе и молище, снѣ-
 моу нами записанномъ: овщезиѣластоу поустини свѣтаго
 Павла нештыемлемоу ни поврѣжденноу быти ни ѿдино-
 муу шть снхъ, ноу паче волшми потерѣждати по законѣхъ
 божественныхъ, шкоже юсть писанно: възложимаа богемы
 и свѣтымъ юго не штыемлите; аще ли кто шерѣцит се та-
 вын, діаволима оухыщирѣниемъ обьяет ослѣпленна, и раз-
 орить снѣ, или что штиметъ шть зде въписанныхъ шть
 монастыра свѣтаго Павла, такоааго да разорить господъ
 богъ и прѣчистаа вогомати зде и въ воудощимъ вѣцѣ въ
 вѣчнѣи моуцѣ, и да иматъ оучастіе съ распяшимъ го-
 спода нашего Ісѹ Христа и съ рекшимъ тогда: крабъ юго на
 нѣсь и на чедѣхъ нашихъ, и да моу юсть соупрѣникъ зде и въ
 воудощимъ вѣцѣ свѣтын и прѣподобныхъ штьца нашъ
 Павелъ поустинножитѣль. и снѣ вса съвершише се и запи-

самъ при старомъ крѣ Ошадочау въ лѣтѣ . . . . . мѣсца
октомберѣмъ . г.

Смолен. 175. Cf. sequens diploma.

CCLX. (1413) 6922. 3. octobris.

Gregorius Branković cum matre et fratribus Stephano
Georgio et Lazaro.

Sigillum aureum: какъ. Origin. membran. in mon. S. Pauli
in Atho. D. Авраам. Опис. 76. Св. Гора. 120. P. Uspen. 174.
apud quem initium: Иже отъ немытіа въ кытіе кса причесдіи.

CCLXI. (1413) 6922. 15. novembris. Vuči Trn.

Georgius, Serborum despotes.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. S. Pauli in
Atho. D. Авраам. Опис. 75. Св. Гора. 118. P. Uspen. 175.
apud quem initium: Иже отъ немытіа въ кытіе кса причесдіи.

CCLXII. (1415) 6923.

Stephanus, Serbiae despotes. Chrysobullon de agris
monasterii magnae Laurae.

In mon. magnae Laurae in Atho. P. Uspen. 175.

CCLXIII. 1416. 3. maji. Na Klisi.

Ivanis, Cetinae comes, confirmat jura Almissanorum.

Mi Iuanis, ban, chnez ceti(n)schi, chlischi i ramschi
i omischi, damo viditi suachomu, comu sse dostogi, i prid
eoga tai list pride, da razumifsi i razgledausi mi neuoglin
(i t)rudno stangie plemenitih gliudi omissani, ca ssu inili
terpechi v ona minufsa nemirna vrimena, hotiuchi gnim ot
togai nichu pomoe i polacsizu vciniti, cacho da bi oni mogli
opet pristati cha onomu suomu dobru stanu, priasmo gnih
plemenite gliudi omissane na ualstito sue v. . . asce v nase
ruche i nassu obaru sa suim gnih dobum, blagem, imingiem,
i obitamo im se nasom virom i rotom i nase gospogie Al-
(s)abete i suih nasih dobrih gludi, chacho d(a ih) hochiemo
vderzati i braniti v gnih starih zachonih i u praudah na(u)ad-
nih, v chih su stali za starih chraglief i gospode, onache
cha(c)o im se vzderzi v gnih starih listih i breuelezih, da

ih taardimo v (s)uñh gñih ìminah i cõtarih, cæho su do sale stali, i da im ne chiamo (ni g)edne nouschine i ni gednoga nouoga hexzacongia vciniti ni stauiti, pacech hochiemo pomagati i braniti suprotch suacomu onomuig, gdo bi gim (ho)tio necho hexza(co)ngie ili hndo vei(niti), i da se ne bogie od (nas) ni od nasih gludi (ni)gedne zauertize (ni nige)d-noga huda. za to (pro)simo sfacoga nas(ega) priateglia da ih... porucene a slugam... nom..... nasim olmischim sadagnim i suim napreda (bu)duchim zapouidamo vele tuardo po tome nasemu otvorenomu listu, da gih imate pomagati i braniti suprotif sfacomu, gdo bi gim hotio hudo cho vciniti, i da gih nimate vsilouati ni nignedne zauertize ili brezzacongia nad gnimi vciniti, da gih imate na puni i suetseno vderzati v gñih praudah i zachonih gñih starih, cæho smo gori rechli v tom listu. i na to gim dasmo tai nas otuorbeni list pecatom nasim zlamenan zueclim. pisan na Chliti treti dan miseza mazia pod liti gospodigni.

Ex apographo saec. XVI. archeographi sine dubio cyrillici: *Exempla priuilegiorum Almissee scripta illirice.*

CCLXIV. 1418. 23. martii. Bihac.

Ostoja, Bosnae rex, abolet portorium a mercatoribus ragusinis solvendum in Popovo.

Въ имя отца и сына и святаго дѣха: аминь. ми господинь краля Остои, милостию божиюми краля сиѣн Босне, хумскон земли, прѣморью и донемь краемь..... Усери, Боже, подрѣню и к томѣ, даемь виденію всакомѣ, помис се достон, прѣ. да кога изиде сан нашъ листъ штевориъ..... да.. а по семь нашимъ листѣ, како ѣ господинь краля Остои створиъхъ милость моюми прѣи(тѣлюма) дѣрочанима, кою им ѣ постави(а) царѣиъ Гръбръ Николинъ з Поповска.і:.... за господина краля Грътка ни за краля Дѣншѣ ни за мене..... Гръбръ да веки царѣиъ шиди ни гдѣ право не внаа... ѣ свръгохъ. вписано з Бишчѣ рожастка христовъ на лѣтѣи. лѣто, мисца (марта) .нѣ. данъ.

Cod. ragus. fol. 100. a.: MCCCCXVIII. die XXIII. marzo, privilegio, che fece re Ostoia a Raguxi, che no sia dacio a Popova a Biss...

CCLXV. 1418. 6. julii. Ragusii.

Gregorius Vakosalié tollit portorium institutum in
Ston.

† Еа име бога шца вседръжитела, да естъ памятно
вечно снмъ записаннемъ: ꙗко кнезь Грегѣрь Вѣкосалиѣ даю
ѡ сѣи дини есакомѣ, како по наводѣ зла чловека поста-
вихъ прицтономъ на Завлатѣ царинѣ, тко годн гредѣ ѡ
Стоѣмъ или дѣровчанинѣ или владѣхъ или сѣланиѣ или тко
нинѣ, и такои и-Стона, да владѣ царинѣ, и тѡмъ еидиниѣмъ
донде властелѣмъ и господи дѣровчанкомъ, и шни милостие
послалше и многичи ка мни по своиѣхъ листиѣхъ, да тѣи ца-
ринѣ сѣрьгѣ за то, ꙗко право нѣе вѣла шни прицтономъ. ꙗ
еидиѣ и сѣланиѣ нѣхъ почтено вѣсани и нѣхъ влатко: и
много милостие мнѣ приманиѣ и записаниѣ за себѡга сѡтчи-
кѡра врата и сѣчанѡга дѣровчаннина и гражанина: хотиѣхъ
и владѣчѣхъ ѡ сѣдчанѣхъ скровищѣхъ сѣдѣчѡмѡго, и мнѡ
говори сѣти псалмиста Давидѣ: довери поденгѣ поденгоучѣ,
и пондохъ ѡ слави градѣ дѣровчанскѣ к мѡмѣ врати мѡи
мѡмѣ приѣтелиѣмъ, и ѡ мѡмѣ сѣдѣ еидиѣше, ꙗко нѣма
нѣе ѡгоднѣ шни царина да естъ прицтономъ на мѡмѣ земли,
и познавши до истинѣ, да таѡ царина нѣма енти прицто-
номъ, и шцѣ шдѣниѣ еидиѣ записаниѣ госпѡкѣ присента
госпѡкѣ кралицѣ Елиѣ, еидиѣ господина присентаѡга и почтѣ-
нога помѣнѣтиѣ господина краля Давидѣ, ѡ коѡмъ се ѡдрѣжи,
да прицтономъ на шдѣномъ мѣстѣ не нѣма енти ни да еидѣ
шдѣна царина, ꙗко ѡ Стоѣмъ или и-Стона гредѣ, за то ꙗко
никогда нѣе прѣво вѣло, и всѣ тѡмъ еидиѣ и разѡмѣсѣѣ ѡ
сѣдѣчѡмѡмъ шандѡхъ и шѣландѡхъ, да шни нигдѣ приц-
тономъ царина не нѣма енти, толико на шниѣхъ, кон гредѣ
приѣ мѡи земли ѡ Стоѣмъ, колико кон гредѣ и-Стона приѣ
мѡи земли, и за то сѣрьгѡхъ ю, да е вѣѣ ѡ вѣкѣ не еидѣ,
ꙗко шѣландѡхъ за истинѣ, да нѣма енти шдѣна царинѣ
прицтономъ. а тѡмъ дошадѣ ѡ дѣровчанѣхъ записанѣхъ и по-
териѣхъ, а вадѣи тѣи вѣхъ са мнѡмъ ѡстоѣмъ Пѣлѣвниѣ,
Хрѣвниѣ Нѡстадинѣ и Красѡмъ Нѣлѡвниѣ. анта госпѡ-
динѣ .чѣни. мѣсто, мѣсѣца аѣла .5. данѣ. а шниѣ Дѡврѣло
Рѣлѡвниѣ.

A tergo: Poueglia de Grugor Nicholi, che non sia doana dauanti Stagnio.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 94.

CCLXVI. 1419. 5. martii. Zvečaj.

Stephanus (Ostojić), Bosnae rex, confirmat privilegia concessa Ragusinis a prioribus regibus.

† Еа начетахъ шца, въ испъненъ сина и сегого дѣха, нжи еа начетахъ небеса дивнима ѡтвержденнма ѡтверди, и вассленю своею шснова, за мльсрѣдѣ же мнлостн сннде с немсе на земаѡ члобѣкоубено, и падыши члобѣче сѡбѡ приштѡпленьє собоѡ шбожнѣ на небеса възведе, тмьже еаса штѣ неентнѣ въ ентѣ састалена енше, тмьже и погнешнѣ шце домѡ издравилеа ка истиномѡ пастирѡ и боѡ еседѡр-жителѡ възеращени енше, тмьже и скѡфѣтра царьска по есон въселенон ѡтверждаю се, и красице се славетѣ бога еседѡр-житела, такоже же и азѡ Стѣпанѡ, по мнлостн божастеа прамѡ срьлемѡ, Боснии и приморню, сподобилѡ енѡ кра-левѣстѣе еа земахѡ родитѣла ми присентлога и сего починаемьаго господина ми краа Стѣпана Ѣстоѡ и нашнѡхъ приенѡхъ прародитѣлѡ, теорѡ правдѡ, испрамеа правила, чмѣ мнлостн и зафисаниѣ и верѡ же даѡ градовомѡ и владаниѣмъ малымъ же и велицимъ, есакомѡ же по достоѣнню нѡге, и тако састоѣти ми се кралевѣстѣе еа мирнѡ и слаенѡ, и тогда придоше еа слаени дворѡ кралевѣстеа ми ѡ градѡ Бововацѡ наеминити мѡжѡ слаенога града Дѡверовника властѣа и по-клансарѡ Никѡла Жѡрговиѣ и Маринѡ Шкѡтѡ Гѡндѡланка синѡ с почтѣннимѡ и многоцинимѡ дарнѡ и частѡмѡ шдѡ рѣ-ченога града Дѡверовника, властѣа и шпѣннѡ, и ти рѣчени поклансарѡ есакою аюбевню насѡ некаше и красно шпраамѡ и за есакоѡ ѡентѡ и законѡ, за слободѡшннѡ рѣченога града Дѡверовника, коѡ сѡ имамѡ ѡ повѣлахѡ сѡ рѣченимъ родитѣ-лемъ и прародитѣлемъ нашѣмѡ, з господомъ рашкомъ и срьпскомъ и босаньскомъ, како да енсмо нмѡ и ми по шенчаю рѣченѡ господѡ нмѡ потѣрданѡ и ѡстановѣнѡмѡ крѣпко приенѡхъ нашнѡхъ слободѡшннѡ и законѡ и ѡентѡ и повѣа и писаниѣ господѡ срьпскѡ, рашкѡ, босаньскѡ, и пра-

дѣвство мнѣ санишавѣши и разѣмнѣши ихъ. подобно и разѣм-
 не и приличне и правѣ прошне, имавѣши сентѣ и зговорѣ с
 прѣнснокомъ господиномъ Кѣзавомъ, кралицомъ кралицѣства ми
 матерью, и сѣ властелин и сѣ великоможами кралицѣства ми,
 створи милость кралицѣство ми реченомъ градѣ Дѣвровинику
 и властелимъ и всомъ шпѣнии дѣвровачкомъ по сиухъ нашихъ ли-
 стиухъ и повѣлаухъ, за нихъ срьдчанѣство потвердисмо ихъ
 все и всакое повѣленье и записанѣе речене господѣ срьпѣски,
 рашѣки, восанѣски и повѣлю господина краля Терѣтка, кою
 сѣ учинишъ славному градѣ Дѣвровинику по литѣ роуца хри-
 стова .чтон., мѣсца апрѣла .і. данѣ, и повѣле все го-
 сподина ми и родитѣля реченого прѣсвитѣлога господина краля
 Ѡстоѣ и все нѣ повѣле и записаниѣ и свокодащине и законе,
 ѡвѣтѣ приде и посланиѣ, коѣ имѣ сѣ учинишъ господиномъ краля
 речени господина краля Терѣтко и родитѣля ми кралицѣства,
 господина Ѡтипанѣ Ѡстоѣ, и все нѣа господа, ка сѣ госпо-
 довала до мнѣ, да сѣ до вѣка реченомъ Дѣвровинику и всомъ
 шпѣнии твердо и неспорочно нами и нашими посланими,
 паче да сѣ ѡ всако вѣрѣе становѣтѣи и крѣпци ѡ вѣсѣхъ рече-
 ниухъ повѣлаухъ и ѡ законѣхъ и ѡвѣтиухъ, ѡ вѣсѣниухъ словода-
 щинаухъ речене господѣ срьпѣски, рашѣки, восанѣски; и речени
 властѣи и поклѣсарѣ града Дѣвровиника примишѣ и забавашѣ
 сѣ кралицѣстѣи ми давати ѡдѣ реченого града Дѣвровиника
 и ѡдѣ опѣни срьпѣски доходака, двѣ тисѣчи перперѣ динари
 дѣвровачѣиухъ, всако годѣи на дмитровѣ данѣ, и такоѣ
 всако годѣи на вѣсѣни данѣ пѣть сѣть перперѣ по законѣ и
 ѡвѣтѣ, како сѣ давали реченомъ господиномъ родитѣлю ми,
 господиномъ краля Ѡтипанѣ Ѡстон, нѣи прѣе вѣсѣишъ госпо-
 ди, коѣ сѣ до мнѣ господовали. а томѣи сендоци нами
 довери пошлани, ѡдѣ Боснѣ: воевода Пѣтарѣ Павловѣи зѣ
 братѣишъ и воевода Ковачѣ Диничѣи зѣ братѣишъ и князь
 Батѣи Мирковѣи зѣ братѣишъ, ѡтѣ хѣмскѣи землѣ: вое-
 вода Нѣко Симѣовѣи нѣ братѣишъ и воевода Павѣи Юрь-
 вѣи зѣ братѣишъ, а ѡ-д-онѣи краи: князь Юран Бѣнса-
 лиѣи зѣ братѣишъ, а ѡ-д-вори: пристѣа кралицѣства ми
 дѣорѣски князь Бѣкаѣ Бѣкотѣи зѣ братѣишъ и князь Бѣи
 Рѣгатѣи зѣ братѣишъ. а писанѣ ѡ нашихъ градѣ ѡ Зѣчаю на
 литѣ роуца христова .чѣдѣ. литѣ, мѣсца мѣрта .і. данѣ.

и на то више писано, како да е тврдо и криво у кини, присегохъ и заклехъ се азъ речени господни краљ Стѣпанъ и збогомъ даровано-м-и господиномъ краљевста ми матрину, кралицомъ Ксѣюмъ, и с властѣмъ краљевства ми, поставиши рѣци на свѣтомъ евангелию, на часномъ крѣсти. а писа краљевства ми дѣтѣмъ Еладѣмъ по заповѣди краљевства ми.

A tergo: Confermation de re Stefano de tute le poueglie e patti de 1419.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 95.

CCLXVII. 1419. 29. junii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii Bosnae vojvodam Sandalj et consanguineos ejus, knez Vukac, knez Vuk et Stephanum; filium knez Vukac, recipiunt inter nobiles et senatores, et donant eis domum in urbe.

Ѓу великожна, сило прѣсвѣтаго дѣха, воже славиамъ(и) тронци, (отцѣ) нжи рекъ и синѣ и свѣтомъ дѣхъ, прѣсвѣта тронци, нераздѣлнма. . . . нжи въ нмѣ твоѣмъ вѣсѣ врѣмнѣмо, и твоѣмъ вѣдрѣжѣмо и правнѣмо мѣсто участѣмъ нашѣмо, когѣмъ лѣнѣмъ и нмѣмъ намъ дарѣванъ града Дѣрѣвинѣ, шѣмъ свѣтѣ тронцѣ славицѣ, азъ ми нѣцѣмъ и еса шпѣнна града Дѣрѣвинѣка даѣмо видѣти есакомъ чловеку шпѣномъ на земанъ, прѣдъ кога годѣ шѣмъ нашѣ мѣстѣ домаѣ; и тко годѣ шѣмъ нашѣ ошѣтѣ чѣмъ, да прѣмѣсно и шчѣмѣсно еси енѣмъ властѣмъ дѣрѣвачѣи и еса шпѣнна града Дѣрѣвинѣка едѣнѣшѣно и доѣрѣвошно прѣмѣмъ, и заклѣмо се на то господниѣ вѣмѣ: Гандали и кнѣзѣмъ Ђвѣмъ и кнѣзѣмъ Ђвѣмъ и Стѣпанъ, шѣмъ кнѣза Ђвѣмъ, да нѣмъ шѣмѣмъ и нѣмъ шѣмѣмъ, како елижѣмъ крѣмъ подаѣ, прѣво и почѣно нѣтрѣжѣ нѣмъ ошѣтѣ по мѣшѣмъ колѣмъ въ шѣмъ енѣмъ за то, како прѣмѣмо шѣмъ рѣчѣнога господниѣ вѣмѣ Гандали са ерѣмѣмъ, и вѣмѣмо у рѣмѣ у своѣмъ полѣ жѣмъ Комѣмъ з Дошѣмъ горѣмъ и с Ђвѣмѣмъ, шѣмъ годѣ сѣмъ и даѣмъ господѣмъ и дрѣжѣмъ у шѣмъ комѣмъ, шѣмъ еи у шѣмъ мѣмъ рѣчѣнога господниѣ вѣмѣ Гандали з ерѣмѣмъ у рѣчѣнога жѣмъ комѣмъ са сѣмъ сѣмъ и засѣмъ, с мѣмъ, с пѣмъ, с вѣмъ и з дрѣжѣмъ, з дрѣжѣмъ, сѣмъ и са сѣмъ мѣмъ и шѣмъ

и прѣсвѣщеніемъ реченіе полъ жыте, а томъ же по нѣмъ и радномъ
любови: и за то дамо и посѣгнѣмъ намъ реченіемъ и намѣсамъ
града: реченіе полъ жыте Конякамъ амъ реченіе князь, властѣи
и еса шпкниа града Дѣвровника прѣламисмо нѣхъ и прѣламисмо
за почтѣніе и стѣсненіе за почтѣніе властѣи и вѣнниа града
нашегѣ Дѣвровника коако еданъ насъ властѣи, и да имамъ
стоити за есако подобна дѣло нѣхъ како за коѣра годѣ
насъ, и за шедного жидога чловека волю ни за страхъ ни
за благо сеганъ свѣта реченіе хъ господина вондѣ Гандааю,
кнѣзѣ Бѣокца, кнѣзѣ Бѣоца и Стѣлана, кнѣзѣ Бѣока сина, и
нѣхъ штанка и правога натрашка нѣхъ орѣтца и плѣмѣна
нѣхъ, що ю емо мѣшкѣмъ коако, не шѣдѣнті прѣзаню емо
коѣ(гдѣ) годѣ змѣи ни измѣрю сѣи потѣснѣти въ еки вѣнѣ,
гдѣ и змѣи мамъ по доволнъ любви и мнѣстѣи во свѣтѣ
лѣстѣи хъ такожде шѣтѣю: и шѣи нѣмъ реченіемъ господа
дѣи вондѣ Гандааю и кнѣзѣ Бѣокцѣ и кнѣзѣ Бѣоцѣ и Стѣ-
панѣ, снѣи кнѣзѣ Бѣоца, и нѣхъ штанкѣ, како нѣдѣи по-
дав, свѣтѣи пѣи нѣхъ по мѣшкѣмъ коако етѣи етѣи
за ж.: шо прѣстонъ едномъ конъ дѣгога, дамо, шѣи нѣмъ
шѣи (почтѣнѣи) любви и прѣмѣзѣи и шѣи нѣмъ нашегѣ града
Дѣвровника нѣ(кѣ) полѣи добри и почтѣніе, коѣ сѣ емо право
нашегѣ властѣина Гмѣи Градѣи, и тамъ помѣи садѣи ес
с помѣи, кою емо прѣмо дѣи реченіемъ господѣи вондѣ
Гандааю и кнѣзѣ Бѣокцѣ, и шѣи нѣмъ тен полѣи нѣи нѣи
пнѣи нѣи крѣи и даного слави, часѣи начинѣи, надѣи нѣи
и вѣи нѣи, кою да ю на вѣи нѣи, да сѣи госпѣи полѣи. и
шѣи да(смо) реченіемъ вѣи нѣи, кою сѣ нѣи въ жѣи нѣи
за ж.: тѣи нѣи перѣи, кою полѣи и вѣи нѣи да имъ сѣи прѣи
дрѣи нѣи и вѣи нѣи еки вѣи нѣи непрѣи нѣи, и нѣи
на мамѣи прѣи нѣи мамѣи еки вѣи нѣи за еднѣи рѣи нѣи
нѣи кою ни прѣи нѣи ни за еднѣи стѣи нѣи сеганъ свѣта. и шѣи
к томѣи реченіемъ господѣи вондѣ Гандааю и кнѣзѣ Бѣокцѣ
и кнѣзѣ Бѣоцѣ и нѣхъ натрашкѣ, како ю вѣи реченіе, по мѣ-
шкѣмъ коако, како крѣи подаи, да имамъ даѣи. е. шѣи
перѣи нѣи дѣи нѣи дѣи нѣи на свѣи гдѣи нѣи еки вѣи нѣи,
госпѣи нѣи шѣи нѣи мѣи нѣи реченіе полъ жыте Конякамъ
шѣи крѣи вѣи нѣи и шѣи рѣи вѣи нѣи и шѣи крѣи
шѣи нѣи и шѣи нѣи, шѣи кою нѣи шѣи шѣи нѣи, и

ЧОДЪ НИХЪ И ШДЪ НИХЪ ПЛЕМЕНА ВОНДЕ БАНДАЛЪ И ВНИШЕ Рече-
 НИХЪ БРАТІЕ, СИНОВЦА, НАТРАШКА И ПЛЕМЕНА НИХЪ. И ѿ КОЛІКО ЕН
 КРАТЬ РАТЬ ТРЪПЛА НА ТО, ЗА ТОЛІКОН БРѢМЕНА ДА НЕ ИМАМО
 ДАВАТИ ШИН .І. ЦАТЬ ПЕРЬПЕРИ: КОЛІКО КРАТЬ ЛИ ЕН РАТЬ
 ПРѢСЪТ(А)МЛА, НА ТО ДА ИМЪ СЕ ИМА ДАВАТИ, НАКО СЕ ВНИШЕ
 ПИШЕ, РЕЧНОМЪ ГОСПОДИНЪ ВОНДЕ БАНДАЛЮ И КНЕЗЪ БѢОКЦЪ
 И КНЕЗЪ БѢОКЪ ПО ДРЪГОМА, КАКО КРѢВЪ ПОДАЕ, НЕПРѢСТАНО,
 ДО КОЛІКЪ НИХЪ И НИХЪ ШСТАНАКЪ ПЛЕМЕНА И ГРАДА НАШЕГО ДѢ-
 ВРЬЕНИКА, ѿ КОЕМЪ ЕСМО И ИМАМО ЖИВОВАТИ И СЕМІНЪ И
 ШСТАНКА НАШЕГО, ДА ТАКОН, ДОКАЕ ІСТЬ ЖИЕЪ ГОСПОДИНЪ ВОНДА
 БАНДАЛЪ АЛИ ШДЪ НЕГОВА СРЪЦА ПОЧТИНО И ПРАВО НАТРАЖІЕ И
 ШСТАНАКЪ, ДА ІСТЬ НЕМЪ И НЕГОВЪ ШСТАНАКЪ, А ПО ТІМЪ, КАКО
 СЕ ПИШЕ, КНЕЗЪ БѢОКЦЪ И КНЕЗЪ БѢОКЪ И СТІПАНЪ КНЕЗЪ БѢОКЦА
 И НИХЪ ШСТАНАКЪ ПО МЪШКІМЪ КОЛІНЪ, ПО ТІМЪ ПЛЕМЕНЪ, КАКО
 КРѢВЪ ПОДАЕ, НИХЪ ШСТАНАКЪ, ЦО ІЕ ПОЧТИНО И ПРАВО НАТРАЖІЕ
 НИХЪ СРЪЦА МЪШКО КОЛІНО, КАКО ВНИШЕ ПИШЕ, ВНЕКЪ ЕНКОМА.
 И ШЕСТОВАСМО МИ КНЕЗЪ, БЛАСТІЕЛ И ЕСА ШПКИНА ГРАДА ДѢ-
 ВРОВНИКА ПРѢМІТИ, КАДА НХЪ НАМЪ ДАДЪ, ѿ КОМЪНЪ НАШЪ
 ДРЪЖАТИ РЕЧНОГА ГОСПОДИНА ВОНДЕ БАНДАЛЪ ЗА НЕГОВА ЖИОТА
 .НІ. ТИСЪКЪ ПЕРЬПЕРЪ, ДА МЪ ИМАМО ДАВАТИ НА ГОДИШЕ .І. ПО
 КЕНТІНАРЪ НА ГОДИШЕ, ДОКАЕ БѢДЪ ДРЪЖАТИ ВНИШЕ РЕЧИНЕ .НІ.
 ТИСЪКЪ ѿ НАШЪ КОМЪНЪ, ДОКАЕ БѢДЪ СТОМТИ ѿ НАШЪ КОМЪНЪ
 РЕЧИНІ ДИНАРИ НА ТЪН ПЛАТЪ, КОН ЕН СТОШАН КОЛІМЪ ѸЗІМАТИ,
 ШПІТЬ СТАБИТИ ГОСПОДИНЪ ВОНДА БАНДАЛЪ, КОЛІКО КРА(ТЬ) МЪ
 ГОДЕ ЗА СВОГА ЖИВОТА: А ДА ИМА НАМЪ ДАТИ ЗНАНІЕ НА
 ДВА МЕСІЦА ПРѢВО ТОГА, КАДА НХЪ БѢДЪ ХОТІТИ ѸЗЕТИ. ЗГО-
 ДНО ЕН СЕ ГОСПОДИНЪ ВОНДЕ БАНДАЛЮ КОМЪ ГОДЕ ЗГО-
 ДІМЪ ПО СІБЕ ШСТАВИТИ ВНИШЕ РЕЧЕНИХЪ .НІ. ТИСЪКЪ, КОЕ
 СЕ ПОСТАВЕ ѿ НАШЪ КОМЪНЪ, ДА СЕ ИМАЮ ДАТИ НЕГОВЪ ШСТАНА-
 КЪ И БРАТІЕ НЕГОВЕ, КОМЪ ЛИ ЕН ШПОРЪЧНАЪ И ОБІМАЪ ЛИ-
 СТІМЪ ѸПИСАЛЪ ИЛИ СЕЕ ИЛИ КОН ДНО ТИХЪ ПІЕНІЗІ. И ДА
 НЕ ИМА ИМЕДАНЪ НЕВѢРНИКЪ ГОСПОДИНА ВОНДЕ БАНДАЛЪ И НЕ-
 ГОВЕ БРАТІЕ И НЕГОВА ШСТАНКА ѸФАНЪ ѿ ДѢВРОВНИКЪ, КОН ЕН
 СИДІЛИ НА НИХЪ ЗЕМАН, ТАКОМО АКО ЕН ГЛАВІМЪ И С ЧЕЛІДІЮ
 И С ИМЕМЪ ИМАЮЕМЪ ПРѢКЕНГАЛЪ ѿ ДѢВРЬЕНИКЪ И ѿ ДРЪЖАЕЪ
 НАШЪ, КАКО ІЕ ЗАКОНЪ ГРАДА НАШЕГО ДѢВРЬЕНИКА, ШКІНЪ СЕЕ
 ЖІЕЪ КОНАВАСІЕ. И ДА НЕ ИМАМО ИМЕДНОГА ЧЛОВІКА ГОСПОДИНА
 ВОНДЕ БАНДАЛЪ И НЕГОВЕ БРАТІЕ И НАТРАШКА, КАКО ІЕ РЕЧНО

згора, прѣмѣти на Коняли, що ю-хрѣстѣаннина и драчѣнча-
нина. и на сѣи енше писано ми князь дѣрѣвчачки князь
Наскою Растикъ, витѣзь прѣсѣтаюга господина краля Жиг-
мунда, рѣчисмо се и закламо и са властѣи избранними
Живемъ Журьговенимъ, Рафаномъ Гочетикомъ, Михан-
ломъ Растикомъ, Андриемъ Бѣчиникомъ, Маткомъ Гра-
дикомъ, Момпретомъ Сорьгоченимъ, Климетомъ По-
даникомъ, Добре Бѣнчѣлкѣ, Никшомъ Пѣцникомъ, Ниракомъ
Аукарѣвникомъ, Живе Бѣчиникъ, Блахо Сорьгоченимъ; Мѣ-
томъ Бѣншинимъ, Паско Прѣглоенимъ, Марѣнь Шкѣтѣ Гѣн-
дѣлкѣ, Андри Бѣнникъ, Никола Журьговикъ, Андри Мѣнне-
тикъ, Нилимъ Растикъ, Блахо Бѣнникъ, Марѣнь Растикъ,
Павенъ Гочетикъ, Никша Прѣпаѣ....., Ёрьсе Жамановикъ,
Жорѣ Паомотикъ, Марѣнь Црѣвникъ, Гавже Пѣцникъ, Симе
Растикъ; Павенъ Црѣвникъ, Томко Бѣнникъ, Франко Сорь-
гоченимъ, Бѣтко Растикъ, Марѣтоло Бѣнчѣлкѣ, Живемъ
Гоч....., Прѣкомъ Сорьгоченимъ, Андри Бѣчиникъ, Бѣтко
Гоч....., Прѣко Бѣнникъ, на господа кога всадръжитѣи и
въ прѣчистѣ) его матирь и въ снаѣ часнога и животѣорѣщаго
крѣжа и въ .д. свѣангѣлиста и въ .в. свѣтѣхъ апостола и
въ .о. избранѣхъ вожиѣхъ и въ сѣи свѣтѣ вѣдѣ елика когѣ
ѣгодниѣи и въ .тнѣ. штаѣ, кон сеѣтъ въ Никию, да шѣон
наше згора писанѣ и шѣстованѣ рѣчени и ѣчиними господиѣмъ
вондѣ Сандаля и князѣ Бѣкѣцѣ и князѣ Бѣокѣ и Бѣтипанѣ, снѣр
княза Бѣкѣца, и ниѣхъ штанкѣ и пламениѣ ниѣхъ, ѣко краѣ
подаѣ по мѣшкѣмъ колѣнѣ, како крѣѣ подаѣ, ѣко се
згора пише, елика енкама не има на манѣ прѣкти ни се ѣ
потѣорѣкти за ниѣдиѣ стѣварь на земан ни за коѣга чловека волю
ни за страхъ ни за вѣлаго, ни се ш томъ кон парина ѣчинити.
ѣда ли еисмо ми князь, властѣи и еса шпинѣа града Дѣ-
бѣрѣвника шѣон згора рѣчино, писано и шѣстованѣ потѣорѣкли рѣ-
чениѣмъ али на манѣ прѣнесан конѣмъ хитростю али лако-
мостю за чниѣ волю али за (страхъ) али за хѣтѣиѣ ниѣднѣа
чловека на земан, тада да см(ѣ ми) князь, властѣи и еса
шпинѣа града Дѣбѣрѣвника проклѣти вошѣмъ живемъ шѣтѣмъ
и снѣмъ и свѣтѣмъ дѣхѣмъ и всѣмъ свѣтѣмъ ешѣи ѣмѣи ѣмѣи
ѣанѣмъ, и да смо прѣчасни к Юди скарѣотѣцѣмъ; кон ѣрѣда
сина вожи на распѣтѣ, и да смо се ѣдѣрѣкан, кога .и .аниѣа

CCLXVIII. 1419. 24. junii. Na Stipanju Polju pod Sokolom.

[illegible]

згора, прѣмѣти на Коневли, що ю ерьсманнина и драмеччанина. и на сѣхъ енше писано ми князь дѣрбачки князь Наскою Растикъ, витизъ прѣсвѣтлаго господина краля Жигмунде, рѣчисмо се и заклаемо и са властѣли извераними Жюлемъ Жюрьговикимъ, Рафаншамъ Гочетикимъ, Миханшамъ Растикимъ, Индретимъ Бючиникимъ, Маткшамъ Градникимъ, Л(омп)рѣтшамъ Горьгоченикимъ, Климѣтшамъ Подачикимъ, Добре Бенчванкъ, Никшамъ Пѣцникимъ, Ниракомъ Лукаревикимъ, Жие Бѣчиникъ, Блахо Горьгоченикимъ, Мѣтшамъ Бенишникимъ, Пако Прѣглоенкъ, Марѣкъ Шкѣтѣ Гѣндѣланкъ, Индрѣ Бѣникъ, Никола Жюрьговикъ, Индрѣ Мѣнчикъ, Нилимъ Растикъ, Блахо Бѣникъ, Марѣкъ Растикъ, Ялѣвизъ Гочетикъ, Никша Прѣлапъ....., Ёрьсѣ Жамановикъ, Жорѣ Паомотикъ, Марѣкъ Црѣникъ, Гавжѣ Пѣцникъ, Сими Растикъ, Ялѣвизъ Црѣникъ, Томко Бѣникъ, Франко Горьгоченикъ, Битко Растикъ, Марѣтоло Бенчванкъ, Жиеванъ Гоч....., Прѣкшамъ Горьгоченикимъ, Индрѣ Бѣчиникъ, Битко Гоч....., Прѣко Бѣникъ, на господа кога вседръжитѣли и въ прѣчистѣ) его матерѣ и въ снахъ часного и животворѣщаго крѣжа и въ .д. .иангелѣста и въ .еі. свѣтихъ апостолахъ и въ .о. изверанихъ кожихъ и въ сѣхъ свѣтѣхъ вѣдѣ елика когѣ угоднеше и въ .тні. штацѣ, конъ ісѣтъ въ Никію, да шкон наше згора писаніе и шѣстованіе рѣчин и шчинини господинѣхъ вондѣ Сандаля и князѣ Бѣкцѣ и князѣ Бѣокѣ и Гѣтипанѣ, снѣхъ княза Бѣкца, и нихъ штанкѣхъ и племенѣхъ нихъ, елико крадѣ подав по мѣшкшамъ конѣмъ, како крѣвъ подавѣ, како се згора пише, елики енкама не ника на манѣ прѣти ни се не потворѣти за нѣднѣ стварѣ на зѣман ни за коѣмѣ чловека волю ни за страхъ ни за благо, ни се ш тои конъ парина шчинити. іада ли еисмо ми князѣ, властѣли и еса шпиница града Дѣерѣенника шкон згора рѣчино, писано и шѣстовано потворѣли рѣченѣмъ али на манѣ прѣнесли коншамъ хитростію али лѣкостію за чнію волю али за (страхъ) али за хѣтнѣ нѣднога чловека на зѣман, тада да см(о ми) князѣ, властѣли и еса шпиница града Дѣерѣенника проклѣти вогшамъ жиемъ шѣцѣмъ и синшамъ и свѣтимъ дѣхшамъ и въсѣми свѣтшамъ енше шѣмѣнѣшамъ, и да смо прѣчасни к Юди скарнотцѣмъ, конъ прода сина кожѣ на распѣтѣ, и да смо се шдрѣкамъ кога и ашѣпа

на дѣлѣ судни и вѣст, кою сѣрбисмо, и да сѣмъ прѣчимъ ѹ
гласѣ нѣ (почт)еню и ѹ правдахъ и ѹ законѣхъ нашихъ вѣда-
ху до (вѣ)мѣнѣ сѣхъ мѣгю всѣхъ доверѣамъ и почтенъмъ
члвчн(м)и граждѣмъ и шпкннѣмъ. и сѣмъ сѣ. писѣ мѣсѣца юни и
ѹ нрѣбранѣи полѣмъ и вѣкннѣ нашѣи вѣгюлѣвнѣмъ нашѣмъ
града Дѣверѣннѣмъ на петровѣ дѣмъ на .кд. рождѣствѣ хри-
стоу на .чѣдѣ. лѣтъ. и печатисмо. нашимъ, великимъ
подвѣнсѣмъ печати. а ханѣ Рѣско-дегѣтѣ.

Cod. ragus. fol. 70. b. MCCCCXVIII. die XXVIII.
junii. Privilegio, che fece la signoria de Raguxi a tutti Hra-
nichii; e fati de consiglio e donato li palazo e possessione e
receuere XVIII. m. perperi a profito e dar li tributo per
Chunal.

CCLXVIII. 1419. 24. junii. Na Stipanju Polju pod
Sokolom.

Sandalj Hramić, vojvoda bosnensis, et fratres Vlkac
et Vlk cedunt Ragusinīs suam partem župae Konavljje.

† На нмѣ шѣмъ нѣмъ и сѣтѣмъ дѣхъ дѣмъ. ми. го-
спѣднѣмъ вѣсѣмъ Гандѣмъ Храмѣмъ, милостнѣмъ божнѣмъ
вѣмъ вѣсѣмъ босанскѣмъ, вѣдѣмъ. еѣ великѣмъ саавѣмъ и госпѣ-
чѣмъ и дрѣмъ мѣмъ прѣмъ дѣмъ мѣмъ нѣмъ, и по-
томъ еѣ нашѣмъ сѣмъ милостнѣмъ и градѣмъ и жѣмъ и землѣ, еѣ
прѣмъ. шѣмъ крѣмъ вѣсѣмъ мѣмъ дѣмъ. и зарѣ-
сѣмъ ѹ нашѣмъ рѣмъ еѣ рѣсѣмъ и дрѣмъ босанскѣмъ и крѣ-
мѣмъ и вѣмъ рѣсѣмъ босанскѣмъ мѣмъ потѣмъ и
ѹстанѣмъ. и томъ шѣмъ крѣмъ ѹгрснѣмъ и царѣмъ тѣ-
рѣмъ потѣмъ по нѣмъ. нѣмъ лѣмъ, и еѣ по ми-
лостнѣмъ божнѣмъ еѣ пѣмъ дрѣмъ и сѣмъ бѣмъ сѣмъ
вѣмъ Бѣмъ и сѣмъ Бѣмъ господѣмъ и ѹжѣмъ и
шѣмъ тога дѣмъ и ѹдѣмъ сѣмъ сѣмъ пѣмъ
лѣмъ на мою волѣмъ дѣмъ и зарѣмъ ѹ пѣмъ и ѹ пѣмъ:
ѹ сѣмъ вѣмъ вѣмъ и рѣмъ еѣ сѣмъ сѣмъ
ѹмъ мѣмъ вѣмъ лѣмъ и сѣмъ кнѣмъ, вѣмъ и
ѹмъ градѣмъ Дѣверѣннѣмъ, кою вѣмъ много милѣмъ
и сѣмъ ѹ вѣмъ почтѣмъ прѣмъ и показѣмъ к на-
шѣмъ прѣмъ и к нашѣмъ госпѣмъ, и показѣмъ и чнѣмъ, како
и по писанѣмъ, кою шѣмъ нѣмъ, вѣмъ еѣ, и

всѣхъ шѣхъ вѣка свѣтихъ догъ угонешнхъ и въ дѣшѣ нашѣ;
 тео, дсе, днѣхъ писаннѣхъ и нами шентовано кнѣзѣ, властеломъ
 и вѣснѣ шѣхъ градъ Дѣвровника и ннѣхъ посандннѣхъ хѣлемо
 тѣдѣ, н. н. покореннѣхъ и н. порочно еа днѣхъ вѣнѣма. Уздр-
 жати и нами и нашими посандннѣхъ нѣ шкрннѣхъ: тео, амъ нѣ
 маасѣ ннѣхъ шннѣхъ ннѣхъ за лакомотѣ ннѣхъ за страхъ ннѣхъ
 чнѣхъ догъ, тѣхъ тѣхъ вѣхъ писаннѣхъ рѣхъ коннѣхъ годѣ хнтрѣ-
 стнѣхъ разнѣхъ шнѣхъ прнтрнѣхъ, хѣлемо и лѣнѣхъ, да сѣхъ
 кнѣхъ и рѣхъ н. прокнѣхъ пала сѣхъ маасѣ и нашѣхъ шѣхъ
 кнѣхъ и нашѣхъ плѣхъ н. вѣхъ нашихъ посандннѣхъ, н. да сѣхъ
 прѣхъ и захѣхъ шнѣхъ богѣхъ и прѣхъ н. вѣхъ
 вѣхъ писаннѣхъ свѣхъ, н. да сѣхъ шѣхъ прѣхъ ннѣхъ
 н. да сѣхъ ннѣхъ Юдѣхъ, конъ ннѣхъ снѣхъ вѣхъ ннѣхъ
 да сѣхъ ннѣхъ ннѣхъ прнѣхъ вѣхъхъ послѣхъннѣхъ
 ннѣхъ днѣхъ снѣхъ и прнннѣхъ нашѣхъ, ннѣхъ сѣхъ днѣхъ
 ннѣхъ помнѣхъ прнѣхъ лнѣхъ вѣхъхъ. н. к. томъ захѣхъ
 ннѣхъ сѣхъ властѣхъ нашѣхъ плѣхъ: кнѣхъ Раднѣхъ
 кнѣхъ Радѣхъ Снѣхъ и кнѣхъ Раднѣхъ Снѣхъ
 кнѣхъ Сѣхъ Хнѣхъ и кнѣхъ Блѣхъ Сѣхъ
 кнѣхъ Ннѣхъ Сѣхъ и кнѣхъ Ннѣхъ Сѣхъ, н. захѣхъ
 сѣхъ прнѣхъ почтѣхъ ннѣхъ вѣхъхъ похнѣхъ прнѣхъ кнѣхъ
 зѣхъ Тѣхъ Блѣхъ на Снѣхъ Полѣхъ Бѣхъ
 н. да сѣхъ вѣхъхъ ннѣхъ послѣхъхъ Блѣхъ и кнѣхъ
 Блѣхъ и кнѣхъ Блѣхъ шѣхъ наша захѣхъ ннѣхъ
 шѣхъ ннѣхъ н. вѣхъхъ. писанѣхъ за лнѣхъ рѣхъхъ
 хнѣхъ ннѣхъ шѣхъ ннѣхъ днѣхъ ннѣхъ, ннѣхъ
 юнѣхъ днѣхъ ннѣхъ. 4. вѣхъ Ннѣхъ Ннѣхъ.

A tergo: Poueglia de voieuoda Sandagl per la sua mi-
 tade de Chanal. MCCCCXVIII. del mese de zngao.

Tria sigilla: печати вѣхъхъ; печати....; печати....
 Origia. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 96.

CCLXIX. 1419. 4. decembris. Sutiska.

Stephanns, Bospae rex, confirmat donationem župae
 Komavlje et arcis Sokol, factam a vojevodis Sandalj et
 Petro Pavlović.

Свѣдѣннѣхъ снѣхъ прѣхъхъ дѣхъ, вѣхъ вѣхъхъ
 трѣхъхъ, вѣхъ шѣхъхъ рѣхъ ннѣхъ ннѣхъ свѣхъхъ дѣхъ, шѣхъ

тронце прѣсвѣта, слава тебѣ, тобою приими въ вѣстивѣхъ
 благодѣть, сподобяиши мѣ наследовати прѣстолю моего
 родителя и прародителя, краля господѣ сръбскѣ и босанскѣ,
 за не бо ти мой родитель и прародитель въ земльнѣхъ
 царствѣхъ царствовавши и на небесноѣ царство прѣсели се,
 мене же видѣши земль родителя и прародителя моихъ
 вставашью а не имѣши своего пастира, шть ни хъже племени
 и азъ избранихъ ихъ помощию божию и прѣчисти его матере,
 вѣнчанъ ихъ богодарованиѣ-м-и вѣнчана на краляество,
 ꙗко вѣти ми въ Христа кога благоверному и богому изъ-
 ераномъ господниѣмъ Ступанъ кралю сръблемъ, Боснѣ и при-
 морьскимъ странамъ, и по томъ же почехъ съ богомъ краля-
 вати, и явленъ прѣстолю краляества, дѣла милости, чини
 записаниѣ градовоу и мѣстоу, всакомъ же по достоинству
 его, въ сѣхъ же тѣхъ видѣхъ сръчаню людемъ и крѣпко по-
 работаны родителю(мъ) и прародителю(мъ) краляества ми и
 самомъ краляествѣ ми почтитѣхъ властѣла славнога града
 Дѣверовника, како с ни хъ почтени и красни шенчан прино-
 с(и)ти краляествѣ ми почтени и многоцѣнныи дарѣи,
 юже ми и сада приими съ великою любовию ни хъ нелицемѣр-
 ною, и тѣмъ издоше прѣдъ славно краляество ми вслѣдчени
 властѣла и поклисарѣ славнога града Дѣверовника, конъ ихъ
 дослани краляествѣ ми шдѣ властѣла и шдѣ опѣкии града
 Дѣверовника, на нмѣ много нарочитъ и много почтени вла-
 стѣлаи дѣверовчъки князь Паскоѣ Раститѣ, слави витеза
 прѣсвитлога господина краля Жигмунта, и Никола Пѣ-
 цитѣ, съ много сластцѣми и много змиленими рѣчѣми, прош-
 нами и мольбами вспоминыи краляествѣ ми шть реченихъ
 властѣла града Дѣверовника, а говори за Конаван и за градъ
 Соколь, и ꙗко господниѣ краля Ступанъ дамо и даровамо и
 записасмо моего и моего прѣвога жѣнѣ Конаван и градъ Со-
 коль за племенито вни въ вѣкома Дѣверовникъ за ни хъ братц-
 тво и за прѣчѣстество господствѣ нашихъ, и како шни своимъ
 довернии приѣзжалми съ великожами краляества ми почте-
 номъ дворѣшнномъ нандоши шть воеводе Гандала и шдѣ
 воеводе Петра Павлов(и)ѣа, ки на полицѣ дръжахъ тѣмъ жѣнѣ
 Конаванскѣ и градъ Соколь, терѣ нмѣ по ни хъ довери абѣвен
 и милости даши и попѣстиши жѣнѣ Конаванскѣ и градъ Со-

Sigillum pendens: inscriptio serbica. Origin. membran.
in c. n. archivio Viennae. CROMER. 97.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii promittunt se Bosnae regi Stephano (Ostojić) omni anno datturos esse quingenta hyperpyra pro confirmata ipsis donatione dimidii lupae Konavljæ.

[illegible]

Князь, кралиѣства мѣ матерю, и са елмешами кралиѣ-
 ства мѣ, тѣрь по него кон слаткон доброн милости по сѣвша
 листѣ мамѣ потерѣди и ѹстановити еавѣ поручени еише рече-
 мѣ вола жѣпѣ конавлоски и градь Соколь, км 12 ѹ нон, сѣ ела-
 ми ели и васюки, ... с водами, с пашами и з дрьями, сѣ
 земаши и са . . . . котари и достояниа мѣ и мегам еише рече-
 чени жѣпѣ конавлоски и градь Соколь на нон еѣ еиши еикома
 нама и наиша послѣднимѣ, дора сътъ стон. и за то ма
 князь, властѣи и еса шпкинн града Дѣровниа, видѣши и
 разѹмѣши елики милость и красотѣ господина крали Гти-
 пана и госпоѣ кралице, матери кралиѣства мѣ, и еси Босне,
 ерѣ нама потерѣдиши и ѹстановитиши, како сѣ згора пише,
 на елазѣ и ѹзлѣишии кралиѣства мѣ по мишихъ еише рече-
 нихъ послахъ шѣтѣбасмо и вавѣзасмо градь Дѣровниа и
 него властѣи двѣати кралиѣствѣ еосанскомѣ есако годниці
 на свѣтога Еласни данѣ . е. цѣтъ пѣрѣворѣ динари дѣровни-
 цѣхъ, господѣиши ми и ѹживаюки мѣрѣно реченѣ жѣпѣ кон-
 авлоскѣ и ѹ нон градь Соколь. и ѹ нонѣ годѣ еи ерѣме тѣи рече-
 чени жѣпѣ конавлоскѣ и Соколь нама рѣтъ ерѣннаа кралиѣ-
 ства еосанскаго и наебѣхъ елаѹможѣ, да мирѣно и слѣбодно
 на еѹдемо моимъ ѹживати и господѣвати реченѣ жѣпѣ кон-
 авлоскѣ и градь Соколь, да за тои ерѣме ми нѣмамо платити
 ни динара. а наѣда еи рѣтъ прѣстѣла, и ми господѣвати
 мирѣно, да шидѣи кралиѣствѣ ми нѣмамо плакати, како еѣ рече-
 чено. и пише сѣ шѣтѣбѣ нама речени господинѣ крали Гти-
 панѣ, ако еи кон еионикѣ хоти(лѣ) рѣтъ чинити Дѣровниа
 еѣзѣ кралиѣствѣ(а) речени, кон крали не саѣща, да крали ео-
 сански нама помагати Дѣровниа сѹпрѣтѣи намѣ, на нѣгѣ
 помага(т)и Дѣровниа. и на еси еиши писано ми князь, вла-
 стѣи и еса шпкинн дѣрѣвѣчка за мѣвѣранѣми наишѣми еишѣми
 на нѣме Елиме Бѣдѣчикѣ, Маринѣ Растикѣ, Пѣвѣнзѣ Гѣчи-
 тикѣ, Маринѣ Цѣѣнкѣ, Га(ѹ)жѣ Пѣцикѣ, Ёрѣси Жамѣновикѣ,
 Марѣи Градикѣ, Жѣрѣ Пѣомѣтикѣ, Лѣмпи Гѣрѣгѣчѣвикѣ,
 Еидѣи Еѣвѣчиникѣ, Томако Еѣвѣникѣ, Марѣнѣ Гѣмѣѣвѣникѣ ро-
 тѣсѣмо сѣ на часѣиши и живѣтѣвориши крѣжи господинѣ и еѣ
 . д. еванѣлиста и . еи. ерѣхѣвѣнѣхъ апѣстѣлѣ и еѣ . о. еѣжѣ-
 юхъ апѣстѣлѣ и еѣ . тѣи. свѣтѣхъ шѣтаѣ еѣжѣнѣхъ, еѣсѣтъ на
 Никѣи, и еѣ. еѣ. свѣтѣи ѣѣдѣ еишѣ: еѣгѣ ѹгѣдѣиши, иѣко еѣ. еи-

ше речено нами и востовано и нашими посподханами хрѣсти-
ти сакранено твердо и крѣпко до дни и до века: тко ли еи
потворно, да сѣ сѣи кастен на нѣмъ павъ: а сѣи сѣи павъ въ
намерано(и) поламе и екинци поглауеннаго града нашего
Двѣровника въ лѣто рождества хрѣстова на .чѣк. лѣтъ,
мѣсца фѣвара .и. дань. а уписа Руско логофети.

Cod. ragus. fol. 76. MCCCLXX. a di 8. frenati, pri-
vilegio fato a re Stipan, filii regis Ostoie, per tributo Canali
perperi V....

CCLXXI. 1420. 20. maji. Ragusii.

Comes, Nobiles et totam Commune Ragusii Gandali,
knez Vukac, knez Vuk et Stephanum, filium knez Vukac,
recipiunt inter nobiles et senatores, donant eis domum in
urbe et terram, et promittunt se solutores esse eis quovis
anno quingenta hyperpyra.

..... силѣ прѣсвѣтаго дѣха, воже слава ми тѣхъ ..... рѣчи
же въ шѣци-же ралѣ и снѣк и свѣтми ..... пераде-
лама, слава тѣхъ, нѣжъ ..... вѣршимо; и товою въдръжи-
мо и пра(ви)мо очаст)въ нашго, богълюбими и нѣмъ нама д(а-
ро)вани града Двѣровника, ш сѣма прѣсвѣтъ тронѣ
сѣмъ ..... авъ ми князь, властѣе и всѣ-опкима даемо ви-
д(ети). вѣакомѣ чловеку живомѣ на земли, прѣда кога (годе)
шѣ нѣшъ лѣтѣ прѣде, и тко-годе шѣ нѣшъ: ..., да при-
мѣмо: и учинѣмо вси ени (вѣа)сти дѣвровици и сѣ
шпини града Двѣровника (одно)душнѣ и доверовано прѣ-
шмишъ и закасемо сѣ .... господинѣ вѣнде Гандалю и князѣ
Евокѣ и князѣ Евокѣ и Стипанѣ, княза Евока снѣмъ, и нѣхъ
вѣсталима и нѣхъ чинѣмъ, како вѣажна брѣвъ подѣе, прѣе и
почтѣно натражѣ нѣхъ сѣтца по мѣшкѣмъ колѣмъ, вѣки
вѣакома за то, како прѣсѣмо шѣ рѣчинога господина вѣнде
Гандаля, заратѣмшъ и вѣсѣмо въ рѣкѣ своѣ дѣрѣ поавъ жѣни
Конаван, кои ю вѣла прѣе княза Павла, а поавъ она мѣ
вѣнде Петра, що сѣ и данѣ господовали и дрѣжали въ тои
жѣ сѣ свѣми сѣи и засѣи, с'людми, с' пашами, с' вѣда-
ми, з'дрѣвми; дѣв(ра)вми, сѣновосѣи н'са сѣми мѣтами и с'
потари и с' прѣстѣишѣмъ рѣчи поавъ жѣни Конаван и с' Око-
дѣмъ и с' Цапчѣмъ и с' сѣми рѣчи князѣ Павла и данѣ

дражжаль, и по тому снѣхъ Петаръ, и господоуеми, и о снѣхъ,
що ю ннхъ реченихъ бѣло, люди и змаиѣ, у Донеи Горѣ и
Битринни, и градь Соболя у Консалахъ, пога града бѣла и
половица княза Палаа, по твѣмъ снѣмъ конде Петра, а по
лов(н)ца реченого господни конде Гандааи, а сѣи тои по
ннхъ красенъ людеи и за тои даніе и посѣгненіе намъ ениш
реченимъ и нахемъ (с)радь ениш реченіе полъ жѣпѣ дръго по
Консалаи и града Сокола ми реченіи княза, властѣи и еси
шкѣпна града Дѣвереника прѣмамо нхъ и прѣмисмо за
почтѣни и становити властѣи и екиниш града нашего ко-
лико едани насъ властѣи. и да имамо стоити за едано по-
добно діло ннхъ како за коюга гаде..... жнеога чловека
воамъ ни за ко..... сѣмъ реченихъ господни конде Ган-
далаи..... и Стѣпана княза Евоица и ни(хъ)..... ннхъ
срѣтца и намина ннхъ по мѣшкѣмъ..... прѣмзанию, како
нои тоде нашъ..... еъ ениш еѣка, еъ и шнѣ намъ под...
..... и имлостѣи по сѣонхъ лнстѣхъ таномѣ шнѣтѣ.... шнѣ
реченимъ господни конде Гандааю и князѣ Евицѣ и князѣ
Евоицѣ и Стѣпанѣ княза Евоица и ни(хъ) встанѣи, како прѣхъ
подарѣ, сѣмъ пламени ннхъ по мѣшкѣмъ колѣнѣ ениш ени-
кома, полъ за ннмъ що прѣстон, (т)омъ нои дръгога дасмо
и енишисмо шнѣи почтѣи..... еъ и прѣмзани и едание гра-
да нашего Дѣвереника (пол)ачѣ с мѣстѣмъ у Дѣвереникѣ, по-
што ю прѣко бѣла властѣи нашихъ Бѣка Соеника а по твѣмъ
кааѣгерицѣ сѣмъ Мѣр... вѣдѣ лигали у Дѣвереникѣ, а прѣ-
дрѣжи сѣи хъ кааѣгерицѣ манастира. и шнѣ дасмо реченимъ и
дрѣгѣ енишѣи еъ жѣпѣ нашѣи, ком сѣ нѣпн вѣ. г. тнѣеи
перѣпери и тѣи ениш реченіе полачѣ шнѣтѣеи еи наминаи
нишнѣи красѣи и мнѣгослѣ(н)ѣи почтѣио начинити и напра-
вити и брѣнѣи, како да ю на еидѣи, да ю господѣца по-
лача, ком полачѣ и еацинѣ да имѣ сѣи тѣрѣи дражати и еа-
дати еки енишѣи ннѣрѣстанѣи еизѣ шнѣтѣи и на мѣи прѣ-
несѣи енишѣи енишѣи ни за едѣи рѣтѣи ни (чи)волю ни прѣдѣжи
ни за нѣдѣи (с)тѣарѣ сѣиан сѣиан, ком еи мога енишѣи. и шнѣ
к тоишѣ реченомъ господни конде Гандааю и князѣ Евицѣ
и князѣ Евоицѣ и Стѣпанѣ; снѣи княза Евоица, и ннхъ ма-
трашкѣ, како ю зѣора речѣи, по мѣшкѣмъ колѣнѣ, како
прѣхъ подарѣ, да имамѣ дѣлати... шнѣтѣи перѣпери днѣишѣи

дръжалъ, и по томъ сина Петаръ, и господоуамъ, и о вѣнцѣ,
що въ нѣхъ реченихъ было, люди и земаю, въ Дону Горѣ и
Ботраини, и градь Соколя въ Консалахъ, кога града была въ
половницѣ князя Павла, по тѣмъ силамъ вонде Петра, а по
лош(и)ца реченого господина вонде Гандаля, а сѣи тои по
нѣхъ краснѣи людеи и за тои даніе и посѣгненіе намя вѣнц
реченихъ и нашихъ (с)радъ вѣнц реченіе полъ жѣнѣ дръго по
Консала и града Сокола ми реченіи князя, властем и еси
шкенина града Дѣверовника прѣмамо нѣхъ и прѣмисмо за
почтѣни и становити властем и вѣнцки града нашего ко
мико едѣнъ насъ властѣю. и да имамъ стоимъ за есако по
дѣло дѣло нѣхъ како за коюга годѣ..... жнеога чловека
волю ни за ко..... сѣи реченихъ господина вонде Ган
даль..... и Стѣпана князя Бѣокца и ни(хъ)..... нѣхъ
срѣтѣи и намяна нѣхъ по мѣшкѣмъ..... прѣмзано, како
кои годѣ нашъ..... въ вѣнцѣ вѣнцѣ, еси и вѣнц намя под.....
..... и милости по сѣи лѣнцѣхъ такоже шѣнцѣ.... шѣнц
реченихъ господинъ вонде Гандаля и князя Бѣнцѣ и князя
Бѣокъ и Стѣпанъ князя Бѣокца и ни(хъ) встанѣнъ, како вѣнцѣ
подаю, сѣи намяна нѣхъ по мѣшкѣмъ колѣнъ вѣнцѣ вѣн
кома, кои за кимъ що прѣстон, (т)омъ ни дръгога дѣсно
и вѣнцисмо шѣнцѣ почтѣнъ..... въ и прѣмзани и вѣнцѣи гра
да нашего Дѣверовника (пол)ачѣ с мѣшкѣмъ въ Дѣверовникѣ, по
што въ прѣко была властѣи нашихъ Бѣнцѣ Соенка а по тѣмъ
калѣгерицѣ сѣи Мѣр... вѣнцѣи въ Дѣверовникѣ, а прѣ
дрѣжи сѣи калѣгерицѣ манастира. и шѣнц дѣсно реченихъ и
дрѣжѣ вѣнцѣи въ жѣнѣи намян, кои сѣи вѣнцѣи въ .г. тѣнцѣи
перѣлѣри: и тѣи вѣнцѣи реченъ полачѣ шѣнцѣи сѣи намяна
нинѣи калѣнѣи и многослѣ(и)и почтѣи начинити и напра
вити и вѣнцѣи, како да въ на вѣнцѣи, да въ господѣи по
лача, кои полачѣи и вѣнцѣи да нѣмъ сѣи тѣнцѣи дръжати и вѣнцѣи
дѣнцѣи вѣнцѣи нѣнцѣи вѣнцѣи вѣнцѣи и на намя прѣ
иссѣнцѣи вѣнцѣи ни за едѣнъ рѣнцѣи ни (чнѣи) волю ни прѣдѣнцѣи
ни за вѣдѣнцѣи (с)тѣнцѣи сѣи сѣи, кои вѣи мога вѣнцѣи. и шѣнцѣи
кѣнцѣи реченихъ господинъ вонде Гандаля и князя Бѣнцѣи
и князя Бѣокъ и Стѣпанъ, сина князя Бѣокца, и нѣхъ на
тѣнцѣи, како въ вѣнцѣи реченѣи, по мѣшкѣмъ колѣнъ, како
вѣнцѣи прѣдѣи, да имамъ дѣнцѣи .г. вѣнцѣи перѣлѣри дѣнцѣи

Cod. ragus. fol. 81. b. .... maii, privilegio fatto per la signoria a vo..... palazo, per la posesion, per dar li perperi v per tributo Canali, per acetar li al profito.

Sandalj Hranić, vojvoda bosnensis, et fratres Ragusinis cedunt zapam Konavljie et arcem Sokol.

[illegible]

[illegible]

ниши сестѣмъ, и да сло шть падущи правѣхъ, и да сло
притчи и Нюдъ, кон. прода сина вожи на распѣтъ, и да
се нехъринци назовемо прѣдъ есакого господина земельного,
и въ дѣла смѣрти и прѣминѣтъ нашего и въ сѣдн дѣла да
не имамъ помнаванни прѣдъ анцемъ вожины, и к тому
заваше се властие нашего вламена: князь Радивон Стѣпко-
вичъ и князь Радослав Стѣпковичъ и князь Радимъ Стѣпко-
вичъ и князь Шерадъ Хлопчиничъ и князь Блатко Шерадо-
вичъ и князь Иванъ Шостонъ и князь Неланъ Буконичъ, и
заваше се прѣдъ почтенѣмъ властемъ помансарн нашимъ
прѣдъ Дверстома Бначулиничъ и прѣдъ Пѣтрома Лукарен-
ичемъ на Соколѣ. и за сѣхъ вѣрованъмъ мнъ господинъ воже-
да Гандаа и князь Букъ и князь Букъ шель: нашь, заваше
почтисмо нашимъ почтамъ княжнмъ и шотерансмо. пи-
сано въ лѣто роцеа христоа .чѣ. и .б. лѣто, мѣсца
май .л. днь. а шписъ Грѣлачъ дмичъ.

A tergo: Confirmation de voienoda Sandagi par
l'altra mitade de Chanal et Sochol.

Tria sigilla pendentia. Origin. membran. in c. r. archi-
vio Viennae. Спомен. 98.

CCLXXIII. 1420. 16. augusti. U pod Visokom.

Tvrsko Tvrković, Bosnae rex, confirmat donationem
župae Konavljje et arcis Sokol factam a vojevoda Sandalj.

† По неизреченомъ милосердию и человеколюбию владѣ-
ни моего салткаго мнъ Христа и по неизреченомъ и всемо-
щному его прѣврннию нжи на краѣство мнъ ѣжомъ и на
пренихъ моухъ природителя господъ краѣвъ посаньсцихъ,
также благодѣть прнсѣтаго своего дѣха на краѣство мнъ
изавѣа, и постави мѣ господина всамъ стѣжанню моухъ
природителя господъ краѣвъ посаньсцихъ, ѣмо шти мнъ въ
Христа бога благоверномъ и когомъ поставиномъ краѣ
Тврѣтъ Твртковичъ, милостию кожномъ. краѣ Босни и к
тому, и начехъ з когомъ краѣвати и правити прнстоа
моухъ природителя, дна милости, чинъ записаниѣа градо-
комъ и мнстомъ, есакомъ же по достоѣланню его, и тѣмъ
изидомъ шриѣ краѣство мнъ все почтени властемъ и поман-
сарн салтнаго града Дверовника ѣ намъ: князь Дверъ Бичи-

лихъ и князь Петро Лѹкарениѣа, и шдѣ краљевства ми много ѹмилино просише, искаше, да еисмо и ми по оенчаю нимъ потвердили и ѹстановитили, що си сѹ они почтеномъ дворциномъ издворили, що е нимъ данно воеводомъ Бандалемъ, неговь полъ днѣа жѹпѣ конавальскѣ и такоѣ, що нмъ е речени воевода Бандала далъ и дрѹгъ полъ жѹпѣ Конаван и града Боколь ѹ нон, що е било прео Петра Павловиѣа, и краљевство ми видѣвъ подобно ѹмилино и еспочтѣно прошение, имавъше циль сѣнтъ и згѣоръ с властѣли и вѣльможами краљевства ми, кон се при краљевствѣ ми обритоше, оенандосмо, да е ннхъ прео вѣщинио било, призвѣвъ нмъ христово, еисмо милостнии града Дѹбровникъ и него властѣлемъ, по самъ нашимъ лиотъ потвердисмо и ѹстановитисмо ва енкъ и енкомъ, до коли сѣнтъ стон, града Дѹбровникъ есѣ еише реченъ жѹпѣ конавальскѣ и ѹ нон града Боколь са есими сѣли и засѣоци, с ѹдѣми, с водами, с пашами, з дреми, з грѣмѣмъ и са есѣцимъ достоѣанѣмъ и правими котари еише речѣе жѹпѣ конавальскѣ и града Бокола са есимъ, како нмъ се за то ѹдржи ѹ листнхъ воеводе Бандала, да си сѹ волии господовати е, држати и ѹживати ва енки енкома, они и дѣтца и ѹиѣчѣи и прѣиѣчѣи ннхъ како права и пламенига господа. и на есе еише писанно азѣ господнии краљ Твртко Твртковѣа и с властѣли и с вѣльможами краљевства ми с воеводомъ Бѹкмиромъ, з жѹпаномъ Драгиншомъ, с княземъ Юриемъ Бонсалѣмъ, с князомъ Прѣкенѣмъ, с князомъ Радичемъ Радѣвиѣмъ, с князомъ Батѣмъ Мирьковѣмъ, с князомъ Юриемъ Драгинѣмъ, с князомъ Петромъ Кѣшинѣмъ, с воеводомъ Нѣнкомъ, с воеводомъ Павломъ Юриѣмъ речисмо се на свѣтомъ еванѣлию господнии и на часномъ крсти христовѣ, како еише еише писано и нами потверѣно до дни и до енка не ѹде нами потверѣно ни поколенѣмо и нашимъ послѣднимъ, пачѣ ѹ есѣмъ крѣпко и становѣто ва енки енкома. Анса се ѹ под Еискомъ мѣсеца агѹста шѣсти на дѣстѣ данъ ѹ петакъ ва лиѣо рождѣства христовѣ тѣшѣино и четѣри ста и двѣдѣсѣто лиѣо. а ѹнса краљевства ми догофѣа Дѹшана.

A tergo: Confirmation de re Tuertcho per tuto Chanal.
MCCCCXX del mese d agosto.

„Sigillum pendens. Origin. membran. in f. c. r. archivio
Viennae. „Спомен. 99.

CCLXXIV. 1420. 3. novembris. Ragusii.

Radosay Pavlović, filius kpez Pauli Radenović, con-
firmat donationem factam a vojeyoda Sandalj dimidii župae
Konavlje.

..... БОЖАСТЕОМЪ ..... БОЖАСТЕОМЪ
ти рабъ Радосавъ синъ ..... (кне)за Павла Раденовика, бо-
жастеѣ ти сла(ва) ..... по твоѣи сластком милости сподоби
..... прародитеа, и бѣде зъ егогомъ ва ..... и смотре ѣ
дысерчаныхъ штаннехъ ..... паче свамъ свѣтъ шемеленъ
..... прѣмзана, кою е. възда и ѣ. есакъ ер(ѣме) .с. имамъ
господинъ кнезъ Павла, родитеа ми, и по твѣмъ госпо-
динъ ..... славенимъ градомъ Дѣврьеникомъ ..... вла-
стемъ и шни ш-нимъ, хотесмо и ми па. шниаю ..... по-
лтенъ любавъ ш-нимъ и шцѣ боавъ ..... шпр(ѣ)пити ..... за
то да ѣ сенденіе есакмъ малмъ и ..... , еръ послахъ ѣ
клавни градъ Дѣврьеникъ кнезъ и властемъ дѣврьеничмъ
наше. срчане властемъ и покансаръ, свѣпочтенога мѣжа крѣ-
стинина Блатка Тѣ(мръ)лика и кнеза Ёстою Пацрька на
..... нашмъ рабъ... и по речемъ на плѣно вѣдъ данасъ
напрѣда, до комъ свѣтъ стон, поновихъ, шкрипихъ, ѣста-
новити(хъ) славенимъ градомъ Дѣврьеникомъ .и. с. того вла-
стемъ есакъ повтемъ любавъ и прѣмзана, и шкетова (госпо-
ство мнѣ шти-нѣмъ срчане прѣмзана и ѣкрини до вака, и
нихъ тръговце и люди толнко и шонда Радосавъ копнко мен
посаедни и тко мене. слѣша саваюдати и шеврати вѣда есакъ
за)овѣ и ште. по шон. монон. дръжавъ и възде, дѣ. ебѣдъ
монн доски. и шцѣ да ѣ ѣ знаніе есакмъ, еръ по кншмъ рече-
нехъ нашихъ властемъ ва полъ. жѣне Конавлн, шото ѣ кнло
вонде Гандалмъ, и томъ далъ и вѣписавъ градъ Дѣврьеникъ ѣ
башинъ и ѣ племенито са свамъ кѣтаримъ .и. с. людмъ рече
по жѣне Конавлн, како им се ѣдрижи ѣ. прѣмъ за то писавон
вѣдъ вонде Гандалмъ, и к томъ градъ Соколь ѣ. Конавлмъ.
кн. іестъ ѣ рѣкъ и ѣ дръжавн градъ Дѣврьеникъ, есѣ томъ
градъ Дѣврьеникъ прѣсвѣтави. господиномъ кншмъ прѣ-

лемъ Ступаномъ и вѣлможамъ русага босанскога нима и
 башинъ потвърдили, и по тымъ прѣенсоки господинъ краль
 Терьтко Терьтковѣи такоже и са вѣлможамъ босанскими
 грады Дѣбровникъ и ѣго властимъ више реченъ полъ жыи
 Конаван са свѣмъ котаромъ и з Конавахъ грады Соколь,
 познавши, да је прѣво нихъ башинъ бѣло дѣбровачко, за-
 писаше и потвърдиши грады Дѣбровникъ и ѣго властимъ
 з башинъ и з племинто до дни и до вѣка. за то и ми више
 реченъ вонда Радосавъ за великъ почтенъ любае и прѣштел-
 ство, које з Дѣбровникомъ поногисмо, и пакъ ника се и ми
 по радъ находимо з занисихъ, како и ..... све за истинъ
 по више реченъ ..... Радосавъ Павловики такожъ ..... з
 башинъ и племинто ..... више реченъ полъ жыи Конаван
 ....., и толнокогѣ потвърд ..... грады Соколь и
 вонда Радосавъ ..... грады Дѣбровникъ и ѣго властимъ
 з вѣки вѣкома .... не помин(а) ни зпоминѣти ни искани
 ни про ..... моимъ послѣднимъ не зчинити паче правити и
 ..... вѣда свакога наснамъ, що се наша мока ..... тко .....
 за тѣмъ грады Соколь и толнокогѣ за више реченъ полъ жыи
 Конаван. и ако би тко вѣдъ нашѣго племѣна или .....
 слышао, съпротивѣ шкомъи нашимъ зчинити, потвърженю и
 швѣтъ съпротивѣ зчинилъ, да м-је неберанъ, и да госпо-
 дство ми нише, колико да би се мое главе хватилъ... све
 више писано грады Дѣбровникъ потвърдихъ, з башинъ и з
 племинтомъ вѣки вѣка дахъ. и на све више писано да госпо-
 динъ вонда Радосавъ ротихъ се на свѣтѣмъ свѣдѣланю хри-
 стовѣ и на часномъ жѣнѣи господни и въ сенхъ вѣховнихъ
 апостола и въ тѣхъ свѣтѣхъ штаца, иже сѣтъ на Никѣю, и
 въ сѣхъ свѣтѣхъ вѣдъ вѣка когѣ згодивши и въ дѣшѣ нашѣ, мно
 све више писано и нами швертованомъ хокѣмо вѣзъ нѣдного
 пропатѣва дѣло и паче охранили а з ни з чѣмъ не з-
 крѣни(ти) до дни и до вѣка: тко ли би зкрѣнилъ намъ порѣко
 више реченъ, да је клятъ и проклятъ царѣмъ змѣнѣицѣмъ и
 сѣмъи свѣтлимъ вѣдъ вѣка когѣ згодившии, и оже клятѣи и
 шрокаса да сѣ пала на земь, и да је прѣвѣстани к Юди,
 кой прѣда сийъ коитъ на распѣт(іе); и да се неберанниъ назове
 прѣвѣдъ свѣтѣмъ господина на земь; и шѣхъ работѣ више
 реченъ властѣи покантарѣи сѣрѣшшии з Дѣбровникъ вѣдѣ въ

акта рождства хрестоа на чѣ. лѣто, мѣсца ноебра .г.
данъ. а миса Чинѣ Поповицъ.

Cod. ragus. fol. 83. b. ... die III. nouembris primi-
legio de vo. .... Paulonich con senato per Sochol e la
mita de Canal de vo. Sandagli.

CCLXXV. 1420. 3. novembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totam Commune Ragusii societa-
tom et amicitiam instituant cum Bosnae vojevoda Rado-
slav Pavlović.

..... нение сны въ сръшские въ(с)прѣсѣтато.....
нераздѣл(н)ма слава тѣе, нже ..... омъ неравъ чловеѣ са-
здали ..... въ свое сн благодѣяти и до ..... знаніе
ецакоуѣ еици и стѣари ..... се въ въспленіи того допущѣ-
ніе(мъ) ..... и милостію ми инезъ, властелѣ и еса шпенна гра-
да Дубравиница волюбвиного нашего ..... града; еже еста
участіе наше, въ ... шпк ... оеъ из нѣтрнихъ коморъ срътца
нашего ..... добре ..... славнога поменѣти ..... князя
Павла Раденовичи и почтено споменѣти господина воеводе
Петра великѣ нинзѣркомѣ любавѣ и сръчанство, кое сѣ шдѣ
мостѣи маман, дѣлан и створшма есакимъ почтениемъ по-
казади и учинили ѣ есакоуе врѣме к нашимъ мнѣстѣ и власте-
лемъ и наше тръговце саблюдали, пратнан и блуан шда
евакуе злоуе по свѣмъ, кѣде нѣ е господство могло досеки, а
на блаци саде, видѣеъ еванко сръчанство и любавѣ, кою с
нама господинъ вонда Радославъ, синъ и наследникъ реченога
господина князя Павла, много любимо показа по своихъ
властелѣхъ, кое к намъ досла поклансаре, сѣ почтенога мѣ-
жа крѣштинина Блатка Тѣмръланка и князя Ёстою Пацро-
вичи, и с нама понови и покрепи и установити есакѣ доврѣ
любавѣ и прѣкѣтѣство до дни и до вѣка, и намъ по него-
ви милости потерѣди полъ жѣпе Конаван, кою намъ даде
вонда Бамдалъ, и шденише намъ потерѣди градъ Боколь, кон-
енише ѣ нашон дръжавѣ и шласти ѣ Конавлѣхъ: еван тон
омисливъ и добре разъмисливъ, и хотѣ, да толкан любавѣ
и сръчанство харьно еудѣ, како ес вѣзда насъ добри наѣка
ино, ѣдиносръдно прѣмисмо и записасмо по свѣмъ нашемъ
мнѣстѣ, да шдѣ данасъ шварѣда поноженсма и ирѣвко устано-

вѣтисмо васакѣ почтенѣ людеѣ и оръчанство, донде (свѣтъ
стон) ..... господиномъ воєводомъ Радославомъ ..... мѣ
смо вѣрнии прѣстелѣ до вѣка ..... и шестѣ носимо, и ни
чемъ ..... вѣдомо до вѣка, що се и кн штъ прѣво ..... ѣ
некономъ непрѣмни. и на сѣ внише писано ми князь, властелѣ
и вса шпкнна града Дѣверьника ротисмо се на сѣстомъ ован-
гелію (господни) и на часншмъ и животворещемъ крѣжъ го-
сподни и въ .тнѣ. штацѣ, нже сѣтъ въ Никнию, и на сѣ
свѣтъ шдѣ вѣка богѣ ѹгоднѣшѣ и ва дѣше наши, шко снѣ вн-
ше писано и нами шбетовано хонемо безѣ нѣднаго пропач-
тѣа цнело и непоколенемо ѹздържати до днѣ и до вѣка. тѣо
ли ви ѹкрѣпиль и не вѣршиль шбетовано, да ю картѣ царемъ
небеснемъ и вѣ(н)ми свѣтлѣми божиими, и да сѣ сва проклет-
ства на нѣмъ пала, и да ю прѣчестанѣ к Юди, кон прѣда
сина вожи на распѣтѣ, и да се нѣверьникъ вазде назове прѣдѣ
свакогѣмъ господиномъ земаанемъ. писа се въ извѣранѣнъ по-
лаче и вѣкниці боголюбнмаго града Дѣверьника въ лѣта ро-
жастѣа хрѣстова на .чѣнѣ. лѣтъ, мѣсца нѣвѣра на .г. днѣ.
а ѹписа Руско логофѣтъ.

Cod. ragus. fol. 84. b. .... 3. nouembriis, priuilegio de
la signoria de Raguxi fato ..... Paulouich confermo la parte
de Canali de vo. Sandagli e.....

CCLXXVI. 1421. 18. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii amicitiam
et societatem institunt cum vojevoda Radesav Pavlović.

† Въ начѣтанѣ штъца, въ испльнѣнѣ сина, въ свѣ-
шнѣмъ всепрѣкѣстаго дѣха, воже славиши въ трѣщи, ва
штъци же рекѣ и синѣ и въ свѣтѣмъ дѣси, прѣсѣтанѣ трѣщи,
слава тѣбѣ, нже милостію и краснѣми молитвами владѣчѣ-
ства ти въздържимо и правнѣмъ богѣ люблѣми и нѣмъ нама
дарованни градѣ Дѣверьникѣ, нже юсть штъчѣстѣнѣ наши,
и вѣдѣ з вѣгомъ въ плнѣ дръжаѣи и господствѣ, ми князь,
властелѣ и вса шпкнна града Дѣверьника, смнелнѣ вѣлнѣ
слатѣ и нескровнѣ любѣшѣ и прнмѣльствѣо славногѣ помѣнѣ-
тъмъ господина княза Павла Радѣновнѣи и по тѣмъ сина мѣ
господина воєводе Петра, кою сѣ с нама имали и к нашимъ
градѣ и к нашѣмъ трѣговцѣмъ, кѣдн чѣсмо и развѣрасмо,

да господь богъ изведе и постави по нихъ господина. всемъ
 стезанью и дръжави славнога воєвода Радосава, шде нихъ-
 же корѣни право и почтено наслѣдѣе господина князя Павла
 Радѣновичи, много высели есмо, и по нашимъ красншмъ
 шенчаю за чать и негова зъвѣншныи посласмо мѣ наши
 братью властимъ и поклисарѣ, ѡ немъ князя Паскомъ Растики,
 ентѣза прѣсвѣтлого господина краля Шингъмунде, и князя
 Марина Гвиданки, с почтѣнѣми и краснѣ(ми) дарѣми и
 чыстѣми почитувати га, кон речени господина воєвода Ра-
 досавъ ѡказа се намъ срьдчии и добри прѣнѣтель, каконо сѣ
 нѣгови прѣви били, по нѣга милости и наше речѣи поклѣ-
 сѣи приамъ и ендѣ и почтова много чыстно, и по шенчаю
 нѣговѣхъ прѣвѣхъ ѡ великомъ любѣи и срьдчанствѣ, с на-
 шѣми поклѣсарѣ есѣде и любѣи сѣ, хотѣмъ единосрьдо швое
 стране, да стара любовь, кон ѡ била шде нѣговѣхъ прѣ-
 вѣхъ к намъ и к нашемъ мѣстѣ и трѣговцѣмъ свобода и
 есако: врьстѣ людѣмъ нашѣмъ и нихъ иманью. потверди ю
 господинъ воєвода Радосавъ к намъ, и болѣе неправѣи и по-
 новѣи въ вѣки. такожде же и наши посамъ речени с наше стране
 сѣ господствѣомъ мѣ въ вѣки вѣка, да ѡ мѣгю намъ и рѣ-
 ченога господина воєвода людѣи, да сѣ воли ѡ есакоѣ врькѣ-
 ме прихѣдити ѡ Дѣбровникъ и ѡ еса наша мѣста: и шѣтъ
 похѣдити свободно каконо и прѣво. и есакога рѣчь или
 стѣшѣрѣ недѣкоранъ, кон би до данасъ к намъ шде господина
 воєвода Радосава к намъ билъ или шде нѣговѣхъ людѣи к
 нашѣмъ людѣмъ или пакѣ ми къ господинѣ воєводи Радоса-
 вѣ или наши людѣи к нѣговѣмъ людѣмъ шде шноган врькѣ-
 мене, шде колѣ сѣ наши прѣви послѣи више речени князя Па-
 скоѣ Растикъ и князя Никшѣ Пѣцикъ пошамъ шде рече-
 ного господина воєвода Радосава изъ Бѣрча ѡ Дѣбровникъ,
 ессе шстависмо юдинъ дрѣзѣмъ, да сѣ не имѣи искати ни пи-
 тати ни ѡспомянѣти до дни и до вѣка. и на есѣ више пи-
 санно мѣи князь Дѣбровникъ, властѣи и еса шпкинѣи рѣтисмо
 сѣ на чыстншмъ крижи поспѣди и въ .д. евангѣлисте и въ
 .ѣр. свѣтѣхъ врьхшѣнѣхъ аѣвстоѣи божнѣхъ и въ .тнѣ. свѣ-
 тѣхъ штаца, иже сѣтъ въ Нѣкиѣ, еко есѣ више писанно пра-
 воверѣно хѣшкѣмо сѣхранѣти а ѡ ничѣмъ не ѡкрѣнѣти до дни
 и до вѣка; тѣко ли би ѡкрѣнѣнъ или потверданъ, да сѣ есѣ

касть на нѣмъ ималъ; и да ю причастанъ Нюди; кон' прода
сина божия на распятіе; и да ю касть господиномъ божомъ
и дѣлми свѣтлми въ нѣка. писа сѣ въ избранон шѣкницѣ
богѣ любилимаго града нашего Дубровника кѣта рождества
христова тисично нѣтири ста и два десѣти и прѣво нѣтоу
мѣсца февраля шѣ дни. и за ежѣ върованіе въ всякомъ
крѣпкѣ нашимъ законнымъ почетію подвѣнскимъ пове-
лѣнью значѣтити. а описа Рѣко-агофѣтѣ дубровчкѣ, ко-
же поминати га.

A tergo: Privilegio de la signoria de Raguxi; che
omeni de vojevoda Radosav posano veguire a Raguxi.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 100.

CCLXXVII. 1421. 22. aprilis. Borač.

Radosav Pavlević, Bosnae vojevoda, confirmat dona-
tionem dimidii župae Konavlje; factam a vojevoda Sandalji;
et promittit se oblivioni esse traditurum injurias, a Raguzi-
nis sibi illatas.

† Славни боже, царь нескни, кон шкрѣмляющѣ и пра-
вишѣ скопѣмъ божастеомъ всѣхъ васелѣнью, дази смѣрени
приде божастеомъ ти ракъ Радосавъ, синь и наследникъ
славноръ поминѣти господина ннѣза Павла Раднѣовника; бо-
жастѣомъ ти славъ непрѣстаннѣхъ вѣздаю, кон тамъ по твою
сладкомъ многѣмъ и подоби и постави господина всѣмъ стѣ-
жанѣхъ мѣнѣхъ природитѣхъ; и вѣде въ божомъ въ яльни го-
сподственъ смѣслихъ и смѣтрихъ въ сертчаннѣхъ штанинѣхъ
сарца моего великѣхъ и скрѣвнѣхъ пачѣ всѣмъ свѣтѣхъ шѣмѣнѣнѣхъ
сладкѣхъ и великѣхъ серчанѣхъ почтенѣхъ приызанѣхъ; кою ю вѣзда и
всѣмъ ерѣмѣ ималъ господинѣхъ князь Павла родитѣлѣ ми и
по томъ господинѣ ми и братѣ старнѣхъ, коювода Петарѣ, сла-
внима градомъ Дубровникомъ и с того почтѣнѣмъ властѣмъ
и шѣмъ шѣнѣмъ, хотѣнѣмъ и ми господинѣхъ коювода Радосавъ
по шѣнѣмъ нѣхъ шѣнѣхъ и шѣнѣхъ почтенѣхъ любавѣхъ и примѣлѣ-
ствѣхъ шѣнѣмъ и нѣшѣхъ волю поновѣти и шкрѣпѣти и устано-
вѣтити, и за томъ да ю въ вѣдѣннѣхъ всѣкомъ маломъ и го-
лѣмѣмъ, нѣрѣ по шѣмъ нашимъ листѣхъ вѣдѣ дамасъ наприѣдѣ,
до конѣвѣнѣхъ стѣмъ; помѣнѣхъ и шкрѣпѣнѣхъ и болюшѣхъ устано-

да господи богъ нзвѣра и постави по нихъ господина. всамъ
 стѣжанью и дръжави славнога воєвода Радосава, шдѣ нихъ-
 же корѣни право и почтѣно наслѣдѣе господина князя Павла
 Радѣновики, много висѣли висмо, и по нашимъ красншамъ
 шенчаю за чѣсть и нѣгова ѡзвѣншнѣмъ посласмо мѣ нашѣ
 братью властѣи и поклисарѣ, ѡ нмѣ князя Паскоя Растикѣ,
 витеза прѣсвѣтлого господина краля Шингъмундѣ, и князя
 Марина Гундѣанки, с почтенѣмъ и краснѣ(ми) дарѣми и
 чѣстьми почтитѣвати га, кон речени господинъ воєвода Ра-
 досавъ ѡказа се намъ срдѣчни и добри прииѣтель, какому съ
 нѣгови прѣви знан, по нѣга млости и наша речѣи поклис-
 сарѣ приим и видѣ и почтова много чѣстно, и по шенчаю
 нѣговѣхъ прѣвѣхъ ѡ великомъ любѣѣ и срдѣчанствѣ, с на-
 шѣми поклисарѣ вѣсѣдѣ и любѣ се, хотѣши ѡдносрдѣо шѣомъ
 страни, да стара любѣвь, комъ ю била шдѣ нѣговѣхъ прѣ-
 вѣхъ к намъ и к нашемъ мѣстѣ и трѣговцѣмъ свобода и
 всакоѣ врьстѣ людѣмъ нашѣмъ и нихъ нманыю потерѣди ю
 господинъ воєвода Радосавъ к намъ, и болю исправи и по-
 нови въ вѣки. такожде же и наши посамъ речени с наше страни
 съ господствомъ мѣ въ вѣки вѣка, да ю мѣгю наамъ и рѣ-
 чинога господина воєводе людѣмъ, да съ воли ѡ всакоѣ врьт-
 мѣ прихѣдити ѡ Дѣбровникъ и ѡ вса наша мѣста и шѣтъ
 похѣдити свободно каконо и прѣво. и всакога рѣчь или
 стѣшоръ недѣоранъ, кон би до данасъ к намъ шдѣ господина
 воєвода Радосава к намъ билъ или шдѣ нѣговѣхъ люди к
 нашѣмъ людѣмъ или пакѣ ми къ господинъ воєводи Радоса-
 вѣ или наши людѣмъ к нѣговѣмъ людѣмъ шдѣ шноганъ врьт-
 мене, шдѣ колѣ съ наши прѣви посамъ виши речени князь Па-
 скою Растикъ и князь Никшала Пѣцикъ пошлѣ шдѣ виши рече-
 ного господина воєводе Радосава нзъ Бѣрча ѡ Дѣбровникъ,
 высѣшависмо ѡднѣ дръзѣмъ, да се не нма искати ни пи-
 тати ни ѡспомянѣти до дни и до вѣка. и на всѣ виши пи-
 санию мѣзъ князь Дѣбровчкѣ, властѣи и вса щипкина рѣтисмо
 съ на чѣстншамъ крижи посподни и въ .д. евангѣлиствѣ и въ
 .вѣ. свѣтѣхъ врьхшѣнѣхъ лѣвѣсторѣ божихъ и въ .тнѣ. свѣ-
 тѣхъ штаца, нже сѣтъ въ Никмо, шѣо всѣ виши писанию пра-
 воверно хѣхѣмо съхранити а ѡ ничѣмъ не ѡхрѣнити до дни
 и до вѣка: тко ли би ѡхрѣнилъ или потѣорилъ, да съ всѣ

A tergo: Confermazion de voinoda Radossauo Paulonich de la paxe fatta e confermazion de la metade de Chanal de voynoda Sandagl in 1421 d april. **Потвѣрженіе воеводѣ Радослава Павловичемъ за гонъ учиненныи и потвѣрженныи вѣдѣ пол.. Конавлѣи воеводѣ Гандаалѣ .ч. и .Ѹ. и .к. и паремъ листу априла.**

Sigilla duo turcica et sigillum urbis Ragusii: sigillum communis Ragusii. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 101.

CCLXXVIII. 1421. 24. aprilis. Borač.

Radosav Pavlović, Bosnae vojevoda, confirmat donationem dimidii župae Konavlje, factam a vojevoda Sandalj, et promittit se oblivioni esse tradituram injurias, a Ragusinis sibi illatas.

† **Славни боже, царъ небесни, кон шкрѣмашъ и правѣшии сеиша божьствомъ всѣхъ василѣншю. а азъ смириши прѣдъ божьствомъ ти рабъ Радосавъ, синъ наслѣдинкѣ славнога поминѣтѣхъ господина князя Павла Радиновића, божьствѣ ти славу непрѣстаню вѣздаю, кон мѣ по твои слаткомъ милости сподоби и постави господина всѣмъ стѣжанью монахъ прирѣдѣтелъ, и еудѣ зъ богомъ въ явни госпоцтви смислихъ и смотрѣхъ въ сръдчаннхъ штаннхъ сръдця моего великѣхъ и некроуи паче всѣмъ свѣтѣхъ шевеленихъ слаткѣхъ и велико сръдчанѣхъ почтѣнѣхъ примзанѣхъ, кою ѣ вѣзда и Ѹ всако вѣрѣме имашъ господинѣ князѣ Павалѣ родителъ ми и по томъ господинѣ ми и вратѣ старши, воевода Петарѣ, славенимъ градомъ Дѣбровникомъ и с того почтеними властѣли и шниш-ними, хѣтисмо нѣ ми господинѣ воевода Радосавѣ по шенчаю нхъ шнѣкѣ и шнакрѣ почтѣнѣхъ лѣбавѣхъ и примѣлѣство ш-ними и шче болю поновити и шкрѣпити и шстановити, и за то да ѣ въ свидинѣхъ вѣсакомъ маломъ и голѣмомъ, шреп-о-вѣмъ нашѣмъ листѣ ш-д-анасѣ на прѣдѣ, до коли свѣтѣхъ стои, поновѣхъ, шкрипнѣхъ и вольше шстановити хъ славенимъ градомъ Дѣбровникомъ и с того почтеними властѣли всако почтѣнѣхъ лѣбавѣхъ и примзанѣхъ, и шентѣхъ госпоцтѣво ми енти имѣ сръдчани и вѣрни примѣлѣ до вѣка и нхъ трѣговѣхъ и лѣбѣхъ и иманѣхъ сабѣдѣти по сеи мѣшѣ**

държави и всѣди, кѣди наша мошь море достѣну и всаки, тко насъслѣша, да ихъ сабѣда и шеарѣ шда всаке злоси и шетѣ и шче на шнѣи полѣ жѣи Конзали, шото ѣ бѣло воевода Сандага, и тѣже даа и записалъ градъ Дѣбровникѣ и него вастѣлемъ ѣ бѣишнѣ и ѣ племеншнѣи са всимъ котаромъ и ш-лѣди, и то имъ все потвердихъ и вѣиновити хъ до дни и до вѣка, како имъ ѣ кралевѣство бѣосанско и кѣи можѣе потвердиши, тако ѣи и ша воевода Радосавъ потвергѣю, нека се и ша нахоѣѣ ѣ записехъ шпотверѣжѣанъма како и дрѣга рѣсѣжка господа. и всакоѣ вѣрѣте чловѣкъ дѣбровачки и с иманѣемъ да ѣ бѣланъ ходити по нашѣи дѣржавѣи слѣбоднѣи шветѣ похѣодитѣ са всимъ вѣз-абѣе како и вѣзда. и ако вѣи бѣла коша рѣчь или стѣорѣ наприанчанѣ или недѣоранѣ на мѣи воеводи Радосавѣ или к мѣимъ лѣдемъ шдѣ Дѣбровника или шдѣ лѣди неговнѣхъ шдѣ оноган дни, ш-коле потрѣбѣеа господинѣ бѣгѣ господина воеводѣ Петра, а ша господинѣ воевода Радосавѣ постахъ ѣ госноцѣтѣѣ, до мѣрѣбога вѣжнѣа рѣжѣства христовѣ, все шѣтависмо и шѣвѣисмо, да се не ниѣе и не пита до дни и до вѣка. и на все вѣише писанѣ лѣзѣ господинѣ воевода Радосавѣ с мѣими вастѣи и са бѣишникѣми, симѣи, шписатѣ ихъ именѣмъ тко бѣдѣ, рѣти хъ се на сѣтѣомъ еванѣелию христовѣи и да часномъ крѣижи господинѣи вѣ .д. еванѣелисти и вѣ .вѣ, свѣти хъ вѣрѣжѣвѣишнѣхъ апѣстола бѣжнѣхъ и вѣ .тѣи. свѣти хъ штацѣ, иже сѣтѣ ва Никѣи, шко все вѣише писано право и вѣрно хоѣемо сахранити а ниѣѣ чѣмъ не шкрѣишѣти до дни и до вѣка. тко ли вѣи шкрѣишѣ или потѣорѣкаѣ, да сѣ все клѣтѣи на немъ паде, и да ѣ причѣишѣи Иѣди, крѣи прода сина бѣжнѣи на распѣтѣѣ, и да ѣ кѣиѣтѣ господинѣомѣ бѣгомѣи и всимѣи свѣтѣишнѣи ва вѣишнѣи вѣка. и за вѣѣѣ вѣишнѣомѣи закономѣи подѣишнѣомѣи печатѣю госноцѣства мѣи повѣли хъ запечатити. писѣ сѣи шето рѣжѣства христовѣи .ч. и .ѣ. и .к. и прѣво шето, писано мѣсѣца апрѣлѣи .ѣ. и .д. данѣи 8. Борчѣи ѣ чѣтѣрѣтакѣ по юрѣишнѣи дни. а приѣа Блатѣко Марошѣ, дѣишѣи надѣбѣишнѣи господина воеводи Радосавѣ.

A tergo: Confermazion de noieuoda Radosau Paulovich de la paxe fatta e confermazion de la mitade de Chana de noieuoda Sandagl in 1421 de aprile.

Sigillum pendens. Origin. membrac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 102. A praecedente diplomate nonnisi quibusdam verbis differt.

CCLXXIX. 1421. 6 maji. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii veniam dant hominibus vojvodae Radosav Pavlovič veniendi in urbem, et promittunt se injurias sibi illatas non curaturos esse.

Бѣ имѣ великаго савашта гваліаго, господа бога нашего, рикъ же: ..... ю сына въ сръцшнѣхъ есирѣкѣстаго дѣха ..... дѣла, слава тебе, нже въ имѣ ..... имо и тобою са свакоюмъ доверѣмъ ..... ми прѣмѣламъ краснѣ, почтенѣ и старѣ прѣмзана крѣпимъ и понакамъ, и за то да ю видимо свакомѣ, комѣ се подоба, како ми князь, властѣи и вса шпкинна боголюбнаго града нашего Дѣверьеника, смисаѣ и смотрѣвшѣ старѣ и ва все(ма) слаткѣ и много почтенѣ прѣмзана и краснѣ любавѣ, кою ю ва свако вѣкѣ имавѣ к намѣ и почтеннми дѣлаи и створшмъ показовавѣ славно споменѣтѣ господина княза Павла Раденовика и к нашимъ трѣговцѣмъ и ва свакомѣ нашемъ, и по тѣмъ такожде почтеню поминѣтѣ вонда Петарѣ, сынѣ мѣ, и на влацинѣ видѣки, да почтеню насладѣѣ рѣчнога господина княза Павла, славни господинѣ вонда Радосавѣ, великѣ любавѣ показѣ и прѣмѣльско к намѣ, за ѡзвѣншѣнѣ неговѣ части и добра ми князь, властѣи и вса шпкинна града Дѣверьеника весѣло и докровоно ка рѣчномѣ и сръчанѣмъ са господиномъ вожековмъ Радосавшмъ васакѣ старѣ любавѣ и почтѣно прѣмѣльство покрѣпимѣ, и са господство-мѣ ново и шѣе волю ѡстановитисмо, покрѣпимѣ въ вѣки вѣка, ери и шѣи к намѣ по негѣ милости такогѣ поновн старѣ любавѣ и прѣмзана, и велико шѣрѣванѣ господство мѣ ѡчини за саблюданѣ и шѣарованѣ наши трѣговцѣ и наши люди и са благомъ по неговѣ дрѣжавѣ, и шѣе шѣвакон ѡчинисмо, да си ю волянѣ и слободанѣ въ свакою вѣстѣ чловѣкѣ з благомъ доити ѡ наша градѣ ѡ Дѣверьеникѣ и ѡ нашѣ дрѣжавѣ, то се назива чловѣкѣ господина вонде Радосавѣ, и трѣкенианинѣ и конваланнѣ, и шѣтѣ слободно са свѣми монтѣ како вѣзда. И ако ю коѣ влѣкѣ и недовоно ѡчинисмо уда стѣани

господина конде Радосава ..... к нашимъ людѣмъ шдѣ
 шного ..... господина воеводу Петра, а господин ..... ѹ
 господствѣ, до прѣбога вожикъ ..... еси пѣстимо и шта-
 вимо, да се никада ....пита ни ѹспомене до дни и
 до вѣка. и на све више писано азъ князь, властѣи и еса
 шпкинн града Дѣрѣвника ротисмо се на часишмъ и жиео-
 творисемъ крѣжѣ господнѣ и въ .д. . евангелѣста и .еі. апо-
 стола върхуеиуъ апостола воживуъ и въ .тнѣ. свѣтѣхъ
 штацѣ, иже сѣтъ въ Никію, шко све више писано хожемо
 правовѣрно сахранити а ни ѹ чемъ не ѹкрѣнити до дни и
 до вѣка. тко ли би ѹкрѣнилъ или потверналъ, да сѣ све клѣтен
 на немъ павъ, и да је прѣчиста(нѣ) к Юдѣ, кон прода сина
 вожѣ на распѣтѣ, и да је проклетъ господишмъ вогомъ и
 свѣми свѣтисми въ епискѣ епископа. и за епискѣ верованіе въ
 есакон вѣрѣмъ закономъ нашомъ подѣвнскѣмъ печатю пове-
 лесмо запечатитѣ. а писа се въ изабрано полаче и епископи
 воголюеимага нашего града Дѣрѣвника лѣта рожаства хри-
 стова на .чѣка., мѣсца мая на .ѡ. дни. а ѹписа Руско
 логофѣтъ.

Cod. ragus. fol. 86. b. .... die VI. maii, privilegio, che
 fece signoria de Raguxi .... Paulowich, remesse tute le
 maliuolencie.

CCLXXX. 1421. 18. augusti. Milodraža.

Stephanus Tvrtko Tvrtković, Bosnae rex, confirmat
 privilegia data Ragusio ab antecessoribus suis, in his a
 patre Tvrtko et ab Ostoja.

† Господѣ с неписѣ прѣзри видитѣ сини чловеиаскии и
 ѡслишати гласа всѣхъ ѹповающихъ на нь, дрѣжѣи швластѣю
 всѣ тварѣ, и мѣже царне царствѣють и мѣчителне дрѣжѣтъ
 земли, богъ еданѣ Исѣсъ Христосъ вачѣра и данасѣ, тимѣже
 и ва вики изабран свѣтне родителне и прародителне кра-
 лѣвѣства ми, и прослави нѣхъ паче всѣхъ царѣ на земли зе-
 малинѣхъ и пакѣ на мѣвесихъ вѣици свѣтлѣми ѡбраснѣтъ нѣхъ
 са всѣми свѣтими, ѣкоже не ѡтала се естъ вѣси вѣславион
 вѣиженѣа ннѣхъ павѣтъ, шдѣ ннѣхъже племене и азъ изабранѣ
 енѣхъ извоенимъ божиимъ и причистею его матерю и мол-
 чѣми мнѣхъ, вѣти ми Стефанъ Тврѣтко Тврѣткоѣмъ мнѣло-

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 102. A praecedente diplomate nonnisi quibusdam verbis differt.

CCLXXIX. 1421. 6 maji. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii veniant hominibus vojvodae Radosav Pavlović veniendi in urbem, et promittunt se injurias sibi illatas non curaturos esse.

Еъ нмѣ великога савашта гвалѣмога, господа бога нашего, рѣкъ же ..... ю сина въ свръшннѣ вспрѣквѣстаго дѣха ..... дѣламо, слава тебе, нже еъ нмѣ ..... нмо н товою са свакоюми добрѣми ..... ми прѣхителамъ краснѣ, почтѣнѣ и старѣ прѣхизанѣ крѣпнимо и понакалѣмо, и за то да ю видимо свакомѣ, комѣ се подоба, како ми князь, властѣи и вса шпкниа боголюбивѣмога града нашего Дѣврѣеника, смирѣнѣи и смотрѣхѣи старѣ и ва все(мѣ) слаткѣ и много почтѣнѣ прѣхизанѣ и краснѣ любавѣ, кою ю ва всако вѣкѣи имала к намѣ и почтѣннми дѣли и створѣмѣ показовалѣ славно спомѣнѣти господина княза Павла Раденовика и к нашимѣ трѣговцѣмѣ и ка свакомѣ нашимѣ, и по тѣмѣ такожде почтѣно помѣнѣти вонда Петарѣ, синѣ мѣ, и на вѣлѣхитѣ видѣки, да почтѣно наследѣе рѣченого господина княза Павла, славни господинѣ вонда Радосавѣ, великѣ любавѣ показѣи и прѣхитѣлѣско к намѣ, за ѣзѣвишѣнѣ неговѣ части и добра ми князь, властѣи и вса шпкниа града Дѣврѣеника весѣло и докроволно ка рѣченомѣ и срѣчанѣмѣ са господинномѣ кожеководѣмѣ Радосавѣмѣ васакѣ старѣ любавѣ и почтѣно прѣхитѣлѣство покрѣпнѣмо, и са господствѣ-мѣ ново и шѣи колѣѣѣстановитѣнѣмо, покрѣпнѣмо въ вѣки вѣка, при нѣ шнѣ к намѣ по нѣго милѣсти такогѣ поновѣ старѣ любавѣ и прѣхизанѣ, и велико шѣтѣванѣи господствѣ мѣ учини за саблюданѣи и шѣарѣванѣи наше трѣговцѣ и наше люди и са благомѣ по неговѣ дрѣжавѣи, и шѣи шѣакои ѣчиннѣсмо, да си ю вѣланѣи и слѣбоданѣи вѣвсакоѣ вѣрѣсти чѣловѣи з благомѣ доити ѣ наше градѣ ѣ Дѣврѣеникѣ и ѣ нашѣ дрѣжавѣи, тѣко се назнѣва чѣловѣи господина вонде Радосавѣ, и трѣкѣннѣннѣи и конавѣланнѣи, и шѣи слѣбодно са свѣми понти како вѣзѣда. и ѣко ю кои вѣлѣки и недѣворѣи ѣчиннѣи шѣа стѣрѣни

и нашими посланниками, пааче да съ в есако ерине стано-
вентни и крпци в есихъ реченихъ повесахъ и в законихъ и в
звентихъ и в есакохъ слободяцихъ речене господа сръпски,
рашке и босаньски. и речени влстеле и цокансарне града Дѣ-
вровника и шда все шпѣине примиши и закезаша се кралевь-
стве ми давати шда реченога града Дѣвровника и шда опѣи-
не сръпски доходахъ двѣ тисѣи перперъ динари дѣвровачь-
цихъ есако годице на Дмитровъ дань и такоѣ есако годи-
це на Еласинъ дань реть сать перперъ по законъ и звентъ,
како съ давали реченому господину и родителъ ми господину
кралъ Твѣрткъ нмѣи по томъ вивѣшкон господи, кои съ го-
сподовали до мене. а есимъ томѣи свидоци наши, добри во-
шранѣ влстеле и вешможани рѣсара: воевода велики кралевь-
ства босаньскога воевода Гандаль в вратнишмъ и воевода
Бѣкмиръ в вратнишмъ и жѣпанъ Драгиша Диничиѣ в врат-
нишмъ и кнезь Причиѣ в вратнишмъ и воевода Юранъ Бос-
салиѣ в вратнишмъ а приставъ дворяски кралевьства ми
кнезь Петаръ Кашичъ и кнезь Юранъ Драгиѣвичъ. и на то
на все више писано, како да в твѣрдо и крпко ва вни вни-
къмъ, рѣтихъ се и заклехъ и азъ речени господина кралъ
Твѣртко и са вешможани кралевьства ми, више писаними и
поставивъ рѣци на светомъ еванѣланю и на часномъ, кржи
господни, а писано на Милодражи на лита рожства хресто-
ва чѣка. лита, мисеца августъ, ... дань. и за все виро-
вание кралевьства ми печатню подвисѣхомъ повѣдмсто
запечатити, а вписа дѣкъ Владиѣ повѣдмнмъ кралевь-
ства ми.

Присвѣтали и вазможни господина кралъ
Твѣртко Твѣртковиѣ кралъ Босни и к томъ.

A tergo: Poueglia del re Tuertcho: confermation
de tute le altre poueglie, quando fono ambasadori a lui
ser Nichulin . . . . de Gondola e ser Michiel . . . . de
Sorgo. 1421.

Sigillum: печать господина кралъ твѣртка твѣртко-
виѣ. Origin. мембран. in c. r. archivio Viennae. Спо-
мен. 103.

CCLXXXI. 1423. 15. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii. Priuilegium concessum vojvodae Radosax Pavlović.

О вѣлмошна сѣмо прѣсвѣтаго дѣха, воже сѣвенинъ въ ..... ѹ снѣхъ и сѣстивѣхъ дѣхъ, прѣсвѣта трѣхъ нѣравадѣ(ш)ма, сѣа ..... твоѣхъ вѣсѣхъ вѣршима, и тобою ѹздѣржимъ и пра- (вимо) ..... и нашіаго вога. любими и нима на ма дѣрѣа- ни града Дѣверьеника, ш сѣма прѣсвѣта трѣхъ славе, азъ ми князь, вѣластѣхъ и вѣа шпѣнна града Дѣверьеника даѣмо вѣдѣти, вѣсѣмомъ нѣравѣхъ жѣвоамъ, прѣдѣ коѣго. годѣ шѣа лѣстѣ прѣдѣ, и тоѣ годѣ шѣа нашѣ шѣтѣ чѣю, гѣа госпо- динѣхъ вѣнда Радосава Павловицъ, вѣнда вѣсанскѣхъ досѣа к на ма ѹ Дѣверьеникѣхъ славе, своѣ прѣдѣоѣниѣ, почтѣна дѣужѣхъ крѣстѣниѣхъ господина Блатка Тѣмьрка и Радина крѣстѣнина и княза Бѣдѣсѣа и княза Бѣокашина, и ш-ними такожде славе прѣдѣоѣниѣхъ господина Гѣндаа, вѣанкаго вѣоѣвѣдѣ вѣсанскаго, господина старацѣхъ Дѣмитарѣхъ и княза Радѣоанѣхъ Бѣрдѣнѣхъ, и на ма много славе, вѣсѣле и вѣсон вѣсѣамоѣхъ сѣа- чѣа и много дѣраѣхъ и ѹгодѣхъ дѣвѣхъ гласѣхъ казѣацѣхъ, како слѣтѣхъ дѣирѣ, любаѣхъ почтѣна и вѣсанѣхъ ѹдинѣство и прѣш- тѣаѣство ѹчинѣиѣхъ господина вѣнда Гѣндаа и господина вѣнда Радосава мѣгѣхъ сѣоѣма въ вѣки вѣнка ѣоѣоѣниѣхъ ѹтѣрѣдиѣхъ и ѹстанѣоѣтиѣхъ, и ш тѣма много вѣсѣахъ вѣсѣмоѣхъ вѣагодѣрѣсѣмо вѣога, и вѣше рѣчѣни поканѣсѣаѣхъ шѣахъ стѣаѣхъ го- сподина вѣнда Радосава шѣахъ на ма много слѣтѣхъ исѣаѣхъ и мѣ- лиѣхъ, да вѣсѣмо господина вѣнда Радосава полюбѣми и почтѣ- ваѣмъ вѣаѣтѣоѣстѣма, и да ѣхъ вѣкиѣнѣхъ сѣа ма како ѣдѣнѣхъ на ма люѣо вѣаѣтѣо града Дѣверьеника. и ми смѣислѣхъ и смѣотѣхъ дѣоѣахъ любаѣхъ и слѣтѣхъ прѣшѣтѣаѣство нѣгоѣхъхъ прѣвѣхъхъ и нѣ- гоѣо прѣшѣсѣмо и ѹчинѣсѣмо вѣкѣхъ вѣа вѣаѣтѣаѣхъ Дѣверѣаѣцѣхъ и вѣа шпѣнна града Дѣверьеника ѣдѣноѣѣшѣно и дѣоѣроѣвоаѣно, прѣ- шѣмиѣхъ, и закрѣсѣмо сѣа на то господина вѣнда Радосава Павло- вицѣхъ и нѣгоѣхъхъ шѣтанѣхъхъ, шѣо ѣа по мѣшѣкѣма спѣаѣхъ, како нѣгоѣа сѣрѣтѣахъ крѣвѣхъ подѣаѣхъ подѣоѣна вѣанѣнѣхъ въ вѣки вѣка. за то како прѣшѣсѣмо шѣахъ нѣга подѣоѣнѣхъ и прѣвѣхъ прѣшѣзѣаѣхъ и кѣѣтѣхъ и записѣхъ на прѣшѣзѣаѣхъ, и за то ми рѣчѣни князь и вѣаѣтѣа(а) и вѣа шпѣнна града Дѣверьеника прѣшѣмаѣхъ и записѣсѣмо за

почтеного и становитного властелина и вєкника како єдного
 шдѣ насѣ, и да нмамо стоимѣ за всакѣ подобно дїело не-
 гово и негова натрашка како за когѣ годѣ насѣ, и ни за єдного
 чловека ..... волю ни за кон страхѣ ни за благо сеган свѣта
 ..... Радосава и негова штанка, како је зг(ора) .....
 шветовасмо се все братцтво и псѣме господина вондѣ Радоса-
 сава ѣ всакѣ любава прѣизанѣ имати, како вѣдѣ шни насѣ
 имати; и шветовасмо се, да не нма нїданѣ нєвєрїника го-
 сподина вондѣ Радосава и натрашка негова да не нма ѣдани
 ѣ Дѣверїникѣ, кон би сїдино на ниѣ зїтан, такмо ако би
 глашѣмѣ и сѣ чєлїдїю и с иманїемѣ прѣкиг(аль) ѣ Дѣверї-
 никѣ и ѣ дрѣжавѣ нашѣ, како је законѣ града Дѣверїника,
 и да не прѣмїмо нїдногѣ трѣкнїнїнина ни конаванїна шдѣ
 людї рїчногѣ господина вондѣ Радосава и негова натрашка,
 що је трѣкнїнїнїнѣ, и ш-ниѣ половицѣ жїпѣ конаваскѣ да
 не прѣмїмо нїдногѣ на нашѣ днїлѣ жїпѣ конаваскѣ; и то-
 ликогѣ намѣ господинѣ вондѣ Радосавѣ за сѣбѣ и за свон
 натражакѣ шветова с нашєгѣ днїла жїпѣ Конаван. и на сѣ
 вншѣ писано ми кнєзѣ дѣверовачки Жївѣ Жўрьговникѣ и сѣ
 нїзбранїемѣ вїкїемѣ Марїтола Сїмїта Растїка, Плѣвїзѣмѣ
 Гочетїкїемѣ, Марїкѣ Црѣкїкѣ, Ђорсатѣ Жамановїкѣ,
 Марїкѣ Градїкѣ, Гаожѣ Пїцїкѣ, Жорѣ Паомотїкѣ, Бїнко
 Гїндѣлїкѣ, Ааврѣ Горьгочевїкѣ, Яндрѣшко Цїг.....,
 Томко Бїнїкѣ, Рафїалѣ Гочетїкѣ, Кнїмѣ Бодачїкѣ, Маткѣ
 Градїкѣ, Добрѣ Бєнчїлїкѣ, Яндрѣ Бїндїкѣ, Нїкшѣ Пїцїкѣ,
 Яндрѣ Марїтола Бїчїнїкї, Марїтолѣмѣ Жамановїкїемѣ,
 Паокѣмѣ Прѣгїловїкїемѣ, Пїрѣмѣ Лўкарєвїкїемѣ, Нїко-
 лѣмѣ Пїра Пїцїкї, (П)окѣмѣ Жўрьговїкїемѣ, Жїванѣмѣ
 Гочетїкїемѣ, Тѣдрѣмѣ Баожїлїкїемѣ, Савїнїмѣ Бовалєвї-
 кїемѣ, Марїтоло Црѣкїкѣ, Яндрѣ Мїнчїтїкѣ, Бїткѣ Растїкѣ,
 Марїтоло Бєнчїлїкѣ, Жонко Бїнїкѣ, Плѣвїзѣ Црѣкїкѣ,
 Жўхѣмѣ Гочетїкїемѣ, Бїткѣ Плѣвїзовїкїемѣ, Маткѣ Крѣвїкѣ,
 Франко Горьгочевїкѣ, Фєдєрїкѣ Гїндѣлїкѣ, Сїмїко Растїкѣ
 ротїсмо се вѣ господа бога свѣдражїтєлї и вѣ прѣчїстѣ бого-
 родїцѣ и вѣ силѣ животворїщєгѣ крїста божїєгѣ и вѣ .д.
 євангєлїстѣ и вѣ .вї. свѣтѣхѣ врѣховїнїхѣ апостолѣ божїхѣ и
 вѣ .б. нїзбранїхѣ божїхѣ и вѣ сѣ свѣтѣ шдѣ вїка богѣ зго-
 дї(в)ш(и)хѣ, да швон згѣра нашѣ писано и шветованѣ рїчєнѣ

и бѣжаніе господинѣ Радославѣ и нѣгоу нѣтрѣшкѣ, како ѣ
згора речено ..... не има на манѣ прѣтѣни се кѣ потворѣти
ни за ..... еа на зѣман ни за єдинога чловека волю ни за
страхъ ни за благо ни се ѡ тон парѣна зѣннѣти. еда ли
єсто ми кнѣзь и еса ѡпкинѣ града Дѣверѣнника ѡнози згора
речено, ѡшѣтовано и писано потворѣан реченѣмъ али на манѣ
донесан конѣмъ хитростію али лавѣмѣстю за чнѣ волю али
за страхъ али за хѣтнѣю нѣднога чловека на зѣман, тада да
смо ми кнѣзь, властѣи и еса ѡпкинѣ града Дѣверѣнника про-
касти инѣмъ бо҃гомъ ѡтцѣмъ и снѣмъ и свѣтѣмъ дѣхѣмъ
и сѣмѣи свѣтѣмѣи єнѣи именѣванѣмѣи, и да смо прѣчѣтѣни и
Юди, кон прода сина єжи на распѣтѣе, и да смо се ѡдрѣ-
ли бога и ангѣла правѣго на данѣ сѣднѣи и вѣрѣ, кон вѣрѣ-
ємо, и да смо жорѣчѣни ѡ гласѣ, ѡ почтѣнѣю и ѡ правѣдахъ и ѡ
законѣхъ нашихъ євѣнѣхъ до вѣкѣмѣи сѣхъ мѣгѣи єсакоємѣи
доєрѣмѣи и почтѣнѣмѣи и гласѣтнѣмѣи градѣмѣи и ѡпкинѣмѣи.
и сѣи се писѣ еа нѣзѣрѣанѣи полѣчи и єкѣнѣицѣи бо҃голюєнѣмаго
нашѣго града Дѣверѣнника еа лѣта рѣжѣствѣ хрѣстоєа на
чѣркѣ. лѣтѣ, мѣсѣца фѣркѣ(ва)ра .ii. данѣ. а єписѣа Рѣско
лѣгофѣтѣ.

Cod. ragus. fol. 87. b. : MCCCCXXIII. die XV. frenari,
privilegio, che fece signoria de Raguxi ..... Radosau
Paulouich ..... e de consiglio.

CCLXXXII. 1423. 16. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur
se accepisse ab Helena, vojevodae Sandalj uxore, depo-
situm duorum millium ducatorum aureorum.

† Ёѣ ми ѡтѣца и сина и свѣтога дѣха аминѣ. ми кнѣзь,
властѣи и еса ѡпкинѣ града Дѣверѣнника данѣмо еа сѣн-
дѣкѣиє єсанѣмъ малѣмъ и голѣмѣмъ по сѣмъ нашихъ ѡпи-
санію а подѣ нашихъ законѣнѣмъ пѣчѣтѣи, како прѣдошѣ к
намѣ ѡ Дѣверѣнникѣ господинѣ старѣцѣ Дмитѣрѣ и Радѣи
Прѣчинѣи и Ёрѣмѣи днѣмъ посланѣиємъ славѣи господѣи Ёлѣ-
нѣи господинѣи воєводе Сѣндалѣи, а кѣрѣ славѣнога помѣнѣтѣи
господинѣи кнѣза Дѣвѣра сѣ анѣтѣмъ нѣ вѣрѣнѣмъ, и ѡдѣ
нѣи сѣранѣи на миѣ рѣчѣи господѣи Ёлѣнѣи, кѣрѣ кнѣза Лѣза-
ра, послѣнишѣи ѡ нашѣи комѣиєи ѡ покладѣ двѣи тѣсѣкѣи дѣкѣтѣ

ЗАЛѢТѢ, А ПОДЪ ШЕИ ШЕЛѢТЬ, ДА ИС КРАНА РЕЧЕНА ГОСПОДИ
 ІУДЕНА ВЪ ВСАКО ВѢКѢ: САМА СВОИМЪ ГЛАВОМЪ АЛИ СВОИМИ СЛѢ-
 ГАМИ ПОСЛАЕШЬ СВОИХЪ ЛИСТОВЪ: А ПОДЪ СВОИМЪ ПЕЧАТНЮ ЗАКОН-
 НЫМЪ ШЗЕТИ ВЪЗДА, КАДЕ ШИ БУДЕ ШГОДНО, А ДА ШИ СЕ НЕ МО-
 ГЕШЪ ЗАДѢЖАТИ НАШЕ НЕ ДАТИ ВА ИТѢДАНЕ ШЗОРИ, КОНЕ БИ МОГАЛИ
 НА СЕБѢ БИТИ, НАДЧЕ ШЕЖЕШЬМО СЕ ДАТИ НУХЪ РЕЧИНОМЪ ГОСПО-
 ДИ НАШЕ КОМУ БИ ШПОШУЧАА РЕЧЕНА ГОСПОДИ ІУДЕНА, АКО БИ ШИ
 СЕ СМѢТЪ ШГОДАА, ШДѢ ША ПОШЪ ШКЛОНИ, КОМУ БИ ПО СВОЕМЪ
 ЛИСТѢ ШПОШУЧАА, ШЕЖЕШЬМО СЕ ДАТИ ВЕШЪ ИТѢДНОГО ШЗАДѢ-
 ЖАНЬ. И ВА ВЕШЮ ЧИСТОШЪ И ВѢРОВАНИЕ БРАНИШЪ ДИШЕШЪ ШЕЛ-
 КИШЪ ЛИСТѢ СВОИМЪ ШКШМЪ ШПИСА, И ШУШЕШЪ ГОСПОДИ ІУДЕНА,
 ВЕШИ ГОСПОДИНА КНЕЗА ЛАЗАРѢ ДИШЕ РЕЧЕНА, КЪДЕ ГИДИ БУДИ,
 ПОСЛАТЬ ШЗЕТИ РЕЧЕНЕ ДѢКАТЕ, ДА ПОШУШЪ ШЕШЪ НАШЕ ЛИСТѢ,
 КОНЕ НАШЕ СМО ДАДИ ПОДЪ НАШИМЪ ПЕЧАТНЮ ШПИСАНЕ НАШЕ ШГО-
 ГАН: АКО ЛИ БИ ГДѢ ШЗЕШЬНА, ШНА ДА ПОШУШЪ СВОЕ ЛИСТОВЕ
 ПОДЪ СВОИМИ ПЕЧАТЛИ ПО СВОИХЪ ДОБЕШЪ ШКАДЕШЪ, КАКО КИ
 ИДАНЕ ЗАДОВОАНЕ БИТИ И ШЧИТЕ ДЕЖЕШЪ, ЮРЪ ШНА ШЗЕМАНЕ ТИ
 ДѢКАТЕ. ПИСА СЕ Ш НАЗЕРАНОМЪ ВѢЖНИЦѢ БОШЪ ЛЮБИМАГО ГРАДА
 НАШЕГО ДШРОВЪНИКА ЛѢТО РОЖДЕШТЕА ХРИШТОВА ТИСШЦИНО И
 ЧЕТИРИ СТА И ДВА ДЕСЕТИ И ТРЕТЬЕ ЛѢТО, МѢСЦА ФЕРВЕРА .БІ.
 ДАНЬ, А ШПИСА РШЕШЪ ЛОГОФЕШЪ. БОЖЕ ПОМНАШЪ ГА.

A tergo: 1423, a di 18. frenaro, strumento, che fo de
 domina Jella, de lo quale de ducati MM., lo quale casso,
 e fato nouo de ducati 2000.

Sigillum avulsium. Origin. membran. in c. r. archivio
 Viennae.

CCLXXXIII. 1423. 7. aprilis. Borač.

Radosav Pavlović, Bosnae vojvoda, a Ragusinis in-
 ter nobiles et consiliarios receptus, confirmat privilegia ab
 antecessoribus Ragusinis concessa et donationem urbis
 Sokol in Konavlje, factam a vojvoda Sandalj.

† ГЛАВНИ БОЖІЕ, ЦАРЬ НЕКЕСНИ, КОН ШКРАМЛЮШЕШЪ И ПРА-
 ВИШЕ СВОИМЪ БОЖЕСТВОМЪ ВСѢ ВАСЕЛЕНШЮ, АШЪ СМѢТНИ ПРѢД
 БОЖЕСТВОМЪ ТИ РАДѢШЪ РАДОСАВЪ, СИНЪ И НАСАДНИКЪ СЛАВНОГО
 ПОМИШТИШЪ ГОСПОДИНА КНЕЗА ПАВЛА РАДИНОВИКА, БОЖЕ(ШЕ)ШЪ
 ТИ СЛАВЮ НЕПРѢСТАНОМЪ ВЪЗДАЮ, КОНЕ МНЕ ПО ТВОЕМЪ СЛАТКОМЪ МИ-
 ЛѢСТИ СПОДОБИ И ПОСТАВИ ГОСПОДИНА ВЕШЕШЪ ШТЕЖАНЬ МОШЕШЪ

и обеканіе господинъ Радославъ и негоу нѣтрѣмъ, како ѿ згора речено ..... не има на манѣ прѣти ни се не потверѣти ни за ..... еа на зуман ни за едниога чловека волю ни за страхъ ни за благо ни се ѿ тон парѣна зчинити. Тада ли енемо ми князь и еса шипкина града Дверьеника въози згора речено, шиптовано и писано потверѣан реченеме али на манѣ донесли конюмъ хитростю али лавомостю за чю волю али за страхъ али за хитню нѣднога чловека на земни, тада да смо ми князь, властел и еса шипкина града Дверьеника про- касти имемъ богомъ штиемъ и сншмъ и светемъ дѹхомъ и селати светлми вниш именованемни, и да смо прѣчтени и Юди, кон прода снна вожи на распетче, и да смо се шдрек- ли нота и ангела правора на дань сѹдни и верѣ, кою терѣ- жмо, и да смо шорчени ѿ гласѣ, ѿ почтнѹ и ѿ правдахъ и ѿ законехъ нашихъ шдѹкнѣхъ до вѣчменъ спѹхъ мнѹ есакоемни доверѣми и почтнѣмни и гласѣтнѣмни градемни и шипкинами. и си се писа еа ижебранон полати и ежнниц(и) еоголюбнмаго нашего града Дверьеника еа лѣта рожаства хрѣстова на .чѹкг. лѣта, мнсеца фръ(ва)ра .ѿ. дань. а бписа Рѣско логофѣта.

Cod. ragus. fol. 87. b. : MCCCCXXIII. die XV. februarij, priuilegio, che fece signoria de Raguxi ..... Radosau Paulouich ..... e de consiglio.

CCLXXXII. 1423. 16. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur se accepisse ab Helena, vojevodaе Sandalj uxore, depositum duorum millium ducatorum aureorum.

† Еа нми штица и снна и светого дѹха аминѣ. ми князь, властел и еса шипкина града Дверьеника даемо еа сен- дѣмъ есакоимъ маломъ и голѣмомъ по селѣ нашемъ шп- санию а подѣ нашумъ вѣкомномъ пѣчѣтнѹ, како придѹшѣ к намѣ ѿ Дверьеника господинъ старѣцъ Дмитаръ и Радонъ Причинъ и Бранъ днѣмъ посланьемъ слабѣи госпogie Юаѣ- ни господини воювода Ендалъ, а кiere славнога поминѣмъ господина княза Алава с аншумъ нѣ вѣрокѣмъ, и шдѣ те сѹранѣ и на нми речѣи госпogie Юаѣни, кiere княза Ала- ва, посфаниши ѿ наше комѣи ѿ покладѣ дѣѣ тиѣмъ дѹкати

ЗЛАТЪХЪ, А ПОДЪШЕИ ШЕДЪ, ДА И ВОЛНА РЕЧНА ГОСПОГМ
 ЮГАНА ВЪСКО ВЪДЪМЕ: САМА СВОЮМЪ ГЛАВОМЪ АЛИ СВОИМЪ СЛЪ-
 ГАМИ ПОСЛАЕШ СВОЮ ЛИСТОВЪ: А ПОДЪ СВОЮМЪ ПЕЧАТНЮ ЗАКОН-
 НУМЪ ШЕТИ ВЪЗДА, КАДЕ ШИ БУДЕ ШГОДНО, А ДА ШИ СЕ НЕ МО-
 ГЪ ЗАДЪЖАТИ НАИ НЕ ДАТИ ЗА ИДАНЕ ШЗОРЪ, КОН БИ МОГАЕШ
 НА СЕБѢ БИТИ, НАИШ ШЕДЪШЕМО СЕ ДАТИ НЪХЪ РЕЧНОМ ГОСПО-
 ГИ НАИ КОМУ БИ ШПОШУНАЕШ РЕЧНА ГОСПОГМ ЮГАНА, АКО БИ ШИ
 СЕ СМЪРТЬ ШГОДНАА, ШДЪ ША ПОГЪ ШКЛОНИ, КОМУ БИ ПО СВОЕМЪ
 ЛИСТЪ ШПОШУНАЕШ, ШЕДЪШЕМО СЕ ДАТИ БЪРА ИДАНЕГО ШЪДЪ-
 ЖАНЪМЪ. И ЗА СЕКО ЧИСТОТЪ И ВЪРОВАНИЕ БРАНИШ ДИМЕШ ШЕА-
 КИШЕ ЛИСТЪ СВОЮМЪ ШЪКШМЪ ШПИСА. И ШУШЕ ГОСПОГМ ЮГАНА,
 ШЪШИ ГОСПОДИНА КНЕЗА ЛАЗАРА ДИМЕШ РЕЧНАА, КДЕ ГИДИ БУДЕ,
 ПОСАЛАШ ШЕТИ РЕЧЕНЕ ДЪКАТЕ, ДА ПОИШЕШ ШЕШ НАШЕ ЛИСТЪ,
 КЪН ИМЕШ СМО ДАДИ ПОДЪ НАШУМЪ ПЕЧАТНЮ ИСПИСАНЪ НАШЕО-
 ГАН: АКО ЛИ БИ ГА ИШЕШЕША, ШНА ДА ПОИШЕШ СВОЮ ЛИСТОВЕ
 ПОДЪ СВОИМИ ПЕЧАТЪМИ ПО СВОИХЪ ДОБЕДЪХЪ АИДАХЪ, КАКО КИ
 ИДАМЕ ЗАДОВОАНЕ БИТИ И ШЧИТЕ ДЕБѢШ, ЮРЪ ШНА ШЪИМАЕШ ТИИ
 ДЪКАТЕ. ПИСА СЕ Ш НАШЕРАМЪ ВЪДНИЦЪ БОГЪ ЛЮБЕМАГО ГРАДА
 НАШЕГО ДЪБРОВНИКА ЛѢТО РОЖДЕШЕВА ХРИСТОВА ТИСЪЩНО И
 ЧЕТИРИ СТА И ДВА ДЕСЕТИ И ТРЕТЬЕ ЛѢТО, МѢСЦА ФЕВРА . 51.
 ДНЪ. А ШПИСА РЪСЪ ДОГОФАТЬ. БОЖЕ ПОМНИШ ГА.

A tergo: 1423, a di 18. frenaro, strumento, che fu de
 domina Jella, de lo quale de ducati MM., lo quale cassa,
 e fato nouo de ducati 2000.

Sigillum avulsam. Origin. membran. in c. r. archivio
 Viennae.

CCLXXXIII. 1423. 7. aprilis. Borač.

Radosav Pavlović, Bosnae vojvoda, a Ragusinis in-
 ter nobiles et consiliarios receptus, confirmat privilegia ab
 antecessoribus Ragusinis concessa et donationem urbis
 Sokol in Konavlje, factam a vojvoda Sandalj.

† СЛАВНИ БОЖЕ, ЦАРЪ НРЪСНИ, КОН ШКРАМАЮШЕШ И ПРА-
 ВИШЕ СВОИМЪ БОЖЕСТВОМЪ ВСЪ ВАСЕЛЕНЮ, АВА СМѢДИИ ПРѢД
 БОЖЕСТВОМЪ ТИ РАДЪВЪ РАДОСАВЪ, СИНЪ И НАСЛЕДНИКЪ СЛАВНОГО
 ПОМЕНИШТИ ГОСПОДИНА КНЕЗА ПАВЛА РАДИНОВИКА; КОШЕ(ИШ)Ю
 ТИ СЛАВЮ НЕПРѢСТАИШ ВЪЗДАЮ, КОН МНЕ ПО ТВОЕ СЛАТКОМЪ МН-
 ЛОСТИ СПОДОБИ И ПОСТАВИ ГОСПОДИНА ВЪШЕШЕ ШЕЖАНЮ МОИХЪ

проредитель, и вѣдѣ з вѣдомъ ея пѣни госпоцтѣхъ дохъши
 госпоцтѣю ми вѣдѣ савѣнога града Дѣбровника почтѣни вла-
 стѣи и покансарѣ: князь Никшала Гючѣтнѣ и князь Блаху
 Жѣрговицѣ, и ми, смисленѣ великѣ любаѣ и принѣтлѣств
 почтѣни, коѣ сѣ наши прѣш имали з градомъ Дѣбровникомъ
 и с того почтѣ(ни)и властѣи и шни ш-ними, и шѣ вѣ-
 дѣшии нѣхъ любаѣ великѣ красѣ, кою госпоцтѣхъ ми вѣ-
 заши а по нашихъ послѣхъ по господинѣ Блаткѣ Тѣмрѣнѣхъ
 крѣстѣинниѣ и Радниѣ крѣстѣинниѣ и князѣ Бѣдисѣхъ и
 князѣ Бѣкшнѣхъ, коѣ к нимъ з Дѣбровникъ послалиши, какѣ
 насъ полюбѣши и почтѣваши, и с великомъ любекомъ запи-
 савши ми, господина воеводѣ Радосѣва Павловицѣ, и мое
 нѣтражѣ, цо ѣ по мѣшкомъ колѣнѣ, да смѣ властѣи и
 вѣѣнници града Дѣбровника, колѣкѣ кон годѣ нѣхъ властѣи
 дѣбровѣнниѣхъ, и да насъ за всякѣ подобѣи дѣлашъ за нѣ
 чѣю волю рѣ не тѣ вѣтаѣнѣ, и за то смѣ великѣ рѣти и
 записѣ ми вѣдѣ нѣхъ пришли, а на властитѣ сада по нѣхъ
 рѣченнѣхъ покансарѣнѣхъ, и шѣ волю и вѣѣи намъ всякѣ любаѣ
 и принѣтлѣствѣ понаѣлаю и потерѣѣю: и за тѣ да сѣ вѣ-
 дѣлашъ всякомъ, прѣт кѣга шѣ нашъ записѣ рѣти и шѣтѣ-
 вѣнѣ прѣдѣ, какѣ ѣ, господинѣ воевода Радосѣва Павло-
 вицѣ, и с властѣи госпоцтѣхъ ми едѣшѣшнѣ и всѣрѣдѣ
 примѣлиши и записѣ сѣ рѣченнѣиѣ покансарѣмъ дѣбро-
 вѣннѣмъ до вѣнѣ вѣка, да смѣ Дѣбровникѣ доѣри и вѣрни
 и сѣрѣчѣи принѣтлѣи, и да нѣхъ трѣговѣи и нѣхъ вѣаго
 сѣвѣрѣдѣи, и да нѣхъ властѣи дѣбровѣчкѣ и нѣхъ сѣюгѣ за
 нѣдѣнога чѣовѣка волю ми за стрѣхъ и за пѣнѣзѣ, за нѣдѣ-
 нѣ продѣнствѣи зѣ до дѣи и до вѣка да не вѣтаѣиши: за
 всякѣ подобѣи дѣлашъ, пѣи и шѣ шѣтѣшнѣ, какѣ вѣрни
 и сѣрѣчѣи властѣи и вѣѣнници града Дѣбровника, и запи-
 сѣла сѣ ѣ, господинѣ воевода Радосѣва, и мое нѣтражѣ
 ѣмѣномъ: мошѣю и с нашихъ людѣи з всякѣ вѣѣиѣиѣ на
 вѣмоѣ Дѣбровникѣ и бранити нѣхъ и нѣхъ вѣдѣнѣиѣ вѣдѣ
 всякѣ вѣиѣи и зѣвѣи и вѣмагат-и-хъ з всѣмъ, и шѣтѣшнѣ
 града Дѣбровникѣ ш-нѣхъ полѣ жѣпѣи Конаѣи. ѣи принѣти
 ми едѣнога нѣхъ чѣовѣка конаѣлѣнѣи на Трѣѣннѣи ми ѣи нашѣ
 дѣи жѣдѣ конаѣлѣскѣ, и шѣ да сѣ з знѣнѣи всякѣмъ, сѣрѣи
 каѣиѣи дѣиѣи покансарѣ дѣбровѣчнѣ, какѣ принѣтлѣи сѣдѣ-

ТѢМЪ ТЫ ЕЩЕШЕ ПИШАЕШЕ РОТѢ КОШМЪ ГОДИ ХУТРОСТЮ РАЗЕНА
НАМ ПОГЕРИША, ХУЖЕШЕШЕ, ДА СЪ ВСЕ КЛЕТѢ И РОТѢ И ПРО-
КЛЕТѢ ПАЛА СЕРЪХЮ НАСЪ И НАШЕГА НАТРАЦКА И НАШЕГА ПЛЕ-
МЕНА И ВСИХЪ НАШИХЪ ПОСЛѢДНИХЪ, И ДА СМѢ ПРОКЛЕТИ И ЗА-
БЕДАНИ ЖИВЕНЕМЪ БОРОЛА И ПРѢКЧНОТОМЪ И ВСИМИ ЕЩЕШЕ ПИ-
САНИМИ СЪСТУПИ, И ДА СМѢ ШТАПАДИЦИ ПРАВЕШЕ ВѢРЮ, И ДА
СМѢ ПРИЧТЕНИ КЪ НИЮДИ, КОМУ ПРОДА СНА БОЖЬМЪ НА РАСПѢТЬЕ,
И ДА СЕ НЕВѢДНИЦИ НАЗОВЕШЕ ПРѢДА ВСАКОМУ ГОСПОДИНУ ЗЕ-
МЛАНУГО, И ЕА ДАНЪ СМѢТНИ И ПРИМНИШЕШЕ НАШЕГА И ЕА
СЪБѢДИ ДАНЪ ДА НЕ ИМАШЕ ПОМИЛОВАНЫ ПРѢДЪ ЛИЦЕМЪ БО-
ЖИЕМЪ. И КЪ ТОМУ ЗАКЛЮЧЕ СЕ И РОТНИШЕ СЕ ВЛАСТЕЛѢ НАШЕГА ПЛЕ-
МЕНА НАПРАВШЕ КНЯЗЯ РАДОСАВЪ БѢРАДОВИЧѢ БРАТѢ МОИ И
КНЯЗЯ РАДОСАВЪ БЛАДИМИРИЧѢ БРАТѢ МОИ И КНЯЗЯ ТЕРЬТКИ
МИХАИЛОВИЧѢ БРАТѢ МОИ И КНЯЗЯ БУКАШИНА МОЗОЛИЧѢ БРАТѢ
МОИ И КНЯЗЯ СТОМА БОРОВНИЧѢ БРАТѢ МОИ И ВОЕВОДА БЛАКАСЪ
И КНЯЗЯ БУДИСАВЪ И КНЯЗЯ СТЕПАНЪ И КНЯЗЯ БУКАШИНА БЛА-
ДИМИРИЧѢ И КНЯЗЯ ТЕРЬДИСАВЪ БОРОВНИЧѢ И КНЯЗЯ ГАМКИ
ГАУЧИЧѢ ПРѢДА ВШЕ РЪЧНИЦЕМИ ПОКЛѢСАНИ КНЯЗЯ НИКОЛАЕ ГИ-
ЧЕТИЧѢ И КНЯЗЯ БЛАХУШИ ЖЪРГОВИЧѢ. ПИСА СЕ ЕА ЛѢТУ РОЖА-
СТВА ХРИСТОУ ТИСѢЦИМУ И ЧЕТВЕРИ СТА И ДЕА ДЕСѢТИ И ТРЕТЪЕ
ЛѢТУ, МѢСѢЦА АПРѢЛА .3. ДАНЪ. А ПИСА СТОМА ДИМКА 8 ГРАДЪ
8 БЮРЧУ.

A tergo: Poneglia de voiuoda Radossauo Paulonich
per la confirmation del castello de Socol in Canal, el
qual voiuoda Sandagl dede a Ragusa nel 1423 d aprile.

Sigillum pendens. Origin. membran. in e. r. archivio
Viennae, ubi etiam apographum chartae. cum tribus sigil-
lis. Спомен. 104.

CCLXXXIV. 1423. 1. novembris, Blagaj.

Sandalj, Bosnae magnus vojeyoda, Vanetis dat ve-
niam libere eundi per terram suam Catharum.

АМЪ ГОСПОДИНЪ ГАНДАЛЪ, ВЕЛИКИ ВОЕВОДА БОСАНСКИ,
ЖЕЛѢЮЩИ, КАКО ЕДАЗДА БИЛО БУДА НАШЕ ВОЛЕ И ПАМѢТИ И НА-
ПРѢДА ВЕЛЕ ВѢЩЕ, ИУДАУЧИСМО ПОКАЗАТИ, ДА ЛЮБАВЪ И ЕДИНЪ
СТЕО, ДАМИЗАНЪ И ДОБРИ ЧИНѢРЪ БУДЕ МѢШЪ НАМИ И УЗМОЖНИ
НАША БРАТНИ И КЪНѢ НАШЕ И СЪ ПРѢСЕКЪТАЕМЪ И УЗМОЖНУМЪ
ГОСПОДИНАМЪ ГОСПОДИНОМЪ ПРАНАЧЕСКОМЪ ФОСКАРИ, ПО БО-

жиши милости достонни дѣжъ вѣстачки; и шпѣни вѣстачки, за кою стварь дохоеѣи намъ на памети, да паметити мѣжъ господинъ Иванъ Чоръжи, почтени поклансарь реченога прѣсвѣтлога господина дѣжа и шпѣни вѣстачки, лави три кратъ бнлъ ѣ прѣд нами, и под листомъ шдъ вѣрованъи господне по поздравленъю и шеканъю намъ реченѣ за изгбленъи, кое смо ми имали шдъ града Которѣ, кой ѣ дошавъ ѣ рѣке реченога господина дѣжа и шпѣни вѣстачки, намъ рече, да речени господинъ дѣжъ и шпѣни вѣстачка речени градъ Которѣ ни вазель за имити вѣѣ госпоцтве, да имниѣи милосрдие за рать и новѣшние, кое шномъ градъ чинаши Бавша Брацимѣровиѣ, кон внише неприхталь реченога господина дѣжа и шпѣни вѣстачки, и за многе ниѣ разлогѣ по реченомъ посавъ намъ развмно реченѣ вазеше градъ Которѣ, молеѣи насъ, да би намъ бнло ѣгодно, за лѣбавъ реченога господина дѣжа и шпѣни вѣстачки ѣчинити добро свѣцтве реченомъ градъ Которѣ и подложнымъ и вѣрнимъ неѣа и неговѣ котарѣ, и дрѣжати пѣте, да тѣрме помѣѣ правимъ пѣтемъ градъ Которѣ, а не ѣ Дѣбровникъ, и да шне .д. которанѣ, кое имамѣ за талиѣ шдъ шпѣни которѣске, ни хъ слободно за лѣбавъ господина дѣжа и шпѣни вѣстачки да кнсмо пѣстни, шекнвѣюѣи намъ речени посавъ, да речени господинъ дѣжъ и шпѣни вѣстачка давала би и чинила би давати намъ всако годиѣе ш-д-охотка шдъ коморе шдъ соан которѣске дѣкать .ѣ. сать злати хъ, за кое стварѣ по шен страни многе рѣчи реченѣ ѣ шно вѣѣме сложенъи ни свѣршенъи заедно не ѣчинисмо. да зашо сада речени господинъ Иванъ Чоръжи, поклансарь реченога господина дѣжа и шпѣни вѣстачки, пришавъ ѣ прѣдъ госпоцтвомъ нашимъ с листомъ шдъ вѣрованъи реченога господина дѣжа и шпѣни вѣстачки, кон по поздравленъю и шеканъи намъ ѣчинена все згара реченѣ стварѣи и многе ниѣ стварѣи намъ развмно рече, молеѣи насъ, да би намъ бнло драго ѣчинити волъ реченога господина дѣжа и шпѣни вѣстачки по пѣтъ и шеканъи згара реченѣ, шекнвѣюѣи намъ момѣ .ѣ. сать дѣкать шнен кѣѣ, кое ми есмо имали ѣ Которѣ, намъ слободно чинити ѣѣ дати по пѣтъ, да нѣ и шдъ не моремо ѣчинити волъ нашѣ. и добро да видимо и знамо, тои да естъ

с мые почтенныи наше великостн, да шеражають памети
наше, колко смо приправени и напредѣ все егѣ приправени
учинити ствари, кѣ съ ѹгодні реченомъ господинъ дѹжѹ и
шпѣнни енетачкои, и помншлагоу велике тѹбѣ, кѣ е имамъ
и тѹпиш за тѣ ствари реченн господинъ Иванъ Чорѹжи
покансаръ, кѣ ѹ разлѣчна врѣмена все крѣтѣ е вни прѣд
нашимъ госпоцтвомъ, мнѹго насъ е приправилъ учинити
шнени ствари, кѣ намъ е рекаш и шднѣти шдѣ памети наши
изгѹбленнѣ града Котора, за кою стваръ по все наше штео-
рне лнсте шекнѣвало ѹ нмѣ вѹжи реченомъ господинъ Иванъ
Чорѹжи, покансаръ реченого господина дѹжа и шпѣнне ене-
тачки, да мнѣ и ѹвозможа вратнѣ наша и кѹба наша са
всѣмъ нашимъ госпоцтвомъ хоѣмѣ имѣти лѹбавѣ и еднѣ-
ство, приызанъ и довери мирѣ с реченимъ прѣсѣтлѣмъ и
ѹвозможимъ господинѹмъ господинѹмъ Франчискѹмъ Фо-
скарн, по вѹжнѹ милости з достоннимъ дѹжѹмъ енетач-
кимъ, и шпѣннѹмъ енетачкомъ, шекнѣвало и хоѣмѣ, да
тѹрме и карвани босаньске и есаке нне карѹване да нмѣ е
словотѹшина, да могѹ понти ѹ Которъ и инднѣ, кѹдѣ нмѣ
е ѹгодно, за ннѹ корнѣтѣ, како съ и прѣ ходилн, и да по
ннеданъ пѹтѣ и законѣ по насъ нн по едномъ нашимъ не
бѹдѹ ѹсловани ѹ нашимъ госпоцтвѣ, негѹ шнѣ ѹ ннѹ сло-
вотѹшннѣ са есакимъ ннѹ елагомъ ходѣнн, стѣнн и вражають
с градѹ Которъ и инднѣ, гдѣ бѹдѹ хотѣти, пѣстѣти бѣмо
и чинити бѣмо вѣстѣти, плаѣають шнѣ тѹрме праве царнѣ и
трѣговннѣ, кѣ се плаѣаю по нннѹ по нашимъ госпоцтвѣ. а
тон да есаки зна, хоѣмѣ дати видѣти по нашимъ госпоц-
твѣ, да шнѣ тѹрме и карѹвани могѹ понти ѹ Которъ и
инднѣ, гдѣ хотѣ, ономъ елагомъ и трѣгомъ, како смо
згара рекаш, и да хоѣмѣ учинити добро сѹсѣцтво градѹ
Которъ и всѣмъ мѣстомъ и градомъ реченого господина
дѹжа и шпѣнне енетачки и всѣмъ ннѹ подложнѣмъ граѣ-
номъ и шпѣннѣмъ ннѹ дѹходѣнѣмъ ѹ наше госпоцтво, и
нмѣ бѣмо учинити правѣдѹ и чинити учинити, нмѣ пѹтрѣ-
бѹюкѣ. да кѣ ствари реченн плѣменитѣ мѹжѣ Иванъ Чорѹжи,
покансаръ реченого господина дѹжа и шпѣнне енетачки, по
моѣ нмѣ дана шдѣ реченого господина дѹжа и шпѣнне
енетачки шекнѣва намъ, ѹвозможимъ и славенѹмъ господинѹ

господинъ Гандаалъ, великомъ воеводи босаньскомъ, да шни
прѣсѣтанъ господинъ дѣжъ и шпѣнна енетачка дати бѣ и
чинити двѣати вѣско годниці намъ ѿ Которѣ ш-д-ѣхотѣ шдѣ
коморе шдѣ соли которѣскѣ дѣкати .ѿ. сати златѣхъ жолѣ
и нинѣхъ градинѣхъ шдѣ Дашмащѣ шнога господина дѣжа и
шпѣнни енетачкѣ, гдѣ моремо прѣслати нашега слѣгѣ вѣвести
реченѣ пѣмезѣ изъ онога града, изѣти слободно и шдѣности
слободно, ако шномѣнъ господинъ дѣжъ и шпѣнни енетач-
конъ вѣдѣ драго: ако нинѣ не вѣдѣ драго, како е речено, шнѣ
господинъ дѣжъ и шпѣнна енетачка намъ бѣ дати и нинѣ-
ти бѣ дати ѿ града Которѣ реченѣ .ѿ. сати дѣкати, како е
речено, и кѣѣ, кою само нри нмалѣ ѿ Которѣ данѣ, и шдѣ не
да моремо учинити и шдѣлѣчнѣи всѣмъ нашѣмъ волѣ, како шдѣ
машѣ рѣчи, и шѣлѣнѣа намъ реченѣи господина Ивѣмъ Чорѣжи
поклѣсарѣ господинъ воеводи Гандаалъ и братни нашомъ и
штанкѣ, ѿ всѣхъ граде и мѣста шнога господина дѣжа и
шпѣнни енетачкѣ протѣва нашнѣмъ слѣгамъ хѣѣ намъ бити
шчмѣна правѣда и достѣишнѣство. и шнѣ .д. которѣнѣ, кѣ
намѣмъ ѿ талѣѣ, добро да сѣ шчиннѣаи нѣвѣрѣ, за кою ем
нѣвѣрѣ нмалѣ понѣсти всѣмъ мѣкѣ, да реченѣи господинъ
дѣжа и шпѣнна енетачка вѣдѣи и познѣа нашѣмъ доверѣ волѣ к
сѣѣ, хѣѣмѣ и есмо вѣнѣтѣнѣти прѣво за частѣ господина
вога и пакѣ и за лѣбѣаѣ господина дѣжа и шпѣнни енетачкѣ
и за моѣѣ многе намъ шчиненѣ по реченомъ поклѣсарѣ сло-
бодно вѣстѣити, дати е реченомъ поклѣсарѣ, да не прѣда
шдѣ нашѣ стране реченомъ господинъ дѣжъ и шпѣнни ене-
тачконъ. и шномъ госпоцтѣѣ ми вѣвозможи господинъ воевода
Гандаалъ и братни и хѣжѣа наша и нашѣ шстанѣкѣ прѣпорѣ-
нѣи вѣдѣи господинъ дѣжъ и шпѣнни енетачконъ. и да реченѣ
ствѣарѣи коле и терѣѣ сѣ моѣѣ вѣдрѣжати, прѣнесѣмо шнѣи
странѣ на четѣро свѣто ивѣнѣѣлѣѣ, всѣ реченѣ рѣчи да сѣ
вѣдрѣжи правѣ и чинѣ вѣдрѣжати, и за вѣрѣванѣи реченѣхъ
ствѣарѣи есмо заповѣдѣли шнѣи лѣцѣи вѣчатѣю нашомъ вѣсѣѣомъ
сѣрѣшнѣти и печатѣити. данѣ ѿ нашнѣмъ градѣмъ Благѣю прѣви
данѣ мѣсѣца новѣбра ѿ тисѣѣѣи .ѿ. и .ѿ. и .г. лѣта.

A tergo: MCCCCXXIII, primo nouembris in castello
Blagai, Bossina. Priuilegium obtentum per uenerabilem et
egregium uirum dominum Iohannem Georgio honorabilem

ambassadorem a magnifico et potenti domino Sandalj Bossina magno uoyueda pro comoditate Catari et alijs. iutus annotatis. Priuilegium est in lingua seruians scriptum, tractatum in linguam nostram uernaculam.

Sigillum cereum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCLXXXV. 1423. 27. decembris. Kukan.

Sandalj, Bosnae vojvoda, testatur se accepisse omnem pecuniam Ragusii depositam.

† Мни војевода Гандаљ дама знати еѣакомѣ, комѣ се подоха, и прѣдѣ кога шѣхъ нашь листъ ериде, како, нидѣ юѣхъ великѣхъ потрѣбѣхъ, послахъ к много почтенои шѣнини, властеломѣ дѣбровачцѣмѣ савѣмъ нашимъ, днѣте вѣсѣмѣ Грѣпка, потрѣбѣмъ аспри наше, кѣ сѣ поставише ѣ реченихъ властѣхъ подѣ записи и листови и двемѣти, ии сѣ мѣю нами, и шѣмъ много почтенихъ властѣхъ и шѣнини дѣбровачкѣ при- ми хъ по реченомѣ Грѣпкѣ аспри все, кѣ сѣ ели ѣ записѣхъ ни хъ и нашихъ поставише ѣ властѣхъ реченихъ. и за вѣѣе вимѣрѣаниѣ и потерѣѣниѣ на то ѣченихъ ѣ ѣписѣхъ шѣхъ листъ шѣторѣнѣ, како ѣ тои нѣта мѣмъ рѣнѣчѣ и посааниѣ и мѣмъ примѣаниѣ рѣнѣи аспри, а тои нѣтъ ѣ свѣдѣчѣмъ почтенихъ и разѣмни хъ покѣисарѣхъ шѣнини дѣбровачкѣ: кѣнѣа Никола Гѣнѣтиѣмъ и кѣнѣа Блахѣмъ Тамариѣмъ, ии сѣ ѣ тои дѣа при насѣ ели, мѣлѣстѣю бѣжѣмѣ и любѣмѣмъ и приѣзаниѣмъ почтѣни шѣнини властѣхъ дѣбровачцѣхъ. ѣнѣсѣна ѣ лѣта хѣрѣстоѣа рѣжѣа тѣсѣмъ и чѣтри ста и .ѣи и трѣтиѣ лѣтѣ, мѣсѣца дѣкемѣра .ѣ. и .ѣ. даѣмъ, ѣ Кукѣмъ.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомѣн .105.

CCLXXXVI. 1426. 7. octobris. Sutiska.

Stephanus Tvrtko Tvrtković, Bosnae rex, Ioanni Marnavio Nissensi litteris consignavit partem in Nissa et Zvonik, a Nissava et Bosna pagum Hvojnice et sub Thum.

Hoc quoque diploma e „lingua illyrica“ versum esse videtur. Testes sunt palatinus cum fratribus, xupan Drissa Dinicius cum fratribus, palatinus Radosavus Paulovitus

cum fratribus, palatinus Georgius Voisalitius cum fratribus, princeps Pribitus Milossevitius cum fratribus, palatinus Petrus Sillessitius cum fratribus, princeps Georgius Draghicevitius, Otribatius cum fratribus, princeps Vuk Bogaticius cum fratribus, princeps Draghicius Radicerictius cum fratribus, princeps Vukatus Vukovitius cum fratribus, princeps Paulus Sanctius cum fratribus, deinde praefectus seu marescalcus aulicus aulae nostrae princeps Tvartko Bogonivitius cum fratribus et peculiariter princeps Ioannes Bubanitius cum fratribus.

Iudicia vetustatis et nobilitatis familiae Maricae vulgo Marnaviciae Nissensis per Ioannem Tomkum ejusdem gentis collecta. Romae. 1632. B. A. Krčelić, De regnis Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae notitiae. 257. F. Pejačević, Historia Serviae. 399. 402. Engel, Geschichte von Serbien. 374. P. J. Šafar. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. 14.

CCLXXXVII. 1427. 10. januarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totam Commune Ragusii testantur se accepisse a knez Brajlo Tezalović depositum quingentorum aureorum.

† Еъ нмѣ шѣца и сина и сестога дѣха зминѣ. ми кнезь, властеле и вса шпкина ногѣ люенмаго града Дѣвровника дајемо ѣ знаніе всакомѣ маломѣ и великомѣ, іеръ примисмо шдѣ кнеза Бранла Тѣзаловника, које постави ѣ нашѣ комѣнѣ. да мѣ стоје, примисмо петѣ сѣтъ дѣкати златѣхѣ; и ми кнезь, властеле и вса шпкина града Дѣвровника шѣѣтовасмо кнезѣ Бранлѣ давати на всако годишѣ доенти петѣ по кантинарѣ до толѣ, до колѣ бѣдѣ стоити ти речени дѣкати ѣ нашѣ комѣнѣ на доенти; и да је колики кнезь Бранла шѣи дѣкати ѣзѣти вазда, кдѣ мѣ ѣгодно бѣдѣ, самѣ совшмѣ нан своимѣ листамѣ послаѣ, а ми кнезь и властеле и вса шпкина Дѣвровчка шѣѣтѣјемо дати речене дѣкати; и шѣѣ шѣѣтѣјемо кнезѣ Бранлѣ, да речене дѣкати кнезѣ Бранлѣ не морѣмо ѣдрѣжати за нѣднога чловѣка воли ни за рѣтъ ни за страхѣ ни за дълѣ ни за прѣдълѣжѣ ни за наговорѣ ни за нѣданѣ ѣзрокѣ, кон ѣи на сѣѣти могаль

ЕИТИ, ДА МѢ СЕ ТИ ДѢКАТИ ВДРЪЖАТИ НѢ МОГѢ, ПАЧЕ ДА МѢ
НХѢ ИМАМО ДАТИ, КЪДѢ НХѢ ВѢДѢ ХОТѢТЬ ВЪЗІТИ; И ШЦѢ: АКО
ЕИ СЕ СЛЪЧИЛО, ТѢРѢ КНЕЗЬ БРАИЛО ПО СЕБѢ ВСТАВИЛА РЕЧЕНИ
ДѢКАТИ, МИ КНЕЗЬ; ВЛАСТЕЛѢ И ЕСА ШПКИНА ГРАДА ДѢБРОВНИКА
ШЕКТѢМО ДАТИ Ю, КОМУ НХѢ КНЕЗЬ БРАИЛО ШПОРЪЧИ НАИ
ВНИЩЕ, ДА МѢ СЕ ДАДЕ. И НА ЕСЕ ВНИЩЕ ПИСАННО МИ КНЕЗЬ, ВЛА-
СТЕЛѢ И ЕСА ШПКИНА ГРАДА ДѢБРОВНИКА РОТИСМО НА ЧЪСТИШОМѢ
И ЖИВОТВОРИЩЕМО КРИЖИ ГОСПОДИИ И ВѢ .Д. ЕВАНГЕЛИСТѢ
И ВѢ .КІ. СВѢТЪХѢ ВРЪХУВЕНЪХѢ АПЪСТОЛѢ, ШКО ЕСЕ ВНИЩЕ РЕ-
ЧЕНО, ПИСАННО И НАМИ ШЕКТОВАНО НЕ КИѢ СЕ НА МАНИЕ ПРИИСТИ
НИ ПОТВОРТИ ДО ДНИ И ДО ВѢКА, ПАЧЕ ТВРЪДО И НЕПОКОЛѢ-
ВИМО ЕИТИ ДО ДНИ И ДО ВѢКА. ПИСА СЕ Ѣ ИЗБРАНОН ВѢКНИЩИ
БОГѢ ЛЮБИМАГО ГРАДА ДѢБРОВНИКА ЛѢТО РОЖДѢСТВА ХРІСТОВА
ТИСЪЩНО И ЧЕТИРИ СТА И ДВА ДЕСЕТИ И СЕДМО ЛѢТО, МѢСЦА
ИЮНѢАРА ДЕСЕТИ ДНѢ. А ШПИСА РЪСКО ЛОГОФІТЬ. БОЖЕ ПОМНИШИ
ГА. И ДА Ю Ѣ ЗНАНІЮ, ЮРЬ Ю Ѣ НАШОН КАНЖЕЛАРИИ Ѣ НОТАРИ
ДРЪГИ ШВАКНИГѢ АИСТЬ ПИСАНЬ.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 106.

CCLXXXVIII. (1427) 6935. *ipd.* V. 20. *januarii.*

Stephanus, Serbiae despotes, chrysobullo donat mon-
asterio magnae Laurae duo argentea candelabra et viginti
libras argenti.

Initium: Мною царѣ царствоуютъ.

In mon. magnae Laurae. P: Uspen. 175.

CCLXXXIX. (1405—1427).

Stephanus, Serbiae despotes, monasterio Chilandar
donat centum libras argenti quotannis solvendas.

† Милостню великааго господа моего Ісѹ Христа, хо-
дѣтанствомъ же прѣсвѣтые богородице и молитвами свѣты-
ныхъ ми господъ и шѣць и прѣдѣдъ и хитишѣ Гѹмѣшна и
Славы благовѣрныхъ диспоть Стѣфанъ, господинъ всѣмъ
сръблемъ и подоунавню и великааго царьскаго монастыря
сръбьскаго, соущаго въ Свѣтѣи Горѣ адѣишѣцѣи, хитишѣ
же и вѣноустрѣныи, азъ шѣ юностиааго ми възрастѣи и мла-
дѣишѣи шѣктѣи бога сѣмѣтрѣнишѣмъ. Вѣса на пользѣу мѣишѣ

тѣмъ .с., сѣмъцѣхъ крѣтъ .дѣ. и лѣтъ .дѣ., мѣсца поула
:дѣ. днѣ.

Благочестивен господинъ деспотъ Стефанъ, доверъ го-
сподинъ, прѣдокъ и милъ и слатки господинъ деспотъ.
въ горѣ тѣмъ, тко га вѣдѣ на сѣмъ мѣстѣ мрътеа.

Inscriptio in lapide in pago Drvenglave knežine Jase-
senica, nahije Kragujevac. Danica. 1826. 37. Rajić. III.
128. Cf. P. J. Šafar. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. 7.,
qui dicit in Danica deesse aliquot lineas difficiliore lectu,
in quibus ipse nomina Загужевска et мѣнь Ельчина legerit,
et addit, monumentum erectum esse ante annum 1500,
cum .с. pro .с. scribatur.

CCXCV. Post 1427.

Stephanus, Serbiae despotes.

Subscriptio: Въ Христа кога благовѣрныхъ и прѣкрен-
ныхъ благодѣявшихъ Стефанъ, деспотъ всѣмъ Сръбскимъ и
подѣнавскимъ странамъ господинъ.

Inscriptio in monumento ejus in Ljubostinja. J. Vujić.
Путеш. по Сербіи. 106.

CCXCVI. 1427. 31. decembris.

Radoslav Paylović, Bosnae magnus vojevoda, et filius
knez Ivanis amicitiam et societatem instituunt cum Ragusi-
nis, cedunt eis dimidium župae Konavljje et confirmant pri-
vilegia data Ragusinis a knez Paulo et a vojevoda Petro.

† Въ имѣнѣхъ и сына и свѣтаго дѣха аминь. ми госпо-
динъ воєвода Радославъ Павловича, милостью божию въ
лѣтѣхъ воєвода босански, и синомъ ми княземъ Иваномъ,
судѣни въ великомъ славе и господствѣ мѣхъ прѣродителъ
племеничѣхъ нашихъ, и по томъ за лѣтѣхъ сауженъ милости и
градоу и живѣ и землѣ, коѣ приписанѣхъ вѣхъ краиштемъ жосън-
скоу, намъ дано и записано въ наше племеничѣхъ въ рѣсанъ
и державѣ жосънскон и краиштемъ и всѣмъ рѣсаномъ
жосънскимъ намъ потвержено и установлено, и вѣдѣ по мило-
сти божию въ лѣтѣхъ державѣ, господѣ и князѣ, и вѣдѣ того
дающе и судѣюще саужамъ и племеничѣхъ людемъ, на мою
волю да въ записѣхъ въ лѣтѣхъ и въ племеничѣхъ, въ сѣхъ всѣхъ

насъ оутѣшениема нашоу днѣмъ. аминь. на и шещинахъ
христову людемъ да причемъ и съ мѣлкою и съ затрѣшениемъ.
егоже изволитъ богъ царствовати свѣтскою зѣмлю) или
кратъ или сынъ или вѣноука или кто шть рода нашоу елиже
ни или даши или пачи готъ ради нашоу и тогжда на
шго пѣмѣ, снхъ вѣсѣхъ молима имѣмъ господа нашоу
ису Христа снѣ не разорити нами записанное и приложениое
на пачѣ испльнѣти, шко таковоужде мѣздоу чѣе шже и шти
шть мѣзодателѣ богъ. аще ли кто дрѣзнить разорити снѣ,
да разоритъ господа богъ всѣа добраа юго начинаниа и здѣ
и въ боудущемъ вѣцѣ, и да моу не прѣчнетъа мати евоина
шть мѣстница въ дѣнь страшнаго испытаниа, да не имать
очѣстие съ великими нашими свѣтланики и штифори, мѣ-
ршоточима бѣжешномъ и архирешомъ бѣгомъ, на нѣхъ
наше бѣпованіе, на да имать ждрѣи съ вѣсѣми, ни
разорниа евоиственаа и апостольскаа и штьскаа прѣданіа.
аминь.

† Милостіа божіа господиъ всѣмъ Брѣ-
влемъ и Поморию деспотъ Стефанъ. †

Sigillum argenteum deauratum: скѣты стѣфанъ прѣпо-
моченики христовъ — в † въ христа бога благоуѣрни князь
лазарь. Origin. membran. in mon. Obilandar.

D. Avraam. Omne. 58:

CCXC. (1405—1427).

Stephanus, Serborum despotes, monasterio Milescovo
donat quinque pagos.

Мною царѣ прѣдѣлють, а снѣи власти прѣдѣржѣть,
рече прѣмоудрѣмъ Голбѣишомъ царѣ вѣншомъ вѣсѣдѣчъ
жителѣ господа, и понужѣ вѣрѣмниа сѣ царствѣ прѣвѣрѣмъ
шть крѣпкыа того роуки и вѣсѣбѣгѣа благости, подѣва-
ють и подѣвию того по шѣмъ моушно рождениомъ шествѣи
подѣвѣти сѣ, шть вѣрѣмниа роуки и насѣцѣиомъ вѣдѣ-
ко животнѣо благоволиа, шко да не шѣкѣмъ вѣрѣмниа сѣ
моу царствѣи прѣвѣмниаи боудѣмъ, на и вѣчномоу наслѣд-
ниа шть южѣ шть сѣдоу благоустроѣиа вѣвѣрѣмниа
нама сѣмоушѣначѣла. тѣмъ и азъ нѣмъ въ Христа бога
благоушѣиомъ вѣкрѣи деспотъ Стефанъ и по милости божіи

срѣсть госпоцка полача, даше ю миѣ господинѣ воеводи Радославѣ и синѣ ми кнезѣ Неванишѣ и нашемѣ встанкѣ правомѣ и почтеномѣ срѣдца нашего, що є по мъшкомѣ колѣнѣ, али након тога по женскомѣ колѣнѣ, що єн нашего срѣдца: ако ли єн конь женскога колѣна, що єн вѣдѣ нашего срѣдца, тада нашимѣ всталѣмѣ, како кръвь подае, и да тан полача намѣ и нашемѣ натрашкѣ никада на мане не може прити ни се конемѣ ѡзрокомѣ изети из нашихѣ рѣкъ вѣки вѣка за нѣднѣ ратѣ ни за єдно прѣдѣжѣ ни за єднѣ стварѣ съган свѣта: ако ли єнѣ и господинѣ воевода Радославѣ хотиш, да самѣ колѣнѣ вѣн полачѣ продати али заложити али даровати, комѣ ми є драго дѣрочанинѣ, и конѣ насѣ синѣ ми кнезѣ Неванишѣ и нашѣ встанакѣ, паче да се тон дѣрочанинѣ госпоцтвомѣ не може заберанити никомѣ дѣрочанинѣ, комѣ єсмо ю хотѣли продати или заложити или даровати. и шѣ вѣѣтвѣаше и дароваше ми кнезѣ, вѣстѣи и вѣа шѣкина града дѣрочанинѣ миѣ господинѣ воеводи Радославѣ и синѣ ми кнезѣ Неванишѣ и нашемѣ встанкѣ, почтоваше и дароваше и даше на вѣаков годниѣ шѣсть сѣть перперѣ динари дѣрочанинѣ, да ми даю за дохѣдакѣ долѣ реченомѣ дѣла Конѣвѣли, Сѣбѣда и Цѣптѣта вѣ вѣки вѣка намѣ реченомѣ господинѣ воеводи Радославѣ и синѣ ми кнезѣ Неванишѣ и unserem встанкѣ правомѣ и почтеномѣ срѣдца нашего, що є по мъшкомѣ колѣнѣ, али након тога по женскомѣ колѣнѣ, що єн вѣдѣ нашего срѣдца, ако ли конѣ женскога колѣна, що є нашего срѣдца, тада unserem встанкѣ, како кръвь подае, и да вѣн речѣи шѣсть сѣть перперѣ намѣ господинѣ воеводи Радославѣ и синѣ ми кнезѣ Неванишѣ и unserem встанкѣ никадарѣ на мане не могѣ прити ни се конемѣ ѡзрокомѣ изети из нашихѣ рѣкъ вѣкѣ вѣкомѣ аминѣ за нѣднѣ ратѣ ни за єдно прѣдѣжѣ ни за нѣднѣ стварѣ съган свѣта: ако ли єн се кади, шѣ не дан вѣгѣ, конѣ ратѣ на дѣрочанинѣ дѣвѣла или зѣгодѣла вѣдѣ господина краѣа вѣсьнскога или шѣ краѣевѣ ѡгрѣсѣѣхѣ или шѣ царѣ тѣрсѣѣхѣ, шѣ конѣ ниѣхѣ госпоцтѣво ми записѣ имѣла, или вѣдѣ насѣ господина воеводи Радослава или вѣдѣ нашего сина кнеза Неваниша или вѣдѣ нашего натрашка или вѣдѣ нашего пѣмѣна, за колѣко єн кади ратѣ ємѣла и трѣ-

пѣлаа, да за толикоѣ вѣрѣмѣи князь, властѣи и вса шпкинѣи града Дѣверовника и ниѣхъ натражѣи и ниѣхъ послѣгнѣи да за толикоѣ вѣрѣмѣи, цю ен кади ратѣ трѣпѣлаа, да не имаю давати ни плакати. шѣи згора рѣченѣи шѣсть сѣтъ перѣрѣ : ко-
лико крат ли ен кади ратѣ прѣстѣлаа, да имаю давати и пла-
кати вѣзда ва вѣѣка вѣика. и шѣо ен. се ѣ коѣ вѣрѣмѣи згодишѣ,
тѣрѣи господинѣи воѣвода Радосавѣи или моѣи синѣи князь Ива-
нишѣи нашѣи се на морѣи, шѣѣтовашѣи ми князь, властѣи и
вса шпкинѣи града Дѣверовника ѣзѣти насѣи ѣ ниѣхъ дрѣвѣниѣхъ,
гдѣ се ниѣмѣи вѣдѣи моѣи, и нашѣи натражѣи, на ниѣхъ траѣниѣи и
спѣнѣи и приѣсти насѣи к себѣи ѣ Дѣверовникѣи, и да насѣи не
дадѣи ни моѣга синѣи княза Иванѣиша ни нашѣга натрашѣи ни-
ѣдноѣи нашѣиѣи неприѣтиѣи ни за страѣи ни за вѣлаго ни за
ниѣдноѣа чѣловѣѣка волю сѣѣгѣи сеѣѣта, пѣчиѣи гдѣи годѣи ѣ госпо-
динѣи краѣѣи ѣгрѣсѣициѣи или ѣ кмѣти ѣгрѣсѣициѣи да за насѣи стоѣи
сѣоѣиѣи и сѣоимѣи поклѣнсѣири како за коѣиѣи годѣи ниѣхъ. а ми го-
сподинѣи воѣвода Радосавѣи и синѣи ми князь Иванѣишѣи и нашѣи
натражѣи и нашѣи послѣѣгнѣи такоѣиѣи шѣѣтѣѣиѣиѣи князь и вла-
стѣиѣиѣи и всѣи шпкинѣиѣи дѣверовачѣиѣи и ниѣхъ послѣѣгнѣиѣиѣи сто-
ѣиѣи за ниѣхъ. и шѣѣтовашѣи менѣиѣи господинѣи воѣводи Радосавѣи
князь, властѣи и вса шпкинѣи града Дѣверовника приѣити,
када ниѣмѣи вѣдѣи дѣти, ѣ коѣиѣи дѣверовачѣи дрѣжѣти нашѣиѣи
дѣѣкаѣиѣи златѣиѣи шѣсть тѣсѣѣѣи, и да ми имаю давати пѣѣѣи
по канѣиѣиѣи на всѣаѣиѣи годѣиѣиѣи, до коли годѣи вѣдѣиѣи дрѣ-
жѣти рѣченѣи шѣсть тѣсѣѣѣи дѣѣкаѣиѣи ѣ ниѣхъ коѣиѣиѣи, и када
годи вѣдѣи ѣ ниѣхъ коѣиѣиѣи тѣи дѣѣкѣи на тѣи плаѣѣи, колико ен
стоѣиѣи, да самѣи воѣиѣиѣи ѣзѣмѣиѣи и шѣѣѣиѣи стѣиѣиѣи конѣи ми
годѣи дѣишѣи шѣѣи тѣѣиѣи рѣченѣиѣи дѣѣкаѣиѣи ѣа господинѣи воѣвода
Радосавѣи и конѣи менѣи синѣи ми князь Иванѣишѣи и нашѣи на-
тражаѣиѣи, и када годѣи вѣиѣи хѣтишѣи ѣзѣти шѣи рѣченѣи дѣѣкѣи
или конѣи дѣишѣи шѣѣи ниѣхъ, да даѣиѣи на знѣиѣиѣи прѣѣи тоѣа, када
иѣхъ вѣдѣиѣи хѣѣѣиѣи ѣзѣти, дѣи мѣѣсѣиѣи. и шѣѣи менѣиѣи госпо-
динѣи воѣводи Радосавѣи и синѣи ми князь Иванѣишѣи шѣѣтовашѣи
князь, властѣи и вса шпкинѣи града Дѣверовника, ѣ коѣи годѣи
ен се вѣрѣмѣи згодишѣи миѣи господинѣи воѣводи Радосавѣи и
синѣи ми князь Иванѣишѣи и нашѣиѣи натрашѣиѣи, да постаѣиѣиѣи
ѣ ниѣхъ коѣиѣиѣи на нашѣи волю чѣѣиѣи тѣсѣѣѣи дѣѣкаѣиѣи златѣиѣиѣи,
да ниѣи сѣи нашѣи дрѣжѣиѣи приѣиѣиѣи ѣ ниѣхъ коѣиѣиѣи, а да намѣи

Благочестивен господи́нь деспотъ Стефанъ, довери го-
споди́нь, прѣдвери и мѣли и слатки господи́нь деспотъ.
в горе тѣмъ, тко га видѣ на сѣмъ мѣстѣ мрътва.

Inscriptio in lapide in pago Drvenglave knežine Jasenica, nahije Kragujevac. Danica. 1826. 37. Rajč. III. 128. Cf. P. J. Šafar. Wiener Jahrbh. LIII. Anzeigeblatt. 7., qui dicit in Danica deesse aliquot lineas difficiliore lectu, in quibus ipse nomina Зарыска и нонъ Бакка legērīt, et addit, monumentum erectum esse ante annum 1500, cum .s̄. pro .s̄. scribatur.

Stephanus, Serbiae despotes.

Subscriptio: Ея Христа бога благоверный и прѣкрас-
ный благодержавный Стефанъ, деспотъ всѣмъ Сръблемъ и
подѣнавскимъ странамъ господинъ.

Inscriptio in monumento ejus in Ljubostinja. J. Vujić.
Путеш. по Сербіи. 106.

Radoslav Pavlović, Bosnae magnus vojevoda, et filius knez Ivanis amicitiam et societatem instituunt cum Ragusinis, cedunt eis dimidium župae Konavljje et confirmant privilegia data Ragusinis a knez Paulo et a vojevoda Petro.

† Въ имѣньѣхъ и сына и свѣтаго дѣха аминь. ми госпо-
динъ воевода Радославъ Павловича, мною божьимъ ве-
ликимъ воевода епископи, и сыномъ ми княземъ Неланинскимъ,
судѣни на великомъ славе и господстве мѣхъ прѣродителъ
памятниковъ нашихъ, и по тому за насъ сажѣхъ мною и
градоу и жупе и земле, коу приписану въ краевесте шось-
нскомъ, намъ дано и записано. ѿ нашихъ памятниковъ на русахъ
и державѣ шосьнскомъ и краевестомъ и есиимъ русагома
шосьнскимъ. намъ потѣдѣти и установекино, и ебѣ по мно-
готи божьимъ въ велики державѣ, господѣ и князѣ, и въ тоу
даюте и судѣлюте сабгамъ и прѣмѣнитимъ людемъ, на мою
волю да и записуе ѿ епископи и ѿ памятниковъ, въ оуѣхъ есиихъ

не ѹдѣти ни имѹхъ штенѹти паче нма прнмзноватни сред-
чаню и правѹ, како се згора пише, до дни и до еѣка. и ширѹ
кнзѹ, властѣмъ и еса шпкина града Дѹбровника даше и
дароваше мѣнѣ господинѹ воєводи Радославѹ и синѹ мнъ кнзѹ
Иванншѹ и нашѹмѹ штанкѹ ѹ Конавлахѹ дѣловше зѣмлі и
пѣтовга дѣла три чѣсти зѣмлі, и да самѹ волинѹ ѣа госпо-
динѹ воєвода Радославѹ и синѹ мнъ кнзѹ Иванншѹ и имѹхъ
штанакѹ, како више пише, да смо волинъ продати и даро-
вати, комѹ ѣ намѹ годѣ дѹбровчанинѹ, шнѣмъ дѣлове, що
нашѹ дондѣ ѹ Конавлахѹ. и за потерѣнныѹ и ѹстановѣнныѹ
еѣчѣмъ есакоѹ почтѣнѣ лювѣи и прнштелства мѣгѹ нами мнъ
господинѹ воєвода Радославѹ и синѹ мнъ кнзѹ Иванншѹ и за
есе наше натражѣи и пламе кнзѹ и властѣмъ и есомъ шпкини
дѹбровачкомъ потверѣдѣсмо и потерѣгѣсмо есе и есаноѹ покѣа,
коѹ си нмаю шдѣ нашнхъ прѣмнхъ шдѣ господина нн и роди-
телѣмъ кнзѣ Павла и брата нашнга господина воєводи Петра и
наше, господина воєводи Радослава, до данашннга дни по редѹ
с ѹвѣѣмъ саданѣннмъ госпѣтѣ мнъ записомѹ подѣнѣсѣкомѹ
госпѣтѣ мнъ пчатѹ, есе кѹпно потерѣгѣсмо и потверѣдѣсмо,
да нмъ сѹ терѣдн и непоколѣбннн и нн порочннн до дни и до
еѣка. и на есе више писанѣннѹ азѹ господинѹ воєвода Радославѹ
Павловнѹ и синѹмъ мнъ кнзѹмъ Иванншѣмъ и сѹ нѣзѣпра-
нѣмн властѣмъ госпѣтѣ мнъ брацѣмъ нашега и сѹшѹгѹ на-
шнхъ и ннпрѣкѹ с кнзѹмъ Юркомъ Владимнрнѣмъ, с кнзѹ-
мъ Радославомъ Шерадовннѣмъ, с кнзѹмъ Пѣжѣкомъ Па-
цнровннѣмъ, с кнзѹмъ Иванншѣмъ Дѹковннѣмъ, с кнзѹмъ
Бѹкашннѣмъ Мозолннѣмъ, с кнзѹмъ Штошѣмъ Боровннн-
камъ, с кнзѹмъ Радославомъ Владимнрннѣмъ, с кнзѹмъ
Стѣпкомъ Дѹковннѣмъ, с кнзѹмъ Терѣткомъ Мнѹханло-
кннѣмъ, с кнзѹмъ Бѹднсакомъ Богаечннѣмъ, с воєводѣмъ
Бѹкасомъ, с воєводѣмъ Радѣмъ, с кнзѹмъ Бранломъ, с
кнзѹмъ Бѹкашннѣмъ Владимнрннѣмъ, с кнзѹмъ Бѹкашн-
нѣмъ Бѹханчннѣмъ рѣтнсмо се и закѣсмо на свѣтомъ свѣ-
гѣльѹ божѣмъ и на часнѣмъ и жнвѣтворѣцѣмъ крнжѹ го-
спѣднѹ рѣченнѣмъ кнзѹ, властѣмъ и есомъ шпкннѣ града
Дѹбровника и имѹхъ штанкѹ ѣа господа кога еседрѣжнтѣмъ
и ѣа прѣчнстѹ ѣго богѣматѣрѹ и ѣа .д. свѣтѣланѣстѣ и ѣа .бѣ.
свѣтнхъ апѹстѣлѹ врѹховннхъ и ѣа .о. нѣзѣбраннхъ божнхъ и

ва все свѣти нже вѣка богу ѹгоднеше, да шесон згора наше
 писанье и шѣтованье, реченье и ѹчиненье кнѣзѣ и влаетельемъ
 и всон шпкинѣ града Дѹберовника и ннхъ останкѣ и пламени
 ннхъ и ннхъ послѣгннмъ, како згора пише, еникѣ вѣкома
 не нма ннмъ на манѣ прити ни се ке потворити за ннеднѣ
 стварѣ на земан ни за еднога чловеѣка волю ни за страхъ ни
 за благаго ни се ш тон парна ком ѹчинити: еда ли еисмо ми
 господинѣ воевода Радосавѣ и синѣ ми кнѣзѣ Иванншѣ и
 наше натражѣе и наши послѣгнн шесон зговора реченьнш, пи-
 саннш и шѣтованнш потворили реченьннмъ кнѣзѣ, влаетельемъ
 и всон шпкинѣ дѹберовачкон али на манѣ принесли
 кошмъ хитростѣю или лакомостѣю за чѣю волю али за
 страхъ али за хотѣнье нднога чловеѣка на земан, тада
 да смо ми господинѣ воевода Радосавѣ и синѣ ми кнѣзѣ
 Иванншѣ и наше натражѣе и наши послѣгнн проклѣти богомъ
 живѣемъ штьцемъ и синомъ и свѣтнемъ дѹшомъ и всми
 свѣтми вѣка богу ѹгоднѣшнми еише нменованѣми, и
 да смо причтени к Ннюдн искариштскомѣ, кон прода сина
 вожь на распѣтьѣ, и к ошнѣмъ, кон ѹпѣхѣ: пропни,
 пропни, и к ошнѣмъ, кон кладнхѣ тръновѣ вѣнацѣ на
 главѣ, и да падѣ кръвь на ннхъ и на чеднхъ ннхъ, и да
 смо се шдѣрикѣн бога и шнѣгѣла млостнвошга на даанѣ
 сѣгнн и вѣре, кою вѣрѣмо, и да смо поречени ѹ гласѣ и ѹ
 почтенѣю и ѹ правдахъ и ѹ законехъ нашнхъ бѣдѣхнхъ до
 врѣменѣ снхъ мгѣ нашнми доврѣми и почтенѣми шпкиннцн,
 и да се назовѣмо проклѣтци и невѣрннцн, и владѣ да смо
 поречени и потиснѣти и прогнани. и сѣне все писа се и
 свѣрши ва лѣта рожства христова тисѣка и четнри ста и два
 десѣти и седмш лѣто, мѣсеца декемврнмъ .л. и .л. данѣ. а
 писа Ѣстом дѣмъ заповѣдѣю и повелѣньемъ господина ми
 воевода Радосавѣ.

A tergo: Poneglia de voieuoda Radosau Paulonich
 per la sua parte de Chanal iu 1427. decembrio.

Sigillum avulsam. Origin. membran. et apographum
 chartac. in c. r. archivio Viennae. A tergo apographi le-
 guntur haec: Пшекамъ вѣ ешнводе Радосаве Павловннхъ
 вѣ ннѣгѣла днела Кшнавѣн тисѣкѣ и четнри ста и два де-
 сѣти и седмш лнштѣ, декемврнмъ. Спомен. 107.

CCXCVII. 1427. 31. decembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii Radosavum Pavlović, magnum vojevodam Bosnae, et filium ejus knez Ivaniš inter senatores et judices recipiunt, donant eis palatium in urbe, et promittunt se eis soluturos esse quotannis pro dimidio župae Konavlje sexcenta hyperpyra.

Ѓ велможна снла прѣсвѣтаго дѣха, боже славими въ трѣще, ка штици же рѣкъ и сннѣ и свѣтими дѣси, прѣсвѣта трѣще нераздел(н)ма, слава тебе, иже въ нмѣ твою вѣсе врѣшнимо, и тобою въздрѣжимо и правимо мнсто штачаствѣи нашего, боголюбими и ними намѣ даровани градь Дѣбрьеникъ, ш всемѣ прѣсвѣтѣ трѣщѣ славеки, азѣ ми князь, властеле дѣбровачци и вса шпкина дамо вѣдѣти всакомѣ чловекъ живомѣ на земли, прѣдѣ кога годѣ швѣ нашѣ лнста донде, и тко годѣ швѣ нашѣ швѣтъ чѣю, да прѣмнсмо и шчиннсмо еси еки властели дѣбровачци и вса шпкина дѣбровачка, еднородшн и добровоколно прѣчимше, и закласмо се на то господинѣ вондѣ Радосавѣ Павловику, великомѣ вондѣ босанскомѣ, и сннѣ мѣ князѣ Иванншѣ и ннхѣ шстанкѣ, како ближна крѣвь подаю, право и почтено натра..... ннхѣ шстанкѣ, како ближна крѣвь подаю, вѣки вѣка ми князь, властеле и вса шпкина града Дѣбрьеника вѣдѣше прѣво братцтво ..... и почтенѣ любавѣ и сръчано прѣкнтелство, кою вазда млосрѣдно ..... всакою почтеню простре и показа к нашѣмѣ прѣвѣмѣ и к нашѣмѣ ..... и показю и чини, како и по писаныхѣ, кою прѣмнсмо шдѣ рече(нога господина) вондѣ Радосава и сина мѣ княза Иваннша, вѣдѣти юсть, а саде ..... почтенѣ любавѣ и прѣкнзанѣ, кою шчини и показа господствѣ нашѣмѣ ..... къ швои врѣме нашѣ, ми князь, властеле и вса шпкина града Дѣбрьеника вѣдѣше великѣ любавѣ и сръчанство господина вондѣ Радосава и сина мѣ княза Иваннша хотесмо, да толикан любавѣ харѣна бѣде, за слаткѣ любавѣ и сръчанство, кою юсть мѣгю нами, на почтеню и възвишнню негово прѣмнсмо с млосрѣднѣмѣ господина вондѣ Радосава и сина мѣ княза Иваннша и ннхѣ шстанка себе за брата и сръчаного прѣкнтели, и да стоимо за нѣ и за негова сина княза Иваннша и за ннхѣ шстанки

како за коюга годѣ насъ, и да ихъ чѣвемо шда сѣлаго не-
 прѣтѣсамъ како коюга годѣ насъ, и ако е-и-хъ комъ тѣшкови
 допала шда кою годѣ стране, да стоимо ш нѣ и ш негова
 сина княза Иваннша и ш нихъ встанкѣ како за коюга годѣ
 насъ . . . . . би се тои вѣрѣме вгодно, тѣрь прѣншашъ госпо-
 динъ вонда Радосавѣ (или) мѣ синъ князь Иванншъ, да бѣде
 ѣ вонде и ѣ князь Иванншъ властелинъ . . князь и вѣкѣникъ и
 вѣдѣмъ како конъ годѣ властелинъ дѣверѣачки дѣвѣго на де-
 сѣте. и ми князь и еса шпкина града дѣверѣника по(что-
 е)асмо, дасмо и дарѣвасмо господинъ вонде Радосавѣ и
 синъ мѣ князь Иванншъ полачѣ с мистѣмъ ѣ дѣверѣникѣ,
 комъ ю вѣла прѣтовѣсара Жорѣте, направно, дѣе ѣспотрѣжѣе,
 дасмо господинъ вонде Радосавѣ и синъ мѣ князь Иванншъ
 и нихъ правомъ и почтѣншмъ срѣтца нихъ, що ю по мѣш-
 кошмъ колѣнѣ, али наконѣ тога по женскомъ колѣнѣ, що би
 нихъ срѣтца, ако ли би конѣ женскога колѣна, що ю шда
 нихъ срѣтца, тади нихъ всталѣмъ, како ерѣеъ подаѣ; и да
 таи пола(на) нихъ и нихъ всталѣмъ и нихъ натрѣажю никада
 на манѣ прѣти не море ни се коемъ ѣзрѣкшмъ изѣти изъ нихъ
 рѣкѣ вѣки вѣка аминъ за, нѣднѣ рѣтѣ ни за нѣдно прѣдѣвожѣ
 ми за нѣднѣ стѣарѣ сеганъ свѣта. ако ли би хотѣво господинъ
 вонда Радосавѣ, да ю волинъ шнѣи полачѣ прѣдати или
 заложити или дарѣвати комѣ годѣ дѣверѣчанинѣ и конѣ неѣ
 неговѣ синъ князь Иванншъ и нихъ встанкѣ, пачѣ да се тои
 нашѣмъ господствѣмъ не може забранити никомѣрѣ дѣверѣ-
 чанинѣ, комѣ би ю хотѣо прѣдати или заложити или дарѣ-
 вати. и шцѣ шѣстовасмо и дарѣвасмо ми князь и властѣли и
 еса шпкина града дѣверѣника господинъ вонде Радосавѣ и
 князь Иванншъ и встанкѣ почтѣва(с)мо и дарѣвасмо есако
 годици . Ѣ. сѣтѣ перѣпери динари дѣверѣач(це)хъ, да даѣ-
 мо за дохѣдакѣ доле рѣченѣ полѣ жѣвѣ К(онаван) и Цѣптѣтѣ
 вѣки вѣкома рѣченомъ господинъ вонде Радосавѣ и синъ
 мѣ князь Иванншъ и нихъ встанкѣ правомъ . . . . . срѣтца
 нихъ, що ю по мѣшкшмъ колѣнѣ, али наконѣ . . . . .
 женскомъ колѣнѣ, що би нихъ срѣтца: ако ли конѣ женскога
 колѣна . . . нихъ срѣтца, тади нихъ встанкшмъ, како ерѣеъ
 подаѣ; и да шѣи . Ѣ. сѣтѣ перѣпѣрѣ рѣченомъ господинъ
 Радосавѣ и синъ мѣ князь Иванншъ и нихъ встанкѣ никадарѣ

не ѹдѣти ни имѹхъ ѡтиснѹти паче нма пригнобати сред-
чаню и правѹ, како се згора пише, до дни и до вѣка. и ширѣ
кнѣзь, властѣи и еса ѡпенна града Дѹбровника дѣи и
даровашѣ менѣ господинѹ воєводи Радославѹ и синѹ ми кнѣзь
Иванншѹ и нашемѹ ѡстанкѹ ѹ Конаблахѹ дѣловеш земаи и
пѣтовѣга дѣла три чѣсти земаи, и да самѹ воашнѹ ѣа госпо-
динѹ воєвода Радославѹ и синѹ ми кнѣзь Иванншѹ и имѹхъ
ѡстанакѹ, како више пише, да смо воашнѹ продати и даро-
вати, комѹ ѣ намѹ годѣ дѹбровчанинѹ, ѡнѣи дѣлове, що
насе донде ѹ Конаблахѹ. и за потерѣнѣи и ѹстановѣнѣи
вѣчнош есакоѹ почтѣи любеи и приѣтѣства мѣгѹ нами ми
господинѹ воєвода Радославѹ и синѹ ми кнѣзь Иванншѹ и за
есе наше натражѣи и пѣми кнѣзь и властѣи и есом ѡпенни
дѹбровачкои потерѣнѣи и потерѣгѣи еси и есакоѹ повѣи,
коѹ си нмаю ѡдѹ нашнѹхъ прѣшнѹхъ ѡдѹ господина ми и роди-
телѣи кнѣзя Павла и брата нашѣга господина воєводи Петра и
наше, господина воєводи Радослава, до данашнѣга дни по редѹ
с ѡвѣѣмѹ саданнѣмѹ госпѣтѣи ми записомѹ подѣнѣскоѹ
госпѣтѣи ни печатѹ, еси кѹпно потерѣгѣи и потерѣнѣи,
да им сѹ тверди и непоколѣи ми и ни порѣчнѣи до дни и до
вѣка. и на еси више писаннѣи азѹ господинѹ воєвода Радослава
Павленкѹ и синѹмѹ ми кнѣзомѹ Иванншѣмѹ и сѹ изѣбра-
нѣи властѣи госпѣтѣи ми брацѣи нашега и слѹгѹ на-
шнѹхъ и наипрѣк с кнѣзомѹ Юркомѹ Владимѣрѣи, с кнѣ-
зомѹ Радославомѹ Ѣбрадовѣи, с кнѣзомѹ Пѣтѣомѹ Па-
цѣровѣи, с кнѣзомѹ Иванншѣмѹ Дѹковѣи, с кнѣзомѹ
Бѹкашинѣмѹ Мозолѣи, с кнѣзомѹ Ѣстошѣмѹ Боровѣи-
и, с кнѣзомѹ Радославомѹ Владимѣрѣи, с кнѣзомѹ
Гѣпкомѹ Дѹковѣи, с кнѣзомѹ Тѣрткомѹ Мѹханѣ-
и, с кнѣзомѹ Бѹдиславомѹ Богавѣи, с воєводѣмѹ
Бѹкасомѹ, с воєводѣмѹ Радославомѹ, с кнѣзомѹ Бранѣомѹ, с
кнѣзомѹ Бѹкашинѣмѹ Владимѣрѣи, с кнѣзомѹ Бѹкаши-
номѹ Гѹханѣи рѣтѣи се и заклѣи на свѣтомѹ еван-
гѣлѣи божѣи и на часномѹ и жѣотѣи крѣжѹ го-
спѣи рѣчѣннѣи кнѣзь, властѣи и есом ѡпеннѣи града
Дѹбровника и имѹхъ ѡстанкѹ на господа кога есидѣжитѣи
и на прѣчнѣи еѹ воѣмѣтѣи и на .д. еванѣи и на .кѣ.
свѣтнѹхъ апѣстѣи вѣрѣи и на .ѡ. изѣбраннѹхъ божнѹхъ и

ва все свѣте нже вѣка богу ѹгоднеше, да швон згора наше
 писанье и шѣтованье, реченье и ѹчиненье кнезѹ и властельемъ
 и всем шпкинѣ града Дѹбровника и ннхъ останкѹ и племенѹ
 ннхъ и ннхъ послѣгннмъ, како згора пише, внскѹ вѣкома
 не нма ннмъ на манѣ прити ни се ке потворити за ннеднѹ
 стварѣ на земан ни за еднога чловеѣка волю ни за страхъ ни
 за балаго ни се ш том парна ком ѹчинити: еда ли внсмо ми
 господнѹ воевода Радосавѹ и сннѹ ми кнезѹ Иванншѹ и
 наше натражѹе и наши послѣгнн швон зговора реченьнш, пи-
 саньнш и шѣтованьнш потворили реченьннмъ кнезѹ, вла-
 стельемъ и всем шпкинѣ дѹбровачком али на манѣ принесли
 кошмъ хитростѹю нан лакомоствѹю за чѹю волю али за
 страхъ али за хотѣнѹе нднога чловеѣка на земан, тада
 да смо ми господнѹ воевода Радосавѹ и сннѹ ми кнезѹ
 Иванншѹ и наше натражѹе и наши послѣгнн проклѣти богомъ
 жнвѣмъ штьцемъ и снномъ и свѣтнмъ дѹхѹшмъ и всемн
 свѣтнмн вѣка богу ѹгоднѣшнмн внше нменованѣмн, и
 да смо причтени к Ннюдн нскарнштскомѹ, кон прода снна
 вожьм на распѣтѹе, и к ошнѣмъ, кон ѹпъхѹ: пропнн,
 пропнн, и к ошнѣмъ, кон кладнхѹ трновѹ вѣнацѹ на
 глабѣѣ, и да паде кръвь на ннхъ и на чеднхъ ннхъ, и да
 смо се вѣдрекан бога и шнѣгела мнлостнвошга на даанѹ
 свѣгнн и вѣре, кою вѣрѹемо, и да смо поречени ѹ гласѹ и ѹ
 почтенѹю и ѹ правдахъ и ѹ законехъ нашнхъ вѣдѹкнхъ до
 врѣмень снхъ мнѣш нашнмн добрѣмн и почтенѣмн шпкннцн,
 и да се назовемо проклѣтцн и невѣрннцн, и вездѣ да смо
 поречени и потнснѹти и прогнани. и сѣне все писаа се и
 сврѣшн ва лѣта рожства хрнстова тнсѹка и четнри ста и два
 десѣти и сѣдмш лѣто, мѣсѣца декемернн .л. и .д. данѹ. а
 писа ѹстои дѣмъ заповѣдѹю и повѣлѣнѣмъ господнна ми
 воевода Радосава.

A tergo: Poueglia de voieuoda Radosau Paulonich
 per la sua parte de Chanal in 1427. decembrio.

Sigillum avulsum. Origin. membran. et apographum
 chartae. in c. r. archivio Viennae. A tergo apographi le-
 guntur haec: Пшесамъ вѣка вшвѣводе Радѹсавѹ Павлоенкн
 вѣка ннѣгѹеа днела Кшнавѹан тнсѹкн и четнри ста и два де-
 сѣти и сѣдмш лнѣтѹ, декемернн. Спомен. 107.

дни и до вѣка. и ми князь, властѣи и еса шпкина дѣрбачка
 дасмо господиѣ вондѣ Радосавѣ и синѣ мѣ князѣ Иванишѣ и
 ниѣхъ... ѿ Конавлаѣхъ .д. дѣлове земаѣ и пѣтога дѣла .г.
 чѣсти, и да ѣ е..... господиѣ вондѣ Радосавѣ и синѣ
 мѣ князѣ Иванишѣ и ниѣхъ встанакѣ, како се згора пише,
 вазда продати или дарѣвати комѣ мѣ годѣ дѣрѣчанѣ или
 мѣ заложити шниѣ дѣлове, що иѣхъ дондѣ ѿ Конавлаѣхъ. и
 ми князь и властѣи и еса шпкина дѣрбачка шѣстовасмо и
 прѣмисмо господиѣ вондѣ Радосавѣ и князѣ Иванишѣ и
 ниѣхъ встанкѣ, ако би тко шдѣ люди шдѣ Бѣлѣи и шдѣ Бѣр-
 ма и шдѣ Трѣкинѣ ивѣрѣнникѣ негоѣ дошала ѿ дѣрбачки,
 да тога чловека негоѣ ивѣрѣнника не вѣдѣмо дрѣжати ѿ дѣ-
 рѣчениѣхъ вѣзѣ ниѣхъ воѣи, и такогѣ господиѣ вондѣ Радосавѣ
 и синѣ мѣ князѣ Иванишѣ и ниѣхъ натражѣ намѣ шѣсто-
 вашѣ, да шдѣ вѣшѣ рѣчениѣхъ мѣсти и шдѣ Конавлаѣ, ако би
 тко намѣ не(вѣрѣ) или кою кѣарѣ ѣчинно или нашѣмѣ, да сѣ
 дрѣжати ти(рати), гнат-и-хъ и не дрѣжати-и-хъ ѿ ивѣдѣмѣ
 мѣстѣ и владѣнѣю и котарѣ. и (на сѣи) вѣшѣ писано, рѣчино и
 шѣстовано ми князѣ дѣрбачки Жѣ.....пиѣ и с властѣи
 ивѣрѣнникѣи сѣи и сѣи с Яндрѣшѣмѣ..... с Марѣшѣмѣ
 Растиѣмѣ, Павѣнѣмѣ Гочѣтѣмѣ, Марѣшѣмѣ Црѣкѣмѣ,
 ѿхѣ.. Жаманѣмѣ, Марѣшѣмѣ Градѣмѣ, Яндрѣ Бѣн-
 дѣмѣ, Гавѣнѣмѣ Пѣцѣмѣ, Бѣн... Петра Гѣндѣмѣ, Лавѣрѣмѣ
 Горѣгочѣмѣ, Яндрѣшѣмѣ Цигѣмѣ, Томѣ Бѣнѣмѣ,
 Жѣнѣ Жѣрѣмѣ, Миѣхѣмѣ Растиѣмѣ, Кѣмѣ Бѣ-
 дѣмѣ, Мѣшѣмѣ Градѣмѣ, Жѣмѣ Гочѣмѣ,
 Дѣмѣ Бѣнѣмѣ, Никола Лѣцѣмѣ, Марѣтоло Жаманѣмѣ,
 Пѣрѣмѣ Лѣкарѣмѣ, Никола Гочѣмѣ, Павѣмѣ Прѣмѣ,
 Тѣмѣ Бѣжѣмѣ, Яндрѣшѣмѣ Мѣнѣмѣ, Кѣмѣ Растиѣмѣ,
 Марѣмѣ Гѣндѣмѣ, Нѣшѣмѣ Пѣцѣмѣ, Жѣмѣ Гѣндѣмѣ,
 Павѣмѣ Растиѣмѣ, Марѣмѣ Растиѣмѣ, Раѣмѣ Гочѣмѣ,
 Жѣмѣ Павѣмѣ, Миѣхѣмѣ Црѣмѣ, Бѣмѣ Растиѣмѣ, Марѣ-
 толо Бѣнѣмѣ, Пѣмѣ Горѣгочѣмѣ, Жѣмѣ Бѣнѣмѣ, Марѣ-
 шѣмѣ Жѣрѣмѣ, Марѣмѣ Гѣмѣ, Жѣмѣ Цигѣмѣ,
 Марѣмѣ Лѣкарѣмѣ, Марѣтоло Црѣмѣ, Павѣмѣ Горѣгочѣ-
 мѣ, Павѣмѣ Црѣмѣ рѣчѣмѣ сѣ и заѣмѣ сѣ на сѣ-
 тѣмѣ еванѣлиѣю и на часѣмѣмѣ крѣжѣмѣ господѣ рѣчѣмѣ /го-
 сподиѣ вондѣ Иванишѣ и синѣ мѣ князѣ Иванишѣ и ниѣхъ

встанѣхъ въ господина бога съдѣржителя и въ прѣчистѣ бо-
городницѣ и въ силѣ часнаго и животворнаго крѣста го-
сподна и въ .д. евангелисте и въ .ѳ. апостола свѣтѣхъ
ерѣховицѣхъ и въ .о. избранихъ кожихъ и въ сѣхъ свѣтѣхъ божіе
шдѣ въка богу ѹгоднѣше, да шко згора речено наше писаніе
и шестованіе, реченіе, ѹчиненіе (господинѣ) воиже Радосавѣ и
кнезѣ Иланишѣ и ницѣхъ встанѣхъ и паицихъ, како крѣкѣ подае
по мѣшкѣмъ коленихъ, како згора пиши, въки въка ни има на
мане прѣти ни се ке потворѣти за ницѣхъ стварѣ на земаи
ни за ницѣнаго чловека болю ни за страхъ ни за благо, ни се
за тон комъ парѣна ѹчинити: їда ли писмо ми кнезѣ и вса
шпкинна дѣржавка шкон згора речено, писано и шестовано
потворни реченіемъ али на мане прѣписали пошѣмъ хитрости
али лакомости за чню болю али за страхъ али за хѣтєніе и-
цѣнаго чловека болю на земаи, тада да смо ми кнезѣ, вла-
стеле и вса шпкинна града дѣржавника бошѣмъ шѣцѣмъ и си-
нишѣмъ и свѣтѣмъ дѣхѣмъ сѣмъ и всѣмъ тѣмъ вѣши имено-
ваніемъ, и да смо прѣчестни к Юди, кон прода сина божи
на рѣспѣтїе, и к ошѣмъ, кон ѹпишѣхъ: пропни, пропни, и к
ошѣмъ, кон мѣ гладѣхѣ трѣновѣ вѣнацѣ на глави, да паде
крѣкѣ на ницѣхъ и на ницѣхъ чѣдѣхъ ницѣхъ, и да смо се шѣри-
кли бога и ангела милоштиннаго на ѹмрѣли часѣхъ и на данѣхъ
сѣдѣи и вѣрѣ, кою вѣрѣємо, и да смо поречени ѹ гласѣхъ,
ѹ почтенію, ѹ правѣдѣхъ и ѹ законѣхъ нашихъ вѣдѣхѣхъ до
вѣрѣмѣнѣхъ сѣхъ мѣгю всакими добрѣми и почтѣними гласѣ-
тѣми градовѣми и шпкинѣми. а сѣмъ се писа мѣсѣца дѣкѣ-
(в)рѣмъ .ла. данѣхъ, рожствѣ хрѣстова на .чѣкѣ. лѣто, въ из-
бранѣмъ полачѣ и вѣкици коголюемѣнаго града нашего дѣ-
ржавника. а ѹписа Рѣско логофѣтъ.

Cod. ragus. fol. 92. b. MCCCCXXVII. die 31. de-
combrío, priuilegio fato a Radosau Paulonich e a Iuanis
..... Raguxi per aĉetar li denari a profito, e donato li
palaĉo, e dar tributo ... Canali, e aĉetar denari ... al
profito, e chonfermo Canali.

CCXCVIII. 1427. 31. decembris. Ragusii.

Radosav Pavlović, Bosnae magnus vojevoda, et filius Ivaniš fatentur se a Ragusinis accepisse tredecim millia aureorum pro sua parte župae Konavlje.

† Ба нам штеца и сина и сестого дѣха аминь. ми господинъ воєвода Радосавъ Павловичъ, милостю божьюмъ великии воєвода босански, и синомъ ми княземъ Иванишомъ даамо знати есакомѹ, комѹ се подоѣа, да примисамѹ шдѣ госпоцтеа дѣвровачковѣа, княза, властѣа и шдѣ все шпкнии савеношѣа града дѣвровеника дене на десѣти тисѣхѹ дѣкаатѣ златѣхѹ и третью на десѣти тисѣхѹ дѣкаатѣ златиѣхѹ, кою намъ княхѹ даади, да заа нѹ кѹбѣнѣмо еднѹ зацѣнѹ ѹ ниѹхѹ которѹ, а ти намъ дѣкати даши за нашѹ днѣаь Конавли, Шенова и Цаптата, що намъ дасмо и даровасамѹ, какѹ штеорении и чистѣи ѹ друшѣамъ записѹ пиши, кон ѣ писали ѹ данашни даанѣ въ лѣта рожстѣа христовѣа тисѣчно и четѣри ста и два десѣти и седмѹ лѣтѹ, мѣсеца декември .л. и .л. даанѣ, шдѣ рѹски мѣне Шестоѣ логофѣта писалимѹ, а ти дѣкати примисамѹ по рѹскѹ нашиѹхѹ властѣа и покласареѣа, по князѹ Радосавѹ Шерадовеникѹ и по воєводи Бѹкасѹ Провеншеникѹ и по воєводи Радоѹ Лювенишѣю и по князѹ Бранѹ Тезаловеникѹ и по Шестоѣ дѣлкѹ чѣлѣдин(и)кѹ. и шдѣ тиѹхѹ три на десѣти тисѣа дѣкаатѣ донесоши ка мѣѣ седамѣ тисѣхѹ дѣкаат, и шѣсть тисѣхѹ дѣкаатѣ поставенимѹ ѹ комѹѣнѹ дѣвровачки на доениѣ, на есаакѹ годици да ми даи пѣсть по кантѣнарѹ мѣѣ воєводи Радосавѹ и синѹ ми князѹ Иванишѹ и нашѣмѹ нѣтрашкѹ, що ѣ нашега сѣрдѣа, по мѣшкѹмъ колѣнѹ, а кон тога по женскѹмъ колѣнѹ, що ѣ нашега сѣрдѣа; а да ти киши рѣченѣи дѣкати никадаарѹ не мѹшѹ на мѣнѣ прѣти мѣни воєводи Радосавѹ и кон мѣни синѹ ми князѹ Иванишѹ и нашѣмѹ нѣтражкѹ ни за еднѣа чловеѣка кою ни за еднѹ блага ни за еданѹ ѹврокѹ сѣбѣ сѣѣта ни за еднѹ размиѣѣѣ. и шѣцѣ намъ шѣѣтоѣашии князѣ, властѣа и все шпкниа дѣвровачка, рѣкоши и зайнсаши мѣѣ господинѹ воєводи Радосавѹ и синѹ ми князѹ Иванишѹ и нашѣмѹ нѣтражкѹ, да шдѣ Благѣ, шдѣ Бѣрма и шѣа Тѣчениѣ тѣо ни нашѹ нѣѣѣрниѣа дошамѹ ѹ дѣвровеника

маали нѣмъ би велики, да га не имаю примати к себѣ ѿ Дубровники нѣ ѿ своихъ котаръ нѣ ѿ себе дрѣжати, и да га имаю тѣрати, какѣмъ и ми воєвода Радосавъ и синъ ми князь Неланишъ и наше нѣтражѣе шѣтѣоукасиу госпоцтѣѣ Дубровачкомѣ, князѣ, властѣлемъ и всѣмъ шпкнии Дубровачкомъ, да имамомо тѣрати и не дрѣжати ни хѣмъ нѣвѣрника шдѣ еиши реченихѣмъ мѣстѣ и шдѣ жѣпѣ конавашскѣ и шдѣ нинѣхѣмъ мѣстѣ, комъ нимъ слѣжѣе, и да ни хѣмъ не имамомъ примати ѿ нашѣ шѣластѣ, пачѣ да ни хѣмъ имамомъ тѣрати какѣмъ госпоцтѣѣ Дубровачкомъ. писано въ лѣтѣ рождѣства христовѣ тисѣка и четирѣ ста и два десѣти и седмо лѣтѣ, мѣсѣца декември .ла. данѣ. а писѣ ѿстою логѣшѣтѣ.

A tergo: Chome voienoda Radosav manifesta che la r. de la chomunitate de Raguxi ducati tredexi milia per Chanal, e chome promete a Raguxi a non reċener in lo suo tegnir nisun rebelo de Raguxi; et manu recentiori: In 1427 de decembrio.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivum Viennae.

CCXCIX. 1427. 31. decembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur se accepisse a vojevoda Radosav Pavlović depositum sex millium aureorum.

† Бѣ (имѣ шѣща и) сына и свѣтого дѣха аминѣ. ми князь, властѣль и всѣ шпкнии града Дубровника даѣмо ѿ знанѣе в(сѣкомѣ, комѣ се подо)ва, юрь примисмо по рѣкѣ властѣль и поклѣсарѣвъ господина воєводе Радосава (Павловиѣ).... княза Радосава ѿбрадовѣки, воєводе Бѣлкаса Приенловѣки, воєводе Радомъ Лю(еишиѣмъ)..... Бран)ла Тѣзлаовѣки и ѿстою чѣлѣдѣнники дѣшка примисмо шѣстѣ тисѣки дѣкѣтѣ златѣхѣ, (конѣ ш)ѣстѣ тисѣки дѣкѣтѣ поставѣни шдѣ три на десѣти тисѣки дѣкѣтѣ златѣхѣ, комъ еише речѣни поклѣсарѣвъ шдѣ насѣ, княза, властѣль и всѣ шпкнии за Конаван, Цапѣта и ѿстоѣ примѣише, и шѣстѣ седѣмъ тисѣки дѣкѣтѣ речѣни поклѣсарѣвъ сошѣмъ понѣише, како ѿ дрѣгѣмъ листѣ господина воєводе Радосава пише, конѣ ѿ насѣ писанѣ въ лѣтѣ рождѣства христовѣ тисѣцино и четирѣ ста и два десѣ-

ти и седмо лѣто, мѣсеца декемврни три десети и прѣви днь,
 въ рѣкѣ днѣка. Стоиѣ више писаннога, и тѣм речени шестъ
 тисѣки дѣкати речени поклѣсарѣи поставише ѿ нашѣ комѣни
 на довити на нѣмѣ славнога господина воєводи Радослава
 Павловича и сина мѣ князя Иванѣиша и нѣхъ нѣтражѣи пра-
 вога и почтѣнога сѣдѣца нѣхъ, що ѣ по мѣшкѣмѣ колѣнѣ
 а наконѣ тога по женскѣмѣ колѣнѣ, что ѣ нѣхъ сѣдѣца пра-
 во и почтѣно нѣтражѣи. и мѣ више речени князь, властѣи и
 всѣ шѣкина града Дѣбровника шѣтѣюмо сѣ речѣномѣ го-
 сподинѣ воєводи Радославѣ и синѣ мѣ князѣ Иванѣишѣ и нѣхъ
 нѣтражѣи, како ѣ речѣно, давати на всѣко годишѣ пѣтъ по
 кантинѣрѣ до толѣ, до колѣ бѣдѣ стоишѣ ѿ нашѣ комѣни
 више речѣи шестъ тисѣки дѣкати; и шѣ мѣ князь, властѣи
 и всѣ шѣкина града Дѣбровника шѣтѣюмо сѣ речѣномѣ во-
 єводи Радославѣ и синѣ мѣ князѣ Иванѣишѣ и нѣхъ нѣтражѣи,
 како згора пише, дати више речѣи шестъ тисѣки дѣкати
 златѣхъ вѣзда, кѣдѣ нѣхъ бѣдѣ хотѣтъ ѣзѣти, на нѣхъ волю
 или нѣмѣ вѣсе или конѣ дѣлѣ на нѣхъ волю, и да ѣ волишѣ
 господина воєвода Радославѣ и синѣ мѣ князѣ Иванѣишѣ и
 нѣхъ нѣтражѣи, како згора пише, ѣзѣмати или нѣмѣ вѣсе или
 конѣ дѣлѣ и шѣтъ стати ѿ нашѣ комѣни, колико кратѣ
 бѣдѣ нѣмѣ на волю, за нѣхъ живота, и кѣдѣ годѣ бѣдѣ хѣ-
 тѣтъ ѣзѣти више речѣи дѣкати или конѣ дѣлѣ въ нѣхъ, да
 намѣ имаю дати на знанѣи на два мѣсеца прѣ тога; и шѣ
 шѣтѣюмо мѣ речѣни князь, властѣи и шѣкина града Дѣ-
 бровника речѣномѣ господинѣ воєводи Радославѣ и синѣ мѣ
 князѣ Иванѣишѣ и нѣхъ нѣтражѣи правомѣ сѣдѣца нѣхъ
 почтѣно по мѣшкѣмѣ колѣнѣ и наконѣ тога по женскѣмѣ
 колѣнѣ нѣхъ право и почтѣно нѣтражѣи више речѣи дѣкати
 съблюсти, и да нѣмѣ не имаю на манѣи прѣти ни за нѣднога
 чловѣка сегѣи сѣтѣи волю ни за рѣчѣи ни за прошию ни за
 кѣпѣи ни за прѣдѣлѣи ни за страхѣи ни за ко(и ни ѣзрокъ)
 ни за благѣи тако гражѣнина нашѣга тако странѣга или ѣи
 нашѣга господина пѣмѣнитѣи .... кѣѣи .... ѣгрѣскога а
 или цара тѣрскога а или господина замѣрскога а или росѣн-
 скога ни за рѣчѣи, ако ѣи господинѣ воєвода Радославѣ и намѣ
 с нами или с нашѣмѣ градѣмѣ Дѣбровникѣмѣ, ни за нѣданѣи
 ни ѣзрокъ, конѣ ѣи на сѣѣти могалѣи ѣити, да намѣ сѣ ти

CCC. (1428) 6937. ind. VII. 13. decembris. U Nekudimu.

Georgius, Serbiae despotes, confirmat privilegia Ragusinis concessa a prioribus Serbiae dominis.

† По неизреченному милосердию человеколюбиву владыки моего, сладкаго ми Христа, и по неизреченному и всемилостивенному его призрѣнію еже на господство ми, шкоче и на прѣвнхъ свѣтихъ и православнихъ царя и господя такожде благодать прѣсвѣтаго своего дѣха и на господство ми изайа, и постави ми наслѣдника родителемъ моимъ, господина срьбляемъ и поморѣи и подѣлявнию. тѣмже и азъ, въ Христа бога благовѣрни господинъ срьбляемъ, Гюрьгъ, пришесть господство ми въ сѣдѣннѣе вьсѣмъ, како прѣидоше к господствѣ ми вѣтъ владѣщаго града Дѣровеника, князя, властемъ и шдѣ все шпкниѣ почтенни властелѣи довери наши приителѣе, князь Маринъ Растикъ и князь Живко Гундѣликъ, и принесоше к намъ записаніе благочестиваго и христулюбиваго свѣто почившаго господина и родителѣи моего, деспота Стефана, що намъ ю знаѣ записалъ и милость шчинилъ, да намъ шнози господство ми потерѣди. ми же любѣ ради тѣхъ и приителѣства еже къ господствѣ ми благоволи господство ми просимое тѣмъ испалнити, тѣмже и потерѣ

CCXCVIII. 1427. 31. decembris. Ragusii.

Radosav Pavlović, Bosnae magnus vojevoda, et filius Ivaniš fatentur se a Ragusinis accepisse tredecim millia aureorum pro sua parte župae Konavljje.

† Ба нам штеца и сина и сестого дѣха аминь. ми господинь воєвода Радосавъ Павловичъ, мноаствою пожьвань великии воєвода босански, и синомъ ми княземъ Иванишомъ даамо знати есакомѹ, комѹ се подоба, да примисамъ шдѣ госпоцтеа дѣвровачкоуѣга, княза, властель и шдѣ все шпкинне сааеноуѣга града дѣвроеника дени на десѣте тисѣѣи дѣкаатѣ златѣхъ и третью на десѣте тисѣѣю дѣкаатѣ златиухъ, кою намъ кнѣхъ даади, да заа нѹ кѹѣнимо едниѹ еащинѹ ѹ нихъ котарѹ, а тен намъ дѣкати даше за нашѹ днѣль Конавли, Ѣбешда и Цаптата, що имъ дасмо и даровасамъ, какѹ штеориниѹ и чистнѹ ѹ дровѣгъ замъ записѹ пиши, кон ѣ писаниѹ ѹ даиашни даанѹ въ лѣта рожстѣа христеа тисѣкно и четрии ста и два десѣти и седмѹ лѣтѹ, мѣсеца декември .л. и .л. даанѹ, шдѣ рѹѣке мѣнѣ Ѣстоѣ логофѣта писалимъ, а тен дѣкати примисамъ по рѹѣкѹ нашнхъ властель и покласареѹ, по князѹ Радосавѹ Ѣбрадовенкю и по воєводи Ъвкасѹ Прнмешенкю и по воєводи Радою Лювнишѣю и по князѹ Бранѹ Тезалашенкю и по Ѣстоѣи дѣмкѹ челядин(и)кѹ. и шдѣ тнхъ три на десѣте тисѣка дѣкаатѣ донисоше ка мнѣ седамн тисѣѣка дѣкаат, и шѣста тисѣѣка дѣкаатѣ поставишѹ ѹ комѹѹиѹ дѣвровачки на доениѹ, на есаакѹ годици да ми даи пѣсть по кантинарѹ мнѣ воєводи Радосавѹ и синѹ ми князѹ Иванишѹ и нашимъ натрашкѹ, що ѣ нашѣга сръдца, по мѹѹшкѹмъ колѣнѹ, а кон того по жинскоуѹмъ колѣнѹ, що ѣ нашѣга сръдца; а да тн еишѹ рѣченѹи дѣкати никадаарѹ ни мѹѹгѹ на ланиѹ прити мѣни воєводи Радосавѹ и кон мѣни синѹ ми князѹ Иванишѹ и нашимъ натражкѹ ни за едниѣга чловеѣка кою ни за едниѹ елааго ни за еданѹ ѡврокѹ сѣѣи сѣѣта ни за едниѹ размиръѹ. и шѣи намъ шѣѣтѹеащѹи князѹ, властель и еса шпкиннѹ дѣвровачка, рѣкошѹ и заиасамъ мнѣ господинѹ воєводи Радосавѹ и синѹ ми князѹ Иванишѹ и нашимъ натражкѹ, да шдѣ Ъвасѣ, шдѣ Ърма и шѣа Трѣениѹ тко еи нашѹ нѣѣѣринѹкѹ дошамъ ѹ дѣвроеника

маали или би елани, да га не имаю примати к себѣ ѹ Дѹ-
бровникѹ ни ѹ свои котарѹ ни ѹ себѣ дрѣжати, и да га имаю
тѣрати, какѹ и ми воєвода Радосавъ и синѹ ми князь Не-
нишѹ и наши натражѹе шекѹеасмиѹ госпоцѣѹ дѹбровач-
комѹ, князѹ, властѣлемѹ и всом шпкинѹ дѹбровачкомѹ, да
имамо тѣрати и не дрѣжати ниѹ неѣтрника ѡдѣ енше
речениѹхъ мѣстѣ и ѡдѣ жѹпе конавашкен ѡдѣ нишеѹ мѣстѣ,
комѹ нимѣ сажѹе, и да нѹ не имамѹ примати ѹ нашѹ
шеласть, паче да нѹ имамѹ тѣрати какѹ госпоцѣѹ дѹ-
бровачкѹ. писано еа лѣта рождѣства христова тисѣка и
чѣтири ста и два десѣти и седмо лѣто, мѣсеца декемѣрни
ла. данѣ. а писа Ѣстоѹ логѹѣстѣ.

A tergo: Chome voienoda Radosav manifesta che la
r. de la chomunitate de Raguxi ducati tredexi milia per
Chanal, e chome promete a Raguxi a non rețeuer in lo
suo tegrir nisun rebelo de Raguxi; et manu recentiori:
In 1427 de decembrio.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae.

CCXCIX. 1427. 31. decembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur
se accepisse a vojevoda Radosav Pavlović depositum sex
millium aureorum.

† Еѹ (имѣ шѣца и) сына и свѣтога дѹха аминѣ. ми князь,
властѣлѣ и вса шпкинѣ града Дѹбровника даѣмо ѹ знанѹе
в(сакомѹ, комѹ се подо)еа, юрѣ примисмо по рѹкѹ властѣлѣ
и поклѣсарѣѹ господина воєводи Радосава (Павлоѣнѣа) ....
кнѣза Радосава Ѣбрадовѣнѣи, воєводи Елькаса Приѣнаѣѣнѣи,
воєводи Радомъ Лю(ѣишиѣи) ..... Бран)ла Тѣзалоѣнѣи и
Ѣстоѹ чѣмѣдинѣи дѣнѣи примисмо шѣстѣ тисѣкѹ дѹкатѣ
златѣѹхъ, (конѹхъ ш)ѣстѣ тисѣкѹ дѹкатѣ поставѣши ѡдѣ три
иа десѣти тисѣкѹ дѹкатѣ златѣѹхъ, комѹ енше речѣни поклѣ-
сарѣѹ ѡдѣ насѣ, кнѣза, властѣлѣ и всѣ шпкинѣ за Конавѣи,
Цапѣтѣи и ѢѢѢѢѢ примѣши, и шѣстѣи седаѣи тисѣкѹ дѹкатѣ
речѣни поклѣсарѣѹ соѣшѣи понѣши, како ѹ дрѹгѹшѣи листѹ
господина воєводи Радосава пиши, конѹѹ ѹ насѣ писанѣ еа
лѣто рождѣства христова тисѣщѣи и чѣтири ста и два десѣ-

тѣмъ да юсть шномѣн, комѣ га даа шнзи на сѣмрѣти, нли дѣровѣчко; и да нѣ дѣровчаномѣ посланога даара ни ѹзетѣа ннога безѣ ниѣ колѣ, тѣмъ да си стоѣ и гредѣ всѣде своѣодно своимѣ трѣгомѣ; и шѣе хѣоѣе господство ми, ако ю комѣ кон дѣровчанинѣ длѣжнѣ нли чимѣ крѣвѣ, да се шѣе истѣцѣ, а да на нномѣ дѣровчанинѣ нѣ колѣнѣ питати, тѣмъ кто ю длѣжнѣ нли чимѣ крѣвѣ, шнзи да плаакѣ и пати, а за ннога на дрѣгомѣ да нѣ прѣѹзма; и ако би се сѣлѣчило господствѣ ми, да се сѣагю з дѣровѣчинкомѣ, да нмѣ приповѣе господство ми прѣгю тога на шѣетѣ мѣсицѣ, како да си изидѣ вси дѣровчани с иманѣемѣ изѣ земаѣе господства ми своѣодно, по томѣ да нѣ рѣтѣе господство ми; и шѣе вѣспомѣнѣше господствѣ ми бише рѣчимѣи почтѣнни влѣстѣлѣ, що нмѣ нѣсть бѣло записано ѹ сѣто почнѣшега господина и родитѣли ми дѣспѣта **Стѣфана**, за ѹдаѣлѣ, и за тозѣ нмѣ сѣтвори мѣлоствѣ господство ми, да нѣсть ѹдаѣлѣ на дѣровчанинѣ ни шѣе кога. сѣа вѣса бише писанна вѣрою и повѣлѣнѣемѣ ѹтѣрѣждаѣтѣ господство ми, шѣо да прѣкѣнѣають тѣрѣда и непрѣложна вѣ вса лѣта жѣвѣота господства моего и синовѣе господства ми кнѣзѣ и влѣстѣлѣи вса шѣкинѣа града дѣровѣчника ѹ правѣомѣ и истиннѣомѣ приѣстѣствѣ и любѣе к господствѣ ми и синовѣомѣ господства ми. и молю бѣоже изѣволѣтѣ бѣоже по насѣ прѣѣмѣникѣ биѣти господства сѣрѣсѣскога нли кѣгѣ шѣе синовѣе моихѣ нли кѣгѣ шѣе рода моего нли нного кѣгѣ, сѣемѣ нашѣемѣ записанѣю не потѣоринѣ кѣти нѣ пачѣ потѣрѣжѣнѣнѣ, шѣоже и азѣ прѣжѣде мѣнѣ бишѣиѣхѣ господѣ не потѣорнѣхѣ, нѣ пачѣ потѣрѣднѣхѣ. ѹтѣрѣдѣше се и записашѣ вѣ лѣто .**ѹсѣа**., **дѣкѣмѣрѣа** .**гѣ**., ѹ **Нѣкѣдѣнѣмѣ**, **индѣктѣиѣнѣ** .**ѹ**. и сѣмѣи записанѣю мѣлоствѣнѣицѣ вѣоѣвода **Радѣслаѣвѣ** и чѣлиникѣ **Радѣнѣчѣ** и прѣтовѣистѣиѣрѣ **Бѣогданѣ** и лѣтѣдетѣ **Бѣонѣхѣна**.

A tergo: Poueglia de signior Georg despota, confermation de tute le altre de Sclauonia.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомѣн. 111.

CCCI. (1428). 6936.

Radič, magnus čelnik, monasterio Castamoniti donat viginti libras argenti.

In mon. Castamoniti in monte Atho. P. Uspen. 175.

CCCII. 1429. 15. julii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur se accepisse a Bosnae vojevoda Sandalj per Pribisav Pohvalić depositum.

† Ымѣ штыца и сина и дѣха свѣтого аминь. ми князь, властели и вса шпкина града Дѣровника даємо ва сендѣные всакомѣ маломѣ и голѣмомѣ по сѣмѣ нашѣмѣ шписанню а подѣ нашомѣ законномѣ печатню, юрь приде к намѣ ѡ Дѣровникѣ племенитѣ чловѣкѣ витезѣ Приенсавѣ Поухалнкѣ, савга господина воєводе Гандала, нєговѣмѣ посланьемѣ и ш-нєговѣмѣ листомѣ вѣровнѣмѣ а подѣ законнымѣ нєговѣмѣ печатню, и на имѣ реченога гѡсподина воєводе Гандала постави ѡ нашѣ комѣнѣ ѡ покладѣ всѣе, що се ѡдрѣжи ѡ сѣмѣ листѣ, нанпрѣво двѣкѣ златѣхѣ шѣсть на десѣти тисѣкмѣ и пѣть сѣть и шѣсть десѣть и двѣ двѣката и сребра планка сто и двѣ десѣти и двѣ литре и пѣть знѣчь: а всѣ тон шстанѣкѣ всѣга покладѣ гѡсподина реченога воєводе Гандала, а подѣ шѣн ѡвѣтъ постави внѣше речѣно всѣе ѡ покладѣ, да юе волимѣ гѡсподинѣ воєвода Гандалѣ ѡ всѣако врѣмѣ самѣ своимѣ главшомѣ али своимѣ савгамѣ послабѣ с листомѣ а подѣ своимѣ печатню законнымѣ; ако би мѣ богѣ сина далѣ, тѣда синѣ, или би двѣ или би юданѣ или колико в-и-хѣ; ако ли би сина не било, а кѣри било или вѣкѣ кѣри, тѣда кѣремѣ како синѣ; згодило би се, терѣ и кѣри не било, тѣда да се има дѣти половина внѣше реченога покладѣ князѣ Балкѣѣ и князѣ Стѣпанѣ; синѣ князѣ Балѣца, и ннѣю шстанѣкѣ по мѣшкомѣ колѣнѣ; згодило би се, що богѣ не дан, терѣ не било шдѣ князѣ Стѣпана нѣтражка по мѣшкшомѣ колѣнѣ а до тѣли не ѡзѣтъ дѣлѣ покладѣ внѣше речѣннѣ ннѣхѣ дѣлѣ, тѣда да се има всѣе внѣше речѣннѣ покладѣ дѣти шѣмѣ долѣ речѣнѣмѣ четирѣмѣ кѣкшомѣ моєга племенѣ; ако ли би било нѣтражѣе ѡ князѣ Стѣпана по мѣшкомѣ сполѣ, тѣда поло-

вѣнна всѣга поклада натражѣхъ князя Стѣпана, како ѣ речено; а
 дрѣга половина поклада реченѣмъ четирѣмъ кѣкимъ, а на нѣмъ
 князь Раднкою Стѣпковикю и князь Радосавъ и князь Радичъ
 Стѣпковикюмъ и нѣхъ встанѣхъ по мѣшкѣмъ колѣнъ и кнѣ-
 зь Иваникъ Стѣпковю и князь Платъ Шератовикю и нѣю
 встанихъ по мѣшкѣмъ сполъ и князь Иванъ и князь Глагою
 Балковикюмъ и нѣю встанѣхъ по мѣшкѣмъ колѣнъ и кнѣзь
 Драгиши Гонсаликю и нѣгохъ встанѣхъ по мѣшкѣмъ колѣнъ,
 тѣмъ вѣнше реченѣмъ кѣкимъ четирѣмъ; згодило бѣ се, тѣрѣ
 комъ кѣкимъ шдѣ тѣхъ кѣкимъ поманѣкала бѣзъ натражѣмъ мѣш-
 кога, да сѣ воли встали кѣкимъ всѣмъ покладѣмъ. да до ко-
 лѣ господѣ богѣ хѣмъ, тѣрѣ бѣдѣ живѣ господинѣ воєвода
 Гандаля, да ѣ шнѣ воли всѣмъ покладѣмъ за своѣга
 живота, кѣда мѣ годѣ вѣзти вѣсе или кон дѣлѣ. и на тѣмъ
 ми князь, властѣлѣ и всѣ шпкинѣ града Дѣбровника при-
 мисмо и записасмо ѣ вѣрѣ и ѣ кѣтѣмъ мѣшѣ, како да речено-
 мѣмъ господинѣ воєводи Гандалю згора речени поклади не
 кѣмъ погинути ни на манѣ донти за нѣднога чловека волю
 сеган свѣта ни за силѣ ни за рѣчѣ ни за заповѣдѣ ни за
 прошию ни за кѣплю ни за нѣдно дѣло, али бѣ нашега па-
 меннѣтога господина свѣтѣ крѣмѣ ѣгрѣскѣ али господина тѣр-
 скога али замѣрскога али восанскога али коѣга годѣ госпо-
 дина сеган свѣта тако странѣга како грагѣнинѣ нашега ни
 за рѣчѣ, ако бѣмъ господинѣ воєвода Гандаля или кон шдѣ
 вѣнше реченѣхъ имѣмъ з Дѣбровникѣмъ или с конѣмъ мѣдѣ
 или кою неприязнѣ, да мѣ и за тон не мѣмъ погинути нѣ
 имѣмъ сѣ свободно и нѣзѣдрѣжанно дѣти на нѣхъ волю, ни за
 прѣдѣлѣжѣмъ ни за нѣданѣ ни вѣзрокѣ, кон бѣмъ на свѣтѣ мо-
 галѣ бѣти, да имѣмъ сѣ не мѣмъ вѣдрѣжати. и шѣмъ хѣмъ: ако
 бѣмъ хѣмъ вѣнше речени поклади послати вѣзти, да пошлю
 своѣмъ добрѣ люди своимъ листѣмъ вѣрованиѣмъ подѣ нѣхъ
 питѣмъ, да тако како да имѣмъ князь и властѣлѣ Дѣбров-
 чѣмъ нѣзѣвѣдѣмъ и питѣмъ шдѣ нѣхъ кѣпно, конѣмъ бѣдѣ шѣмъ
 поклади пристѣмъ, ѣ ли нѣхъ посланиѣ право шдѣ вѣсѣхъ,
 или бѣмъ вѣданѣ или бѣмъ двѣ или бѣмъ-хъ вѣмъ, колищѣмъ по по-
 добѣмъ и по записѣмъ бѣдѣ шѣмъ речени поклади пристѣмъ, ка-
 кѣмъ ѣ записанно и шѣмъ. и на всѣ вѣнше писанно ми князь,
 властѣлѣ и всѣ шпкинѣ града Дѣбровника шѣмъ речено-

мѹ господинѹ воєводи Сандаю въ Христа бога и въ дѹшѹ
наше въсемѹ внише писанномѹ съхраненѹ и непоколѣенѹ ен-
ти, како ю речено, писанно и шѣтовано. и за вѣкю чистотѹ
и вѣрованье дръги швакиге лнсть шдѹ рѣчь на рѣчь
шдѹ рѹке внише реченога властелина витеза Приенсавѹ По-
хвалки писанѹ, и шта ѹ насѹ ѹ комѹнѹ. писѹ се ѹ избра-
номъ вѣкницѣ богѹ люенимаго града нашего Дѹбровника въ
лѣто рождѣства хрѣстова тисѹщию и четири ста и два де-
сти и девето лѣто, мѣсеца же люлѹ . 11. дѣнь. а ѹписа Рѹско
логофѣть. воже помнаш га.

1438 die XX. sept. incisa fuit hec poneglia, quia re-
stitutum fuit depositum contentum in ea, ut patet per unam
nouam ponegliam factam die decimo octauo presentis manu
Nixe de Stella scriptam. Egidius notarius scripsit.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 108.

CCCIII. 1429. 15. julii Ragusii.

Cómes, Nobiles et totum Commune Ragusii faten-
tur se accepisse a conjuge vojevodaе Sandalj Helena per
Pribisav Pohvalić depositum.

† Въ нмѣ штыца и сина и дѹха свѣтого аминѹ. ми
кнезь властелѣ и всѹ шпкина града Дѹбровника даѣмо въ
свѣдѣнье всакомѹ маломѹ и голѣмомѹ по семѹ нашемѹ ѹпи-
санию а подѹ нашымѹ законнымѹ печатню, како приде к
намѹ ѹ Дѹбровникѹ властелинѹ племенити витезѹ Приенсавѹ
Похвалки с посланьемѹ славеи госпогѹ Юлѣни, господина
Сандаля воєводи а кiere славнога господина кнеза Лазара, с
лнствомѹ нѣ вѣрованьемѹ и печатню нѣ шѣтноомѹ печаткѹнѹ,
и шдѹ нѣ стране и на нмѣ речене госпогѹ Юлѣни постави ѹ
нашѹ комѹнѹ ѹ покладѹ юднѹ тисѹкю дѹкѹтъ златѣхѹ, а
подѹ шен ѹвѣтъ, да ю волна речена госпоги Юлѣна ѹ всако
врѣме сама своимѹ глашымѹ али своимѹ слѣгамѹ пославеи
своѹ лнстовѹ подѹ своимѹ печатню законнымѹ ѹзети вѣзда,
къде ши бѣде ѹгодно, а да ши се не мѹре ѹдрѣжати нан не
дати за нѣдѣна ѹрокѹ, кон ен на свѣти могаѹ енти, паче
шѣтѹнѣмо се дати нѹ реченои госпоги, или комѹ ен шпо-
рѹчила речѣна госпоги, ако ен ш(и) се смрѣть ѹгодна, шдѹ

ца бога ѡкаони, кому ѡн по своимъ листѣ шпорѣчала, шекѣемъ се дати безъ нѣднаго ѡздрѣжанья. и за еки чистотѣ и вѣрованье речени ентѣзъ Принесавъ швакиге листъ своимъ рѣкѣмъ ѡписа, и шета ѡ насъ ѡ комѣнъ. и хотѣ господи Юаѣна, кѣди годѣ бѣде послати ѡзети речени покладѣ, да пошлѣ шекъ нашъ листъ, кон имъ смо дали подѣ печатню нашомъ исписанъ : ако ли би га извѣвила, а шна да пошлѣ свое листове подѣ своимъ печатѣмъ по своимъ доверѣхъ людѣхъ, како ю наамъ задовоано, и шчитѣ ентѣ есимъ сеѣтѣ, юрь шна ѡзнимѣ речени покладѣ. писа се ѡ избераномъ вѣкиницѣ богѣ люенимаго града нашего Дѣбровника въ лѣто рождаства хрѣстова тисѣщи и четири ста и два десѣти и десѣтѣ лѣто, мѣсеца же люи .ii. дѣнь, а ѡписа Рѣско логофѣтъ. божи помилѣи га.

Въ лѣта рождаства хрѣстова тисѣщѣ и четири ста и .л. и .ѡ. лѣто, .vi. дѣнь мѣсеца новѣбра и господи Еаѣна много почтѣнога споменѣтѣмъ господина воєводе Ганѣдала, бѣде и ѡ Дѣбровникѣ своимъ главоѣ примѣхъ шѣ много почтѣнога кнѣза и властѣи и сѣи шпѣкинѣ дѣбровѣчѣкѣ еише речени тисѣщѣ дѣкѣтъ, коѣ еѣхъ поставила ѡ нихъ комѣнѣ на поставѣ, како се згоре пише ѡ швомъ листѣ, ери сѣмъ примѣла еише речени тисѣщѣ дѣкѣтъ на пѣнѣ. и Грѣско писахъ моимъ рѣкомъ.

A tergo: Strumento de domina Illa de ducati 1000, la qual confesso auerli recenudo.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомѣн. 109.

CCCIV. (1429) 6938. 11. septembris. U Žiži.

Georgius, Serbiae despotes, jubet monasterio montis Atho Esphigmeni (Simen) quovis anno solvi argenti quinquaginta libras.

Subscriptio: Милостию божию господинѣ Грѣкѣмъ диспоть Гюргѣ.

Sigillum avulsum. Litterae pictas habent imagines Georgii et conjugis Irenae et filiorum Gregorii, Stephani (et Lazari) et filiarum Marae et Cantacuzenae (rocnora

Катакзина). Origin. membran. in mon. Esphigmeni in monte Atho. D. Аугаам. Опис. 67. Св. Гора. 55. Cf. CCCIX.

CCCV. 1429. 10. novembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur se accepisse a vojevoda Sandalj depositum trium millium ducatorum aureorum.

† Еъ нмѣ штьца и сина и дѣха сегого аминь. ми кнѣзь, властѣи и вса шпкинна града Дѣровеника даѣмо въ свѣдѣннѣе всакомѣ маломѣ и голѣмомѣ по сѣмѣ нашимѣ шписаннѣю а подѣ законншмѣ нашмѣ печатнѣю, юрь приде к намѣ ѡ Дѣровеникѣ кнѣзь Приенсавъ Похвалникъ вѣтезь почтѣни а посланнѣмѣ нѣговѣмѣ славнога господина воєводе Гандаалѣи ш-нѣговѣмѣ листомѣ вѣровѣнѣмѣ а подѣ нѣговѣмѣ вѣровѣномѣ печатнѣю и на нмѣ речного господина воєводе Гандаалѣи постави ѡ нашѣ комѣнѣ ѡ покладѣ три тисѣкѣ дѣкати златѣхъ, а подѣ шни ѡзѣтъ постави више реченѣ дѣкати, да ю комѣнѣ господинѣ воєвода Гандаалѣи въ всако вѣмѣ самѣ свошмѣ главшмѣ али свонми саугами по-салакѣ с листшмѣ а подѣ своншмѣ печатнѣю законншмѣ; ако би мѣ богѣ сина далѣ, тѣда синѣ, или два или би юданѣ или колѣко е-и-хъ; ако ли би сина не било, а кѣши била или вѣкѣ кѣри, тѣда кѣремѣ какѣ синѣ; згодно би се, тѣре и кѣри не било, тѣда да се има дати половина више речного поклада кнѣзь Бакѣцѣи и кнѣзь Стѣпанѣи, синѣ кнѣза Бакѣца и нию встанкѣ по мѣшкшмѣ колѣнѣ; згодно би се, цѣа богѣ не дан, тѣре не било ѡдѣ кнѣза Стѣпана натражѣка по мѣшкшмѣ колѣнѣ, а до тѣли не ѡзѣтъ ни хъ дѣлѣ поклада више речени, тѣда да се има више речени вѣсѣ покладѣ дати шѣмѣ долѣ реченѣмѣ четирѣмѣ кѣкшмѣ моего племене; ако ли би било натрашѣе ѡ кнѣза Стѣпана по мѣшкшмѣ колѣнѣ, тада половина вѣсѣ поклада да бѣде натражѣкѣ кнѣза Стѣпана, како ю речено, а дрѣга половина поклада реченѣмѣ четирѣмѣ кѣкшмѣ, а на нмѣ кнѣзь Раднею Стѣпковѣкию и кнѣзь Радославѣи и кнѣзь Радичѣи Стѣпковѣкиемѣ и ни хъ встанкѣ по мѣшкшмѣ сполѣи кнѣзь Иванѣишѣи Ѡстонѣкию и кнѣзь Блатѣи Ѡерадовѣкию и нию встанкѣ по мѣшкшмѣ сполѣи кнѣзь Иванѣи и кнѣзь Бладою Бакѣковѣкиемѣ и нию

встанкѹ по мѣшкѡмъ сполѹ и книзѹ Драгиши Гонсалешю и
 ниеговѹ встанкѹ по мѣшкѡмъ сполѹ, тѣмъ реченѣмъ згора
 четиремъ кѹкѡмъ. згодило еи се, тере кон кѹкѡмъ вѣдѣ тѣхъ
 кѹкѡмъ поманкала вѣзѣ патрашка мѣшкога, да сѹ волне встал-
 ше кѹкѡмъ вѣсѣмъ покладѡмъ, да до колѣкъ господинѹ богѹ
 хѡкѡмъ, тере вѣдѣ живѣ господинѹ воевода Гандалѣ, да ю
 шнѣ волнѣ тѣмъ покладѡмъ вѣсѣмъ за своѣга живѣта, кѣда
 мѹ годѣ ѹзѣти вѣсѣ или кон дѣлѣ на ниеговѹ волю. и на тѹ
 ми книзѣ, властѣи и вѣса шпѣкина града Дѣбровѣника при-
 мисмо и записасмо ѹ вѣрѹ и ѹ клетѹ нашѹ, како да реченомѹ
 господинѹ воеводи Гандалѹ згора речени покладѣ не кѣ
 погинѣти ни на манѣ донти за нѣднога чловека волю сѣган
 свѣта ни за силѹ ни за рѣчѹ ни за заповѣдѣ ни за прошню ни
 за кѹпню ни за нѣдно дѣло али еи за нашѣга племенитѡга
 господина свѣте крѹне ѹгрѣске али господина тѣрскога али за-
 мѡрскога али вѡсанскога али коѣга годѣ господина сѣган
 свѣта тако странѣга тако грагѣнина нашѣга ни за рѣчѣ, ако
 еи господинѹ воевода Гандалѣ или кон вѣдѣ еише реченѣхъ
 ималѣ з Дѣбровѣникѡмъ или с конѡмъ налѣ или кою непришѣзѣ,
 да мѹ и за тои не море погинѣти нѹ имѣ се слѡбодно и нѣзѣ-
 дрѣжано дати на нѹхъ волю, ни за прѣдѣлѣжѣ ни за нѣданѣ
 нинѣ ѹзрокѣ, кон еи на свѣти мѡгѣлѣ бити, да имѣ се не
 море ѹдрѣжати. и шѣ : хѡтѣ ли еише речени покладѣ по-
 слати ѹзѣти, да пошлѹ своѣ доверѣ люди своимѣ листѡвѣмѣ
 вѣрѡвѣнѣмѣ подѣ нѹхъ печѣтьмѣ, да такѡ да имѡ книзѣ и
 властѣи дѣбровѣчѣци изѹвидѣти прѣво вѣдѣ нѹхъ вѣдѣ вѣсѣхъ
 или еи вѣданѣ или еи дѣа или е-и-хъ вѣкѣ, колѣцѣмъ по
 подобѣю и по записѹ вѣдѣ шѣ речени покладѣ пристѡити,
 како ю записано и шѣкѣсно. и на вѣсѣ еише писанно ми книзѣ,
 властѣи и вѣса шпѣкина града Дѣбровѣника шѣтѣвѣмо рѣ-
 ченомѹ господинѹ воеводи Гандалѹ въ Христа бога и въ
 дѹше нашѣ вѣсѣмъ еише писанномѹ сѹхранѣнѹ и непоколѣвѣнѹ
 бити, какѡ ю речено, писанно и шѣтѡвано, и за вѣкѣ
 чистѡтѹ и вѣрѡванѣ шѣ листѣ вѣдѣ рѣчи на рѣчѣ вѣтѣзѣ
 Прибислѣвѣ Похвалѣнкѣ своимѣ рѣкѡмъ прѣписѣ, и вѣста ѹ
 насѣ ѹ комѣнѣ печѣкѣнѣ ниеговѡмъ печѣтѣю. писа се ѹ нѣз-
 вѣрѣннѡмъ вѣкѣнѣци богѹ любилимаго града нашѣго Дѣбровѣника
 въ лѣто рѡждѣства христовѣа тѣсѣнѡ чѣтири ста и дѣа десѣти

и дѣсто лѣто, мѣсца новемьберни десѣти дань. а ѡписа
Рꙋско логофѣтъ. божѣ помилѡи г҃а.

MCCCCXXXVIII. die XX. septembris incisa fuit hec
poueglia, quia restitutum fuit depositum in ea contentum,
ut patet per nouam pouegliam scriptam manu Nixe de Stella
die 18. presentis. Egidius notarius scripsit.

Sine sigillo. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCCVI. (1429) 6937.

Georgius, Serbiae despotes, chrysobullo plures do-
nat pagos magno čelnik Radič.

In mon. Castamoniti in monte Atho. P. Uspen. 175.

CCCVII. (1429) 6937. ind. VII.

Georgius, Serbiae despotes.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in mon. Casta-
moniti in Atho. D. Avraam. Опис. 81. Св. Гора. 162.

CCCVIII. (1430) 6939. ind. IX. 6. decembris.

U Andrnopolju.

Amurat II. sultanus statuit posse Ragusinos in terra
sua libere mercaturam facere.

И велики господарь и велики амира сѣатань Памѣратъ
Бѣгъ, синь великого господара и великого амира сѣатань
Мехимѣтѣ Бѣга, хоче и заповѣдѣю госпостве ми по сѣмь
повѣлени, поколи племенити и часни и славени и ш сѣмь лю-
вимми госпостве ми кнезь дѣбровачки и часни властее его
показаше любеовъ и прѣмтелствѣ право и истинно ка госпо-
ствѣ ми, и послаше властее и поклансаре свое на порѣтъ го-
споства ми племенитого Пьера Авкаревника и к немѣ Цорѣци
де Гоци, и просише си прошеніе штъ госпостве ми, ерь
земли ннхъ да бѣде безъзабавна шдѣ сѣснѣдѣ ннхъ, кон нсѣ
ѣ повѣли госпоства ми; и шце просише ш трѣговцѣхъ ннхъ
свѣхъ, ерь да хѣде по свакон земли госпоства ми, и да си
чине законни трѣгъ, каконо чине и по дрѣзѣхъ землѣхъ трѣ-
говци госпоства ми, и хѣте повѣленіе, и дарова снмѣ го-
спостве ми тан попрощени, ерь да ннкто не смнѣ шдѣ сѣ-

снѣдъ нихъ ближнихъ али далечнихъ, кои сѣ ѿ повѣли гопоства ми, да имъ кою чѣтѣ ѿчини али кою рать ѿ земли имъ али трѣговцѣмъ часнога князя дѣбровничкога и свѣхъ властели и шпкниѣ нихъ, да имъ трѣговци ходѣ волю по свѣи земли гопоства ми, и да си чинѣ трѣгъ закономъ, къ да ѿсхотѣ, по западнихъ странахъ и по источнихъ, и по сѣхъ и по морѣ, ѿ сръблехъ, ѿ арбанасехъ и ѿ Боснѣ и по свѣхъ земляхъ и градовъ и хоръ гопоства ми, що сѣ ѿ повѣленю гопоства ми, да си трѣгѣю есаки трѣгъ, и да плакаю заповѣднѣ царинѣ по законѣ, и нѣтко да не смѣи, да имъ забави, али да подръти, елико ю повѣлимо свѣишѣ ш есако правди. тѣко ли кѣ ѿчинити шо ш конон годѣ правди, да ихъ подръти али по земли али на трѣгъ ихъ али ѿ трѣговцехъ, да мѣ е видимо, ерѣ ихъ ница не кѣ шчѣтити, такмо хоки имати са гопоство ми, и хоки наки великѣ гниѣвѣ и великѣ чѣтѣ шдѣ гопоства ми. тѣмъ ради ѿписа сѣ сѣ повѣленѣ и писанѣ, и по сѣмъ имъ да ю за непотакнѣтѣ. мѣсѣца дѣк(ем)бръ .ѿ. данѣ, лѣта шѣстисѣкиа и .ѿ. сѣтъ .лѣ., индиктионѣ .ѿ., ѿ Пядрѣнополѣ.

Ab initio thugra. Apographum chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 113.

CCCIX. (1430) 6938. Žića.

Georgius, Serbiae despotes, donat monasterio Esphigmeni quinquaginta libras argenti e vectigali novobrdensi quotannis solvendas.

.... да сѣ дава на вѣсакѣ годишѣ шѣ новобрдскѣ царинѣ по пѣтъ десѣтъ либрѣ сръбра, и шѣози да сѣ дава на вѣсакѣ годишѣ, и да сѣ не шѣтнимѣ шѣ енишѣ рѣченнога монастыра, до гдѣ ю животѣ гоподства ми.

In mon. Esphigmeni (Sfimen) in monte Atho. Гласникѣ. V. 225. P. Uspen. 175. 11. septembris: По неизрѣченному милосръдію. Cf. CCCIV.

CCCX. (1430) 6938. ind. VIII.

Georgius, Serbiae despotes.

Sigillum aureum. Origin. membran. in mon. Castamonti in Atho. D. Avraam. Онис. 81. Св. Гора. 162.

●

Radič.

In mon. Castamoniti in monte Atho. P. Uspen. 175.

CCCXII. 1431. 6. februarii. Ragusii.

**se a vojvoda Sandalj depositum accepisse per knez Pri-
bisav Pohvalić.**

† Ба нмѣ штыца и сина и дѣха свѣтаго аминь. ми князѣ,
властѣи и сѣа шпкина града Дѣвровника даѣмо ба видѣнѣ
сѣакомѣ маломѣ и голѣмомѣ по сѣмѣ нашамѣ писаню а подѣ
нашомѣ законномѣ печатю, юри приде к намѣ ѡ Дѣвровникѣ
князѣ Приемсѣвѣ Похвалникѣ вѣтѣзѣ почтѣннѣ а посланѣмѣ
ниговѣмѣ славнога господина воѣводе Гандала и ш-ниго-
вѣмѣ листѣмѣ вѣрованѣмѣ а подѣ ниговомѣ вѣрованомѣ
печатю, и на нмѣ рѣченога господина воѣводе Гандала по-
стави ѡ нашѣ комѣнѣ ѡ покладѣ шѣсть тисѣкъ и сѣдамъ сѣтъ
и пѣдесѣтъ и шѣсамѣ дѣкѣтъ златѣхѣ и шѣщѣ динара дѣво-
бачницѣхѣ чѣтири тисѣкѣ и двѣ стѣи и шѣс-дѣсѣтъ и шѣсть пер-
пера и шѣщѣ сребра пѣнка сто и трѣи дѣсѣти и юднѣ антрѣѣ
и юда-и-адѣсѣтѣ ѡначѣ; а подѣ шѣнѣ ѡвѣтъ постави юнѣшѣ рѣченнѣ
покладѣ, да ю ювоинѣ рѣченнѣ господинѣ воѣвода Гандалѣ
ба всако врѣмѣ самѣ свои(о)мѣ главоѣмѣ ѡзѣти а или своѣми
слѣгами послаѣ сѣ листомѣ а подѣ свономѣ печатю закон-
номѣ; ако юи мѣ богѣ сина даѣ, тада синѣ, или двѣ или
ѣи юданѣ или колѣнко е-и-хѣ; ако ли юи сина не бѣлаѣ, а
нѣки бѣлаѣ или ѣкѣ кѣкѣри, тада кѣкѣрѣмѣ како синѣ; зго-
дило юи сѣ, тѣрѣ кѣкѣрѣ не бѣлаѣ, тада да сѣ нѣма дѣти поло-
винѣ юнѣшѣ рѣченога поклада князѣ Бокцѣ и князѣ Степанѣ,
синѣ княза Бокца, и нию вѣстанкѣ по мѣшкоѣ колѣнѣ; зго-
дило юи сѣ, шѣа богѣ не дан, тѣрѣ не бѣлаѣ шѣтъ княза Сте-
пана натражка по мѣшкоѣ колѣнѣ, а до толѣи не ѡзѣтъ
нихѣ днѣшѣ поклада юнѣшѣ рѣченнѣ, тада да сѣ нѣма юнѣшѣ рѣченнѣ
покладѣ всѣхѣ шѣвинѣ долѣи рѣченѣмѣ чѣтиремѣ кѣкѣмѣ моѣга
плѣмина; ако ли юи бѣло натражѣ ѡ княза Степана по мѣж-
комѣ колѣнѣ, тада да половинѣ всѣга поклада да бѣдѣ на-

тражиѣ князя Степана, како ѣ речеши, а дрѣга половина покладе реченимъ четиремъ кѣкымъ, а на нмѣ князѣ Радивою Ступковикю и князѣ Радославѣ и князѣ Радичѣ Ступковикемъ и нихѣ встанкѣ по мѣшкоу коленѣ и князѣ Иваншѣ Стонкю и князѣ Клаткѣ Шерадовикю и нню встанкѣ по мѣшкоу коленѣ и князѣ Иванѣ и князѣ Сладоу Бѣлковикемъ и нню встанкѣ по мѣшкоу коленѣ и князѣ Драгиши Гонсаликю и ннѣговѣ встанкѣ по мѣшкоу коленѣ, тимъ згора реченимъ кѣкымъ: згодило бн се, терѣ кои кѣки шѣ тихѣ кѣки поманкала врезѣ натрашка мѣшкога, да сѣ колнѣ встале кѣкѣ скнмъ покладомъ, да докле господинѣ богѣ хокѣ, терѣ бѣде живѣ господинѣ воєвода Гандалѣ, да ѣ шнѣ колнѣ скнмъ покладомъ за своѣга жнѣота, када мѣ годнѣ ѣзѣти все нли мѣ конѣ дѣлѣ на нѣговѣ волю. и на то ми князѣ, властѣлѣ и сѣа шпкнна града Дѣбровника примисмѣ и записасмѣ ѣ вѣрѣ и ѣ клеткѣ нашѣ, како да реченомѣ господинѣ воєводи Гандалю згорѣ речени покладѣ не кѣ погнѣти ни на манѣ прѣти за нѣднога чловека волю сеган свѣта ни за снаѣ ни рѣчѣ ни за заповѣдѣ ни за прошню ни за кѣпню ни за нѣднѣ днѣшѣ, ако ли бн нашѣга племенитога господина свѣтѣ крѣнѣ ѣгарскѣ али господина тѣрскога али заморскога али босанскога али коѣга годѣ господина сеган свѣта тако странѣга тако граганина нашѣга ни за н ратѣ, ако бн господинѣ воєвода Гандалѣ или конѣ шдѣ вншѣ реченихѣ ималѣ з Дѣбровникомъ ратѣ или с конѣмъ насѣ или кою непрѣзанѣ, да мѣ и за тои не море погнѣти, нѣ им се слѣбоднѣ и нѣздранѣ дати на нихѣ волю, ни за прѣдлѣжѣ ни за нѣданѣ ннѣ ѣзрокѣ, конѣ бн на свѣти могаѣ бити, да им се не море ѣдрѣжати. и шѣ хѣтѣ ли вншѣ речени покладѣ послати ѣзѣти, да пошлю своѣ добре люди своимѣ листѣмѣ вѣрованнѣмѣ подѣ нхѣ печатѣмѣ, да такон да имѣю князѣ и властѣлѣ дѣбровачци нѣвѣндѣти правѣ шдѣ нхѣ шдѣ свнхѣ или бн ѣданѣ или бн дѣла или бн-хѣ вѣкѣ, колнцѣмъ по подѣю и по записѣ бѣде шѣ речени покладѣ прѣстоѣти, како ѣ записанѣ и шѣканѣ. и на сѣ вншѣ писанѣ ми князѣ и властѣлѣ и сѣа шпкнна града Дѣбровника шѣтѣємо реченомѣ господинѣ воєводи Гандалю ва Христа бога и ва дѣше нашѣ вѣсемѣ вншѣ писанномѣ сахранѣю и нѣпоколенѣмѣ

БНТИ, КАКО ІЗ РЕЧЕНШ, ПИСАНШ Н ШЕСТОВАНИШ. Н ЗА ВСКЮ ЧИСТИНШ Н ВЕРОВАНІШ ШЕЛ АНСТЬ ШДЬ РЕЧН НА РЕЧЬ ПОЧТЕНН ВИТЕЗА КНЕЗЯ ПРИНЕСАВЬ СВОИШМЬ РЪКОМЬ ПРИПИСА, Н ШСТА Ш НАСЬ Ш КОМЪНЬ ПЕЧАКІНЬ НИГОВОМЬ ПЕЧАТЮ. ПИСА СЕ Ш ИЗБРАНОН ВІСКИНИ БОГШ ЛЮБИМАГО ГРАДА НАШЕГО ДВЕРОВИЧКА ЗА ЛЕТШ РОЖЕСТВА ХРИСТОВА ТИСЬЦИНШ Н ЧЕТНРИ СТА Н ТРИ ДЕСЕТИ Н ІДНШ ЛЕТШ, МІСЦА ФІВКАРА ШІСТИ ДАНЬ. А ШПИСА НИКША ЗВЕЗДАНЬ ЛОГОФІТЬ ДВЕРОВАЧКИ.

MCCCCXXXVIII. die XX. sept. incisa fuit hec poueglia, quia restitutum fuit depositum in ea contentum, ut patet per unam nouam pouegliam scriptam per Nixam de Lone die 18 presentis. Ego Egidius notarius scripsi.

A. tergo: Strumento de domino voienoda Stefano de ducati 6758 e de libre 131 oncie 11 arçento e de perperi 4000 danari, de lo qual strumento ebeno per Raden staraç e per Vochman Jugouich ducati 4000 d oro, e per questo strumento, che lasorno, li fo dato vn altro per loro chiareça.

Sigillum Ragusii. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 112.

CCCXIII. (1431) 6939. ind. IX.

Radič, magnus čelnik.

Origin. in mon. Castamoniti in monte Atho. D. Avraam. Опис. 81. Св. Гора. 162.

CCCXIV. 1432. 25. octobris. Ragusii.

Radosav Pavlović et filius knez Ivaniš pacem faciunt cum Ragusinis.

† Ѡ ВЕЛИМОШНАА СЛО ПРЪКРЕСТАЛОГО ДУХА, БОЖЕ СЛАВНИ ВА ТРОНЦЪ, ВА ШТЬЦН ЖЕ РЕКЪ Н СИНЪ СВОТОВОМЪ ДУХЪ, ПРЪКРЕСТАА ТРОНЦЕ НЕРАЗДЪЛНМАА, СЛАВА ТИЕЪ, НЖЕ ВА НАМЕ ТВОЕ ВСЕ ВЪРШИМО, Н ТОВОЮ ШЗДРЪЖИМО ЗЕМЛЮ Н ВЛАДАНЬЕ, КО-Е БОГЪ НАМЪ ДАШ, СМИСЛЕНМО Ш НАШОН ПАМІТН, КОЛИЦНИМЪ МИЛОСРДЬЕМЪ БОГЪ ЛЮБИ НЕРАДЪЛ ЧЛОВЪЧШУ, ПОСЛА СВОЮГА СИНА СЛАТКОВОГА Ш ВЕЛИЦНЕХЪ МЪКАХЪ, ДА НХЪ ИЗБАВИ ИЗ ГРЪХА,

и по въскресѣнію, када хѣтъ ѹзѣти на некеса, да сѣде з деснѣю
 шѣца бога, вожстелѣнѣмъ рѣчью рече апѹстолѣмъ: миръ
 даю вамъ, миръ всталамъ вамъ. и ми господинъ воевода
 Радосавъ Павловиѣ и синъ ми князь Иванѣишъ ѹчини хъ
 размиръ и ратъ з госпоцтвомъ дѹбровачцѣмъ с князомъ,
 властѣи и са всовъмъ шпѣниѣмъ по наговорѹ злѣхъ люди,
 с коѡга размиръи нѣдна користъ не вѣлаа еднѡи страанѣ и
 дрѹгѡи паче чѣта и рааспѣ и маншинна, и смислѣвъ скров-
 наа скровѣца срдѣца моѡга, неповинѣнѣѹ любавъ и принзавъ,
 ротѣ и записѣ, коѣ сѹ вѣла шѣ родители ми княза Павла и
 брата ми воеводе Петра, и моѣ, господина воеводе Радосава
 и сина ми княза Иванѣиша с княземъ, властѣи и са всовъмъ
 шпѣниѣмъ града дѹбровника, спамти хъ се и смисли хъ ѹ
 нашѡи памѣти, да нищѡвръ нѣ ѹгоднѣи господѹ богѹ и
 людемъ свѣтовнѣмъ неѡ ли миръ и любавъ са всацнѣмъ
 чловѣкомъ имати а на властѣиѡи свѡиѡи добрѣми и любѣ-
 мѣи стаарѣми и срдѣчаниѣми нашѣиѡи приштѣи, како сѹ
 вѣзда вѣли нашѡи кѹѣи князь, властѣи и вса шпѣнна града
 дѹбровника добри и почтѣи и срдѣчани приштѣи, тѹи
 смисли хъ ѹ памѣти ѹ моѡи, да ниѣкоѡвръ не моѹе вѣти боли
 стѣжниѣи сѣмѣи мирѹ мѣѣю мноѡмъ и властѣи дѹбро-
 вачцѣми колико господинъ нашъ, плѣмѣниѣи господинъ ми
 краалъ вѡсански Терѣтко Терѣтковиѣ, и вѣдѹѣе при го-
 сподинѹ краалѹ Терѣткѹ помѡли хъ гѣ какѡтѡ господина ми
 и приштѣи шѣѣю страанѣѹ, да вѣи пославъ свѡѡга властѣиѣна
 ѹ дѹбровника, и тѣгнѹшъ нѣхъ вѣсѣдѡѡмъ ш мирѹ мѣѣю
 мноѡмъ и властѣи дѹбровачцѣми, и по милѡсти госпо-
 дина нашѣга краалъ Терѣтка посла князѹ и властѣиѡмъ дѹ-
 бровачцѣмъ властѣиѣна и поклѣсаарѣ свѡѡга княза Иванѣиша
 Гонѣиѣи, просѣ шѣѣ властѣи дѹбровачцѣхъ, да вѣи дослали
 свѡѣ властѣи и поклѣсаарѣ господинѹ краалѹ Терѣткѹ за
 миръ мѣѣю нами с властѣи дѹбровачцѣми, и шѣи добро-
 колѡи и люковѣи пославѣи свѡѣ властѣи господинѹ краалѹ
 княза Живѣка Гѣндѹлиѣи и княза Нѣкшѹ Жѹргѡвиѣи, и тѹи се
 нааѣѡхъ ш господинѹ воевода Радосавъ с рѣчѣниѣи поклѣ-
 сарѣи дѹбровачцѣми при господинѹ краалѹ Терѣткѹ, и вѣи
 насъ шѣѣ странѣѹ господинѹ краалѹ свѣтѡѡѡ, да вѣиѡѡ
 приѣмили за миръ, и ш се зѡговѡри хъ вѣи добровѡлѡи и милѡ-

стиео с покансаари дѣровачцѣми, да еиу хотань мирѣ, и примаамъ за мирѣ, а шни рекоше: томѣи ми инесмо волни, да добро би, да висте дослали свое добре люди ѣ дѣровники; и ми господинь воєвода Радосавъ Павловникъ послахъ мое добре люди ѣ дѣровники почтеноуа мѣжа Радѣна крѣстьянина и кнѣза Ганка Богавчиѣи и кнѣза Иваниша Хрибелыновѣи и мовга кѣѣнина Сѣстою дѣмка, и шни нѣхъ добровоолно и милостиео примише ѣ бесѣдахъ, и бесѣднеше с кнѣзомъ и с властели дѣровачцѣми мон добри люде дослаше ка мнѣ бесѣдѣ, що бѣхъ бесѣдали с кнѣзомъ и с властели дѣровачцѣми, и на кою почтенѣс бесѣдѣ и доверѣи и примѣаскѣи любавъ всерѣдно и добровоолно и милостиео примихъ, и за то ми господинь воєвода Радосавъ Павловникъ и син ми кнѣзь Иванишъ даемо на видѣнѣе всакоуа чловека, коу сѣ подобаа и прѣт кога лице шѣи нашѣ листѣ штворѣнѣ дондѣ, али би прѣд господина цара тѣрскоуа а али прѣд господина краля ѣгрскоуа а али прѣд господина краля Тѣрѣтка босанскоуа али иноуа кѣшининѣи а али господина сръпскоуа а али латинина а али инѣ вѣрѣе чловека, ѣчиннихъ добрий и почтени мирѣ и правѣи милостиеи и любовноу братѣи и сръдчанѣи примѣасѣи с кнѣзомъ и властели и са вѣсоуа шпкинѣи града дѣровника, шнакон на вѣсе, како то ѣ било мѣѣи нами и прѣвоу рати, такои да ѣ и сада и боли ѣ вѣки вѣкома аминѣ, како сѣ издоула вѣдѣ ѣдрѣжати ѣ шѣи листѣ, наипрѣвоу: ми господинь воєвода Радосавъ и син ми кнѣзь Иванишъ примаамъ и примихъ и ѣтерѣдихъ и ѣстановитихъ по сѣмъ по нашѣи записѣ кнѣзѣи и властелиаи и вѣси шпкинѣи града дѣровника вѣа писма и записѣи и повѣлѣ, коѣ годѣ ѣсть ѣчинни ш-инѣи родитѣи ми господинь кнѣзь Павла али брат ми господинь воєвода Петаръ али ѣ господинь воєвода Радосавъ сином ми с кнѣзомъ Иванишѣи и с нашими изабранѣи властели и за мон днѣи Конавали и Сѣбода и Цаптата и за вѣсѣ за иноу, що годѣи сѣ ѣ старѣхъ повѣлѣхъ мѣѣи нами ѣдрѣжѣи, разѣѣ изимлюѣи изѣ записѣи и повѣлѣи прѣѣинихъ, како могахъ пѣнѣзѣи мон изѣадитѣи, кои сѣ ѣ нѣхъ коуѣи на пѣѣи по канѣнаарѣи, примѣи-дѣѣи на .ѣ. мѣсеца, по сѣмъ нашѣи писанѣи. тѣрѣи и

хою, да ѿ онога дни учинишъ ш-нимъ миръ, прехожу до
 кола не изидега дени годици, да нхъ не могъ питати ни
 - взети ни-нихъ помѣна, а да ми даю за шени дени годици
 ѿда нхъ довитакъ, а минувши дени годици да самъ во-
 лѣмъ изрѣти пѣниязъ, како се ѿдръжи ѿ старѣхъ повѣлѣхъ, на
 мою волю; и ѿцы да могъ поставити пѣниязъ ѿ нхъ комѣнъ,
 како се явише ѿ старѣхъ повѣлѣхъ, на добитъ и на изрѣти
 шпѣтъ, и да не могъ ѿда княза и ѿда властѣи и ѿда все
 шпѣни дѣрвачкѣ питати ѿда дохотка коневашскоуга
 ни ѿда добитѣи пѣниязъ, кои сѣ ѿ нхъ комѣнъ, ни ѿда
 приходѣи земаашъ, конѣхъ сѣ мнѣ властѣи дааши, ни ѿда
 полачѣ, кою сѣ мнѣ властѣи ѿ дѣровникоу дааши, ѿда по-
 четка рати до свершениа мира; и ѿцы изимамъ, да не могъ
 ниеднога чловека искати ниендѣмъ наачиноу кое годѣ
 врьсте чловека госпоцѣи ми, тко ебѣ пошлѣи ѿ шѣи ратѣ
 ѿ дѣровники и ѿ нхъ владанѣи или ѿ нхъ котарѣ, пачѣ
 нхъ слободѣхъ и слободѣи дааши, да може стоити и ходити
 слободно по землѣи госпоцѣи ми какото всаки дѣрвача-
 нинъ; и ѿцы слободѣи госпоцѣи ми всакоуа сѣиши или
 тамничара кое годѣ врьсте чловека, тко сѣ ѿ нашихъ рѣкахъ
 и сина ми княза Иванѣиша а или би ѿ коуга годѣ чловека
 нашего дѣрвачанинъ, кои сѣ ѿхѣнѣи ѿ шѣи ратѣ, слободѣи-
 вѣи и слободѣхъ безъ ниеднога прѣвѣи или шѣи или кое
 годѣ зааеае, ере и князъ и властѣи и шѣи дѣрвачкаа
 по нхъ листѣи такоуѣи мнѣ сѣ шѣи дааши пѣстити
 любѣи госпоцѣи ми, кое имѣю ѿ сѣжанствѣи; и ѿцы ми
 више реченѣи господѣи воевода Радосава и сина ми княза
 Иванѣиша шѣи дааши князѣи и властѣи и всѣи шпѣи
 града дѣровника за почтенѣи господѣи нашего, племен-
 тога господѣи краля Терьтка и за терѣи княза и вла-
 стѣи дѣрвачѣхъ, да по записѣи господѣи краля Терьтка
 шѣи все потерѣи своимъ листѣи подѣишѣи печатью,
 цю годѣ сѣ ѿ шѣи листѣи ѿдръжи; и ѿцы ми господѣи
 воевода Радосава шѣи дааши князѣи и властѣи дѣро-
 вачѣи послати на спѣхъ чловека мѣи господѣи царѣ
 Мѣи и мѣи вѣи на портѣи, даюѣи имъ знати,
 ер сама миръ учинишъ с властѣи дѣрвачѣи, да е ш-нихъ
 благословѣи, а тѣи да е сѣи сѣи сѣи дѣрвачѣи

ми, кон съ ѹ цара на портѣ; а вожниа хтѣньемъ князь и властеле и вса шпкниа града Дѣровника полюбише мене господина воеводѣ Радосава и сина ми князя Иланиша за свошга брата и сръдчаношга принтелиа виеѣника и властелина какото еднога нихъ, како ѹ старон повелан пише; и шце ме шпетъ враатише ѹ доходакъ конавашски и ѹ доштакъ пѣнези, кон съ ѹ нихъ комѣиѣ, и ѹживанье земали ѹ Конавашъ, кое ми съ властеле дѣровачци даали, и полачѣ ѹ Дѣровникѣ ѹ шноме станью, како се находитъ сада, како веѣе на пѣиѣ пристон се ѹ листѣ, кон менѣ властеле ѹписаше и даше ѹ данашини дааниа. а све тон се разѹмне, када бѹде сврѣха мирѣ. и за веѣие крѣпости мира и лювеи и добре и почтене прииэи да бѹде ѹ виеке безъ гатке и зле боли шдѣ люди властеш дѣровачцѣхъ с людьми госпоцтва ми, згокорисмо се и шдѹчисмо с властели дѣровачцѣми доброволно и милостиво и едносръдно, да всакош ѹемнство чловеѣчье нанъ крѣви пролнть, кое съ ѹ шевъ ратѣ ѹчинина, и всаки ранѣ и ѹвѣеньи и злѣи рѣчи и хотѣньи злаа, кои съ била меѣю мношмъ и властели дѣровачцѣми и меѣю людьми госпоцтва ми с людьми властеш дѣровачцѣхъ, швон швѣлюемсмо този меѣю нами, едносръдно простисмо и благословисмо и такози прависмо и повелѣвамо, да нитко не ѹзможе ни смѣт бѹде ѹспоменѹти ни искати крѣви ни нишесвете ни вражде ни ѹ едно врѣмие, докла стом сеѣеть: тко ли се шверѣте съен потворитѣ, да ѣ госпоцтвѣ ми неѣтранѣ, и да се разаспе до корѣна, и ми господниа воевода Радосава и син ми князь Иланишъ и съа изабранѣми властели госпоцтва ми и брацтва нашега и слюгъ нашихъ, конхъ именѣмо, на все више реченьиш ротисмо се и заклѣсмо се с кнезоми Юркоми Владимириѣми, с кнезоми Пѣксоми Пацровиѣми, с кнезоми Иланишемъ Дѹковниѣми, с кнезоми Ѣстоми Боровиниѣми, с кнезоми Радосавомъ Владимириѣми, с кнезоми Бѹдисавомъ Богавчиѣми, с кнезоми Тврѣдисавомъ Боровиниѣми, с кнезоми Тврѣткоми Мнѹхиловиѣми, с кнезоми Стѣпѣланомъ Чипчиѣми, с воеводоми Бѹкашиномъ Зенсалиѣми, с кнезоми Санкоми Богавчиѣми, с кнезоми Бѹчихоми Брателевниѣми, с кнезоми Бѹкашиномъ Владимириѣми, с кнезоми Бранломи Тезалови-

ѣмь, с кнѣзомъ Иванншѣмъ Хрѣвѣлшновнѣмъ рѣшисмо се и
 закавсмо се на свѣтомъ евангелѣю вожѣмъ и на часномъ и
 жнѣотворишѣмъ крнжѣ господню речѣннѣмъ кнѣзѣ, властѣ-
 лѣмъ и всон шпкннѣ града Дѣверовннка и ннхъ встанкѣ въ
 господа бога всѣдрѣжнтѣлѣ и въ прѣчнстѣ богороднцѣ и въ
 .Д. евангелнстѣ и въ .ВІ. свѣтнхъ апѣстоѣ врьховннѣхъ и въ
 .О. избранннхъ божнхъ и .Т. и .НІ. свѣтнхъ штлацѣ, нжѣ
 сѣбѣ въ Ннннн, и въ всѣ свѣтѣ нжѣ вѣка богѣ ѡгоднвшѣ,
 да шѣон зговѣра нашѣ пнсанѣ и шѣѣтованѣ речѣншѣ и ѡчн-
 нншѣ кнѣзѣ, властѣломъ и всон шпѣннѣ града Дѣверовннка и
 ннхъ встанкѣ и ннхъ послѣѣннѣмъ, како зговѣра пншѣ, внѣкѣ
 вѣкомъ не нмѣа на манѣ прнтн ннѣмъ нн се ѣе потѣорнтн за
 ннѣднѣ стѣадѣ на зѣмлѣ нн за єднога члѣвѣка коѣю нн за
 страхъ нн за вѣлаго, нн се ш тон ком парнш ѡчнннтн: єда лн
 внсмо мн господнѣ богѣода Радосавѣ и снн мн кнѣз Иванншѣ
 и нашѣ натражѣ и нашн послѣѣнн шѣон зговѣрѣ рѣ-
 чѣнншѣ и пнсанншѣ и шѣѣтованшѣ потѣорнлн рѣчѣннѣмъ
 кнѣзѣ, властѣлѣмъ и всон шпѣннѣ града Дѣверовннка алн на
 манѣ прннѣсн кошмъ хнтрѣстѣю нлн лѣкомѣстѣю за чѣю
 коѣю алн за страдѣхъ алн за хотѣннѣ єднога члѣвѣка на
 зѣмлѣ, тадан да смо мн господнѣ богѣода Радосавѣ и снн
 мн кнѣз Иванншѣ и нашѣ натражѣ и нашн послѣѣнн про-
 клѣтн богѣмъ жнѣѣмъ штѣцѣмъ и снномъ и свѣтнѣмъ дѣхомъ
 и вснмн свѣтнѣмн вѣдѣ вѣка богѣ ѡгоднвшѣмн вншѣ нмѣно-
 ваннн, и да смо прнчтѣнн к Ннюдѣ скарнштцкомѣ, кон
 продаа сннѣ вожѣмъ Исѣса на распѣтѣ, и кѣ шнѣмѣн, кон
 ѡпѣшѣхѣ: прѣпнн, прѣпнн, и к ѡшнѣмъ, кон мѣ клѣадѣхѣ
 трѣноѣ вѣнѣцѣ на глаѣхъ, и да паадѣ кръѣвъ на ннхъ и на
 чѣднѣхъ ннхъ, и да смо се вѣдрѣклн богѣ и шнѣлѣ мнлѣстн-
 кошга на данѣ сѣбѣнн и вѣрѣ, кою вѣрѣѣмо, и да смо порѣ-
 чнн ѡ глаасѣ и ѡ почтѣннѣю и ѡ правѣдахъ и мѣѣю почтѣннѣмн
 шпѣнннцн, и да се назѣѣмо ннѣѣрнннцн, и вѣздѣ да смо
 порѣчѣнн и потнснѣтн и прогнанн. а сѣѣн пнсѣ се и сѣрѣшн
 въ лѣтѣ рѣжствѣ хрнстовѣ .чѣлѣ. лѣтѣ, мѣсѣца шктѣм-
 єрнѣ .кѣ. данѣ. а ѡпнсѣ дѣшкѣ ѡстоѣ заповѣдѣю и повѣ-
 лѣннѣмъ господннѣ мн богѣодѣ Радосавѣ, и запѣчатнхъ за-
 коншмъ внсѣкшмъ печатѣю господннѣ мн богѣодѣ Радосавѣ.
 | вожѣ помнѣшн насѣ.

A tergo: Poueglia de la paxe fatta con voiuoda Radosau Paulouich.

Sigillum: печать воєводе радосава павлауенка. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 114.

CCCXV. 1433. 21. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur se a vojevoda Sandalj depositum accepisse per knez Pribisav Pohvalié.

† На нмѣ штаца и сина и сестраго дѣха аминь. ми кнезь, властеле и еса штежна града Дубровника даємо ка виднѣнѣ свакоу маломѣ и голмомѣ по сѣмѣ нашѣмѣ писаню а подѣ нашомѣ законномѣ печатю, ерь прѣде к намѣ ѡ Дубровникѣ кнезь Прѣнславъ Похвалникѣ, почтени вѣтезь, а посланиемѣ негова славнога господина воєводе Гандала и ш-ногоземѣ листомѣ верованиемѣ а подѣ неговомѣ верованомѣ печатю, и на нмѣ реченого господина воєводе Гандала постави ѡ нашѣ комѣи ѡ покладѣ шсамѣ тѣсѣка и седамѣ сать и трѣ десѣти и еданѣ дѣката златѣ, и ѡ сѣдѣхѣ златѣхѣ два застрѣга злата с покровомѣ и дѣне здѣле златѣ и една крѣгла с шокрѣвачемѣ злата с каменкомѣ сафѣрномѣ, а сѣи ти злати сѣдѣе потѣзаю два десѣти и шѣсть лѣтара и шсамѣ ѡначѣ и трѣ аѣга; и шѣ ѡ сѣдѣвнѣхѣ сѣбрьннѣхѣ два вокара сѣбрьна с покрѣвачи позлакини на мѣста, а потѣзаю .ѣ. лѣтарѣ .н. ѡначѣ .г. аѣга; дѣне конатице сѣбрьни с покрѣвачи а ѡ ниѣхѣ два десѣти мѣжѣловѣ сѣбрьннѣхѣ, а потѣзаю трѣ десѣти и седамѣ лѣтара и шѣсть ѡначѣ; два на десѣти крѣгала сѣбрьннѣхѣ позлакиниѣхѣ, потѣзаю трѣ десѣти и чѣтири лѣтре и еда-н-а десѣте ѡначѣ и трѣ аѣга; дванаѣсте чѣша с рѣчницами позлакине, потѣзаю пѣт на десѣти лѣтара .д. ѡнѣ .г. аѣга; два на десѣте чѣша позлакиниѣхѣ ѡгласѣте, потѣзаю два десѣти и трѣ лѣтре .д. аѣга; два на десѣти лѣдница бѣлиѣхѣ сѣбрьннѣхѣ, потѣзаю трѣ десѣти и седамѣ лѣтара .н. ѡначѣ .б. аѣга; два на десѣте чѣша ѡгрѣглиѣхѣ сѣбрьннѣхѣ, шѣ коѣхѣ сѣ десѣтъ позлакиниѣхѣ, а дѣне бѣле, потѣзаю трѣ десѣти и чѣтири лѣтре .з. ѡначѣ .д. аѣга; дѣне здѣле сѣбрьне и на мѣста позлакиване, а потѣзаю два на десѣте лѣтара .з. ѡначѣ. а ти сѣдѣи вѣше рѣчени

ТАКО СТРАННЕГА ТАКО ГРАГАННА НАШЕГА НИ ЗА НИЕДАНА ЪЗРОКЪ. АКО ВИ ГОСПОДИНЪ КОЕВОДА ГАНДАЛЪ НЛИ КОН ШДЪ ВИШЕ РЕЧЕНИХЪ ИМАШЪ ВЪ ДЪБРОВНИКОМЪ РАТЬ НЛИ СЪ КОЕМЪ НАСЪ НЛИ КОЮ НЕПРЪЗНАНЪ, ДА МЪ И ЗА ТОН НЕ МОРЕ ПОГНИНЪТИ НЪ НИМ СЕ СЛОБОДНЪ И НЕВАЗДРЪЖАНЪ ДАТИ НА НИХЪ БОЮ НИ ЗА ПРЪДЪЖИЕ НИ ЗА НИЕДАШЪ НИИ ЪЗРОКЪ, КОН ВИ НА СВИТЪ МОГАШЪ БИТИ, ДА НИМ СЕ НЕ МОРЕ ЪДРЪЖАТИ. И ШЦЕ: ХОТЕ ЛИ ВИШЕ РЕЧЕНИ ПОКЛАДЪ ПОСЛАТИ ЪЗЕТИ, ДА ПОШАЮ СВОЕ ДОБРЕ ЛЮДИ СВОИМИ ЛИСТОВИМИ ВЕРОВАНИИМИ ПОДЪ НИХЪ ПЕЧАТМИ, ДА ТАКОМ ДА ИМАЮ КНЕЗЪ И ВЛАСТЕЛЪ ДЪБРОВАЧЦИ ИЗВЕНЕДИТИ ПРАВО ШДЪ НИХЪ ШДЪ СВИХЪ НЛИ ВИ ЕДАНЪ НЛИ ВИ ДЕА НЛИ Б-И-ХЪ ВЕКЕ, КОЛИЦИМЪ ПОДОБЪ... И ПО ЗАПИСЪ БЪДЕ ШЕЛ РЕЧЕНИ ПОКЛАДЪ ПРЪСТОМЪ, КАКО Е ЗАПИСАНО И ШЕГОВАНЪ. И НА СЕИ ВИШЕ ПИСАННЪ МИ КНЕЗЪ, ВЛАСТЕЛЪ И ВСА ШПКИНА ГРАДА ДЪБРОВНИКА ШЕГЪВЪМО РЕЧЕНОМЪ ГОСПОДИНЪ КОЕВОДИ ГАНДАЛЪ ВЪ ХРИСТА БОГА И ВЪ ДЪШЕ НАШЕ, ВСЕМЪ ВИШЕ ПИСАННОМЪ СЪХРАНЕНЮ И НЕПОКОЛБЕНИМЪ БИТИ, КАКО Е РЕЧЕНЪ, ПИСАННЪ И ШЕГОВАНЪ. И ЗА ВЕКЕ ЧИСТИНЪ И ВЕРОВАНИЕ ШЕЛ ЛИСТЪ ШДЪ РИЧНИ НА РИЧЪ ПОЧТЕНИ ВИТЕЗЪ КНЕЗЪ ПРЪЕНСАЕЪ СВОИМЪ РЪКОМЪ ПРЪПИСА, И ШСТАВИ Ъ НАСЪ Ъ КОМЪНЪ ПЕЧАКЕНЪ НЕГОВОМЪ ПЕЧАТЮ. И СЕИ СЕ ПИСА Ъ ИЗВЕРАНОМЪ ВЕКНИЦИ БОГЪ ЛЮБИМАГО ГРАДА НАШЕГО ДЪБРОВНИКА ВЪ ЛИСТО РОЖЕСТВА ХРИСТОВА .ЧЪЛГ., МЕСИЦА ФРЕВАРА .КА. ДАНЪ. А ШПИСА НИКША ЗВЕЗДИКЪ, ЛОГОФЕТЪ ДЪБРОВАЧКИ, И ПЕЧАТИ ЗАКОННОМЪ ВЪЛИКОМЪ ПЕЧАТЮ ГРАДА ДЪБРОВНИКА.

Incisa fuit hec poueglia, quia restitutum fuit depositum in ea contentum, ut patet per nouam pouegliam scriptam manu Nixe de Stella die ... presentis. Egidius notarius scripsit.

A tergo: Strumento de voiuoda Stepan de ducati 8731.

Sigillum Ragusii. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 115.

CCCXVI. 1433. 2. martii. Sutiska.

Stephanus Tvrtko Tvrtković, Bosnae rex, confirmat pacem factam a vojevoda Radosav Pavlović cum Ragusinis.

† Ба име шѣца и сина и светога дѣха аминъ. милостю божию ми господинъ Шѣфанъ Тврѣтко Тврѣтко-

вѣкъ, краля сръбелѣмъ, Босни, приморью, хомьсци земьлѣмъ и к томѣ, дамо видити по снѣмъ нашѣмъ штеорѣмъ листѣмъ есакомѣ чловеку, комѣ се подоѣа, како се згоди и учини размиръ и ратъ и зла вола мѣѣмъ почтѣнимъ и зможнимъ градомъ Дѣвереникомъ и мѣѣмъ почтѣнимъ и вазможнимъ мѣѣмъ кралевѣства нашѣга воеводомъ Радосавомъ Павловиѣмъ, и тои намъ много мѣрско и недраго еи, и за тои посласмо почтѣнимъ и зможнимъ князѣмъ и властѣлѣмъ Дѣверовачкимъ, хотѣи, да еи учинили миръ и доерѣ вола с воеводомъ Радосавомъ, а нашѣмъ вѣрномъ и почтѣномъ воеводи Радосавѣ такои заповѣдасмо, да учини миръ и доерѣ вола с почтѣнимъ и мѣдримъ властѣлѣмъ Дѣверовачкимъ. почтѣни и зможни мѣѣмъ, князѣмъ и властѣлѣмъ и шпѣнни Дѣверовачка нашѣмъ мѣѣмъ примиши, и нашѣмъ вѣрни и почтѣни и зможни воевода Радосавѣ нашѣмъ заповѣдѣмъ послѣмъ, и мѣѣмъ совоѣмъ миръ и доерѣ вола учиниши, и досласта нашѣмъ госпоцтѣмъ ови страни почтѣни и мѣдри и зможни властѣлѣмъ Дѣверовачкимъ почтѣни и мѣдре властѣлѣмъ, княза Живѣка Павѣтиѣмъ и княза Никшѣмъ Тамариѣмъ, а почтѣни и зможни мѣѣмъ кралевѣства нашѣга воевода Радосавѣ свои властѣлѣмъ мѣдре и почтѣни княза Павѣкѣмъ Павроѣиѣмъ и княза Бѣднсава Богавѣчиѣмъ, и намъ спѣвдиши, да сѣ за мѣѣмъ наши примили и заповѣди наши слышали и учинили мѣѣмъ совоѣмъ почтѣни миръ и доерѣ аѣвѣмъ ва анто рожастѣмъ христовѣмъ .чѣлѣ., мѣсѣца шкѣтѣмъ на .кѣ. данѣ, и тои нашѣмъ госпоцтѣмъ много драго еи. и ти еиши рѣчени властѣлѣмъ наши госпоцтѣмъ много молиши, да имъ благословѣмо миръ, и ми ниѣмъ милостѣмъ и почтѣни мѣѣмъ чѣлѣмъ и ниѣмъ таи миръ и аѣвѣмъ доерѣволаи и милостѣмъ благословѣсмо по снѣмъ нашѣмъ листѣмъ штеорѣномъ, и тако имъ учинисмо тѣмъѣмъ шѣмъма странама: тѣмъ годѣмъ еи поговорѣи или потѣорѣи сѣи наши писанѣмъ, тои кѣ еи ти ѣ великѣмъ недрагѣмъ и нѣмъгоѣмъ кралевѣствѣмъ ми. и за еѣмъ вѣрѣмъ заповѣдиѣмъ кралевѣства ми заповѣдѣмъ нашѣмъ дѣмъ Павѣмъ учинсати таи нашѣмъ штеорѣмъ листѣмъ и запѣчатѣти нашѣмъ законѣтомъ срдномъ вѣсѣкомъ печатѣмъ. а сѣмъмъ нашѣмъ записѣмъ сѣмъдоци властѣлѣмъ кралевѣства ми воевода Пѣтѣрѣмъ Вѣлѣшнѣмъ, дѣорѣски нашѣмъ Иванѣмъ Бѣмъхѣннѣмъ и князѣмъ вѣсѣмъски Тѣрѣтѣмъ Бѣмърѣннѣмъ. писанѣ ѣ нашѣмъ стономъ

мѣстѣ ѿ Гѣтцѣн на анта рожаства христева .чѣаг., мѣсеца
марта .ѿ. дѣнь.

Господинъ Шѣфанъ Тертко Тертковичъ,
кралъ Герцегавъ, Босни, Приморью и к томъ.

A tergo: Die 18. mai 1433, poueglia de re Turtcho,
come confermo la paxe de la signoria de Raguxi a voi-
uoda Radosau Paulouich; fo ambasadori nobilis viris do-
minis Johannes de Gondola e ser Nicolans de Georgio.

Sigillum: S. Tvrtkonis dei gracia re Bosne r. Origin.
membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 116.

CCCXVII. 1433. 25. martii. Borač.

Radosav Pavlović, Bosnae vojevoda, jurejurando fir-
mat pacem factam cum Ragusinis 25. octobris anni 1332.

† Ъа нмѣ шѣца и сина и свѣтога дѣха аминь. ми-
лостью кожьмъ ми воєвода Радосавъ Павловиѣ и синъ ми
кнѣзь Ивѣннишъ даамъ знати всакошмѣ чловѣкѣ, комѣ се по-
даваа, и прѣт кога лицѣ шѣ нашѣ лнстѣ шѣторѣнъ дондѣ,
како ѿчинисмо мѣю сокошмѣ з госпоцтеомѣ дѣбровачкимѣ с
кнѣзомѣ и с властѣан почтѣни и добрин мирѣ и любавѣ и
единствѣ, како се достѣн и пишѣ ѿ покѣлѣхѣ, коѣ сѣ мѣю
нами писаванѣ рожаства христева .чѣ. и .лѣ. лѣто, мѣсеца
октѣмѣра .к. и .ѿ. дѣнь, ѿ комѣ се повѣлѣхѣ пишѣ, како
ми воєвода Радосавъ и син ми кнѣзь Ивѣннишъ с нашими
властѣан рѣчѣсмо сѣ кнѣзь и властѣломѣ, и заа то дондошѣ
к намѣ шѣ кнѣза и шѣ властѣлѣ дѣбровачкихѣ покѣлѣсарѣ
почтѣни властѣлѣ кнѣзь Жикѣо Ъкетикѣ и кнѣзь Никѣша Та-
марикѣ, и рѣчишѣ насѣ, мѣни воєводѣ Радосавѣ и наши вла-
стѣан: а сада кнѣза Ивѣнниша не рѣчишѣ за младѣшѣ, а ми
воєвода Радосавъ шѣкѣовахѣ и заклѣхѣ сѣ кнѣзь и властѣломѣ
дѣброваччѣмѣ, када бѣдѣ син ми кнѣзь Ивѣннишъ ѿ прѣмѣнѣ
достѣнѣшмѣ, да им сѣ вакѣнѣ, када шѣн ѿхѣтѣ, на нѣхѣ
волю, да налѣстѣн и вѣрѣши шѣно, цѣо сѣ пишѣ ѿ записѣхѣ
мѣю нами. а томѣн сѣдѣоци кнѣзь Юрко Балданѣмѣриѣ и
кнѣзь Ълѣкса Пацѣровикѣ и воєвода Ълѣкашѣнѣ Зѣнславѣ и
кнѣзь Браило Тѣзаловикѣ. а писа Гѣстоѣн дѣнькѣ заповѣдѣю
господѣни воєводѣ Радосавѣ .чѣл. и .г. лѣто, мѣсеца
марта .кѣ. дѣанѣ, ѿ Борчѣ, на благовѣнствѣ. и за вѣсѣ вѣро-

ВАНЬМУ ЗАВЧАТНОМО НАШОШУМЪ ПЕЧАТЮ ВНСѢШУМЪ ЗАКОНЪ-
НУМЪ. И ЗА МОШЕШ И ЗА МОШАЕШ ВШШЕ РІЧНАННІХЪ КНЕЗА И
ВЛАСТІА ДШЕРОВЦІНІХЪ ШЧІННІХЪ НАМЪ НА ВОЛЮ, КАДА ГОДЪ
ДОШЕ СЫН ММ КНЕЗА ІВАННІШЪ НА ВОТІМЪ .ДІ. ЛѢТЪ, ДА ММ
СІ ММАА ЗАКЛЕТИ, КАКО ММ САМ СЕ КЪ ЗАКЛЕТУ.

A tergo: Die 18. mai 1433, poueglia de voinoda Radossauo Paulouich per far zurar conte Iuanix suo fiol, quando auera anni XIII; fo ambasadori nobilis dominis ser Joannes f. de Gondola e ser Nicolaus de Giorgio.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 117.

CCCXVIII. (1433) 6941. 22. maji. ind. XI.

Radič, magnus čelnik, scribit se regnantibus Georgio despota et Irena in montem Atho venisse et ecclesiam apud mon. Castamoniti condidisse.

Sigillum. Origin. membran. in mon. Castamoniti. D. Avraam. Ошс. 81. Св. Гора. 163.

CCCXIX. (1433) 6941.

Radič, magnus čelnik. De viginti duabus libris argenti mon. Castamoniti.

In mon. Castamoniti. P. Uspen. 175.

CCCXX. 1434. 12. augusti. Pod Kreševom.

Juraj, filius fratris Hrvojae, vojevoda Dolnjih Kraj, Paulo, Nicolao et Vlatko Jurjevićis reddit terras quasdam:

† Ыа нмъ шдѣца и сына и дѣха сѣта аминѣ. мм посвода Юран, милостю пожнума посвода долинухъ краи и вѣа, почтенога споминѣтѣа синокаа много славнога господина Хръкоѣа хръцига а сынѣ княза Ыонсаа, и с моими синови, с княземъ Петроу и княземъ Юрьемъ, дамо видити вси мм и всакоу чловикѣ, коу сѣ достон, и предѣ кога лице вѣидѣ шѣа нмѣ шѣторѣнѣ лѣтѣ, да шчинисмо милостѣ нашѣ вратѣи нмѣмо много ашѣнмон, посводи Павлу и князѣ Николу и князѣ Елатѣу Юрьевѣа и князѣ Ыуѣу Ыукиѣа шѣа нмѣ рѣчннмѣ и ннѣ шѣтаинмѣ, и потерѣнисмо нѣа ѣ всиѣ ннѣа плаѣннѣа шѣа и ѣ дѣжанѣу, ѣ чѣмѣ нѣа зашѣасмо, ѣ граѣ

мѣстѣ въ Гѣтнеци въ анта рождствѣ христовѣ .чѣдг., мѣсеца
марта .ѳ. дань.

Господинъ Цифанъ Тврѣтко Тврѣтковиѣ,
князь Герѣвѣмъ, Босни, Приморью и к томъ.

A tergo: Die 18. mai 1433, poueglia de re Turtcho,
come confermo la paxe de la signoria de Raguxi a voi-
uoda Radosau Paulouich; fo ambasadori nobilis viris do-
minis Johannes de Gondola e ser Nicolaus de Georgio.

Sigillum: S. Tvrtkonis dei gracia re Bosne r. Origin.
membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 116.

CCCXVII. 1433. 25. martii. Borač.

Radosav Pavlović, Bosnae vojevoda, jurejurando fir-
mat pacem factam cum Ragusinis 25. octobris anni 1332.

† Бѣ нмѣ вѣща и сина и свѣтого дѣха аминѣ. мѣ-
лостью кожьмѣ ми воєвода Радосавъ Павловиѣ и синѣ ми
кнѣзѣ Нѣвнишѣ даамѣ знати всакоу мѣ чловѣку, коу сѣ по-
даваа, и прѣт кога лицѣ шѣ нашѣ лнстѣ вѣтверѣ дондѣ,
како вчинисмо мѣю собоу мѣ з госпоцтвомѣ дѣбровачки мѣ с
кнѣзѣмѣ и с властѣм почтѣни и добри мирѣ и любавѣ и
единство, како сѣ достон и пише въ покѣлѣхѣ, коѣ сѣ мѣю
нами писаніе рождствѣ христовѣ .чѣ. и .лѣ. лѣто, мѣсеца
вѣтѣмѣра .и. и .ѳ. дань, въ конѣ сѣ повѣлѣхѣ пише, како
нами воєвода Радосавъ и син ми кнѣз Нѣвнишѣ с нашими
властѣм ротисмо сѣ кнѣзѣ и властѣломѣ, и заа то дондошѣ
к намѣ шѣ кнѣза и шѣ властѣм дѣбровачкихѣ покансаарѣ
почтѣни властѣм кнѣз Жнѣко Нѣктникѣ и кнѣз Никши Та-
марникѣ, и ротише насѣ, мѣнѣ воєводѣ Радосавѣ и наши вла-
стѣм: а сада кнѣза Нѣвнишѣ не ротише за младомѣстѣ, а ми
воєвода Радосавѣ шѣтѣвахѣ и заклѣхѣ сѣ кнѣзѣ и властѣломѣ
дѣбровачки мѣ, када вѣдѣ син ми кнѣз Нѣвнишѣ въ вѣтѣмѣнѣ
достонноу мѣ, да им сѣ вакѣнѣ, када они вѣхотѣ, на нихѣ
волю, да наастан и вѣрѣши шѣно, що сѣ пише въ записѣхѣ
мѣю нами. а томѣн сѣтѣдоци кнѣз Юрко Бладинѣрикѣ и
кнѣз Ялѣкса Пацровѣникѣ и воєвода Бѣлѣашинѣ Зенсавѣнѣ и
кнѣз Бранѣло Тѣзалѣвѣникѣ. а писѣ вѣстоу данѣмѣ заповѣдѣю
господни воєводѣ Радосавѣ .чѣл. и .г. лѣто, мѣсеца
марта .кѣ. дань, въ Борчѣ, на благоузнѣстѣ. и за вѣсѣ вѣтѣро-

**Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Сномел. 118.**

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur accepisse se depositum knez Stephani.

† Въ имя отца и сына и свѣтѣго дѣху аминѣ. ѡрѣ ам
кнѣзь, властѣи и всѣ шпкинѣи владѣющаго града дѣвѣровѣника
даѣмѣи ѡ знаѣи всѣкомѣ маломѣ и великомѣ, ѡрѣ по почтѣ-

A tergo: Strumento, che torno voiuoda Stepan, como confesso auer receuudo lo depossito.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 119.

CCCXXII. 1435. 10. octobris. Na Nevesinju.

Stephanus, Bosnae magnus vojvoda, confirmat Ragusinis concessa privilegia.

† Въ имя шдѣца и сина и свѣтаго дѹха аминь. ми господиѣ велики воєвода рѹсага босанскога и к тому, Стѣпанъ, синъ и наслѣдникъ много почтѣнаго поминѹтъѣ родитѣли ми славнога господина княза Бѹкца Храниѣа, милострѹк вождѹмъ велики воєвода рѹсага босанскога и к тому. и за то ѣа, велики воєвода господиѣ Стѣпанъ, даю на видѣныѣ есакомѹ чловецѹ маломѹ и великомѹ, прѣдъ кога се изнесѣ сѣи записанѹ наши штеоринно али прѣдъ прѣсѣѣтлѣмъ господинѹмъ цесарѹмъ римсѣѣмъ и кралямъ ѹгарсѣѣмъ али прѣдъ царѹмъ тѹрсѣѣмъ а наи прѣдъ кралямъ босанскога а наи нинѹга бошнанина а наи прѣдъ господина серпскога а наи латиннина а наи ние врьстѣ чловека, ѣно вѹдѣкѣ ва вмикон слаѣѣ ѹ госпоцтѣѣ и ѹ пльни дръжави монѹхъ родитѣли милострѹк вождѹмъ наслѣдникъ и синъ почтѣнаго поминѹтъѣ родитѣли ми, славнога господина княза Бѹкца, и стрица ми, славнога великого воєводи рѹсага босанскога господина Бандала, и почтѣнаго поминѹтъѣ господина княза Бѹшка, и не далече шдѣ нихъ пльтѹ пачѣ синъ и синовѣѣцъ и наслѣдникъ ярави, истинни шдѣ нихъ крѣви, повѣлѣниѣмъ и сѹдомъ вождѹмъ приѣмши дръжавѹ и рѹсагѹ ѹ рѹкѣ госпоцтѣа ми и сѣидѣ ѹ госпоцтѣѣ родитѣли монѹхъ, славнога господина княза Бѹкца и славнога великого воєводи господина Бандала и господина княза Бѹшка, ѹзнимлюѣи и дѣлаѣи и даѣи и записѣи властѣломъ и сабгамъ пашинѹмъ како господиѣ рѹсашки и велики воєвода рѹсагѹ, стѣжники монѹхъ прѣродитѣли вниш реченихъ, шдѣ тнихъ примаѣ часть и слаѣѣ и дарн и частн великѣ: тогда придошѣ въ слави дѣврѣ госпоцтѣа ми ѹ Боколѹ пѣименити мѹжѣ славнога и воголюѣнмаго града Дѣвровника, почтѣни властѣли и покансарѣ, князѣ Павко Горкочениѣи и князѣ Маладинѣи Гѹндѹанѣи с почтѣни-

ми даръми и частми шдъ реченого владыкаго града Дѣровника, князя, властѣи и все шпѣинѣ дѣровачкѣ, и ти речени поклансари насъ искаше и много ѹмилено просише за всеае законѣ и слобочтинѣ реченого града Дѣровника, кое съ имали ѹ повѣлахъ и ѹ записиэхъ с реченими нашими родитѣли и прародитѣли, славенимъ господиномъ княземъ Бѣкцемъ и славнога великаго воеводе господина Гандаала и господина князя Бѣшка и с нами, како да вѣсмо нмѣ и ми по шенчаю реченихъ господѣ нашихъ родитѣлѣ и нмѣ потерѣдими и ѹстановитѣли крѣпко прѣѣхъ нашихъ слобочтинѣ и законѣ и повѣлѣниѣ и записаниѣ славнога господина князя Бѣка и славнога великаго воеводе господина Гандаала и господина князя Бѣшка и наши, и госпоцтво ми санилаше и разѹмѣше ихъ подовне и разѹмне и приаиче и правѣ прошише, имавше свѣтъ и цѣль зговорѣ са ближниками и са изверанѣми властѣли госпоцтва ми створи милость госпоцтва ми, да е видимо всемѹ свѣтѹ, како згора вѣши реченомѹ градѹ Дѣровникѹ, князѹ и властѣломѹ и всемъ шпѣинѣ дѣровачкомъ по сиэхъ нашихъ листѣхъ и повѣлахъ за ихъ срѣчанѣство потерѣдисмо нмѣ и ѹстановитѣсмо все и всеае повѣли записаниѣ вѣши реченихъ господѣ монахъ родитѣлѣ, славнога господина князя Бѣка и славнога великаго воеводе Гандаала и почтенного поменуѣтѣ господина князя Бѣшка и наши, и потерѣдихъ и ѹстановитѣихъ жѹпѣ Конаван и градѣ Соколѣ и Бѣталишѣ и Цаптатѣ и Шоводѣ и все, що Конаванамъ пристон, все са всемѹ ѹ вѣкѣ вѣкома нмѣ и ихъ встанѣхъ за бѣшинѣ и за племенитѹ, како що е ихъ и прѣвоу емо, како се именѹе ѹ записѹ, кое князѣ и властѣли и все шпѣинѣ дѣровачка нмаю штѣ славнога великаго воеводе господина Гандаала и штѣ славнога господина князя Бѣка и шдѣ господина князя Бѣшка и шдѣ мене, великаго воеводе рѣсага восанскога, господина Стѣпана, и на все вѣши реченно и записанно и шѣтованно ꙗко воевода господинѣ Стѣпанѣ, милостью божишмѣ велики воевода рѣсага восанскога и к томѹ, и за изверанѣми властѣли госпоцтва ми и браѣтѣла нашего и слѹгѣ, кое именѹемо из дошла, рѣсисмо се и закѣсмо наипрѣвоу князѣ Грѣгорѣ Бѣкосалинѣ и князѣ Бѣкашинѣ Дѣковнѣ, князѣ Блатко Шерадовнѣ, князѣ Стѣпко Дѣков-

вѣтъ, кнѣзь Радосавъ Стѣпковѣтъ, кнѣзь Овѣрады Хлапомн-
риѣтъ, кнѣзь Иванъ Бѣковѣтъ, кнѣзь Сладосъ Бѣковѣтъ, кнѣзь
Бѣкъ Десисалиѣтъ, кнѣзь Драгниѣтъ Гръданаѣтъ, кнѣзь Мръкша
Дѣковѣтъ, кнѣзь Юранъ Раднеовѣтъ рѣчисмо се и закласмо
на свѣтомъ евангѣлію божьему и на часномъ и живѣотворе-
щемъ крѣстѣ господню речениемъ кнѣзь, властѣломъ и всом
шпѣнни владѣщаго града Дѣровника и ниѣхъ штанкѣ въ
господа бога всѣдръжитѣли и ва прѣчистѣ богородицѣ и въ
.д. евангѣлисте и ва .вѣ. свѣтѣхъ апостоѣ вѣрховниѣхъ и
ва .тѣи. свѣтѣхъ штаѣтъ, иже сѣтъ на Никію, и ва .о. изакра-
ниѣхъ божиѣхъ и ва всѣхъ свѣтѣхъ иже въ вѣка богѣ ѡгдѣвши,
да шконъ наше згора писанье и шѣѣтованье реченное и шѣѣто-
ваное кнѣзь и властѣломъ и всом шпѣнни владѣщаго града
Дѣровника и ниѣхъ штанкѣ и ниѣхъ послѣднимъ, како зго-
ра пише, вѣкъ вѣкома не има на манѣ прѣти нимъ ни се ѣе
потворѣтъ за ниѣднѣ стварѣ на землѣ ни за єднога чловѣка
волю ни за страхъ ни за благо ни се ш томъ коѣ парѣна ѡчи-
нити: еда ли єсмо ми, велики воевода господинѣ Стѣпанѣ, и
наше натражѣ и наши послѣдни шѣѣ згора реченно и писанно
и шѣѣтованно потворѣли реченномъ кнѣзь и властѣломъ и всом
шпѣнни властѣломъ дѣровачѣемъ али на манѣ принесли
кошмъ хитростью али лакомостью за чнѣ волю али за страхъ
али за хотѣнѣ єднога чловѣка на землѣ, конъ би могашъ
бити, тада да смо ми, велики воевода господинѣ Стѣпанѣ,
и наше натражѣ и наши послѣдни проклѣти богомъ живѣемъ
шѣѣемъ и снѣомъ и свѣтѣмъ дѣхомъ и всѣми свѣтѣми
въ вѣка богѣ ѡгдѣшними вѣше именованиѣми, и да смо
прилични ка Нюдѣ скарѣшѣтцкомъ, конъ прода сина божѣ
Исѣ Христа на распѣтъ, и къ шнѣмъ, конъ ѡпнѣхъ: пропни,
пропни, и к ѡвинѣмъ, конъ мѣ кладѣхъ трѣновъ вѣнаѣтъ на
главѣ, и да смо се шѣѣрѣканъ бога и анѣла милѣстѣного на
смерѣтъ и на данѣ сѣдинъ и вѣрѣ, кою вѣрѣмо. и се писа се
и свѣрѣши въ лѣта рѣждѣства христѣова .ч. и .ѣ. и .л. и
.і. лѣто, мѣсѣца шѣтѣбра .і. данѣ, на Нѣвеснию подѣ гра-
домъ Бѣначѣмъ на Нѣвеснию. а ѡписа днѣкъ Блатко за-
повѣднѣ и повѣленіемъ великого воеводѣ господина ми
Стѣпана, и запечатнѣхъ вѣсѣкомъ закономъ печатѣю вели-
кого воеводѣ господина ми Стѣпана.

A tergo: Poueglia de domino voievoda Stepan de 1435, die X. otubrio, como tute le schriture confermo, quando intro in signoria ambassadori ser Polo de Sergo, ser Paladino de Gondola.

Sigillum pendens: сѣ печать коєвода стѣпана. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 120.

CCCXXIII. 1435. 30. octobris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur se accepisse depositum vojevodaе Stephani.

† Ба нмѣ шѣца и сина и свѣтаго дѣха яминь. ми кнѣзь, властѣлѣ и вса шпкина града Дѣбровника даємо ва видниенію всакомѣ маломѣ и голѣмомѣ по сѣмѣ нашѣмѣ шписанію а подѣ нашомѣ закономѣ печатію, ере приде к намѣ ѡ Дѣбровника кнѣзь Прѣвсакѣ Похваликѣ, вѣтѣзь почтѣни, а посланиѣмѣ неговнѣмѣ славнога господина коєвода Стѣпана и ш-неговнѣмѣ листѣмѣ верованнѣмѣ а подѣ неговомѣ вѣрованшѣмѣ печатію, и на нмѣ рѣченога господина коєвода Стѣпана постави ѡ нашѣ комѣнѣ ѡ покладѣ дѣнѣ кѣпѣ златѣ, потѣзаю .н. литара и .г. зичѣ и .д. азѣагѣ, сѣ два каменка: а подѣ овѣмѣ зѣнѣтѣ постави вѣшѣ рѣчени покладѣ, да ю колинь рѣчени господинѣ коєвода Стѣпанѣ ва свако вѣрѣмѣ самѣ сконшѣмѣ главшѣмѣ зѣзѣти али своѣми слѣзѣми послаѣвѣ листѣ а подѣ сконшѣмѣ печатію законшѣмѣ рѣчени покладѣ. а ми кнѣзь, властѣлѣ и вса шпкина града Дѣбровника прѣмѣслиѣ и записасмѣ ѡ вѣнѣрѣ и ѡ кѣстѣѣ нашѣ, како да рѣченомѣ господинѣ коєводѣ Стѣпанѣ зѣгора рѣчени покладѣ не кѣ погнѣнѣти ни на манѣ прѣнѣти за ннѣднога чловѣка колю сеган свѣта ни за ннѣдно днѣлѣ ни на манѣ прѣти, нѣ мѣ сѣ своєводно и неѣздѣрѣжано дѣти на неговѣ колю, ни за прѣдѣжѣ ни за ннѣданѣ ннѣ зѣрокѣ, конѣ вѣ на свѣти могаѣ вѣти. да мѣ сѣ зѣдрѣжѣтѣ не море; ако ли вѣ, шѣ когѣ не дан, тѣрѣ шѣ вѣло господинѣ коєводѣ Стѣпанѣ, тада да сѣ нма дѣти вѣшѣ рѣчени покладѣ синовомѣ господина коєвода Стѣпана. а сѣнѣ сѣ писа ва изѣбранѣи полачѣ и вѣнѣкнѣнѣи коѣголюѣнѣмаго града Дѣбровника рѣжѣтѣ христовѣ .чѣлѣ. листѣ, .л. данѣ мѣсѣца шѣктѣберѣн. а шписѣ логофѣтѣ Никша Зѣзѣдикѣ

ПО ЗАПОВЕДИ ГСПОТИЦА ДШЕРОВАЧКОГА, А ЗАПЧАТИ КІЛНКОМЪ,
ЗАКОНОМЪ ПЧАТІЮ ВЛАДЫЦАГО ГРАДА ДШЕРОВНИКА.

1438. XX. septembris incisa fuit hec poneglia, quia restitutum fuit depositum in ea contentum, ut patet per notam ponegliam scriptam manu Nixe de Stella die 18 presentis. Egidius notarius scripsit.

Sigillam Ragusii. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCCXXIV. (1422—1435).

Stephanus Osteja, Bosnae rex, vojevoda Georgio et knez Vucić et eorum liberis donat terras quasdam.

Va ime ocza i sina i s(n)etoga duha amen. mi Ostogia, milostgiu bozgiom chralg Bosni, Vsori, (So)li, Primorgiu, Dognim Chragiem, Haruatom, Humsci Zemgli i c tomu, dagemo znati po sem nasem listu sfacomu, comu sse podoba, da (z)a uirno i dobro posluženje mani, Hostogiu chragliu, i sinu momu Stipanu i uoiuode Giurgia i chneza Uchichia i gnigni ditce tada, (c)hada me bisse Bosna izacnala, i stah v gednom Bobofci, i za gnih tar...o vrignegnie cacho milostgiu bozgiom i gnih trugengiem i uirnim posluženjem po daru gospodina boga priluci mi sse chraglienuati, i v chragliestu bih opet vd(e)rzitegl chragliestu mogiemu i peruih mogih, i za to velicho i uirno posluženje gnih chloh se ia Ostogia chragl rotom i dusom mogiom, i dah uiru mogiu gospochu i m(o)giega sina Stipana recenomu uoiuodi Giurgiu i chnezu V(n)chichiu i gnih ditci i gnih ostatchu, chaeo sto golie etho gnih (i) gnih perui pregrisio iti protif mu vcinio mani ili mogim ili mogim peruim do sega lista nasega, da im gie to proschieno, i da se gim nigdare to ne more z(a)neuiru polozi ni za toi zloba vciniti (po ni)gednoi hitrosti ni o... ni na glavi za mene ni za mogih poslidgnih ..... ni gnih ho .....i ioschi: da ge vidimo (su)acomu clouichu, da za toi zgora receno uirno posluženje m(a)ni Ostogiu chraglin i sinu momu Stipanu uoiuode Jurgia i chneza Vuchichia i gniu ditce recenomu uoiuodi Giurgiu i chnezu Vuchichiu i gnigiu ditci i gnih ostalim viche dagiu i dah i zapisah za plemenito vicha vicoma Omis

Die XX. aprilis 1437 nobilis comes /Stepan Dragisich subscriptus contentus fuit, quicquid in presenti eius confessione continetur, quod cuicumque ipsam presentanti dari debeat. Stepan Dragissich.

A tergo manu recentiori: Stepan Dragisich fa la ricevuta della sua porzione del deposito de knez Sandalj 1437 apr. 20.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 124.

CCCXXIX. 1438. 15. junii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii profitentur se legatis vojvodae Stephani dedisse partem depositi Sandalj, magni vojvodae Bosnae.

† Ми князь, властел и вса широкна власто дѣржавчичихъ даемо на видение всакомѹ, комѹ се вѣде достояти, или прѣдѣ кога се изнесе сан нашъ запись с нимомъ великомъ венчааномъ печатю, како прѣдоше к намъ господина воєводе Степана покансарие а ш-ногомъ листомъ евроканинемъ подъ неговомъ печатю венчааномъ почтени мѹжа господина Радинъ стараць и князь Бокманъ Юговникъ, и вставили в нашъ комбъ запись постави, къ се емо поставио много почтени споменѹти славни господина Сандаля, вѣвши велики воєвода рѣсага воєанского, писанъ на листе рождства христова на чѹла. листѹ, на .8. данъ мѣсца фѹр(ка)ра, в ком се вдрѹжи постави .8. тисѣка и .3. сѣть и .ни. двѣкѣ златѣхъ и динара дѣржавчичихъ чѣтири тисѣки и .сѣ. перпера и сѣвѣра пѣнка сто и три десѣти и вѣдѣ антрѣ а .а. значъ. и вѣши речени покансарие, почтени мѹжа Радинъ стараць и князь Бокманъ Юговникъ, вѣривши вѣдъ насъ с нимъ реченога господина воєводе Степана вѣдъ князи реченога поклада чѣтири тисѣки двѣкѣ златѣхъ, а вѣта в нашъ комбъ вѣдъ реченога записѣ дѣне тисѣки и .3. сѣть и .ни. двѣкѣ златѣхъ и динара дѣржавчичихъ чѣтири тисѣки и .сѣ. перпера и сѣвѣра пѣнка сто и .ла. антрѣ а .а. значъ. а швомъ се вписѣ за тѣрѣгавѹ шкѣю странѹ и за вѣкую чистѣю и вѣрованіе шѣвѣ антрѣ вѣдъ речени на рѣчи почтени мѹжа господина Радинъ стараць и князь Бокманъ вѣривши, и

УСТА. И НАША КОМЪНЪ НА НАМА ПЕЧАТЬ ГОСПОДИНА ВОЈЕВОДЕ СТЕ-
ПАНА. А СЕИ СЕ ПИСА ЕА ИЗБРАНОМ ПОЛАЧЕ И ВЕКИНЦЕ БОГОЛЮБЕ-
МАГО ГРАДА НАШЕГО ДВЕРОВНИКА ЕА ЛЕТО РОЖЕСТВА ХРИСТОВА
НА .ЧѢАН. ЛѢТО, НА .ѢІ. ДАНА МЕСИЦА ЮНІА. А УНЕСА НАШЕ КЕ-
РОВАНИ ЛОГОФІТЬ НИКОЛА ЗВЕЗДИКЪ. А ПОВЕЛЕСМО ГА ЗАПЧАТИ-
ТИ НАШОМЪ ВЕНЧААНУМЪ ВЕАНКОМЪ ПЕЧАТЮ.

1438 die XX. septembris incisa fuit presens pone-
glia, quia restitutum fuit depositum in ea contentum, ut
patet per vnam nouam ponegliam scriptam manu Nixe de
Stella die 18 presentis. Egidius notarius scripsit.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 123.

CCCXXX. 1438. 20. julii. Ragusii.

Radosav Dragisić fatetur se accepisse a Ragusinis
suam partem pecuniae depositae a magno vojevoda Sandalj.

† ЕА ИМЕ УЦА И СИНА И СВЕТАГОШ ДУХА АМИНЪ. ДАМО
НА ВДИНИИУ ВСАКОМЪ, КОМЪ СЕ БУДЕ ДОСТОѢТИ, НИИ ПРѢДЪ
КОГА ИЗИДЕ САН НАШЕ ЛЕШЕ ШДѢТВОРИНЪ ШГЛЕДАТИ, АЛИ
ПРѢДЪ КОНЕМЪ ЦАРЕМЪ А НИИ ПРѢДЪ КРАЛИ БОСАНСКОГА А НИИ
ПРѢДЪ ГОСПОДЪ СРПСКЪ А НИИ ПРѢДЪ ГОСПОДЪ БОСАНСКЪ А НИИ
ПРѢДЪ ГОСПОДЪ ЛАТИНСКЪ НИИ ПРѢДЪ КОГА ЧОВѢКА СЕГАН
СВѢТА ВРѢСТЕ ВЕАНКА НИИ МАЛА, ДА Е ВСАКОМЪ НА ЗНАНЬЕ,
КАКОШ ЋА РАДОСАВЪ ДРАГИШНЪ КЕСАЧА ДОНДОХЪ Ш ДВЕРОВ-
НИКЪ САМЕ СВОШЕ ГЛАВОМЪ КА МНОГОШ ПОЧТЕНОМЪ КНЕЗЪ
И ВЛАСТИЛОМЪ И ЕСОМ ШПѢНИКЪ ВЛАСТИЛОМЪ ДВЕРОВАЧЦИЕМЪ
ЗА МОИ ДИШ ПОКЛАДА, ЦО НАМЕ УСТАВИ ПО СЕБЕНЕ МНО-
ГОШ ПОЧТЕНОШ СПОМЕНУТИШ СЛАВНИ ГОСПОДИНЪ МИ САНДАЛЪ,
ВЕАНКИ ВОЈЕВОДА РЪСАГА БОСАНСКОГА, И НАМЕ ДАДЕ КНЕЗЪ И
ВЛАСТИЕ ДВЕРОВАЧЦИ МОИ ДИШ РЕЧЕНОГА ПОКЛАДА, ЦОШ КНЕШИ
ПОСТАВИШ Ш ДВЕРОВАЧКИ КОМЪНЪ Ш ПОКЛАДЪ, КАКО СЕ ШДРЪЖИ
Ш ЗАПАСИХЪ, КОШ ЈЕ ИМАШ СЛАВНИ ГОСПОДИНЪ МИ ВОЈЕВОДА
САНДАЛЪ ШДЪ КНЕЗА И ВЛАСТИШ И СВЕ ШПѢНИКЪ ДВЕРОВАЧКЕ Ш
ВРѢМЕ РОШЕСТВА ХРИСТОВА НА .ЧѢ. И .К. И .Д. ЛѢТОШ, НА
.ѢІ. ДНИ МѢСЦА ИУЛИ .І. ТИСѢКА И .І. САТЬ И .ДѢ. ДУ-
КАТА И СРЕБРА ПЛИКА .ДЖЕ. АНТРЕ И .І. УНАЧЕ. И ШДЪ ВИШЕ
РЕЧЕНОГА ПОКЛАДА ДАШЕ МИ МОИ ДИШ ДУКАТЬ .ШДІ. ДУКАТЬ И
.К. ДИНАРА И СРЕБРА МОИ ДИШ .Г. АНТРЕ И .Д. АКСАЖЕ. И

ище: шдѣ поклада, кои постави речени господни ми во-
вода Гандалѣ ѿ вѣрме рошѣстеа христоа на .чѣд. лѣтоу,
на .і. д(а)нѣ мѣсеца новебра .г. тисѣѣ дѣкати, како се
ѿдрѣжи ѿ записнехъ, ко-ю имаю слаени господни ми во-
вода Гандалѣ шдѣ княза и властѣи и все шпѣни дѣбровачки,
и шдѣ овѣхъ реченихъ трѣхъ тисѣѣа даде ми князь и вла-
стеле дѣбровачни мон днѣ реченога поклада .ѵ. и .ѿ. дѣ-
кати. и ище: шдѣ поклада, цюи постави речени господни
ми вовода Гандалѣ ѿ вѣрме рошѣстеа христоа на .чѣ. и
.ла. лѣтоу, на .ѵ. дни мѣсеца фебрара, како се ѿдрѣжи ѿ
записнехъ, ко-ю ю имаю слаени господни ми вовода Ган-
далѣ шдѣ княза, властѣи и все шпѣни дѣбровачки, .ѵ. тис-
ѣѣ .з. сати и .ни. дѣкати и сребра паница .рл. антрѣ и
.лі. значѣ и ище динара .д. тисѣѣ и .ѵ. стѣ и .ѣ. и .ѵ.
перперѣ, и шдѣ више реченога поклада даде ми князь и
властеле дѣбровачни мон днѣ, дѣкати .рѣн. и .кд. ди-
нари. и ище ми даше мон днѣ динари .р. и .ѵ. пер-
перѣ .з. динари. и ище ми даше мон днѣ сребра .г. антрѣ
и .г. значѣ и .г. асцаже. и ище говорѣ, како самѣ и згорѣ
рекаю, да ѿ всакомѣ човѣкѣ на видяниѣ, да приими шдѣ
ишторѣи почтенога княза и властѣи и все шпѣни властѣи дѣ-
бровачцнехъ вась мон днѣ покладаѣ ѿ моеи рѣки, како се на
пѣнѣ шдѣ шѣхъ покладаѣ ѿдрѣжи, а подѣписанѣи ѿ запис-
нехъ, ко-ю ю имаю слаени господни ми вовода Гандалѣ
шдѣ княза и властѣи и все шпѣни дѣбровачки. и за еѣи
ѿкроуанѣи печатисмоу шѣи листѣ подѣ нашѣи початѣ. а ѿписа
се ѿ вѣрме рошѣстеа христоа на .чѣл. и .и. лѣто, на .к.
дни мѣсеца иланѣ. а ѿписа Евкманѣ Юговиѣи по речни више
реченога княза Радосава.

A tergo: Radosau Dragisich. Записъ Радосава Дра-
гишика.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.
Срочен. 125.

Eodem die Ostoja Dragisic fatetur se accepisse a Ra-
gusinis suam partem pecuniae depositae a vojevoda Sandalj:
Hostoja Dragisich. Записъ Остою Драгишика.

CCCXXXI. 1438. 18. septembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii. De reli-
quiis pecuniae depositae a magno vojevoda Sandalj.

† На нмѣ шѣца и сына и сестѣаго дѣха дмнѣ. ми
кнѣзь, властѣа и еса шпкнѣа владѣщаго града Дѣровѣнка
дѣвѣмѣ на еднѣнѣе есакомѣ, комѣ се еѣде достѣмѣти, мааѣ
или еликиѣ, и прѣнѣд кога се изнѣсе сам нашѣ замѣнѣ шѣте-
рѣнѣ шѣаѣдѣти, а подѣ нашомѣ шѣнчаномѣ еликомѣ печѣтѣю,
како сѣвѣколикѣ поставѣ, коѣ ю ено поставѣно много почѣтно
спомѣнѣти слави еликиѣ еликиѣ коѣевода рѣсага вѣсанскога,
гѣспѣдинѣ Сѣндалѣ, ѣ нашѣ комѣнѣ ѣ Дѣровѣникѣ, толико
дѣкатѣ златѣ колико дѣнари колико сѣвѣро колико сѣдѣе
златѣ а или сѣдѣе сѣвѣрѣни, како се ю ѣдрѣжало ѣ записѣнѣхѣ,
коѣ ю нмѣаѣ шѣдѣ кнѣза и властѣаѣ дѣровѣачѣнѣхѣ рѣчѣни
слави гѣспѣдинѣ коѣевода Сѣндалѣ шѣдѣ згѣра рѣчѣнѣхѣ
поклада, и за то слави гѣспѣдинѣ коѣевода Стѣпанѣ, мѣ-
лостю вѣжѣнѣмѣ еликиѣ коѣевода рѣсага вѣсанскога, сѣнѣ
много почѣтнога спомѣнѣти славнога кнѣза Ыѣокѣа и сѣно-
ваѣ много почѣтно(га) спомѣнѣти еликиѣаго славнога ели-
кога коѣевода рѣсага вѣсанскога, гѣспѣдинѣ Сѣндалѣ, покла
и нмѣаѣ сѣвоѣ поклѣсарѣ а шѣнѣговѣмѣ лѣстѣмѣ вѣровѣанѣмѣ
с печѣтѣю записѣмѣ на нмѣ почѣтнога мѣжѣ гѣспѣдинѣ Ра-
дѣнѣа старѣца и кнѣза Радѣвана Барѣника и кнѣза Ыѣокѣа
Юѣокѣика и Радѣаю крѣстѣнѣнѣа, просѣ шѣдѣ кнѣза и властѣа
дѣровѣачѣнѣхѣ есѣ покладе згѣра рѣчѣнѣ, како се ѣ записѣнѣхѣ
ѣдрѣжѣ. а ми кнѣзь, властѣа и еса шпкнѣа дѣровѣачѣа ед-
нѣвѣшѣ записѣ, и що се ѣ нѣхѣ ѣдрѣжѣшѣ, и хѣте нѣзѣрѣ-
шѣти есѣ волю много почѣтнога спомѣнѣти славнога ели-
кога коѣевода гѣспѣдинѣ Сѣндалѣ, да сѣмо есѣ покладе згѣра
рѣчѣни, дѣкатѣ златѣ и дѣнари и сѣвѣро и сѣдѣе златѣ и
сѣдѣе сѣвѣрѣни еликиѣ рѣчѣнѣмѣ поклѣсарѣмѣ, а на нмѣ рѣ-
чѣнога гѣспѣдинѣ коѣевода Стѣпанѣа и ѣгоѣа вѣратѣца и плѣ-
мѣна, како се ѣ записѣнѣхѣ ѣдрѣжѣ, и шѣдѣ есѣхѣ еликиѣ рѣчѣ-
нѣхѣ покладе еликиѣ рѣчѣни поклѣсарѣѣ вѣратѣшѣ нмѣаѣ кнѣзѣ
и властѣаѣмѣ дѣровѣачѣнѣмѣ есѣ записѣ, коѣ кнѣзь и вла-
стѣаѣ дѣровѣачѣнѣ еликиѣ ѣчинѣнѣа много почѣтномѣ спомѣнѣти
славномѣ еликомѣ коѣевода гѣспѣдинѣ Сѣндалѣ за згѣра

речени покладе. а шде више реченихъ покладе що прѣсто-
ише синовиѣмъ господина воєводе Степана, князѣ Бладиса-
савѣ и князѣ Блаткѣ, како се ѡ записнехъ господина воєводе
Гандала ѡдрѣжаше, шста ѡ нашѣ комѣни ѡ Дѣровиниѣ с
волиѣмъ господина воєводе Степана господичикиѣмъ а сино-
виѣмъ реченога славнога великога воєводе господина Степана,
князѣ Бладисавѣ и князѣ Блаткѣ, наипрямо юда-и-адесѣте ти-
сѣки и пѣдесѣте и юданѣ двѣкѣ златѣ и тисѣкю и двѣ сти и
.ѡ. перпера динара и сѣбера паника .ѡг. антрѣи и .з. ѡначѣ и
застрѣгѣ и зделѣ златѣ, потезаю .дѣ. антрѣи и .ѡ. ѡначѣ
и .ѣ. аѡага; и шш .ѡ. ладница вѣлѣхъ, .і. чашѣ окрѣгаѣ и
.ѡ. чашѣ з дрѣжци, .д. чашѣ ѡ гласѣхъ, .д. комѣница са-
.и. мѣжловѣ, .д. бокарѣ великѣ, .д. застрѣгѣ с покрѣва-
нѣмъ, .д. зделѣ сѣберѣниѣ, .ѣ. крѣгала позлакениѣхъ, ѡ свѣмъ
.рѡ. антрѣи и .дѣ. аѡагѣ; а подѣ шен ѡсѣтъ, да згора рѣ-
чени покладе има стоѣти ѡ комѣни дѣровачни до тоган
врѣмениѣ, до комѣ догѣ князѣ Бладисавѣ и князѣ Блатко
сѣани ниѣхъ на врѣмѣ шдѣ .дѣ. годниѣ шдѣ сѣога рѣгѣниѣ, и
дошадѣ на тои врѣмѣ да ю волиѣнѣ всаки нию сѣоѣмъ дѣ-
лаѣмъ покладе ѡзѣти га самѣ сѣоѣмъ славиѣмъ, али дошлѣ
сѣоѣе добѣре люди сѣоѣмъ лиѣтѣмъ вѣрованиѣмъ а подѣ пе-
чатѣ законѣ, како да бѣдѣ задоволено и-за вѣровано князѣ и
влаѣтелиѣмъ дѣровачниѣмъ, вѣрѣ ю ниѣхъ посланиѣ: нѣ ли еи,
ѣа богѣ не дан, тѣре сѣ згодѣно комѣ згодѣмъ до тоган
врѣмениѣ шдѣ сѣган сѣнѣта примѣниѣтѣе више речениѣхъ госпо-
дичикиѣ, княза Бладисава а или еи княза Блатка, кога нию
до .дѣ. лѣтѣ, тада да юданѣ дрѣгомѣ шдѣ ѡмире; а минѣѣ-
ше .дѣ. лѣтѣ ако еи сѣ комѣ ниѣхъ згодѣла самѣрѣ али
шѣмѣ; шдѣ чѣса богѣ не дан, а речени покладе ни ѡзѣтъ,
тада да ю волиѣнѣ господинѣ воєвода Степанѣ шниѣмъ дѣ-
лаѣмъ покладе; нѣ ли еи, ѣа богѣ не дан, бѣло господинѣ
воєводѣ Степанѣ и ниѣмъ свѣмъ, кон сѣ више пишѣ, на шѣ
речени покладе вѣрѣмѣниѣтѣе сѣган сѣнѣта дошадѣ на вѣрѣмѣ
господичикиѣ шдѣ .дѣ. лѣтѣ, како ю згора речѣно, а до-
тѣли не ѡзѣтъ ниѣхъ дѣно покладе или кога годѣ нию, да сѣ
има дѣти, ако еи сѣ нашѣо сѣнѣ ѡ господина воєводе Сте-
пана или вѣки синоѣ правѣго нѣтрѣшка, да сѣ да ниѣмъ вѣсѣ
више речѣнѣ покладе; ако ли еи вѣки синоѣ ни бѣло, а бѣло

кки нан вше ккери, тада да се даа госпоте Слени, господина
 коюводе Степана госпоте, както и ккери, ако би дотлаи
 не ъзетъ вше речени покладъ; ако ли би се вше вше речени
 прѣмниван сѣга свѣта, ца богъ не дан; а дотлаи не ъзетъ
 вше речени покладъ, да се има дати племѣнъ господина
 коюводе Степана, четири, кукъма, на име кнезь Радославъ
 и кнезь Радичъ Стениковикъ и Гюргю, синъ Радиславъ,
 и нхъ встанкъ по мѣшкѣмъ колѣнъ и кнезь Иланинъ
 Гостоню и кнезь Блаткъ Орадовикъ и нню встанкъ по
 мѣшкѣмъ колѣнъ и кнезь Иланъ и кнезь Гладю Боконикъ
 и нню встанкъ по мѣшкѣмъ колѣнъ и синѣмъ Драгичъ
 Гонсалка и нхъ встанкъ по мѣшкѣмъ колѣнъ, тѣмъ ре-
 ченимъ четири, кукъма; згоднао би се, тѣхъ кон кукъ
 полпсала вѣзъ натрашка мѣшкога, да сѣ воли вѣталъ кѣ
 всѣмъ покладѣмъ; да докле господинъ богъ хоке, дри
 вѣдѣжнѣ господинъ коювода Степанъ и госпота Слени и
 нхъ натражѣ, да сѣ шни воли всѣмъ покладѣмъ за свога
 живота, како се ѡдржи ѡ записнѣхъ и на то ми кнезь,
 властѣ и вса шпкина боголюбимаго владѣщаго нашего
 града Дѣрбеника прѣмисмо и записасмо ѡ вѣрѣ и ѡ кѣтѣхъ
 нашихъ; како да реченомъ господинъ коюводе Степанъ и го-
 сподничкѣмъ, кнезь Владиславъ и кнезь Блаткъ, згора речени
 покладъ не ке погинути ни на маѣ прѣти за ниѣднѣго чо-
 вѣка волю сѣган свѣта ни за снаѣ ни за речѣ ни за зѣпо-
 ведѣ ни за прошню ни за кѣпню ни за ниѣдно дѣло: ако
 ли би ниѣднѣго племѣнѣтѣмъ господина цѣзара римѣкога а
 краѣмъ свѣте крѣне ѡгарскѣ али господаѣ тѣрѣкога али замор-
 скога али восанѣкога али коѣмъ годѣ господина сѣган свѣта
 тако страннѣмъ тако граганина нашего ни за рѣтъ, ако би го-
 сподинъ коювода Степанъ или кон ѡдѣ вше реченихъ нѣмъ
 з Дѣрбеникомъ или сѣ коѣмъ насъ или кою неприѣзанѣ, и
 да мѣ и за тои погинути не море, нѣ имъ сѣ слѣбодно и нѣз-
 дрѣжно дати, ни за прѣнѣдѣжѣ ни за ниѣдѣмъ ниѣ ѡрѣмъ,
 кон би на сѣмѣти могао бити, да имъ сѣ ѡдрѣжѣ не море.
 и на всѣ вше писанно ми кнезь, властѣ и вса шпкина
 боголюбимаго владѣщаго нашего града Дѣрбеника шѣтѣ-
 юмо реченомъ славномъ великомъ коюводи господинъ Сте-
 панъ и кнезь Владиславъ и кнезь Блаткъ, ка Христа

кога и на души наше, есѣмъ еише писаномъ сакрѣнню и непоколебимъ бѣти, како мѣ рѣчно, писано и шестоуано. и за вѣку чистокю и вѣрованіе шѣхъ листъ шдѣ рѣчѣ на рѣчѣ рѣчени поклѣсарѣхъ прѣписаніе князь Рокмана своимъ рѣкомъ, и вставише га въ нашъ комбѣхъ печатѣхъ господина воєводи Стѣпана шенчаномъ печатю. а си се шѣса на изкраномъ полачѣ и вѣкици боголюбимаго нашего града Дѣвровѣнка на листѣ рожастѣа христовѣа на .чѣлѣ. лѣто, на .нѣ. дни мѣсѣца сѣктѣбри. а шѣписѣ логѣфѣтъ Никша Звѣздникъ, и запечатѣ по заповѣди господѣа дѣвровѣачкога подѣвѣнѣшѣхъ нашѣхъ великѣхъ шенчанѣхъ печатѣ дѣвровѣачнѣхъ.

A tergo: MCCCCXXXVIII. di 18. septembris, privilegio per resto de tuti depoxiti de vo. Sandagl e per la parte, che spetana a Vlatcho e Vladisau, fioli de vo. Stephan, de li diti depoxiti.

Sigillum communis Ragusii pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Смочен. 126.

CCCXXXII. 1438. 18. septembris. Ragusii.

Stephanns, Bosnae magnus vojevoda, filius fratris vojevodaе Sandalj, fatetur se accepisse suam partem pecuniae depositae a magno vojevoda Sandalj.

† Еѣ нмѣ шѣща и сина и свѣтагоу дѣхѣа аминѣ. мѣни господина воєвода Стѣпанѣхъ, мѣлаостію божіею велики воєвода рѣсага босаньскога и к томѣхъ, дамоу на шѣдѣнѣхъ вѣакомѣхъ, комѣхъ се вѣдѣ достоѣти, мааѣ намъ великѣхъ, и прѣдѣ кога се изнѣсе санъ нашѣхъ запѣсѣ шдѣтѣорѣнѣхъ шгледѣти, а подѣ нашомѣ шенчаномѣ печатю, како вѣсколики поставѣ, коѣхъ мѣно поставѣни мѣного почѣтѣномѣ споменѣшѣхъ слави и еишѣхъ велики воєвода рѣсага босаньскога господинѣхъ Гандалѣа etc. sicuti in CCCCXXXI. usque ad шенчаномѣ печатю. Finis: а си се шѣса на изкраномъ полачѣ и дѣворѣхъ господѣа мѣнѣхъ Дѣвровѣнѣнѣхъ на лѣта рошѣстѣа христовѣа на .чѣлѣ. и .нѣ. лѣтоу, на .нѣ. дни мѣсѣца сѣктѣбри. а шѣписѣ Рѣкманѣхъ Юговѣнѣхъ своимъ рѣкомѣ по заповѣди господина мѣнѣхъ воєводи Стѣпана. и повѣлѣкомѣхъ печатѣти нашомѣ вѣтѣрованомѣ законѣкомѣ печатю вѣнѣшѣхъ.

A tergo: MCCCCXXXVIII. die XVIII. setembris,

strumento, che lasso ambasatori de vo. Stepano de d. XI. M. etc.

Sigillum: стѣла. печать козюда стѣлана. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCCXXXIII. 1439. february mense. Ragusii.

Radoslav Pavlović, Bosnae magnus vojevoda, fatetur se accepisse a Ragusinis per suos apocrisarios usuras et tributum. canalense.

† Аа господинъ козюда Радославъ Павловичъ, милостню ежншма еланки козюда рѣсага косавскоуа и к томъ, даемо на ередѣны по сама нашема описанью есакому, комъ се доустом; нан прѣда кога се догоуда шва наша амѣтъ штеорены шгладѣтъ, ерь примисмо по нашихъ сѣйгахъ и по класарихъ, по князъ Бѣдиславъ Богачникъ и по Раданинъ крѣстниинъ Бѣкиникъ и по князъ Бѣчиинъ Радославникъ и по князъ Неланинъ Хреклимовенкъ шдъ много почтиновга княза, властѣи и есе шпкине дѣеровачке .сѣ. дѣкаты златѣхъ за доентанъ шдъ дѣтъ тисѣки и .ѣ. цѣтъ дѣкаты, кое смо поставили ѣ комъ дѣеровачки на доентѣ на .ѣ. по кинтинарѣ, за кон донтанъ есама плакинь за еса времена минѣтаа и за .ѣ. годици, ком еѣ сѣрѣшила до ерѣминъ рождества христовѣ на .чѣлд. лѣто, на .і. мѣсица генѣра. и шцѣ примихъ по речинѣхъ покласарихъ штъ почтиновга княза, властѣи и есе шпкине дѣеровачке .чс. перпера за дѣрѣдакъ конавашски и Цаптата и Шерѣда за дѣтъ годици, цѣо нма даемо и записасмо ѣ еѣкиѣ, за кон доходакъ есама плакинь за времена минѣтѣхъ и за шва дѣтъ годици, ком еѣ сѣрѣшила ѣ ерѣминъ рождества христовѣ на .чѣлн., прѣен новѣрриш. ш: свѣхъ свѣтѣхъ. и шцѣ примихъ по речинѣхъ покласарихъ штъ почтиновга княза, властѣи и есе шпкине дѣеровачке .л. дѣкаты златѣхъ шдъ .нѣ. дѣкаты за доентанъ, кое смо поставили ѣ комъ дѣеровачки на .і. по кинтинарѣ, за кон донтанъ есама плакинь за еса времена минѣтаа и за дѣтъ годици до ерѣминъ рождества христовѣ на .чѣлд., прѣен прѣвѣра. и шцѣ примихъ по речинѣхъ покласарихъ штъ много почтиновга княза, властѣи и есе шпкине дѣеровачке .ѣ. перпера за доентанъ шдъ .х. перпера, кое смо поставили ѣ комъ

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae:

Radosav vojevoda, uxor ejus Theodora et filius Ivanis fatentur se accepisse a Ragusinis pecuniam apud eos depositam.

† ЕѢ ИМЕШЬЩА И СИНА И ДУХА СВЕТАГО АМІНЬ. АМИ
ГОСПОДИНЪ ВОЕВОДА РАДОСАВЪ, МИЛОСТІЮ БОЖИИМЪ ВЕЛИКИ ВОЕ-
ВОДА РЪСКАГО ВОСАДСКОГО А СИНЪ МНОГО ПОЧТЕНОГО СМОМЕНУТЬСЯ
СЛАВНОГО ГОСПОДИНА КНЯЗЯ НАВЛА РАДЪНОВНИКА, И МИ ГОСПОДЪ
ТОДОРЪ, РЕЧЕНОГО ГОСПОДИНА ВОЕВОДЕ РАДОСАВА, И КЪ КНЯЗЮ
НЕВАННИШУ, СИНЪ ЗГОРЪ РЕЧЕНИИХЪ, ГОСПОДИНА ВОЕВОДЕ РАДОСАВА
И ГОСПОДЪ ТОДОРЪ, РОДИТЕЛА МИ, ДОСЛАНИЕМЪ КЪ МЕНЕ КНЯЗЮ
РАДОУ ЖИВНИНИЧНИКА, ВЪДЪВЪ КЪА У БОКОВЦУ, ДАМО НА ВИ-
ДѢНІЕ ВСАКОМУ МАЛОШУМУ И ВЕЛИКОМУ, КОМУ СЕ ВЪДЕ ДОСТОЯТИ.
НАИ ПРѢДЪ КОГА СЕ ИЗНЕСЕ САИ НАШЕ ЗАПИСЬ ШТЕОРИЕ ШГМ-
ДЪТЕ, А ПОД НАШОМУ ЕИСЪКОВОМУ ШЕНТНОМУ ПЧАТІЮ; КАКО

ми господи́нь воєвода Радосавъ и ми госпо́ѣ Тодора и ꙗ́кнѣзъ Иваннишъ посласмо ѹ слави́и градь Дѣбровни́къ ка много почтеномѹ кнѣзѹ и властѣломѹ и всѹи шпкинѣ властѣломѹ дѣбровачцѣмѹ наши поклицаре, кнѣза Бѣдисава Богавчика и Радашина крѣстьѣнни́а Бѣкши́ка и кнѣза Бѣчнѣхнѣ Радосали́ка и кнѣза Иванни́ша Хрѣселанови́ка с наши́мѹ ли́стомѹ вѣрованнѣмѹ и с печатѹю за нашѹ потре́бѹ и рѣсага на́шега, а кнѣзъ и властѣлѣ на́ше мѹшеи́ цнѣкъ да́ше намѹ на́ше поставѣ пѣнѣзи и дѣкати́, ке вѣхѹмо положи́ли ѹ дѣбровачки́и ко́мѣнѹ на до́вѣтъѣ на .ѣ. по кѣнтина́рѹ ѹ вѣрѣмѣ рѹжства хрѣсто́ва на .чѣлѣ. лѣто, прѣви́ данѣ мѣ́сеца прѣ́вара, .т. дѣкати́ златѣхѹ и .Ѣ. саати́ перперѣ динара, ке вѣхѹмо положи́ли по рѣ́кѣ на́шега поклицара по кнѣзѹ Иванни́шѹ Хрѣселанови́кѹ с наши́мѹ ли́стомѹ вѣрованнѣмѹ; и шѣи́ намѹ да́ше рѣчени́и кнѣзъ и властѣлѣ дѣбровачци́и дѣкати́ и динаре, ке вѣхѹмо положи́ли ѹ ко́мѣнѹ дѣбровачки́и на до́вѣтъѣ на .ѣ. по кѣнтина́рѹ ѹ вѣрѣмѣ рѹжства хрѣсто́ва на .чѣлѣ. лѣто, данѣ .лѣ. мѣ́сеца ге́нара; .ѣ. тисѣ́кѣ и .ѣ. цаати́ дѣкати́ златѣхѹ и .д. тисѣ́кѣ перперѣ динара, ке вѣхѹмо положи́ли по на́шихѹ поклицарѣхѹ а с наши́мѹ ли́стомѹ и печатѹю вѣрованомѹ по кнѣзѹ Бра́нлѹ Тѣзалови́кѹ и по Радаши́нѹ крѣстьѣнни́и и по Дави́жнѣи кнѣзѹ Борачко́мѹ. и все ви́ше рѣчени́и дѣкати́ и динаре при́мисмо ми рѣчени́и господи́нь воєвода Радосавъ и ми госпо́ѣ Тодора и ꙗ́кнѣзъ Иваннишъ ѡдѣ рѣчено́га кнѣза, властѣи́и и все шпкинѣ дѣбровачкѣ по кнѣзѹ Бѣдисавѹ Богавчи́кѹ и по Радаши́нѹ крѣстьѣнни́и Бѣкши́кѹ и по кнѣзѹ Бѣчнѣхнѣ Радосали́кѹ и по кнѣзѹ Иванни́шѹ Хрѣселанови́кѹ. и шѣи́ при́мисмо ѡдѣ рѣчено́га кнѣза и властѣи́и дѣбровачцѣхѹ, шѣи́ ни до́паде до́вѣтъѣ ѡдѣ ни́хѹ ко́мѣна ѡдѣ ви́ше рѣчени́ихѹ поставѣнѣхѹ пѣнѣзи и дѣкати́ а по рѣчени́ихѹ поклицарѣхѹ по кнѣзѹ Бѣдисавѹ Богавчи́кѹ и по Радаши́нѹ крѣстьѣнни́и Бѣкши́кѹ и по кнѣзѹ Бѣчнѣхнѣ Радосали́кѹ и по кнѣзѹ Иванни́шѹ Хрѣселанови́кѹ. и на се́и тои́ рѣчено́и з҃гѹра при́мленіи при́зваше на́ши поклицаре прѣ́д властѣлѣ дѣбровачкѣ госѹи́ люди́; и ви́ше ни́мѹ се́ѣдоци́ по шѣнчаю́, и ни́що вѣнѣ пѣнѣзи́и на́шихѹ не ѡста́ ѹ ко́мѣнѹ дѣбровачки́и до да́нѣши́га днѣ то́лико шѣи́ поставѣнѣхѹ ко́лико ѡ-до́вѣтъѣ. а шѣи́ на́ша за́писъ и повѣлю́ повѣла́смо ѹли́сати но́вѹ, за шѣи́и́ма се́и ра́вни́и се́и

бога и еа души наше, всемъ еише писаномъ сакрѣннѣмъ и
 непоколебимъ бѣти, како въ рѣчно, писано и шестоуано. и
 за екию чистѣю и ерѣваннѣ шѣхъ листъ шдѣ рѣчн на рѣчѣ
 рѣчнн покласарѣхъ прѣписаннѣ князь Бокманъ сѣнѣмъ рѣ-
 комъ, и вѣставнше га въ нашѣ комѣхъ печатннѣхъ господннѣ
 вожеводе Степана шенчаномъ печатю. а сн се шиса еа мза-
 еранон полачи и екиннѣхъ богоуменнаго нашего града Дѣвров-
 ннѣхъ еа листъ рожаствѣ христовѣ на .чѣлн. лѣто, на .нѣ.
 днн мѣсца сѣктѣбрѣ. а шписа логофѣтъ Никша Звезднѣхъ, и
 запечатн по заповѣдн госпствѣ дѣвровачкога подѣвнѣхъ
 нашѣхъ великѣхъ шенчанѣхъ печатъ дѣвровачнѣхъ.

A tergo: MCCCCXXXVIII. di 18. septembris, privi-
 legio per resto de tuti depoxiti de vo. Sandagl e per la
 parte, che spetaua a Vlatcho e Vladianu, fioli de vo. Ste-
 pan, de li diti depoxiti.

Sigillum communis Ragusii pendens. Origin. membran.
 in c. r. archivio Viennae. Смочен. 126.

CCCXXXII. 1438. 18. septembris. Ragusii.

Stephannus, Bosnae magnus vojevoda, filius fratris vo-
 jevodae Sandalj, fatetur se accepisse suam partem pecuniae
 depositae a magno vojevoda Sandalj.

† Еа нмѣ шѣща и сннѣ и сѣстагоу дѣха аминѣ. мнн
 господннѣ вожевода Гтѣпанъ, мнѣостнѣхъ божнѣхъ великн
 вожевода рѣсага босаньскога и к томѣ, дамоу еа ендѣннѣхъ
 всакомѣ, комѣ се еѣде достоѣти, малѣ нан великѣ, и прѣдѣ
 кога се нзнѣсе сан нашѣхъ запнѣхъ шдѣтворнѣхъ шглѣдѣти, а подѣ
 нашомъ шенчаномъ печатю, како всакоу ннѣхъ постаѣхъ, коѣхъ
 ено постаѣннѣхъ мнѣго пѣчтѣномъ споменѣхъхъ слаѣннѣхъ еиѣшн
 великн вожевода рѣсага босаньскога господннѣхъ Гандаль оѣо. si-
 cuti in CCCXXXI. usque ad шенчаномъ печатю. Finis: а сн
 се шиса на мзаеранон полачн и дѣкорѣхъ госпствѣ мнѣхъ Дѣвров-
 ннѣхъ еа лѣта рошѣствѣ христовѣ на .чѣл. и .н. лѣтоу, на
 .нѣ. днн мѣсца сѣктѣмѣрнѣхъ. а шписа Бѣкманъ Юговнѣхъ
 сѣномъ рѣкомъ по заповѣдн госпдннѣхъ мнѣхъ вожеводе Гтѣпана.
 и поѣсѣлѣсѣомъ печатнѣхъ нашомъ еѣрѣванномъ законнѣкомъ пѣ-
 чатю еиѣшнѣхъ.

A tergo: MCCCCXXXVIII. die XVIII. setembris,

дворскога Павла Латичика, кнеза Рѣжнѣра Днечика, кнеза
 Радотѣ Радосалика Владимѣрика, кнеза Иваниша Хрѣбелано-
 вика, да семѣи всемѣ писанью вѣдѣ сведоци. и ми госпо-
 динѣ воєвода Радосавѣ и ми госпоѣ Тодора и ѣ кнезь Ива-
 нишѣ са изабранѣми властелин госпоцтва ми и брацтва на-
 шѣго, конѣхъ именѣмо згора, ротисмо се и заклесмо на све-
 томѣ евангелю вожьмѣ и на часномѣ и животворещемѣ
 крижѣ господнѣ реченомѣ кнезѣ и властеломѣ и всои шп-
 ки кинѣ града Дѣровника и ниѣхъ штакѣ въ господа бога
 вседрѣжитѣла и въ прѣчистѣ богородицѣ и въ .д. евангели-
 стѣ и въ .вѣ. светѣхъ апѣстоуѣхъ крѣховнѣхъ и въ .тнѣ.
 светниѣхъ штацѣ, иже сѣтъ на Никю, и въ .о. изабраннѣхъ
 кожнѣхъ и въ все свѣте иже шдѣ вѣка богѣ шгоднѣше, да
 шкон згора нашѣ писаннѣ и шѣѣтованнѣ кнезѣ, властеломѣ и
 всои шпкинѣ града Дѣровника и ниѣхъ шстанкѣ и ниѣхъ
 послѣгнѣмѣ, како згора пишѣ, вики викома не има на
 манѣ прити ниѣ ни се кѣ потворити за ниѣднѣ стѣларѣ на
 земли ни за єднога чловѣка волю, ни се шш то коѣ парна
 шчинити: єда ли єсѣмо ми господинѣ воєвода Радосавѣ и
 ми госпоѣ Тодора и ѣ кнезь Иванишѣ и нашѣ натражѣ и
 наши послѣгни шкон згора речѣно, писано и шѣѣтовано по-
 творили реченомѣ кнезѣ, властеломѣ и всои шпкинѣ дѣ-
 ровачкон али на манѣ принесли коѣмѣ хитростью или лако-
 мостью за чѣю волю или за страхъ или за хотѣннѣ єднога
 чловѣка на земли, тада да смо ми господинѣ воєвода Радосавѣ
 и ми госпоѣ Тодора и ѣ кнезь Иванишѣ и нашѣ на-
 тражѣ и наши послѣгни проклѣти богомѣ жнѣнѣмѣ штацѣмѣ
 и синомѣ и дѣхомѣ свѣтѣмѣ и всѣми свѣтѣми шдѣ вѣка богѣ
 шгоднѣшними више именованѣми, и да смо причтѣни к Нюдѣ
 скарнѣцкомѣ, кон прода снѣа кожнѣ Исѣса на распѣтѣ и к
 ошнѣмѣ, кон шпѣѣхъ: пропнѣ, пропни, и к ошнѣмѣ, кон мѣ
 кладѣхъ трѣновѣ вѣнацѣ на главѣ, и да падѣ крѣвь на насѣ
 и на чѣдѣхъ нашихъ, и да смо се шдрекли бога и ангѣла на
 данѣ сѣднѣ и вѣре, кою верѣмо, и да смо поречѣни ѣ гласѣ
 и ѣ почтѣнью и ѣ правдахъ и ѣ законѣхъ мѣгѣ нашими до-
 прѣми и почтѣнѣми и почтѣними шпкиници и потисѣнѣти и
 прогнани, и да се назовѣмо нѣверници вѣздѣ. а ми више
 речѣни властѣли єсѣмо всемѣ више реченомѣ писанью сведоци

402

призваніємъ нашего господина воєводе Радосава и госпоѣ Тодоре, и ротисмо се нашомъ мокью, да бѣде крѣпнѣти и твердити више речени записъ властеломъ дѣржавичини въѣки въѣкома; закѣсмо се въѣки ротами згора реченѣмъ. да хокѣмо енти сеѣда сведоци и правѣ стѣжнѣици всемо згора писаномъ, да е твердо и непоколѣенимо, како смо згора рекли, властеломъ и шпкниѣ дѣржавичини до въѣки въѣкома. а сен се ѣписи въ лѣто рожества христова на .чѣадъ. лѣто, мѣсеца августъ на .дѣ. данѣ. а повѣсѣсмо га печатити нашомъ шенчномъ подѣнскѣмъ печатѣ верованѣ. а ѣписи дѣѣки Иванѣ по заповѣди господина ми Радосава и госпоѣ Тодоре и кнеза Иванѣша. а писи се ѣ славни градѣ Борачѣ.

A tergo: MCCCCXXXVIII. agosto, privilegio de vo. Radossau e de domina Teodora e de Iuanis suo figlolo, confessorno auer tuti li ssoi depoxiti, dentro vna letera de re Tuertcho per testimoniança.

Sigilla olim erant tria pendentia, nunc unum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 127.

CCCXXXV. 1439. augusto mense. Bobovac.

Tvrtko, Bosnae rex, testatur Ivaniš, filium Radosav Pavlović, iusjurandum dedisse legatis Ragusinorum.

Гдѣ господина краля Твѣртка нашѣмъ дравѣмъ прѣителѣмъ, кнезѣ и властеломъ и свои шпкничи почтенѣго града дѣржавичина. властелѣ, аѣо прѣдошѣ к намъ шѣден ѣ нашѣмъ градѣ ѣ Бѣковѣцѣ властелничини ваши, кнезѣ Млѣрокѣ Бѣндикѣ и кнезѣ Климоѣ Гочетникѣ, и ш-ними Лукша Гюрѣвичикѣ и сѣвѣга воєводе Радослава, Радѣи Жиєниничикѣ, за дѣвогѣванѣ мѣгю вами с воєводѣмъ Радослашѣмъ и ш-неговѣмъ домошѣмъ и кнезѣмъ Иванѣшѣмъ, на вѣща за тѣи поставѣ, ка е била ѣ вѣсѣ воєводе Радосава, и шѣо цѣа стѣ понскали шѣ воєводе Радосава, како вама се ѣ шѣи заклѣи и свошѣмъ госпѣгѣмъ и с теми, с кими стѣ еи хѣтели, да еи се такон и кнезѣ Иванѣшѣ заклѣи. аѣо шѣи ваши властелничини дошѣдѣчѣ и с ѣвѣмъ сѣвѣгѣмъ воєводе Радосава с Радѣи ти посаи шправнишѣ шѣден ѣ нашѣмъ градѣ ѣ Бѣковѣцѣ, кне се Иванѣшѣ заклѣи и прѣсѣжѣ, на цѣо га сѣ искали, какѣто ѣи и

воевода Радосавъ и негова госпои Тодора. таи вама листъ
за свидочесъ, да томъ вершуетъ. и богъ васъ вѣселитъ.

Regis Tuertcho testifica per li depoxiti de vo. Iuanis de Radosau Paulouich.

Cod. ragus. fol. 58. b.: MCCCCXXXVIII. agosto.
Copia de letera, che testifica re Turtcho per li depoxiti
e lo sagramento, che fece Iuanis de Radosau Paulouich
per li depoxiti.

CCCXXXVI. 1440. 7. maji. U Novom u Dračevici.

Stephanus, Bosnae magnus vojevoda, et filii Vladisav et Vlatko fatentur se accepisse a Ragusinis omnem pecuniam apud eos depositam praeter XII milia aureorum.

† Еа имѣ шца и сина и свѣтагоу дѣху аминѣ. ми господинѣ воевода Стѣпанѣ, милостию божишѣ велики воевода рѣсага босаньскога и к томѣ а синѣ много почтенога споминѣть славнога господина кнеза Бѣкца и са синовѣми нашіми са кнезомѣ Бладисавомѣ и са кнезомѣ Блаткомѣ даймоу на видѣныѣ svakомѣ маломѣ и великомѣ, комѣ се бѣде достоѣти, или прѣ кога се изнесе сан нашъ записъ штворенъ шгледати, а подѣ нашомѣ висѣкомѣ оенченомѣ печатнию, какомѣ ми више речени господинѣ воевода Стѣпанѣ и ѣа кнезь Бладисавѣ и ѣа кнезь Блаткомѣ посласмоу ѣ слави градѣ Дѣбровникѣ ка многоу почтеномѣ кнезѣ и властеломѣ и свои шпѣникѣ дѣбровачкон почтенога мѣжа господина Радина старца и кнеза Бѣкмана Юговѣа нашіе поклансаре с нашіми листовѣи вѣрованнѣми и с нашіми печатми шенчаними, и даше намѣ господинѣ воеводѣ Стѣпанѣ и минѣ кнезѣ Бладисавѣ и минѣ кнезѣ Блаткѣ, синовомѣ господина воеводе Стѣпана, све поставѣ шдѣ свѣхѣ поклада штатакѣ, що ю бив поставивъ многоу почтеноу споминѣтьѣ родителѣи слави велики воевода господинѣ Гандалѣ, и намѣ по себѣи шставишъ, и ми више писани господинѣ воевода Стѣпанѣ и ѣа кнезь Бладисавѣ и ѣа кнезь Блаткомѣ, синовѣи господина воеводе Стѣпана, по реченихѣ поклансарѣхѣ шдѣ кнеза и властѣи дѣбровачьцихѣ примисмоу све поставѣ, що ю билъ ѣ комѣи дѣбровачки ѣ дѣкатѣхѣ златѣхѣ и ѣ динарѣхѣ дѣбровачьцихѣ и ѣ сребрѣи и ѣ сѣдовѣхѣ златѣхѣ и ѣ сѣдовѣхѣ

•

A tergo: MCCCCXXXX. die VII. maii, privilegio
de voienoda Stepan e de suo figlol Vladissau e Vlatcho,

confessorno auer tuti li depoxiti de voienoda Sandagl,
exçepo li XII. M. d., che gollde (gode?) domina Jella.

Tria sigilla pendentia. Origin. membran. in c. r. ar-
chivio Viennae. Спомен. 128.

CCCXXXVII. 1441. 10. aprilis. Borač.

**Radosav Pavlović, Bosnae vojévoda, Ragusinis pote-
statem facit in sua terra libere negotiandi.**

† Бѣ нмѣ штъцаи сина и свѣтѡга дѣха аминѣ. милостѣю
божѣмъ мни господинѣ воевода Радосавѣ Пѣлѡвѣнѣ длаамѣ
знати всакомѣ, комѣ се доуштон, или прѣт кога се подоела
прити шѣл нашѣ штеорѣнѣ зааписѣ с нашѡмъ вѣѣрованѡмъ
законитѡмъ печатѣю, како много почтѣни кнѣзѣ и властѣи
дѣбровачци послаше к намѣ поклисара плѣмѣнитѡга и по-
чтенѡга властѣинна кнѣза Марѡм Жѣнѣнка, и мни рѣчени
господинѣ воевода Радосавѣ чѣмѣ и много милостѣю и до-
броволю примѣл много почтѣнѣмъ ниѣ посаженѣмъ по више
рѣчиноѣмъ поклисарѣ и властѣинѣмъ по кнѣзѣ Марѡм и такон
ш-ниѣмъ направѣхъ са много почтѣнѣмъ кнѣзоѣмъ и властѣ-
и дѣбровачциѣмъ по шѣнчаю нашнѣхъ прѣвѣнѣхъ и саданиѣхъ
повѣлѣ, да трѣговци госпоцтѣа дѣбровачкоѣмъ имѣю хо-
дити слѡбѡдно по нашѣмъ рѣслагѣ и по нашнѣхъ мѣстѣхъ
бѣза всаакѣ хѣбѣдѣ забѣвѣ, сабаюдѣни и шѣарѡвани нами и
нашнѣмъ слѣгамъ, плакаюкѣ прѣавѣ законитѣ царинѣ аминѣ,
да ниѣ имѣамѡ принѣлѣвати и помагати и шѣ кога морѣ-
мо насѣ и нашѣгъ рѣслага чѣвати и шѣранивати такон, да и
ниѣхъ ш-ниѣхъ благаѣмъ имѣамѡ чѣвати и шѣранивати с на-
шѣмъ рѣслагѣ. писанѣ ва лѣто рѡжства христовѣа .чѣмѣ.,
априлѣ .і. данѣ, 8 Борчѣ. а шписѣ дѣмъ Иванѣ по запо-
вѣди господина ми воеводиѣ Радосавѣ.

**A tergo: 1441 die 18. april, de voienoda Radosau
sauo conduto a li merchadanti.**

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.
Спомен. 129.

CCCXXXVIII. 1441. 26. julii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii testantur Georgium, Serbiae despotem, apud se pecuniam deposuisse.

На име ѡтца и сина и свѣтаго дѹха аминѣ. ми кнезь, властѣлѣ и вса ѡпкинѣ властѣш боголюбиваго града Дѹрокника даємо на видѣнѣ всакомѹ, комѹ се бѹде достоѣсти, или прѣдѣ кога се изнесе сан нашѣ записѣ ѡтворѣнѣ ѡгледати а подѣ нашомѣ закономѣ висѹкомѣ печатю, † како прѣмисмо ѡдѣ много славнаго господина деспота Гюрга, господара срѣпскои землѣи и к томѹ † ниже речено именовано благо. наипрѣво прѣмисмо злата ѹ верѣгахѹ десѣтъ сакѹлѣи: сакѹлѣи .а. верѣгѣ .ѡе., потѣже сто и юднѹ лигрѹ .і. ѹначѣ .д. аѡаге; сакѹлѣи .б. верагѣ ѡсам десѣтъ и седамѣ, потѣже сто и две лигре .г. ѹнче .д. аѡаге; сакѹлѣи .г. верагѣ .ѡд., потѣже сто и юднѹ лигрѹ .н. ѹначѣ .і. аѡага; сакѹлѣи .д. верагѣ .ѡс., потѣже сто и юднѹ лигрѹ .д. ѹначѣ; сакѹлѣи .е. верагѣ .ѡс., потѣже сто и две лигре .б. ѹнче .б. аѡага; сакѹлѣи .с. верагѣ седам десѣтъ и ѡсамѣ и коматникѣ .ли. и плоча юдна и закови .г. и прѣстѣни .г., потѣже сто и юднѹ лигрѹ .б. ѹнче .г. аѡаге; сакѹлѣи .з. верагѣ седамѣ десѣтъ и две, потѣже сто и две лигре .б. аѡага; сакѹлѣи .н. верагѣ педесѣтъ .н., потѣже сто и юднѹ лигрѹ .д. ѹначѣ; сакѹлѣи .д. верагѣ .ѡд., потѣже сто и две лигре .д. аѡаге; сакѹлѣи .і. верагѣ .ѡе., потѣже сто и юднѹ лигрѹ .і. ѹначѣ .г. аѡаге † сѹма златѹ тисѹкю и ѡсам на десѣте лигрѹ .д. ѹначѣ и аѡагѣ .і. и срѣбра гламскаго два сакѹлѣи, ѹ юдномѣ сакѹлаю .е. плоча и неколико зрѣна фѣнна, потѣже две стѣи и три десѣти и юднѹ лигрѹ и седамѣ аѡага; сакѹлѣи дрѹги фѣнна три десѣти и шѣсть лигрѹ .б. ѹнче и плѣка седамѣ десѣтъ .г. лигре .н. ѹначѣ, сѹма ѹ двѣ сакѹлѣи трѣ ста .м. лигрѹ .ли. ѹначѣ и аѡагѣ. а кнѣше речѣна два сакѹлѣи рекоше да ѣ гламско а печакѣна печатю господина деспота. и срѣбра бѣла два дѣсти и дѣветѣ сакѹлѣи: .а. сакѹлѣи сто и трѣ лигре .б. ѹнче; дрѹги сакѹлѣи сто и две лигре .д. ѹначѣ; .г. сакѹлѣи сто и трѣ лигре .н. ѹначѣ; .д. сакѹлѣи сто и юдна лигра .с. ѹначѣ; .е. сакѹлѣи сто и чѣтири лигре; .с. сакѹлѣи сто

и три антри .аі. ѡначь .г. аѣаге; .з. сакѡль сто и две антри .г. ѡнче; .н. сакѡль сто и две антри .е. ѡначь; .д. сакѡль сто и четири антри .д. ѡнче; .і. сакѡль сто и две антри .с. ѡначь; .аі. сакѡль сто и четири антри; .еі. сакѡль сто и две антри .д. ѡначь; .гі. сакѡль сто и трѣ антри .д. ѡначь; .ді. сакѡль сто и четири антри; .еі. сакѡль сто и три антри .д. ѡначь .г. аѣаге; .зі. сакѡль сто и три антри .е. ѡнче; .зі. сакѡль сто и четири антри .з. ѡначь .г. аѣаге; .ні. сакѡль сто и трѣ антри .і. ѡначь; .ді. сакѡль сто и три антри .н. ѡначь .г. аѣаге; .к. сакѡль сто и две антри .с. ѡначь .г. аѣаге; .ка. сакѡль сто и четири антри .д. ѡнче; .ке. сакѡль сто и трѣ антри .е. ѡнче .г. аѣаги; .кг. сакѡль сто и четири антри .е. ѡнче .г. аѣаге; .кд. сакѡль сто и две антри .н. ѡначь .г. аѣаге; .ке. сакѡль сто и трѣ антри .е. ѡначь; .кс. сакѡль сто и две антри .д. ѡнче; .кз. сакѡль сто и трѣ антри .н. ѡначь; .ки. сакѡль сто и трѣ антри .з. ѡначь; .кд. сакѡль сто и трѣ антри .д. ѡнче .г. аѣаге. † сѡма срьбера две тисѡки и девѣтъ цѣтъ и девѣдѣсѣтъ и сѣдамы антри .с. ѡначь .г. аѣаги. и аспрь трѣ дѣсѣти ѡ два сакѡль а шѣи ихъ .к. сакѡль, ѡ всакомъ по три дѣсѣти хнашда аспри; .с. сакѡль, ѡ всакомъ по четири дѣсѣти хнашда аспри; и шѣи .е. сакѡль, ѡ всакомъ по трѣ дѣсѣти и пѣтъ хнашда аспри; и шѣи .е. сакѡль, а ѡ всакомъ по два дѣсѣти и пѣтъ хнашда аспри; два сакѡль, а ѡ всакомъ по два дѣсѣти хнашда аспри † сѡма аспрамы тисѡка тисѡка аспри, кою тѣглѣ .хгѣлг. антри .е. ѡнче .г. аѣаге. и ѡ сѣдовѣхъ златѣхъ шѣсть кѡпѣ с поклопци, тѣглѣ всама на дѣсѣти антарь .с. ѡначь .г. аѣаге; пѣтъ чашѣ, тѣглѣ шѣсть антри .аі. ѡначь .е. аѣага; юдна ромѣнча голѣма, дрѡга мала, потѣжѡ пѣтъ антарь и .н. аѣага; юдна блюда, тѣгли четири антри и .з. аѣага; юданѣ помѣсь, тѣгли четири антри и .д. ѡнче и .е. аѣага; и ковь срьберни дѣвѣтъ кондирни, потѣжѡ дѣвѣдѣсѣтъ антри .е. ѡнче; два шамѣдана голѣма, потѣжѡ два дѣсѣти и четири антри .д. ѡначь; два шандама малы, потѣжѡ четири на дѣсѣти антри .е. ѡнче; и юданѣ свѣщники, потѣжѣ .с. антри .н. ѡначь; .г. вѣкарѣ, потѣжѡ трѣ дѣсѣти и сѣдамы антри и ѡнчѡ; юдна лѣканіѡ, потѣжѣ трѣ дѣсѣти и всама

A tergo: MCCCCXXXX. die VII. maii, privilegio
de voienoda Stepan e de suo figlol Vladissau e Vlatcho,

више реченъ похранъ а по неговон самрѣти, що рече господа
негова господа Бръна, а по ние самрѣти трѣма синовомъ нухъ
на трѣхъ днѣхъ, на-и-мъ заедно ѳзѣти или есакомъ на се, кагда
понице свои днѣ, да мѣ се даа. а постави господинъ деспотъ
Гюргъ на своемъ записѣ, кон ѳ насъ встави, швакиге записъ
своємъ печатомъ и бѣлгомъ, за що тко донесе листъ шдѣ
више реченого господина деспота Гюрга с печатю ш-неговѣмъ
бѣлгомъ, кон положи на своемъ записѣ покладномъ, да мѣ
се дае, що бѣде писавати, а да се шни листъ храни до
разлога покладного, и да ѳ вѣровано, како и записъ шви
вѣлики, ерѣ мѣ такои ѳчинисмо за неговѣ любаѣ и нашѣ,
да що ѳсхоке ѳзимати, да ѳзима по книгахъ, а записъ да не
посила, боѣки се, да не загине на дални пѣть. а сен се пи-
са ва изабранон полаче и вѣкнице боголюблимаго града Дѣ-
бровника въ лѣта рожаства христова на .хлѣма., на .кс. мѣсе-
ца юлѣа, а повѣлѣсмо га печатити нашомъ вѣлкомъ подѣви-
сѣкю пачать. а ѳписи Никша Звѣздики логофѣтъ дѣбровачки
по заповѣди господства дѣбровачкого. божѣ помилѣи га.

† ..... μαρτυρῶν ὑπεγραψα.....
..... ἀποκρισάριοι.....

A tergo: Questa e la scrittura, la qual altre uolte
fo fatta per la signoria de Ragusa al signor despoto Zorzi
per li depositi, che esso signor despoto pose in comun de
Ragusa, et de pin doe expeditorie, vna de despoto Lazaro,
l'altra de Stiepan suo fradello per el resto delli ditti de-
positi, el qual hano receuti.

Sigillum pendens civitatis Ragusii. Origin. membran.
in c. r. archivio Viennae. Спомен. 130.

CCCXXXIX. (1442. februario mense).

Amurat II., Turciae imperator. Privilegia Ragusinis
concessa.

И велики господарь и велики амира султаны Мѣратъ
бѣгъ, синъ много нарочитаго и великаго господа амира сул-
тана Махметъ бѣга, закланам се, тако ми бога, ко-ѣ
створни нѣго и землю, и тако ми великаго пророка Мах-
мета, и тако ми .ѣ. мѣсафи, що вѣрѣсмо ми мѣсроманиѣ,
и тако ми .рkd. пророкъ божѣхъ, и шчѣѣ дѣшѣ и дѣдовѣ

CCCXXXVIII. 1441. 26. julii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii testantur Georgium, Serbiae despotem, apud se pecuniam deposuisse.

Еа имѣ шѣца и сина и свѣтаго дѣха аминѣ. ми кнезь, властѣлѣ и вса шпкнна властѣш воголюбнмаго града ДѢврок-ника даѣмо на видѣнѣ всакомѣ, комѣ се бѣде достопѣти, или прѣдѣ кога се изнесе сани нашѣ записѣ штворѣнѣ шгледаѣти а подѣ нашомѣ закономѣ висѣкомѣ печатю, † како прѣмисмо шдѣ много славнога господина деспота Гюрга, господара срѣпском земли и к томѣ † ниже рѣчено именовано благо. наипрѣво прѣмисмо злата ѡ верѣгахѣ десѣтъ сакѣлѣи: сакѣлѣи .а. верѣгѣ .ѣе., потѣже сто и юднѣ лиѣтрѣ .і. ѡначѣ .д. аѣаге; сакѣлѣи .в. верагѣ шсам десѣтъ и седама, потѣже сто и две лиѣтре .г. ѡнѣче .д. аѣаге; сакѣлѣи .г. верагѣ .ѣд., потѣже сто и юднѣ лиѣтрѣ .н. ѡначѣ .е. аѣага; сакѣлѣи .д. верагѣ .ѣз., потѣже сто и юднѣ лиѣтрѣ .д. ѡначѣ; сакѣлѣи .е. верагѣ .ѣс., потѣже сто и две лиѣтре .в. ѡнѣче .в. аѣага; сакѣлѣи .с. верагѣ седама десѣтъ и шсамѣ и коматникѣ .ли. и плоча юдна и заковѣи .г. и прѣстѣни .г., потѣже сто и юднѣ лиѣтрѣ .в. ѡнѣче .г. аѣаге; сакѣлѣи .з. верагѣ седама десѣтъ и две, потѣже сто и две лиѣтре .в. аѣага; сакѣлѣи .н. верагѣ пѣдесѣтъ .н., потѣже сто и юднѣ лиѣтрѣ .д. ѡначѣ; сакѣлѣи .д. верагѣ .ѣд., потѣже сто и две лиѣтре .д. аѣаге; сакѣлѣи .і. верагѣ .ѣв., потѣже сто и юднѣ лиѣтрѣ .і. ѡначѣ .г. аѣаге † сѣма златѣ тисѣкю и шсам на десѣѣ лиѣтрѣ .д. ѡначѣ и аѣагѣ .і. и срѣбра гламскога два сакѣлѣи, ѡ юдномѣ сакѣлѣю .е. плоча и неколико зрѣна фѣнна, потѣже две стѣи и три десѣѣи и юднѣ лиѣтрѣ и седама аѣага; сакѣлѣи дрѣгѣи фѣнна три десѣѣи и шѣсѣтъ лиѣтрѣ .в. ѡнѣче и плѣнка седама десѣѣтъ .г. лиѣтре .н. ѡначѣ, сѣма ѡ два сакѣлѣи трѣѣ ста .м. лиѣтрѣ .аі. ѡначѣ и аѣагѣ. а више рѣчена два сакѣлѣи рѣкошѣ да ю гламско а печакѣна печатю господина деспота. и срѣбра бѣнѣла два десѣѣи и дѣсѣтъ сакѣлѣи: .а. сакѣлѣи сто и трѣѣ лиѣтре .в. ѡнѣче; дрѣгѣи сакѣлѣи сто и две лиѣтре .д. ѡначѣ; .г. сакѣлѣи сто и трѣѣ лиѣтре .н. ѡначѣ; .д. сакѣлѣи сто и юдна лиѣтра .с. ѡначѣ; .е. сакѣлѣи сто и чѣѣѣѣи лиѣтре; .с. сакѣлѣи сто

и три лнтре .дѣ. ѡначь .г. аѡаге; .з. сакѡль сто и две лнтре .г. ѡнче; .н. сакѡль сто и две лнтре .ѣ. ѡначь; .д. сакѡль сто и четири лнтре .д. ѡнче; .і. сакѡль сто и две лнтре .с. ѡначь; .дѣ. сакѡль сто и четири лнтре; .вѣ. сакѡль сто и две лнтре .д. ѡначь; .гѣ. сакѡль сто и трѣ лнтре .д. ѡначь; .дѣ. сакѡль сто и четири лнтре; .ѣѣ. сакѡль сто и три лнтре .д. ѡначь .г. аѡаге; .зѣ. сакѡль сто и три лнтре .ѣ. ѡнче; .зѣ. сакѡль сто и четири лнтре .з. ѡначь .г. аѡаге; .нѣ. сакѡль сто и трѣ лнтре .і. ѡначь; .дѣ. сакѡль сто и три лнтре .н. ѡначь .г. аѡаге; .к. сакѡль сто и две лнтре .с. ѡначь .г. аѡаге; .ка. сакѡль сто и четири лнтре .д. ѡнче; .ке. сакѡль сто и трѣ лнтре .ѣ. ѡнче .г. аѡаги; .кѣ. сакѡль сто и четири лнтре .ѣ. ѡнче .г. аѡаге; .кд. сакѡль сто и две лнтре .н. ѡначь .г. аѡаге; .ке. сакѡль сто и трѣ лнтре .ѣ. ѡначь; .кс. сакѡль сто и две лнтре .д. ѡнче; .кз. сакѡль сто и трѣ лнтре .н. ѡначь; .кн. сакѡль сто и трѣ лнтре .з. ѡначь; .кд. сакѡль сто и трѣ лнтре .д. ѡнче .г. аѡаге. † сѡма срьбера две тисѡке и дѣветь цать и дѣведѣсѣть и сѣдамы лнтрь .с. ѡначь .г. аѡаги. и аспрь трѣ дѣсѣти ѡ два сакѡль а шдѣ ннхъ .к. сакѡль, ѡ всакомъ по три дѣсѣти хнлмда аспри; .с. сакѡль, ѡ всакомъ по четири дѣсѣти хнлмда аспри; и шшь .ѣ. сакѡль, ѡ всакомъ по трѣ дѣсѣти и пѣть хнлмда аспри; и шшь .ѣ. сакѡль, а ѡ всакомъ по два дѣсѣти и пѣть хнлмда аспри; два сакѡль, а ѡ всакомъ по два дѣсѣти хнлмда аспри † сѡма аспрамы тисѡка тисѡкъ аспри, коѣ тѣглѣ .хгѣлг. лнтрь .ѣ. ѡнче .г. аѡаге. и ѡ сѡдѡвѣхъ златѣхъ шѣсть кѡпѣ с поклопци, тѣглѣ шсамъ на дѣсѣти лнтарѣ .с. ѡначь .г. аѡаге; пѣть чашѣ, тѣглѣ шѣсть лнтрь .дѣ. ѡначь .ѣ. аѡага; юдна ромѣнча голема, дрѡга мала, потѣжѣ пѣть лнтарѣ и .н. аѡага; юдна блюда, тѣгли четири лнтре и .з. аѡага; юданѣ помѣш, тѣгли четири лнтре и .д. ѡнче и .ѣ. аѡага; и коѣ срьберни дѣветь кондѣри, потѣжѣ дѣведѣсѣть лнтрь .ѣ. ѡнче; два шамѣдана голема, потѣжѣ два дѣсѣти и четири лнтре .д. ѡначь; два шандама манѣ, потѣжѣ четири на дѣсѣти лнтрь .ѣ. ѡнче; и юданѣ свѣщникѣ, потѣжѣ .с. лнтрь .н. ѡначь; .г. вѣкарѣ, потѣжѣ трѣ дѣсѣти и сѣдамы лнтрь и ѡнчѣ; юдна лнканѣш, потѣжѣ трѣ дѣсѣти и шсамъ

сака а љубљѣ и наследникъ почтеноуѣга споменѣтъмъ славноуѣга господина княза Павла Раденовика а синовацъ почтеноуѣга споменѣтъмъ славноуѣга господина воеводуѣ Петра, и заа то ма, господинъ воевода Иванишъ, даю на виднѣнѣе есакоуѣмъ чловеѣкѣмъ великоуѣмъ и малоуѣмъ, прѣтъ кога се изнесе сен записаниѣ наше штворено али прѣдъ свѣтланѣмъ господинномъ кралемъ ѡгрѣсцинемъ али прѣдъ царемъ тѣрсцинемъ али прѣдъ крааа босанскоуѣга али иноуѣга бошњинина али прѣдъ господина срѣпскоуѣга али латинскоуѣга а или инѣ врсте чловеѣка, ш, бѣдѣмъ ва великонъ славе ѡ госпоцтѣмъ и ѡ пѣне дрѣжавѣ монѣхъ родитѣлѣ, милостѣю божѣмъ наследникъ княза Павла и воеводуѣ Петра и господина родитѣлѣ ми воеводуѣ Радосава, и не далече шдѣ ниѣхъ пѣшѣтъмъ пачѣ синѣ и синовацъ и љубљѣ више речениѣхъ и наследникъ праави истинни шдѣ ниѣхъ крѣви, повелѣнѣмъ и сѣдомъ божнѣмъ примѣше дрѣжавѣ и рѣсааѣ ѡ рѣке госпоцтѣмъ ми, и сиедѣ ѡ госпоцтѣмъ родитѣлѣ монѣхъ више речениѣхъ, ѡзимлюке и дилеке и даюке и записѣниѣ властѣлѣмъ и саѣгамъ нашнѣмъ како господинъ рѣсашки и воевода рѣсааѣ, стѣжники монѣхъ родитѣлѣ и прародитѣлѣ више речениѣхъ, ш-т-ѣхъ примѣе часть и слава и дари и части велике, тогда приде ва слави двѣмъ госпоцтѣмъ ми ѡ Борѣмъ племенити мѣжъ славноуѣга и боголюбивоуѣга града Дѣбровника, почтени властѣлинъ и поклѣсарѣ Марѣ Живана Гочетика с почтѣнѣми дарми и частми шдѣ реченоуѣга града Дѣбровника, княза и властѣмъ и все шпкѣне дѣбровачки, и ти речени поклѣсарѣ шдѣ насѣ понска и много ѡмилѣно проси за есаке законѣ и слѣбодѣниѣ реченоуѣга града Дѣбровника, коѣ сѣ имали ѡ повелѣнѣхъ и ѡ записѣнѣхъ с нашнѣми родитѣлѣ и прародитѣлѣмъ славениѣмъ господинномъ са князомъ Павломъ, нашнѣмъ дѣдомъ, и са господинномъ воеводомъ Петромъ, стрѣцѣмъ ми, и с ѡшѣцѣмъ родитѣлѣмъ нашнѣмъ, господинномъ воеводомъ Радосавомъ, и с нами, како да еисмо нѣмъ и ми по шѣнчаю речѣнѣмъ госпѣдѣ нашнѣхъ родитѣлѣ и нѣмъ потѣрѣдѣли и ѡстановѣтили крѣпко прѣвѣнѣхъ нашнѣхъ слѣбодѣниѣ и законѣ и повелѣниѣ и записаниѣмъ славноуѣга княза Павла и господина воеводуѣ Петра и родитѣлѣмъ ми, господина воеводуѣ Радосава, и наше. и госпоцтѣмъ ми, сѣншѣвѣше и разѣмѣнѣше ниѣхъ подобѣиѣ и разѣмѣниѣ

и приличне и праве прошніе, и мавше саветъ и цнѣ зговору са ближиками и са изабраніи властели госпоцтва ми, створи милость госпоцтво ми. да є видимо свѣмъ свѣтѣ, како згора реченомъ градѣ Дѣбровникѣ, кнезѣ и властеломѣ и всон шпкинѣ дѣбровачкон по снѣхъ нашихъ листиэхъ и повелѣхъ за нихъ срьдчанство потвердисмо имѣ и установитисмо все и всакошкѣ повеле и записанимъ више реченіе господа, монахъ родителѣ, славношга господина кнеза Павла и славношга господина воеводе Петра и славношга господина воеводе Радосава, и наше, потвердихъ и установитихъ жѣпѣ Конавлѣ и градаѣ Соколь и Бѣталишѣ и Цяпѣтѣ и Шовѣдѣ и сѣ, що Конавлѣ пристон, все са всемъ ѣ вѣнке вѣкѣма нимѣ и нихъ встанкѣ за вѣцишѣ и за племенитѣмъ какѣмъ що є нихъ прѣвош бѣло, како сѣ именѣ ѣ записѣ, кое кнезѣ и властелѣ и вса шпкина дѣбровачка имаю вѣдѣ нашиехъ родителѣ и вѣдѣ мене, господина воеводе Иваниша, и мое братиѣ, кнеза Петра и кнеза Николе, и на все више речено и записанѣмъ, шѣтовано є господинѣ воевода Иванишѣ, милостью божемъ, и са изабраніи властели госпоцтва ми и крацѣмъ нашего и слѣгѣ, кое именѣмо и здола, ротисмо сѣ и заклесмо сѣ, наипрѣво кнезѣ Штошѣ Боровинникѣ, кнезѣ Радосавѣ Бѣшкомирикѣ, кнезѣ Терьднсаѣ Боровинникѣ, кнезѣ Жарко Диничикѣ, кнезѣ Радѣ Радосава Бладимирка, воевода Бѣкашинѣ Зенсалникѣ, кнезѣ Санко Гавчикѣ, кнезѣ Павкѣмѣ Земликѣ, кнезѣ Бѣчухѣ Радосава Бѣшкомирика, кнезѣ Павашѣ Латчикѣ, кнезѣ Рѣжнѣрѣ Днѣчикѣ, кнезѣ Радичѣ Штѣпана Чипчика ротисмо сѣ и заклесмо на светѣмъ євангеліѣмъ божемъ и на часношмъ и животворещѣмъ крѣстѣмъ господинѣ реченіемъ кнезѣ и властеломѣ и всон шпкинѣ владѣщаго града Дѣбровника и нихъ встанкѣ вѣ господа бога вседрѣжителѣ и вѣ прѣчистѣмъ єго богородицѣ и вѣ .д. євангелистѣ и вѣ .вѣ. светѣхъ апѣстошѣмъ вѣрѣхѣмъ и вѣ .тѣмъ. светѣхъ штацѣ, иже сѣшѣ на Никію, и вѣ .б. изабранѣхъ божихъ и вѣ все свѣтѣ иже вѣдѣ вѣка богѣмъ ѣгоднѣше, да швон наше зговѣра писаниѣ и шѣтованиѣ реченоѣ и шѣтованѣмъ кнезѣмъ и властеломѣ и всон шпкинѣ владѣщаго града Дѣбровника и нихъ послѣгнемъ, како згора пише, вѣки вѣкѣма не имаѣ на манѣ прити нимѣ, ни сѣ кѣ потворити за ниѣднѣмъ стѣларѣ

на земли ни за єднога чловека волю ни за страхъ ни за благо ни се ш томъ кон пра учинити. еда ли вѣсмо мині воевода Иванишъ и мои братиѣ, князь Петаръ и князь Никола, и наше нѣтражѣ и наши послѣдни шѣо згора реченно и писанноу и шѣтованноу потворили реченомъ князъ и властеломъ и вѣсон шпкинѣ властеломъ дѣбровачцѣмъ али на манѣ принесли кошмъ хитростѣю али лакомостѣю за чѣю волю али за страхъ али за хотѣние єднога чловека на земли, кон би могау бити, тада да смо мині воевода Иванишъ и мои братиѣ, князь Петаръ и князь Никола, и наше нѣтражѣ и наши послѣдни проклѣти богомъ живѣмъ шѣтцѣмъ и синомъ и свѣтѣмъ дѣхомъ и всеми свѣтѣми шѣдъ века богъ шгоднѣши сви више именованѣми, и да смо причесни к Инюде скаришцкомъ, кон продаа сина божѣи Исѣса на распѣтѣе, и к ошнѣмъ, кон шпѣмъхъ: пропни, пропни, и к ошнѣмъ, кон мѣ кладѣхъ трѣновъ вѣѣнацъ на главѣ, и да смо се шдрекли бога и ангѣла на шмрѣли часъ на смрѣти и на данъ сѣдни и вѣре, кою вѣрѣмо, и да смо поречѣни ш главѣ и ш почтѣнѣю и ш правдахъ и ш законѣхъ нашихъ бѣдѣкнѣхъ до вѣремѣнѣ снѣхъ мѣгъ нашѣмъ добремѣи и почтѣнѣмѣи шпкѣнѣици, и вѣзда да смо поречѣни и потѣсѣшѣти и прогнани. и шѣе на воевода Иванишъ шѣтѣовахъ се и шѣтѣю князъ и властеломъ дѣбровачцѣмъ за мою братѣю за княза Петра и за княза Николѣ, да када бѣдѣшъ дошки на вѣремѣ шѣдъ .дѣ. годѣица, да бѣдѣшъ присѣган, како то и мині, князъ и властеломъ дѣбровачцѣмъ, да бѣдѣшъ шдрѣжати вѣсе, шѣо се шдрѣжи ш семъ зашпишѣ. и си се пиша и сврѣши ва лѣта рѣжастѣа христовѣа на .чѣмѣ. лѣто, мѣсеца сѣктѣмѣриѣмъ .кѣ. данъ ш сѣботѣ, на данъ свѣтого Мѣхѣола на планини на Бѣшкѣ прѣѣма нашѣмъ граадѣ Бродарѣ. а запѣчатѣсмомъ га подѣвисѣкѣ нашѣ законѣтѣ печатѣ. а шпиша дѣмъкъ Иванъ по заповѣди господѣина ми воеводѣ Иваниша и неговѣ братѣе, княза Петра и княза Николѣ. и шѣдъ овѣхѣи више именованѣнѣхъ властѣш. кон сѣ шписани закѣлѣти сѣе, не намирѣи сѣе тѣи князь Бѣчѣхѣна Радѣсава Бѣкомѣриѣа: на негово сѣе мѣсто заклѣ князь Радѣе Цапѣиѣ; и не намирѣи сѣе тѣи князь Радѣе Радѣсава Бладѣмѣриѣа: на негово сѣе мѣсто заклѣ братѣе неговѣ князь Юран.

A tergo: MCCCCXLII. set. XXVIII., privilegio de vo. Iuanis, confermo...

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 133.

CCCXLI. (1442) 6950. 25. novembris. U Gorčaneh.

Helenae, viduae vojvodae Sandalj, testamentum.

Прѣдъ господина княза дѣржавачкога Никше Пѣцики сениемъ виким на пѣоне прѣзвѣанъ дѣховникъ Никандар старецъ иерусалимски и Иованъ калѣгеръ и Добрько Марѣникъ и свакога нѣхъ шсоеа заклесмо врѣхъ тестаментъа почтѣнога споменѣти госпогѣ Еленѣ вѣншаго госпогѣ господина воєводе Сандаля, кон рекоше богомъ и дѣшомъ нѣхъ, да шемъ тестаментъъ вѣстъ вчинила госпогѣ Елла в своемъ добромъ здравѣю пѣотю и в своемъ добромъ сениестѣ, и намъ га прѣдала свономъ рѣшомъ а подѣ свою печать, а хотѣ, да се извѣрши, що се в немъ вдрѣжи, кога тестаментъа вѣстѣ почѣтакъ шведи: ва намѣ штца и сина и свѣтаго дѣха, в свѣтѣю тронѣю аминь. ми госпогѣ Еленѣ, даши свѣто почившаго господина княза Лазарѣа, да ю ва сениденѣ всакомъ, комъ се подова, а прѣдъ кога се сен писанѣ извѣнесѣ шгледати, како по милости божиѣи и сина ми господина воєводе Степана сатворѣ ми милость, и да ми свою рѣчѣ, кади се са мною стамъ в Горчанѣхъ, що годѣ вѣхъ кѣдѣ шдѣчнѣла шд иманѣ моѣго, да мѣ тѣрѣдо и непополненѣмо шд нѣга и нѣгове дичице. садѣ мѣ рѣчѣна госпогѣ Еленѣ чиню рѣчѣ за живота в моѣи добри сениести, в моки, ако ви ми се прѣлѣчила самѣрт, да вѣзѣмѣ господинѣ воєвода Степанѣ шнѣ двѣ свѣти в Никшѣ Тамарѣка, и що ю кѣнтѣшъ златомъ фигурѣанѣ, да ю господинѣ воєводи Степанѣ и прѣглы вѣла и пѣт цѣть дѣкѣть, кон сѣ в Лѣкшѣ Палѣтиновѣка, такон в добѣтѣмъ, како гредѣ; а плащѣ в вѣнсерѣмъ, ако ю милость господина воєводе, да се да госпогѣ Еленѣ воєводинѣ, и шѣе шглавиѣ моѣ с каменѣмъ и са вѣнсерѣмъ и шѣотци вѣлици; и Владисавѣ да се да роменча сѣрѣбѣрна позлакина и прѣстенѣ с очѣмѣ змаѣвѣмъ и моши свѣтѣ, що сѣ прѣ ми; и господинѣ Каталѣнѣ шѣотци мали и лѣтца злата; и Тодорѣ моѣи вѣнѣчице да се да помѣсацъ на плавѣнои тканицѣ и прѣстенѣ, в комъ ю камѣи сафѣинѣ и юданѣ

внучаца; а встали пръстенци и кръгла мала князь Блаткъ; а сребърни сѣди, кон сѣ ѹ комѣни, здеи и лехари, и що є црѣкве светаго Георгіи и нове црѣкве пръсветон богородици да се шдѣчи; а ино да ѹзѣме господиѣ воевода, да м-н-х плати, що бѣде право, да ми се покрѣе црѣква, кою самѣ ѹчинила за мон грѣбѣ; а икона злата, кон є ѹ комѣни, како сам записала с властели, такон и да бѣде сестрѣ ми госпоге Деспине: ако ли би се Деспине самрѣтъ прѣлѣчила, да бѣде тѣзи икона госпоге Єлене воеводине; и що є тисѣща дѣкѣтъ, молю и заклинам господина ми и сина воеводѣ, да м-н-х даа госпоге Єлене, да шна с моємѣ дѣховникѣм поделити за мою дѣшѣ, наипрѣво шд ниѣ да се даа госпоге Деспине .с. дѣкѣтъ, да ми се пою лѣтѣрѣднѣ, и да се раздѣли милостѣнина; и моємѣ грѣбѣ, дге ми се прѣлѣчи леки, да се даа .с. дѣкѣтъ, да ми се пою лѣтѣрѣднѣ и постанно, и да се днѣли милостѣнина; и црѣкве светаго Георгіи ѹ Горѣци дадох шлово кѣпнѣ за .с. дѣкѣтъ, да се покрѣе црѣква: и шѣе да им се даа за манстѣре .л. дѣкат; и шѣи чѣшѣ, кон є сада прѣ мни, кон би се прѣлѣчил на самрѣти моє, да се даѣтъ дѣховникѣ моємѣ старѣцѣ иерозолѣмскомѣ Никандрѣ .н. дѣкѣтъ и калѣгерѣ Юванѣ .м. дѣкѣтъ и Ёкѣсавѣ Тамарѣкѣ .м. дѣкат и попѣ Теодосію .к. дѣкѣтъ и Лѣце .в. дѣкѣтъ и владѣкамѣ Рѣже и синѣ нон .л. дѣкѣтъ и Кѣталѣни, даѣщѣри Никѣлене, .л. дѣкѣтъ, и Дѣвѣрко. ако би се тадан прѣмерило на самрѣти моєи, да мѣ се даа дѣкѣтъ .л.; и коє се згѣде на самрѣти моєи дѣвѣнке, да им се даа прѣнкии, колико се може, з говорѣмѣ, како да се ѹдомѣ; а встала чѣшѣ да се помнѣѣ з договорѣмѣ, колико се ѹвозможе; а що є постаѣено ѹ трѣгѣ ѹ Лѣвра Шѣговѣнка ѹ Барѣ шѣ-с-ѣтъ дѣкѣтъ, тѣзи дѣкѣти да стоє црѣкѣи новон ѹ Горѣци, що самѣ ѹчинила ѣ пръсветон богородице мон грѣбѣ, и по мѣни и да има црѣква добѣи шѣ тѣхѣи дѣкѣтъ, чѣи се кѣ шкрѣмѣити; и виногради, кон сѣ ѹ Гѣксѣхѣ. що самѣ кѣпила, и с црѣкѣшѣмѣ светаго Георгіи заѣменила и ѹтакѣмила, виногради и нѣеи и масѣниѣ ѹ Барѣ и солѣла. тои да ми господиѣ воевода потѣврѣди црѣкѣи рѣченѣи, а по моєи самрѣти да бѣде томѣи кѣиторѣ и шкрѣмѣитѣлѣ мон ѹнѣка госпоги Єлене воеводини и ниѣ князь Бладѣсавѣ, на

ен ннхъ госпощтво нли чини нно, шни ш поп(е)чєнїє да нмѣтъ,
 и на мою самрѣти ако се ен кон сѣди шерки трѣбѣни, да
 взѣмѣ госпога Елена и Бладисавъ, и що им се сѣднѣ юд ннхъ,
 да постаѣ ѿ цркви новѣ, на ннхъ рассѣдѣнїє да бѣде, цю
 ен кон недостаткѣ цркви, а шни тѣмѣ напраѣ; а що ен
 кою покѣкѣ бѣло нли кнѣге нли що любо ннш, да ѣв прѣдѣни
 шѣде цркви, гдѣ цю прѣстон; а цю ми си рѣкаѣ Юриш по
 старцѣ. Раднѣ ѿ свѣто трѣнцѣ цркви корчанска, цю ѣв
 госпощтѣ ен дѣти, цю ли комѣ ннѣмѣ, да пишѣ и шѣн-
 менѣ, да шѣо, цю ми мон самисѣо прѣнесѣ, кога мѣде се
 и прѣчнѣтѣ богородицѣ ѿ ннѣ ннхъ, и ѣписѣхъ са рѣкѣюмѣ
 дѣховннѣмѣ ми шѣца старца Никандра юрѣзалимѣца, цю ѣв
 енѣти госпощтѣ ти нннѣмѣ твоѣмѣ и дѣшѣ нашѣмѣ, а ѣдѣнѣмѣ
 юд ѣсѣ дожѣи и твоѣ, и ѿ твоѣю кѣкѣю прѣхѣоди и на сѣбѣнѣмѣ
 дѣшѣи нашѣмѣ; да заканнѣмѣ тѣбѣ, господамѣи и снѣмѣи ѣсѣ
 грѣха коѣводѣ Стѣпѣна, ѣа свѣтѣю трѣнцѣ ѣднѣносѣщѣю и
 нѣраздѣлнѣмѣю и ѣа страшѣн сѣдѣ ѣвторѣго прѣшѣстѣннѣ
 снѣа божѣи, гдѣа прѣдѣтѣ ѣзѣдѣти коѣмѣждѣ по дѣшѣмѣи ѣсѣ,
 такождѣ и мою ѣнѣмѣ, говорѣю Елена, заканнѣмѣ, канѣ шѣоѣ
 мою писанѣи нѣ потѣорѣти и-и-хъ пакѣи на манѣи прѣнѣстѣи,
 нѣ ѣсѣ да ѣрѣшѣнѣи и нѣспѣлѣннѣи ѣа жѣнѣотѣи нашѣго и по
 самрѣти нашѣмѣ; и шѣѣ: ацѣ ен кон недостатѣци нашѣи
 бѣли, цю ен подѣбѣло, поѣкнѣтѣ шѣ насѣи и нашѣмѣ дѣшѣмѣ; да
 ен сѣоѣмѣ благомѣ поѣоѣтѣи и нѣсп(л)ѣннѣи шѣ насѣи и шѣ нашѣмѣ
 дѣшѣи, трѣ ми самрѣтѣи и жѣнѣотѣ ѿ ѣашѣи рѣкѣи прѣлѣгѣтѣи и
 прѣдѣи коѣомѣ. писѣ се снѣи писанѣи ѣлѣтѣ „ѣѣѣѣ“, а до-
 жѣстѣа хрѣстѣоѣа „ѣѣѣѣ“. лѣто, мѣсѣца нѣѣмѣрѣи „ѣѣѣѣ“
 дѣнѣ ѿ Горѣнѣнѣхъ.

.....sub die VIII. aprilis 1443 apparent restituti dñcati
 aurei mille. alias depositati per dictam dominam Jelam in
 commune Ragusii et etiam vna inchoreta auro ornata cum
 perlis et margaritis alias depositata in commune Ragusii et
 missa per dictam dominam Jelam domine Despine sue sorori
 in suo testamento.

Ex apographo originalis, quod est apud tribunal Ra-
 gusii: Ad annos 1437—1445. fol. 151. h. Nobiscum com-
 municavit J. Kukuljević.

CCCXLII. 1442. 10. decembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii Theodorae, conjugi Radosavi Pavlović, promittunt se eam in urbem suam recepturos et depositum accepturos esse et servaturos.

Ѓ вѣдомо(щина) снло..... свѣтаго дѣха, боже славени въ трѣонцѣ, въ штцн же рекѣ и сина и въ свѣтнмъ дѣси, прѣсвѣтѣи трѣце, слава тебе, иже въ нмѣ твою вѣсе вѣршимо и тобою ѡздрѣжимо и правнмо мнсто штачастены нашего, воголюбнми и нмѣ намъ даровани градь Дѣвереникъ, ш свѣмъ прѣсвѣтѣи трѣонцѣ славецѣ ми князь, властелѣ и вса шпкина воголюбнмаго града Дѣвереника даемо видѣнїе всакомѣ чловеку маломѣ и великомѣ, тко видн сан нашъ листъ отворѣнъ а с нашумъ верованшумъ законшумъ вѣнѣкшумъ печатю, да прѣмисмо и шчинисмо еси вѣнѣмъ князь, властелѣ и вса шпкина града Дѣвереника доброволно и свѣсрѣдно правемъ и сръчанемъ хотѣнїемъ прѣмисмо ми князь, властелѣ и вса шпкина дѣверѣичка швѣмъ швѣтшумъ, како ѡ семѣ записѣ доле ниже пише, швѣтовасмо много почтенон госпोगѣ Тодорѣ, вѣншон госпогѣ много почтеного и гласитого споминѣти господниа Радосава Пѣвеловника, вѣншаго великаго вондѣ кралиѣства вѣсанскога; госпѣа Тодора, вѣндѣке и на дѣпо разѣмышляюке, грѣ ѡ семѣ жити разѣлике и ненаднѣ тѣшюке ягагаю се, много ѡмилѣно и доброволно проси шдѣ насъ шдѣ княза и властїо и вси шпкине дѣверѣичке швѣ нашъ веровани и непорѣчени швѣтѣ ми князь, властелѣ и вса шпкина града Дѣверѣеника много милостнво и свѣсрѣдо прѣмисмо и ѡфано тїемъ швѣтшумъ, и такон швѣтовасмо много почтенон госпогѣ Тодорѣ: ако ен се згодила ннѣкомѣ тѣшюкомѣ ѡ градахъ и ѡ рѣсахъ, цѣа вогъ не дан, госпогѣ Тодорѣ коїемъ годѣ ѡзѣрокшумъ шдѣ коїе годѣ стране кономъ ли годѣ стварью, да догѣ госпѣа Тодора ѡ нашѣ градь Дѣверѣеникъ, да ми князь, властелѣ и вса шпкина дѣверѣичка нмамо ѡ нашѣ градь ѡфано прѣмїти и свѣсрѣдо сабаюстн ода свѣке тѣшюке, кош е-н-м се згодила, и шдѣ коїе вѣнсмѣ ми моган и всакшумъ почтеномѣ и подобншумъ помоку помоки; нада ли ен се згодило, шпѣтѣ изъ нашего града Дѣверѣеника поки, прѣстаѣше, ко-

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
84

Cod. ragus. fol. 107. b.: MCCCCXLIII. die X. decembris, privilegio per la signoria de Raguxi a dona Todor de Radoszu Paulonich.

CCCXLIII. 1442. 10. decembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii filiis Radosavi Pavlović, vojvodae Ivaniš et comitibus Petro et Nicolao quaedam jura concedunt.

Вельмошна сило прѣсвѣтаго дѣха, славыми коже въ трънци, штици же рекѣ и сина и въ свѣтлѣмъ дѣхѣ, прѣсвѣтаго трънци, слава тѣбѣ, нже еа имѣ твою есе врьшимо и товою вьдръжимо и правимо мисто штачастины нашего, боголюбими и нимѣ намѣ даровани градѣ Дѣеровникѣ, ш свемѣ прѣсвѣтѣ трънци славыце азѣ ми князь, властели и вса шпкниа града Дѣеровника дамо вьднети всаномѣ чловеку живомѣ на земахъ, прѣѣдѣ коюга годѣ господара воли кою годѣ врьстѣ чловека швѣ нашѣ штворѣнѣ листѣ с нашомѣ печатю вьрованомѣ законитомѣ прѣдѣ, и тѣмъ годѣ швѣ нашѣ швѣтѣ чѣю, како господниа вонда Иванниа и княза Петѣръ и княза Никола . синовѣ, много почтѣнога споминѣтѣ славнога господина Радосава Павловича, кнѣзѣа великаго вонда кралѣвства вьсанскога, дослаше к намѣ въ славыи градѣ Дѣеровникѣ ка много почтѣномѣ кнѣзѣ и властѣломѣ и свои шпкниа града Дѣеровника своѣ покансарѣ а на имѣ почтѣнѣ мѣжи княза Рѣжѣра Дивчикѣ и свога нѣканина Ивана дивка еа много почтѣнѣми и свѣсрѣчанѣми вьснѣдами на потерѣгѣнѣ почтѣнога и вѣфаного мира и свѣсрѣчанѣ и почтѣнѣ прѣшани; и ми князь, властели и вса шпкниа боголюбимаго града Дѣеровника люжимо, санишасмо и всѣсрѣдно прѣшасмо много почтѣнѣ вьснѣдѣ речѣмѣхъ господина вонда Иванниа и княза Петѣра и княза Никола по речѣмѣхъ покансарѣмѣхъ, и смисливѣ и смотрѣвѣ старѣ ливѣвѣ и вѣ свѣмѣ слатѣмѣ и много почтѣнѣ прѣмизанѣ, кою есѣмѣ свако вѣрѣме имѣмо к намѣ и почтѣнѣми дѣлаи и сѣ творѣмѣ поназовалѣ славно споминѣтѣ господина кнѣза Павла Раденовѣки к намѣ и к нашѣмѣ тѣровѣнѣмѣ и ка свѣкомѣ нашѣмѣ, такожде почтѣно споминѣтѣ господина вонда Петѣра, такожде славыи и много почтѣно споминѣтѣ господина вонда Радосава и нѣга синовѣ го-

ен ни хъ госпоцтво нли чини нно, шни ш поп(с)чениу да нмѣтъ,
 и на мою самрѣти ако се бѣ кон сѣди шеркии брѣвни, да
 вѣлме господа Елена и Владислава, и що им се сѣди нѣд ни хъ,
 да постае ѿ цркви новѣ, на ни хъ расѣждѣи да вѣде, що
 ен кон недостатѣкъ цркви, а шни тѣмъ направо; а що ен
 кою покѣи емо нли книги нли що любо ни ш, да ѣ прѣлѣти
 шѣде цркви, гдѣ що прѣстон; а що ми си рѣкалѣ. Емо по
 старѣцѣ Радниѣ ѿ свѣто трѣни цркви корчанско, що нѣ
 госпостѣ ен дати, що ли комѣ инѣмѣ, да пишѣ и шѣн-
 меню, да шѣо, що ми мон самнемо прѣнесѣ, кога моде се
 и прѣчистѣ богородицѣ ѿ нмѣ ни хъ, и ѿписѣх са рѣкѣмъ
 дѣховниго ми шѣца старца Никандра юрѣзалима, що ѣ
 ен ти госпостѣ ти инѣмъ твоѣмъ и дѣшѣ нашѣмъ, а ѣдѣнѣ
 ѣдѣе божию и твою, и ѿ твою кѣю прѣходи и на слѣженѣ
 дѣшѣ нашѣмъ; да заканнама тѣбѣ, господамъ и сина ми вѣзѣ
 грѣха ководе ѿ Стевана, ѣа свѣтѣю трѣнѣ ѣдѣнѣшѣю и
 неразѣдѣнѣю и ѣа страши сѣдѣ ѣдѣторѣго пришѣстѣни
 сина божи, ѣгда прѣдѣтѣ вѣзѣдати комѣде по дѣшѣмъ ѣго,
 такожде и мою шѣнѣ, говорю Елена, заканнама, каю шѣе
 мою писаниѣ и потеорѣти м-н-хъ пакѣ на манѣ прѣнести,
 нѣ ѣсѣ да вѣршѣти и испѣлѣнѣти за жѣнѣстѣ нашѣго и по
 самрѣти нашѣмъ; и шѣе: аще ен кон недостатѣци нашѣ
 емо, що ен подобѣло, пошѣкѣти ш насѣ и нашѣмъ дѣшѣ, да
 ен своѣмъ благомъ поводе и испѣлѣнѣти ш насѣ и ш нашѣмъ
 дѣшѣ, тѣмъ ми самрѣтѣ и жѣнѣотѣ ѿ ѣашѣ рѣкѣ прѣлагѣмо и
 прѣдѣ когомъ писѣ се си писаниѣ въ лѣтѣ 7431, а ро-
 жѣства хрѣстока 7431. лѣто, мѣсѣца ноябра 11. нѣ.
 данѣ ѿ Горчанѣхъ.

..... sub die VIII. aprilis 1443 apparent reatituti dūcati
 aurei mille alias depositati per dictam dominam Jelam in
 commune Ragusii et etiam vna inchoreta auro ornata cum
 perlis et margaritis alias depositata in commune Ragusii et
 missa per dictam dominam Jelam domine Despinae sue sorori
 in suo testamento.

Ex apographo originalis, quod est apud tribunal Ra-
 gusii: Ad annos 1437—1445. fol. 151. b. Nobiscum com-
 municavit J. Kukuljević.

стале и еса шпкина града Дѣверѣнникъ шевтовасмо господинѣ вондѣ Иваннишѣ и кнезѣ Петрѣ и кнезѣ Николе, ако би се по кшмѣ вѣрѣменѣ када згодило, терѣ се нашла на морѣ господинѣ вондѣ Иваннишѣ или кнезѣ Петрѣ или кнезѣ Никола ко(н)мѣ годѣ ѡзѣрокшмѣ, да ихѣ нмамо ѡзети ѡ нашехѣ дрѣвехѣ, дгне ми можемо, на нашѣ спензѣ и трѣакеніе и прѣвести к себѣ ѡ Дѣверѣнникѣ и не да (ти ихѣ) никомѣ нихѣ непрѣвѣтелю ни за едно благо ни за страхѣ, какото се и ѡ прѣвѣхѣ нашехѣ записехѣ ѡдрѣжи пачѣ за нѣ стати на св(а-кога) господара дворѣ кралевѣ и кмети ѡгарѣсцехѣ и сами со(воу) и поклансари нашеми како за кога годѣ насѣ. и шцѣ ми кнезѣ, властеле и еса шпкина дѣверовачка да(смо) и потвѣрдисмо господинѣ вондѣ Иваннишѣ и кнезѣ Петрѣ и кнезѣ Николе полачѣ, кою ю била дана господинѣ воедѣ Радославѣ ..... родителю, нимѣ и нихѣ штанкѣ и натрашкѣ да ни гдарѣ на манѣ не може прѣти ни се изѣ нихѣ рѣкѣ изети ни за еданѣ ..... сеган свѣта вѣки вѣкома: ако ли би хотѣно господинѣ вондѣ Иваннишѣ и кнезѣ Петрѣ и кнезѣ Никола и нихѣ натрѣжакѣ шевѣ реченѣ полачѣ (комѣ) дѣверѣчаннинѣ прѣдати, даровати, заложити, да сѣ воли ..... забранино никомѣрѣ дѣверѣчаннинѣ, како се ѡ прѣднихѣ ..... ѡдрѣжи. и шцѣ ми кнезѣ, властеле и еса шпкина дѣверовачка потвѣрдисмо нмѣ давати .Ѣ. сатѣ перѣпери господинѣ вондѣ Иваннишѣ и .... натрѣшникѣ правомѣ и почтеномѣ нихѣ срѣтца да даємо на свако годящѣ .Ѣ. сатѣ перѣпери динари дѣверовачцехѣ вѣки вѣк..., да шевѣ речени динари (ни гдарѣ) не нмаю на манѣ донти ни се изѣ нихѣ рѣкѣ изети ни за еданѣ (ѡзрокѣ) сеган свѣста, како се ѡдрѣжи ѡ прѣвѣхѣ записехѣ, кою нмаю (шѣ госпостра) нашега. а тои да дамо за дохѣодакѣ конавласки шѣ полѣ жѣпи, ѡбода и Цаптата. ако ли би се, шѣ вогѣ не дан, када кою ратѣ згодила с кою годѣ стране шѣ коюга годѣ господина, за коинко би када ратѣ трѣ(пила), да за тоинкон вѣрѣме не нмамо давати шнен .Ѣ. сатѣ перѣ(пери): коинко кратѣ ли би ратѣ прѣсташала, да нмамо давати и плакати, како се више пише, вѣки вѣкома реченомѣ господинѣ Иваннишѣ и кнезѣ Петрѣ и кнезѣ Николе и нихѣ натрѣшникѣ, како се ѡ прѣвѣхѣ записехѣ ѡдрѣжи. и шцѣ шевтовасмо. ми кнезѣ и властеле и еса шпкина града

Дѣдованика реченомъ господинѣ вондѣ Иванишѣ и князѣ Петрѣ и князѣ Николе и ниѣхъ натрашкѣ, када хотѣтъ бѣдѣ поставити ѣ нашѣмъ комѣнѣ ѣ ко годѣ вѣѣмѣ до .І. тисѣкѣ дѣкѣхъ зааѣхъ, да нмамо ми князѣ, властѣи и еса шпкина дѣбровачка ѣ нашѣ комѣнѣ прѣити, и да нмѣ нмамо давати шдѣ швѣхъ реченѣхъ дѣкѣхъ на есако годищѣ .І. по кинтенарѣ, докле годѣ бѣдѣ дрѣжати ѣ нашѣмъ комѣнѣ, како се ѣдрѣжи ѣ прѣвѣхъ записѣхъ и повѣаѣхъ, коѣ нмаю шдѣ нашего господства, када годѣ бѣдѣ ѣ нашѣмъ комѣнѣ такови дѣкѣхъ на тѣмъ плакѣ, кон еи стошли волини ѣзимати и шпѣтъ ставити ко-н-мѣ годи днѣлѣ шдѣ ниѣхъ есе на ниѣхъ волю шдѣ тѣхъ реченѣхъ дѣкѣхъ господинѣ вондѣ Иванишѣ и князѣ Петрѣ и князѣ Никола и ниѣхъ натрѣжѣ; и када еи хотѣли ѣзимати, да намѣ дадѣ знати прѣ тога на .Е. мѣсѣца. и ми князѣ, властѣи и еса шпкина града Дѣброваника шѣстовасмо господинѣ вондѣ Иванишѣ и князѣ Петрѣ и князѣ Николе и ниѣхъ натрѣшкѣ за днѣлѣ конавласкѣ, коѣ нмѣ дасмо и даровасмо вѣѣка вѣѣка, .Д. днѣлѣ зѣмляѣ и три чѣсти пѣтога днѣла, и да ѣ волини господинѣ вондѣ Иванишѣ и князѣ Петрѣ и князѣ Никола и ниѣхъ натрѣжѣхъ вѣзда продати и дарѣвати комѣ нмѣ годѣ дѣбровчанинѣ шѣмъ днѣлѣ зѣмляѣ, коѣ нмѣ дасмо ѣ Конавлахѣ, какото се ѣдрѣжи ѣ прѣвѣхъ записѣхъ, коѣ нмаю шдѣ нашего господства. и ако ли еи тѣко намѣ князѣ и властѣишѣмъ и шпкини дѣбровачкон невѣрѣ нам кѣварѣ ѣчинно, да господинѣ вондѣ Иванишѣ и князѣ Петрѣ и князѣ Никола да га тѣраю, какото и ми, да га не дрѣже ѣ своемѣ рѣсагѣ. и на шѣо на есе ѣишѣ писано, речено и шѣстовано нами, князѣшѣмъ, властѣи и есѣшѣ шпкинишѣмъ волюѣемѣмо прада Дѣброваника, князѣ дѣбровачки Матѣко Градѣи и са изѣбранѣми властѣи еиѣкѣ нашего наипрѣво Марѣинѣ Растѣи, Марѣтоло Бѣнѣѣлиѣ, Андѣри Цѣгѣлиѣ, Томѣко Сорѣгочѣвиѣ, Жѣѣѣ Гочѣтиѣ, Марѣѣнѣ Жѣнѣвиѣ, Стѣпѣко Жамановѣиѣ, Жонѣко Каанѣвиѣиѣ, Нѣкѣша Мѣнѣчѣтиѣ, Бѣлахѣша Грѣѣѣтиѣ, Мѣѣѣ Бѣѣѣнѣиѣиѣ, Жѣвѣанѣ Гочѣтиѣ, Нѣкѣша Пѣѣиѣиѣ, Марѣтоло Жамановѣиѣ, Бѣтѣко Растѣи, Жонѣко Бѣѣиѣиѣ, Пѣрѣѣ Бѣѣиѣиѣ, Марѣѣнѣ Раѣѣанѣловѣиѣ, Жонѣко Црѣѣвиѣиѣ Жѣѣѣ Цѣгѣлиѣиѣ, Жѣѣѣ Каѣѣѣѣиѣиѣ, Шѣѣѣ Тамарѣиѣиѣ, Бѣнѣко Гѣнѣѣѣлиѣиѣ, Марѣѣнѣ Растѣи.

Никша Кавожникъ, Жупанъ Бѣникъ, Живанъ Мѣнчетникъ, Паокъ Пѣцикъ, Яндрѣшко Бобалевникъ, Даминъ Мѣнчетникъ, Димко Грѣбестникъ, Марокъ Живановникъ, Никша... Кавожникъ, Никша Божеликъ, Жонко Градникъ, Марокъ мл. Бѣникъ, Даминъ Горьгочевникъ, Шкобъ Горьгочевникъ, Паскъ Горьгочевникъ, Никша Семковникъ, Жижмѣда Жѣневникъ и тѣсно се и заклѣсмо на свѣтомъ евангелю божіемъ и на члвчнмъ и животворещемъ крѣжѣ господнѣ реченомъ господнѣ вондѣ Иванншѣ и князѣ Петрѣ и князѣ Николѣ и нѣхъ натрѣшкѣ въ господина бога всѣдрѣжителѣ и въ прѣчистѣ его въ городницѣ и въ .д. евангелнстѣ и въ .ві. свѣтѣхъ врѣховнѣхъ апостолѣхъ и въ .о. изабранѣхъ божіеихъ и въ свѣ свѣтѣ нѣже шдѣ въка богѣ угодившемъ, да шкон згора наше писаніе и шбетованіе речено и учинено господнѣ вондѣ Иванншѣ и неговѣ братіе князѣ Петрѣ и князѣ Николѣ и нѣхъ встанкѣхъ и племенѣхъ, како кръвь подаю, како згора пише, въкн въкома нѣ има на манѣ прѣтн ни се потѣрѣть за нѣднѣ стварѣ на землѣ ни за кога чловека волю ни за страхъ ни за благо ни се штонкомъ парнѣхъ учинити. еда ли висмо ми князѣ, властелѣ и вса шпкинѣ дѣбровачкѣ шкон згора речено и шбетовано потвѣрнѣхъ реченомъ господнѣ вондѣ Иванншѣ и князѣ Петрѣ и князѣ Николѣ или на манѣ прѣнесли комъ хитростію или лѣкомостію за чиню волю или за страхъ или за хотѣніе нѣдного чловека на землѣ, тада да смо ми князѣ, властелѣ и вса шпкинѣ града дѣбровника проклѣти богомъ живѣмъ штцѣмъ, снѣмъ и свѣтѣмъ дѣхомъ и свѣмн свѣтъмн шдѣ въка богѣ угодившимн више именованиямн, и да смо прѣчтѣни к Юдѣ старѣотцѣкомъ, кон прода сина божіа на распѣтіе, и к онѣмъ, кон шпшѣхъ: пропни, пропни, и к онѣмъ, кон мѣ кладѣхъ трѣновѣ вѣнацѣ на главѣ, да падѣ кръвь на нѣхъ и на чедѣхъ нѣхъ, и да смо (се) шдрѣкли бога и ангѣла на данѣ сѣднѣ и вѣрѣ, кою кѣрѣємо, и да смо порѣчени ш гласѣхъ и ш почтѣнію и ш правдѣхъ и ш законѣхъ нашихъ бѣдѣхъ до врѣмени сѣхъ мѣію всакѣмн добѣтѣмн и почтѣніемн и гласнѣмн граднѣмн и шпкинѣмн. и сѣн записаніе изъврѣши се въ лѣто рожастѣа хрѣстова на .чѣмѣ. лѣтъ, на .і. дѣкенѣбра. писано въ изавѣранѣхъ полатѣхъ и вѣкннцѣхъ боголюбімаго града дѣбровника. и за вѣкю тѣрѣгавѣхъ сѣган записѣ повѣлѣсмо га подѣвнѣскѣ нашѣ

ДѢРЬВЕННИКА реченомъ господинѣ вондѣ Иваннишѣ и князѣ Петрѣ и князѣ Никола и ниѣхъ натрашкѣ, кагда хотѣтъ бѣдѣ поставити ѣ нашимъ комѣнѣ ѣ ко годѣ вѣрѣмѣ до .І. тисѣкѣ дѣкѣхъ зааѣхѣ, да нмамо ми князѣ, властелѣ и всѣ шпкина дѣбровачка ѣ нашѣ комѣнѣ прѣити, и да нмѣ нмамо давати шдѣ швѣхъ реченѣхъ дѣкѣхъ на свако годишѣ .І. по кентенарѣ, докле годѣ бѣдѣ дѣржати ѣ нашимъ комѣнѣ, како се ѣдрѣжи ѣ прѣвѣхъ записѣхъ и повѣлѣхъ, коѣ нмаю шдѣ нашего госпостѣа, кагда годѣ бѣдѣ ѣ нашимъ комѣнѣ такови дѣкѣхъ на тѣи плакѣ, кон би стоимѣ волни ѣзмати и шпѣтъ ставити ко-н-мѣ годѣ днѣлѣ шдѣ ниѣхъ всѣ на ниѣхъ волю шдѣ тѣхъ реченѣхъ дѣкѣхъ господинѣ вондѣ Иваннишѣ и князѣ Петрѣ и князѣ Никола и ниѣхъ натрѣжѣ; и кагда би хотѣли ѣзмати, да намѣ дадѣ знати прѣ того на .Е. мнѣца. и ми князѣ, властелѣ и всѣ шпкина града ДѢРЬВЕННИКА шѣстовасмо господинѣ вондѣ Иваннишѣ и князѣ Петрѣ и князѣ Никола и ниѣхъ натрѣшкѣ за днѣлѣ конаваскѣ, коѣ нмѣ дасмо и даровасмо вѣка вѣка, .Д. днѣлѣ земаѣ и три чѣсти пѣтога дила, и да ѣ волни господинѣ вондѣ Иваннишѣ и князѣ Петрѣ и князѣ Никола и ниѣхъ натрѣжѣхъ вѣзда продати и дарѣвати комѣ нмѣ годѣ дѣбровчанинѣ шѣи днѣлѣ земаѣ, коѣ нмѣ дасмо ѣ Конавлахѣ, какото се ѣдрѣжи ѣ прѣвѣхъ записѣхъ, коѣ нмаю шдѣ нашего госпостѣа. и ако ли би тѣко намѣ князѣ и властѣлѣмѣ и шпкини дѣбровачкон нѣверѣ нам кѣарѣ ѣчинно, да господинѣ вондѣ Иваннишѣ и князѣ Петрѣ и князѣ Никола да га тѣраю, какото и ми, да га не дѣрже ѣ своемѣ рѣсѣгѣ. и на шѣо на свѣишѣ писано, речено и шѣстовано нами, князѣмѣ, властѣли и всѣмѣ шпкинымѣ воголюемѣмаго града ДѢРЬВЕННИКА, князѣ дѣбровачки Матко Градникѣ и са изѣбранѣми властѣли еникѣ нашего наипрѣво Маринѣ Растикѣ, Марѣтоло Бѣнѣланкѣ, Андѣрѣ Цигѣланкѣ, Томко Сорѣгочѣвникѣ, Жѣхѣ Гочѣтникѣ, Марѣнѣ Жѣнѣвникѣ, Стѣпко Жамановникѣ, Жонко Калѣкѣвникѣ, Никша Мѣнѣчѣтникѣ, Блахѣшѣ Грѣбѣтникѣ, Мѣхѣ Бѣчинчикѣ, Живанѣ Гочѣтникѣ, Никша Пѣцникѣ, Марѣтоло Жамановникѣ, Бѣтко Растикѣ, Жонко Бѣвникѣ, Пѣркѣ Бѣвникѣ, Марѣнѣ Раѣфанловикѣ, Жонко Црѣвникѣ Живко Цигѣланкѣ, Жѣхѣ Калѣвѣжѣнѣкѣ, Шкобѣ Тамарѣнѣкѣ, Бѣнко Гѣндѣланкѣ, Марѣнѣ Растикѣ.

A tergo: MCCCCXLIII. die 1. aprilis, privilegio, como voiquoda Stepan e domina Jelena sua mogle e conte Vladisau confesorno auer receuendo li depoxiti tuti de li duchati de domina Jella e de le arçentiere.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 134.

CCCXLV. 1443. 22. junii. Sutiska.

Stephanus Tvrtko Tvrtković, Bosnae rex, duos viros mittit, qui depositam apud Ragusinos pecuniam poscant.

† Милостню божишмъ ми господинъ Цѣфанъ Терѣтко Терѣтковиѣ, краљъ босаньски и к томъ, нашимъ дразнымъ и сръчанымъ приѣтелиемъ, князъ и властеломъ и всен шпѣнии почтенюга града Дѣровника. наши драги приѣтелие, ви до-
вро знате за тан посаи и за тон сребро, кое самъ ѱ васъ по-
ставилъ ѱ постави по сльзи нашимъ, по князъ Юрю Ратко-
виѣ, па ви знате по томъ тоган, с конемъ посоломъ досилахъ
до васъ сльзи и коморьника нашего, княза Рестоѣ, и како ѱ
наредилъ с вами за енангъ, и кою печать имате на томен
закисъ, и кон вамъ ѱ мон прѣстенакъ казавъ: да што самъ
на шнан ѱвѣтъ, кон сте шидан съ Рестоѣмъ наредили, послаи
к вамъ нашего прокоратѣра, княза Мароѣ Растнѣа, и негова
сина Мнхоча с тимниѣ нашимъ штеоренимъ анстомъ подъ
нашомъ вированомъ печатью и с тимниѣ енангомъ, тѣи по-
ставѣ, тон сребро, все липо кѣпни нан еѣде на двѣкатихъ
проминивъ, тѣи поставѣ нашѣ все кѣпни приданѣ князъ
Марою Растнѣа и негова сина Мнхочѣ; а када има тон при-
дастѣ, сѣрьхъ тоган да тан записъ, кон имате, разадретѣ,
за що вѣѣ ѱ-потрѣбе нне. и за вѣѣ вированѣ ѣа динѣ го-
сподина краля Терѣтка Радивон Хрѣстинѣа написахъ тан
анстѣ своимъ рѣкомъ по заповѣди господина ми краля
ѱ Сѣтисци, мѣсца юна .кѣ. данѣ, антѣ рожастѣа хри-
стоѣа .чѣмг. анто.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.
Спомен. 135.

иже въкрованъ великъ печатъ. а ѡписъ въкрованъ догдѣтъ
школа Звиздникъ по заповѣди господства дѣкровачькога.

Cod. ragus. fol. 105. a.: MCCCCXLII. die 10. de-
embrio, privilegio per la signoria de Raguxi a voidoda-
manis e a soi fradeli de Radosan Paulouich, confermando
nte le schriture.

CCCXLIV. 1443, 1. aprilis. U Ključu.

Stephanus, Bosnae magnus vojevoda, uxor ejus He-
lena et filius Vladisav fatentur se accepisse ea; quae
Helena, uxor vojevodae Sandalj, iis reliquerat.

† Ми господинъ Стѣпанъ, минастѣю божьимъ велики
воевода рѣсага босаньскога и н томъ, и ми господъ Елена, ви-
ше реченого господина воеводе Стѣпана а кнѣ почтенога спо-
менѣтъми господина Бавше, и н князь Владисавъ, синъ ви-
ше реченого господина воеводе Стѣпана, даемо на видѣниѣ
всакомъ, комъ се достон, или прѣт-кога се изънесе снѣ нашъ
записъ штворенъ шгладати, а подѣ нашъ законъ всѣхъ пи-
чатъ, како примисмо шдѣ много почтенога княза и властѣю
дѣкровачѣхъ по нашимъ слѣзѣ и днѣхъ во Радиею Шигли-
ци сѣ нашимъ листомъ въкрованнемъ; що намъ шпорѣчи и
штакъ по себѣ на смрѣти госпожѣ Елена и ѡписъ з довроми
сѣлѣстю свою напеконѣ рѣчѣ ѡ тестаментѣхъ, како н по за-
конѣ сѣлѣтвенно и ш-не печатѣю писана шдѣ рѣкѣ нѣ дѣховника
Никандра старѣца рѣчальскога, како смо рѣкли згора,
оре примисмо ми господинъ воевода Стѣпанъ и н господъ
Елена и н князь Владисавъ вась покладѣ, що н била положи-
ла речема господѣ Елена ѡ комънѣ дѣкровачьки ѡ сѣдовнихъ
сребряннихъ и шкотѣхъ златнихъ и ѡ помѣнѣхъ и ѡ прѣсте-
нихъ и ѡ велицнихъ и шглавѣю или ѡ чемъ ѡ нномъ, сѣи на
пѣю примисмо и тнѣхъ дѣкати златѣхъ, и нищо вѣѣ не
штакъ ѡ комънѣ дѣкровачьки шдѣ поставѣ госпожѣ Еле, оре нѣ
сѣи даши цѣлокупно, кикомо н поставлено, и за тѣ нмѣ
шчинисмо шѣи записъ за вѣѣ въкровано подѣ нашъ всѣхъ пи-
чатъ, рошѣтва христова .ч. и .ѣ. и .м. и .г. лѣто, мѣсеца
априла прѣви данъ, ѡ Клячѣ. писано по заповѣди господина
воеводе Стѣпана и госпожѣ Еленѣ и княза Владисава воеводи-
ѣа, како се и више пише. писѣ Клячѣ днѣхъ.

A tergo: MCCCCXLIII. die 1. aprilis, priuilegio. como voiuoda Stepan e domina Jelena sua mogle e conte Vladisau confesorno auer receuudo li depoxiti tuti de li duchati de domina Jella e de le arçentiere.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 134.

CCCXLV. 1443. 22. junii. Sutiska.

Stephanus Tvrtko Tvrtković, Bosnae rex, duos viros mittit, qui depositam apud Ragusinos pecuniam poscant.

† Многостію божишмъ ми господинъ Шефанъ Тертько Тертьковиць, краљ босаньски и к томъ, нашимъ дразньмъ и сръчанньмъ приѣтелима, кнезь и властеломъ и всен шпѣниш почтенога града Дѣровника. наши драги приѣтели, ви до-
вро знате за тан посаш и за тон сребро, кое самъ ѱ васъ по-
ставиш ѱ постави по сльзи нашимъ, по кнезь Юраю Ратко-
виць, па ви знате по томъ тоган, с конмъ посоломъ досилахъ
до васъ сльгъ и коморьника нашего, кнеза Рестоѳъ, и како ѱ
наредиш с вами за енангъ, и кою печать имате на томен
записъ, и кон вамъ ѱ мон прѣстенакъ казав: да што самъ
на шнан ѱвѣтъ, кон сте шидан съ Рестоѳомъ наредили, послаш
к вамъ нашего прокоратѣра, кнеза Мароѳъ Растича, и негова
сина Мнхоча с тмливъ нашимъ штеоренимъ листомъ подъ
нашомъ вированомъ печатью и с тмливъ енангомъ, тѣи по-
ставѣ, тон сребро, все липо. кѣпно нан бѣде на двѣкатихъ
проминниш, тѣи поставѣ нашѣ все кѣпно приданте кнезь
Марою Растичъ и неговѣ синъ Мнхочъ; а када има тон при-
дасте, сврѣхъ тоган да тан записъ, кон имате, разадрѣте,
за що вѣѣ ш-потрѣе нне. и за вѣѣ вированѣ ѣа динѣ го-
сподина краља Тертька Радивон Хрѣстиць написахъ тан
листъ своимъ рѣкомъ по заповѣди господина ми краља
ѱ Гѣтисци, мѣсца юна .кѣ. данъ, антъ рожастѣа хри-
стова .чѣмг. анто.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 135.

господина ми краля Томаша, и писа єѹ в славенѣмъ градѹ
в Крешевѹ.

Щефанъ Томашъ краля воживѣмъ милостію
Грьбелемъ, Босни, Приморію, Хомьсцї Землі,
Дальмици, Херватомъ, Донїмъ Крамъ, За-
паднимъ Странама и ж тому.

A tergo: Die VIII. otubrio 1444 de re Tomas: am-
bassador ser Nicola de Zorci et ser Marin de Resti.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 136.

CCCXLVII. 1445. 3. februarii.

Stephanus, Bosnae magnus vojevoda. Expeditoria.

На име шца и сина и свѣтога дѹха аминѣ. ми господинѹ
Стѣпанѹ, милостію воживѣмъ велики воєвода рѣсага Босань-
скога и вѣсѣ, даймоу знати всакомѹ чловѣкѹ, комѹ єѹ по-
дова, и прѣдѣ кога дондѣ шѣ нашѣ листѣ штеорнѣ, какоу
примисмоу шдѣ многоу почтенога кнѣза и властїю дѣвро-
вачцѣхъ по нашнѣхъ поклансарѣхъ по господинѹ старцѹ Ра-
динѹ и по кнѣзѹ Ёвкахинѹ Санковинѹ и по кнѣзѹ Ёвкманѹ
Юговинѹ .т. дѣкати златѣхъ, кон дѣкати єѹ шдѣ довитѣа
шдѣ шестѣ тисѣхъ дѣкати, кон дѣкати єѹ поставїю госпо-
динѹ воєвода Гандаль в комѹнѹ дѣвровачинѹ на довитѣхъ, а
тѣмѣ реченѣмъ дѣкатоу єѹ рокѣ взимати нѣхъ мѣсїца
феврара .г. и шѣ листѣ єѹди вамѣ за спедиторнѹ, какоу
примисмоу кнѣзѣ реченѣхъ .т. дѣкати шдѣ кнѣза и властїю
дѣвровачцѣхъ по господинѹ старцѹ Радинѹ и по кнѣзѹ Ёвках-
инѹ и по кнѣзѹ Ёвкманѹ. и тїе нашї властїе призваше по
швенчаню гостїе людї за сѣдочевѣ. и за вса вѣкмена минїта
єѹмоу на пѣнѣ плакени шдѣ обѣхъ шестѣ тисѣхъ дѣкати на
.ч. и .б. и .м. и .г. лѣтоу, мѣсїца феврара .г. и за кѣнѣ
вѣкрованїє повѣлѣсмоу шѣ листѣ печатитѣ нашоу закон-
нымъ печатѣмъ. по заповѣди господина воєвода Стѣпана
писа Радикон динка.

A tergo: 1442 a di 27. fevruari. Expeditoria de voie-
noda Stepan per lo profito de d. 6000 de d. 300 per Ra-
din staraç e Vochaxin Sanchonich e Vochman Jugonich.

Sigillum: стѣпанъ. печать воєвода стѣпана. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CCCXLVIII. 1445. 28. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii vojevodaе Stephano et filiis ejus Vladisav et Vlatko promittunt, se incolas oppidi Trebinje apud se non recepturos esse.

Еа нмѣ великаго бога савадота големага, господа нашего, рекъ же въ начатакъ штца, въ испълненіе снна, въ изерьшеніе свєпрѣсвѣтаго дѹха, ш великославна прѣсвѣта трѣнице, слава тебе, въ те бо кръстнхомо се, и тобою прѣмисмо божаствена благодеть, сподобашаю насъ по теонон слаткон и неизрѣкомон милости ўдръжати и правити боголюбимн и ннмъ нама даровани градь Дѣверьеника, ꙗже естъ шчастєа нашєго, и бѹде божїемъ нзъволенїемъ въ пѣне дръжавѣ, нзъволн неизрѣкома и безъчасанѣмъ милость вишмаго и велика владика цара господа бога нашєго Ісѹ Хрѣста и к томѹ великославна и много почтена нескровна, паче свѣмъ свѣтѹ процѣлава красна и много срьдачна любава славенихъ и всеможнѹхъ великѣа вондѣ Стипана и негова снна княза Владисава и княза Влатка к намъ властелшумъ и ка свои шпкинн града Дѣверьеника, а на влашно саде рѣчинн вѣки и волеѣ потвергѹю к намъ почтенѹ старѹ прѣмизамъ и любава, шкѣтѹмъ намъ бити до вѣка срьчанн и много любимн прѣмїтелю, и шще боле наредн прѣво, а наши тръговце савадотн и ннхъ нманїе по свои ннхъ дръжавѣ и свѹда, кѹда ꙗе ннхъ мока може досѣки, стоимти за савакога дѣверьчана и не дати мѹ заѣ шчинити. дослаши к намъ с лѣстомъ ѣированє много почтенє и разѹмнї мѹжи и поклансарє господина старьца Радина и свои властїли, княза Бѹкашина Санковикѣи и княза Бѹкмана Юговикѣи и шц-нимн Раднѣомъ дѣшкѣ, и проповѣдѣши намъ много почтенїи и милостивѣ беснѣде, що нмъ вишнїе нарѹчно господинѣ вонда Стипанѣ и негови сннове, князь Владисавѣ и князь Влатко. а ми князь, властїелє и вса шпкинн града Дѣверьеника, да толканн любава и велико и красно ннхъ шкѣтованїє к намъ не бѹде нѣхѣрно паче ꙗе ѹ свѣмъ славно и много хѣрно, да естъ видимо всакомѹ маломѹ и великомѹ, и да ꙗе памятно кннмо шдѣмъ записомъ на вѣднѣкѹ савадѣи и нзѣршєнїє на сенхъ

вѣше реченихъ прѣхителъ господина вондѣ Стипана и кнеза
Бладисава и кнеза Блатка и нѣхъ штанка по мѣшкѣмъ ко-
ленѣ, прѣхисмо и записасмо и ѡстановитисмо, да шдѣ да-
нашнѣга дне напрѣда не имамо прѣхити ни дрѣжати ни-
еднога трѣхнинина, кон годѣ ви дошао, ѡ Конавлахъ,
испратитѣ свакога изъ Конавали, како то врьснаниши и дра-
чѣхнинина. и на сѣхъ више писано ѡ кнезѣ дѣбровачкѣхъ Жупанѣ
Бѣникѣ и са избранѣми властѣли вѣка свога и прѣгата Пѣ-
ерько Бѣникѣ, Жив... Цигѣлкѣ, Марѣнѣ Растикѣ, Дамѣ-
нѣ Мѣнѣтѣнкѣ, Никола Кавѣжѣнкѣ, Димко Грѣѣтѣнкѣ,
Жижмѣнда Жѣнѣвѣнкѣ, Никша Симковѣнкѣ, Живанѣ Марѣ...
чикѣ, Живанѣ Гочѣтѣнкѣ, Никша Пѣцѣнкѣ, Марѣтоло Жаман-
новѣнкѣ, Битко Растикѣ, Жонко Бѣникѣ, Томко Горѣгочѣ-
вѣнкѣ, Марѣнѣ Рафанловѣнкѣ, Шковѣ Тамарѣнкѣ, Стипко
Жамановѣнкѣ, Мѣхѣ Прѣглавѣнкѣ, Никша Гѣндѣлкѣ, Яндрѣмъ Ра-
стикѣ рѣтисмо и заклѣсмо на свѣтѣмъ ѡганѣлю и на час-
нѣмъ крѣстѣ хрѣстовѣ, рѣтисмо сѣ за насѣ и за сѣхъ нашѣхъ по-
слѣгѣхъ, како сѣхъ више писано до вѣка срѣчано и базѣ иждно-
га пропатѣва прѣховнѣрьно хѣке сѣ сахранити. и сѣхъ више
писано згора ми кнезѣ, властѣли и шпкѣни властѣли дѣбро-
вачѣхъ, кон сѣ рѣтисмо, именѣмъ ѡ шѣхъ повѣлю рѣте дѣши
свѣга писанѣга на то прѣсѣжѣмо, ако вѣсѣмѣ сѣхъ згора рѣчи-
ни шѣхъ згора писано хѣтели потвѣритѣ или кон годѣ насѣ
вѣкѣхъ вѣкомѣ за живѣта вондѣ Стипана и кнеза Бладисава и
кнеза Блатка и нѣхъ шѣталѣхъ по мѣшкѣмъ колѣнѣ и за жи-
вѣта кнеза и властѣли дѣбровачѣхъ згора рѣченѣхъ и нашѣхъ
шѣталѣхъ, да ѣстѣ проклѣтѣ шѣцѣмъ и синѣмъ и свѣтѣмъ дѣ-
хѣмъ и прѣхитѣмъ богѣродѣнѣцѣмъ и силѣмъ часнѣга и жи-
вѣтворѣщаго крѣжа господѣни и сѣхъ свѣтѣхъ шдѣ вѣка бо-
гѣ ѡгодѣхъшѣмъ, и да ѣ причѣстанѣ к Юди, кон проѣдѣ сѣна
божѣи на распѣтѣ, и к онѣмъ, кон ѡпѣхъ: пропѣи, пропѣи,
на насѣ и на чѣдѣхъ нашѣхъ, и да сѣ ѣ шдѣрѣгао ангѣла прѣ-
вога на ѡмрѣхъшѣ часѣхъ и вога и вѣре, ѡ цѣхъ вѣрѣмо, на
страшнѣмъ сѣдѣнѣхъ. а сѣхъ пиѣсѣ ва избранѣхъ полѣхъ и вѣк-
ниѣхъ богѣлюбѣмаго града Дѣбрѣвѣника нашѣго вѣ лѣто рѣжа-
ствѣ хрѣстовѣ на .чѣмѣ. лѣтѣ, на .кѣ. фѣр(ва)рѣ. а рѣча-
тисмо га прѣдѣвѣнѣскѣхъ вѣлѣкѣхъ печѣтѣ.

Cod. ragusi fol. 108. b.: MCCCCXLV. die XXVIII. freuaro, priuilegio fato per la signoria a vo. Stipan de non ačetar ni tegrir in Canali Tribignani.

CCCXLIX. 1445. 24. junii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii profiteatur se accepisse a vojevoda Ivaniš et knezis Petro et Nicolao 3000 hyperpyra, et promittunt se pro hac pecunia pensuros esse fenus.

Еа имѣ шѣца и сина и дѣха свѣтого. ми князь, властѣи и вса шѣкина града Дѣврѣенника даѣмо на знаніе всакомѣ маломѣ и великомѣ, прѣѣдѣ кога изидѣ сан нашѣ записѣ шѣгладати, ерѣ прѣмисмо шѣдѣ господина вондѣ Иваниша и княза Петра и княза Николе, синовѣ почтѣного споменѣти господина воѣводе Радосава Павловника, .ѣ. тисѣки и .ѣ. сатѣ пѣрьпѣри динар(и), а прѣмисмо ѣ по рѣке ннѣхѣ покансарѣвѣ, по князѣ Радю (Ѣ)зрнсалнкю и по князѣ Мнотомѣ Цѣрькю, да стоѣ на доѣнтѣ ѣ нашѣ комѣнѣ на .ѣ. по кѣнтѣнарѣ а подѣ шѣ(и ѣ)вѣтъ: да нѣхѣ сѣ волни дрѣжати ѣ нашѣмѣ комѣнѣ, како сѣ ѣдрѣжи ѣ прѣѣхѣ записѣхѣ. а ми князь и властѣи дѣверовачи даѣмо доѣнтѣ, како ѣ згора рѣчѣно, всако годнѣи .ѣ. по кѣнтѣнарѣ. и шѣѣ ми князь и властѣи и вса шѣкина дѣверовачка шѣѣтѣѣмо вишѣ рѣчѣнѣ пнѣнѣзѣ дати вѣзѣда, наѣда нѣхѣ ѣѣдѣ хѣтѣтѣ ѣзѣти, на ннѣхѣ волю, дославѣ сѣи .ѣ. сѣѣѣ доѣрѣ люди а сѣ лнстѣмѣ вѣрованѣмѣ и сѣ печатѣ ннѣхѣ законѣмѣ, ал-и-мѣ сѣи пнѣнѣзѣ ѣзѣти ал-и-мѣ кон днѣ, да ѣзмѣ словоднѣ ѣзѣ ннѣднога задрѣжати. и шѣѣ ми князь, властѣи и вса шѣкина града Дѣврѣенника шѣѣтѣѣмо рѣчѣнѣмѣ господинѣ вондѣ Иванишѣ и князѣ Петрѣ и князѣ Николе вишѣ рѣчѣнѣ пнѣнѣзѣ саѣлюстѣ, да нмѣ нѣ имаѣ на манѣ прѣѣнти ннѣ за ѣднога чловека сѣган сѣѣта волю ннѣ за рѣчѣ ннѣ за прошнѣ ннѣ за кѣпнѣю ннѣ за коѣ прѣѣдѣжѣ ннѣ за страхѣ ннѣ за благо тако гдѣганнѣна нашѣго како госта чловека али ѣи нашѣго господина плѣмѣннѣтого крѣнѣ крали ѣгарѣскога али господара тѣрѣскога али господина замѣрьскога али босанскога, (ннѣ) за ннѣдѣданѣ нннѣ ѣзрокѣ, кон ѣи на свѣтѣи могаѣ ѣнтѣ, да н(мѣ) сѣ ти пнѣнѣзи ѣдрѣжати нѣ могаѣ. згоднѣло ѣи сѣ коѣмѣ згодѣмѣ вишѣ рѣчѣнѣмѣ господинѣнѣмѣ шѣтаѣнтѣ по сѣѣѣ вишѣ

речени поклади мнѣ речени князь и владетель и все широкое
дворовники шестьюмо дати емише речени писаны ихъ на-
трашнѣ, что еи было почтено и право натрашнѣ срътца ихъ
во мѣшкномъ колѣнѣ: ако ли еи натрашка ихъ срътца не бы-
ло; таде да се даде, кому еи еише речени воеводникъ пор-
чилин, досаде свое доверѣиуди а двоимъ листомъ веровани-
ми и о пматю ихъ верованомъ закономъ и на сев еише пи-
санъ ии князь, властель закнсмо се са своимъ широкимъ
града Дворовника, шестьюмо реченимъ господиномъ воеводе
Иванишъ и князь Петръ и князь Николе въ Христа бога въ
дѣшѣ иише сѣмѣ сахраненю и непоколебимъ ентю како въ
згора речени, шестювано и записано. и за всю числотю и
веровани дѣшнѣ шестнѣ листъ мѣдѣ рѣчи на рѣчи исписавъ
рукомъ Ми(от)оша Цѣркы, и шета въ наша номѣнь. а сѣмъ се
писа еа изабраномъ молачъ и екинице воеводемъ града
нашего Дворовника въ мѣсто рождества хростова на мѣсте
мѣста, мѣсца юнѣ на ка.

Cod. raguz. fol. 100. b.: MCCCCXLV. die. XXIV.
junij; privilegio facto per la signoria de Raguxi a voivoda
Ivanis e fradeli, foli de Radosau Paulowich, per lo depoxito
de pp. 3600 a profitto V. p. C., a li quali fu dato privilegio.

CCCL. (1445). 6954. ind. IX. 17. septembris. Smedereyo.

Georgius, Serbiae despotes, et filii Gregorius, Ste-
phanus et Lazarus confirmant Ragusinorum privilegia.

† По мнзреченномъ милосредію и чловеколюбію вла-
дыкъ мѣсто, сладкаго ми Христа, и по мнзреченномъ и
всемилостивому его призрѣнію еже на господство ми за-
кнужен на прѣвѣихъ, тѣхъ православныхъ царь и госпѣда
также въ жолн прѣсвѣтаго дѣха и на господство ми шала,
и поставише насѣдника родителемъ моимъ и господина
сръвляемъ и помурію и подубавію, тѣмъже въ Христа бога
благовѣрнымъ господиномъ сръвляемъ деснотъ Гюръ и синове
госпѣдства ми Грегѣръ и Стѣпанъ и Лазаръ, пишетъ го-
спѣдство ни въ свѣдѣніе въсѣмъ, како прѣидоше къ госпѣд-
ствѣ пишетъ владыкаго града Дворовника, князя, властель
и все широкое почтѣи властель и добръ нашн прѣлѣтѣ,
князь Никша Тамарини и князь Индрѣшко Бовадарини, и при-

мисѣши к намъ записанїа госпѣдства ми, що намъ ѣ было
записало и милость оучинило госпѣдство ми, да намъ шнози
госпѣдство ми и сынове госпѣдства ми Гръгѣрь и Стѣпанъ
и Лазарь потвердимѣ: мы же любѣе ради тѣхъ и прїятѣль-
ства ежѣ къ госпѣдствѣ ни благоволи госпѣдство ми проси-
моѣ тѣмъ испалнѣти, тѣмъ же и потверждаѣтъ намъ госпѣд-
ство ни милость и записанїа, що сѣ имамъ оу прѣше господѣ
сръбьскѣ и оу цара Стефана и оу господина и родитѣли ми
Бѣлка и оу господина свѣто почившаго княза Лазара и свѣто
почившаго господина и родитѣли ми деспота Стефана, и
госпѣдство ми како намъ ѣ было записало и оутвердило. ако
сѣ оучинѣи конѣ пра мѣгю дѣверовчани и сръбѣи, да сѣ поста-
вѣи половина сѣдѣи дѣверовьчкѣи хъ а половина сѣдѣи сръбь-
скыи хъ, да сѣ прѣ прѣдѣ ними, и да естъ порота дѣверовчи-
нинѣ дрѣжнина нѣгова, конѣ соу шнѣи, или конѣ сѣ намѣ дѣ-
веровчани оу напѣлижнѣмъ мѣстѣ: ако ли оуохотѣ шѣи сѣтѣ-
дочѣи, конѣ сѣ прѣ, да поставѣ половиноу дѣверовчанѣ а поло-
винѣ сръбѣи, и шдѣ шнѣхъи сѣтѣдокѣ да нѣ волиѣ постѣи
нишѣдѣи; ако ли оузишѣи кою прѣ доуверовчани сѣ сасѣ, тако-
гѣи да сѣ соудѣ како и сръбѣи, половина сасѣ а половина
дѣверовчанѣ сѣдѣи, и да нѣ познѣи дѣверовчанинѣи сръбѣи
нишѣи на соудѣ тѣкмо прѣдѣ шнѣи соудѣи, такогѣи и сасѣ
да сѣ прѣ прѣдѣ шнѣи соудѣи, а да сѣ нѣ моуѣ прѣдѣ
госпѣдство ми ни прѣдѣ кѣфалѣи. и ако конѣ дѣверовчанинѣи
коупѣи конѣи, и шноган конѣи ако оухватѣи сръбѣи или сасѣи
и рѣчи: оукрадѣи мѣи или оухѣишѣи, да сѣ штѣкѣи дѣ-
веровчанинѣи, како нѣ сѣтѣдѣи шномоуи коню ни хѣсѣи
татѣи, нѣ га ѣ коупѣи, и ако еѣдѣ драго сръбѣи или са-
сѣи оузѣи свога конѣи, да га ѣзѣи, а що еѣдѣ далѣ дѣверов-
чанинѣи за шноган конѣи, шнози да моу далѣ, а конѣи личѣи
да нѣ волиѣ оудрѣжати. и гдѣ стане доуверовчанинѣи на
станѣ, ако боудѣи шнѣи прѣшѣи сталѣи на шномои станѣ, да нѣ
волиѣ сръбѣи шнѣи стоѣи еѣзѣи нѣгова хотѣи. и конѣи годѣ
дѣверовчанинѣи нѣи сѣ трѣгоиѣи своимѣи или сѣ тоуѣи по трѣ-
говѣи хъ и по зѣи госпѣдства ни, како намъ ѣ былѣи законѣ
оу цара Стефана и оу господина и родитѣли ми Бѣлка и оу
господина свѣто почившаго княза Лазара и оу свѣто почив-
шаго господина и родитѣли ми деспота Стефана, такои

да намъ ю и на прода оу господства ни. и що, брѣднѣ дѣров-
 чанинъ срьбни оу свое мѣстѣ даа оу вѣдѣ, и що, мѣ записи
 срьбни н. рѣч: нѣси ми даа, да рѣч дѣровчанинъ своу да
 вѣрѣмъ и дѣшомъ, що мѣ и даа и манѣ, да тако н. и на-
 тѣн. и коудѣ нѣ дѣровчанинъ и трѣгомъ по зѣмѣи господства
 ни, гдѣ га оу кѣ хѣсѣ ми, га вѣрѣдѣ оу сѣлоу, да мѣ, шѣ-
 лѣнна вѣстѣн, що намъ оу зѣмѣ хѣдѣ, намъ що ен нѣмъ вѣрѣдѣ:
 ако ли ен нѣмъ вѣрѣнна нѣ вѣстѣна, да нѣмъ платѣмъ до-
 стѣо ни, що нѣмъ се оу зѣмѣ. и да нѣ мѣмѣта дѣровчанинъ
 оу трѣговѣхъ господства ни. и кон: се нѣ дѣровчанинъ оу зѣ-
 щинѣна оу вѣрѣдѣ господства ни. и нѣмѣмъ: брѣдѣ, тѣзи да
 зѣмѣ вѣрѣдѣ и да чѣдѣ: кто ни вѣрѣдѣ и нѣмѣмъ се оу зѣ-
 щинѣн, да нѣмъ ю ма нѣхъ волю: ако намъ вѣдѣ. и ако: се: вѣ-
 рѣ: дѣро дѣровчѣко вѣрѣмѣю вѣрѣмѣ: господства ни,
 ко-мѣ ю бѣмъ законъ за тѣзи оу вѣрѣмъ господѣ мѣ: царѣ
 Стефана, и оу господѣни и родитѣли ми Бѣмѣ: и оу свѣто по-
 чѣмѣмъ господѣни нѣмѣмъ Лѣзѣра и вѣрѣмъ по чѣмѣмъ вѣрѣ-
 дѣни и родитѣли ми дѣспѣта Стефана, тѣзи законѣ да нѣмъ
 се и сѣда оу господства ни. и кто люкѣ нѣмъ зѣмѣмъ господ-
 стѣо ни нѣ вѣрѣмѣни, намъ ю срьбни нѣмѣмъ вѣрѣмъ намъ чѣн
 годѣ чѣмѣмъ, на вѣрѣмъ, да вѣрѣмъ всѣмъ своу вѣрѣмъ: да нѣ
 оу ставѣмъ господство ни нѣ вѣрѣмѣни: господства ни, а що
 е бѣмъ законѣ при царѣ Стефанѣ и при господѣни и роди-
 тѣли ми Бѣмѣ: и при свѣто по чѣмѣмъ кѣмѣ Лѣзѣра и при
 свѣто по чѣмѣмъ вѣрѣдѣни и родитѣли ми дѣспѣта Стефана
 и оу господства ни до дѣмѣмъ, тѣзи законѣ да нѣмъ е нѣмъ
 вѣрѣмъ оу господства ни. и за трѣговѣ по чѣмѣмъ, кѣмъ сѣ оу
 вѣрѣмѣю: господства ни, сѣмѣмъ коудѣ сѣ вѣмъ оу вѣрѣмъ
 дѣмѣмъ и трѣговѣ, тѣзи да сѣмъ и сѣда, а нѣмѣмъ нѣмѣмъ да нѣ
 вѣдѣ. и що сѣмъ вѣрѣмъ сокомъ дѣровчѣмъ, намъ се вѣдѣ оу чѣ-
 мѣмъ вѣрѣмѣхъ или вѣрѣмѣни, да сѣмъ вѣрѣмъ коудѣмъ
 дѣровчѣмъ и вѣрѣмъ нѣхъ сѣдѣмъ, и що сѣмъ коудѣмъ
 и нѣмѣмъ сѣдѣ, на томъ да сѣмъ: ако ли ен нѣмъ хотѣмъ дѣ-
 ровчанинъ стоати на томъзи сѣдѣ, да е вѣмъ коудѣмъ и
 нѣмѣмъ сѣдѣмъ шѣмъмъ вѣрѣмъ и дѣрѣмъ, докѣмъ платѣ, що
 е вѣрѣмъ. и да тоган законѣ нѣмъ вѣмъмъ по чѣмѣмъ ни кѣ-
 фѣлѣмъ господства ни: ни нѣмъ вѣрѣмъ. и ако сѣмъ сѣмъ
 сѣмъмъ нѣмъмъ дѣровчанинъ оу зѣмѣи господства ни, що ю

A tergo: MCCCCXLV. die 17. setembris, privilegio del signor despot Gorgi e de li 3 fioli sui, confermando le scritture antiche e renouando la noua.

41. **Sigillum pendens:** SA XPOCTA SPA, KAPOTKONIN XPOCTO-

любіи господи сръбамъ і подѣляю гюргъ. *Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.* Спомен. 137.

CCCLI. (1445) 6954. ind. IX. 17. septembris. Smederevo.

Georgius, Serbiae despotes, et filii Gregorius, Stephanus et Lazarus restituunt Ragusinorum privilegium de Srebrnica.

† Милостію божію господи сръбамъ диспоть Гюргъ дае въ свѣдѣніе всѣмъ, како прійдоше къ господствѣ ми шть владѣщаго града Дѣровника, княза, властель и все шекнии почтѣи властель и добрии наши приицели князь Никша Тамарникъ и князь Яндрѣшко Бовалиевникъ, и ш сѣмъ въспоминѣши мольбѣи госпѣдствѣ ми за сръбрничкынъ законъ, кон сѣ имали за свѣто починешаго господина и родитѣи ми диспота Етифана и госпѣдства ми, кѣдъ приицѣи сръбрничцѣ, що имѣ і было штинило, и оучинило госпѣдство ми дръгѣи законъ, да имѣ госпѣдство ми оучини законъ, кон сѣ прѣгѣ имали: тѣмъже любѣи ради тѣхъ и прѣицѣи еже къ госпѣдствѣ ми благоволи госпѣдство ми проси мѣ тѣмъ исплатити, и оу томъ имѣ оучини милость госпѣдства ми, кон оу законъ имали прѣгѣ за свѣто починешаго господина и родитѣи ми диспота Етифана и оу госпѣдства ми, тѣи законъ да имѣю и на прѣдѣ оу госпѣдства ми и синовѣ госпѣдства ми, Гръбѣра и Етѣпана и Лазара; и за нѣповѣи сръбра и тѣгоукаи по земли госпѣдства ми, все тѣи Смедерева, и износити свободно оу Дѣровникѣ, за тои кон оу законъ имали прѣгѣ за свѣто починешаго господина и родитѣи ми диспота Етифана и оу госпѣдства ми, тѣи законъ да имѣю и на прѣдѣ оу госпѣдства ми и синовѣ госпѣдства ми, Гръбѣра и Етѣпана и Лазара; и за царинѣ по земли госпѣдства ми, гдѣ нѣкоу были царинѣ прѣгѣ за свѣто починешаго господина и родитѣи ми диспота Етифана и за госпѣдства ми, тоуи да нѣсѣ имъ сѣда оу госпѣдства ми и синовѣ госпѣдства ми. и оѣа записашѣ се и оутѣрдѣиши сѣ въ мѣсто .дѣцидѣ ., прѣгѣи сѣицѣ .г . и поуицѣ .дѣ ., индѣицѣи .дѣ ., мѣсто сѣптерѣи .дѣ ., оу Смедереви. и сѣмоу записанію милостици великимъ чѣлиникъ Мнхалъ и чѣлиникъ рѣничкѣи Павкоу и догоуѣтѣ Богданѣ.

Милостию божею господина Гервасия де-
спота Гюрга.

A tergo: MCCCCXLV. die 17. setembrio, priui-
legio de signor despota e de fi 3 foli per vxanza de
Srebrnica.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 138.

CCCLII. (1445) 6953. Novo Brdo.

Stephaus knez.

Subscriptio: Въ Христа бога благодѣни князь Стефанъ.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in mon. Russo-
rum in Atho. D. Avraam. Опис. 79. Св. Гора. 145.

CCCLIII. 1446. 22. augusti. Vranduk,

Stephanus Thomas Ostojić, Bosnae rex, Paulo, Marco
et Georgio, filiis vojvodae Ivanis Dragišić, donat urbem
Ključ et multos pagos.

Въ именица и сына и сегого дѣла аминь. милостию
божию ми господина Стефанъ Томашъ Остоѣа, краљ
србскаго, Босни, приморню, хѣмьсци земли, Далмацин,
хрватомъ, донимъ краемъ, западнимъ странами, Херц,
Босан, подринию и кѣ томъ. въ начетакъ аза речни Стефанъ
краљ Томашъ Остоѣа славъ ваздмѣ непотанно госпо-
динъ моимъ владци Христѣ, нже въ начетакъ невесъ дне-
нимъ стверымъ стѣрѣди и казанюю свою волю шенова,
за милосерднѣже милости приде с невесъ чловекомъ на
земли, и падши чловечъ сѣще протѣпаннѣ собою шенова
на невеса бже, тимаже и погнѣши шещи домъ иждравилеа
ка истинномъ пастырѣ и богѣ вазерабнѣ шещи, тимаже и сѣ-
петри царскити во кон: каменомъ створѣюкѣ се и красѣ се слави
бога екседрѣжнѣла. таковъ и азъ Стефанъ Томашъ Остоѣа,
раба божя, краљ згора речни, сподобленъ ехъ краловати
ва речнихъ земляхъ родитѣлѣ и прародитѣлѣ нашихъ, теор-
ти ми правде и милости и дари и записаннѣ нашихъ вир-
нымъ, сѣбгамъ, всакомъ же по вирѣ и по достоѣнню зго, и
изволѣ кралевство ми по шенчю госпоцтва ми всаки влаги
и добри шеразъ сказивати и теорити нашимъ враннимъ сѣ-

гаша за вину крѣпа поцѣлѣнѣа. тогда створисмо ми-
 лость нашу госпоцкѣ нашимъ крѣпимъ и дразимъ слѣгами
 князѣ Павлѣ и князѣ Маркѣ и князѣ Юрию, синовомъ по-
 чтивого споминѣнѣа воєводе Иваннша Драгншиѣа, на то
 имъ учиниуъ милость нашу госпоцкѣ, дасмо имъ и даро-
 васмо садинимъ нашимъ военмъ добровольнимъ даромъ, и
 записасмо тими нашимъ штворенимъ листомъ подѣ наши
 велики вѣсѣи шенстрани пѣчати градѣ Кавчѣ, и що имъ і
 било ѹ дръжанню, и варошѣ Подклубчѣ с правими мѣѣми и
 котари и село Рениѣ с правими мѣѣми и котари и село Рѣ-
 диницѣ с правими мѣѣми и котари и село Баница с пра-
 вими мѣѣми и котари и Пѣти ваничи: селомъ Баницами с
 правими мѣѣми и котари и село Кладѣ с правими мѣѣми и
 котари и село Загѣлани и село Рипица с правими мѣѣми и ко-
 тари и село Приска и село Билани и село Корица с правими
 мѣѣми и котари и село Баница с правими мѣѣми и котари и
 на Бравснхѣ, що имъ і било ѹ дръжанню, и село Пишѣнница
 и село Красѣлино с правими мѣѣми и котари и село Триска с
 правими мѣѣми и котари и село Хрипавци и село Липовци и
 село Нгѣ с правими мѣѣми и котари и ѹ Гани Муринѣ и пода
 на варошѣ и село Кавѣци и село Нова Гела и село Чапани
 Книвацѣ и пода-нѣ село Ки с правими мѣѣми и котари и
 селомъ змѣлѣи и село Гриница и село Чараѣ и село Хрѣбо-
 чани и село Гиничѣи с правими мѣѣми и котари и ѹ Глажѣ
 градѣ Глашки и пода-нѣ Грнда варошѣ с правими мѣѣми и
 котари и село Подѣградѣ с правими мѣѣми и котари и село
 Батѣнѣ и село Пантиани и село Батарѣ и село Бранѣ и село
 Шѣвѣницѣ и село Гвозницѣ и другѣ Гвозницѣ и село Цри-
 покѣ Потокѣ и село Топеницѣ с правими мѣѣми и котари и
 село Пришнѣицѣ и село Добро Поле и село Пришнѣица и село
 Болѣсѣаѣ и село Тверѣи с правими мѣѣми и котари и село
 Лазариѣ и село Поцѣниѣ с правими мѣѣми и котари и село
 Дѣвѣницѣ с правими мѣѣми и котари и село Вожѣхѣ с правими
 мѣѣми и котари и село Градишѣа и село Попѣваѣ и село
 Мѣаѣ и село Радѣчанинѣа и село Трѣстино с правими мѣѣ-
 ми и котари и село Чришнѣаѣа и село Драги Дрѣжаѣа и село
 Рѣваѣа и Тѣтѣмишѣа и пода-нѣ варошѣ и село Липѣваѣа и
 село другѣ Липѣваѣа с правими мѣѣми и котари и село Раѣо-

вѣща с правими мѣстими и котари и село Стѣпану и правими
мѣстими и котари и село в Градичицѣхъ, що мѣстено в дръжа-
нню, и село Гмики и Зскопѣ с правими мѣстими и котари.
Тон все више писано, градове, жѣте, села и всака прихѣдища,
каш-т-ога пристое, двкате и нм дохотѣ дасмо и даровасмо
нашими вѣрными и дравими свѣгамъ, князь Павелъ и князь
Маракъ и князь Юрию и ннхъ всталоу, в ени въкомъ за
племени то, када насъ богъ тими вольнихъ зини, тере ми
вѣдемо тими вольни, да нмъ се тон не нма порѣи ни по-
теорити ни на мам донѣсти ни за еднѣ нѣверъ ни згрнхъ
кравѣстѣхъ нашимъ, що нмъ вѣ вгладѣмо господиноу дѣ-
домъ и цркъвомъ восаньскомъ и добримъ воинами, и с ти-
ми са всеми више писаними приласмо нхъ господинѣ дѣдѣ
Милоу и дѣдѣ конѣ дѣда вѣрѣ црковне. а томѣи свидоци
властѣи кравѣства ми воевода велики кравѣства восань-
скаго воевода Стипанъ Бѣначиѣхъ з вратимъ, воевода Нѣа-
нишъ, синъ воеводе Радослава, з вратимъ, воевода Петаръ
Ковачевиѣхъ з вратимъ, воевода Твратко Стипановиѣхъ з
вратимъ, воевода Владислава Кашичѣхъ з вратимъ, князь
Стипанъ Владиславиѣхъ з вратимъ, князь Бѣкиѣхъ Влатко-
виѣхъ з вратимъ, князь Нѣанишъ Джосевиѣхъ з вратимъ,
князь Твратко Владиславиѣхъ з вратимъ, князь Стоѣа
Стипановиѣхъ з вратимъ, князь восаньски Радичъ Мозо-
лиѣхъ з вратимъ, князь Радославъ Пѣтимчиѣхъ з вратимъ.
и томѣи пристае шѣ двора нашъ дворски князь Стипанъ
Влатковичѣхъ з вратимъ, а шѣ свѣти князь Нѣанъ Шань-
тиѣхъ з вратимъ. а тко-ѣ порѣи се више писано насъ на
нашъ послѣднѣи на иноплеменниѣхъ, да ѣ прокарѣ богомъ
штѣмъ и синомъ и свѣтымъ дѣхомъ и свѣтомъ богомати-
рю, блаженомъ дивомъ Мариномъ, и дѣми еванѣѣлисти
и апѣстоли и бѣ избраннѣхъ и всеми свѣтими шѣ
вика богъ вгоднѣшнимъ писанъ в Ромѣнѣхъ мѣсци августѣ
кѣ дѣнь, лѣтъ рожества христева чѣмъ. лѣто. а писѣ
присѣнталога и много славнаго господина краля Томаша дѣ-
тѣхъ Твратко Сѣкловичѣхъ.

Многосподинѣ Цѣпанъ Томашъ краля Бръ-
вѣмъ, Босни, Приморию и к томѣ.

.Ѣ. ѿ .н. лѣта. и за вѣки вѣрованне повелѣсмо ѿнѣ лнсть
печатити нашома печатню вѣрованома мѣсца мѣанѣ .г.
данѣ на Повома. а ѿписа по заповѣди господина ми христега
Стѣпана Радичѣ Грѣековнѣ.

A tergo: 1450 die julii, expeditoria de cherçeg, como
confessa aver recebido de la signoria d. 300 per lo pro-
fito de d. VI. M. per lo terme de li 3 de agosto . . . .
ambasatori Radinui Ziçinich' è Radiç Grupchovich.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.
Спомен. 139.

Eodem die Stephanus fatetur se à Ragusinis acce-
pisse quingenta hyperpyta: .г. цать перперѣ динари дѣ-
бровачцнхъ шдѣ дохотка конякашскога, комѣ дохоткѣ естъ
рока мѣсца августѣ .г. данѣ шдѣ Стѣпана днѣи. Sigil-
lum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

.CCCLVI. Circa 1450. 7. mensis cerasorum. U Lebu.

Georgius Castriot, dictus Skender beg, appropin-
quante Turcarum imperatore Ragusium mittit nuntium.

Плѣмннтѣмъ и мѣдрѣмъ и ѿ свѣмъ много почтѣннѣмъ
господамъ, господнѣмъ князѣмъ и властѣл(ѣмъ) самовладѣщаго
града Дѣбровѣнника. много здравѣе и хриѣтисаннѣ да ма
госпоцѣтво вѣ. госпшдо, казашѣ ми, шрѣ гредѣ царѣ на
насъ, тога ради послахъ канѣжнѣра мога Нннѣца, що кѣ
говоритѣ сѣ наше краѣ вашѣмъ госпоцѣтѣвѣ, ш въ свѣмъ да га
вѣрѣтѣ, и да мѣ дастѣ, и богѣ ѿмножи госпоцѣтво вѣ. мѣ-
сца чернѣнѣара .г. данѣ ѿ Лѣшѣ.

Скѣдѣрь бѣгѣ.

A tergo: Плѣмннтѣмъ и мѣдрѣмъ ѿ свѣмъ много по-
чтѣннѣмъ господамъ, господнѣмъ князѣмъ и властѣл(ѣмъ) само-
владѣщаго града Дѣбровѣнника.

Sigillum: georgius castrio... scanderbego. Origin.
chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 149.

.CCCLVII. Circa 1450.

Praeda facta ab herceg (Stephano Vukčić) e Ragusinis.

Ника кѣ знаа, що кѣ ѿзав господнѣмъ христега салѣгама дѣ-
бровачцнѣмъ правѣмъ роѣствѣ конякашскога и по роѣствѣ по

извѣстную господина войводе Хамза егѣ нс- Конавели : на-
прѣвъ на Трѣкинню еднѣ страну свѣтъ Яндриѣ Анкентѣ; и
ище въ Банехъ въ Конавадахъ посаа Плѣкъ, и въ снѣшамъ іѣ.
всѣхъ и конѣ; и ище разри . іѣ . въхъ а мѣина въ Конавадахъ;
и ище вдрнѣ цркъ Конавалуцкѣ, и не остави въ нон нѣго;
мире; и ище въ въ приморню егѣ велико стаде людѣмъ Гра-
днѣмъ; а цю іѣ ннѣхъ шѣта и двѣ на господнѣмъ хрѣстѣ и на
нѣговетѣхъ людѣхъ, за сѣмъ не ѡмнѣмо писати.

Sine sigillo. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

'CCCLVIII.' Circa '1450.

Vladisav, herceg Stephani filius, profitetur se accepisse a Ragusinis quingentos aureos.

† ЕѦ намѣ штеца и сина и свѣтаго дѣха: аминѣ. да-е ѡ-
вѣдѣниѣ: всакоуѣ чловеку малому и великому, прѣд кога го-
дѣ доѣ и прѣд кога се годѣ пронаже шен нашѣ листѣ штео-
рини, како ѡа господинѣ князѣ Бладисавѣ, синаѣ господина:
хороца Степана, приимуѣ ѡ рѣки мѡе: шдѣ княза, востѣи ѡи
всѣ штеини града Дѣрѡвинна. а мѡа рѣки инѣхъ властѣиѣ:
княза Мѡарѡи Жѡнѡвѣиѣ, кои мѡени даше: ѡ замѣа, пѣтѣ сѣтѣ
дѣкѡтѣ замѣиѣхъ, мѡе дѣкѡтѣ да мѡамѣ: вѣритѣи рѣчиѣа
князѣи, властѣиѣа нѣвѡи штеини града: Дѣрѡвинна на сѣ-
кѣи инѣхъ вѡаю, нѡм да нѣмѣ мѡамѣ шдѣиѣи шдѣ: мѡга дѣа.
шдѣ штеѣи дѣа: на дѡстѣи штеѣа дѣкѡтѣ, мѡе сѣ поставѣи.
ѡ коѣи: дѣрѡвачѣи ѡ зѣиѣи: господина вѡвѡдѣ: ѡмѡдалѣ: нѣ
шѣи: сѡрѣѣѣ ѡчинѣи: записѣи: писѣѣ: мѡѡамѣ: рѣкѡмѣ.

Signillum aualsum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Chron. 74. Litterae scriptae sunt circa annum
1450. cf. CCCXXIX et CCCXXXI. pag. 394.

CCCLIX. (1451) 6959. ind. IX. junio mense.

Constantinus IX. Palaeologus, Dragases, Privilegium.
Ragusio, impertitum.

Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1851.
Origin. membran. in c. r. archivio Vienneae.

[illegible]

CCCLX. (1451). 6959. ind., XIV. julio mense.

Thomas, despota Achaiae. Privilegium Ragusio impertitum.
Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1851.
Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCCLXI. 1451. 15. augusti. U Drinalevu.

Vladisav knez, filius herceg Stephani, foedus facit cum Ragusinis contra patrem suum, et promittit se iis redditurum esse župam Konavlje, occupatam a patre.

† Ба нмѣ штыца и сина, и свѣтаго дѣха аминь. мнло-
стню божишмѣ ми господинь князь Бладисавъ, синь почте-
нога и възможного господина херцега Степана, сина госпо-
дина княза Рѣкца Храчѣа, смишлалъ и размишлалъ ѡ памѣти
моши сръчанѣ и почтенѣ любви и великѣ приязни, кое ималъ
мои явлѣни и родитѣль мои с почтенѣмъ княземъ и вла-
стѣшумъ почтеного града Дѣбровника, шелолюбѣе княза и
властѣа Дѣбровачкѣ за свою братню и за сръчанѣ шпанѣ при-
язни своеа а града Дѣбровникъ за почтенѣ и възданѣ кѣмъ
своемъ, а тои сѣен и своимъ послѣднимъ ѡ вѣки да нмѣ с
тѣмъ нмѣ, како нмѣ тои повнахъ и видѣхъ по любѣннѣхъ
и приязнѣхъ записнѣхъ и по вѣдѣнѣхъ ротѣхъ, кое нмѣ сокомъ
вѣхъ сво писмѣхъ ѡчиннѣи и ѡтвердѣнѣи, и вѣдѣнѣи, да то-
мѣ нмѣ и приязни склади и ротѣ нмѣ родитѣль, не глѣ-
дае г вѣгъ нмѣ к приязни, погрьдѣнѣ великѣ ротѣ и записѣ, кое
наши старѣи и родитѣль и нмѣ сѣи сѣи сѣи нмѣ любѣи и
твердиномъ вѣхъ ѡчиннѣи, юда свога тоган на нмѣ донде,
и всѣ потѣри князѣ и властѣшумъ Дѣбровачнѣмъ, и сѣи нмѣ
вѣдѣи нмѣдѣи правѣи паче нмѣ за нмѣдѣи ѡзронѣ княза, вла-
стѣш града Дѣбровника ѡчиннѣи нмѣ ратѣ и размишлѣи, и створѣи
великѣ шѣтѣ ѡ котарѣ нмѣ, жѣгѣи кѣи и трѣи вѣнограде и
панишѣи нмѣ, и вѣдѣи и всѣи нмѣ зла чинѣи нмѣ, како
годи могашѣ, и настѣи за наприда всакнѣмъ заимѣ противѣ
нмѣ, коимъ могашѣ, и посидѣи, ѡзѣ нмѣ жѣи нмѣ Конавлѣи
противѣ вѣгъ и правѣи и противѣ записомъ почтеннѣхъ нмѣ-
вѣхъ и старѣхъ и нмѣ самого, а за то ми рѣчѣи господинь
князь Бладисавъ, смишлалъ г вѣгъ и г правѣи, и да ѡ вѣгъ
есть всако ѡпованѣи а не ѡ кривѣи нмѣ ѡ едномъ сѣтѣиномъ

госпоцтебъ, видѣти еванге твѣрдию и роте по: шлемѣхъ; по: ехъ: учинили наши: почтенн ермен и: наши родителѣ: князѣ и влаетеломъ града Дѣровника, хоѣи се, да такобѣ картен и роте не падебъ ерхъ насъ: и нашихъ: посаждиныхъ: и не: хотѣи, да тоанка: любавъ, милоша и: складе на: мане: донде, сло- жиныхъ и: утердиныхъ и: въ: всемъ: встановити: мило: жема: и: почте- ннымъ: княземъ и влаетел: града Дѣровника: брацтво и: един- ство, складе и: примзанъ: крпкомъ: въ: всемъ, како: се: въ: дави- сныхъ: мило: нашими: старинамъ и: нима: въ: дровжы, и: тоанко: долъ: въ: напридакъ: живенти: мило: налѣ, колико: бога: и: причмста: до- пѣсти: и: мѣи: на: речинъ: господина: князь: Владисавъ, да: мо- лико: мани: допѣсти: господъ: бога: можи, да: на: въ: мило: снѣбъ: едѣ: и: да: самъ: дръжанъ: настоити: повратити: и: швабодити: князѣ: и влаетеломъ: града Дѣровника: живѣ: понашавшѣ: са: вѣтми: своимъ: правниамъ и: разлоси: правниамъ: швакон, како: нма: се: въ: шлемѣхъ: въ: дръжы, кою: живѣ: родителѣ: наши: презъ: разлога: и: правде: въ: и: посѣде: нима; паче: и: савише: допѣтию: и: хѣи, да: нма: самъ: дръжанъ: речинъ: живѣ: коняшавшѣ: люда: всакога: инога, тко: ер: нма: хѣи: дати: кою: годн: вававъ, да: самъ: дръжанъ: на: бранити, припити, помагати, како: вради: и: сльчани: припитѣ: нихъ, и: шва: на: речинъ: господина: князь: Владисавъ, допѣстивше: мани: господъ: бога: стѣити: въ: го- споцтео, хоѣи: и: шѣтѣию: людежанени: и: речани: въ: дръжати: и: припити: правѣ: любавъ: и: примзанъ: въ: вѣтми: мило: живѣ: и: княземъ: и влаетел: почтеннога: града Дѣровника, видѣти, да: наши: родителѣ: въ: въ: рока: и: живни: дѣланоса: князѣ: и вла- стѣ: учини: нма: еванге: чѣте, тоан: радъ: хоѣи: мило: намѣрити: такобѣ: чѣте: и: нихъ: швабодовити: противъ: намъ: шѣтѣию: и: хоѣи: нихъ: вѣити: и: даровати: злѣмъ: котари: манѣ: на: краише: нихъ: котари, како: да: наши: и: нихъ: при- теде: на: вокалѣ, и: шва: мни: речинъ: господина: князь: Вла- дисавъ: записѣи, хоѣи: и: твѣи; да, допѣстивъ: мило: го- спода: бога: госпоцтеа, да: нѣ: самъ: волины: ни: да: мѣи: ни: ко- да: закрѣити: ни: встановити: мило: моя: люди: ни: влѣи: ни: срьбел: слободно: ходити: въ: Дѣровнина: твѣбати: тѣю: са: да: како: ни: твѣи: и: въ: ни: срьбел: посавъ: слободно: швабавшѣ: паче: ни: ни: на: господѣ: люди: да: нѣ: самъ: волины: паче: манѣ: котари: встановити: ни: бранити: ходити: слободно: своимъ: твѣи: и: срьбел:

. ми своимъ управлени въ Дубровникъ. и шире мни господни
 . князь Владиславъ ширею князь и властеломъ града Дубров-
 . ника, да миръ ни тронъ не могъ динити с хрещомъ
 . Степаномъ, родителемъ, нашими, ерезу коле и хрещени
 . князя и властелъ града Дубровника. и шире мни господни
 . князь Владиславъ ширею и записю и въсеме тьрдинъ, да
 . и вѣдомъ воланъ ни да могъ динити гласъ ште продае сови
 . ингдиръ въ вѣсѣмъ нишомъ потаръ разма шде шнхъ, гдѣ сѣ
 . наредила господа стара прѣва косанска и срънска, а тои естъ
 . едно на Дрпенхъ а друго въ Дубровникъ, третѣ въ Которъ,
 . четвѣрто въ Зети въ сегого Града на Боснии. и шире мни го-
 . сподни князь Владиславъ ширею князь и властеломъ града
 . Дубровника, видѣти велике тьрдине и роте, кое по пис-
 . мѣхъ ехъ учинили наши почтенн прѣки и наши родителне
 . князь и властеломъ града Дубровника, коеи етъ, да чикове
 . клетен и роте не падъ вѣхъ насъ и нашихъ послѣднихъ, и
 . ни хтѣти, да толникъ любили и милоши на манѣ донде, сло-
 . жихъ и втердихъ и въ вѣсѣмъ встановитихъ мѣю нама с
 . почтенимъ киевомъ и властелъ града Дубровника працѣю и
 . еднѣстю; силаде и примзани припкъ въ вѣсѣмъ, како се въ запи-
 . снхъ мѣю нашими старыми и нама вѣдржи, и толне коле въ
 . наприданъ живити мѣю нама; колни коегъ и причиста донѣ-
 . сти. и шире хотѣ на речени господни князи Владиславъ, да
 . конити мни донѣсти господа коегъ мойн, да на все мою моѣ
 . и силъ вѣдѣти да самъ держанъ настояти за понавашекъ жѣтѣ
 . велеководити ю, како в речено згора. и шире мни господни
 . князь Владиславъ ширею князь и властеломъ града Дубровни-
 . ка, да ни за вѣдомъ за страхъ цара турского ни крали вгурского
 . ни крали вбрагоньского ни за едного нгого господара ни господѣ
 . вчавѣка, кон еи на сѣтѣ еиш, кою инедно размиръ учи-
 . нити князь и властеломъ града Дубровника ни въ нихъ котаръ
 . ни въ нишомъ и манни нго с ними примзновати въ вѣсѣмъ, како
 . се въ еише реченихъ записнхъ вѣдржи. а на все еише речено,
 . що се вѣдржи въ вѣсѣмъ записѣ, мни речени господни князь
 . Владиславъ ротихъ се и заклехъ се князь и властеломъ града
 . Дубровника когомъ живити ширею и еиномъ и вѣхомъ сви-
 . тилъ и причистомъ порородицомъ манкомъ нгокомъ и че-
 . тирн свѣдѣланости и дѣи на дѣстѣ двостолъ вѣхъовна и сѣ-

ДАМА ДЕСЯТЬ ИЗАВРАНИХЪ БОЖИХЪ И БОЖИИ ОВЧНИИ И СЕВТИ-
ЦАМИ БОЖИИ, ДА САМА ПО СЕБЕ ИИ ПО МОИХЪ ВЛАСТЯНИХЪ ИИ
ПО МОИХЪ ЛЮДЯХЪ ИИ ВО ЕДИНУЮ ДРУГОМУ ЧЛЕНУ, КОИ РОДИ
СЕ НА СЕБѢ МОЖЕ ДѢЛИ, ИИ ЕДИНУЮ ХИТРОСТИЮ ДА БУДЕ ИЗА-
СТИ КНЯЗЬ И ВЛАСТЯНОУ ДВЕРОВАНЦЕМЪ ИИ ВОСТА, ЦО РОДИ
СЕ ВЪ ШЕОМУ ЗАВНѢ ЗГОРА ИДРЪЖИ: АИО МИ ЕИХЪ МА ГОСПОДИНЪ
КНЯЗЬ, ВЛАДИСАВЪ ВО СЕБЕ АИО ПО МОИХЪ ВЛАСТЯНИХЪ АИО ПО
МОИХЪ ЛЮДЯХЪ АИО ПО ДРУЗНУХЪ ИИ ВЪЗВОУ НЕ-ПИСАНА АИО ИИ РОТА
ВНИИ ДЕЧЕНИХЪ АИО КОН(О)МУ ГОДИ ХИТРОСТИЮ, ДА ЕИИИ РОЧНИ
РОТИ И КЛЕТЕН ПАДЪ ВЪРХЪ И МОГА ВОСТАВКА, И ДА САМИ ПРИЧЕ-
СТАНА ЮДИ, КОИ ВОГА ИИДА НА КРЪСТЬ, ЖЕДИМА, КОН(О)НИИХЪ
ПРОПИИ, ПРОПИИ, И ШИИИИ, КОИ МЪ ТРИИИИ ВНИИИ НА ГЛА-
ВѢ СТАИИХЪ, А ПО-ЕИИ ПЪТЬ ШИИИИИ МА РОЧНИ КНЯЗЬ ВЛАДИ-
САВЪ ШЕИИ КЛЕТЕВЪ, ДОНОУ АИО ПОДН. РОЧНИ КНЯЗЬ И ВЛАСТЯН
ДВЕРОВАНЦИ ЧИИИ МОЛЕВЪ ПРИИИИИИ И ПРАКЪ ПОМОЕВЪ ИИ ВЕСАИИ,
КАКО АИО СЪ ШЕИИИИ, ДА ИИ ТЪ НА ВЕСАИИ НА ШЕОМУ ЧТАТИ
ПРАЗЕВЪ. ПИСАНЪ ЕА АИТА РОЖАСТЕИ ХРИСТОВА НА .Ч. И .З-СТА И
.И. И ПРАЗЕ АИТА, АИИИИ АИИИИ .И. ДАМА, В ДРИИИИИИ
А ШЕИ АИИИ ПИСАХЪ МОИИИ РЪКОУИИ.

A tergo: Poneglia de Vladissau, fiol de cherzech
Stiepan. Mann recenti: Vladislavo, figlio di herzeg Stef-
fano, promette, qualora succedesse alla reggenza, di re-
stituire ai nobili Ragusei tutta la contea di Cansli, che fu
conquistata da suo padre. 1451, agosto 15.

Sigillum pendens: ex archata kmba . . . Origin. membran.
in c. r. archivio Viennae. Cnomen. 132.

CCCLXII. (1451) 6959. ind. XIV. augusto mense.

Demetrius, despotes Peloponnesi. Privilegium Ragu-
sio impetratum.

Graeco in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1854.
Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCCLXIII. 1451. 18. decembris. Bobovac.

Stephanns Thomas, Bosnae rex, foedus facit cum Ra-
gusinis contra herceg Stephanum Vukčić.

ЕА ИИИ ШИИИИ ИИИИИ И ДУХА СЕИТОГА АИИИИ. АИИИИИИ
КРИИИИИ АИО ПОСРАДИИИИ. ШЕИИИИ ТЕМЕИИИ, КИИИИ ОРЪВАНИИ,

Босни, приморню, хумьски земли, доинь краинъ; Сего рече Годин, подришю, западнимъ странами и више, да свидимъ и на савезъ Нехъ Крста, сина вожиѣ, и причисте матери не-годе, диве Марие, и исуга двора небескога; шкой ебди наше писанъ, дамо видити всякомъ господинъ и господамъ и лаименитимъ людемъ нне врьста, приа кога се достои видити нан извѣсти самъ нашъ листъ штеорень с' емьбюмъ нашымъ вѣлкомъ печатаю шенстронамъ печатень, князь и властель владѣщаго града Дубровника досамъ до насъ мѣжа мравданаго и дитиза князя Пальвиза Гочтика с' потуженнемъ вѣдичимъ неправды и с' посажничемъ постоинимъ рѣкомъ вониранимъ и огнемъ. Ѹ нихъ держаниѣ и котаре хурьцегъ Ступанъ Букчиѣ, и каже намъ князь и властель повеле и записе, Ѹ конхъ с' тверде штъ нашихъ прѣнхъ родитѣль господе кралевъ косаньскихъ и монхъ, и моагъ ми како господина и краля Босни, да енхъ Ѹ томъ нимъ право и задоести. Ѹчинно и писма писано: виднѣшнѣ ми кралевство, почтѣнъ приѣзанъ и лѣсамъ више реченого князя и властѣю владѣщаго града Дубровника и подобно питанье, хотикуе се ми запощидю: вожномъ крпнѣтѣ, припорѣчюю намъ лѣбити правду а злобити неправду, Ѹчинно ми кралевство, правду и мнѣшѣ князь и властѣемъ владѣщаго града Дубровника, по симъ нашимъ листъ потерданхъ и зкрпихъ и встановитихъ сего повеле, записе до данашнега дне, когдои с' имамъ дан и мнѣшѣмъ право господи странѣхъ родитѣль монхъ и мое, и шентовахъ се стати за сею, що с' Ѹ нихъ Ѹ держи; и шче ми кралевство зкрпни и втемели лѣбелъ и сръчано приѣтельство и единство Ѹ волю и Ѹ неволю с'противѣ хурьцегъ Ступанъ Букчиѣ; и шентова ми и шентѣ кралевство и синъ ми князь Ступанъ князь и властѣемъ и всон шпѣтнѣ владѣщаго града Дубровника, заживемо с' више реченомъ князь и властѣемъ почти рать беза еваке шчеламъ а напридовати визъ пристанька с'противѣ хурьцегъ Ступанъ Букчиѣ и негоу владанью и неговимъ градомъ и неговимъ рабгамъ с' вьшамъ нашимъ гостюкомъ кралевствемъ мокою и нашѣмъ слѣдомъ и нашими приѣтѣамъ вониранимъ начинемъ на полн, како ми с' гостюствѣ и правьствѣ до-стои, по намѣрѣ, тамноѣ данъ доуке, тѣмъ же на оубѣмъ и шчи

ми королевство шентова и при ми и синь ми князь Стипанъ:
 князь и властелемъ више реченимъ не учинити мира ни склад-
 да нмадвога с хрещегомъ Стипаномъ безъ воле и хотиньхъ
 више реченихъ княза и властель владущаго града Дубров-
 ника. и шире ми королевство и синь ми князь Стипанъ при-
 ми и шентова князь и властелемъ више реченимъ, на кою
 годире странъ сама прителе сивн. нашао, али ихъ наидъ
 наприда, да нмамъ тинере прителе нанти и нимъ. и шире
 ми королевство и синь ми князь Стипанъ по темъ нашимъ
 листъ штвореномъ, видѣе великъ правдъ и лѣбелъ и ми-
 лошъ княза и властель минн, и ъ напридакъ мека се и шире
 боле и тимелитне ѡтегнъ и ѡдръже, хутихъ почтити и поче-
 ниемъ ѡзакисити и ѡкрѣпити лѣбелъ нашъ на единне всако(го)
 господина и госводе и ннихъ, дахъ и даю, почтѣхъ и по-
 чтовахъ, даровахъ и даривамъ князь и властелемъ и вьсон
 шпѣнни владущаго града Дубровника ѡ бащинъ и за бащин-
 нъ и за племенито вѣкъ вѣкома нимъ и нхъ послѣднимъ
 Брѣснѣ сѣи по котаръ са вьсими сѣли и засѣщи, с поли н/зѣ
 горами, странами, пашами и водами и силамими, лѣго-
 ви и са вьсими землами, правнами и мѣтми нхъ. и шире
 ми госпоцѣтво и синь ми князь Стипанъ дахъ и даю, даро-
 вахъ и даривамъ, почтѣхъ и почтѣю ѡ бащинъ и за бащинъ
 и за племенито и ѡ вѣке вѣкома више реченимъ князь и вла-
 стелемъ и вьсон шпѣнни владущаго града Дубровника и
 нхъ шстанькъ ѡ вѣке вѣкома сѣѣ жѣпъ Драчѣвицъ по котари,
 Ѣсторинномъ и с Моринемъ и градомъ Новимъ и с Рѣснимъ,
 са вьсамъ котаромъ до мене которьске, са вьсамъ сѣли и за-
 сѣщи, поли, горами, странами, водами, лѣзъмъ, пашами,
 планинами и землами и правнами и мѣтми више реченихъ
 жѣпа дасмо ѡ вѣке вѣкома више реченимъ князь и властелемъ
 владущаго града Дубровника нимъ и нхъ штатѣхъ, да сѣ
 князь и властель речени штѣ данасъ наприда в божаемъ вла-
 дѣ господомъ и королевствѣ ми и синь ми князь Стипанъ благо-
 совомъ искати и примити ѡ свое рѣке али с порѣтомъ тѣрь-
 скомъ али с вѣннезомъ али с токъю твонимъ али ннихъ али
 по кон годире нимъ драго начинъ ѡзѣти и примити ѡ свое
 рѣке и ѡ свою швласть и за свое бащиньско више речене сѣ
 бащинѣ и ѡ нхъ зидати кащеле али сада али за време, коѣ

ИМА ДОТНІ, БЕЗА ВСАКОГА ШПОРЕЧЕННІХ НАШЕГА АЛИ НИОГА КАКО
 СВЕ У БАЩИНІХ СВОНОМ И У ПЛЕМЕНАЦІННИ. И ШЦЕ МИ ШЕНТОВА
 И ПРИМИ И ЗАВЕЗА СЕ КРАЛЕВСТВО И СИНЬ МИ КНЕЗЬ СТИПАНЬ,
 АКО БИ ПО КОН ГОДИ НАЧИНЬ АЛИ МАТИ ГОСПОДИНЬ КРАЛЬ БОСАЊ-
 СКОМЪ И КНЕЗЬ СТИПАНЬ РЕЧЕНОМЪ АЛИ НАШЕМЪ СЛЪЗИ ПО КОН
 ГОДИ НАЧИНЬ ПРИШЛО У РЪКЕ ВНИШЕ РЕЧЕНІ БАЩИНЕ АЛИ ДНО ШТЬ
 НИХЪ, ДА СМО ДЪЖНИ И ШЕНТЪМО И ЗАВЕЗЪМО СЕ ДАТИ ИЗЪ-
 ДАТИ У РЪКЕ КНЕЗЬ И ВЛАСТЕЛОМЪ И ВЪСОМ ШПЪЊНИИ ВЛАДЪЩАГО
 ГРАДА ДЪБРОВНИКА ШДА ДНЕ, КОН БИ ПРИШЛО РЕЧЕНЕ ЖЪПЕ И
 БАЩИНЕ АЛИ ДНО ШТЬ НИХЪ У РЪКЕ НАШЕ АЛИ СЛЪГАМЪ НАШНМЪ
 КОНАЧЪНЕ ДО ТРИ МІСЦЕ. КОН ЗАПИСЬ МИ ГОСПОДИНЬ ШИФАНЬ
 ТОМАШЬ КРАЛЬ ВНИШЕ РЕЧЕНИ И СИНЬ МИ КНЕЗЬ СТИПАНЬ ЗАВЕ-
 ЗАСМО СЕ И РОТНСМО ПРИДЪ ШТЬЦЕМЪ АНГАТОМЪ КНИШКЪПОМЪ
 ХУБАРЬСКИМЪ И ПРИДЪ ШТЬЦЕМЪ КЪШУДОМЪ И КАПЕЛАНОМЪ
 МАРИНОМЪ. И СВИДОЦИ ВЛАСТЕЛЕ КРАЛЕВСТВА МИ ВШЕВОДА ПЕ-
 ТАРЬ БИНСАЛИНЬ З БРАТЬНОМЪ, ВОЕВОДА БЛАДИСАВЬ КЛАСИНЬ
 З БРАТЬНОМЪ, КНЕЗЬ СТИПАНЬ БИОНИЧИНЬ З БРАТЬНОМЪ, КНЕЗЬ
 РАДИЧЬ МОЗОЛИНЬ З БРАТЬНОМЪ, КНЕЗЬ ИВАНЬ ШАНЬТИНЬ З
 БРАТЬНОМЪ, КНЕЗЬ ТЕРЬТКО КОВАЧЕВИНЬ З БРАТЬНОМЪ, КНЕЗЬ
 БЛАДИСАВЬ БУКЪНИНЬ З БРАТЬНОМЪ, А ПРИСТАВЪ Е КНЕЗЬ
 БЛАДИСАВЬ БУКОВИНЬ ДВОРЬСКИ З БРАТЬНОМЪ, ПРОТОВЕИСТАРЬ
 КНЕЗЬ РІСТОЕ З БРАТЬНОМЪ. А ТКО ЋЕ ШЕОН ПОРЕКН ВНИШЕ ПИ-
 САНО МИ АЛИ НАШЬ ПОСЛИДНИ, ДА Е ПРОКЛЕТЬ КОГОМЪ ШТЬ-
 ЦЕМЪ И СИНОМЪ И ДЪХОМЪ СВЕТИМЪ И СВЕТОМЪ ДИВОМЪ МА-
 РНОМЪ, .Д.-МИ ЕВАНГЕЛИ, .БІ. АПЪСТОЛЬМА, .О. ИЗЪБРА-
 НИХЪ БОЖИХЪ И ВЪСИМЪ ДЕШРОМЪ НЕБЕСКИМЪ, И ДА Е ПРИЧЕ-
 НИКЪ КЪ ИЮДИ, СКАРНОЦКОМЪ, КОН ПРОДА СИНА БОЖИХЪ. ПИСА
 ПРОТОВЕИСТАРЬ РІСТОЕ НА ЛИТА РОЖЬСТВА ХРИСТОВА .ЧЪНА.
 ЛИТО, МЪСЦА ДЕЧЕМЪБРА .НІ. ДАНЬ, У НАШЕМЪ СТОИШМЪ
 МЪСТЪ У БОКОВЦЪ.

Милостяю кожномъ господинь ШЕФАНЬ
 ТОМАШЬ, КРАЛЬ СРЪВЛЕМЪ, БОСНИ, ПРИМО-
 РИЮ, ХЪМЪСЦИ ЗЕМЛИ, ХРЪВАТОМЪ, ДОННМЪ
 КРАЕМЪ.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.
 Спомен. 140.

CCCLXIV. (1452) 6960. ind. XIV. 16. februaryi.

Georgius, Serbiae despotes. Chrysobullon de permutatione terrarum monasterii Laurae CXX. libris argenti.

In mon. magnae Laurae. P. Uspen. 176.

CCCLXV. 1452. 25. martii. Vratar.

Ivanis, chlomensis vojevoda, et cognati foedus faciunt cum Ragusinis contra herceg Stephanum Vukčić.

† Ба имѣ шца и сѣкна и дѣха свѣта аминь. Ми воєвода Иванишъ, синъ много почтенога споменѣть кнѣза Блатка, и кнѣзь Томашъ, синъ почтенога споменѣть кнѣза Николе, братѣчедъ присни више реченога воєводи Иванишъ и ниже именованимъ, и ми кнѣзь Марко и кнѣзь Жарко и кнѣзь Радивоѣ и кнѣзь Андриѣ и кнѣзь Бартѣшъ и кнѣзь Тадиѣ, сви братѣ више реченога воєводи Иваниша а синѣви почтенога споменѣть кнѣза Блатка, и кнѣзь Павашъ, синъ почтенога споменѣть воєводи Петра, братѣчедъ присни свимъ више реченимъ, сви едносрдно и довроволю даемо на видѣти свѣкомѣ чловеку, комѣ се достои, и приде кога се изнесе сѣи нашъ листъ записани штворенъ шгледати, како учинисмоу господиноу кнѣзю и властели и своему шпѣиноу властели дѣржавачиу еднѣство и брацтво и почтенѣ лѣванѣ и правѣ и срчанѣ приѣзанѣ, да вѣдемо еднини свпротникѣ херцегѣ Стѣпанѣ Вѣкчиѣ, инѣмъ свакомѣ, тѣмъ би кѣмъ неговъ а или нинѣ кошанѣ а или нини кони годирѣ, кони би вѣли прѣтивѣ дѣржавникѣ коншмъ годи непрѣзнью а или зломъ волюмъ, ратѣю ли воѣскомъ ли или конѣмъ размирѣмъ, да ми воєвода Иванишъ з братѣкомъ и з братѣчеди нашими више реченими да докемо нашими главами и с нашими лѣдѣми и с воѣскомъ са своимъ нашомъ помоѣю на помоѣи и на шварѣванѣ господина кнѣза и власти(ш) дѣржавачиу и нерова рѣсагнѣда свѣда вѣзда, када намъ рече а или порѣчи господинъ кнѣзь и властели дѣржавачи, ере се шни намъ шевѣтоваше помѣгати, како се ѣ инѣхъ записѣ шдрѣжи, конѣ намъ сѣ дали, и шце се шевѣтѣмо ми воєвода Иванишъ с моѣкомъ братѣкомъ и с моими братѣчедѣми више реченими, да ми моѣмо учинити мира ни приѣтельства с херцегомъ Стѣпаномъ ни

с оними, тко се ш-нимъ држе, и єдин брзъ воле и хотинѣ
 господина княза и властѣ дѣровачицѣхъ, како сѣши намъ
 ѹ своемъ записѣ учинилъ. и ище такоѣ рекосмо и ѹгласисмо
 и шентовасмо господинѣ князѣ и властеломѣ дѣровачцимѣ
 ми боевода Иванишѣ з братѣомѣ и з братѣчедми еише рече-
 ними, да, ако би када царина дриеска и сона конмѣ годн
 пѹтемѣ а или начинномѣ а или коѣомѣ згодомѣ дошла ѹ наше
 рѹке а или ѹ нашѣ швласть а или ѹ кога годн насѣ сѣр или
 кон годн днѣ безъ кѹпленѣ, да дамо половеннѣ сѣга шпоган
 днаа, изваднѣши намѣ четверти днѣ нашѣ, како е прко било,
 господинѣ князѣ и властеломѣ дѣровачцимѣ, ере се шии
 намѣ такоѣ шентоваше по своемъ записѣ, ако еисмо ми бое-
 вода Иванишѣ з братѣомѣ и з братѣчедми еише реченими
 кѹплен царинѣ дриескѣ, а хотнѣши князѣ и властелѣ дѣро-
 вачци да могѣ имати половенцѣ шѣакоѣ, како се достон ѹ
 записѣ ницѣ, кои сѣ намѣ дали, да могѣ, а дриѣа да стоѣ,
 какото и стоѣ, гдино сѣ сада. а на швомѣ на сѣмѣ згора
 писаннимѣ ми боевода Иванишѣ з братѣомѣ и з братѣчед-
 ми еише реченими шентѣсмо сѣ князѣ и властеломѣ дѣровач-
 цимѣ, ако би кою годн ѹсилость шдѣ кѹда годн дѣровеникѣ
 имаш а или ницѣ рѹсагѣ, ми боевода Иванишѣ з братѣомѣ и
 з братѣчедми нашими еише реченими, с лѹдѣми, с воѣскомѣ,
 са своимъ моѣомѣ нашомѣ да доѣмо на цомоѣ сѣпротнѣ
 сѣакомѣ. а швоѣзи, за цо насѣ князѣ и властелѣ дѣровачци
 полѣвише за сѣю братѣю и властелѣ и еиѣнике сѣоѣ, како се
 ѹ записѣ ѹдржи, кои ми боеводе Иванишѣ з братѣомѣ и з
 братѣчедми нашими имамѣ шдѣ княза и властѣ дѣро-
 вачцицѣхъ. ако ли еисмо не дошли на ницѣ заповѣдѣ, тада да
 смо ѹ гинѣѣ, како ницѣ властелѣ дѣровачци, кои не би по-
 слѣхѣ ершилъ. и на сѣе еише еисамѣ и шентѣдѣмо с моѣомѣ
 братѣомѣ и братѣчедми моими ми боевода Иванишѣ ро-
 тисмо сѣ и закласмо сѣ на сѣтомѣ еванѣѣлю божѣмѣ и
 часномѣ и животворѣемѣ крстѣ господинѣ князѣ и власте-
 ломѣ и своѣ шѣнни властѣ дѣровачцимѣ на господина
 бога сѣвѣржителя и на причистѣ цогородницѣ и на чѣтири
 еванѣѣлисти и .єі. сѣтнѣхъ вѣховницѣ апѣстоловъ и на .т.
 и .ні. сѣтнѣхъ штаѣ, иже сѣтъ на Иисѣи, и .є. извади-
 ницѣ кожицѣхъ и сѣе сѣтѣ божѣ шдѣ еванѣѣлю шроднишѣмѣ,

мика даємо на видѣньє всакимъ чювѣкъ, комъ се достои,
и прѣдъ кога се изънесе самъ нашъ листъ записни штеорени
аугладати, какъ учинисмо с многоу почтенѣмъ воеводимъ
Иванишмъ, мнѣстю божишмъ воеводимъ хѣмсецѣмъ, си-
шимъ многоу почтенѣмъ споменѣтымъ княза Блатка, и с кне-
зимъ Томашмъ многоу почтенѣмъ споменѣтымъ княза Николе,
братѣчедъ присни згорѣ реченшмъ воеводи Иванишѣ, и с кне-
зимъ Марькшмъ и с кнѣзшмъ Жарькшмъ и с кнѣзшмъ Жи-
вошмъ и с кнѣзшмъ Яндрѣшмъ и с кнѣзшмъ Бартолшмъ и с
кнѣзшмъ Тадишмъ, сви братѣмъ више реченшмъ воеводи Ива-
нишѣ и синове многоу почтенѣмъ споменѣтымъ княза Блатка,
и с кнѣзшмъ Павлшмъ, сишимъ многоу почтенѣмъ воеводе
Петра, братѣчедъ присни сишемъ више реченѣмъ, еднѣ-
срѣднѣмъ братѣмъ и мнѣстнѣмъ любаѣмъ и правѣмъ сръчанѣмъ при-
занѣмъ, да бѣдимъ єдинни сѣпротнѣмъ хѣрцеѣмъ Стѣпанѣмъ Бѣк-
чиѣмъ и къ всакимъ мнѣмъ, тѣмъ ен ш-нимъ дрѣжамъ. и за
тѣмъ примисимъ и шѣлѣвсесимъ за наше граѣне, властѣмъ и вѣѣ-
ники добре и почтене воеводѣ Иванишѣ, почтенѣмъ княза
Блатка, и княза Томаша, княза Николе синѣ, братѣчедъ при-
снни више реченшмъ воеводи Иванишѣ, и княза Марька и
княза Жарька и княза Раднѣмъ и княза Яндрѣмъ и княза Бар-
тола и княза Тадиѣмъ, сви братѣмъ више реченшмъ воеводи
Иванишѣ и синове многоу почтенѣмъ споменѣтымъ княза Блат-
ка, и княза Павла, сина многоу почтенѣмъ споменѣтымъ вое-
воде Петра, свѣмъ више реченѣмъ нѣхъ и нѣхъ синове и
нѣхъ нѣтрѣжнѣмъ, цю бѣде по мѣшкшмъ колѣнѣ правѣ и по-
чтене . . . . ѣ вѣкѣ вѣкома. и шѣмъ нѣмъ шѣстокасшмъ двѣати
воеводи Иванишѣ з братшмъ и сѣ братѣчедѣмъ више реченѣмъ
на всакѣмъ годишѣ, докѣ сѣмъ шни живѣн, шѣ-с-атѣ перѣпер(ѣ)
динари дѣбровачѣхъ. и шѣмъ нѣмъ дасшмъ єднѣмъ полачѣмъ на
вѣхъ побѣннѣмъ ѣлицѣ, комъ се дрѣжи с полачшмъ Марнѣмъ Ра-
стиѣмъ старѣмъ, комъ полачѣмъ бѣла ѣ Шѣшѣмъ Бодоппнѣмъ а пакѣ
Живѣмъ которанинѣмъ, ѣ баѣннѣмъ и плѣмннѣмъ вѣкѣ вѣкома
нѣмъ и нѣхъ шѣстанѣхъ. и ако ен се кѣдѣмъ згодилшмъ коншмъ
згодѣмъ, чѣсѣ боѣмъ не данъ, да ен не мѣганъ статѣмъ и прѣен-
ватѣмъ ѣ свошѣмъ баѣннѣмъ воевода. Иванишѣ з братшмъ и з
братѣчедѣмъ више реченѣмъ а дошли ѣ дѣбровнѣмъ статѣмъ, мѣ
кнѣзѣмъ, властѣмъ и сѣмъ шѣннѣмъ властѣмъ дѣбровачѣхъ да нѣмъ

дадему ѹпомока за спениъѹ дръге ше-с-ѹтъ перьперь динари на
 всаки годици, докле се врате на свою башини. и ако би се та-
 кон догодило, да би потрѣба била воеводи Иванишъ з брати-
 шми и зъ братѹчеди више реченими, да имъ бѹдему помокни-
 ци прѣдъ свацѣмъ господаршми и ѹ всаке госпode сѹпротивъ
 херцигѹ Стѣпанъ и свѣмъ нивговѣмъ, и кон би ш-нимъ
 дръжали, и противъ свакомѹ иншмъ, кон би на нихъ на-
 хали или сѹпротивъ нимъ били неправдени, а тои правило
 да властели дѹбровачци разгадаю и шдѣлѹче: акѹ ... го-
 спода дѹбровачка шдѣлѹче, да ю правш, да ихъ помагаю
 више реченихъ; ако ли шдѣлѹче властели дѹбровачци, да не
 правш, да се шѹае воевода Иванишъ и съ више реченими зъ
 братишми и братѹчеди. ако се тоган више речени не шдѣлѹше,
 цю имъ рикѹ властели дѹбровачци, и послѹхъ не ѹчини, тадан
 да властели дѹбровачци да имъ нѣсѹ дѹожни помагат-н-хъ,
 паче да сѹ ѹ гневѹ, какѹ и нин властели наши, кон би не-по-
 саѹха изѣлѣзи. такоге и шни намъ шѣтoвaшe, тко би сѹ-
 противъ дѹброваникѹ ходиш, какѹ братш и властели дѹ-
 бровачци, да смо едни и едносрѣди, какото ю подобe(ш) и
 како се ѹдръжи ѹ записѹ, кон сѹ намъ дали. и да не можемо
 ѹчинити мира ни примѣ(л)ства с херцигшми Стѣпаншми ни
 с онеми, кон се ш-нимъ дръже .... безъ волю и хотѣньш
 воеводи Иваниша з братишми и зъ братѹчеди згора реченими,
 и толикогере воевода Иванишъ з братишми и зъ братѹчеди
 згора реченими да не могѹ ѹчинити мира ни примѣлства с
 херцигшми Стѣпаномъ ни с онеми, кон се ш-нимъ дръже,
 безъ волю и хотѣньш господина кнеза и властеш дѹбровач-
 цехъ. а шѹон писмш и записъ ѹчинисмш, за цю намъ вое-
 вода Иванишъ шѣтoвa з братишми и зъ братѹчедми сво-
 ми с више реченими, да бѹдѹ шдѣ съда напреда ѹ свемъ и
 съ свемъ, цю бѹдѹ можи, сѹпротивъ херцигѹ Стѣпанъ и
 нинемъ бошинишми и противъ свакомѹ иншмъ, кон би били
 противъ дѹброваникѹ, какото се ѹдръжи ѹ записѹ, кон сѹ
 намъ ѹчинили воевода Иванишъ з братишми и зъ братѹчед-
 ми згора реченими, дотле, докле воевода Иванишъ з бра-
 тишми и зъ братѹчедми више реченими бѹдѹ намъ насто-
 яти, цю се ѹ записѹхъ ѹдръжи. и шѹе шѣтoвaсмш воеводи
 Иванишъ з братишми и зъ братѹчедми више реченими, ако

би дошла царина дровьска ѿ наше рѣки безъ купиве, тѣда да е
 четверти дню коведи Иванишъ з братѹчедми, како е билаш
 и прѣшъ нихъ, а устааш на поле, такъ нимъ какъ намъ; ако
 ли би нимъ дошла, такогере да е на поле, како се згора пи-
 ше. ако ли би ю купили, такогере да смъ вољни, ако бисмъ
 хотели ми ѹзети, да . . . половницъ царине, щете и користи,
 какото се ѹдрѣжи ѿ записъ, що съ намъ учинили коведи Ива-
 нишъ з братишмъ и з братѹчедми више реченими. и на све
 више писанимъ ми князь, властеле и сва шпѣнна властель дѹ-
 бровачцехъ ротисмо се и заклесмъ на свѣтлмъ божнемъ
 евангелю и на часишмъ живштворѣмъ крѣстѹ господню
 реченемъ коведи Иванишъ з братишмъ и з братѹчедмъ више
 реченими на господа бога сѣдрѣжителемъ и на пречистѹ богш-
 родницъ и въ четирѹ евангелестѣ и въ .ѿ. свѣтѣхъ враховъ-
 нѣхъ апостоловъ и въ .тн. свѣтѣхъ штаца, .иже сѣтъ на
 Ниѣню, и въ .о. избранихъ божехъ и въ све свѣте божне
 шдъ века богъ ѹгоднѣши, да шкон више писанимъ, реченимъ
 и шбетованимъ на маніе не има доѣи веки векома коведи
 Иванишъ з братишмъ и з братѹчедми више писаними ми се
 потверити за недишъ стваръ на земаю: еда ли бисмо за
 чию волю на зем(ли) шкон потверили, тади да смъ ми
 князь, властеле и сва шпѣнна властѣш дѹбровачцехъ прокла-
 ти богомъ жнеѣмъ штцемъ и синшмъ и дѹшшмъ сестѣмъ
 и свѣтлмъ свѣтѣлмъ шдъ вѣка богъ ѹгоднѣшѣмъ именоканѣ-
 ми, да смъ при(ч)ени къ Юди скарнотѣскомъ, кон прода
 сини божнега Исѹ Христа на распѣтъ, и к онѣмъ, кон
 шпишахъ: пропни, пропни, и к онѣмъ, кон мѹ кладѣхъ
 трѣновъ вѣнацъ на глаавѹ, и да се съмъ шдѣрекн бога и
 анѣгелова на шмрѣли данѹ и на сѣгни данѹ и вѣре, кою
 вѣрѣемъ, и да смъ потис(и)шѣи ѿ дрѹжини. и сен се пи-
 са лѣто рожаства христова на .чѹне. лѣтш, на . . . ѿ. мар-
 тш на благовѣстѣ. и за веѣе вѣрваніе сеган заниса пове-
 лѣсмо га печатн(ти) нашомъ печатю великшмъ вѣрвала-
 шомъ подѣнсѣшъ печатъ. а ѹписа Никша Звезднѣ лшгш-
 фѣтъ по заповѣди господства дѹбровачкога. а Маринко ѹписа
 ѿ анѣро. помени га боже.

CCCLXVII. Circa 1452.

Georgius, Serbiae despotes, monasterio Laurae donat CL. libras argenti.

Initium: Понюже всакомъ словесномъ вѣстѣствѣ.

In mon. magnae Laurae. P. Uspen. 176.

CCCLXVIII. 1453. 19. julii. U Pivé na planině na Pišcu.

Stephanus, herceg S. Sabbae, conjugii Helenae et filio Vladisavo sociisque ejus ignoscit.

† Еъ нмѣ шѣща и сина и дѣха свѣта аминѣ. мнѡгѡстнѡ
вожнѡмъ мнѣ господнѣ Стѣпанѣ хѣрцега шдѣ свѣтѡга Бѡга,
господарѣ хѣмскѣ и примѡрскѣ, вѣлнкѣ вѡевода рѣсага
вѡсьнскѡга, кнѣзь дѣрнѣнскѣ и вѣѣ, снѣнъ и шнѣнъ мнѡго по-
чѣнога и гласнѡга спѡмѣнѣтѣмъ господнѣ кнѣзя Бѣнѣца и го-
споднѣ Бѡндамѣ, вѣнѣшега вѣлнѡга вѡеводе рѣсага вѡсьн-
скѡга и вѣѣ, даю знѣтѣ вѣнѣмъ и вѣсѡмъ, кѡмъ сѣ подѣше,
сѣдѣннѣмъ и напѣрнѣдѣ конѣ нѣмѡ вѣтѣ, и прѣдѣ кѡга еѣ сѣ
годѣ чѡлѣѣкѣ нѣнѣсѡмъ шѣвѣнѣ нашѣ шѣторѣннѣ лнѣтѣ а сѣ
нѣшѡмъ пѣчатѣю вѣѣрѡвѣннѣмъ, еѣ шѣнѣстнѣнъ и снѣдннѣнъ
сѣдѣѣцѣ мѡѣ сѣ вѣсѣннѣмъ правнѣмъ мнѡгѡстнѣннѣмъ и до-
вѣрѡвѣннѣмъ хѡтѣннѣмъ и нѣстннѣмъ, вѣсѣрѣдѣчнѣмъ,
пѡчѣннѣмъ лѡвѣшѣмъ, шдѣннѣмъ и шдѣвѣрѣгѣ вѣсѣѣ зѡлѣѣ
и нѣмѣнѣстѣ нѣпрнѣзннѣннѣ до сѣдѣ еѣнѣшѣ, нѣрѣднѣхъ и шѣтерѣ-
днѣхъ и прѡкѡвъ нѣмѣѣстнѣхъ шдѣ сѣрѣшнѣнѣ и довѣрѡвѡмѣ
сѣдѣѣцѣ мѡѡга прѣдѣ господнѣмъ бѡгѡмъ жнѣннѣмъ и прѣдѣ
вѣѣмнѣ свѣтнѣмнѣ шдѣ вѣнѣка бѡгѣ шѣгнѣднѣшнѣмнѣ цнѣлѡмъ и
прѡкѡвъ и довѣрѡвѡлнѡмъ прѣстнѣхъ и шѣпрѡстнѣхъ вѣѣ сѣгрѣѣхъ и
сѣпрѡтнѣвѣщнѣннѣ вѣлнѣѣмъ и малѣмъ кѣѣлѣмъ нашнѣмъ, пѡчѣнонѣ по-
спѡнѣ Бѣѣнѣѣ и снѣнѣ мнѣ кнѣзь Бѣлѣднѣсѣвѣ и вѣѣмъ вѣлѣстѣлѡмъ
и вѣлѣстѣлнѣчнѣмъ и вѣсѣкѣ вѣрѣстѣ лѡдѣмъ хѣмскѣ зѣмѣлѣ, тѣкѣ сѣ
годѣ и кѡкѣ сѣ годѣ и по кѡн годѣ нѣчннѣ шдѣѣстѣпнѣмъ шдѣ
мѣнѣ зѣгѡспѡмъ Бѣѣнѡмъ и сѣ кнѣзѡмъ Бѣлѣднѣсѣвѣмъ, вѣрѡмъ
и нѣстннѣмъ и нѣлнѣцѣмъѣкрнѣмъ прѡстнѣхъ и вѣлѣгѡсѡвѣнѣхъ вѡеводеѣ
Бѣлѣдѡю Бѣмѣковѣнѣ зѣ вѣратнѣмъ и сѣлѣгамнѣ и кнѣзѣмъ Юрѣю
Рѣтѣковѣнѣ зѣ вѣратнѣмъ и сѣлѣгамнѣ и вѡеводеѣ Нѣвѣннѣмъ Юрѣю
вѣнѣѣ зѣ вѣратнѣмъ и сѣлѣгамнѣ и кнѣзѣмъ Бѣѣкѣшнѣмъ Бѣнѣковѣнѣ зѣ
вѣратнѣмъ и сѣлѣгамнѣ и нннѣмъ вѣѣмъ пѣлѣмѣннѣтѣлѣмъ нѣрѣднѣмъ

[illegible]

НИНИ ТАКОЖЕ ЗАШ Н ИСТИНАНЬ ЧЛОВѢКЪ, КОН ЕН СЕДЯ Н НЕ-
 ПРАВЕДЪ СНОСИШ, КАКО СЕ Н ВИШЕ ПИШЕ, А ИЛИ ЕН ПАМЯНИТЬ А
 ИЛИ КОЖЕ ГОДѢ ВРѢСТЕ ЧЛОВѢКЪ, ДА ІЕ ВИШЕ РІЧИННОН ГОСПОДѢ
 ДО СВОЕ СМРТИ ЗА НЕВѢРНА, А ДА МЪ ЗАЩИНА ВІКЪ ВѢКОМА У
 ПОРАЕШ, А ДА МЪ ГЛАВЪ ГОСПОДА ПЕДѢПСАЮ, ЦО ІЕ ДОСТВИНОШ
 УЧИНИТИ НЕВѢРНОШ ЧЛОВѢКЪ, НЕГО АКО ЕН ТКОШ ЦОШ ВИДИШ, ДА
 ІЕ ЦОШ КОМЪ НИХЪ РЕЧЕНИЕ ГОСПОДА ШДЪ ЕДНОГА ДО ДРУГОГА
 НИМЪ МѢШ СОБІШМЪ КОШ КРИВИНА А ИЛИ НЕПРАВЕДА, ДА ИМА РЕШ
 ПРѢДЪ ГОСПОДИНОМЪ ХЕРЦЕГШМЪ Ш-НИМЪ НА СЪВІЩІЦЕ, ДО КОГА
 ЕН МЪ СЕ ШДЪ НИХЪ ЦОШ ВИДѢЛШ: ТКО ЛИ ЕН ПОТАШ ВІШЕ
 РЕЧЕНИЕ ГОСПОДА ПАМКАЕЦА А ИЛИ КАВЕТИНКА МѢШ СОБІШМЪ,
 ТОН ТАМ ШЕБАРА ВСЕ РОТЕ Н КАСТЕВІ НАА СЕ, КОЕ СЕ У СІЮМЪ ЛИСТѢ
 ИМЕНІЮ. К ТОМУ ДА НЕ МОЖЕ НИ ХОФЕ ЗАКѢСТИ НИ БІТИ МѢШ РЕ-
 ЧЕНИШ ГОСПОДЪ НИКІДНА СЪМІШ НИ НЕПРАВЕДА НИ ПО ЕДИШМЪ ЧЛО-
 ВѢКЪ СІГЛОВАТІНІЕМЪ: АКО ЛИ ЕН СЕ КОШ ГОДѢ СЪМІШ НАШАА
 ПО КОШ ГОДѢ РЕЧѢ МѢШ РЕЧЕНИШ ГОСПОДЪ, ДА НЕ МОГЪ НИ
 ХОФЪ ІА ГОСПОДИНЪ ХЕРЦЕГЪ СТѢПАНЪ УЧИНИТИ НИКІДНШ ЗАШ
 НИ НЕПРАВЕДЪ НИ НЕМАЛОШЪ КѢШАМЪ НАШНІЕМЪ, ГОСПОДІ БІЛНѢ Н
 СІНОВОМЪ МИ КНЕЗЪ БЛАДИСАВЪ Н КНЕЗЪ БЛАТКЪ, ДОКАА ГОДѢ
 НЕ БІХЪ ШЕНКАШ Н ШЕНАШАШ ПРАВОШ Н ЦІЕЛО Н ИСТИННОШ
 ГОСПОДИНШМЪ ДѢДАШМЪ ЦРКВЕ БОСЪНСКЕ Н .БІ. СТРОНИНКОМА,
 МѢШ КОНЕМИ СТРОНИЦІ БУДЕ ГОСПОДИНЪ ГОСТЬ РАДИНЪ ЗА
 СВОГА ЖІВОТА, Н К ТОМУ .БІ. ВЛАСТЕЛА НАШНІУХЪ ПОГЛАВІ-
 ТѢХЪ, КОН ХОТЕ ПРАВОШ: ЦО ЛИ ЕН НАШАА ВІШЕ РЕЧЕННА
 ПРАВЕДА ДО КОГА ШДЪ ТѢХІ КѢШЕ НАШЕ, ДА ГА ІЕ ВОЛИШЪ ГОСПО-
 ДІНЪ ХЕРЦЕГЪ ЦѢКАТИ Н КАРАТИ НА СВОЮ ВОЛЮ, ЦО МЪ СЪДЪ
 ПОКАЖЕ. ТАКОФЕ ХЪМЪСЦІ ВЛАСТЕЛЕ Н ВСАКІ ВРѢСТЕ ЛЮДІЕ ДА
 СТОІЕ У СВОІУХЪ ПРАВИУХЪ Н ПОДОБНІУХЪ ЗАКОНІУХЪ Н ТѢРЪ-
 БАВАХЪ ВІШЕ РЕЧІННІУХЪ, ДА НЕ МОЖЕ НИ ХОФЕ НИМЪ РЕЧЕНІ-
 ЕМЪ БІТИ НИКІДНО БЕЗАКОНІЕ НИ СЪЖАНСТЕШМЪ НИ КОШМЪ
 ИНОМЪ НЕПРАВЕДОМЪ, ДОКАА ГОДѢ НЕ ЕН ЦОШ СЪДЪ Н ПІТАНІЕ
 КОГА ШСЪДИШ ПО ЗАКОНЪ Н НАЧІНЪ, КАКО ІМЪ ІЕ ВІНО ЗА ГОСПО-
 ДІНА БОГОВОДІ БАНДАЛИ, ТОН ДА ІМЪ ІЕ ТВРДОШ Н ПРАВОШ Н
 ЦІЕЛО Н НЕПОРЕЧЕНОШ ЗА МЕНЕ Н ЗА МОІУХЪ СІНОВЪ КНЕЗА БЛА-
 ДИСАВА Н КНЕЗА БЛАТКА НИМЪ РЕЧЕНІЕМЪ ВЛАСТЕЛШМЪ ХЪМЪСЦІ-
 ЕМЪ Н НИХЪ ШСТАНІШ, ДОКАА ГОДѢ ШНІ РЕЧЕННІ ВЛАСТЕЛЕ Н
 ВСАКІ ВРѢСТЕ ЛЮДІЕ ШДЪ ХЪМСКІ ЗЕМЛІЕ НАМЪ СЛЪЖЕ, ВѢРНОШ
 Н ПРАВОШ, ІА СТОІЕ НАМЪ ІА СВОІУХЪ ДОБРОТѢХЪ ШЕДІТІУХЪ Н

записиныхъ право и твердѣи и цило, како намъ съ рекан и
шеѣтоваан се и записан. к томѣ що ми кога ни хъ съдѣ шсъ-
ди хъмани или ѣ великѣ или ѣ малѣ, да съ манѣ шдѣ ни хъ
на нѣи шсѣдени по законѣ, како съ енае шдѣ ни хъ стрѣи
ми господинѣ воеводѣ Гандаю. и на тои на еси енише пи-
саннои и именованнои на господинѣ хирецѣ Стѣпанѣ за-
каннамъ се въ господа бога всадръжителѣ шѣца и сына и се-
таго дѣха и въ прѣчистѣ его когоматѣрѣ светѣ днѣи Марню
и въ снаѣ частнаго и жнеотеорѣцаго крѣста господинѣ и
въ .д. евангѣлисте и въ .вѣ. апѣстола вѣрховна и въ .о.
изверанихъ божиныхъ и въ еси светѣ шдѣ вѣка богу ѣгодне-
ше, како на господинѣ хирецѣ Стѣпанѣ нима енише рѣчени-
емѣ хѣѣ на есемѣ на томѣ енише писанишмѣ и именова-
нишмѣ стаати и трѣпѣти се право и твердѣи и цилои и
непорѣченѣ, докла годѣ шни енише рѣчени манѣ стѣи ѣ по-
сѣхѣи и сѣже ми право и вѣрнои, и трѣи ми се на скон-
чѣи довернихъ и почтенихъ шѣѣтихъ и записиныхъ, како
ми съ рекан и шеѣтоваан се и закаран и записан. писанѣ въ
лѣта рѣждѣства христеа на .чѣниг. лѣтои, мѣсца нѣани
дѣи. данѣ, ѣ Пнѣѣ на планинѣ на Пишѣ. по заповѣдѣи
прѣсѣѣтлаго и ѣвозмога господинѣ господина ми хирецѣ
Стѣпанѣ зписа Божидаѣ днѣи.

Sigillum: стѣ. си. печать.... *Orig. membran. in c. r. archivio Viennae. Опомѣн. 142.*

CCCLXIX. 1453. 19. julii. U Pivě na planině na Pišcu.

Stephanus, herceg S. Sabbae, filium Vladisav in gratiam recipit.

† Въ нме шѣца и сына и дѣха сѣта аминѣ. мнѣостик
божишмѣ и господара великога господина ми цара аминѣ
сѣтанѣ Мѣхметѣи бѣга ми господинѣ Стѣпанѣ, хирецѣ
шдѣ сѣтога Гавѣ, воеводѣ хѣмски и приморски, велики
воевода рѣсѣга воевскога, князѣ дринески и вѣѣ, и сына ми
князѣ Блатѣи даймои на знанѣи воеводѣи великомѣ и го-
сподѣи вѣтрѣи и краишникѣи воеводѣи, кон гвѣѣи вѣде
на воевско краице, такоѣи да въ вѣдомои и шни, есакѣи вѣ-
ѣи людемѣ, конѣи еси достѣмои, вѣи шнишмѣи шѣи шани
шнѣи шѣворѣи, а сѣи шнишмѣи печатѣи вѣи вѣишмѣи оѣи есакѣи-

изъвъ милостивеніемъ смирانیюмъ хотѣніемъ и правомъ ро-
 дителскимъ истиннымъ людемъ милость и чѣсть и добру
 евою снѣмъ мнѣ князь Владиміръ, кагда донде ка мнѣ, и смѣ-
 ры сепрѣда мнѣмъ, и довеа до сего, що ю учинишъ ероу съ-
 грѣхъ: послодаръ великомъ, и що ю учинишъ безъправданъ и
 съпротивномъ мнѣмъ родителю своимъ, за тои кагда дошѣ ка
 ланинъ с великимъ смѣдствомъ, и довеа по двостонномъ
 правдѣ до сего, и рече ми поставити шпѣтъ ѹ мѣи рѣке вла-
 стѣи и мнѣ самѣи и градове и приходке и все, с чимъ ю вда-
 шавъ еишъ шдѣ мнѣ, и рече ми, да не шдѣ сѣмъ. сѣга енти
 вѣрнѣишъ пошлагъ мнѣ господаръ великомъ и меніи херцегъ
 Стѣпанъ родителю своимъ пославшанъ и ѹгвданъ, и рече ми,
 да не енти складанъ и еднанъ с монѣмъ снѣмъ и з брат-
 твомъ своимъ о княземъ Блаткомъ, шва подѣ монъ послахъ
 на сажѣишъ и на вѣришѣ господаръ великомъ, и рече ми, да
 ми не бѣ ни единого съпротивства по своишъ евоѣ учинити, негѣ
 да ми не ѹгабати и сажити липомъ и добрѣишъ правшъ и по-
 чтенномъ канономъ ѹгвдани снѣмъ своимъ родителю, и за тои
 тѣмъ еишѣ реченишъ учиненишъ и шѣтѣканіи снѣмъ ми князя
 Владиміра на херцегъ Стѣпана и снѣмъ ми княземъ Блат-
 комъ примамъ и примнхъ милостиво и правомъ и добровол-
 нѣишъ к сѣбѣ шпѣтъ князя Владиміра за правого и за людемъ
 снѣмъ и за правого брата снѣмъ ми князя Блатка, и на тои
 поставленомъ свѣдоки и средитѣишъ вѣришъ наши. дѣда боськогѣ
 и ш-нимъ .ѹ. поглавѣтнѣишъ крестинѣишъ и .ѹ. нашіишъ пле-
 мѣнѣишъ властѣишъ, ако ми сѣрѣишъ князь Владиміръ вѣишъ
 речѣишъ шѣтѣишъ за мѣишъ живѣта ѹгвдѣтѣишъ и правѣишъ
 послахъишъ, како сѣишъ именѣишъ, какому снѣмъ своимъ роди-
 телю, и да бѣде миранъ и еднанъ за мѣишъ снѣмъ с мон-
 юмъ и снѣмъ братѣишъ княземъ Блаткомъ, такоѣишъ да бѣде
 и князь Блатко подѣ монъ послахъ за мѣишъ живѣта какому
 и князь Владиміръ, заеднѣишъ и еднѣишъ бѣдѣишъ с княземъ Влади-
 славомъ мѣишъ своимъ милостивомъ и правомъ какому деа брата
 а подѣ тою евою и подѣ монъ послахъ. подѣ тѣишъ такоѣишъ и на
 такоѣишъ вѣишъ речѣишъ средѣишъ и начинѣишъ, шѣко сѣишъ и цѣишъ вѣишъ ѹ
 снѣмъишъ липѣишъ именѣишъ, на херцегъ Стѣпана шѣтѣишъ сѣишъ и деп-
 кѣишъ вѣишъишъ и рѣчѣишъ мѣишъишъ господѣишъишъ снѣмъишъ ми кне-
 зѣ Владиміръ и князѣ Блаткѣ, да нѣмъ хоѣишъ за мѣишъ живѣта

самноу и именованноу на хрицега Стѣпанъ закамнамъ се въ
 господа бога всидръжителю штеца и сина и светого дѣха и
 въ прѣчистѣ его богоматерѣ и въ силѣ чистнаго и животвори-
 щаго крѣста господни и въ .д. евангелиистѣ и въ .в. апостола
 врьхоуна и въ .о. избранниѣхъ божниѣхъ и въ все свѣтѣ шдѣ
 вника богѣ шгоднѣши, каковъ на хрицега Стѣпанъ нимѣ више
 реченинѣмѣ хоѣш на всемѣ на томѣ више писанишмѣ и име-
 нованишмѣ стаати и трѣпѣти се правомъ и терѣдовъ и цѣло
 и непорочнѣмъ, докла годѣ шни више реченинѣмѣ маѣтѣ стоѣ ш
 послѣхъ а на вѣрностѣ и на слѣжеѣ господара великога, и
 докла ми се трѣпе на своиѣхъ довривѣхъ и почтенинѣхъ шѣ-
 тивѣхъ и записивѣхъ, како ми се съ шѣтѣвали и заклаи и
 записали. писанѣ въ лѣта рождѣства христова на .чѣмг. лѣ-
 товъ, мѣсеца иѣани .дѣ. данѣ, ш Пнѣтѣ на планинѣ на
 Пишчѣ. по заповѣдѣ прѣскѣтлога и швозмога господина
 господина ми хрицега Стѣпана шписа Божидарѣ димѣ.

Sigillum: стѣл. си печать ... Origin. membran. in e.
 g. archivio Viennae. Спомен. 143.

CCCLXX. 1454. ind. II. 4. aprilis. Cathari.

Aloisius Baffo, comes et capitaneus Cathari, confirmat
 constitutum factum inter monasterium S. Nicolai in Vra-
 njina et Kalogurag Gurašević.

Ба имѣ Христа амин. годица шд порода нашѣго го-
 сподина Юзѣса Карста тисѣка и .д. ста и .ш. и .д., ин-
 дицишнѣ дѣвѣга, на дни ш четвѣртѣмъ, .д. мѣсеца априла,
 да ѣст видѣниѣмѣ всакомѣ, како паркомъ швоганъ приѣдъ сла-
 нивѣмъ господиномъ Яловизомъ Бафомъ, шд наши приѣсѣнитѣ
 и юзможнѣмъ господѣ еѣмѣтѣчкѣмъ почтѣни кнѣзъ и кашѣтѣмъ коѣторѣмъ,
 шд града которѣскога и шд негова мѣтѣха, више дѣфѣренциѣ
 много почтѣнога шдѣца иѣѣмѣна Никодема и Никаандра, Иш-
 елма, калѣгеръ шд монастыра господина светого Николе шд
 Бранинѣ, кон ѣст ш влатѣмъ скадарскомѣ, шд юдѣнѣ стране, по
 имѣ своиѣ и по имѣ своиѣ шсталнѣхъ калѣгѣра рѣченога мона-
 стира, и Калогѣрагъ Гѣрашѣвнѣ изъ Царѣвинѣ шд себѣ и шд
 своиѣхъ синовѣ шд дѣвѣ стране, за кон ѣшгоганъ рѣченинѣмъ
 и калѣгерѣ за себѣ и за имѣ рѣченога монастыра питахъ
 приѣма и сѣпротивѣ Калогѣргѣ Гѣрашѣвнѣмъ изъ Царѣвинѣ више

реченомъ и нѣгови дѣти, иере да речени Калогѣраг и нѣгови снѣнове незадѣужио, сѣпротива разлогъ шд правде дѣржахъ нѣдан млин речене царкве и монастыра, кон нест ъ Цареницѣ на мнесто, зове се Брахово, кон нест свархъ зѣмле и воде речене ца(р)кве али монастыра, кон 'млин нест .. ш дѣржав речене царкве али монастыра и Новак Кѣциѣ и негов снѣ Марко из Царенице, иере речени Калогѣраг нест еке нма ... шд реченога млина много шд еке шд щете немъ ѣчинени, пѣташе речени нгѣман и калѣгери, речени млин да бѣде прѣсѣген по реченомъ господинѣ князѣ и капѣтанѣ реченом царквен али монастырѣ, како стѣари нх. и на тѣи стѣар речени Калогѣраг и негов снѣ Дѣвѣжнѣ шдговорише, иере сѣ дѣржали шѣзи млин право како стѣари реченога Новака и сина негова Марка, нм дан по кметнѣх за щетѣ, немъ ен ѣчинена шд реченога Новака и шд реченога мѣ сина Марка, кон мѣ не ждего кѣѣѣ. за кон ѣзров енѣше енѣе мѣгъ нмн много и много рѣчи прѣд рѣчѣннѣ ѣзѣнѣннѣм господинѣм князом и капѣтанѣм, и тадан коначнѣ по реченом господинѣ князѣ и капѣтанѣ ен речено реченомъ нгѣмнѣ и калѣгерѣм и реченомъ Калогѣргѣ Гѣрашѣвнѣ и Дѣвѣжнѣ снѣ неговѣ, да погѣ и провидѣ, ако се мѣгъ ..... могѣ ѣгодити за речени млин за ..... мнѣѣти ѣ тисѣѣ и .д. ста и .н. и .д.: нмако мнѣѣше речени рок и не енѣше шд ѣгогѣ, да се нмаѣ ѣратити прѣд шѣраз негов, иере кѣ ѣчинити разлог и правдѣ за ѣзрок речени. и енѣше речени Калогѣраг Гѣрашѣвнѣ писав шд рѣке Дѣвѣжнѣ сина нѣгова реченомъ господинѣ князѣ и капѣтанѣ, како енѣше шд ѣгогѣ с рѣчѣннѣм нгѣмнѣм и с калѣгерѣ по шѣзи начин, що нѣ, да речени нгѣман и калѣгерѣ нмѣ дѣти реченомъ Калогѣргѣ лѣ. партер дѣтари которѣ снѣх за шѣтатак шд неговѣ щетѣ, а да речени млин шѣтанѣ слѣбѣдан реченомъ нгѣмнѣ и калѣгерѣм и монастырѣ свѣтого Николѣ шд Бранинѣ ѣ енѣе енѣкома са енѣемн неговѣннѣм разлогн и з границѣмн и що нмѣ прѣстон. гднѣ речени ѣзѣнѣннѣм господинѣ князѣ и капѣтанѣ разѣмнѣ тѣнгѣ енѣше писав и чѣѣше реченога Николѣм калѣгѣра, дошлѣднѣ ѣ Нѣтор за ѣзрок рѣчени шд странѣ нгѣмноѣ и дрѣзнѣх калѣгѣра реченога монастыра свѣтого Николѣ шд Бранинѣ, и: гѣворѣѣ рѣчѣн ѣгоган мѣгѣ соѣом, кон ен ѣчинѣн, како рѣчѣннѣ Калогѣраг

нист писав по реченом кизиме шд рѣки Давижиива сина свога
снѣдѣки на почтеном столѣ под лѣжом шпкеном, кивше тѣм
пламенити мѣжѣ Мароніе Бѣкиѣ протоиистаревѣи и Никола
Мановиѣ Драговѣи и Никола Трипковѣи Бивочѣи, световни
сѣдѣи котореси, и Стѣпко Калогѣревѣи канжѣлиер и дра
гоман сарпски и мнози дрѣзи, потварди речени ѡгоган ѡчи
нен швакон, да речени Калогѣраг има речени .мѣ. перпер шд
реченога нѣмѣна и калѣгѣра за шетѣтак шд негове цѣте, а
да речени мѣни ш-неговѣими разлѣзи и цѣо га се даржи сло
водан да шетѣи и да бѣде ѡ вѣке реченога монастыра све
того Николе шд Бранине без ниѣднога сѣпротиваречени шд
реченога Калогѣраг и нѣговѣих синова и шд свакога нѣога
члѣвѣка, и за вѣрѣи и потваргени реченога ѡгоган речени
ѡзвѣшени господни кнѣз и капѣтан заповѣдиш иѣ, да шѣи
ѡгоган ѡписани ѡ шѣом записѣ бѣде пѣчакѣи и потваргѣи са
пѣчатѣи вѣлком господниа светаго Марка шд негова вѣла
данѣи. писана ѡ канжѣларѣи шпкѣион тѣсѣкѣи, индицишѣи и
дан вѣше писано.

И Живан Билѣстровѣи шд лѣжа из Бѣтак прогласѣи
по царскѣи власти нотар и нотар вѣтѣчки и канжѣлиер оп
кѣи котореси мѣгѣ реченими бѣх, и под заповѣд ѡзвѣшенога
реченога господниа кнѣза и капѣтана писѣх шѣози писаниѣи,
прогласѣх с мѣиѣм билѣгом и именѣм ѣвичним.

А тѣго: Гѣи кнѣга светаго Николе вранѣнѣскога за
мѣни ѡ ѡраховѣи шѣи провинѣра которскога.

Sine sigillo. Origin. membran. in Cetinje. Editor de
scripsit 1856.

CCCLXXI. 1454. 10. aprilis. U Novom.

Stephanus, dux S. Sabbae, et Ragusini pacem faciunt.

† Ѣ вѣлѣможна силѣи прѣсѣветагош дѣха, вѣже сѣлѣни
ва трѣицѣ, ва шѣиѣи же рѣкѣи и сѣиѣи и сѣтѣи дѣхѣи,
прѣсѣвета трѣицеи неразѣкѣи, сѣлѣа тѣкѣи, нѣже ва иѣи тѣеи
вѣеи вѣрѣишѣи, и тѣеи ѡздрѣжѣишѣи зѣмѣи и вѣлѣданѣи, кѣеи
и нѣиѣи вѣѣи дѣи, сѣиѣишѣи ѡиѣишѣи наѣиѣи пѣиѣтѣи, кѣиѣиѣи
мѣиѣиѣиѣи кѣеи лѣиѣи нѣравѣи члѣвѣкѣи, пѣиѣи свога ѣдѣиѣи
гош сѣиѣи ѡ вѣиѣиѣи мѣкѣи, да сѣеи изѣлѣи из гѣиѣи, и
по ѡскрѣсѣиѣи, кѣиѣи хѣиѣи ѡзѣи на нѣиѣи, да сѣдѣи шд дѣи

нѣю шѣща, божаставномъ речею рече апостѣломъ своимъ: миръ даю вамъ, миръ шсталымъ вамъ. мнѣ господинъ Стѣпанъ, божимъ милостию херцега свѣтого Саве, господарь хѣмски и приморски, князь дрински, велики воевода босански и вѣге, даемо на видѣннѣ вснѣмъ и всакомъ, комъ се достон, и прѣд кога ви се годѣ изнеса шви нашъ листъ штворенъ шгледати, а с нашою печатью законитѣмъ, како догосе госпоцтѣм ми шдѣ много почтенѣго княза, властѣм и все шпѣннѣ властѣм дѣбровачниѣмъ почтѣннѣмъ властѣм и поклисарѣмъ князь Марѣ Растѣмъ и князь Жѣпанъ Бѣнѣмъ и князь Индрѣшко Бѣвалѣнѣмъ, договарае се ш доброю мирѣмъ и почтенѣмъ приызнѣмъ и потвѣрѣннѣмъ вснѣмъ записи и повѣмъ, кое сѣ имали с нашими родителями и з госпоцтѣмъ ми до шбоган размиръмъ, кое размиръмъ мѣмъ нами шснѣмъ непримѣтель божѣ и чловѣчаски, с кога размиръмъ ни една користѣ ни ми единомъ странѣ ни дрѣгомъ паче шета и маншинѣ, а ми господинъ херцега Стѣпанъ и снѣмъ ми князь Бладисавъ и князь Блатковъ, смнѣмъ добрѣмъ и почтенѣмъ приызанѣмъ, кое сѣ имали наши родители с многою почтѣннѣмъ са славннѣмъ господинѣмъ княземъ Бѣкѣмъ и са славннѣмъ господинѣмъ Гандалемъ, внѣшнѣмъ великимъ воеводѣмъ босанскимъ и вѣге, и с княземъ Бѣкомъ и з госпоцтѣмъ ми с княземъ и властѣмъ дѣбровачнѣмъ, да толикии любавѣ не бѣде потаптана паче шзвнѣна ш на прѣдакъ и волю, и више речѣннѣмъ поклисари доброволноу примѣмъ и милостиво се договорнѣмъ и потвѣрдѣмъ и потвѣрѣмъ всакое записи и повѣмъ, кое сѣ имали и кое имаю князь и властѣмъ дѣбровачнѣмъ до данашнѣга днѣ шдѣ нашнѣмъ родитѣмъ, многою почтенѣмъ и гласнѣмъ споменѣтѣмъ господина княза Бѣкѣ и славнѣмъ господина Гандала, внѣшнѣмъ великога воеводѣ босанскога и вѣге, и княза Бѣка и госпоцтѣмъ ми, да бѣдѣмъ тѣмъ да и крѣпка, темѣна и непоколѣнѣмъ вѣкѣмъ вѣкомъ аминѣ. а за крѣпости мира сеган и любѣмъ и добрѣмъ приызни да бѣде ш више бѣзѣ шпѣговѣра и зѣмъ волю шдѣ люди властѣмъ дѣбровачнѣмъ али шдѣ нашнѣмъ с людьми властѣмъ дѣбровачнѣмъ, договорнѣмъ се и шдѣмъ шчисмъ с властѣмъ дѣбровачнѣмъ доброволноу и еднѣмъ, да всако швинѣмъ чловѣчѣмъ или пролитѣмъ крѣмъ, кое сѣ ш шви ратѣмъ шчинѣна, и всаке ранѣ и швинѣмъ и

але речни и хотѣньмъ злая, кои съ била мѣѣ нами с властели
 дѣбровачцими и мѣѣ людьми госпоцтва ми с людьми вла-
 стей дѣбровачцихъ, и все плание и щете, що е учинила една
 страна дръгонъ шдъ почела рати до тронеѣ, кою е госпоцтво
 ми учинило с кнезомъ и властели дѣбровачцими, како се
 ѡдръжи ѡ записихъ едне стране и дръге, шбон шбелюенсмов
 тои мѣѣ совомъ едносрьдноу и довроволюу примисмов и
 благословенсмов и такои велимов и заповнедамов, да ни-
 ткоръ не може ни смие ѡспоменѣти ни искати крѣви ни ние
 шсвете ни вражде ни ѡ едно времеѣ, докла сениѣ стон: тко
 ли се шерѣте сиеи потеорити, да е госпоцтеѣ ми невѣранъ,
 и да се разаспе до коренала; такоѣ да не бѣде приѣзма шдъ
 госпоцтва ми ни шдъ нашихъ люди ниедномъ дѣбровчанинѣ,
 него кон е чимъ дѣжанъ, да тая плаѣа; и тако имъ потерѣ-
 дихъ и потерѣѣю, да нихъ трѣговци и нии нихъ людѣ ходе
 слободноу прико рѣсага и по рѣсагѣ госпоцтва ми са всащи-
 емъ трѣгомъ, плаѣаѣ праве царине, кое съ прѣко плаѣали за
 вѣрѣмѣ нашнихъ родитѣлѣ и за мене до рати, не бое се ниед-
 ного хѣда ни шдъ когаръ, тко не би изванъ волю и послѣха
 нашего; ако ли би се када згодилоу госпоцтеѣ ми размири-
 ти се с кнезомъ и властели дѣбровачцими, чѣга богъ не дан,
 тѣи ратѣ ниеднѣ да не хоѣмѣмъ ни можемо учинити, не при-
 повндѣше и не шповндѣше по нашихъ поклицарихъ кнезѣ и
 властеломъ ѡ дѣбровникѣ шдъ тоган днѣ, по коле бѣдемо
 шповндѣти, до три мѣсеце и учинити имъ квари, нихъ
 градѣ ни нихъ рѣсагѣ ни нихъ людемъ ни нихъ иманѣю, к то-
 му да не имамѣмъ ни хоѣмѣмъ посегнѣти ни едниемъ хѣднемъ
 на нихъ трѣговце ни на нихъ иманѣмъ ни на ние нихъ люди,
 кои би се нашили ѡ рѣсагѣ и швласти нашои, или конѣмъ би се
 згодилоу прѣко нашего рѣсага минѣти за времеѣ више речен-
 нѣ шдъ три мѣсеце, докла годѣ би се испратили и средили
 са всемъ благомъ нихъ изъ земли госпоцтва ми ѡ дѣбров-
 никѣ, и ниѣднѣ кѣдѣ би комъ волю поѣи, да имъ не бѣде
 ниеднаа завѣртица ни забавѣ ни шдѣнѣтѣмъ блага нихъ до
 реченного рока; такоѣ тко се годѣ ѡговори дѣбровчанинѣ али
 трѣговацѣ дѣбровачки за понесенѣ карвана али кога годѣ по-
 носа, да га ние волюмъ свѣрѣи дръги ни влахъ ни срѣенѣ до
 мѣста, докла се шни бѣде нанминѣ, тко е из нашего рѣсага

поносникъ, а слѣга е нашъ: тко ли би се нашавъ зрѣати то-варе конмъ посланымъ али зарѣчитн до мѣста зговорнога, докла е зговореноу, да плати госпоцтеу ми .н. двѣкати. на все више писанноу, рченноу и шѣтованноу ми господинъ херцегъ Стѣпанъ и синове ми, князь Владисавъ и князь Блатковъ, и властеле наши, ковода Гладое Семковичъ, князь Радичъ Стѣпковичъ, ковода Иванишъ Блатковичъ, ковода Марковъ Гръгѣрвичъ, князь Радованъ Бардинъ, князь Ружириъ Дѣвичъ, князь Павла Дражковичъ, князь Ранко Приевичъ, князь Юранъ Чемеровичъ, князь Иванъ Бардинъ, ковода Радичъ Приенсаличъ, князь Бѣкманъ Юговичъ ротисмо се и заклесмоу на светомъ евангѣльсю божию и на часномъ и животворещемъ крѣстѣ господинъ речениемъ князѣ и властеломъ и всомъ шпѣникъ дѣржавачкомъ и нихъ встанкѣ ва господаа бога вседръжителю и ва прѣчистѣ богородицѣ и ва четири евангѣлистѣ и ва два на дѣсте апѣстола вѣрховниехъ и ва .о. избраниихъ божихъ и ва .т. и .н. штацѣ светнихъ иже ва Никей и ва все свете шдѣ виека богъ згодивше, да ови наши згора писанно и шѣтованноу речениемъ князѣ и властеломъ и всомъ шпѣникъ владѣщаго града дѣржавника и нихъ встанкѣ и нихъ послѣднимъ, како се згора пише, виекъ вѣкома на манѣ не има прити ни се потворити ни за единъ стваръ на землѣ ни за страхъ ни за благоу ни за ниедного господина ни за ниедногоа инога чловѣка волю, изложивъ великого господара господина цара тѣрскога Мехметъ бега. и ако би ми била заповнѣдѣ више рченнога цара тѣрскога ратѣ имъ зчинити князѣ и властеломъ дѣржавачциемъ, да нисамъ волинь ни могъ, не приповнѣдѣше имъ князѣ и властеломъ дѣржавачциемъ прѣво тоган по монхъ поклицарихъ, и приповнѣдѣше имъ шдѣ толи до три мѣсеце да имъ нисамъ волинь ниедного зчинити злаа ни ниедне ште ни ихъ рѣсагъ ни ихъ трѣговцемъ ни ихъ людемъ, како е више рченоу, и докла намъ годѣ князь и властеле и вса шпѣннаа дѣржавачка стон на своихъ добриехъ и почтеннихъ шѣтнихъ и записнихъ, како нам се съ шѣтовали и з своимъ аистѣ записали, да се не може ни хоѣе потворити више рченоу записанъ, вазда потвѣрѣющѣе сва писма и повѣсте, кое съ имали и имаю с нашими родителями и з госпоцтеомъ

ми князь и властели дѣржавци до данашнига ѹ своѣмъ терѣ-
 ѣаеѣ дне. писанъ ва лѣта рождаства христова .чѣнд. лѣто,
 мѣсеца априли .1. дань, ѹ нашѣмъ градѣ Новомъ. по запо-
 вѣди прѣсвѣтлаго господина господина хрица Стѣпана
 зписа димъ Радивон Добришевичъ.

A tergo: 1454 die X. aprilis. Priuilegio de cherçeg
 Stipan e de li soi fioli, fato la paxe.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.
 Спомен. 144.

CCCLXXII. 1454. 15. julii. Ragusii.

Vojevoda Petrus et knez Nicolaus, filii vojvodae
 Radosav, confirmant Ragusiorum privilegia.

† Ка нме шѣтца и сина и свѣтаго дѣха. милостню бо-
 жиньмъ ми господинъ воєвода Петаръ и князь Никола, си-
 новѣ славнога великога воєводе господина Радосава а знѣци
 и наслѣдници почтѣнога споменѹтнѣ славнога господина
 князя Павла Радивоника а синовѣци почтѣнога споменѹтнѣ
 славнога господина воєводе Петра, и за то ѡ господинъ воє-
 вода Петаръ и князь Никола даѣмо на видинѣ свакошмѣ
 чловеѣкъ великошмѣ и малошмѣ, прѣдъ кога се изнесе онен
 наше записанне шѣторѣно али прѣдъ свѣтлаго господиньомъ
 кралемъ ѹгарскимъ али прѣдъ тѣрскимъ господаремъ а али
 прѣдъ краля босанскога а али инога бошнина а али прѣдъ
 господина срѣбскога а али латинскога а али нне врьоте чло-
 веѣка, и азъ вѣдѹке ва великон слави ѹ госпощѣвѣ и ѹ пѣше
 дрѣжавѣ нашихъ родитѣль милостню божиньмъ наслѣдникъ
 князя Павла и воєводе Петра и господина родитѣла ми воєводе
 Радосава и не далече шдѣ ихъ пѣотю паче синѣ и синовѣцѣ
 и знѣкъ и братнѣ више реченихъ, наслѣдникъ прави истини
 шдѣ ихъ крѣен, повелѣннѣмъ и сѣдомъ божиньмъ приѣаши
 дрѣжавѣ и рѣсагѣ ѹ рѣке госпощѣва ни и сидѣки ѹ госпощѣвѣ
 родитѣль нашихъ више реченихъ, ѹзимаюкѣ и дѣлюкѣ и дѣла-
 юкѣ и записѹюкѣ властѣлемъ и саѹгамъ нашимъ како госпо-
 да рѣсашка и господарѣ рѣсагѣ, стѣжнѣци нашихъ родитѣль
 и прародитѣль више реченихъ, шдѣ тѣхѣ примаѣ часть и
 славѣ и дарѣ и части, тогда ѡ господинъ воєвода Петаръ и
 брат ми князь Никола, савѣтѣвавши се с нашими савѣтнѣци

по шенчалаю з господомъ строиници цркви восанскіе и слѣ-
гамн и ближниками с властелинъ госпоцтва нн, и посласмо въ
славни градь Дѣровникъ къ много почтеномъ князѣ и вла-
стелимъ и своимъ шпкинн града Дѣровника наше почтене вла-
стелинъ покансарѣ господина гости Радосава Брадиѣвника и на-
шега дворскога княза Радича Копиѣвника и Миштоша дѣтка
Цѣрика, да видѣвшѣ лѣбавѣ и почтенѣ приѣзанѣ и усрѣднѣ
госпоцтва дѣровачкога к намъ и заповѣднѣсмо нмъ нашомъ
рѣчню ꙗко воевода Петаръ и князь Никола нашимъ почтенимъ
покансаремъ господинѣ гостѣ Радосавѣ и дворскоимъ Радичѣ
Копиѣвиѣ и Миштошѣ дѣткѣ, да запишѣ и учинѣ наше за-
писѣ госпоцтва дѣровачкоимъ, видѣвшѣ, како сѣ и наши
прѣви записовали господѣ и родители намъ и прародители и
брат намъ воеводѣ Иванншѣ, и воеводѣ Петарѣ и князь Нико-
ла, и нмъ потвѣрднѣсмо дѣлн и ѣстановитили крѣпко прѣ-
виѣ нашиѣ слободѣщинѣ и законѣ и повѣлиннѣ и записанинѣ
славного княза Павла и господина воеводѣ Петра и родителей
намъ господина воеводѣ Радосава и брата намъ воеводѣ Ива-
ннша, и наше госпоцтво нн слышавшѣ и видѣвшѣ ннѣ по-
довнѣ и разѣмнѣ и правѣ приѣзди и шентѣ и записѣ, ꙗко
воевода Петаръ и князь Никола створнѣсмо мнлостъ госпоцтва
нн, да ꙗкождомо своимъ свѣтъ, како згора реченоимъ градь
Дѣровникъ княза и властеломъ и своимъ шпкинн дѣровачкомъ
по сиѣмъ нашихъ листѣхъ и повѣлахъ за ннѣ срдчанство
потвѣрднѣсмо нмъ и ѣстановитнѣсмо все и сваке повѣлѣ и за-
писанинѣ више реченѣ господѣ нашихъ родителей славного го-
сподина княза Павла и славного господина воеводѣ Петра и
славного господина воеводѣ Радосава и славного господина и
брата намъ воеводѣ Иваннша и наше, потвѣрднѣсмо нѣ и
ѣстановитнѣсмо нѣ жѣпѣ Конаван и градь Сокош и Ёнтаа-
линѣ и Цаптатѣ и Гѣбодѣ и сѣ, що Конаванамъ прнстон,
все са всимъ ѣ вѣкѣ вѣкома нмъ и ннѣ встанѣ за башн-
но и за племеннтѣ, како що ѣ ннѣ прѣво бнло, како сѣ
именѣ ѣ записѣ, коѣ князь и властелѣ и сѣ шпкинн дѣро-
вачка нмѣю шдѣ нашихъ родителей и шдѣ мнѣ господина во-
еводѣ Петра и брата мнѣ княза Никола. и ꙗко все више реченѣ
и записано и шѣѣтовано и господинѣ воевода Петарѣ и князь
Никола, мнлостню божиимъ господари рѣсашци, шѣѣтѣ

госпоцтво ни князѣ и властелѣмъ дѣржавцѣмъ, да ни хъ
 трѣговци и ни хъ лѣди свободно вѣдѣ ходити по нашѣмъ
 рѣсакѣ и стати и трѣговати и ѡ ни хъ рѣсакѣ миновати з гла-
 вами и с иманнѣмъ ни хъ, да се не боѣ ни еднога хѣдога ни
 за вѣрѣтѣ ни посишного дара ни коѣга прѣѣзѣ али прѣдѣѣ-
 жни одного за дрѣгога, да не може искати неголи истацѣ,
 кон би дѣжанѣ биш, плаћаюѣ правѣ царниѣ, коѣ сѣ билѣ за
 крѣмена княза Павла и господина воевода Петра и господина
 воевода Радослава и господина воевода Иваниша. шѣе имѣ
 шѣѣтѣвога госпоцтво ни више реченнѣмъ князѣ и властелѣмъ
 дѣржавцѣмъ, ако би сѣ догодило коѣмъ годѣе размирѣ
 мѣгѣ наамѣи с властѣли дѣржавцѣми, шѣа богѣ не дан, да
 не можемо ни хоѣемо посѣти наа ни хъ дрѣжавѣ ни на ни хъ
 лѣдѣ ни наа ни хъ иманнѣ ни наа ни хъ трѣговцѣ, шѣо имѣ не
 припоѣѣмо прѣво тога на . ѣ . мѣсѣца по нашихъ поклѣса-
 рѣхъ, а ѡ шѣнхѣи . ѣ . мѣсѣца да могѣ миновати своимъ
 благомъ по нашѣмъ рѣсакѣ свободно вѣзѣ ни едне забавѣ. и
 на шѣон на всѣ више писано и шѣѣтовано князѣ и властѣлѣмъ
 и скон шѣкинѣи града дѣржавника ѣ господинѣ воевода Петарѣ
 и братѣ ми князѣ Никола заклѣсмо сѣ заклѣтвомъ и с ошѣими
 властѣли и ближиками и слѣгами нашими, кон сѣ ни хѣ имѣ-
 новани шѣѣ властѣш, князѣ Радослаѣ Ѣврадѣвиѣ, князѣ
 Паѣкѣнѣ Зѣманиѣ, воевода Радѣ Живиничѣ, князѣ Бѣ-
 киѣ Диничѣ, князѣ Радичѣ Чипчиѣ, князѣ Юран Радѣ-
 салиѣ, князѣ Радичѣ Прѣвѣниѣ, князѣ Ъѣраѣ Драгѣѣ-
 виѣ, князѣ Бѣкмиѣ Бѣровиничѣ, князѣ Бѣкаѣ Влади-
 миѣриѣ, князѣ Ми хѣанѣо Дѣвчѣиѣ, князѣ Радѣвѣи Бранковѣиѣ
 рѣтѣсмо сѣ и заклѣсмо на свѣтомъ ѣвангѣлиѣю божнѣмъ и на
 часномъ и животворѣкѣмъ крѣстѣ господнѣи и ѣа господа бога
 свѣдѣрѣжитѣла и ѣа причѣстѣ когородѣиѣ и ѣа . д . ѣвангѣли-
 тѣи и ѣа . ѣи . свѣти хъ вѣрѣховни хъ апѣстѣловѣи и ѣа . ѣ . иза-
 драѣни хъ божѣи и ѣа свѣ свѣтѣи ѣѣ шѣѣ вѣѣка вѣгѣ ѡгодѣвишѣ
 и ѣа . тѣи . шѣтацѣ, ѣѣѣ сѣѣѣ на Ниѣи, да шѣон зѣора више
 писаннѣ нашѣ рѣчено и шѣѣтовано вѣѣки вѣѣкомѣ не имѣ на
 мѣи доѣни наамѣи ни нашихъи послѣднѣи ни сѣ потѣворити
 за ни еднѣ стѣварѣ на зѣмани сѣан нашѣ шѣѣтѣ ни сѣ шѣ-
 комѣ парѣи ѣѣиѣити : кѣо ли би сѣи потѣворѣш, да ѣ проклѣтѣ
 шѣѣѣмъ и синомъ и свѣтимъ дѣхѣомъ. и сѣи сѣ писѣ рѣшѣѣ

христова на чѣнд. лѣто, мѣсеца нѣлнѣ на .ѣт. данѣ, ѡ
 славномѣ градѣ Дѣбровникѣ по нашихъ вѣше реченихъ иже-
 нованихъ поклансарихъ. по заповѣди господина воеводи Петра
 и князя Николѣ швомъ ѡписанне и шѣѣтованне а ѡнѣсѣ Миш-
 тѣшѣ дѣтѣкѣ. како догоше шѣ много почтенѣго князя и вла-
 стѣшъ и сѣ шѣкинѣ госпоцтѣа дѣбровачкога много почтѣни
 поклансарѣ ѡ славномѣ градѣ Борчѣ а ѡ нѣмѣ поклансарѣ князь
 Никша, синѣ Марѣмъ Клебѣжика, и князь Мишѣшъ, синѣ Ма-
 ромъ Бѣничика, ѣ господинѣ воевода Петарѣ и з брѣтѣмъ кне-
 зѣмъ Николомъ, нашихъ много почтѣни стрѣнници господинѣ
 гостѣ Радосавѣ Брѣдѣвичѣ и господинѣ старѣца Радосавѣ
 ѡнѣкѣ рекоше по своемъ редѣ рѣчию, како хѣте вѣти добри и
 почтѣни стѣжници мѣѣ на нѣмѣ едномѣ стрѣни и дрѣвѣгон, и закле
 сѣ господинѣ воевода и з брѣтѣмъ кнезѣмъ Николомъ на
 трѣванѣлѣѣ и на листѣѣ записаномѣ и на моѣхѣхъ и князь
 Пашѣкѣнѣ Земѣлиѣ и князь Бѣчиѣна Бѣновѣчѣ, воевода Ра-
 доѣ Живѣничѣчѣ и князь Бѣкиѣнѣ Динѣничѣ и князь Ми-
 шѣленѣ Земѣлиѣ и князь Радѣвѣон Бранѣковѣчѣ и князь Юран
 Плѣксѣчѣ и князь Стѣпанѣ Доброшѣвичѣ и князь Радѣѣ Те-
 залѣвичѣ и князь Томашѣ Латѣничѣ, князь Бѣнѣ Бран-
 ковѣчѣ, князь Радѣѣ Дивѣчѣчѣ, тѣ сѣ заклѣше властѣа а ѡ
 изѣбрѣни данѣ свѣтѣ недѣлѣѣ по шѣнѣаю, како нѣхъ вла-
 стѣ(лѣ) заклѣнаше, како нѣмѣ бѣ на волѣ госпоцтѣѣ дѣбро-
 вачкомѣ, како хѣте шѣомъ ѡздѣрѣжѣти вѣше рѣченѣ писмо за
 своего живота.

A tergo: MCCCCLIII. die XV. julli, privilegio de
 voiuoda Petar e conte Nicola de Radosav Paulouich, con-
 fermando Canal con tute..... e Sochol e tute le scritture
 antiche; fo ambasatori Radosav .... Bradievich e .....
 Kopievich duorschi e Miotos e Zurich diak.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.
 Спомен. 145.

CCCLXXIII. 1455. novembri mense. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii privile-
 gium concedunt Radino Gost.

Бѣ нѣмѣ шѣтѣа и синѣа и дѣхѣ свѣтого дѣмѣнѣа ми князь,
 властѣа и сѣа шѣѣнна властѣа дѣбровачѣѣхъ дѣсѣшъ на вѣ-

дѣньє (сѣакомѣ) и сѣаке вѣсти чловеѣкъ, прѣдѣ кога се изъ-
 несе шѣи нашѣ листѣ (штор)ѣни, печатѣнѣ нашѣмѣ печатѣмъ
 законитѣмѣ вѣсѣкомѣ, да смиршадѣюѣ правдѣ и любаѣ,
 кою е к намѣ вѣздѣ показивалѣ и показѣе господинѣ Радинѣ
 Гостѣ а вѣзѣ нашѣ к нѣмѣ тако(и), да шѣан нѣша любаѣ
 бѣдѣ напредовати вѣздѣ крѣпкѣ, шѣѣтовасмѣ и обѣтѣемо,
 да ако би кѣда хотиѣ доѣти постати мѣгю нами. ѣ Дѣверов-
 никѣ, да мѣ ю слободнѣ дошастѣ, станѣе и пошастѣ нѣ-
 мѣ и нѣговѣмѣ и (нѣговѣмѣ) слѣгамѣ, главамѣ и нманѣю,
 брѣзѣ сѣаке манѣшинѣ, бѣзѣ порѣченѣмъ за нѣднога чловеѣка
 волю ни за страхѣ ни за благѣ ни за ѣднѣ придѣжѣе, коѣ
 би се моглѣ на сѣѣти нанти али смисанти. и шѣе мѣ шѣѣ-
 товасмѣ и шѣѣтѣемѣ, да мѣ даамѣ кѣѣ(ѣ подо)енѣ за нѣ-
 га и нѣговѣѣхѣ кѣѣина и слѣга, чимѣ би прѣсташ мѣгю на-
 ми, бѣзѣ нѣдѣнѣ платѣ нанма. и шѣе мѣ шѣѣтовасмѣ и
 шѣѣтѣемѣ, да за колико би прѣстала мѣгю нами, да га
 помадагамѣ спензомѣ, колико би се пристомлѣ нѣговѣ при-
 мазѣни. и шѣе мѣ шѣѣтовасмѣ и шѣѣтѣемѣ, да за колико
 би прѣстала мѣгю нами, и чимѣ би биѣ конѣ насѣ, да не
 бѣдѣ ѣслованѣ шѣѣ никогарѣ изѣити изѣ вѣѣре, кою вѣѣрѣю,
 разѣи ако би нѣмѣ ѣгоднѣ биѣлѣ. и шѣе мѣ шѣѣтовасмѣ
 и шѣѣтѣемѣ, да при . . . мѣгю нами, а пакѣ, ако би
 хотиѣ инамѣмъ понти, да бѣдѣ воленѣ шѣѣ и сѣоѣми кѣ-
 ѣѣни и слѣгами и сѣ нманѣемѣ, и да мѣ даамѣ прѣѣвозѣ,
 камо би шѣѣ хотиѣ, а ми моган понти, и поша. . шѣѣ
 насѣ, ако би се шѣѣтѣ к намѣ повратѣмъ, колѣкратѣ би шѣѣ
 насѣ пошачѣ к намѣ се повраѣѣмъ за нѣгоѣа жнѣота, да мѣ
 нмаамѣ дати кѣѣѣ и помоѣѣ спензѣ, чимѣ би мѣгю нами
 присташ, како (ѣ) зѣора рѣченѣмъ и писанѣ. а за вѣѣѣ вѣѣ-
 рованѣе сеган листа повѣ(лѣс)мо га печатѣти нашѣмѣ пе-
 чатѣю вѣѣроваанѣмѣ вѣсѣкомѣ. а писа . . ва вѣѣкинѣци изѣ-
 браанѣи бѣголюѣнмаамѣ града Дѣверѣвѣнѣка р(ѣжастѣа) хри-
 стѣова на . . даѣнѣ. лѣѣто, мѣѣсѣца новѣмѣрѣнѣ . . . . . Марѣнѣкѣмъ
 дѣнѣмъ а по заповѣдѣи господина ми кѣнѣа и нѣговѣѣхѣ вѣѣк-
 никѣ избѣраанѣхѣ.

Cod. ragus. fol. 115. Privilegio fatto a Radin Gost.

CCCLXXIV. (1456. 9. martii — 7. aprilis) 860. rabī II.

Mohammed II., sultanus, scribit sandžak bego Hercegovinae et kadi in Novi et Hoči de sale Ragusinorum.

Ѓдѣ херѣцегове земље санѣжакъ бегѣ и новѣскѣмѣ и хотачѣкомѣ кадикѣ. када ован книга к вамѣ догѣ, такон да знате: прѣге овоган кон новѣскѣ сланицѣ дрѣжи бине бегѣ на порѣтѣ ми догѣ, на тоизи земљи шдѣ дрѣзѣхѣ страна, дрѣзѣхѣ люди се сош продаѣ, царѣства ми иманѣю щета се чини, за що ми се потѣжи, тере мѣ смо били книгѣ дали, да безѣ амальдарѣске рѣчи нитѣко соли не продава. када такон би шдѣ дѣеровачѣке госпode кон хараѣ донесоше Бартоло Жамановикѣ и Никѣлинѣ Гѣндѣланѣ именовѣ люди шдѣ тоган мѣста хараѣ донесавѣше: до садѣ ѣ херѣцеговон земљи наша се ѣ сош продавала била, а ми смѣ шдѣ царѣства би хараѣчника, беки намѣ ѣ животѣ шдѣ тоган, ако ован овакон бѣде, шдѣ хараѣца намѣ кѣ мѣнина бити. такон ми се потѣжише, и на томѣ мѣстѣ, що ѣ госпоѣца сош, када се прода шдѣ дрѣзѣхѣ страна, много се соли продава и шдѣ тѣзѣхѣ, кон доносе, амальдарѣ ѣдномѣ цѣномѣ ѣзнима, а како ѣ заповидѣи(о) нѣкѣмѣ людемѣ, тако и продаѣ, а и ми, како шдѣ дрѣзѣхѣ страна се ѣзимѣле, такон хокѣмѣш продавати по такоме начинѣ, како шдѣ дрѣзѣхѣ амальдарѣ соли кѣпѣ, томѣи цѣнѣ ми сѣ амальдарѣскомѣ рѣчѣ да продаѣмѣш царѣвѣмѣ людемѣ, а када продамѣш, по що продамѣш, када ѣзмемо шдѣ сиромѣха аспре, како бѣдемѣш ѣговорили, амальдарѣ такон да шдѣ сиромѣха ѣзимѣле, много мѣзи вѣрѣства да не чини безѣ амальдарѣске рѣчи, нѣдѣи аспрѣ соли да не продамѣш, ако ли продамѣш, рѣчи да намѣ нѣсѣ слѣшани. сѣ овѣмѣ пѣтемѣ бѣдѣки позна вѣсе, да ми иманѣю не кѣ мѣнина бити. да када ован книга к вамѣ догѣ, сви на ѣдно мѣсто да се скѣпите ш-нихѣ чловѣкомѣ, амальдарѣ саставите, тѣфѣтишѣ да ѣчините, и да видите, ако ми иманѣю не кѣ нѣка мѣнина бити, и амальдарѣ ако шдѣ тоган бѣде м(иран)ѣ, да такон ѣчините: ако ли дрѣгѣмѣ пѣтемѣ иманѣю ми се щета ѣзѣвиди, щета шдѣ ца кѣ бити, лѣпо исписавѣше на порѣтѣ да ми пошлѣте мѣмѣш пѣтѣ ..... пѣтѣ, шдѣ кога пѣта вѣкина види, тѣи пѣтѣ да дрѣжитѣ,

али трѣбѣ каю . . потрѣбѣю, да за тои стоишѣ, и да видишѣ, како они говори. ако шѣ тоган цѣта не видишѣ, и такои да учинишѣ, примѣлено ю. и ѿ Дѣровѣнникѣ оловѣ, сѣнла, црѣвацѣ и восакѣ да не идѣ, ино да идѣ, еишѣ самѣ заповѣдѣшѣ; а сада и за дрѹгѣ се задѣваю. а сада шѣ оконзи работи шѣ прѣвомѣ що ꙗ речешѣ, да не идѣ, и сада ꙗ такои. ако ли амальдарѣ за дрѹгѣ работѣ книгѣ има книгѣ, за що ѹзнима, ѹписавѣши на порѣтѣ ми пошлѣти. такои да знѣте за ови мои лѣпи нишѣ. писанѣ рѣклоа дѹхѣра въ лѣтѣ мѣхѣмитѣ .wѣ.

Cod. ragus. fol. 119. a.

CCCLXXV. (1456. julio mense) 860. ša'bân.

Mohammed II., sultanus, scribit sandžak bego Hercegovina et kadi in Novi de sale Ragusinorum.

Ъда хрѣцегови землѣ санѣжакѣ бегѣ и новѣскому кадѣ. када еамѣ ован мой книга догѣ, такои да знѣте: прѣгѣ овоган шѣ велики ми порѣте заповѣдѣ послахѣ: шѣ новѣске скалѣ амальдарѣ, тко ю по Ѣни бегѣ, съ дѣровѣачкомѣ господиномѣ парѣвѣ сѣ имали, сѣи на едно мѣсто да догѣте, и тѣфѣтишѣ учинишѣ, и да видишѣ, ако ми иманѣю нѣка цѣта не кѣ еишѣ, на нихѣ ѹговорѣ амальдарѣ ако пристанишѣ, такои да учинишѣ: ако ли пѣтемѣ дрѹзѣмѣ цѣта еѹдѣ, шѣ цѣте нѣтѣ шѣ ца ю лѣпо, и съписавѣши да ми на порѣтѣ пошлѣте, и пѣтѣ шѣ моѣга иманѣмѣ, шѣ кога сѣ годѣ екина види, тѣмѣ пѣтемѣ да учинишѣ, и по овѣзѣхѣ рѣчишѣ ако сѣ цѣта не види, како они вѣлѣ, ако еи такои еило, да еѹдѣ; и ѿ Дѣровѣнникѣ сѣнла, олово, восакѣ и црѣвацѣ, ови чѣтири стварѣ да не идѣтѣ, дрѹгѣ трѣговѣни да идѣтѣ: такои самѣ еишѣ заповѣдѣшѣ. а сада за дрѹгѣ трѣговѣни задѣваю сѣ, що ꙗ прѣ речѣно, инако да не еѹдѣ, и сада да не учинишѣ. ако ли за тои ѹзпманѣ ѿ амальдара мой комѣ книга еѹдѣтѣ, ѿ писмѣ да ми кажѣте, такои самѣ еишѣ заповѣдѣшѣ по ѡвонзи моимѣ заповѣдѣмѣ книзи, сѣи на едно мѣстѣ да сѣ скѣпѣте, и дѣровѣачкѣ покансарѣ тѣи доведѣте, тѣфѣтишѣ учинишѣ. речѣни дѣровѣачки покансарѣ шѣ договорѣ такои дадошѣ: шѣ новѣске сѣаницѣ сошѣ када сѣ продаа, ми нашѣ сошѣ шѣ дрѹзѣхѣ како они ѹз-

маю; такон и шдѣ насѣ да ѡзнимаю, са амалѣдромѣ сош
дѣлаки на половинѣ; да ѡчинимо шдѣ оне .д. ствари ос-е
ниѣ трѣговинѣ, ако наши люди доносе и шдносе, за царинѣ
да не имаю рѣчь на ови ѡгоган .. аѡши за нѣколко данаа
дѣвровачька сош дошадьчи .хвхв. аспри продало се ѡ соли.
такон ми сте ѡписали. да и сада, када ви ован кинга догѣ,
трѣвѣк прѣге ован кон ѡ ѡгогши енѡ, да и сада на томѣ
станѣ. инако да нѣсте ѡчинили. али такон трѣвѣж, да ми
иманьѡ не бѣде нѣка цѣта. ако ли шдѣ васѣ знамѣ, да не
бѣдете за великѣ срамотѣ вѣдѣни, такон да знате за ови
мон лѣпи нишанѣ, да вѣрѣжѣте. писанѣ мѣсица шабана лѣта
мѣхѣмета .шѣ.

Cod. ragus. fol. 118. b.

CCCLXXVI. (1456) 6965. 7. decembris. Smederevo.

Georgius, Serborum despotes, cum filio Lazar.

Sigillum. Origin. membran. in mon. S. Pauli in Atho.

D. Avraam. Опис. 75. Св. Гора. 119.

CCCLXXVII. (1427—24. dec. 1456).

Georgius, Serbiae despotes, monasterio Batopedii do-
nat CL. libras argenti.

Initium: мною царіе царствоують.

In mon. Batopedii. P. Uspen. 176.

CCCLXXVIII. (1427—24. dec. 1456.)

Georgius, Serborum despotes. De metochiis mona-
sterii Russorum.

In mon. Russorum in Atho. P. Uspen. 177.

CCCLXXIX. (1457). 6965. 12. augusti. Ragusii.

Lazarus, Serbiae despotes, fatetur se et fratrem suum
Stephanum accepisse suam partem pecuniae apud Ragusi-
nos depositae a patre Georgio, ita ut tantum Gregorii pars
remaneat.

† Ми милостію божією господинѣ сръбляемѣ деспотѣ
Лазарѣ дадеаамѣ на знаніе всакомѣ чловеку, прѣдѣ кога се

изнесе шекъвъ нашъ штеорни листъ, како що съ елиа поста-
вляи свѣто почивши родителѣи господства ми, господинъ
Гюргъ, и манка ми, госпожи деспотица Ерина, покладъ ѿ
почтеннихъ нашихъ прѣтель и братѣи ѿ княза и ѿ властель
дѣровѣчкихъ злато и сребро гламско и сребро бело и аспри
и ковъ златни и сребрѣни, този все шпѣтъ при животѣ при-
свомъ родителѣи господства ми ѡзеи ѿ свою рѣкъ, разе не
было штало ѿ почтеннога княза и ѿ властель дѣровѣчкихъ
дѣе стѣ антръ злата: и за шнехъзи дѣе стѣ антръ злата,
како съ елиа шдѣрисиали свѣто почивши родителѣи господства
ми, да не намъ тремъ братенцемъ, Гръгѣръ и Степанъ и
господствѣ ми, шнози на три чѣсти, шдѣ швоган и господ-
ство ми свои третѣ дѣи ѡзеи на пѣно, и братѣ ми Степанъ
ѡзеи скон третѣ дѣи на пѣно шдѣ почтеннога княза и шдѣ
властель дѣровѣчкихъ; а третѣ дѣи Гръгѣровъ почтенни
князь и властель ѡдрѣжаше ѿ себе. и вѣкиѣ ѿ нихъ шщо не
штало шдѣ нашего иманѣи ни мало ни много ни злата
ни сребра гламскога ни сребра белого ни аспри ни кова зла-
того ни сребрѣного ни иного ничѣса. и ако еи тко шдѣ насъ
или шдѣ нашихъ послѣднихъ изнесеи кою книгѣи и понскаль
шдѣ почтеннога княза и шдѣ властель дѣровѣчкихъ шдѣ
шдѣ швоган иманѣи, шсѣиъ шщо не шдѣ швѣхъзи дѣе стѣ
антръ брата ми Гръгѣра третѣ дѣи, а за ино ако еи тко шдѣ
шдѣиши понскаль, всакаа книга да не тврѣда, ни да не вѣ-
рѣвана ни на юднѣи правѣи, анхо швомъзи господства ми
книгомъ да не раскидена. и за вѣкиѣ вѣрованѣи востаеи господ-
ство ми свою печатьи всѣкю. писано въ лѣто .хѣцѣи., мѣсѣца
авгѣста втори на десѣти. † III Даминъ Жѣмевнъ пи за-
повѣди господина дѣспѣта Лазара приимихъ шдѣ господина
княза и властѣи дѣровѣчкихъ какъи покансаръ приимихъ за
васъ штатакъ, шдѣ еи еишъ поклада господина дѣспѣта ѿ
дѣровѣчкихъ, шѣстѣ десѣти и дѣветѣ антръ и шсамъ шначѣ
злата за васъ штатакъ, шдѣ еи дѣи господина дѣспѣта
Лазара.

A tergo: Questa si e vna expeditoria, scritta per de-
spotho Lazaro, fiol de Giuragi despotho, per resto delli de-
positi del despotho Zorzi suo padre.

Sigillum: милостию божію гнѣ сръбскимъ дѣспотъ ла-

Damianus Žunjević fatetur se accepisse pro despota Lazaro et domino Stephano a Ragusinis partem depositi Georgii Branković

In diplomate CCCXXXVIII.

Stephanus, filius Georgii Serbiae despotae, fatetur se et fratres suos Lazarum et Gregorium accepisse suam partem pecuniae apud Ragusinos depositae a patre Georgio, ita uti illius depositi nihil remaneat.

† III господи́нь Стѣпанъ дава́мъ на знаніе всако́мъ
члове́къ, прѣдъ ко́га се изнесе́ шези́ наша́ штворени́и аи́стѣ,
како́ що сѣ́ вили́и поста́вили́и свѣто́ почне́ши́ родите́ліи́и наши́и,
господи́нь диспо́тъ Гю́рьгъ и ма́нка ми́и госпо́и диспо́тица
Ври́на, покла́де ѿ́ почтене́хъ наши́хъ прѣ́штелъ и бра́тіе, кне́зъ
и власте́ль дѣ́вровѣ́чкихъ, за́лото и сребро́ гла́мско и сребро́
вѣ́ло и аспри́и и ко́въ за́лати́и и сребра́ни́и, то́зи все́и шпе́тъ при
живо́тъи сѣ́шамъ́ родите́ліи́и наши́и ѹ́зише́ ѿ́ сво́ю рѹ́къ, разѣ́и
вѣ́но шѣ́тало ѿ́ ни́хъ де́тъ стѣ́и и де́вѣтъ аи́нтрѣ́и за́лата, и за
шпе́тъи де́тъ стѣ́и и де́вѣтъ аи́нтрѣ́и за́лата, како́ сѣ́ бѣ́ли шдѣ́
ри́сали́и свѣто́ почне́ши́и родите́ліи́и наши́и, да ѿ́ тре́иъ бра́тѣ́и
це́иъ, Гры́гѹрь и менѣ́и и диспо́тъ Ла́зарѹ, да ѿ́ нама́и тре́иъ
бра́тѣ́ице́иъ шно́зи на́и три́и чѣ́сти, и шдѣ́и шно́ган, що́и є́и мо́и
тре́тїи́и дѣ́шъ, то́зи ми́и почтѣ́ни́и наши́и прѣ́штеле́и, кне́зъ и вла
сте́ле дѣ́вровѣ́чкѣи́и досла́ши по́и сво́иъ бра́тѣ́и а по́и нама́и вла

стефанъ по Даміанъ Живеньку все на пѣно семьдесятъ антръ злата вѣзъ четири знычѣ, кога ѣ продавана антра по шсамъ дѣсѣтъ и четири дѣкаты, сѣма примана мон третѣи дѣшъ пять тысячъ и шсамъ сѣтъ и пять дѣсѣтъ и два дѣката, тѣзи ми дѣкаты донесе и прѣдаде Даміанъ Живеньку все на пѣно. и що ѣ третѣи дѣшъ врата ми господина деспота Лазара, и нѣмъ нѣговъ дѣшъ почтени наши прѣмѣлѣ, князь и властѣлѣ дослаше по Даміанъ Живеньку, и донесе мѣ и прѣдаде все на пѣно; а що ѣ третѣи дѣшъ врата ми господина Гръгѣра, то-зи мѣ сѣ почтени наши прѣмѣлѣ, князь и властѣлѣ послали по нѣмънѣ попу кѣрѣ Ефросимѣ и по Стѣпанѣ Захѣнку. и вѣкѣ ѣ нѣхъ шдѣ нашего нманѣи нѣ штало нищо ни мало ни много ни злата ни сребра гламскога ни сребра бѣлаго ни аспри ни кова златога ни сребрнаго ни иного ничѣса, нѣго ни все прѣдаше на пѣно. и ако ен кто шдѣ насѣ или шдѣ на-шихъ послѣднихъ изнесѣ кою книгѣ и понскаѣ шдѣ почте-нога княза и властѣлѣ що шдѣ шегоан нманѣи, всака книга да нѣ тѣрѣда ни да ѣ вѣрована ни на едномъ правдѣ, лихѣ швомъзи нашомъ книгомъ да ѣ раскидама. и за вѣкѣ вѣро-ванѣи поставихъ свою печать вѣсѣкю. писано въ лѣто .suas., мѣсѣца дѣкемврѣи чѣтерѣти на дѣсѣти данѣ, ѣ Гмѣдѣрѣи.

A tergo: Lettera de Stiepan, como ha receudo da Damian Xugneuch el suo terzo del resto del deposito.

Sigillum pendens: дѣспотовикъ стѣпанъ. Origin. mem-
bran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 147.

Eodem die Stephani frater Lazarus fatetur se suam par-
tem depositi Georgii et Irenae accepisse. Sigillum avulsum.
Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCCLXXXII. 1457.

Hegumenus Ephrosim et Stephanus Zachiié, missi a
Gregorio, filio despotae Georgii. Expeditoria.

И нѣмънѣ Ефросимѣ и Стѣпанѣ Захѣнкѣ принесмо шдѣ
властѣлѣ дѣверовчкихъ .ад. вергѣ а .дз. антръ и .и. знычѣ
злата, шдѣ свѣга вѣншѣ писанного поклада третѣи дѣшъ Гръ-
гѣвъ, що нѣгѣа пристои шдѣ двѣ стѣк антръ штанка,
а ..... манѣи зѣсѣмо како поклицарѣи господина Гръгѣра. и
и нѣмънѣ Ефросимѣ писахъ свою(мѣ) рѣкомѣ.

Лѣто господина . хѣмиз. Бранисавъ ... ѿга конюде Іесе
вѣга Бранисавъ (И)сакъ дамо вѣдѣти, аго како предаше го-
спода дѣбровѣчкѣ игѣмени ѿфросенѣ и Степанѣ Захнѣ по-
кансаромѣ господина Грьгѣ(ра) злата . ѿ . и . ѿ . лигрѣ и . и .
зньчѣ, що ѣ дѣлаъ господина Грьгѣра.

In diplomate CCCXXXVIII.

CCCLXXXIII. 1458. 25. martii. Ragusii.

Ivanis, chlomensis vojevoda, et cognati ejus fatentur
se accepisse a Ragusinis „provisionem“.

Ба нмѣ шца и сина и свѣтога дѣха аминѣ. ми воѣвода
Иваннишъ, воѣвода хѣмски, з братишмѣ кнѣзомѣ Маркомѣ
и Жарькомѣ и Раднѣомѣ и Пнѣдришмѣ и Бартоломѣ и Та-
димѣ и Павломѣ Петровнѣмѣ, нашимѣ братѣчѣдомѣ, дамо
на видиниѣ всакомѣ, комѣ се подова, и предѣ кога се изнесѣ
сан нашѣ листѣ штворени шгледати, како примисмо по кнѣ-
зѣ Жарькѣ, братѣ нашѣмѣ, с листомѣ вированимѣ шдѣ мно-
го почтинога кнѣза и властѣш дѣбровачцихѣ шѣсѣ сатѣ перѣ-
верѣ динара дѣбровачцихѣ за провижишѣ, како се ѣдрѣжи ѣ
записишѣ листовишѣ за годишѣ, конѣ ѣе се свѣршити рошѣва
христова на тисѣѣш и четри ста и педесѣта и шѣмо лиѣто,
на два десѣта и пѣтѣ мѣсѣца марѣта на благошѣтѣ. шѣн
листѣ шчинисмо господинѣ кнѣзѣ и властѣломѣ дѣбровачцимѣ
за шпедиторнѣ, и за шѣо призѣасмо гости лѣди по шѣнчаю.
и кнѣшѣ господинѣ кнѣзѣ и властѣломѣ дѣбровачцимѣ сендо-
ци, како смо плаѣени за вса врѣмена минѣта и за годишѣ,
како се кнѣшѣ пишѣ. и за кѣѣе вированиѣ повѣлисмо га пѣчати-
ти нашомѣ пѣчатию вированомѣ. и се се писа рошѣва хри-
стова тисѣѣш и четри и пѣтѣ десѣта и шѣмо лиѣто, на два
десѣта и пѣтѣ марѣта на благошѣтѣ. а писахѣ ѣа Жарько
моншмѣ рѣкомѣ за кѣѣе вированиѣ.

A tergo: 1458, 25. março, espeditoria de voyuoda
Ivanis e fratelli, per la qual confessa esser pagato per la
loro prouixione per anno presente.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CCCLXXXIV. (1458).

Stephanus Thomas Ostojić, Bosnae rex. Donatio facta logothetae Stephano.

... и шче оучини милость госпоцтво ни почитеному властелиноу и нашему верному слоузи, логофетоу Степану, даємо му оу нашемъ роуцагоу сто коуѣ лоудн, такоже да ихъ има оу влцѣнноу, како и шван више писана села, шнь и негова дѣтца и негови послѣдни оу веки векомъ. и ша богъ не дан, тер енсмо не могли ослободити сръбьскога госпоцтва, и дошау ен к намъ оу нашъ роуцагъ логофеть Степанъ али негова дѣтца или з госпофомъ деспотицомъ Еленомъ и ш-ненншмъ дечицомъ, шсвенъ нихъ да му госпоцтво ни шче прида оу нашемъ роуцагоу сврьхъ швехъ сто коуѣ и оучини почитеноу храноу противъ негове слоужбе, и да га дрѣжимъ ѡ всакому почитеню. и шче оучини милость госпоцтво ни почитеному властелиноу, нашему верному слоузи, логофетоу Степану, да е слободан, шнь и негова дѣтца и негова коуѣа, шть конске шть тоурске и шдь ннѣ шда всакѣ, изамше када госпоцтво ни греде нашомъ главомъ на кою конскоу, тада да и шнь боудѣ полага наѣ свонми слоугами. када ли е заманична конска по роуцагоу, що иному роуцагоу нашему, тек и неговеиъ селомъ....

Ex apographo saec. XVI. P. J. Šafar. Serb. Lese-körner. 131.

CCCLXXXV. 1459. 2. aprilis. Ragusii.

Georgius Castriot, dictus Skender beg, fatetur se accepisse a Ragusinis 500 aureos.

† Ёъ имѣ шца и сина и дѣха светога аминъ. ми господинъ Гюрьгъ Кастриштъ, речени Екендѣрь бегъ, даємо на виденнѣ всакомъ, комъ се достонть и предъ кога се изнесеть шван нашъ листъ штворени а подъ печатимъ шрьстѣна моего знаменова(на)гш мегю нами с комъномъ дѣбровьчцимъ за швонзи пошаль поставѣ наше, що поставихъ ѡ комънъ дѣбровьчкн нашъ челникъ Рашнь и господинъ Павѣль Газбаль а по нашѣи заповѣдн, юре примихъ шдь много почитенога княза и властѣль и все шпъкинѣ властѣль дѣбровьчкнхъ а по

нашемъ днѣхъ Нинѣцъ Бѣкосалику а с нашимъ листомъ верованимъ .ѣ. сътъ дѣкаты златихъ. а за вѣкіе верованіе и днѣхъ Нинѣцъ с мовомъ рѣкомъ писахъ ѱ градъ Дѣбровникъ а по заповѣди господина ми Екендѣрь бѣга. а писа на лѣтъ рождѣства христова тисѣкю и .д. ста и .нд., на дни .в. априла.

A tergo: MCCCCLVIII. a di 2. aprile. Espeditoria. Signor Schender beg per suo cancellier Ninaz confessa hauer hauuto et reſeputo del comun de Ragusa de lo deposito suo, che deposito zelnich Raian et miser Pollo Gazzullo ..... per la nottaria de Ragusa et li anche .... del deto celnich Raian tolse ducati 500.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCCLXXXVI. 1459. 13. junii. Ragusii.

Georgius Castriot, dictus Skender beg, fatetur se a Ragusinis accepisse 1000 ducatos aureos pecuniae apud eos depositae.

Бѣ нмѣ шца и сина и дѣха свѣтого аминѣ. и господинъ Гюрѣгъ Кастриотъ, речени Екендѣрь бѣгъ, даѣмо на видѣніе всакомъ, комъ се достонѣтъ, и предъ кога се изнесѣтъ шен нашъ листъ штворени а подѣ печативомъ прѣстѣна моего знаменованого мѣгю нами с комѣномъ дѣбровѣчѣкимъ за шѣлзи пошлѣ поставѣ наше, що постави ѱ комѣнъ дѣбровѣчѣки нашъ чѣлники Рашнѣ и господинъ Павѣль Газѣль а по нашѣи заповѣди, юре примнхъ шдѣ много почтеного кнѣза и властѣль и все шпѣкинѣ властѣль дѣбровѣчѣкихъ а по нашемъ днѣхъ по Нинѣцъ Бѣкосалику а с нашимъ листомъ верованемъ .д. дѣкаты златихъ за штатѣкѣ шдѣ .хѣм. дѣкаты поставѣ више реченіе. и вѣкіе не штаѣ шдѣ тезѣи поставѣ ни шдѣ юдѣи другіе ѱ комѣнъ дѣбровѣчѣкомъ него любѣве и примзѣни. и за вѣкіе верованіе сеган листа и Нинѣцъ писахъ а по заповѣди господина ми Екендѣрь бѣга. а писа се на лѣто рождѣства христова .д. .оу. и .нд. лѣто, на дни .гѣ. юнни. а вѣло юе всегагѣрь поставѣ .хѣ. и .м. дѣкаты, како се ѱ писмѣ шчинило.

A tergo: MCCCCLVIII. a di XIII. zugno. Espe-

ditoria de signor Schender beg, confeso hauer receunto per suo cancellier Ninaz d. 1000 per lo resto de tute...

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

Eodem die idem fatetur se accepisse: .ц. двѣдѣть златыхъ. Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 148.

CCCLXXXVII. (1444—1460.) 17. septembris. Spuz.

Thomas, Bosnae rex, uti videtur, litteras credentiales dat presbytero Ratko et nobili viro Bogić.

Драгимъ и любовнимъ и вѣспочтенимъ краљевѣству ми приѣтиємъ князъ и сѣднимъ и вѣстѣлшмъ и шпѣникъ града Дѣрвоника любовно поздравленіе. и доходѣкъ нашъ кон ми стои шѣ вашѣга града, како ми га сте ѡдали попъ Раткъ, тако ни га ѡ почтѣно принѣсѣ, како ни сте ви ѡдали. а сѣди цю вамъ говорѣ попъ Ратко и нашъ вѣстѣлничкъ Богѣнъ, молимъ васъ, имантѣ-хъ вѣровати, наши сѣ рѣчѣи. и вѣселѣ васъ богъ.

Краљъ.

Писа краљевѣство ми мѣсѣца сѣптембра въ .зѣ. подѣ Спльжемъ 8 Зѣти.

A tergo: Князъ и сѣднимъ и вѣстѣлшмъ и шпѣникъ града Дѣрвоника.

Sigillum: S. T. . . . . BOSNE. Origin. chartac. in bibliotheca societatis litterarum serbicarum Belgradi. Гласникъ. VI. (1854.) 184.

CCCLXXXVIII. (1460. novembri mense).

Vlatko, dux S. Sabbae, legatos Ragusium mittit.

† Памянитіємъ и мѡдріємъ и ѡ свѣмъ много почтѣніємъ и всакѣ чѣсти достоинніємъ нашніємъ дразніємъ приѣтиємъ, господинъ князъ шѣраномъ и всом шпѣникѣ, вѣстѣломъ дѣрвочницѣмъ любовно поздравленіе. вѣстѣлѣ, а то послахъ до вашѣ почтѣніе приѣззи вѣстѣлѣ моѣ: княза Хребѣшѣна Дѣвишиѣа и княза Радомъ Кранчиновичѣа и Бладисѣа дѣнѣка, и по нѣхъ есмо вашон почтѣнон приѣззи нѣко-лико рѣчѣи нарѣчили, ако вамъ вѣдѣѣ ѡгоднѣ чѣти нѣмъ и вѣровати, наши (с)ѣ рѣчѣи.

Блаатковъ божимъ милостию херцегъ сего
тога Галаге и вѣѣ.

А tergo: † Писменитиємъ и мѣдрнѣмъ и ѹ севѣмъ мно-
го почтованнѣмъ и всакѣ чѣсти достоннѣмъ нашон драгон
брати и сръдчаннѣмъ притѣлѣмъ господнѣмъ кнезѣ шерано-
мѣ и всон шпѣннѣмъ властѣмъ дѣбровачнѣмъ. Veteri
manu: 25. novembris 1460.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CCCLXXXIX. (1461. 24. martii.) 865. 18. džumádá II.

Mohammed II., sultanus, scribit sandžak bego Hercegovinae et kadi in Novi et Hoči de sale Ragusinorum.

Гдѣ херцеговѣ землѣ санѣжакъ бегѣ и новѣскѣмъ кадин
и шдѣ херцеговѣ землѣ кадинѣ хотачкѣмъ. када ован кин-
га к вамъ догѣ, такон да знате: сада дѣбровачки покланса-
ри на високѣ порѣтѣ дошадѣ говорнше такон: дѣбровачки ѹ
херцеговѣ санѣжакъ на трѣговинѣ да дохѣде, новѣскѣ ца-
ринѣ и дрѣгѣ работѣ, що дрѣже, що дѣбровачки трѣговци
продаю и кѣпѣю пратѣжѣ, шдѣ тоган они царинѣ ѹзимаю;
кон ю дослѣ законѣ чнѣ, тоган законѣ прѣшадчи шдѣвекѣ
ѹзимаю, терѣ дѣбровачкѣ трѣговцѣ забатаю, и силѣ имѣ
чинѣ, говорѣки потѣжнше сѣ. када ован кинга к вамъ догѣ.
трѣбѣю, када такон дѣбровачки трѣговци ѹ херцеговѣ
санѣжакъ на трѣговинѣ дохѣде, шдѣ трѣговинѣ новѣскѣ
амальдарѣ и дрѣгѣ работѣ када хокѣ сѣзнати ѹ амальдарѣ-
сцѣхъ рѣкахъ, кон ѣ мон канѣнѣнамѣ и баратѣ, да ѹ нихъ
погледате, шдѣ тоган що имѣ ѣ ѹ рѣкахъ баратѣ, шдѣ неѣ
що сѣ пишѣ, да векѣ не ѹзимаю; ако ли шдѣ канѣнѣнамѣ
и шдѣ барата векѣ що бѣдѣ ѹзѣан, опѣтѣ да имѣ наплатѣ,
послѣ тоган шдѣ канѣнѣнамѣ векѣ да не прѣхѣде, да имѣ
не дате. и шдѣ дѣбровачцѣхъ трѣговца освѣтѣнѣ. он дрѣзи
дохѣде за трѣговинѣ, и мон люди како смо рѣкан по томѣ
и имѣ да сѣ чини, или дѣбровачки трѣговци или дрѣзи
трѣговци, кон годѣ бѣдѣ, шдѣ амальдарѣскоѣ хѣжюма и
шдѣ канѣнѣнамѣ да векѣ не дате ѹзимати. и како да нѣстѣ
ѹчинили по шѣкомѣ монѣ лѣпомѣ нишанѣ, да вѣрѣкѣтѣ. пи-
сан на .ин. данѣ жѣмазѣлѣ ахѣра .шѣѣ.

Cod. ragus. fol. 119. b.

CCCXC. 1461. 13. octobris. Na Medjurétju pod
Samoborom.

Stephanus, dux S. Sabbae, statuit posse Ragusinos
in terra sua libere mercaturam facere.

Ми господинъ Стѣпанъ, божишмъ милостю хирцагъ
свѣтаго Гага, господарь хѣмски и приморски, князь дрински и
вѣлнки воєвода рѣсага босанскога и вѣке, даємъ знати свѣтмъ
и свакомъ чловѣкъ, комъ се подшеа, и прѣдъ кога донде
шеа нашъ листъ штеорини'а с нашмъ печатю вѣрован-
ншмъ, ере учинисмо милость и слободъ, и дасмо вѣрѣ и
рѣчь нашъ госпоцкѣ за волю и приѣзанъ много почтенога
кнѣза шераннога и властѣ дѣровачцнѣхъ свѣтмъ слѣгамъ и
трѣговцѣмъ дѣровачцнѣмъ, да ходѣ и прѣходѣ слободно и
вѣзъсѣмнино прѣко нашего рѣсага свонѣмн карвани и с ннѣмъ
трѣгомъ вѣзъ всакѣ сѣмни и вѣзаконнѣ заврѣтнцѣ шдѣ насъ и
шдѣ слѣгъ нашнѣхъ, плаћас намъ наше правѣ законнѣ царинѣ
и вродшѣ, гдѣ цюу прѣстонъ; пачѣ заповѣдамъ воєводамъ,
кнѣзѣмъ, жѣпаномъ, цариннкѣмъ, глобаршмъ, катѣна-
ршмъ и всакога стаѣнѣхъ людѣмъ слѣгамъ нашнѣмъ, тко сѣ
подъ мон послѣхъ, а нѣкъ сѣпроѣ намъ, да сѣ ннткоръ мон
слѣга не задне ни за кога шдѣ слѣгъ и трѣговацъ дѣровач-
цнѣхъ ннѣдншмъ вѣзаконшмъ заврѣтнцѣмъ ни хѣднѣмъ учн-
неннѣмъ ни за еднѣ стѣваръ ни за коѣ прѣдѣжѣ, нека ходѣ и
прѣходѣ слободно и вѣзъсѣмнино; а цю сѣ комъ шдѣ монхъ
слѣга дѣжнн кон дѣровчанѣ, а вн поѣтѣ прѣдъ кнѣза и вла-
стѣмн дѣровачкѣ, да вамъ учинѣ правдѣ и шправѣ, ерѣ ми
сѣ на тон шѣѣтнн. писанъ ва лѣта рошѣа хрѣстова .4884.,
мѣсеца октобритѣ дѣнь .гѣ., на Мѣхѣртѣчю подъ Само-
боршмъ.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CCCXCI. 1461. 23. novembris. U Jajcu.

Stephanus Tomašević, Bosnae rex, confirmat Ragu-
sinorum privilegia.

† Еа нмѣ шѣца и сина и свѣтаго дѣха аменѣ. милос-
стю божишмъ ми господинъ Шѣфанъ Стѣпанъ Томашевиѣ,
кралѣ срѣблѣмъ, Босни, приморю, хѣмѣсци зѣмли, Дал-

Елатковъ божимъ милостию херцегъ сего
того Гааге и вѣге.

A tergo: † Племенитиємъ и мудриємъ и ѹ сегомъ мно-
го почтуканнємъ и всакѣ чѣсти достонннємъ нашомъ драгонъ
брати и срьдчаннємъ приителємъ господинѹ кнезѹ шербано-
мѹ и всонъ шпѣинѣ властелѹмъ дѣбровачцнємъ. Veteri
manu: 25. novembris 1460.

Sigillum. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae.

CCCLXXXIX. (1461. 24. martii.) 865. 18. džumádá II.

Mohammed II., sultanus, scribit sandžak bego Herce-
govinae et kadi in Novi et Hoči de sale Ragusinorum.

Ъдѣ херцеговѣ зѣмльѣ санѣжакѣ бѣгѹ и новѣскѹмѹ кадинъ
и шдѣ херцеговѣ зѣмльѣ кадинѣ хотачѣкомѹ. када ованъ кнѣ-
га к вамѣ догѣ, таконъ да знатѣ: сада дѣбровачѣки покѣнса-
ри на високѹ порѣтѹ дошадѣ говорѣше таконъ: дѣбровачѣки ѹ
херцеговѣ санѣжакѣ на трѣговинѣ да дохѣде, новѣскѹ ца-
ринѹ и дрѹгѹ рабѣтѹ, що дрѣже, що дѣбровачѣки трѣговѣци
продаю и кѹпѹю прѣтежѹ, шдѣ тоганъ они царинѹ ѹзѣмаю;
комъ ѣ дослѣ законѣ бѣшъ, тоганъ законѣ прѣшадѣши шдѣвѣкѣ
ѹзѣмаю, тѣрѣ дѣбровачѣкѣ трѣговѣцѣ забѣтаю, и силѹ имѣ
чинѣ, говорѣки потѣжишѣ сѣ. када ованъ кнѣга к вамѣ догѣ.
трѣвѣше, када таконъ дѣбровачѣки трѣговѣци ѹ херцеговѣ
санѣжакѣ на трѣговинѣ дохѣде, шдѣ трѣговинѣ новѣскѹ
амалѣдари и дрѹгѣ рабѣтѣ када хѣкѣ скѣянти ѹ амалѣдарѣ-
сцѣхѹ рѣкахѹ, комѣ ѣ момъ канѣмѣнаме и барѣтѣ, да ѹ нихѹ
погледѣте, шдѣ тоганъ що имѣ ѣ ѹ рѣкахѹ барѣтѣ, шдѣ неѣга
що сѣ пишѣ, да вѣкѣ не ѹзѣмаю; ако ли шдѣ канѣмѣнамѣ(ѣ)
и шдѣ барѣтѣ вѣкѣ що бѹдѹ ѹзѣанъ, опѣтѣ да имѣ наплѣте,
пѣслѣ тоганъ шдѣ канѣмѣнаме вѣкѣ да не прѣхѣде, да имѣ
не дѣте. и шдѣ дѣбровачѣцѣхѹ трѣговѣца осѣтѣнѣ. .онъ дрѣзи
дохѣде за трѣговинѣ, и момъ люди како сѣмо рѣкли по томѣ
и имѣ да сѣ чинѣ, или дѣбровачѣки трѣговѣци или дрѣзи
трѣговѣци, комъ годѣ бѹдѹ, шдѣ амалѣдарѣскоѣ хѹбѹма и
шдѣ канѣмѣнаме да вѣкѣ не дѣте ѹзѣмѣти. и како да нѣстѣ
ѹчинѣли по шѣкомѹ момѹ лѣпомѹ нишанѹ, да вѣрѣтѣ. пи-
санъ на .инъ. данѣ жѹмазѣлѣ ахѣира .ѹѡѣ.

Cod. ragus. fol. 119. b.

CCCXC. 1461. 13. octobris. Na Medjuréeju pod
Samoborom.

Stephanus, dux S. Sabbae, statuit posse Ragusinos
in terra sua libere mercaturam facere.

Ми господинъ Стѣпанъ, божишмъ милостью херцега
свѣтаго Гавѣ, господарь хѣмски и приморски, кнезь дрински и
велики воевода рѣсага босанскога и еѣке, дадимомъ знати свѣтмъ
и свакомъ чловеку, комъ се подѣва, и прѣдъ кога донде
шѣвъ нашъ листъ штеорини а с нашмъ печатью вѣрован-
нмъ, ере учинисмо милость и слободу, и дасмо вѣрѣ и
рѣчь нашѣмъ госпоцкѣ за волю и приѣзанъ много почтеннога
кнеза шераннога и властѣмъ дѣрвовачницѣмъ свѣтмъ слѣгамъ и
трѣговцѣмъ дѣрвовачницѣмъ, да ходѣ и прѣходѣ слободно и
безъсѣмнено прѣко нашѣга рѣсага своимъ карвани и с нимѣмъ
трѣгомъ безъ есаке сѣмне и безаконне заворотѣци вѣдъ насъ и
вѣдъ слѣгъ нашѣмъ, плаћасъ намъ наше правѣ законне царине
и еродшѣвъ, гдѣ шѣмъ пристонъ; паче заповѣдаемъ воеводамъ,
кнезевѣмъ, жѣпаномъ, царинникѣмъ, глобарѣмъ, катѣна-
рѣмъ и есакога стаѣникѣмъ людемъ слѣгамъ нашѣмъ, тко сѣ
подъ монъ послѣхъ, а нѣкъ сѣпрокъ намъ, да се ниткоръ монъ
слѣга не задѣне ни за кога вѣдъ слѣгъ и трѣговаца дѣрвовач-
ницѣмъ нисѣднмъ безаконмъ заворотѣцимъ ни хѣднѣмъ уч-
инивѣмъ ни за еднѣ стваръ ни за кое прѣдѣжѣ, нека ходѣ и
прѣходѣ слободно и безъсѣмнено; а шѣ сѣ комъ вѣдъ монѣ
слѣга дѣжини кон дѣрвовчанѣ, а еи поѣѣте прѣдъ кнеза и вла-
стѣмъ дѣрвовачкѣ, да еамъ учинѣ правѣ и шправѣ, ерѣ ми
сѣ на тон шѣѣтѣни. писанъ еа лѣта рошѣа христова .чѣѣда.,
мѣсица шктовриѣ дѣнь .гѣ., на Мѣѣртѣчю подѣ Само-
корѣмъ.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CCCXCI. 1461. 23. novembris. U Jajcu.

Stephanus Tomašević, Bosnae rex, confirmat Ragu-
sinorum privilegia.

† Еа нмѣ шѣѣца и сина и свѣтога дѣха аминѣ. милос-
стю божишмъ ми господинъ Шѣѣпанъ Стѣпанъ Томашевѣкъ,
кнѣзь сръблѣмъ, Босни, приморью, хѣмѣсци зѣмли, Дал-

Клешиѣ з братишмѣ, воєвода Неланишѣ Блатковѣ з братишмѣ, воєвода Паваш Чверетиѣ з братишмѣ и воєвода Бскиѣ Тихинновиѣ з братишмѣ и воєвода Неланѣ Шантиѣ з братишмѣ и воєвода Бладисавѣ Бѣкчиѣ з братишмѣ и кнезь Бладисавѣ Бѣковиѣ з братишмѣ и кнезь Марко Драгишиѣ з братишмѣ; а пристаѣ томѣ двора кралевства ми дворяски нашѣ кнезь Радое Бладимириѣ з братишмѣ. наипрько ротиѣ се ѣа речени господинѣ краль Стипанѣ и с велеможамѣ кралевства ми више писанними, поставленѣ рѣци на свето евангѣлиѣ и на кръсть часни, да е твърдо и непоколебимо, що се пише ѣ семѣ записѣ, градѣ Дѣбровникѣ и всоѣ шпѣинѣ властѣѣ Дѣбровачциѣ до вѣка вѣкомѣ, ѣ повелѣсмо га печатити нашими великими печатми вѣсѣѣими шенстранными законитими. писанѣ ѣ нашемѣ славномѣ стономѣ градѣ ѣ Ницѣ мѣсеца новемѣбра .кѣ. данѣ ѣа анта рожастѣа .чѣѣда. анто. ѣписа Браношѣ дѣкѣ по заповѣди господина ми господина краля Стипана.

Шѣфанѣ Степанѣ божишмѣ милостю краль босаньски и к томѣ.

A tergo: Priuilegio de re Stefano de Bosna, fil de re Thomas, per confirmation de priuilegi; e per arzenti, che sia in contrabando salvo quelli, che non son bolladi; e che non sian represaglie.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 150.

CCCXCII. 1461. 25. novembris. U Jajcu.

Stephanus Tomašević, Bosnae rex, promittit se Ragusinis soluturum esse debitum patris.

† Милостю божишмѣ ми господинѣ Шѣфанѣ Степанѣ, краль сръблемѣ, Босни, приморью и к томѣ, дамо видити всакомѣ чловѣкѣ, комѣ се подоѣа, по швомѣ нашемѣ штекоренѣ листѣ, како се шентовасмо нашимѣ дразимѣ и сръчанимѣ приштелемѣ, кнезѣ и властеломѣ и всоѣ шпѣинѣ властѣѣ Дѣбровачциѣ за шноѣ сръbero, кое е ѣзев господинѣ родител ми краль Томашѣ, три ста и петѣ антарѣ и шсамѣ ѣначѣ, и ш-т-ога имѣ е сръbero плаѣено антарѣ сто тръговцемѣ, на то имѣ ѣа господинѣ краль Стипанѣ даѣѣ моѣ

рѣчь госпоцкѣ, и шентовахъ шнон, цю нмѣ ннѣ доплатиш
родител ми, господинѣ краля Томашѣ, сребра двѣ сти и
петъ лнтарѣ и всамѣ значѣ, да нмѣ та господинѣ краля
Стипанѣ платимѣ изъ мое коморе, колико се прѣче ѡвозможѣ,
кнезѣ и властеломѣ, или комѣ шни рекѣ, или кога дошлѣ.
и повѣлѣсмо га печатити нашомѣ срѣдномѣ законитомѣ па-
чатѣю. писано 8 Ѣницѣ мѣсеца новѣбра .кѣ. данѣ, на лѣта
рошва христова .ч⁸⁸ѣа. а писа Браношѣ дѣтѣмъ по заповѣди
господина ми господина краля Стипана.

A tergo: Per l. 305. on. 8. per re Stephano, obliga de
pagar li arçenti tolti per re Thomas.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.
Спомен. 151.

CCCXCIII. 1461. 25. novembris. U Jajcu.

Stephanus, Bosnae rex, statuit posse Ragusinos in
Bosna libere mercaturam facere.

Милостию божишмѣ ми господинѣ Штефанѣ Стипанѣ,
краля сръблемѣ, Босни, приморью и к томѣ, дамо видити
всакомѣ чловецкѣ, комѣ се подоба, по швомѣ нашемѣ штед-
ренѣ листѣ, како заповѣдѣсмо и заповѣдамо салгамѣ кра-
левѣства ми, воєводамѣ, кнезевомѣ, жѣпаномѣ, царини-
комѣ и всакѣ врьстѣ власникомѣ нашимѣ, да ниткорѣ не смѣ
ѡ нашемѣ рѣсагѣ ннѣдномѣ трьговцѣ дѣбровачкомѣ ни сал-
гамѣ ѡчинити ннѣднѣ новѣщинѣ ни безаконикѣ ни заверътице,
ниго да се ѡзима на нихѣ по законѣ права царина, како е било
и за прѣвѣ господо кралевѣ босаньскихѣ, ере нмѣ смо на тои
дали рѣчь и вирѣ нашѣ госпоцкѣ и таи нашѣ штеворенѣ листѣ
с нашомѣ печатѣю срѣдномѣ вированомѣ. писано 8 Ѣницѣ
мѣсеца новѣмьбра .кѣ. данѣ, лѣто рошва христова .ч⁸⁸ѣа.
лѣто. ѡписа Браношѣ дѣтѣмъ по заповѣди господина ми го-
сподина краля Стипана.

A tergo: Saluo conducto per re Stiepan, che non se
piglia saluo le gabelle vsate.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.
Спомен. 153.

CCCXCIV. 1461. 25. novembris. U. Jajcu.

Stephanus, Bosnae rex, promittit se soluturum esse residua aeris alieni contracti a rege Tvrtko.

† Еа имѣ штъца и сина и светога дѣха амень. мнло-
стню божишмѣ ми господинѣ Цѣфанѣ Степанѣ, краљ сръ-
вемѣ, Босни, приморью и к томѣ, дамо видити есакомѣ
чловѣкѣ, комѣ се подоба, по швомѣ нашемѣ отворенѣ листѣ,
како се шентовасмо рѣчью нашомѣ госпоцкомѣ нашимѣ дра-
зимѣ и сръчанимѣ приѣтелемѣ кнезѣ и властелемѣ и есон
шпѣнни властѣш дѣбровачцихѣ, шнон сребро, що є ениѣ ѡзев
господинѣ краљ Тврѣтко трѣговцемѣ дѣбровачцимѣ .сд.
литарѣ и .д. ѡче, и за тон сребро ениѣ господинѣ роди-
тель ми господинѣ краљ Томашѣ шентоваш платити вла-
стеломѣ, ш-т-оган сребра ениѣ писаного нмалн сѣ ѡ три
платѣ шѣ доходакѣ кралевѣства ми, коє нмамо нмавати
шѣ кнеза и шѣ властѣш, прима тисѣћѣ и ден стн перперѣ,
а штало, що нмѣ ннѣ доплаѣно ш-т-оган ениѣ писаного
сребра, шннтокасмо се платити из наше коморе реченомѣ
кнезѣ и властелемѣ, що еи се нанпрѣче могло. и повѣлнсмо
га печатити нашомѣ сръдномѣ вированомѣ печатью. писано
ѡ Ђницѣ мѣсеца новѣмера .ке. данѣ, литѣ господинѣхѣ .чѣѣд.
лито. ѡписа Браношѣ днмѣ по заповѣди господина ми го-
сподина краља Степана.

A tergo: Re Stefano obliga de pagar l arzento tolto per re Tuertcho.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.
Спомен. 152.

CCCXCV. 1461. 25. novembris. U Jajcu.

Stephanus, Bosnae rex, statuit Ragusinorum numos valere in Bosna.

† Еа имѣ штъца и сина и светога дѣха амень. мнло-
стню божишмѣ ми господинѣ Цѣфанѣ Степанѣ, краљ сръ-
вемѣ, Босни, приморью и к томѣ, дамо видити есакомѣ
чловѣкѣ, комѣ се подоба, по швомѣ нашемѣ штворенѣ ли-
стѣ, како придоше кралевѣствѣ ми много почтовани мѣжи
властелѣ и поклнсарнѣ, много почтовани вѣтезѣ кнезѣ Ђвѣта

Гъндѣланѣ и князь Паладинъ Лѣкарєвнѣ, поклансарѣствомъ
 шдѣ много почтєного града Дѣкровника, княза и властєш и
 все шпѣинє властєш дѣбровачцихъ, и насъ ѡмилєно помолн-
 ишє штѣ стране нашихъ дразнхъ и сръчанихъ приѣтєлѣ, княза
 и властєш штѣда все шпѣинє властєш дѣбровачцихъ, да ен-
 смо шслободили, да пинєзъ нихъ дѣбровачки ходи по рѣсагѣ
 краљєвѣства ми, како є и прѣво ходиш, и ми, чѣвше нихъ
 почтєнє и приличнє мовє а правє, сатворисмо милость нашѣ
 госпоцкѣ много почтованомѣ градѣ Дѣбровникѣ, нашимѣ
 дразнимѣ и сръчанимѣ приѣтєлємѣ, князѣ и властєломѣ и всон
 шпѣини властєш дѣбровачцихъ, шслободисмо и ѡчинисмо,
 да нихъ динари дѣбровачци ходє слободно и да сє спратє по
 нашимѣ рѣсагѣ, да слободно нимѣ трѣгѣю нихъ трѣговци
 ини всаки чловѣкѣ, како є прѣво бнло за прѣкє господє кра-
 лєвѣ босаньсцихъ, за то тєрьдо заповидамо салгамѣ кра-
 лєвѣства ми, воеводамѣ, князовомѣ, жѣпаномѣ, царини-
 комѣ, всакога станикѣ лѣдемѣ, всакомѣ ѡ свою права, да
 нимѣ никторѣ не има прѣзъ тон нисиднѣ забавѣ ѡчинити. на
 то имѣ дасмо. таи нашѣ штворєнѣ листѣ подѣ нашѣ сръданѣ
 законитѣ печатѣ ѡ нашимѣ славномѣ стономѣ градѣ ѡ Ыницѣ
 мнєца новємєра .кє. данѣ, ва лита рошєва христовѣ .чѣда.
 лито. ѡписѣ Браношѣ динкѣ по заповєди господина ми го-
 сподина краља Єтипана.

A tergo: Per re Stephano, che la moneta de Ra-
 gusi se possa spender per el regno de Bosna.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.
 Спомен. 154.

CCCXCVI. 1464. februario mense.

Stephanus, herceg S. Sabbae. Expeditoria.

† Ёа имѣ шца и сина и дѣха свѣта аминѣ. ми госпо-
 динѣ Єтѣпанѣ, божимѣ милостью хєрцєгѣ свѣтаго Савѣ,
 господарѣ хѣмски и приморски, князѣ дрински и велики вое-
 вода рѣсага босанскога и вѣсѣ, даймо знати свакомѣ чловѣ-
 кѣ, комѣ сє подѣба, и прѣдѣ кога сє изнесє швѣ нашѣ листѣ
 штворєни, а с нашимѣ печатѣю вѣрєваншмѣ, како примисмо
 шдѣ много почтєного княза шбранога и властєш дѣбровач-
 цинхъ по нашихѣ поклансарѣхъ по Приєисавѣ Поповиѣш и по

Банко днѣкъ .т. дв҃кати златнихъ, кон дв҃кати есѣ шдѣ до-
вѣтъкъ шдѣ .ѳ. тисѣхъ дв҃кати, коѣ дв҃кати естѣ поставиш
господинь коекѡда Сандаль ѱ комѹнь дѣрѡвачки на довѣти
пѣть по кентенарѣ и намѣ по себѣ шставиш. и на тон при-
зваше наши покансарѣ гости люди по шенчаю, и бише князѣ
и властеломѣ свѣдоци, ерѣ смо примили више речене .т. дв҃-
кати, и швѣ листѣ бѣди князѣ и властеломѣ за спедиторню,
ерѣ смо плаћени за реченни доходакъ за сва врѣмена миншта
и за годищѣ, коѣ се є скръшноло рошѡва Христа .ч88. и .д.
лѣто до .г. дни фєрваря. по заповѣди господина херцєга
Стѣпана ўписа Банко днѣкъ.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CCCXCVII—CCCXCIX. 1465. 16. septembris.

Stephanus, herceg S. Sabbae. Expeditoria.

I. Ми господинъ Степанъ хърцегъ свѣтагъ Бавѣ, госпо-
даръ хѣмски и приморски, князь дриински и велики воевода
рѣсага босанскога и вѣѣе, даємо знати, ерѣ примисмо шдѣ
кнеза обранога и властѣи дѣбровачниѣхъ по воеводѣ Стѣпанѣ
Грациновѣѣхъ и по Банкѣ дѣтѣхъ три ста дѣкати златниѣхъ
за доходакъ шдѣ . 8 . тисѣѣхъ дѣкати, ко-ѣ поставишъ госпо-
динъ воевода Бандалѣ 8 комѣи дѣбровачки на добитѣхъ пѣтъ
по кентенарѣ и менѣ по сѣки вѣставишъ. и всамѣ плааѣенѣхъ за
вса врѣмена минѣѣшта и за годишѣ, коѣ се е свѣрѣшило рошва
христова . 485ѣ . лѣто до . 7 . дни мѣсеца перварѣ . писанѣ
ва лѣта рошва Христова . 485ѣ . лѣто, мѣсеца септемвриѣ
дѣнь . 1 . 8 писѣ дѣтѣхъ Банко.

A tergo: 1465 a di settembre expeditoria de cherezeg etc.

**Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.
Litterae in compendium redactae.**

II. 1465. 5. decembris. Примисмо по Терьднсаѣ крѣстѣмъ и по Радюю Сръбѣвиѣмъ и по динѣмъ Радюю Докрошѣвиѣмъ за дохѣдаѣмъ конавашски пѣть сатѣ перперѣ динари дѣбровачниѣхъ. и шѣе примисмо .т. дѣкѣтѣ златниѣхъ за докитѣ шдѣ .ѣ. тисѣѣ дѣкѣтѣ, ко-ѣе поставишъ господинѣмъ коѣѣда Сандаѣ.

III. 1466. february mense. Бѣдѣи ѿ Дѣровнику при-
мисмоу по Банкѣ дѣткѣ .т. дѣкати златицѣхъ.

CD—CDII. 1465. 13. octobris. Ragusii.

Vladisav, dominus regionis chlmensis, fatetur se в
Ragusinis accepisse creditum mille hyperpyrorum.

I. † Ба имѣ вѣща и сина и свѣтога дѣха лавинѣ. ми-
лостню божишѣ ми воєвода Владисавъ, господарь хѣмски
и приморски, воєвода носански и вѣнѣ, дѣлмоу на вѣдѣнѣхъ,
какоу понскаѣ княза и всѣ шѣнниѣ властѣхъ дѣровачниѣхъ,
да еи ми занимали .ч. перперѣ на мое дѣкати, кою самѣ
поставиу ѿ поставѣ ѿ княза и всѣ шѣнниѣ властѣхъ дѣровач-
ниѣхъ, и вѣни на мѣ се на то набоше, и занимаши на мѣ .ч.
перперѣ. а по ти нѣхъ начини рѣчени пѣкнѣе вѣсемоу и зан-
мисмоу: ако на мѣ господниѣ богъ поможе, и тѣи на мѣ ми-
лостѣ учини, да се вѣдѣмоу шѣладати ѿ нашинѣ рѣсавѣ, да
намамѣ дати и вратити занимаѣ .ч. перперѣ вѣдѣ дохотѣ,
кон вѣсемо прѣен на мѣ ѿ нашинѣ областѣ; ако ан еи на мѣ се
епотрѣнлоу, како еи на мѣ вѣдѣ потрѣнѣ вѣзѣти вѣнѣ рѣчени
поставѣ дѣкати, не вѣдѣши вѣнѣ платниѣ вѣнѣнѣ .ч. пер-
перѣ, да на мѣ нѣма князь и властѣ дѣкати нашинѣ поставѣ
дати, а да вѣставѣ сѣнѣ вѣдѣ нашинѣ дѣкати, цѣоу при-
стон за .ч. перперѣ, кою примиу по воєводи Милошѣ
Рашковнѣхъ и по Владисавѣ дѣткѣ. писанѣ на .чѣѣ. лѣтъ
господинѣхъ, мѣсѣца октѣбри на .гѣ. дѣнь, ѿ Дѣровнику.
ѿ вѣка Владисавѣ.

A tergo: Expeditoria de 1000 pp., che prestò la si-
gnoria a voiuoda Vladisau.

Sigillum: sigl. s. dni uladislaus voienode bosne. Ori-
gin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Litterae in compen-
dium redactae sunt ab editore.

II. Idem Vladisav fatetur se 13. february 1466. ac-
cepisse по Милошѣ Рашковнѣхъ .д. ста дѣкати златицѣхъ.

III. 20. february. 1466. По Милошѣ Рашковнѣхъ .т.,
дѣкати; 27. february 1466. .г. тисѣи и . . . дѣкати;
1. aprilis 1466. по Милошѣ .р. дѣкати. 22. aprilis 1466.

.З. сатъ дѣлаатъ златѣхъ по рѣке княза Франъческа Маргѣшковича и княза Марош Микѣлиновича.

CDIII. 1465. 2. novembris. Na Brodu savskom.

Matthias, Hungariae rex, fratri Alexandro Ragusino donat pagos quosdam.

Матнашь, милостю вожишмъ краљь ѡгарски, далматински и хрѣвацки и к томѣ, дамо на знаніе свимъ и свакомѣ, комѣ се подѣба, по шемъ писмѣ нашемъ штеоренимъ, како ми процинѣюхъ и на память прѣнесехъ правѣ вѣрность и многе вѣрне слѣже вѣрного нашего почтованого и редовного фратъ Ілѣксендра дѣбровчаннина, шпатіе шд Теаки владавца, кон ми послѣжи светои корѣни реченого краљевства нашего ѡгарского и нашон висоти ѡ мнста и вѣремена разанка, гдѣ се ю прѣга(да)ло, даровасмо мѣ и дасмо, паче дарѣламо и даюмо вѣкѣвчинимъ законимъ безъ поречени и шдазевани ѡ Лѣци ѡ хѣмском земли три села: Нѣризи, Гинлища, Лозицѣ ш-нихъ правими метѣси и котарми, и ѡ жѣпи Трѣкениѣ три села: Чисениницѣ, Ницѣнѣ, Горницѣ ш-нихъ метѣси и котарми, и ѡ жѣпи Драчевници три села: Ёѣт Ётипан, Ьѣти, Мокрѣни ш-нихъ метѣси и котарми, и ѡ Попоеѣ три села: Дѣвлани, Гѣрмани и Галчиѣ ш-нихъ метѣси и котарми, са свими нихъ прѣходѣци и користми, землямши шратими, тежатними и итежатними, с лѣгови, ган, водами, рѣками, рѣвеници, млини и млиници, с вѣмогради, сѣнокошамн, лѣвадами и вола кимъ мѣ драго имѣшмъ користими званими, да ю вогамиѣ вѣше писани фратаръ Ілѣксендаръ дѣржати, имати и ѡ вѣки ѡживати, продати, даровати и за дѣшѣ шставиш, комѣ ю неѣ драго, моѣю ни шѣластю и крѣпостью шѣоган писма нашего штеореного. дана на Бродѣ савскомъ на Градицихъ анто господѣ тишѣю и чѣтири ста и шѣс дѣсѣть и пѣть, пѣрви данъ по свихъ свѣтихъ, краљевства нашего анто шемъ а вѣвѣни пѣрѣш.

A tergo: Littere, quibus d. rex donat fratri Alexandro villas XII.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CDIV. 1466. 1. januarii. Ragusii.

Knez Vlatko Popović. Expeditoria.

† Ба име шца и сина и свѣтога дѣха аминѣ. ѿ князь
Блатко Поповиць, ближника и родимьць покойнога князя
Бранла Тезаловника и неговѣ кѣре госпоге Елаче, по речени
Елаче по тѣстаментѣ и са порученнѣмъ господина воеводе Все
кега примихъ шдѣ много почтенога князя и все шпѣinne вла-
стель дѣбровачцѣхъ за доходакъ, що сѣ давали госпожи Елачи
за живота, како всенаслѣдникѣ князя Бранла, а шна по себѣ
ѣ мени штавила князь Блаткъ Поповиць, и примихъ .кѣ.
дѣкаты златѣхъ за годище, кое сѣ сѣришило рожастра .чѣѣѣ.
лѣто, .а. дѣнь ченара мѣсеца на Басилѣвъ дѣнь. а за веро-
ваннѣ швоган листѣ писахъ ѿ князь Блатко мошмѣ рѣкомѣ
ѣ славномѣ градѣ дѣбровникѣ.

Sine sigillo. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

Idem Vlatko Popović fatetur se 25. aprilis 1466. et
5. febr. 1468. accepisse доходакъ .кѣ. дѣкаты златѣхъ.

CDV. 1466. 26. maji. Ragusii.

Žarko chlmensis. Expeditoria.

Ѿа Жарько хѣмски, вѣдѣѣѣ ѣ дѣбровникѣ кипомѣ мо-
нимѣ, примихъ шдѣ господина князя и властѣла дѣбровач-
цихъ за мою провижнѣнь перѣпера шѣсть сѣть динара дѣ-
бровачцихъ за годище, кое сѣ сѣврѣши на .кѣд. марѣча ми-
сеца листѣ христовихъ .чѣѣѣ. за тои за еспѣдиториѣ и веро-
ваннѣ сѣ писахъ мошмѣ рѣкомѣ, и за сендитѣлство шѣѣ мои
штворѣни листѣ печатнѣхъ моимѣ верованомѣ печатнѣмъ. пи-
сахъ ѣ дѣбровникѣ на .кѣѣ. мажа мѣсеца .чѣѣѣ.

Спомен. 170.

CDVI. 1466. 5. junii. Ragusii.

Comes et Nobiles Ragusii testantur se accepisse de-
positum ab herceg Stephano.

† Милостню божишмѣ ми князь шѣрлани и властѣла
дѣбровачци сѣакшмѣ господинѣ и сѣакоѣ вѣрѣчѣловѣкъѣ, прѣдѣ
кога сѣ нѣнѣсѣ шѣѣ нашѣ листѣ штворѣни, а пѣдѣ нашмѣ
печатѣю вѣѣрѣваншмѣ вѣнѣѣѣшмѣ даѣамѣ на знанѣю, какѣѣ

мнѡгѡ славиѡ поменѹтъє сѣѣто почнеши господиѡ хер-
 цегѡ Стѣпанѡ, какѡ сѣ наипрѣви и наипоглавѣнѣи граги-
 нинѡ и властелинѡ града Дѣбровинка, хотѣиѡ ѹкѣзати сѣ-
 мѡ сѣѣтѡ нескровенѡ любавѡ и пѹнинѡ ѹфанѣѡ, кое ѡ вѣзда
 имаш на своѣмѡ срьдѣцѡ ка своимѡ старон кѹѣи градѡ
 Дѣбровинкѡ и кѡ властелѡмѡ дѣбровачцѣмѡ мимо нѣ
 сѣѡ градовѣ и примателѡѡ, хотѣѡ и наредѣи за сѣѡга жи-
 вота и к намѡ досла сѣѡга почтенѡга кѡмѡрника княза
 Приенсавѡ Бѹкотнѣѡ, и по нѣмѡ посла свои напеконни те-
 стаменѡтѡ затворенѡ и запечаѣенѡ по законѡ, како сѣ достон.
 и ѹс-то посла сѣѡга блага и иманѣѡ властитѡга брѡи и по-
 тѣѡѡ, како сѣ ѡдѡ ниже пише, да мѡ този примѣмѡ ѡ нашѡ
 комѡнѡ на похѣранѡ и на поставѡѡ, да мѡ стѡи за живота
 господства мѡ на волю и свакою заповѣдѡ а по скончанѣѡ и
 примнѣѡтѡ своѣмѡ, како бѹдѡ наредѣи по своѣмѡ теста-
 ментѡ ѡнѣшѡ речѣнѡмѡ, кое иманѣѡ брѡѣмѡ и мѣрѡмѡ подѣ-
 пѣиѡ, како сѣ ниже пише, довероволнѡ примѣсмо и ѡ нашѡ
 комѡнѡ поставѣи сѡмѡ на поставѡ и на похѣранѡ, и речѣи те-
 стаменѡтѡ с речѣнѣмѡ благомѡ ѡдѡставѣи сѡмѡ. а с ѡбѣмѡ
 ѹвѣѣтом га наредѣи по речѣнѡмѡ своѣмѡ комѡрникѡ по вѣтѣзѡ
 князѡ Приенсавѡ ѡдѡзгѡрѡ именованѡмѡѡ, да сѡ дрѣжимѡ
 ѹз речѣнѡ благо за живота нѣгоѡѡ сѣѣтѡлѡсти, а скончавѣи
 сѣѡ примнѣѡѣи сѣѡга сѣѣтѡ да бѹдѡѣи пришлѡ ѡ Дѣбровинкѡ
 три синовѡ господства мѡ господиѡ воевода Бладисавѡ,
 господиѡ князѡ Блаткѡ и господиѡ князѡ Стѣпанѡ, сѣи три
 на заѣдѣи или своимѡ кипѡмѡ или по своимѡ добрѣхѡ лю-
 дѣхѡ а сѡ листѡмѡ вѣрѡваннѣмѡ ѡдѡ свакоѡга нѣхѡ свои вла-
 стѣѡ, и бѹдѡѣи ѡдѡ ѹгогѣи мѣгѡ собѡмѡ да имѡ сѡ ѡтворѣи
 и прочѣи, да им га сѡмѡ дрѣжани тѡи часѡ ѡтворѣи и
 прочѣѣѣи, и дѣлѡмѡ тѡи часѡ врѣшѣи, цѡ ѡи сѡ комѡ по
 речѣнѡмѡ тестаментѡ достѡпѡмѡ, да мѡ ѡѡставиѡ госпо-
 дѣнѡ херцѣга Стѣпанѡ: не пришѡѣи ли сѣи три ѡ Дѣбровинкѡ
 по сѣѣѣ ли по своимѡ ли добрѣхѡ людѣхѡ, да сѡ не може
 ѡтворѣи по нѣѣданѡ начинѣѡ, разѣи ако ѡи пришѡмѡ госпо-
 дѣнѡ князѡ Блаткѡ по сѣи ли по своимѡ ли добрѣхѡ людѣхѡ,
 тѣѣѡ хотѣи сѡ крѣмѡ годѣи брата, да мѡ сѡ ѡтворѣи речѣи те-
 стаменѡтѡѡ, такогѣѡ и господиѡ князѡ Стѣпанѡ. згодѣишѡ
 ѡи сѡ самѡтѡ господиѡ князѡ Блаткѡ или мѡ братѡ госпо-

И покладѣ више речени, благо и нманыѣ више пачино-
ванова господинѣ херцага Стѣпана, цю приимишѣ госпoдинѣ
кнѣзѣ шерани и властѣи дѣуровачци, естѣвови, ꙗко се кѣмъ
напѣши пише по Аншарцѣ вѣдѣ рѣкѣ потѣнишѣ разпожити
нѣмши дѣуровачкѣ кнѣзѣ Маромъ Дмитровѣи дѣнѣ ви(ш)
речѣишѣмъ господинѣ кнѣзѣ и властѣишѣмъ дѣуровачцинемъ ꙗвѣ-
прев: се дамы дѣсѣтъ тѣсѣхъ дѣкѣтъ златѣи ху (бенѣачицѣи ху) 8
чѣтири на дѣсѣтъ сокодинѣи, нова влатѣишѣ три дѣсѣти и три

тип: Исаяск. постава, хрещова и инни разави, кон: се ж
томъи пристою. Uncia. iacunda habes in apographo. Спо-
мен. 157.

CDVII. 1466. 13. septembris. Ragusii.

Comes, Nobiles, et totum Commune Ragusii promit-
tunt se filiis herceg Stephani, Vlatko et Stephano, decem
milĩa ауреогрум esse soluturos.

† Милостню кожнумь ми князь шераани и властели и
сва шпѣна властели владѣшаго града Дѣровника свакумь
господню и свакѣ врыте чловѣкъ, прѣдъ того ко нѣзнесе
швози наше писанье, а подѣ нашумь печатью вѣровашиумь
доваши на знанье, доворовани и милостнемь обѣтѣемо се
нашумь срдчаннемь приятиеламь и наипогаментель вла-
стелиумь града Дѣровника а синовумь много сазенити по-
милѣтемь свято починешаго господни хрцага Стѣпана, князь
Блати и князь Стѣпанъ, им на владѣи наи оаки иню. то
на се вѣде насъ поскати, такъ вѣдѣе ѿ своего кнѣа Дѣ-
ровникъ како по инѣ доврѣхъ людѣхъ, кон би послани
ш-нѣхъ листумь вѣровашиумь, када родѣр би послани ш-дѣ-
нашнѣа дѣи, да имъ дааши за инѣ потреби ти часы шдѣ
поклаа инѣ родитѣамь више нимолоаиума господниа хр-
цага Стѣпана, конѣ поставишъ нашѣ комѣи своимь вѣсти-
ментумь, до двѣти тисѣа дѣкати. а швози дѣи: даа, ако
ли би намъ таковаа потреба внаа, прѣви него ли се више
речамь тѣстамѣнать штворѣи, а. шни напѣкѣа би послани
своихъ доврѣхъ люди своимь листумь вѣровашиумь, колико
би вваа шдѣ реченнѣхъ двѣти тисѣа дѣкати, да учинѣ намъ
князь и властелиумь дѣровниацѣи испѣдитѣи задоволишъ,
какъ када ѣе вѣде тѣстамѣнать штворѣи и прочтѣти, да се
шпишѣ подѣ шпан листѣ, кон слав ми учиниаи господниа х-
рцага. за вишѣ писани поклаа, да ам се одѣнеу, що би
шваа: или шва или кон инѣ по на се шдѣ инѣ дѣла, що
имъ инѣ родитѣа остааа. на вѣрованье швогаи писанамь
повѣѣсмо ѿ печатити нашумь печатью вѣровашиумь, писа-
сѣ: въ избранон полати боголюбивааго града Дѣровника
въ иѣто рожишѣа хрстова. 1466. аѣшо. писанъ и Маринио

УТАНКИ ДИМЪЛЪ ДЪБРОБАЧКИ И ПЧАТИХЪ ПО ЗАПОВѢДЪ ВОСПО-
ДИНА МН КНЯЗА И ВЛАСТЕВЪ ДЪБРОБАЧЕНУХЪ.

† По заповѣди прѣсвѣтлаго и възможнаго господина
ми господина херцега Блатка ша Раднеон Добришскій,
днискъ негодъ шнстръни, сѣѣдокумъ мониму дукрѣмъ, ере мон
господинъ херцегъ Блатковъ прими на даекъ шда покладе
господина херцега Степана десетъ тисѣкъ двѣхатъ златнихъ
на .4850., септемвра .17. дань.

Duo sigilla. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CDVIII. (Saec. XV. Post annum 1466).

Vlatko herceg, herceg Stephani filius, quoritur de
knez Žarko.

Нѣка се зна, каковъ удѣловара господина хрищега Блат-
ковъ князь Жаркѣ. княже Жарковъ, мой брате, ако князь го-
ворити сеи старини, кое бѣ до сада бѣло, и що се счинило
удѣ мнѣ до тѣхъ ани удѣ тѣхъ до мнѣ, бога томъ зна и
многѣмъ людемъ, да мнѣ ни ѣ чѣмъ не би за томъ усѣдланъ, ер-
ничѣмъ ни ѣ удѣ мнѣ чинено кѣмъ еликомъ нѣго сеи добромъ
и почитено. ако би хъ хотѣи говорить ани исписати, що си
ти много крѣтъ ѣчинѣи противъ мѣнѣ, тоганъ би говорѣиши
хъ писма много бѣлоу. да и бѣ рѣши, що ми се видѣи пра-
ковъ. ако би хъ рекашъ, да ти мѣнѣ все направѣишъ, що ми
сѣ ѣчинѣи, на тѣхъ, и би хъ шъ томѣ контѣнати бѣи, да не
бѣмъ, колико би ти шъ томѣ мирѣишъ вѣставъ. да шѣи ми се
видѣи, що бѣ рѣши правѣи за те нѣгоу зна мнѣ, правѣи : удѣ
мнѣ може би ти тѣхъ ѣпанѣи, каковъ можѣи би ти мирѣи
главомъ свѣишъ и нѣишъ добромъ сѣишъ. дрѣговъ : дрѣ-
жанѣи, кое стѣ дрѣжаи за господина и родѣишъ нашего
хрищега Стѣпана, шѣи кога вѣсь крѣтѣишъ ти, нанъ би
заедно ни свѣишъ вѣсь повъ се, на ни вѣсь дѣлѣи ми мѣ-
шамъ, и удѣ бѣишъ и удѣ гавѣи, удѣ нѣса спомѣи се сѣ
свѣишъ правѣи, нѣишъ би хъ питати удѣ тѣхъ, про самѣ
издѣишъ и за що самѣ сѣишъ даи, сѣи, що сѣ запѣишъ
господарѣ велики, нѣишъ би хъ сѣишъ удѣ тѣхъ искати,
що самѣ годѣи даи ѣ харачѣи ѣ панѣи, процѣишъ шѣи,
що сѣ мѣи, и тои, колико удѣ тоганъ приѣишъ, да ми дѣишъ,
що ти сѣишъ добромъ волюмъ вѣставѣи. да и тои

встаама не питати ни искати: вѣдь тебе, ако се вѣдѣши
 указати си истинномъ и с' правдомъ полагъ мнѣ, ни нинѣхъ
 нмѣдникъ мѣта ни приговора, кое ти мѣчно могло сцѣкнѣти,
 неговъ само соу, ному ми си вѣзѣш на госпоцкомъ морѣ и у
 госпоцкомъ дѣтѣш, хоѣш да ти ю платишь. дръговъ: кащѣш,
 кои си погрядиш противъ мнѣ, гдѣ га нигда прѣковъ нмѣ
 вѣлош, тѣи новѣщинѣш хоѣш да развѣржишь, али да ми га
 дашь. а що є нндѣ гдѣ вѣлош елиш дръжаннє с' момумъ
 добромъ боломъ, не бѣ еи га бранити поставити, вѣе такои х
 вѣдѣши хоѣе еити и с' момемъ и с' елишмъ почтѣннємъ. а що
 сѣ дѣветъ слаа дѣкати, кое заимѣи у мнѣ воевода Иваннѣш,
 ва кое ми присѣжѣ у светомъ Доминнѣш при Спѣтѣш прѣдъ
 толнкомъ многош аздѣи дѣсѣрѣхъ и свакомѣцѣхъ, а конѣхъ с'
 еами раздѣлиш, наада стѣ сѣ дѣланнѣ, що є тебе дѣлаш до-х
 мѣлош, хотѣш еихъ, да м-н-хъ дашь; ако л-н-хъ нмѣ с' еами
 дѣлѣш, нѣ хоѣш, що еи дошѣлош дѣлаш воевода Иваннѣш
 вѣдъ дръжаннѣ елишга шнѣи дѣкати сѣбѣ наплаѣивати вѣдъ
 нѣгова дѣла.

Sine sigillo. Origin. chartae. in c. r. archivio Vien-
 nae. Nota patrem ducis Vlatko mortuum esse anno 1466.
 Milak. 61.

CDIX: 1467. 28. maji.

Caecilia, herceg Stephani vidua. Expeditoria.

† Еє нмѣ шѣца и сима и дѣха свѣтого аминь. ми го-
 сподинѣ госпоѣ хѣрцѣжица Цицѣланѣ, вѣставѣша вѣдъ многош
 славнога поменѣтиѣ гласнѣтого господина хѣрцѣга Стѣпана,
 а сѣ знаннѣмъ и хотѣнѣ(є)мъ симова ми когомъ даннѣмъ,
 господина Блатка и княза Стѣпана, свакомѣ господинѣш и
 сваке вѣрѣсте чѣловѣкѣш, прѣт кога сѣ изнѣсе шѣѣ нашѣ листѣ
 шѣкорѣни, а подѣ печатнѣю нашомѣ вѣѣрованомѣ и подѣ
 печатнѣю вѣишѣ рѣчѣного господина хѣрцѣга Блатка и княза
 Стѣпана давама на знаннѣ, какош наши старѣи и вѣ(є)лѣ по-
 чтѣни прѣнѣтѣли господинѣш князѣ шѣерани и властѣлѣ дѣверѣвач-
 ци по нѣхъ добромъ воли мѣни господинѣш госпоѣ хѣрцѣжици
 Цицѣланѣ нандошѣ сѣ по нѣхъ добромъ воли на тон, и мѣни
 заимѣашѣ тѣсѣбѣш дѣкати вѣлатнѣхъ вѣдъ свѣнѣхъ вѣлашнѣиѣхъ
 дѣкати, кое тѣсѣбѣш дѣкати шѣѣтованѣхъ нмѣ платити и данѣхъ

нмѣ мою властѣ и (о)властѣ на нѣмѣ и сѣ знаннемѣ и нѣмѣ реченихъ господина херца Блатка и князя Стѣпана, да могѣ узети прѣда се тисѣхъ дѣката златныхъ, кои ми штекла господини ми господинѣ херцѣ Стѣпанѣ по своимъ тестиментѣ; тои да нмѣ еде твердо и темелитов; и сѣ еше приимухъ вѣдѣ многош почтинога князя и властѣи и сѣ шпѣнне властѣи дѣбровачнихъ и коихъ сѣбѣрѣномъ . в . паса и . в . кѣни и . в . зѣдѣтѣи . в . чашни и . в . кобган и . в . жланца, а таи еше новѣ сѣбѣрѣнни потегнѣ . а . н . а . антрѣ и . в . бначѣ, тои самѣ сѣе приимала подпѣномъ, како ми е штеклии господини ми херцѣ Стѣпанѣ по своимъ тестиментѣ а по рѣке господина князя и властѣи дѣбровачнихъ; и шѣи листѣ ебди господинѣ князѣ и властѣи за испедиторню, затерѣхѣи и за сѣбѣдоучастко; ии самѣ имала на нѣмѣи тисѣхъ дѣката златныхъ и коихъ сѣбѣрѣнни; како сѣ еше пише и за вѣи вѣрванѣ печатнѣ га печатнѣи госпроцѣи ми, и на тои еи подпѣнахъ снѣ ми боготѣ днѣи господинѣ херцѣ Блатковѣи и князѣ Стѣпанѣ, и поставиши нѣхъ печати вѣрванѣи писѣ сѣ ва кѣтѣи рожаствѣи христовѣи . вѣз . нѣтѣи, на . в . н . в . мѣи мѣицаи .

И ми господинѣ херцѣ Блатко и ми князѣ Стѣпанѣ подпѣписасмоу за вѣи вѣрванѣи подѣ шѣи испидиторню и наше печати вѣрванѣи поставѣисмо. по заповѣди господина херца Блатка и князя Стѣпана подпѣисѣи Нѣко днѣи.

A tergo: Espeditoria de madona Cicilia, como ha recuento ducati mille et le arzentibre, che le lasso cherzech suo marito.

Tria sigilla. Origin. chartac. in b. r. archivio Viennae. Спомѣн. 159.

CDX. 1467., 10, octobris. Ragusii.

Balša, hetceg S. Sabbae. Expeditoria.

† Ми господинѣ Бальша, херцѣи свѣтаго Сае, снѣи гласѣтаго спомѣнѣиѣи господина херца Владисава, приимухъ вѣдѣ господина князя и властѣи дѣбровачнихъ перирѣи . рѣс . и днѣара . н . дѣбровачнихъ. а сѣ ми даише сада и заѣмѣи доброволово, а паке да вѣди и дѣи нѣма вѣити шѣи истѣи заѣмѣи за нѣи платѣи провинѣиона за годѣице, кои ходѣи сада, а нѣма сѣ

савршенихъ въ мѣсяцѣ христовыхъ .чѣхъ. на .г. дни апо-
ста мѣсяца, и тако н за речено годнище шю се платисмо на
нѣмо, и за мѣждорню еѣхъ вѣроканы. шю нашъ листъ штео-
рема: вѣчатномо нашома вѣрованомъ пачитию. писане въ Дѣ-
яроушнѣхъ на .г. дни октября мѣсяца, аѣто христово .чѣхъ.
и та се потписахъ господиномъ Павломъ, хрицага святаго Гани.
и за еѣхъ свидѣлство мошма рѣкомъ латински вписано,
како ниже вдрѣжи.

Ego Balza dux sancte Sabbe etc. pro majori cautela
subscripsi manu propria confirmando et conficiendo ut
supra etc.

Сномен. 171.

CDXI—CDXXX. 1467—1470.

Vlatko, herceg S. Sabbae, et frater ejus knez Ste-
phanus. Expeditoriae.

И: Н на .чѣхъ. аѣто рождества христово, мѣсяца августа
.д. данъ ми господиномъ хрицага Влатко даю знати всякому
чловеку, прѣдъ кога се явиле шю наше подыписание, како
вѣдѣи на Новомъ учинисмо разлога з господиномъ кнзю
и с властїи дѣяроушнѣхъ а по нѣхъ почтенихъ властїахъ
и помисахъ по князю Никши Бѣнѣхъ и по князю Бартолу
Живановицѣхъ и по князю Пандорѣхъ Горьковичѣхъ, и тако
шѣдѣи стражѣ чакосмо истинномъ правномъ разлоромъ,
читисмо; да сама на Бѣнѣхъ реченого поклѣда: въ дѣкатихъ
златихъ въ еѣхъ кратѣ два десети и деветъ тисѣхъ дѣкати,
наипрѣдъ десетъ тисѣхъ дѣкати, како се вдрѣжи въ испиднто-
ри; въ дѣговнѣхъ вѣсело деветъ тисѣхъ дѣкати; како се вдрѣ-
жи въ испиднтори; въ трѣтишмъ вѣсело ми з братомъ кнзю
Стѣпаномъ при тисѣхъ дѣкати, како се вдрѣжи въ испидн-
тори; въ четирато вѣсело з братомъ кнзю Стѣпаномъ ти-
сѣхъ дѣкати; но дѣкати дамо господи Цимлианѣ всежнѣ
кога сѣверного, що е нон дано; како се вдрѣжи въ испи-
днтори; и та даншн данъ ми господиномъ хрицага Влатко
и брат ми князю Стѣпанъ примисмо шестъ тисѣхъ дѣ-
кати, како се вдрѣжи въ испиднтори, когъ вѣнѣхъ реченѣхъ испи-
днтори нмаю князю и властїахъ въ сѣхъ по заповѣди госпо-

дина мнѣ господина херцага Влатко и князя Стѣпана под-
писахъ на Нено.

На 1783. лѣтѣ, на 1. днѣ новекра, мѣсеца мнѣ госпо-
динъ херцогъ Влатко и брата мнѣ князя Стѣпана прими-
смо вѣдѣ много почтенюга князя и властѣхъ дѣбровачцѣхъ
дене тисѣхъ двѣхъ и .л. литарѣ и .з. знача кова сребр-
нога вѣдѣ покладѣ вѣнѣ реченога, како се вѣдрѣжи по испод-
торнѣ, кою имѣю вѣдѣ насѣ. вѣписа вѣвкосавѣ.

На 1784. лѣтѣ, мѣсеца дѣкемѣра .кп. данѣ на Нѣкомѣ
мнѣ господинѣ херцагѣ Влатко и брата мнѣ князя Стѣпана са
вѣнѣ реченога разлога, що смо примили вѣдѣ князя и вла-
стѣхъ дѣбровачцѣхъ, вѣчинисмо разлогѣ на дѣрацини данѣ с
почтенимѣ поклансаромѣ властѣхъ дѣбровачцѣхъ с князомѣ
Андрушкомѣ Горкочевнѣмѣ и с Мларинкомѣ канжильромѣ,
наидѣ се, да смо примили вѣдѣ князя и властѣхъ дѣбровач-
цѣхъ, како се вѣнашихъ испидиторнѣхъ вѣдрѣжи, кою имѣю вѣ
себѣ, наипрѣво по князѣ Рѣжирѣ и по Радичѣ Богдановнѣхъ
тисѣхъ двѣхъ, по Радичѣ Грѣбековнѣхъ тисѣхъ двѣхъ, по
Радичѣ Богдановнѣхъ дене тисѣхъ двѣхъ, по Радичѣ Грѣ-
бековнѣхъ тисѣхъ двѣхъ, по князѣ Юраю Чмаровнѣхъ и по Нѣкѣ
днѣхъ тисѣхъ двѣхъ, по Нѣкѣ днѣхъ тисѣхъ двѣхъ, по
Нѣкѣ днѣхъ двѣ дѣсти и чѣтири двѣхъ; вѣнѣ по Нѣкѣ стоу
двѣхъ, вѣнѣ по Радичѣ Грѣбековнѣхъ стоу пѣтъ дѣсѣти и вѣданѣ
двѣхъ и три дѣсти и вѣсамѣ динѣри, и на данѣшнѣ данѣ по
князѣ Андрушкѣ и по Мларинкѣ канжильрѣхъ дѣсѣтъ сѣтъ двѣ-
хъ; по князѣ вѣкѣти и по князѣ Жомѣхъ вѣ пачистѣ понедѣ-
ликѣ примилисмо .тѣхъ двѣхъ.

† К томѣ примисмо двѣ дѣсѣти двѣхъ златнѣхъ, како
се находитѣ испидиторнѣ, що е данѣ канжильромѣ дѣбровач-
цѣмѣ, к томѣ примисмо по Радичѣ Драгѣлевнѣхъ и по Нѣкѣ
днѣхъ, како се находитѣ испидиторнѣ, пѣтъ сѣтъ двѣхъ злат-
нѣхъ, к томѣ примисмо, како се находитѣ испидиторнѣ, що
е данѣ князѣ и властѣхъ по имѣнѣ рѣчи и листѣ Галѣ днѣхъ
и Грѣгорѣ вѣвѣдинѣхъ, чѣтири дѣсти двѣхъ златнѣхъ, к томѣ
примисмо, яко се находитѣ испидиторнѣ, по митрополитѣ
Давидѣ и по князѣ Радомѣ Ходивовнѣхъ тисѣхъ двѣхъ златнѣхъ
и пѣтъ дѣсѣтъ литарѣ кова сребринога, на 1789. лѣтѣ господ-
нинѣ, мѣсеца мѣркока данѣ вѣ Новомѣ вѣчинисмо разлогѣ, и

той кнѣзъ писанъ змисмо с кнѣзомъ Бартоломеѣмъ Печернѣмъ и кнѣзомъ Андрушкою Горакочевнѣмъ. по заповѣди тоу сподина хрѣста Елатна и кнѣза Степана подпѣси Него дѣла.

In diplomate CDVI. Aliis litteris sequentia continentur:

II. 1466. 13. septembris. По заповѣди хрѣста Елатка за Радичемъ Довришенимъ дѣлѣхъ нѣкогда вѣнчанъ сѣмъ дохѣю, еси Елатковъ прими на дасѣхъ дѣсѣхъ тысячѣхъ дѣлатѣхъ.

III. 1466. 22. novembris. По кнѣзю Хруслѣмъ Давишнѣмъ и по кнѣзю Радю Кривинѣмъ и по Елаткавѣ дѣлѣхъ три тысячѣхъ дѣлатѣхъ златнѣхъ. подпѣсихъ сѣ нѣмѣмъ рокомъ, да сѣа ми з братомъ моимъ кнѣзомъ Степаномъ приманѣ ти кнѣзѣ на бѣнѣхъ нѣхъ похрѣстѣхъ.

IV. 1467. 4. augusti. По кнѣзю Никши Бѣнѣмъ и по кнѣзю Бартолу Живковѣмъ и по кнѣзю Андрушю Горакочевнѣмъ шестѣ тысячѣхъ дѣлатѣхъ златнѣхъ, коѣ на ма дасѣ на Новомъ.

V. 1467. 10. novembris. Дѣлѣхъ тысячѣхъ дѣлатѣхъ златнѣхъ и три дѣсѣти нѣтарѣхъ и зъ златѣхъ коѣа охрѣстѣхъ. зъ Грѣхъ.

VI. 1468. 10. januarii. Примисмо по кнѣзю Ружинѣмъ дѣлѣхъ и по кнѣзю Радичѣ Богдановѣмъ дѣлѣхъ тысячѣхъ дѣлатѣхъ златнѣхъ. писанѣ на Новомъ.

VII. 1468. 17. martii. Примисмо за чашѣхъ златнѣхъ похрѣстѣхъ тысячѣхъ дѣлатѣхъ по Радичѣ Грѣковѣмъ. писѣ сѣ на Новомъ.

VIII. 1468. 23. martii. Примисмо по кнѣзю Радичѣ Богдановѣмъ и нѣмѣмъ дѣлѣхъ Нѣкѣ дѣлѣхъ тысячѣхъ дѣлатѣхъ златнѣхъ. писѣ сѣ на Новомъ.

IX. (1468). 15. aprilis. Примисмо по кнѣзю Радичѣ Грѣковѣмъ дѣлѣхъ тысячѣхъ дѣлатѣхъ златнѣхъ. писѣ сѣ на Новомъ.

X. 1468. 6. junii. За моѣхъ одредѣти наше поклѣсарѣ до краѣ. Митрохѣа Примисмо по кнѣзю Юрѣю Чѣмеровнѣмъ и по Нѣкѣ дѣлѣхъ дѣлѣхъ тысячѣхъ дѣлатѣхъ златнѣхъ. писѣ сѣ на Новомъ.

XI. 1468. 20. augusti. Примисмо по Нѣкѣ дѣлѣхъ тысячѣхъ дѣлатѣхъ златнѣхъ. на Новомъ.

XII. 1468. 20. septembris. Примисмо по Нѣкѣ дѣлѣхъ двадѣсѣти и чѣтири дѣлатѣхъ златѣхъ за наше похрѣстѣхъ; цѣлоу по-

даасмо нашего саву Гръбръ Сегедница до крава Матице
на Хпръ. писа се на Новомъ.

XIII. 1468. 3. octobris. Примисмо .р. и .м. и .а. дв-
кати и .л. и .н. динари, що намъ даше по рѣкѣ Радича
Гръбененъ, коє двкати рѣкою даєтѣ Божидаръ Гръбененъ
за сѣкнѣ шдѣ доентка, конъ вѣсемо ѱ неѣ. писанъ на Но-
вомъ. Sigillum: п. савлаога хермга влатка.

XIV. 1468. 26. novembris. Примисмо по нашемъ кѣ-
нинѣ по Невѣ днѣкъ стѣмъ двкати златиуъ, коє оѣтѣмо се
подѣнсати подѣ нѣтѣ матицѣ шдѣ всего поклада.

XV. 1468. 23. decembris. Примисмо по князѣ Ни-
дрѣшкѣ Горкоченѣ и по князѣ Маринѣ двкати сѣтѣ
двкати златиуъ. вѣдѣ ми на Новомъ.

XVI. 1469. 15. february. Примисмо по князѣ Жити
Мароенѣ и по князѣ Жонѣ Цинцѣленѣ ѱ Новомъ: пѣтѣ
сѣтѣ и пѣтѣ десѣтѣ и .л. двкати злата. вѣсма Радичѣмъ днѣ-
кѣ Богданѣнѣ.

XVII. 1469. 14. martii. Примисмо дѣмъ десѣтѣ двкати
златиуъ, коє двкати даасмо Бартоломѣю новарѣ и нинѣмъ
канцликѣромъ двѣрѣлѣнѣмъ.

XVIII. 1469. 14. maji. Властѣмъ, коє намъ сѣвѣмъ
Гавъ днѣкъ и Гръбръ Сегедница и кѣмѣмъ вѣтѣмъ, а сѣ-
дѣнѣмъ шдѣ вѣдѣмъ, али вѣн. сѣтѣ пѣтѣзѣ и вѣдѣмъ,
що вѣсма нѣмъ исправѣли рѣсѣтѣ: за тоу, властѣмъ, мѣмъ
вѣн, да нѣмѣ дѣтѣ шдѣ нашего поклада Гавъ днѣкъ дѣмъ
десѣтѣ двкати а Гръбръ Сегедница дѣмъ десѣтѣ двкати.

XIX. 1469. 10. septembris. Примисмо по князѣ Радичѣ
Драгѣленѣ и по Невѣ днѣкъ пѣтѣ сѣтѣ двкати златиуъ
писанъ ѱ Новомъ.

XX. 1470. 26. januarii. За великѣ нашѣ потѣкѣ при-
мисмо тѣсѣмъ двкати златѣуъ и коєа сѣвѣрѣного .л. дѣтѣ
шдѣ нинѣмъ вѣкансѣрѣуъ господѣмъ мѣтѣрѣлѣнтѣ Дѣмъ и
по Радѣмъ Ходѣвенѣмъ. писа се на Новомъ.

CDXXXI. 1469. 17. junii.

Vladisav, Bosnae magnus vojevoda. Expeditoria.

На .л. днѣ юнѣ дѣсѣтѣ, чѣдѣ. нѣтѣ рѣшѣ хри-
стоѣ. ми господѣмъ вѣрѣдоѣ Владисавѣ, мѣлѣстѣмъ божѣ

ОШЕ МАННІ БОГОДА РОСТА БОСНІКОГА, ДНЮ ЗНАТИ СКАКОМЪ,
ПРИДЪ КОГА СЪНВНІСІ ШЕН ПОДАТИСЬ, КИНО ЗА ВѢСЪ ТВОРЕ
КНЕЗА И ВЛАСТІА ДВЕРОВАЦНІХЪ ТАМ ПОДЪЛІСЬ ВЪННІСМО ПОДА
ТѢСТАМЕНТА ГОСПОДИНА И РОДНІА НАШІА ХІРЦЕГА ОУПАН-
НА, КОМЪ І. У НОЧЕРІ ДВЕРОВАКОН; НАКО ШІНІ ПОМАДЪ, ШТО
І МНІНІ УСТАЛІНО ПО ТѢСТАМЕНТЪ, А БНІУ І НА ПОСТАВНІ КНЕЗ
И ВЛАСТІА ДВЕРОВАЦНІХЪ, ТОМЪ СІНІ И НІНІПНІЦЕ МАННІ КНЕЗ
И ВЛАСТІА ДАШІ КОЕЪ ЗАЛІНІ И НІНОЕЪ И КОЕЪ ОБЕРІНІ И НІ-
КОЕЪ И ДРАГО КАМІНІ, І НІНІШІ ШТІ ТОГА ПІ УСТА; И
ІКА БОГОДА ВЛАДИСАВЪ НІНІШІ ВѢСІ НІ МАМА ПІТАТИ ШДЪ КНЕЗ
И ВЛАСТІА, ЗА ШТО МНІ СІВІСЬ ПОМАДЪ ДАЛІ НА ПІНО. ПІСІ
ВУКМАНЪ ДІКЪ ПО ЗАМОДНІ ГОСПОДИНА БОГОДА ВЛАДИСАВА.

Sigillam. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennoe.

CDXXXII. 1470. 26. julii. Ragusii.

Vlatko, herceg S. Sabbae, et frater ejus Stephanus
fatentur se accepisse omnem pecuniam depositam apud
Ragusinos a patre suo.

БѢЖИМА МНОГОШІ МНІ ГОСПОДИНЪ БЛАТНО ХІРЦЕГА СІВ-
ТОГА ГАВЪ И ВІНІ И ШІ ГОСПОДИНЪ КНЕЗ ОУПАНЪ, ВРАТІ РО-
НОМЪ ГОСПОДИНЪ ХІРЦЕГЪ ВЛАТКЪ; ОБЕДА СІНІШІ И НАСЛЕ-
ДІЦІ СІВНІШІА СІВНІШІА ТЛАВНОГО ГОСПОДИНА ХІРЦЕГА
ОУПАНА, СМІШІА НАШІА ПАМЯТІЮ ЗАПОВѢДА ВОЖІНО И
ПРОЦІНІ СІВІТОВІ, НАКО НАМА ЧІВІКІ ЖІВІТОВІТИ СІ ВІСІНІ-
ІА СІ ПРАВЕШІ ПРАВЕШІ, ІСІ СІ ТОГАН ІСХОДІ И РАСТЕ ЧІНІНО
ПРІІТІАМІ ОБІКОІ ПРАКА ЛЮБІВІ И ДІВІРА ПРІІЗІНІ, ТІРА
ХІРЦІКІ КІТІМІ НАПРІДІШІТИ И ВІДІКІ СІВНІ ДІВІРА РАЗ-
ЛІОІ; НА ВЛАДІНО ШДЪ ПОКЛАДІ НАШІА РОДНІА ШІНІ
РОДНІА, ІСІВІ БНІУ ПОСТАВІНІ И ПІСТАВІ І НАШІ ВРАТІ И
СІРЧАНАХЪ ПРІІТІАМІ ГОСПОДИНА КНЕЗА ШЕРАНОГА И ОБІ ШІНІ
ВЛАСТІ ДВЕРОВАЦНІХЪ; НАКО СІ ВДРОЖІ І НІСІМЪ, КОЕ НАМА СІ
ВІНІНІНІ И ДАЛІ РІЧІНІ ГОСПОДИНЪ КНЕЗ ШЕРАНІ И ВЛАСТІ
ДВЕРОВАЦНІ, КОМЪ ПІКЛАДЪ ПОСТАЛІ ПО СІВІМЪ ТѢСТАМЕНТЪ
ІКІ ДНІ ПЛАМЕННОГО ГОСПО(К)И ХІРЦІЖІЦІ ЦІНІНІ, ЧІШО
МАНІ БОГОМІ ДАНОІ, ІКІ ДНІ НАШІМЪ ВРАТІ ГОСПОДИНЪ
БОГОДІ ВЛАДИСАВЪ, А ІКІ ДНІ НАМА СІНІШІМЪ СІОМІ; А
ЗА ДІШІ СІОЮ І. ТІСІКЪ ДІКАТІ, КОЕ ДІ ДАДІ И РІЗДЕЛІ
ПІТРО(О)НІ РІ(ІНОРА) ТѢСТАМЕНТА, РДІ СІ НІНІ ВІЛІ ВІДІКІ

[illegible]

И ми господи христе Благотворителю, имамъ кожимъ христе святаго Блага, подвижася съ святаго мисли за въскресение и старание свята и дръзко писаното:

И ꙗко господиныхъ князь Степанъ, оныхъ славнога полемѣхъ
господина хри҃ста Степанъ, поудомѣхъ се мѣхъ рѣхъ
за ꙗко вѣрѣхъ сего князь писанѣхъ.

По заповѣди господина ин-Хамба-ета-ми Радими
дѣлаи швом исписахъ еси ис-хужога хирцета Влатка-п-иниши
Степана на пѣню, какъ еси у хужога двестом.

Subscriptio tureica.

Apogonum chartac. in c. r. archivio Viennae. II

CDXXXIII. 1470. 26. juli. Ragusii.

Vlatko, herceg S. Sabbae, et frater ejus Stephanus
fatentur se accepisse a Ragusinis poduniam a vojvodas
Sandali sibi relictam.

† Божиими милостию мы, господины херцга Влатко,
херцга сегога Ваве и кесе, и мы послодичи княза Стѣпана,
кратъ реченомъ господинъ херцга Влатку, ѿнадеки сынове и
наследници славего поминуть: господина херцга Стѣпана
и много: гласного послодина походе: Бандала; дивамъ на
внмъ свакомъ, кому съ подоба, и прѣдъ него: оимено: оуъ
нашъ листъ ѿтвориши, а под нашими печатми: ефроканини,
како: примисмо: ѿде: много почтеного княза шекланого: и
властѣи и че: шикни: властѣи дѣржанцѣхъ а по: нашнхъ
властѣнхъ и поклѣснхъ: по почтеномъ вѣтѣ: по: князѣ
Юрю Чамровенихъ и по: князѣ Раднхъ: Грѣновенихъ и по: именъ
Раднѣи: Богдинѣннхъ а: с: нашими: листомъ: ефроканиномъ:
всѣмъ: тѣмъ: дѣкѣ: влатнхъ, що: на:мъ: даше: ѿ: деи: кратъ:

про насъ ꙗко престоѣло намъ дѣла прѣтѣнцѣма наишимъ дѣла
 секаомъ насъ по четири тисѣхъ дѣлатъ шдѣ покладѣ славе-
 ного помянуть ꙗко господина воеводи Гандала, що ꙗ поста-
 вилъ нмъ ꙗ комы дѣржавчи ꙗ два кратъ: ꙗ едно кратъ
 шестѣ тисѣхъ дѣлатъ, како се ѡдражи ѡписано ꙗ нотарн дѣ-
 ровачкон ва лѣто рождаствѣ христовѣ на .чѣ. и .к. и .ѣ.
 лѣто, да .зѣ. дни мѣсяца феврара; ꙗ друго кратъ другѣ
 шестѣ тисѣхъ дѣлатъ, како се ѡдражи ѡписано ꙗ нотарн дѣ-
 ровачкон ва лѣто рождаствѣ христовѣ на .чѣл. и .а. лѣто,
 ш .ѣ. дни мѣсяца феврара, коѣ дѣкѣ естъ шставилъ, да
 по прѣмѣнѣтиѣ нашего родитѣля господина хрица Гѣпана
 бѣдѣ намъ ѡговѣмъ синокомъ, колико насъ бѣдѣ, како се
 ѡдражи ꙗ речеомъ писанью ꙗ нотарн дѣржавачкон, ꙗ по на-
 рекѣнью реченого господина воеводи Гандала, поѣ два на
 дѣстѣ тисѣхъ дѣкѣ даимъ намъ трѣмъ братѣнцѣма, именѣ-
 ныи мнѣ господинъ хрица Блатиѣ и мнѣ господинъ князъ
 Гѣпаниѣ, даимъ два днѣла, како се шдѣзгорѣ пиши, шсамъ
 тисѣхъ дѣкѣ ꙗ два кратъ по четири тисѣхъ дѣкѣ; ꙗ че-
 тири тисѣхъ дѣкѣ, що ꙗ престоѣло господинъ воеводи
 Бладносѣ шдѣ реченого поклада, .тѣмъ сѣ намъ даимъ по на
 се прѣво швога нашего листа. и сѣ наше стране, колико насъ
 ꙗ тичѣ, за два дѣла реченого поклада, ꙗко ки сѣ нашло ко-
 нно писмо или коѣкина повѣла шдѣ реченого господина вое-
 води Гандала до дѣржавчи ва рече двѣ на дѣстѣ тисѣхъ
 дѣкѣ ꙗ два кратъ поставилѣ, како се шдѣзгорѣ пиши, да ꙗ
 разсѣнѣна и раздѣрѣта шѣѣма машиимъ писанимъ, ере сѣ
 разлогѣ, кон сѣ престоѣло нмъ кон сѣ сѣ престоѣли речеомъ
 повѣла шдѣ почѣла до даишнѣга днѣ, право сѣ и почтѣно
 исправилѣ, и на покѣнѣ мнѣ господинъ хрица Блатко и ꙗ
 господинъ князъ Гѣпаниѣ и мнѣ мѣшѣи наша два днѣла.
 како се пиши пиши, подѣшѣно, и шѣѣ шдѣ торѣи нмъ мнѣ
 нѣко други наши нмъ за насъ ии садашнѣи нмъ послѣѣнѣи ꙗ еѣѣ
 шѣѣма да нѣ нмѣ ии може шовъ питати: ии шкати много
 лѣтѣного князъ шкратного и еластѣлѣ дѣржавчи нмѣдинѣ-
 маи начиномъ сегѣи сѣѣта, кон би сѣ могаѣи рѣти нмѣ
 сѣлѣти. и на то нмѣ даемъ, шѣи наши листѣ штворѣи водѣ
 машиимъ дѣкѣтии енсѣѣимъ ва испѣдѣторѣи, и томѣи ениѣ
 гости: людѣ сѣѣдомѣи шдѣздорѣи машиимъ могаѣи юда на-

дадѣ и братѣ: поклада и иманья родителю моему господиному хер-
 хуга Стѣпана, что к ним поставили в комбину: дѣржавачи:
 тады поподанимъ князь рудани, и властемъ и сва опанина: вла-
 стемъ дѣржавачи херхуги чинили и посадиакыне заповѣда ца-
 ровъ и знаніе мѣндѣныю мой Яма бега чинишѣра и складе е-
 ние реченого и в знаніе и ендѣны: Мухамеда поклансара госпо-
 дина: воѣводе Ямзы бега господа: рудани, рудань и в
 знаніе и ендѣны Ханрадина поклансара: господиномъ воѣводе
 Ямаза бега: посподара херхуги: земалъ наеалъ на тон
 ога посаана а на рѣки и по заповѣди царевъ, да много
 почтени князь рудани, и властемъ дѣржавачи: вѣдъ дати и
 братити речему поклада господина херхуги Стѣпана а сину
 моему господиному херхуги: Блатъ, како се и по листѣ хара-
 жи, ко к сѣ: донесан листове, донесан рудани, поклансара: М-
 хамедъ и Ханрадинъ: и да ени на мѣнѣ херхуги: посподари воѣ-
 воде Ямзы бега в господина воѣводе: Ямаза бега, кон во-
 вѣдъ еисовишѣ: вѣдъ оца дѣ едани, что подѣ: в ено прѣ-
 стовишѣ: и да ени: посподари херхуги: Блатъ и братъ: мое
 господиному князь Стѣпану, кон вѣдѣнышѣ: дати и мѣ: и брати-
 ши, како се: харажи: на: рудно по листѣ господина: херхуги
 Блатъ и господина: князя Стѣпана, кон сѣ: писанъ с на-
 шѣ (мѣ) знанѣмъ и с нашѣмъ ендѣнышѣмъ, и дали много
 почтеномъ князь и властеломъ дѣржавачи: мѣ, да се зна,
 кѣръ нмѣ и за доболъ: чинишѣ и све инѣ: купнишѣ ераеко, и
 ени: вѣдъ: топан поклада, и иманья ни: маар: ни вѣр не оста в
 много: реченого: князя и властемъ: дѣржавачи: мѣ, все нмѣ
 доше: и братишѣ: а: прѣдѣ: нами: царевомъ заповѣдью и на-
 шѣмъ: вѣдѣ: и на нѣмъ: харажи: мѣ: и тон: писа Шинѣмъ
 динѣ: Битнишѣ: и да: вѣдѣ: заповѣдью Яма бега: чинишѣ: ра
 складе царевъ, и на тон сѣ: вѣдѣ: Мухамедъ и Ханрадинъ
 Мухамедъ: енономъ руданъ, и мѣ: Ханрадинъ Мухамедъ
 писа: и тон сѣ: писа в градъ: дѣржавачи: вѣ: дати речѣ: та
 херхуги: чѣ: лѣто, .кѣ: мѣсца юани, и томъ сѣ: док
 Блатъ: складе Яма бега: братъ.

Apographum chartae. in v. r. archivio Vienne. Схо-
 ден. 164. III.

1771. 1772. 1773. 1774. 1775. 1776. 1777. 1778. 1779. 1780. 1781. 1782. 1783. 1784. 1785. 1786. 1787. 1788. 1789. 1790. 1791. 1792. 1793. 1794. 1795. 1796. 1797. 1798. 1799. 1800. 1801. 1802. 1803. 1804. 1805. 1806. 1807. 1808. 1809. 1810. 1811. 1812. 1813. 1814. 1815. 1816. 1817. 1818. 1819. 1820. 1821. 1822. 1823. 1824. 1825. 1826. 1827. 1828. 1829. 1830. 1831. 1832. 1833. 1834. 1835. 1836. 1837. 1838. 1839. 1840. 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848. 1849. 1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859. 1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869. 1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2158. 2159. 2160. 2161. 2162. 2163. 2164. 2165. 2166. 2167. 2168. 2169. 2170. 2171. 2172. 2173. 2174. 2175. 2176. 2177. 2178. 2179. 2180. 2181. 2182. 2183. 2184. 2185. 2186. 2187. 2188. 2189. 2190. 2191. 2192. 2193. 2194. 2195. 2196. 2197. 2198. 2199. 2200. 2201. 2202. 2203. 2204. 2205. 2206. 2207. 2208. 2209. 2210. 2211. 2212. 2213. 2214. 2215. 2216. 2217. 2218. 2219. 2220. 2221. 2222. 2223. 2224. 2225. 2226. 2227. 2228. 2229. 2230. 2231. 2232. 2233. 2234. 2235. 2236. 2237. 2238. 2239. 2240. 2241. 2242. 2243. 2244. 2245. 2246. 2247. 2248. 2249. 2250. 2251. 2252. 2253. 2254. 2255. 2256. 2257. 2258. 2259. 2260. 2261. 2262. 2263. 2264. 2265. 2266. 2267. 2268. 2269. 2270. 2271. 2272. 2273. 2274. 2275. 2276. 2277. 2278. 2279. 2280. 2281. 2282. 2283. 2284. 2285. 2286. 2287. 2288. 2289. 2290. 2291. 2292. 2293. 2294. 2295. 2296. 2297. 2298. 2299. 2300. 2301. 2302. 2303. 2304. 2305. 2306. 2307. 2308. 2309. 2310. 2311. 2312. 2313. 2314. 2315. 2316. 2317. 2318. 2319. 2320. 2321. 2322. 2323. 2324. 2325. 2326. 2327. 2328. 2329. 2330. 2331. 2332. 2333. 2334. 2335. 2336. 2337. 2338. 2339. 2340. 2341. 2342. 2343. 2344. 2345. 2346. 2347. 2348. 2349. 2350. 2351. 2352. 2353. 2354. 2355. 2356. 2357. 2358. 2359. 2360. 2361. 2362. 2363. 2364. 2365. 2366. 2367. 2368. 2369. 2370. 2371. 2372. 2373. 2374. 2375. 2376. 2377. 2378. 2379. 2380. 2381. 2382. 2383. 2384. 2385. 2386. 2387. 2388. 2389. 2390. 2391. 2392. 2393. 2394. 2395. 2396. 2397. 2398. 2399. 2400. 2401. 2402. 2403. 2404. 2405. 2406. 2407. 2408. 2409. 2410. 2411. 2412. 2413. 2414. 2415. 2416. 2417. 2418. 2419. 2420. 2421. 2422. 2423. 2424. 2425. 2426. 2427. 2428. 2429. 2430. 2431. 2432. 2433. 2434. 2435. 2436. 2437. 2438. 2439. 2440. 2441. 2442. 2443. 2444. 2445. 2446. 2447. 2448. 2449. 2450. 2451. 2452. 2453. 2454. 2455. 2456. 2457. 2458. 2459. 2460. 2461. 2462. 2463. 2464. 2465. 2466. 2467. 2468. 2469. 2470. 2471. 2472. 2473. 2474. 2475. 2476. 2477. 2478. 2479. 2480. 2481. 2482. 2483. 2484. 2485. 2486. 2487. 2488. 2489. 2490. 2491. 2492. 2493. 2494. 2495. 2496. 2497. 2498. 2499. 2500. 2501. 2502. 2503. 2504. 2505. 2506. 2507. 2508. 2509. 2510. 2511. 2512. 2513. 2514. 2515. 2516. 2517. 2518. 2519. 2520. 2521. 2522. 2523. 2524. 2525. 2526. 2527. 2528. 2529. 2530. 2531. 2532. 2533. 2534. 2535. 2536. 2537. 2538. 2539. 2540. 2541. 2542. 2543. 2544. 2545. 2546. 2547. 2548. 2549. 2550. 2551. 2552. 2553. 2554. 2555. 2556. 2557. 2558. 2559. 2560. 2561. 2562. 2563. 2564. 2565. 2566. 2567. 2568. 2569. 2570. 2571. 2572. 2573. 2574. 2575. 2576. 2577. 2578. 2579. 2580. 2581. 2582. 2583. 2584. 2585. 2586. 2587. 2588. 2589. 2590. 2591. 2592. 2593. 2594. 2595. 2596. 2597. 2598. 2599. 2600. 2601. 2602. 2603. 2604. 2605. 2606. 2607. 2608. 2609. 2610. 2611. 2612. 2613. 2614. 2615. 2616. 2617. 2618. 2619. 2620. 2621. 2622. 2623. 2624. 2625. 2626. 2627. 2628. 2629. 2630. 2631. 2632. 2633. 2634. 2635. 2636. 2637. 2638. 2639. 2640. 2641. 2642. 2643. 2644. 2645. 2646. 2647. 2648. 2649. 2650. 2651. 2652. 2653. 2654. 2655. 2656. 2657. 2658. 2659. 2660. 2661. 2662. 2663. 2664. 2665. 2666. 2667. 2668. 2669. 2670. 2671. 2672. 2673. 2674. 2675. 2676. 2677. 2678. 2679. 2680. 2681. 2682. 2683. 2684. 2685. 2686. 2687. 2688. 2689. 2690. 2691. 2692. 2693. 2694. 2695. 2696. 2697. 2698. 2699. 2700. 2701. 2702. 2703. 2704. 2705. 2706. 2707. 2708. 2709. 2710. 2711. 2712. 2713. 2714. 2715. 2716. 2717. 2718. 2719. 2720. 2721. 2722. 2723. 2724. 2725. 2726. 2727. 2728. 2729. 2730. 2731. 2732. 2733. 2734. 2735. 2736. 2737. 2738. 2739. 2740. 2741. 2742. 2743. 2744. 2745. 2746. 2747. 2748. 2749. 2750. 2751. 2752. 2753. 2754. 2755. 2756. 2757. 2758. 2759. 2760. 2761. 2762. 2763. 2764. 2765. 2766. 2767. 2768. 2769. 2770. 2771. 2772. 2773. 2774. 2775. 2776. 2777. 2778. 2779. 2780. 2781. 2782. 2783. 2784. 2785. 2786. 2787. 2788. 2789. 2790. 2791. 2792. 2793. 2794. 2795. 2796. 2797. 2798. 2799. 2800. 2801. 2802. 2803. 2804. 2805. 2806. 2807. 2808. 2809. 2810. 2811. 2812. 2813. 2814. 2815. 2816. 2817. 2818. 2819. 2820. 2821. 2822. 2823. 2824. 2825. 2826. 2827. 2828. 2829. 2830. 2831. 2832. 2833. 2834. 2835. 2836. 2837. 2838. 2839. 2840. 2841. 2842. 2843. 2844. 2845. 2846. 2847. 2848. 2849. 2850. 2851. 2852. 2853. 2854. 2855. 2856. 2857. 2858. 2859. 2860. 2861. 2862. 2863. 2864. 2865. 2866. 2867. 2868. 2869. 2870. 2871. 2872. 2873. 2874. 2875. 2876. 2877. 2878. 2879. 2880. 2881. 2882. 2883. 2884. 2885. 2886. 2887. 2888. 2889. 2890. 2891. 2892. 2893. 2894. 2895. 2896. 2897. 2898. 2899. 2900. 2901. 2902. 2903. 2904. 2905. 2906. 2907. 2908. 2909. 2910. 2911. 2912. 2913. 2914. 2915. 2916. 2917. 2918. 2919. 2920. 2921. 2922. 2923. 2924. 2925. 2926. 2927. 2928. 2929. 2930. 2931. 2932. 2933. 2934. 2935. 2936. 2937. 2938. 2939. 2940. 2941. 2942. 2943. 2944. 2945. 2946. 2947. 2948. 2949. 2950. 2951. 2952. 2953. 2954. 2955. 2956. 2957. 2958. 2959. 2960. 2961. 2962. 2963. 2964. 2965. 2966. 2967. 2968. 2969. 2970. 2971. 2972. 2973. 2974. 2975. 2976. 2977. 2978. 2979. 2980. 2981. 2982. 2983. 2984. 2985. 2986. 2987. 2988. 2989. 2990. 2991. 2992. 2993. 2994. 2995. 2996. 2997. 2998. 2999. 3000. 3001. 3002. 3003. 3004. 3005. 3006. 3007. 3008. 3009. 3010. 3011. 3012. 3013. 3014. 3015. 3016. 3017. 3018. 3019. 3020. 3021. 3022. 3023. 3024. 3025. 3026. 3027. 3028. 3029. 3030. 3031. 3032. 3033. 3034. 3035. 3036. 3037. 3038. 3039. 3040. 3041. 3042. 3043. 3044. 3045. 3046. 3047. 3048. 3049. 3050. 3051. 3052. 3053. 3054. 3055. 3056. 3057. 3058. 3059. 3060. 3061. 3062. 3063. 3064. 3065. 3066. 3067. 3068. 3069. 3070. 3071. 3072. 3073. 3074. 3075. 3076. 3077. 3078. 3079. 3080. 3081. 3082. 3083. 3084. 3085. 3086. 3087. 3088. 3089. 3090. 3091. 3092. 3093. 3094. 3095. 3096. 3097. 3098. 3099. 3100. 3101. 3102. 3103. 3104. 3105. 3106. 3107. 3108. 3109. 3110. 3111. 3112. 3113. 3114. 3115. 3116. 3117. 3118. 3119. 3120. 3121. 3122. 3123. 3124. 3125. 3126. 3127. 3128. 3129. 3130. 3131. 3132. 3133. 3134. 3135. 3136. 3137. 3138. 3139. 3140. 3141. 3142. 3143. 3144. 3145. 3146. 3147. 3148. 3149. 3150. 3151. 3152. 3153. 3154. 3155. 3156. 3157. 3158. 3159. 3160. 3161. 3162. 3163. 3164. 3165. 3166. 3167. 3168. 3169. 3170. 3171. 3172. 3173. 3174. 3175. 3176. 3177. 3178. 3179. 3180. 3181. 3182. 3183. 3184. 3185. 3186. 3187. 3188. 3189. 3190. 3191. 3192. 3193. 3194. 3195. 3196. 3197. 3198. 3199. 3200. 3201. 3202. 3203. 3204. 3205. 3206. 3207. 3208. 3209. 3210. 3211. 3212. 3213. 3214. 3215. 3216. 3217. 3218. 3219. 3220. 3221. 3222. 3223. 3224. 3225. 3226. 3227. 3228. 3229. 3230. 3231. 3232. 3233. 3234. 3235. 3236. 3237. 3238. 3239. 3240. 3241. 3242. 3243. 3244. 3245. 3246. 3247. 3248. 3249. 3250. 3251. 3252. 3253. 3254. 3255. 3256. 3257. 3258. 3259. 3260. 3261. 3262. 3263. 3264. 3265. 3266. 3267. 3268. 3269. 3270. 3271. 3272. 3273. 3274. 3275. 3276. 3277. 3278. 3279. 3280. 3281. 3282. 3283. 3284. 3285. 3286. 3287. 3288. 3289. 3290. 3291. 3292. 3293. 3294. 3295. 3296. 3297. 3298. 3299. 3300. 3301. 3302. 3303. 3304. 3305. 3306. 3307. 3308. 3309. 3310. 3311. 3312. 3313. 3314. 3315. 3316. 3317. 3318. 3319. 3320. 3321. 3322. 3323. 3324. 3325. 3326. 3327. 3328. 3329. 3330. 3331. 3332. 3333. 3334. 3335. 3336. 3337. 3338. 3339. 3340. 3341. 3342. 3343. 3344. 3345. 3346. 3347. 3348. 3349. 3350. 3351. 3352. 3353. 3354. 3355. 3356. 3357. 3358. 3359. 3360. 3361. 3362. 3363. 3364. 3365. 3366. 3367. 3368. 3369. 3370. 3371. 3372. 3373. 3374. 3375. 3376. 3377. 3378. 3379. 3380. 3381. 3382. 3383. 3384. 3385. 3386. 3387. 3388. 3389. 3390. 3391. 3392. 3393. 3394. 3395. 3396. 3397. 3398. 3399. 3400. 3401. 3402. 3403. 3404. 3405. 3406. 3407. 3408. 3409. 3410. 3411. 3412. 3413. 3414. 3415. 3416. 3417. 3418. 3419. 3420. 3421. 3422. 3423. 3424. 3425. 3426. 3427. 3428. 3429. 3430. 3431. 3432. 3433. 3434. 3435. 3436. 3437. 3438. 3439. 3440. 3441. 3442. 3443. 3444. 3445. 3446. 3447. 3448. 3449. 3450. 3451. 3452. 3453. 3454. 3455. 3456. 3457. 3458. 3459. 3460. 3461. 3462. 3463. 3464. 3465. 3466. 3467. 3468. 3469. 3470. 3471. 3472. 3473. 3474. 3475. 3476. 3477. 3478. 3479. 3480. 3481. 3482. 3483. 3484. 3485. 3486. 3487. 3488. 3489. 3490. 3491. 3492. 3493. 3494. 3495. 3496. 3497. 3498. 3499. 3500. 3501. 3502. 3503. 3504. 3505. 3506. 3507. 3508. 3509. 3510. 3511. 3512. 3513. 3514. 3515. 3516. 3517. 3518. 3519. 3520. 3521. 3522. 3523. 3524. 3525. 3526. 3527. 3528. 3529. 3530. 3531. 3532. 3533. 3534. 3535. 3536. 3537. 3538. 3539. 3540. 3541. 3542. 3543. 3544. 3545. 3546. 3547. 3548. 3549. 3550. 3551. 3552. 3553. 3554. 3555. 3556. 3557. 3558. 3559. 3560. 3561. 3562. 3563. 3564. 3565. 3566. 3567. 3568. 3569. 3570. 3571. 3572. 3573. 3574. 3575. 3576. 3577. 3578. 3579. 3580. 3581. 3582. 3583. 3584. 3585. 3586. 3587. 3588. 3589. 3590. 3591. 3592. 3593. 3594. 3595. 3596. 3597. 3598. 3599. 3600. 3601. 3602. 3603. 3604. 3605. 3606. 3607. 3608. 3609. 3610. 3611. 3612. 3

CDXXXV. (1470: 21.—30. júli.) 875: exeunte
muharrah.

Ali beg et Hamza beg a sultano juvsi cognoscunt
litteras a Ragusinis datas ad herceg Vlatko.

Образъ овоган писма ован ѣ: садаа наша царь, воть мѣ
госпоцтво узденни, херцеговъ синъ Блаткъ херцѣвъ великъ
милость учини, ѡ неговои рѣци шѣ дрѣжи, да траде ко нѣхъ
старои мѣги врати, и послаѣ овоган истѣмга херцѣга Блатка
шѣца ѡ негови живота када ю ени ѡ дѣрѣвачка господа, на
поставе коѣ ю поставени ени дѣкати, и шѣ нѣе стране
шѣ ѣ сѣе истомѣ херцѣгѣ Блаткѣ, да се даа речено съ че-
ститѣмъ баратомъ, чиснегѣмъ Яли бѣга донде и мѣроу чѣпе-
домъ почтовани Ямъ бѣтъ косанени санжакъ и шѣ херцѣгови
земляе Хамъза бѣгѣ, ока да сѣ почтина, и нѣмъ дѣтѣмъ
шѣ вортѣ ован еи заповѣдѣни, да еидѣ сада, каде такои
еи, Хамъза бѣгѣ свога чловека именоу Хадраи Ямъза вѣтъ
овоган, кон ѣ ови кнѣгѣ писавъ, шѣ негоуѣхъ люди мала
послаше съ царевѣмъ зглавоу Яли бѣгоу, за шѣи посѣмъ ѡ
дѣрѣвникѣ се нагосмѣ, нѣстаа дѣрѣвачка господа силнога
царя честитѣ кнѣгѣ вѣмѣнише, и како се трѣбѣе, поклоннише
кон се, истомѣ херцѣгѣ Блаткѣ и братѣ мѣ Стѣпанѣ по царѣ-
вои заповѣди нѣхъ шѣца иманѣ истого дѣрѣвникѣ на порѣ-
тинѣхъ вратѣхъ, исти таи херцѣгѣ кѣрѣ кѣстѣ по водѣ ени
дошавъ, терѣ херцѣгѣ Блаткѣ и братѣ мѣ Стѣпанѣ прѣдѣ
царевѣмъ зглавоу Яли бѣгоу и прѣдѣ Хамъза бѣга члове-
комъ Хадромъ и прѣдѣ шѣтѣмъ сиромѣхомъ, и ѡ тон доба
прѣдѣ мнозѣмъ мѣсромѣни по царѣвои заповѣди прѣдѣши,
и ѡ тон доба послаѣ прѣдѣни съ бѣдѣе стране з довроу во-
ломъ хѣжитѣ учинише мѣгю совоу, терѣ шѣ кѣднога до
дрѣгога нѣдна парѣа не оста. садаа каде такои еи, ован ра-
бота на тон донде, и ови кнѣгѣ дѣрѣвачка господа за ови
работѣ нѣскаше, и ован се кнѣга ѡписа, и ѡ рѣке нѣмъ се даа,
када нѣмъ на потрѣбѣ бѣде, да ю покажѣ. писано на нѣхѣоди
мѣхѣанѣрама, лѣтѣ мѣхѣметѣовѣ . фѣѣ.

Apographum versionis e lingua turcica chartae: in e. r.
archivio Viennae. Спомен. 164. I.

CDXXXVI. 1470. 4. novembris.

Mara imperatrix fatetur se accepisse a Ragusinis quingenta hyperpyra.

Иа госпоги царица Мара прѣимихъ шдѣ дохода дѣ-
вровѣчкого вѣтъ сѣтъ перперѣ дѣвровѣчкихъ, що дава дѣ-
вровѣчкѣ дохода шдѣ Стона на Иерусалимѣ цркви свѣто-
мѣ архангелѣ на годици; и що е чинъ дохода шерган го-
дица, тои донесоше почтени властелѣ дѣвровѣчкѣ: Никко
Бѣиникъ и Паладинъ Лѣкарѣникъ, и прѣдадоше ѣ техъ пѣтъ
сѣтъ перперѣ диннарѣ дѣвровѣчкихъ сто четири десѣтъ и седмѣ
дѣкѣтъ; а тѣдан вѣтъ дѣкѣтъ ѣ дѣвровѣчкѣ по .лм. диннарѣ.
и томѣи сѣдѣоци властелѣ госпоги царице: вѣдѣчѣ Бѣланъ и
Кранмиръ и Бранко. писанѣ въ лѣтъ .дѣцѣдѣ., новѣбра .дѣ., а
пакѣ како се латинѣи разѣмѣтъ, шдѣ рождастѣа христовѣ
.дѣуѣ. лѣтъ, новѣбра .дѣ. а писѣ Гиммѣи вѣклѣнарѣхъ го-
своги царице.

Sigillum: гнѣ диспотѣ гюргѣ. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 165.

CDXXXVII. 1471. 30. novembris. U Vize.

Mohammed II. sultanus fatetur se accepisse a Ragusi-
nis harac novem milium aureorum pro anno 1472.

Штъ вѣанкого господа и вѣанкого цара амирѣ свѣлтѣна
Мѣхемеда вѣга кнѣзѣ и властелѣмѣ дѣвровѣчкѣмѣ. много
здравѣи да примѣи пламенѣстѣѣ вѣи, а то да знѣтѣ, како дого-
шѣ вѣашѣи поклѣнсѣри и вѣашѣи властелѣ на портѣ царѣстѣва ми
Никша Жѣретникъ и Френѣшкѣ Пѣцникъ, и донесоше штъ вѣасѣ
законѣи хѣрачѣ царѣстѣѣ ми дѣвѣтъ хѣлѣмѣдѣ дѣкѣтъ златѣхъ
вѣнетѣцѣхъ, коѣ ѣзѣхъ и примѣихъ царѣство ми мѣсѣца нѣвѣбѣ-
риѣи а на поклѣнѣи дѣнѣ ѣ свѣотѣ въ лѣто рождастѣа христовѣ
тисѣкѣ и четири ста и седмѣ десѣтъ и прѣѣшъ за годици, кон
грѣдѣ, плакѣнѣи и тисѣкѣ и четири ста и седмѣ десѣтъ и дѣв-
го лѣто до приѣнѣи дѣнѣ мѣсѣца новѣбриѣи. а писѣ ѣ Бѣнѣ.

A tergo: Expeditoria schiana de ducati 9 m. 1471 in
1472, portata per Nicola de Palmota et per Fran. de Poza.
Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CDXXXVIII. (1471. 25. nov.—4. dec.) 876. džumádá II.

Mohammed II. sultanus jubet Hamza beg diruere castellum a Ragusinis conditum et cognoscere litteras de pecunia deposita ab herceg Stephano apud Ragusinos.

СѢЛТАНЪ МѢХМЕДЪ ЦАРЬ ВДѢ ХЕРЪЦЕГОВЕ ЗЕМЛѢ САНЪЖАКЪ ХАМЪЗА БЕГЪ, ВЪЗДА ДА СЯ ПОЧТИНѢ. ОВАН МОИ ЧЕСТИТА КНИГА КАДА ТИ ДОИДЕ, ДА ЗНАШЪ, САДА НА МОИИ ЧЕСТИТОИ ПОРЪТИ ТАКОИ СЕ ПОЧЪ: ДЪБРОВАЧЬКА ГОСПОДА, КОН НЕРѢТВЕ НА КРАЮ ВДѢ ДРѢВА СЪ ГРАДЪ СЪЗИДАЛИ, САДА САМА НА ПОРЪТИ ТОН ИЗСЕКОВАШ, А ОНИ ЗАПШИШЕ, СЪДА КАДА ЈЕ ТАКОИ, ТРѢКЪШЕ, ДА ВИДИШЪ ЗА ИСТИНЪ ТЪИ ИЛИ НА ДРЪГОМЪ МѢСТЪ, ГРАДЪ АКО БУДЪ ПОГРАДИЛИ, ДА ГА РАСЪКНИШЕ. И ХЕРЪЦЕГОВИ СЪ ДЪКАТИ Ъ ДЪБРОВНИКЪ БИЛИ, ТЕ СМО ДЪКАТЕ ПРѢДАЛИ, И ХОЖАТЕ ИМАШ, ГОВОРЕ: ЗАПОВѢДАХЪ, ДА ИЗЪНАГЪШЕ, Ъ РЪЦЕ АКО ХЪЖЕТА ИМАЮ, ДОБРШ, АКО ЛИ НЕ ИМАЮ, ДЪКАТЕ ДА НМѢ НХЪ ВЪЗМЕШЪ. САДА ПО ОВОНЗИ ДА ИНАКО НЕ ВЪЧИНИШЪ, ТАКОИ ДА ЗНАШЪ, ОВЪИ КНИГЪ ДА ПОСАВШАШЪ. ПИСА СЕ МЕСИЦА ЖЪМАЗИ ЪЛЪ АХИРА НА ПОЛОВНИИ ВЪ ЛЕТШ МАХЪМЕТОВШ .ФѢР.

Apographum chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 144. II.

CDXXXIX. (1472) 7980. 8. februarii.

Hamza beg testatur Ragusinos reddidisse Vlatko omnem pecuniam depositam ab herceg Stephano.

МНОСТѢЮ ВОЖНОМЪ И ПОВЕЛЕНЬЕМЪ ГОСПОДИНАМИ АМИРЪ СѢЛТАНЪ ЦАРА МѢХМЕДЪ БЕГА МИ ВОЕВОДА ХАМЪЗА БЕГЪ ДАВАМЪ НА ЗНАНЬЮ ВСѢМЪ И ВСАКОМЪ, КОМУ СЕ ПОДОБА ПОКАЗАТИ СЯ НАШЪ ЛИСТЪ ВѢРОВАНИ, КАКО МИ БИ ЗАПОВѢДЪ ВДѢ ГОЛЕМАГО ЦАРА, ДА ВИДИМЪ ХЪЖЕТА ХЕРЪЦЕГА ВЛАТКА И БРАТА МЪ КНЕЗА СТѢПАНА, КОН СЪ ДАЛИ ЗА ПОКЛАДЪ, КОН Ъ ПОСТАВИШЪ ХЕРЪЦЕГА СТѢПАНА НИХЪ РОДИТЕЛЪ Ъ КНЕЗА ОБРАНОГА И Ъ ВЛАСТЕШ ДЪБРОВАЧЬЦѢХЪ; И ТАКОИ ДОГОШЕ ПОКАНСАРѢ И ВЛАСТЕЛѢ ДЪБРОВАЧЬКИ КНЕЗЪ ЖИВАНЪ ЖОРѢТИКЪ И КНЕЗЪ ФРАНЪЧЕСКО ПУЧНИКЪ, И СТАШЕ С ПОКАНСАРѢ ХЕРЪЦЕГОВЕМИ ПРѢДЪ НАМИ НА Ъ ОЧИЦЕ С КНЕЗОМЪ ИВАНОМЪ ДЕСИСАЛИКЕМЪ И СЪ КНЕЗОМЪ РАДИВОКЪМЪ БОГЪДѢНОВНИКЕМЪ И СЪ РАДОВАНОМЪ ДИКОМЪ, И ПРИТАСАШЪ ПОКАНСАРѢ ХЕРЪЦЕГОВЕ: ЦА ИЩЕТЕ ВДѢ ДЪБРОВНИКА?

а они рече: .ді. тисѣхъ дѣкатаа, шдѣ коѣхъ .і. тисѣхъ шдѣ задѣшнине херѣца Степана а .д. тисѣхъ шдѣ поклада херѣца Стѣпана. и вѣроснемѣ покансарѣ дѣровачькѣ: цѣш на оком шдѣгокаратѣ? а они рече: сѣе смѣинокѣпѣно вратили, и шдѣ тоган нмамо хожетѣ и сѣѣдо-частѣш, како сѣ ѣ хожетѣ достон. и показашѣ намѣ покансарѣ дѣровачькѣ хожетѣ херѣца Платка и кнеза Стѣпана съ вѣсѣкѣмѣ печатьми, ѣ комѣ ю вѣдѣти, да ѣ кнеза обранога и властѣш дѣровачьцѣхъ ницѣш ниѣ остало шдѣ поклада вѣше рѣченога ни мало ни много ни шдѣ дѣкатаа ни шдѣ сребра ни шдѣ драгога каменѣш ни шдѣ вѣсѣра ни шдѣ кова златога ни шдѣ кова сребрнаго ни шдѣ задѣшнине херѣца Стѣпана, негѣ сѣе подѣпѣшѣмѣ вѣи вѣракенѣш. и ми господинѣ воѣвода Хамѣза вѣгѣ вѣдѣвшѣ нмѣ хожетѣ ѣ рѣце и слѣшавѣшѣ га и дѣбре разѣмѣвѣвшѣ и подѣ нимѣ подѣпѣсанѣе рѣкомѣ свономѣ херѣца Платка и кнеза Стѣпана и Нѣвка дѣка и нна сѣѣдочастѣа тѣрьска и каѣрьска, да ниѣ ницѣо остало шдѣ поклада херѣца Стѣпана ни шдѣ задѣшнине ѣ кнеза обранога и ѣ властѣш дѣровачьцѣхъ, и такон рѣченога кнеза обранога и властѣла дѣровачьцѣхъ опростѣхъ и ослободѣхъ шдѣа вѣсѣга поклада и задѣшнине Стѣпана, и да вѣке не нма цѣш питати херѣца Платка ни тѣо дѣрѣгн садани ни послѣдѣни шдѣ сѣѣга поклада ни шдѣ задѣшнине херѣца Стѣпана, кон ѣ вѣш ѣ кнеза обранога и властѣла дѣровачьцѣхъ, за цѣо сѣе подѣпѣшѣмѣ вратили. писанѣ вѣ лѣтѣш .хѣцѣ., мѣсеца фѣвѣара на .н. данѣ на Хотѣи. а на-вон на хожетѣ сѣе тѣрьце сѣѣдоци тѣрьски подѣписанѣи рѣками сѣѣѣмѣи.

Apographum chartae. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 164. IV.

CDXL. (1473). 18. decembris. Constantinopoli.

Mara imperatrix promittit se Ragusinis amicam fore.

† Племенитимѣ и мѣдримѣ и всакон почтеннои чѣсти и хѣалѣ достоннимѣ и нашимѣ добримѣ и старимѣ прѣитѣлемѣ, братѣ ми кнезѣ вѣраномѣ и властѣломѣ дѣровачькимѣ шдѣ господа царице Маарѣ мишѣш поклонѣнѣе. властѣла, цѣо ми стѣ писали и порѣчали по вашѣхъ почтѣнѣхъ властѣлѣхъ

по Никше Жоретикю и по Паладинѣ Лѣкарѣвкю, в тѣмъ в
свѣмъ рѣшѣмъ, и на тѣмъ на свѣмъ захѣлаемо како на-
шимъ братѣмъ, тако и ми, нѣсмо ваши прѣтелѣи свѣрше-
ни, и ради смо вашимъ свакомъ добру, такои се и узданте
в насъ за свакъ вашъ работъ, какои сами в себе. а дрюго
смо вдѣпорѣчили по властелѣхъ по вашихъ. и богъ въ дрюжи
в добромъ почтенію. писанъ декъ .нѣ. в Цариградѣ.

А terzo: Мудримъ и племенитимъ и всакон почтенон
чѣсти и хвалѣ достоннимъ и нашимъ добримъ прѣтелѣмъ,
братѣ ми князъ шераномъ и властеломъ дѣвровчкимъ.

Riceunto l ultimo zenaro 1474.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CDXLI. 1476. 17. augusti.

Vlatko, dux S. Sabbae, testatur se accepisse a Ra-
gusinis tributum anni 1476 pro Konavlje.

† Еа нмѣ шца и снна и дѣха свѣтого аминѣ. ми госпо-
динѣ Влатковъ, милостію божишмъ херцегъ свѣтого Саве и
вѣѣ, давамо на знаніи свакоѣ вристе чловеѣкъ, прѣдъ кога се
шверазъ подоба изнѣсти шен нашъ штворени листъ, а подѣ
нашомъ вѣрованомъ печатію, како примнѣхъ шдѣ нашихъ
срдѣчанихъ приѣтила, много почтенога княза шераного и
свѣ шпѣниѣ властелѣ дѣвровачцихъ, васьколикъ доходакъ,
що се мѣне тичѣ в мое днѣ шдѣ Конавала, за годици го-
сподни, коѣ се свѣршинаѣ .ч. и .ѣ. и .ѡ. и .ѣ. лѣто на
Стѣпанѣ данѣ: на томъ мирниѣ и доброволниѣ штасмо
подпѣшоу. кон доходакъ више писани примнѣхъ по нашимъ
почтеномъ покансарѣ по князѣ Радѣшѣ Паскачичѣ. за вѣѣ те-
мѣлнство князѣ и властеломъ дѣвровачцимъ шен листъ да
имѣ в за испѣдиторию. и за вѣѣ вѣрование швоган нашихъ
листа штворенога печатисмо га нашомъ печатію вѣрованомъ.
писанъ лѣто дождаства христева .чѣѡѣ. лѣтоу, .ѣѣ. данѣ
мѣсца августѣ. писа Вѣкша Вѣковичѣ по заповѣди госпо-
динѣ херцега Влатка.

Sigillum: inscriptio latina. Origin. chartac. in archivio
Ragusii. J. Kulmjević descripsit.

CDXLII. (1476). 1. octobris.

Stephanus Branković conjugem et liberos, Georgium, Maram et Ioannem Ragusinis commendat, rogatque, ne se mortuo eos deserant.

† ОД деспота Стефана племенитим и мудрим и з
всем почтенним и нашим добрим приителем, братѣ ми
шебраномѣ самовладѣщаго града Дубровника и всем власте-
лшм. писанню да ѣсѣм шерѣсти господство еи здраво и еи-
село мислѣю. ѣ и Ангелина, Гюра и Мара, Нивелан милостню
божшм жиешмо, колико ѣ вола божши. властѣле, еи зна-
те, и преге сѣм ена ѣ велике болисти и скръби, да ако еиго,
ере приходи квинчина мое, ере сѣм ѣ сѣмине ѡд жиевота мо-
га, и за тои пишѣ вашемѣ господствѣ, да не жалѣ мое боли-
сти и смърти, колико жалим мое Ангелине и мое дѣтище.
Гюрѣ и Марѣ, Нивелана, на ким нѣх мѣстѣ вставлам. да
господо, много еиѣх писал вашемѣ господствѣ мнозиѣх ради
ѣзрѣк, и ради ѣзданим и любѣе, коѣ смо нмалн наши прѣ-
ви и ми: да не могоѣх еи много писати вашемѣ господствѣ,
ере сѣм много больи и нешки ѡд болисти мое. да, властѣле,
много се молю вашемѣ господствѣ много милостнео и смѣ-
рѣно, и прѣпорѣчѣю еи мою Ангелинѣ и мою дѣтищѣ, Гюрѣ
и Марѣ, Нивелана, прѣд богшм и прѣд прѣчишм и прѣд сѣ-
ми сѣгшми, що еи ш-нимн, то и богѣ с еамн; и, властѣле,
молим еи се, не монте вставенти мою Ангелинѣ и мою дѣ-
тищѣ, да погинѣ по минн, и да еи богѣ наѣчи, да нмате к
ним любѣе, како стѣ нмалн к нашим прѣвем и с нами, и
да нѣх не вставенти ѣ ннѣх неволю време. и мое господо, ако
се видѣх, ере прѣхогю ѡд швоган сѣта, и швон ѣчиннѣх на-
поконѣ прѣпорѣченнѣх господствѣ еи, и властѣле, ни на чим
не сѣм нмал ѣ момѣ богом домѣ ѣчинити тѣстемѣнтѣ, ни
злата ни сребра ни покѣкш, що еиѣх вставена Ангелине з
дѣтищшм, ѡдложешн за сѣе добро и за благо и за сѣе
ѣтешеннѣх по богу тои сѣм вставена, и ваше господство за
сѣе благо напоконѣ прѣпорѣкѣ ѡд минѣ и напоконѣ помоѣк
швон ѣчиннѣх напоконѣ прѣпорѣченнѣх господствѣ вашемѣ с
великшм мошм скръбѣю и с великшм жалостню, еидѣки,
ер се кю ѡдѣчинти ѡд швоган сѣта. и швон напоконѣ прѣ-

порѣченію учинишъ господствъ нашимъ, свободанъ ездѣши по-
метю моимъ.

III господинъ деспотъ Стефанъ повелехъ писати мѣсца
октоври прѣенъ данъ.

A tergo: 1477 die 2. aprilis. De olim Stefano despota.

Sigillum: деспотовикуъ стефанъ. Origin. chartac. in ar-
chivio Ragusii. J. Kukuljević descripsit.

CDXLIII. 1478. 25. octobris. Romae.

Catharina, Bosnae regina, moritur.

Катарини кралици босанскои Стипана херцега ш(тъ)
светога Саве, ш(тъ) порода Јелине и кѣкѣ цара Стипана роени,
Томаша краља босанскога жени, коа живи години .н. и .д.,
и приимишъ у Римѣ на лита господна .чѣон. лнто, на .к.
и .г. дни октобра. споминакъ не писмомъ поставленъ.

(Catarini ehraglizzi bosanschoi Stipana cherzega sveto-
ga Save, s poroda Jelina i chuchie zara Stipana roieni, Tho-
masa ohraglia bosanschoga xeni; cholico xiui godini LIII,
i priminu u Rini na lita gospodina MCCCCLXXVIII, na
XXVdni octobra. spominach gne pismom postauglien.)

Inscriptio in „Ara Coeli“ Romae. Gio. Battista Pala-
tino, Libro, nel qual s'insegna a scriver ogni sorte lettera.
Roma. 1550. Compendio del gran volume dell' arte del
bene et leggiadramente scrivere tutte le sorti di lettere o
caratteri. Venetia. 1588. Ex hoc fonte omnes habent, qui
hanc inscriptionem ediderunt: Bohoric, Mauro Orbini, Co-
vapović, Pejačević, Lambecius, Bombardi, Katancić. Cf.
Engel, Geschichte von Serbien und Bosnien. 421. P. J.
Šafar. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. 7.

CDXLIV. 1478. augusto mense. Daska.

Vladisav, dux S. Sabbae, testatur se accepisse a
Ragusinis tributum anni 1479 pro Konavljе.

† Многостию поживишъ миѣ господинъ херцегъ Влади-
савъ, херцегъ светога Саве и кѣкѣ, давамо на знаніи всаки
врьоте човѣкъ, приде кога се шеразъ подова изнѣсти шен.
наша листъ шдѣфорни а подъ нашомъ вироуаномъ печатію,
како наша драга братиѣ и сръчанѣ приимѣиѣ много почтѣиѣ

князь и все шпѣнна властель дѣржавачицѣхъ по ницѣ любен
даше ми басколикъ доходакъ подпѣно отъ Консван, цю мене
теза в: мон днш, прѣво некъ се роуъ сѣрѣшии, а шен за годниѣ,
коѣ се има сѣрѣшити .ч. и .ѣ. и .о. и .д. аѣто рожда-
стел христеа . . данъ мнсеца августъ, коѣ доходакъ при-
мицѣ по почтѣнецѣхъ властелецѣхъ по князѣ Блѣхъ Шишка Бѣ-
(и)ицѣ и по князѣ Марою Градицѣ, вѣдѣн на Даски, и в томъ
миранѣ и доброволнѣхъ вѣстацѣхъ. и шен листъ писацѣ мошмѣ
рѣкомѣ, нека е князѣ и властелемѣ дѣржавачимѣ за вѣѣхъ
тѣрѣавѣхъ и за експѣдиторию. и за вѣѣхъ вѣрѣваннѣхъ шенган на-
шнѣхъ листа штворѣнога пѣчатисмо га нашомѣ вѣрѣваномѣ
пѣчатию. писанѣ на Даски .ч. и .ѣ. и .о. и .д. аѣто
рождастел христеа.

Origin. chartac. in archivio Ragusii. J. Kukuljević de-
scripsit.

CDXLV. (1497). 6987. ind. XII. 15. aprilis. Ježevo.

Marac constituit tributum mille hyperpycorum a Ragusinis
solvendum esse monasteriis Chilandar et S. Pauli in Atho.

Вѣсѣвѣдѣцѣ и прѣслагын и чловеѣколюбемѣи царѣ савѣѣ
господѣ нашѣ Исоуѣ Христѣ, сынѣ божїи, непостижимѣи,
неисповѣднимѣи, неизглаголанымѣи, неизречѣннымѣи, неизсѣднимѣи,
владыка и творцѣ и сздателѣ всѣхъ
тварѣхъ, и оумысли оумышленїемѣи своимѣи, шкоже сама
вѣѣсть и ниѣ никтоже можетѣ исповѣдати, ш неисповѣ-
димыхъ чудѣхъ тѣохъ, Христѣ воже нашѣ, шже ни аггѣ-
ли бѣго прѣдѣстоѣщи прѣсвѣтѣому тѣому прѣстѣлоу, вла-
дыко, воже тѣа тѣоѣго никтоже можетѣ таковоу исповѣ-
дати, своимѣи бо прѣчистымѣи роукама бѣгоуѣнно вѣзъмѣ
прѣѣсть, и штѣ прѣѣсты сзѣдаѣ нашѣ бѣѣннѣи тѣло, и штѣ
небытїа вѣ бытїѣ прїѣѣдѣ и пакн своимѣи дѣхновѣнемѣи прѣ-
свѣтѣаго и живѣотѣорѣщаѣаго доуѣа дѣхновѣѣи и ожнемѣи вѣложн
доушѣ вѣ нїѣ, и повѣѣѣ жити на землѣи и пакн вѣ землѣю вѣз-
вѣращати се по словѣсѣи господнѣи, и шкоже прѣзѣданныи бѣдама
и вѣсн вѣвѣданныи прѣроци и апѣстола и мѣѣченици и вѣсн
свѣтѣи оуѣгоднѣшии Христѣу бѣгоу штѣ вѣѣка, шемѣ же прѣ-
роцѣстѣѣи адрѣуѣзѣи прѣповѣѣданїа и оуѣчнїа вѣзѣкомѣи и кра-
чѣмїа вѣсѣмѣи живѣуѣщимѣи на землѣи. тѣѣѣ же, неѣвѣснѣицѣхъ

коннотель воеводо, архістратижі, вождіи, слуги, . . . Мухамед, архангелі, неісчислимъ силами чиноначальниче и прѣдѣстателю, вси земаиїи припадающе и приносяще добродѣтелины дары въ светомъ и божественному храму твою, царемъ же и вѣстемъ въ православїи живущїимъ на земли, елициже оубо въ царюхъ прїише правоекрїе, и сїи подоучише обѣтованїа вожїа. сего ради азъ раба твои царница и самодержица кѹра Мара припадаю и прошоу помощи и покрити насъ кровомъ крылоу твою здѣ, и въ страшное шно соудниче приишестѣа христова вѣчныихъ влггъ подоучити просимъ; къ тебѣ припадающе, и видѣвши азъ христову записаныи прѣродителн царствѣа ми, трылаженнымъ и присно помыслимымъ благобѣреннымъ царемъ кѹрѣ Стефаномъ и синомъ его, трылаженнымъ и присно поминаемымъ царемъ кѹрѣ Стефаномъ Оурошемъ, що соу приложилн и записали цркви светому архангелю, шже исть въ Іеросалимѣ, и како соу се оутѣмили сѣ властїи доуеровчани, давши имъ Стоиъ градъ сѣ вѣстѣа оправданїемъ, да даваю на великѣ днь на вѣскрсеїе .ф. перьперѣ доуеровчнхъ, такожде и на Дмитровѣ днь дроугнхъ .ф. перьперѣ доуеровчкнхъ, како да боуде на годиноу тисоуца перьперѣ доуеровчкнхъ. и тон мы видѣвши, како пишѣ христову прѣродителн царствѣа ми, ако запоустѣ храмъ архангела шже въ Іеросалиме, шель доходькѣ да се дава оу монастырѣ оу Свѣтоу Горю, що соу наши прѣдѣдн и родителн градили, свѣты Гүмешн Неманы и свѣты архієпискоупъ Сава и ннї по ннхъ даже и до даньсѣ, монастыроу Хиландарю и светому Павлоу, и ми сѣ истинною изънашадши, ере тан црква на Іеросалимѣ исть почета, сѣтворихъ, шкоже прѣжде реченно бѣ, да доходькѣ, що даваю доуеровчани на Іеросалимѣ, да даваю оу Свѣтоу Горѣ оу шель два енше реченна монастыра, и послахъ шть Хиландара и шть свѣтаго Павла оу Дѣверовникѣ калоугьери члвчкѣ почтени кѹр Пресїїа и Күрила, и оучинише доуеровчани ш-нимн вельгъ заради вѣрованїа доукать разсечн на троє, да доходѣ шть тан два монастыра калоугьери на свакоу годиноу, да оузналю тѣи доходькѣ, и да се дава тѣи доходькѣ, докае годѣ стои Доуеровникѣ и монастыри Хиландарѣ и свѣты Павелъ, и да не боудѣ никнма

штѣмліемъ ни штѣ нашего рода ни пакъ штѣ иного кого. сего ради сътворихъ записаніе сѣ, како соу и прѣжднымъ прѣродѣтели мои сътворили. и ако ви се приаучило, да изгоуе монастыри белегъ по коемъ наважденію бесовьскому, пакы да пондоу чловеци вѣровани, да оучини опеть белегъ, како н прѣжде, да оузимаю монастыри, що е нихъ дохотькы, дондѣже монастыри стои. и молю се, егже господь изволитъ по насъ, сѣ да не разоритъ ни пороушитъ, нъ паче больша да потвердитъ и съхранитъ. и аще кто бесовьскимъ наваженіемъ покоушитъ се и разоритъ сѣ приношеніе и даръ свѣтымъ црквамъ, такоаго да разоритъ господь когъ и прѣчистаа богородица и принодѣва Маріа, и да іеста проклетъ штѣ свѣтыхъ апостолъ и штѣ свѣтыхъ штѣцъ .тнѣ. въ Никен, и да имать оучестѣ съ прѣдательмъ Юудомъ и съ рекшимъ: възми, распни его. и сѣ извѣстное слово царства ми записахъ и оутвердихъ оу Вжесѣ въ лѣто .х.сѣцъ., индиктѣонъ .vi., мѣсца априла .ii. дань.

Гоултава цара Пмврата царца Мара, дѣщи Гюргна деспота.

Subscriptio rubra. Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Chilandar. Гласникъ. II. (1849.) 200. Alium a librario mutatum textum praebet Голубица. 1840. 243. Rajić. III. 322.

CDXLVI. 1480. 11. martii. Ragusii.

Vladisav, herceg S. Sabbae, fatetur se a Ragusinis mutuatum esse LX. hyperpyra.

Ми херъцигъ Владисавъ, херъцигъ свѣтого Саве и ескѣ, давамъ на знанѣ сякогъ вѣсти чловеку, прѣдъ кога се шеразъ достон изнѣсти шензи нашъ листъ штворени, а пшда нашомъ вѣрованомъ печатю, како еудѣкѣ у Дѣрованику би ми потреба шдъ спензи, и попытахъ се у княза и еластѣу Дѣровачькихъ, да ми занимаю за спенза колику годѣ, и такои по нихъ любевѣ занимаше ми шѣсть десѣтъ перьпера динара Дѣровачькихъ, да имъ плакую тѣзи динари на нихъ вшаю. и шензи нмъ листъ шчинихъ за нихъ тергмѣш. и за ескѣ вѣрованни шбогази нашего листа штвореного печатисмо га нашомъ вѣрованомъ печатю. писанъ у Дѣрованику .х.лѣп. лѣто христовѣ, .дѣ. дань мѣсца марта.

III херцегъ Владисавъ подписахъ се.

Sigillum. Origin. in Russia.

CDXLVII. (1480). 6988. 7. maji. Constantinopoli.

Mohammed II. sultanus confirmans Ragusinorum privilegia jubet eos solvere tributum quindecim milium aureorum.

Мнолостномъ бжжишомъ нмъ велики господарь и силни царь и велики амира сълтанъ Мѹхаметь давамы ведети и знати въсакомѹ чловѣкѹ, како ѹчини мнолостъ царство ми князѹ и властѹомъ дѹбровѣчкимъ, моримъ вернимъ и правнимъ салгамъ за зѣмлю и за дрѣжавѹ свою и за нѹхъ кашинѹ за малѣхъ и за велицѣхъ, колѣко годѣ имають ѹ свою рѣкѹ и ѹ сѣмю заповѣсть, и кою сѹ шѣ прѣво дрѣжали каѹо свою истинѹ и правѹ кашинѹ, и за сѣи людѣ, коѣ имають по сѹхѹ и по морѹ и на отоцѣхъ, и за градѣ и за кашѣи, коѣ имають ѹ свою рѣкѹ, и за тон ми сѹ до сѣда плакшии .xī. дѹкатѣ златнѣхъ хараѹа а за гюмрѣкѣ двѣ тисѣкѣ и пѣтъ сотѣ. дѹкатѣ златнѣхъ: а пакѣ сѣда заповѣда царство ми, да ми даю свише тоган двѣ тисѣкѣ и пѣтъ сѣтъ дѹкатѣ златнѣхъ, како за сѣи за тон да се плаки царствѹ ми пѣтъ на десѣтъ тисѣкѣ дѹкатѣ златнѣхъ хараѹа на годинѹ, нѹ такои се заповѣда, како ови хараѹа да се донесѣтъ по прѣвѣи хараѹа, кон се кѣ платити двѣ на десѣтъ тисѣкѣ и пѣтъ сѣтъ дѹкатѣ златнѣхъ, по тѣмъ на годинѹ да се почмѣтъ плакѣти ови ѹрѣченни хараѹа шѣ пѣтъ на десѣтъ тисѣкѣ дѹкатѣ златнѣхъ. нѹ такои заповѣда царство ми, каѹо вѣкѹ шѣ нѹхъ да не ниѣ нишѣри ни за ѣтнѹ сѣтварѹ или рабѣштѹ ни санѹаѹ вѣгѣ ни сѣваши ни кадинѣ ни хараѹаникѣ ни травникѣ ни ѣминѣ ни ханѣсорѣчнѣ ни ннѣ склаѣѹ царства ми, кон дохѹди на мою посѣла на тѣхъ странахъ, кон ѹсхѹкѣ да не ѹпатнѣтъ ѹ гнѣвѣ царства ми: и ако се шѣнтѣ или сѣтворитѣ шѣ моѹхъ людѣ некою зло или напасти више рѣченнимъ дѹбровѣчѹомъ или нѹхъ зѣмлю или владѣниѣ, да га царство ми пѣдѣсѣтъ, каѹо ѣ подобно. и нѹхъ трѣговци да хѹдѣтъ сѣ нѹхъ трѣгѣ и сѣ нѹхъ ѣманиѹ, и да трѣжѣють ѹ зѣмлю царства ми вѣзѣ ниѣтнѣ забавѣ, нѹ да плакѣють царинѣ и продаѣшинѣ по зѣмлан царства ми, нѣдѣ хѹдѣ и прохѹдѣ, каѹо сѹ и шѣ прѣво до сѣда плакшии, а да не имають ни шѣ ѣтнога чловѣка

НЕКОЮ ЗЛОЕЮ ИЛИ НЕКОЮ ЗАВЕРЬТИЦЮ. И ДАДЕ СЕ СМЬ ПИСАНИЕ
И-ЗАПОВЕСТИ ЦАРСТВА МИ ЕЩЕ РЧЕНИИМЪ ДВЕРОВЧАНОМЪ, КАКО
ДА ИМЪ БУДЕ ВЪ УТВЕРЖДЕНИЕ И ВЪ НЕПОТЕОРИНИЕ. ТАКОМ ДА СЕ
ЗНА, ИНАКЪ ДА НЕ БУДЕ. ВЪ ЛЕТО .XСЦПН., МЕСЕЦА МАИ ДНЬ
.З., ВЪ ЦАРИГРАДѸ.

Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 168.

CDXLVIII. (1451—1481). 10. novembris. Constan-
tinopoli.

Mohammed II. sultanus confirmat Ragusinorum pri-
vilegia.

Милости великаго господара и великаго димиръ сѣлтана
Мехмеда, сына великаго цара и великаго господара сѣлтана
Мурата, зачинаема се в. жикаго бога створьшаго нево и
земель и великаго нашего пророка Мехмеда и в седама мѣ-
сафи, шю вѣрѣмо ми мѣслоmani, и в .рѣд. пророкъ ежѣхъ
и в дѣшъ штыца моѣго и дѣда моѣго и в животь мой и
дѣтыца моѣхъ и саваль, кономъ се оласю, како шдѣ да-
нашнѣга дѣи и напроѣда заклехъ се честитомъ князю и вла-
стелшмъ дверовачьцѣмъ, и оякни на нхъ послаше на поратъ
господцтва ми почтена властелина скоѣга съ даровѣми Нока
Бѣнику, за тои поставихъ ш-нимъ правъ вѣрѣ и лѣбевъ на
пѣно, и къ евакомъ чловѣкъ и трѣговѣцъ нхъ и кон се казѣ
дверовчанинъ, вѣкѣ вѣкъ да не доге рчени записъ царства
ми на мане, и да имъ не учинѣ разъмирѣе ни кою чтѣтъ ни
имѣ ни нхъ земель ни нхъ владѣнью ни нхъ трѣговѣ-
цѣмъ ни нхъ лѣдемъ ни нхъ иманьемъ ми господцтво ми
ни вѣзѣри ми ни сѣбаше ми ни нѣданъ мой саѣга ни тко ѣ
подѣ господцтвомъ ми ни тко ми даа харачъ, него да ѣ
нхъ градь и нхъ земель и нхъ лѣди в законѣ нхъ слобод-
ни, и лѣди евакога езика по морѣ и по сѣхъ да могѣ к нимъ
доходити и в владѣнѣ нхъ како в евако слободни мѣсто и
слободанъ градь, и за тои да не имаю забавѣ нѣднѣ шдѣ
господцтва ми ни шдѣ кѣга мѣга чловѣка ни шдѣ кѣга
ми харачьника. и оше имъ учинихъ милость, да могѣ нхъ
трѣговѣци и нхъ лѣди съ иманьемъ и с трѣгомъ ходити
ева нѣдне забавѣ по землямъ царства ми по Романѣи и по
Натолѣи, по морѣ и по сѣхъ и по калгарьскон землямъ и по

срѣблѣхъ и по влашьскон земли и по арбанашьскон и по Босни и по свѣхъ градовѣхъ царства ми; и да имъ се не земе пѣтна царина ни шдѣ нихъ трѣговинаа ни нѣдавъ доходакъ, него да плакшю ѱ мѣсто, гдѣ преда, законѣмъ царинѣ шдѣ .р. аспри дѣѣ аспре, како ѣ законѣ ѱ Дренополѣ, ѱ Пловдинѣ и ѱ Кратовѣ: и ако си не продадѣ трѣгъ, да си га ѱзмѣмъ слободни, и пондѣ, кѣде имъ бѣде драго. и ошѣ имъ ѱчинихъ мнѣлость, да си ѱнимаю даагове ошѣ, гдѣ ихъ имѣю, вѣсигѣда: ако ли тко ѱдри ѱ вѣхъ, да се заканмаю по законѣ два или три дѣбровѣчани, да имъ плакшю длѣжники; ако ли имѣли кою прѣ с тѣрѣци мѣгю мѣсломаи и дѣбровѣчани, да погю прѣдѣ кадию и да како не повѣзмѣмъ божѣ, да бѣде; и да не бѣде приѱзѣма юдномѣ за другѣго, него и бѣде длѣжани, да плакш; ако ли ли тко ѱзѣмъ тѣгѣ имѣнѣ, тѣрѣ пошлѣмъ ѱ дѣбровѣчани, да мѣ се ѱчини сѣвѣ по законѣ, да не изѣгѣн чловеѣкъ имѣнѣмъ. и ошѣ имъ ѱчинихъ мнѣлость, ако ли кон дѣбровѣчани ѱмрѣли ѱ землѣи царства ми, да мѣ не ѱзмѣмъ имѣнѣтѣ ни ѱ ни никдѣмъ другѣи чловеѣкъ, него да догѣ рѣди неговѣ, да си ѱзмѣмъ; и ако ли царство ми имѣло коѣ разѣмѣрѣе си на коѣмъ господарѣмъ или источѣнѣмъ или западѣнѣмъ или ни коѣ землѣи по морѣ и по сѣхъ кѣмъ гдѣ ѱника, кѣзѣ и властѣи дѣбровѣчѣки и нихъ лѣди да стѣмъ слободни, а трѣговѣци нихъ да ходѣ слободно по землѣи царства ми. и ошѣ имъ ѱчинихъ мнѣлость кѣзѣ и властѣи дѣбровѣчѣцѣмъ, тко годѣи шдѣ нихъ задаѣмъ, тѣрѣ мѣ ѱчини кою зѣбѣ ѱ нихъ рѣсѣгѣ или нихъ трѣговѣцѣмъ или нихъ имѣнѣмъ толико близѣни чловеѣкъ колико д(а)лѣ, кон сѣ подѣ господѣтвомъ ми или кон ли харачѣ даю, да имъ шѣтѣ платѣи, кою ли мѣ ѱчинимъ, и да приимѣ шдѣ господѣтѣ ми гнѣвѣ и рѣшѣство надѣ собою; и да посѣла кѣзѣ и властѣи дѣбровѣчѣки мѣсѣца новѣмѣбра прѣвѣ данѣ свѣкѣ годѣни властѣи свѣга сѣ тѣсѣю и пѣтъ сѣтъ дѣкѣта зѣатѣхъ кѣтѣчѣцѣхъ ѱ дарѣ. (мѣсѣца ноябѣри .і. данѣ ѱ Константинопѣлѣ).

Cod. ragus. fol. 115. b.: Privilegio de lo imperator Mehemed turcho. Uneis inclusa leguntur in Србско-далмат. Матасѣмъ. 1849. 175.

CDXLIX. 1481. 22. novembris. Hadrianopoli.

Bajazed II. sultanus remittit Ragusinis partem tributū et confirmat eorum privilegia.

Милостишымъ ешжшымъ ны велики гвспшдаръ и силни царъ и велики амире свѣтанъ Бамзитъ, сынъ прѣсвѣтлога и вели ўзможнога поконнога свѣлтана Мѣхамеда. понеже чистни и почтени князь и властеле дѣбровѣчки ꙗсѣтъ до сѣда право и верно и съ вѣсѣмъ чистимъ и целѣмъ сръцемъ сѣжжани прѣвнскокомъ и вели ўзможномъ поконномъ свѣлтана Мѣхамеда, родитѣлю царства ми, кога да ешгъ поменѣ, и сѣда пакн више рѣчении князь и властеле ꙗсѣ послали своихъ верни и почтени властеле, княза Никшъ Палмотики и княза Блахъ Касѣжнѣмъ ѡ поклисарство на порти моѣмъ висоти, оветъ поновити миръ и примѣнь оутѣврдити и сѣжжѣ приповѣдати и казати моѣмъ величѣствѣ, кою сѣ до стѣ имали штъ прѣвнѣхъ времени, тои видѣвъ мои висота и ўчиннѣхъ нмѣ милость, и дадохъ нмѣ семъ барать и клѣтвенъ книгѣ царства ми, како штъ денѣшнаго дна напредъ да еѣдетъ мѣгю нами миръ и примѣнь и люеѣвъ непотеорѣна с ними и съ нѣхѣни градъ и съ нѣхъ земаю и люде и съ нѣхъ трѣгѣще и съ вѣсѣмъ нѣхъ владаннѣмъ, що ю нмѣ потъ рѣкъ и ѡ заповѣсти до мала и до многа, или ꙗсѣ по морѣ или на сѣхѣ, и да нмѣ не ўчиннѣмъ размирнѣмъ ни ино некое зло ни мало ни велико ни нѣхъ градъ ни нѣхъ земаю ни нѣхъ владаннѣмъ ни нѣхъ людемъ ни нѣхъ отоцемъ ни нѣхъ иманнѣмъ ни ѣ ни мон вѣзирѣ ни мон санѣаци ни мон ешѣбоди ни мон сѣбѣаши ни кадинѣ ни мон склави ни нѣмъ мон човѣкъ, кои сѣтъ подѣрѣчѣни царствѣ ми ни малъ ни великъ, неѣго да ꙗсѣ нѣхъ градъ и нѣхъ земаю и нѣхъ люди ѡ нѣхъ законѣ свободно, и людинѣ всакого ꙗзика по морѣ и по сѣхѣ да могѣтъ къ нимъ прихѣдити и ѡ владаннѣмъ нѣхъ како ѡ всако словѣшно место и ѡ словѣдани градъ, и за тои да не имѣюдъ забѣѣвъ нѣмѣдинѣ ни штъ царства ми ни штъ инога човѣка. и сѣнѣше тога нмѣ ўчиннѣхъ милость князѣмъ и властѣлшмъ дѣбровѣчкимъ, како хѣрачъ и кѣмрѣкъ, що сѣ давали ѡ време прѣсвѣтлога и вели ўзможнога поконнога родитѣлю царства ми свѣтанъ Мѣхамеда по петъ на десѣтъ тисѣкъ дѣкѣтъ златнѣхъ вѣнѣтъчкѣхъ на годинѣ,

то имъ учини ихъ милость, и остави ихъ имъ две тисѣкѣ и пять сать двѣхъ злати хъ вѣнѣчкѣхъ, како шѣ денѣшнаго дна напѣть да давають по два на десѣть тисѣкѣ и по пѣть съѣ двѣхъ злати хъ вѣнѣчкѣхъ хара на годни, а две тисѣкѣ и пѣть стотинѣ двѣхъ злати хъ да имъ съ прости, а оставши два на десѣть тисѣкѣ и пѣть стотинѣ да ихъ послааю да катя годни съ своихъ вѣднѣ покланяи на порти царства ми по обичаю, како съ и до села послааа. и шѣ имъ учини ихъ милость, да могѣтъ ихъ трѣговци и ихъ люди съ иманиемъ и съ ихъ трѣговѣ ходити словѣдно въ нѣмѣ забавѣ по сѣмъ земаю и владанию царства ми, по Романнию и по Платолию, по морѣ и по сѣхъ и по бѣгарскѣ и по сѣрпскѣ и по цвѣнскѣ земаю и по арванасѣхъ и по Херсеговѣ, по всѣхъ градовѣ и земахъ царства ми, и да имъ се не ѣзмиа потѣна царина шѣ ихъ трѣговѣ, него да плакиють ѣ место, гдѣ трѣгъ продаю, законѣ царни, шѣ сто аспри две аспри, како то ѣ законѣ ѣ Дрѣнополѣ и ѣ Пловдинѣ и ѣ Кратовѣ; и ако си трѣговѣ не продадѣ, да си га шѣтисѣтъ, гдѣ нимъ бѣдѣ драго. и ошѣ имъ оучини ихъ милость, да си ѣзмиають двѣговѣ свои, гдѣ ихъ имають: ако ли тко ѣдри ѣ бѣхъ, да се заканнають по законѣ .ѣ. или три двѣровчанни, да имъ плакиють двѣжницѣ. ако ли бѣхъ имааи кон годѣ съѣ съ тѣркѣ, да погють пѣть кадию, како ѣ коли и прѣвѣлѣниѣ бѣжнѣ, тако и да бѣдѣ. и да не бѣдѣ прѣѣзмиа ѣтномъ за дрѣгога, него тко бѣдѣ двѣжнѣ, шѣ да плаки. ако ли бѣ тко ѣзѣа тѣгѣ иманиѣ, тѣрѣ бѣ пошѣа ѣ двѣровниѣ, да мѣ се съѣ по законѣ ѣчинити, да не ѣзгоѣнтѣ ѣвѣкѣ иманиѣ. и ошѣ имъ учини ихъ милость: ако бѣ кон двѣровчанниѣ ѣмѣо ѣ земахъ царства ми, да мѣ се не ѣзметѣ иманиѣ, него да се предасть ѣ двѣровчанѣхъ рѣкѣ до мала и до много. и ако бѣ царство ми имаао размирнѣ съ нѣкимъ господаромъ или источнѣмъ или западнѣмъ или конѣ нѣ земаѣ по морѣ и по сѣхъ, двѣровѣчнѣ люди и трѣговци да стоють и трѣгѣють по ихъ земаю словѣдно и доброволно. и ошѣ имъ учини ихъ милость. вѣше речѣномъ князѣ и вѣдѣлашмъ двѣровѣчкимъ: ако се бѣ тко нашѣо, да имъ конѣ годѣ зло ѣчинитѣ имъ или ихъ земаѣ или ихъ людѣмъ или ихъ трѣговѣцѣмъ или ихъ иманию мало или много, кон годѣрѣ бѣдѣ

ЧЛОВѢКЪ ШТѢ ЗЕМАН ЦАРСТВО МИ МАЛИ НАИ БѢЛЫКЪ, ДА НАМЪ ЕСЕ
ИМАННІЕ И ЗИМНЮ ВРАТИ, А ЦАРСТВО МИ ОНОГАН ЧЛОВѢКА ПО
ДОСТОИННЮ ДА ПЕДЕПШЕТЪ. А ЕНШЕ РЧЕНН ЧЕСТИТН КНЕЗЪ И
ВЛАСТЕЛѢ ДѢБРОВѢЧКЕ ДА ПОСЛАЮТЪ ЕНШЕ РЧЕНН ХАРАЧЪ, КОИ
Ю ХАРАЧЪ ДВА НА ДЕСЕТЪ ТИСѢКЪ И ПѢТЪ САТЪ ДѢКАТЪ ЗЛАТНХЪ
БЕНІТЪЧКЕХЪ, СЪ СЕОН ВЕРНН ПОКАНСАРН ПО ПРѢВІМЪ ЗАКОНЪ И
ПО ОВНЧАЪ НА ПОРТИ МОЕИ ПРЕСВѢТАШТИ КАТА ГОДНІЪ ПРЪЕН
ДАНЪ МІСЕЦА НОУМЕ(Р)НИ. И СЕНШЕ ОВОГАН НАШЕГА ПИСАННІИ СЕ
ЗАКЛИНАТЪ ЦАРСТВО МИ, ТАКО МИ ОЧИНЕ И ДЕДИНЕ ДѢШЕ, И
ТАКО МИ ЖИВОТЪ ДІЦАХЪ МОУХЪ, И ТАКО МИ ПѢТЪ, ЦЮ ПѢТѢЮ,
И САВЛЪ, СЪ КОЮМЪ СЕ ОПАСѢЮ, И ТАКО МИ .РІД. ПРОРОКЪ ЕВ-
ЖИПЪХЪ И ВЕЛИКОГА ПРОРОКА НАШЕГА МѢХЪМЕДА И ТАКО МИ .З.
МѢСАФЪ, ЦЮ ВЕРѢМО И ИСПОВІДѢМО И ПОЧИТАМО МИ МѢСѢЛЪ-
МАНИ, И ТАКО МИ ВІРЪ, КОЮ ВЕРѢМО, И ТАКО МИ ГОСПОДА
ЕВЪГА, КОИ Ю СЪТВОРНО НЕВЪ И ЗЕМЛЮ, КАКО ДОКЛЕ КІТЕ КНЕЗЪ
И ВЛАСТЕЛѢ ДѢБРОВѢЧКЕ ПРАВО И ВІРНО СЛѢЖИТИ ПРЕСВѢТОМУ
ПРЕСТОЛУ МОЕГА ВЕЛИЧЕСТВА, КОЕГА ДА ЕВЪГЪ УМНОЖИ ЗА МНО-
ГА ЛѢТА, ОБАН СЪЕНШЕ ПИСАННІИ И ОБѢТОВАНИИ ЦАРСТВО МИ ДА
НАМЪ БУДЕ КНЕЗЪ И ВЛАСТЕЛОМЪ ДѢБРОВѢЧКИМЪ ВЪ УТВѢРДѢННІЕ
А ВЪ НЕПОТВОРѢННІЕ ДО ВѢКА. ТАКОМ ДА СЕ ЗНА ВЪ ЛѢТО .XСІСІС.
МІСЕЦА НОУМЕРА .ІІІ. ДАНЪ, 8 ДРІНОПОЛЮ, А РОЖДѢСТВА ХРИ-
СТОВА ЛѢТА .А(У)ПА.

Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CDL. (1483. martio mense.) 888. Safar.

Bajazed II. sultanus scribit ad dazdar in Novi de sale
Ragusinorum.

НОВѢСКОМУ ДАЗДАРЪ. КАДА ТИ ОБАН КНИГА ДОГѢ, ТАКОМ
ДА ЗНАШЪ: САДА ДѢБРОВЕЧАКЕ ГОСПОДѢ ПОКАНСАРН, НИКЪША
ПАЛЪМЪТИКЪ И НИКЪШАНЪ ГЪНЪДЪЛІКЪ, НА ПОРѢТЪ МИ ДОШАДЪ-
ШЕ ГОВОРІШЕ, ЦЮ СЕ НА НОВОМУ ЧИНН СОУ; КАДА СЕ ПОДЪПЪНЪ
ПРОДА, ВДѢ ДРѢЗЪХЪ ЗЕМАЛИ СОУ ДОНОСѢКИ ПРОДАЮ, А НАША
СЕ СОУ НЕ ПРОДАТЪ, ОСТАЛІЮ Ю, А МИ СМЪ ХАРАЧЪНИ ЛЮДН;
НАМА ТЪ ВЕЛИКА ШЕТА И БІСНОСТЪ. ТАКОМ ГОВОРІШЕ. КАДЪ ТАКОМ
ВИ, ЗАПОКѢДАМЪ, ЦЮ СЕ НА НОВОМУ СОУ ЧИНН, КАДЪ СЕ ПОДЪ-
ПЪНЪ ПРОДА, АМАЛЪДАРН ВДѢ ДРѢЗЪХЪ ЗЕМАЛИ СОУ ДОНОСѢКИ
ДА НЕ ПРОДАВАЮ; ДОХОДѢКИ ДѢБРОВЕЧКА СОУ ДА СЕ ПРОДАВА;
ОСѢКЪНЪ НИХЪ СОЛН ДА СЕ СОУ НЕ ПРОДАЕ. ОБАН КНИГЪ, ЦЮ ТАМА

к вамъ пославъ, дѣржавачицѣмъ покансаромъ ѡ рѣкѣ дантѣ. такон за ови мон лѣпн вилѣгъ да вѣрѣтѣ. прѣвѣ дни писана ссѣфара .wпн.

Cod. ragus. fol. 118. a.

CDLI. (1483. 24. maji.) 888. 15 rabî II.

Bajazed II. sultanus scribit kadi in Hoti et dazdar in Novi, vetans, divendito sale Ragusinorum novum adferri et vendi.

Ѡ хотѣче кадикъ и новескимъ дазъдарѡ. ован мон книга када к вамъ догѣ, такон да знатѣ. прѣгѣ овоган вѣтмени такон самъ енѡ заповѣдиѡ: на новескѣхъ солилахъ цю се чини соѡ, када се подѣпѣнѡ прода, амальдарѡ пошадче на дрѡго мѣсто соли ѡзамѡши да тѣн не продава. терѣ амальдарѡ мою заповѣдѣ не слѡшавѣши, цю се на Новомъ чини соли, тѣн соѡ подѣпѣнѡ продаѡши, пошадѣши, ѡдѣ дрѡзѣхъ страна соѡ донесавѣши продаваю. ѡдѣ ови ракоѣ дѣржавачкон соли цѣта вѣдѣки жалѡютѣ, за тон заповѣдама вамъ, мсакѣ да ѡчинитѣ, цю се ѡ Новомъ чини соѡ, када се подѣпѣнѡ прода, пошадѣши, ѡдѣ дрѡгѣ стране соли донесавѣши да не продаю. кон не слѡшаю, да нѣхъ покаратѣ; ако ли не кѣ се хантѣ, да имъ до вѣхѣ догѣтѣ. ннако да нѣстѣ ѡчинили. писанѣ на .ii. равниѡ-лѣ ахирѣ .wпн.

Cod. ragus. fol. 118. a.

CDLII. (1484. 29. februarii — 29. martii.) 889. safar.

Bajazed II. sultanus scribit sandžak bego Hercegovinae, Mustafa bego, et kadiis de sale Ragusinorum.

Ѡдѣ хирѣцигоѡ земли самѣжакѡ Мустафа бѣгѡ и кадимѣ. када ован книга к вамъ догѣ, такон да знатѣ: прѣгѣ овоган вѣтмени дѣржавачкон господи книгѡ самъ писавъ, и давъ, да црѣвацѣ, олово, свила и восакѣ на новескѡ склѡхъ ходѣтѣ; освѣнѡ освѣхъвн .д. стѣари свѣ цю вѣдѣ да ѡ дѣржавачкѣ нѣс.... цю .. хавала амальдаромъ, и цю к склѡвѣ ѡдѣ мсакѣ, и амальдари да не ен имали за тон рѣчѣ. а сада дѣржавачки покансари на че(стит)ѡ ми порѣтѡ дошадѣши за црѣвацѣ, за олово, за восакѣ и за свилѡ хавала и мсакѣ рѣшѣтѣ ми и амальдари када за тон имѡ рѣчѣ и за дрѡгѣ

ствари нищѣ царинѣ, терѣ не дадѣ Дѣкровѣнникѣ доки, шдѣ то-
ган намѣ се щета чини, таком ми говориши. а садаа таком
заповидѣхъ за ове речене ствари: када сѣ задѣваю за дрѣге
ствари, що годѣ бѣде, да не имаю рѣчь; ако ли ови моѣ
ровѣе и амальдари за тон сѣ задѣваю, да нѣхъ карате. и
прѣге окоган реченѣмъ за ове работѣ книгѣ смѣу били дали,
ни имѣ сѣ учини. за тон трѣбуѣ шдѣ данашнега днѣви таком
да не бнѣа. ако ли таком бѣдѣтѣ, ти, кон си санѣжакѣ шдѣ
тѣбѣ знамѣ, ако инако бѣдѣ, да знашѣ, дрѣговѣмъ да ми не
говори на порѣтѣ. за ови мои лѣпи нишанѣ да вѣрѣтѣ, и
овѣи книгѣ ѣ рѣке опѣтѣ имѣ подантѣ .wпд., мѣсѣца сафѣра.

1493. 20. genaro.

Cod. ragus. fol. 118. a.

CDLIII. (1485). 6993. 4. januarii. Rēka.

Ivan Crnojević, Zentae dominus. Fundatio ecclesiae
et monasterii in Cētinje.

† Възлюблѣнна братіѣ, ношѣ оуспѣ, а дѣнь приеланжи
сѣ, штерѣзѣмъ дѣла тѣмна, и шѣмъ сѣ чѣда свѣтоу, и
оуслишимъ, что глаголетъ слово божіѣ вѣзмѣрѣтноѣ къ чло-
вѣкомъ: прїндѣтѣ къ миѣ всѣи троуждающѣи сѣ и шѣременѣн-
ны, и азѣ покою вы; и пакы: теорѣи чистотоу, юже хѣл-
лѣтъ рѣкы: блаженны чистѣи срьдѣмъ, шко тѣи бога оу-
зрѣтъ; тѣмъже и азѣ грѣхѣмъ смиренны и недостонны рабѣ
Христоу нареши сѣ, Иванѣ Црноѣенкѣ, попѣщеніѣмъ божіѣмъ
заради сьгрѣшеніи моуѣ изьгнанноу ми бывшоу штѣ моего
штѣчѣствѣа изманальтѣскимъ царѣмъ соультанѣ Мѣхѣмедомъ,
иже многа царствѣа прѣне, и многы царѣ повѣды, и никто-
же емоу соупротивѣти сѣ възможе, и пришѣдшѣ ми въ страны
Италіѣ шѣрѣктоуѣ прѣчюдны храмѣ прѣчистѣѣ владычици
наше когородици влизѣ града глаголѣмаго Шкѣина, глаго-
лѣмъ дѣ Лорита, и въ нѣмъ видѣхъ нероукотворенны образѣ
прѣславныѣ матѣре бога нашиго, шже многа чюдеса и зна-
меніѣ сьтѣвараѣтъ, еже и шчинѣа нашѣмъ видѣхѣмъ; и па-
дохъ ницѣ на зѣмлю прѣдѣ тоѣ страшинымъ шѣразомѣ, и
помолнѣхъ сѣ шноѣ мнѣосрьдїю, и шѣѣти моѣ вѣсѣ(с)рьчно
въздахъ тоѣ благооутрѣвїю: аще оумнѣосрьдѣит сѣ на мѣни

недостойнаго раба своего, и възвратитъ мѣ въ зѣмлю шть-
 чьстїѣи моего, да потыщюу се црѣковѣ сътворити въ чьстномѣ
 имѣ нѣ. тѣмъже по своимъ чловеѣколюбїю милоствѣи ми бысть
 мати творьца моего, и прошенїе мое испльни, и азъ потъ-
 прахъ се въседоушнѣ и въсерьдѣчнѣ шѣѣти мое испльнити,
 еликоже ми бысть възможно. и създахъ храмъ на мѣстѣ гла-
 голѣмѣмъ Цѣтннѣ въ славоу и въ хвалоу тоѣ госпожде ма-
 терѣ божїѣ въ имѣ ршждѣства еѣ и монастырь при нѣи сътво-
 рихъ въ оупокоенїѣ мннхомъ, еже и митрополїа зѣтска на-
 рѣкохомъ, аще боудѣтъ оугодно милоствѣи господжѣи. и
 приложихъ тоѣ прѣчьстномуу храмоу, елико мѣ бысть
 възможно, съ договоренїемъ пшадроужїа моего и сыновъ
 моихъ. нанпрѣво приложихъ полъ винограда моего на Добро,
 кон съмъ на насаднѣи троудомъ моимъ, да се даѣ вина го-
 това половина црѣквы шть сваке лѣтинѣ; и еще приложихъ,
 що годѣ съ имали Ѣстонки Ратко з братомъ и съ синюкцима
 донѣ Добро, нан ѣ зѣмля нан ѣ лозїѣ нан гора нан вода, свѣко-
 лнко: а нмѣ дадохъ заменоу ш-ннхъ добромъ кошмѣ на
 Зачироу, зѣмлю за зѣмлю а ловоу за лозоу, доубѣ за доубѣ оу
 вѣкѣ и оу бащиноу, и еще нмѣ штьвѣкѣ даршвахъ едноу ко-
 дѣннцоу моеу оу Ѣводоу, кон ѣ прѣма водѣмннцн комъскѣ
 црѣквѣ, да боудѣтъ благословенїе замены, и що ѣ было
 коуьнѣи зѣмлѣ Ѣстонкѣ, тон свѣ рекосмо да соу стоупова
 црѣковнѣ, а що ѣ кмѣтѣшина, тоудѣи да се населе кмѣтїѣ
 црѣковнѣ; и еще приложихъ Строутарѣ свѣ помѣты съ мѣта-
 хомъ ннхъ, да стоѣ шндѣ кмѣтїѣ црѣковнѣ, кон тѣ работати
 црѣквы: и такон оучиннсмѣ за кмѣтн, кон се населѣ на црѣ-
 ковенѣи бащинѣи всѣ на Добро, да ннеднога данѣка госпоцко-
 га не даю ннкомуу, нн да нмѣ ѣ кольнѣ тѣко заповѣдѣти
 на работоу чнѣ, тѣчїю црѣкѣ на свою работоу, а шнн да соу
 съврѣшннны работннцн црѣковнѣ, и еще да даю црѣ-
 кѣи свака коуки по .г. крѣбѣи вина полѣва и по .а. старъ
 пшѣннцѣ, а дрѣгы старъ глаотннѣи соки; и еще приложихъ
 пшѣннцоу нашоу бащннскоу Ловѣтѣнѣ, що годѣ ѣ зѣмль
 работннхъ свѣколенѣ, алн ѣ драгѣ црѣкѣи, да сама работа,
 ннн да даѣ на дохотѣ: и ктѣи годѣ бы на доходоу оуѣѣиш
 жнто, да даѣ црѣкѣи четвъртоу, и да га сваки свои до-
 ходоу прѣда жнто готово оу монастырь, и да ннтко не сѣѣ

НИКОЮ ЗЛОЕШ НИЛИ НИКОЮ ЗАВЕРТНИЦШ. И ДАДЕ СЕ СМЬ ПИСАНИЕ
И-ЗАПОВІСТИ ЦАРСТВА МИ ВНИШЕ РІЧІННАМЪ ДВЕРОВЧАНОМЪ, КАКО
ДА ИМЪ БУДЕ ВЪ ВСТЕРЖДЕНІИ И ВЪ НЕПОТВОРНІИ. ТАКОИ ДА СЕ
ЗНА, ИНАКІВ ДА НЕ БУДЕ. ВЪ ЛІТО .X.СЦПН., МЕСЕЦА МАИ ДЕНЬ
.З., ВЪ ЦАРИГРАДШ.

Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 168.

CDXLVIII. (1451—1481). 10. novembris. Constan-
tinopoli.

Mohammed II. sultanus confirmat Ragusinorum pri-
vilegia.

Милости великаго господара и великаго амира сѣлтана
Мехмеда, сына великаго цара и великаго господара сѣлтана
Мурата, закликама се ѿ живаго бога створьшаго небо и
земль и великаго нашего пророка Мехмеда и ѿ седама мѣ-
сафи, шѡ вѣрѣмао ми мѣсломани, и ѿ .рѣд. пророкъ еожѣхъ
и ѿ дѡшѡ шѣца моѣго и дѣда моѣго и ѿ живота мои и
дѣтѣца моѣхъ и савель, кономъ се оласѡ, како шѡ да-
нашнѣга дѣи и напѣда заклехъ се честитомъ князѡ и вла-
стѣашмъ дверовачѣмъ, и оулкина нихъ послаше на порѣтѡ
господцѣа ми почѣтина властѣлини своѣга сѡ даровѣми Нока
Бѣнникѡ, за тои постаеишѡ ш-нимъ правѡ вѣрѡ и лѡбѡвѡ на
пѣно, и кѡ евакомъ чловеѣи и трѡговѣцѡ нихъ и кон се казѡтѡ
дверовачѣннѡ, вѣкѡ вѣкѡ да не догѡ рѣчени записѡ царѣства
ми на мани, и да имѡ не ѡчинѡ разѣмнѣиѡ ни кою чѣтѡ ни
шѣмъ ни нихъ земѣли ни нихъ владѣнѣю ни нихъ трѡговѣ-
цѣмъ ни нихъ лѡдѣмъ ни нихъ нманиѣмъ ни господцѣа ми
ни вѣзѣри ми ни сѡбашѡ ми ни нѣдѣни мои слѡга ни тѡко
по дѡ господцѣа ми ни тѡко ми даа харачѡ, негѡ да ѣ
нихъ градѡ и нихъ земѣли и нихъ лѡди ѡ законѡ нихъ слѡбод-
ни, и лѡди евакога ѣзика по морѡ и по сѡхѡ да могѡ к нимъ
доходѣти и ѡ владѣнѣ нихъ како ѡ евако слѡбодни мѣсто и
слѡбодѣни градѣ, и за тои да не имѡю забавѡ нѣдѣишѡ
господцѣа ми ни шѡ кѡга мѡга чловеѣка ни шѡ кѡга
ми харачѣннѣа. и оуѣ имѡ ѡчиннѣхъ милѡстѡ, да могѡ нихъ
трѡговѣци и нихъ лѡди сѡ нманиѣмъ и сѡ трѡгомъ ходѣти
евоѡ нѣдѣи забавѡ по земѣли царѣства ми по Романѣи и по
Натѡлиѡ, по морѡ и по сѡхѡ и по кѡлѡгарѣскѡи земѣли и по

срѣвѣлѣхъ и по власськон зѣмьли и по арѣванашькон и по
Босни и по свѣхъ градовѣхъ царьстеа ми; и да имѣ се не
взмѣ пѣтъна царина ни шдѣ нихъ трѣговинаа ни нѣдашѣ до-
ходакъ, него да плакию ѡ мѣсто, гдѣ прода, законныѣ
царинны шдѣ .р. аспри дѣтѣ аспре, како ѣ законъ ѡ Дренопо-
лѣ, ѡ Пловдинѣ и ѡ Кратовѣ: и ако си не продадѣ трѣгѣ,
да си га вземѣ слободни, и пондѣ, кудѣ имѣ еудѣ драго. и
оце имѣ ѡчиннихъ мноасть, да си ѡзнимаю даагове беовѣ, гдѣ
ихъ имаю, васыгда: ако ли тко ѡдри ѡвахъ, да се заканмаю
по законѣ два ли три дѣвровѣчани, да имѣ плакию дѣлѣ-
ники; ако ли имали кою прѣ с тѣрѣци мѣгю мѣсломаи и
дѣвровѣчани, да погю прѣдѣ кадию и да каю ѣ повѣсмыѣ
божѣ, да еудѣ; и да не еудѣ приѣзѣма юдиноу за друбога,
него и еудѣ дѣлѣжѣ, да плаки; ако ли еи тко ѡзѣлѣ тѣгѣ
иманѣтѣ, тѣрѣ пошлѣ ѡ дѣвровѣчани, да мѣ се ѡчини сѣудѣ
по законѣ, да не изгѣбен чловеѣкъ иманѣѣ. и шче имѣ ѡчи-
нихъ мноасть, ако еи кон дѣвровѣчани ѡмрли ѡ зѣмьли
царьстеа ми, да мѣ не вземѣ иманѣтѣ ни и ни ниюданѣ други
чловеѣкъ, него да догѣ рѣди негоѣ, да си вземѣ; и ако
еи царьстеа ми имало коѣ разѣмныѣ си на коѣма господа-
рѣмѣ или источниѣмѣ или западниѣмѣ или ниѣ коѣ зѣмьли
по морѣ и по сѣхѣ кѣмѣ гѣдѣ еинѣ, кнѣзѣ и властѣлѣ дѣвро-
вѣчѣки и нихъ лѣди да стоѣ слободни, а трѣговѣци нихъ да
ходѣ слободно по зѣмьли царьстеа ми. и оце имѣ ѡчиннихъ
мноасть кнѣзѣ и властѣломѣ дѣвровѣчѣцѣмѣ, тко годѣри шдѣ
нихъ задаѣ, тѣрѣ мѣ ѡчини кою злосѣ ѡ нихъ рѣсѣги или
нихъ трѣговѣцѣмѣ или нихъ иманѣю толѣко вѣнѣни чловеѣкъ
колѣко д(а)ли, кон сѣ подѣ господѣтвомѣ ми или кон ли
харачѣ даю, да имѣ шѣтѣ плати, кою еи мѣ ѡчинилѣ, и да
приѣмѣ шдѣ господѣтѣ ми гнѣѣ и рѣшѣство наѣ собоѣ;
и да посилѣ кнѣзѣ и властѣлѣ дѣвровѣчѣки мѣсѣца новѣмѣбра
прѣен данѣ свѣакѣ годинѣ властѣлини своѣ са тѣсѣю и пѣтѣ
сѣтѣ дѣката златѣхъ кнѣтѣчѣцѣхъ ѡ дарѣ. (мѣсѣца новѣмѣбра
. i. данѣ ѡ Констанѣинополѣтѣ).

Cod. ragus. fol. 115. b.: Privilegio de lo imperator
Mehemed turcho. Uneis inclusa leguntur in Србско-далмат.
Матасинѣ. 1849. 175.

иного племени или шть иного языка, тшого въсердѣчнѣ съ
смѣреніемъ молимо и заклинамо, сімоу нашему выше писан-
номѣ приложенію и оузаконѣнію и оутвержденію непрѣ-
ложноу и непрѣтворенноу быти въ вѣкы сімоу чѣстномуу
храмоу прѣславныи матери бога нашего, икоже и азъ божь-
ственными црквама ничтоже не възехъ ни потворихъ, но паче
ѣлико възмогшихъ приложихъ и потвердихъ: кога ли наоучи
зловѣкъ сѣкатель и соупрѣнныи нашъ діаволъ нѣчто штоузети
или потворити шть сего нами выше писаннаго, таковыи да
есть прокляты шть крѣпкыи десницеи владыки нашего творца
небоу и земли и шть силы чѣстнаго и животворщаго крѣста
и шть .вѣ. апостолѣ вѣрховныхъ и .б. прочіихъ и шть .тнѣ.
святыхъ штьцѣ иже въ Никен и шть всѣхъ святыхъ иже
шть вѣка когоу оугождашѣихъ, и да естъ пшдшѣныи Іоуди
предателю и шнеи рекшѣимъ: възми, възми, разпни его,
крѣвь егѡ на насъ и на чедѣхъ нашихъ, и прѣчистаа мати
вожіа соупрѣница да моу е на страшномъ и нелицемѣрномъ
соудѡу: въ лѣто .х.ѡсѣѣ. писа се мѣсеца генноуарѣа .д. днѣ
оу Рѣцѣ. сего ради и пшдписоую и печать нашуу шемъчноу
поставляю въ свѣдѣніѣ вѣсѣмъ.

Въ Христа бога благовѣрніи и когѡмъ хра-
нимини господарь зетскыи Иванъ Црнооевникъ.

Sigillum: † иванъ црнооевникъ господарь зетскии. — aquila
biceps. Origin. membran. Sim. Milutinović. Ист. Црне-Горе. 4.
Časopis vlastenského museum. Prag. 1829. IV. 122—130.
P. J. Šafar. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. 15.

CDLIV. 1485. 6. septembris. Na Bane.

Bajazed sultanus statuit syngrapha Ragusinorum in
terris suis esse valida.

Ми силни и велики царь амиръ султана Бамзита пи-
шемѡ, и нашѣ листѣ рѡманскимъ кадимъ давамо на
знаніе, како двѡхѡдише на порѣѣ царствѣ ми пшкльсарѣ
дѣварѡвчѣки, терѣ ми говорѣше царствѣ ми, како имъ
ѡзималю трѡговѣцѣ нихъни нихъ иманіе, терѣ трѡгѣю по
царствѣ ми землѣ, а ш-нимѣ се ѡбагаю по нихънимъ за-
конѣ, и хожеѣ записѡю, кѣдѣ ѡзималю, како ѡ нимъ за-
конѣ; пакѣ се находе заи люди, терѣ стою ѡ царствѣ ми

ЗЕМЛЕ НИХЪ ИМАНИЕМА ТРЪГЪЮ, А НИМА НЕ ВРАКАЮ, КЪДА ДОХОДЕ ИЗЪКАТИ, А ЕН НИМА ТЕ ХОЖЕТЕ НЕ ДРЪЖИТЕ, И НЕ ДАТЕ НИМА НИХЪ ИМАНИЕ. СЪДЕ ЗАПОВЕДА ЦАРЬСТВО МИ, КДЕ ЕН ГОДЕ ДАШЕЛЪ ДЪБЕРОВЪЧАНИИ ПОИСКАТИ СВОГА ИМАНА А НА СВОМА ЧЛОВЕКУ С ХОЖЕТИ ДЪБЕРОВЪЧЬКЕМИ, ДА БИСТЕ ЕН ЗВАЛИ НИХЪ ПОПОВЕ, АЛИ КТО НИХЪ КНИГЪ ЗНАЮ, ДА ТЕН ХОЖЕТЕ ПРОЧЪТЕТЬ, И БЪДЕ ВАМА ЗНАТИ, ДА СЪ ИСТИНИ ХОЖЕТИ ДЪБЕРОВЪЧЬКИ, КЪДА ТАКОЕ БЪДЕ, НА КИМА ГОДЕ УЗНАМАЮ ТАКЪВЕИ ИСПРАВЕ, ДА НИМА ЕН ТЕН ХОЖЕТЕ ПРИМИТЕ, ИМАНИЕ ИЗДАТЕ. ИНАКО ДА НЕ СТЕ УЧИНИЛИ. ТАКОЕ ДА ЗНАТЕ, ДА МИ СЕ ВЕКИ ДЪБЕРОВЪЧАНИЕ ЗА ТЪИ РАБОТЪ НА ПОРЪТЪ ЦАРЬСТВА МИ НЕ ПЛАЧЪ, НЕГО ГДЕ ГОДЕ ПОКАЖЪ ДЪБЕРОВЪЧАНИЕ КНИГЪ ЦАРЬСТВА МИ И ХОЖЕТЕ ДЪБЕРОВЪЧЬКЕ, ДА НИМА (И)ХЪ ДРЪЖИТЕ НА НИХЪ ЛЮДИ. МЕСИЦА СЕПЪТЕМЪБРИИ .5. ДАНА НА БАНЕ.

A tergo: Per Braslo de Caboga. 1485.

Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CDLV. (1451—17. septembris 1487.) 12 martii.

Mara imperatrix respondet Ragusinis sese excusantibus, quod eorum legati ad eam non venerint.

† ПЛЕМИНИТИМА И МЪДРИМА И ВСАКОЕ ПОЧТЕННОЕ ЧЪСТИ ДОСТОИНИМА И НАШИМА ДОВЕРИМА И ВЕЛЪЕ УЗДАНИМА ПРЪАТЕЛИМА КНЕЗЪ ШЕРАНОМЪ ВЛАДЪЩАГО ГРАДА ДЪБЕРОВНИКА И ВЛАСТИЛОМА ДЪБЕРОВЪЧЬКИМА ВДЪ ГОСПОГЮ ЦАРИЦЕ МААРЕ МНОГО ПОКЛОНИИТЕ. ДА ЗНАТЕ, ДОГОШЕ К НАМА ВЛАСТИЛЕ ВАШЕГО ГОСПОДСТВА КНЕЗЪ ПАЛАДИНЪ ЛЪКАРЪКЕНЪ И КНЕЗЪ ФРАНЧЕСКО ПЪЦИКЪ, И ПО НИХЪ УЗНАСМО, ЦО НИ СТЕ ПИСАЛИ И ПОРЪЧИЛИ, ЗА ТОН, ВЛАСТИЛЕ, РАЗЪМЪСМО, ДА ЦО НИ ГОВОРИТЕ, ЕРЪ ДА НИМА НЪЩО НЕ ЗАМЪРИМО, ЗА ЦО СЕ НЪСЪ К НАМА НАВРАТИЛИ ПО ШЕНЧАЮ, КЪДА СЪ ИЗШЛИ НА ПОРТЪ ВЕЛИКОГО ГОСПОДАРА: ЗА ТОН, ВЛАСТИЛЕ, НАМА ТИШКО НЕ, ЕРЪ ЕН РАЗЪМЪСМО, ЗА ЦО СМО И МИ У РАБОТАХЪ КАКОТО И ЕН, ТАКОЕ ЗНАМО, ЕРЪ СЕ ИНАКО НЕ МОЖЕ, А МИ ВЪЗДА, КЪДА ГОДЕ ДОШАЕТЕ, И ДОГЮ К НАМА ВЛАСТИЛЕ ВАШЕГО ГОСПОДСТВА, МИ ВЪЗДА ПРЪИМАМО ЛЪПО И ЛЮБОВНО И ПОЧТЕНО КАКО НАШЕ УЗДАНИЕ ПРЪАТЕЛИЕ, ПАКЪ СМО ДРЪГО ПОРЪЧИЛИ ПО ВАШЕХЪ ВЛАСТИЛЕХЪ, И БОГЪ ЕН ДРЪЖИ У ЧЪСТИ ПОЧТЕННОЕ. ПИСАНЪ МАРТЪА .ВІ.

A tergo: ПЛЕМИНИТИМА И МЪДРИМА И ВСАКОЕ ПОЧТЕННОЕ

чѣсти достоннимъ и нашимъ добримъ пріѣтемомъ, брате мнѣ князѣ и властеломъ дѣбровѣчкимъ.

Sigillum: гнѣ деспотъ Гюргъ. Origin. chartac. in c. i. archivio Viennae. Спомен, 167.

CDLVI. (1451—17. septembris 1487.) 8. aprilis.

Mara imperatrix. Litterae credentiales.

† Мѣдримъ и племенитимъ и всакон славеѣ и почтеннон чѣсти достоннимъ и нашимъ старимъ и ѣзданимъ пріѣтелемъ, господа и брате нашон, князѣ обранномъ и властеломъ дѣбровѣчкимъ, вѣдъ госпогѣ царнице Маарѣ много поклонѣнїе да прїими ваша милость. пакѣ, властелѣ, що ни стѣ писали и порѣчили по вашихъ почтеннихъ властелѣхъ, по Никшѣ Палмѣтнику и Налкѣ Сараковнику, за тои разѣумѣсмо и почтено примисмо, на томъзи много захвалѣсмо и покланѣсмо се како нашимъ братїамъ и старимъ пріѣтелемъ; пакѣ и ми наше рѣчи порѣчили смо по вашихъ властелѣхъ, що годѣ ѣзговоре вѣдъ наше стране вашон милости, да нмѣ вѣкрѣсте, ерѣ сѣ наше рѣчи. и бога ви дрѣжи ѣ добромъ почтенню. априла .н. дѣнь.

A tergo: † Мѣдримъ и племенитимъ и всакон славеѣ и почтеннон чѣсти достоннимъ и нашимъ старимъ и ѣзданимъ пріѣтелемъ, господа и братѣ нашон князѣ шерааномъ и властеломъ дѣбровѣчкимъ.

Sigillum: гнѣ деспотъ Гюргъ. Origin. chartac. in c. г. archivio Viennae.

CDLVII. (1451—17. septembris 1487).

Mara imperatrix. Litterae credentiales.

† Племенитимъ и мѣдримъ и ѣ всемъ почтеннимъ и всакон почтене чѣсти достоннимъ и нашимъ добримъ и много ѣзданимъ пріѣтелемъ, господа и брате мнѣ князѣ шерааномъ владѣщаго града дѣбровника и властеломъ дѣбровѣчкимъ вѣдъ госпогѣ царнице Маарѣ много поклонѣнїе. властелѣ, да вѣ и ѣ знанїе, ерѣ догоше к намѣ почтени ваши властелѣ Никша Палмѣтникъ и Ламприца Цѣрвикъ, и писанїе ни и рѣчи донесоше вѣдъ ваше милости, що нмѣ стѣ нарѣчили: и ми видѣвши ваше и писанїе и рѣчи примисмо лѣтно и ѣсвѣдно, и

к вамъ послаш, дѣржавачѣмъ поклансаромъ ѡ рѣкѣ дантѣ. такон за ови мон лѣпн вѣлѣгѣ да вѣрѣѣте. прѣѣ дин писана сѣѣара .wпн.

Cod. ragus. fol. 118. a.

CDLI. (1483. 24. maji.) 888. 15 rabî II.

Bajazed II. sultanus scribit kadi in Hoči et dazdar in Novi, vetans, divendito sale Ragusinorum novum adferri et vendi.

Ѓ Хотьѣ кадѣк и новскѣмъ дазьдарѣ. ован мон книга када к вамъ догѣ, такон да знатѣ. прѣѣ ороган вѣрѣмина такон самъ енѣ заповѣдѣнѣ: на новѣскѣхъ солналахъ що се чини соѣ, када се подѣпѣнѣ прода, амальдарѣ пошадѣ на дрѣго мѣсто солн ѡзамѣши да тѣн не продава. тѣрѣ амальдарѣ мою заповѣдѣ не слѣшавѣше, що се на Новомъ чини солн, тѣн соѣ подѣпѣнѣ продаѣши, пошадѣше, ѡдѣ дрѣзѣхъ страна соѣ донесавѣше продаваю. ѡдѣ ови работѣ дѣржавачкон солн щѣта бѣдѣки жалѣютѣ, за тон заповѣдаѣмъ вамъ, мѣсакѣ да ѡчинитѣ, що се ѡ Новомъ чини соѣ, када се подѣпѣнѣ прода, пошадѣше, ѡдѣ дрѣгѣ стране солн донесавѣше да не продаю. кон не слѣшаю, да нѣхъ покаратѣ; ако ли не кѣ се хашти, да имѣ до вѣрѣхѣ догѣтѣ. инако да нѣктѣ ѡчинили. писанѣ на .ii. рабѣнѣ-лѣ ахѣра .wпн.

Cod. ragus. fol. 118. a.

CDLII. (1484. 29. februarii — 29. martii.) 889. safar.

Bajazed II. sultanus scribit sandžak bego Hercegovinae, Mustafa bego, et kadiis de sale Ragusinorum.

Ѓдѣ хѣрѣцѣгѣвѣ землѣ самѣжакѣ Мѣстаѣа еѣгѣ и кадѣшѣмъ. када ован книга к вамъ догѣ, такон да знатѣ: прѣѣ ороган вѣрѣмина дѣржавачкон господи книгѣ самъ писаш, и даѣ, да цѣрѣаѣ, олово, свѣла и восакѣ на новѣскѣхъ скалѣхъ ходѣтѣ; освѣнѣ овѣхъзн .д. стварѣ свѣ що бѣдѣ да ѡ дѣржавѣнѣкѣ идѣ.... що .. хѣвала амальдарѣмъ, и що ѣ скалѣхъ ѡдѣ мѣсакѣ, и амальдарѣ да не ен имѣли за тон рѣчѣ. а сада дѣржавачѣки поклансарѣ на чѣ(стѣтѣ)ѣ ми порѣтѣ дошадѣше за цѣрѣаѣ, за олово, за восакѣ и за свѣла хѣвала и мѣсакѣ рѣшѣтѣ .мн и амальдарѣ када за тон имѣаю рѣчѣ и за дрѣгѣ

Блатковенѣ; и за вѣѣ внерованѣ шѣхъ листѣ штеорени печатихъ вѣрованими печати реченихъ Блатковенѣ. писа се .ді. дана апрѣла мѣсеца въ лѣто .чѣпи.

Ягѣстинѣ хѣмски.

Спомен. 169. Срп. Лѣтоп. 1845. II. 154.

CDLX. 1488. 19. aprilis. Ragusii.

Thomas Eliniē testatur se accepisse a comite et nobilibus Ragusii quadringenta hyperpyra, provisionem Žarko et Thaddaei Vlatković.

† Нека є видниѣ сенѣмъ и есакомѣ по сѣмъ писанью, како ꙗкѣ Тома Елиннѣ, дошадѣ ѣ Дѣверовникѣ съ листомъ вѣрованимъ одѣ господѣ Жарка и одѣ воеводѣ Таднѣ Блатковнѣ, примнѣ одѣ господина княза и властѣла дѣверовачнѣхъ перперѣ .д. ста динара, а танъ за провижюмъ одѣ години на поконѣ, ка се савраши ѡ благоуспѣшнѣмъ минутомѣ, и такоже на шѣмъ допѣсти и произволѣ князѣ Яндрѣшко Горкочевнѣ како вникѣ, конъ естѣ внѣшнѣ реченихъ Блатковнѣ. и на вѣѣ вѣрованиѣ шѣхъ листѣ штеорени печатисмо печатѣми вѣрованими и шенчанними реченихъ воеводѣ Блатковнѣ. писа се на .ді. данѣ апрѣла мѣсеца въ лѣто .чѣпи.

Duo sigilla. J. Kukuljević descripsit Ragusii.

CDLXI. (1494). 7002. ind. XI. 4. januarii.

Georgius Crnojević, vojevoda Zetae.

... видѣвъ азѣ въ Хрѣста кога благоверни и когомъ храними воевода Зѣти господинѣ Гюргѣ Црноевнѣ оумаливнѣ свѣтихъ книгъ расхнѣнѣмъ и раздранѣмъ агаринскыхъ чидѣ, възрѣвновахъ поспѣшнѣмъ свѣтаго дѣха, и съставнѣхъ форми, на нѣхъже въ єдино лѣто шѣмнѣ чловѣкомъ сѣврѣшити шѣтонѣхъ шѣ .д.го гласа, въ словословѣ коговѣ насѣ оукрѣпѣшшомѣ. троѣднѣхъ же се ѡ сѣмъ и роуководѣнсахъ сѣє смѣрени свѣщенникѣ минѣ Макариѣ шѣ Чръныѣ Горѣ повѣлѣнѣмъ господина ми Гюрга Црноевнѣ, при вѣсѣшвѣщеннѣмъ архѣпископѣ зѣтѣскомъ митрополитѣ кѣрѣ Бавули... сѣврѣшишѣ се сѣє книги шѣ витѣа въ лѣто .хѣв., а шѣ рождѣства хрѣстова тѣсоѣша

·ѸСД., КРѸГЬ СЛѸНЦѸ ·Ѹ. а ЛОУНИ ·І., ИНДІКТІОНЬ ·АІ.,
ДЕМІСІОНЬ ·ВІ., ІПАХТИ ·А.-ВЫВ, ЗЛАТО ЧИСЛО ·ВІ., МѸСІЦА
ГІВНЕЛОА ·А. ДѸНЬ.

Ex octoëcho impresso jussu Georgii Crnojević. Cf.
Vuk Stef. Karadžić. Примјер. 11.

CDLXII. (1495) 7004. 3. novembris. V grade Kupinnom.

**Angelina et filii ejus promittunt se monasterio S. Pauli
in monte Atho singulis annis soluturos esse quingentos
aureos.**

Благословенъ господь богъ шьща нашихъ, промысли намъ спасенiа нашего и всегда благодѣтельствуе ш родѣ нашимъ, искѣи всегда спасенiа нашего, възведе насъ чисти тронѣи единосоущиноую и нераздѣлнмоую, прѣсоущноу и прѣбожественоую, игоже оумъ чловеѣи постигнути не можетъ, тѣкмо вѣроу единоу правѣ исповѣдающе спасаемъ се иже дѣлы подражающе, икоже наѣчи насъ собою, иже въ послѣдны лѣтомы съшѣды съ нѣбесе, единъ съ свѣтѣи тронце съпрославлемъ шѣи и дѣхуи и выпѣтнѣи се шьща свѣтѣи принодѣемъ Маріѣ, игоже исповѣдаемъ мнѣость, не танма благодать, проповѣдаемъ благодѣланiа величьество, и скоимъ въчловеѣчнiемъ показа намъ разлнчны поутѣи спасенiа, икоже прѣжде своего пришьствiа пророкы проповѣда, послѣжде апостоли наоучи и по тѣхъ прѣемнищи и нини свѣтiн моужіе собою показаше, икоже иже въ Христа бога благовѣтрии господинъ Гѣвргіѣ, деспотъ срьбьскн, дѣды нашъ, ннчнмъже вѣстѣи благыхъ шемчан прѣжде него бывшихъ господъ срьбьскыхъ свѣтiнхъ, поревновавъ бо шѣемъ своимъ, икоже шни шеновниши и съставише въ Гвѣтѣи Горѣи Ядона монастырь Хиладаръ въ спасенiѣ сѣѣи и хотѣишихъ быти по нихъ, такожде и съ благочѣстнѣи деспотъ Гѣвргіѣи више въспоменѣтiн въ тоижде Горѣи Гвѣтѣи Ядона шеновни и въздвнже монастырь свѣты Павелъ зовомъ, храмъ же свѣтаго великомѣчѣнника и повѣдоносца Гѣвргiа въ славоу и чѣсть свѣтомѣи великомѣчѣннкѣ, сѣѣи же въ помощь и спасенiѣи и хотѣишимъ по ниемъ быти. и мы такожде изволихъмъ елико шьща чѣсти тищише се послѣдовати нхъ благымъ шемчѣемъ по силѣи нашей и ннѣи прѣжде невѣдѣишимъ, обаче же наипачѣ

вспоминѣніемъ промонаха кѹрь Никона, игѣмена тожде шентели, и не простымъ чловекомъ на добродѣлымъ и прѣжде бывшимъ свѣтаго родителемъ нашего господина деспота Стефана въ палатѣ, пакы монастырь свѣтаго Павла въспрїехомъ и шеѣщахомъ съ хтиторѣи быти. тебѣ же молимъ, господи мои свети Гевургїе побѣдоносче въ мѹченицѣхъ чѣстїиши, прими шть бжогїе пазбхы нашеи шкоже въдовыи шнои .в. лѣпѣтѣ, и шмолнеи благаго бога нашего даждь благодать, тоиже шентели сѣпомагаимъ .ф. златники на всакю годинѹ, прїими малое сїе приношенїе, шкоже смѣришь си еси прїети малое сѣвнгато шть отрочища шного, просившомоу даи еси крѣпость, тако и насъ шкрѣпи, свѣтїи божїи, силнымъ быти сѣпомагати свѣтымъ твоимъ храмомъ и инымъ божественнымъ храмомъ, и деже нмѣ божїе славити сѣ. обаче же да сѣть даиши више реченїе шентели свѣтаго Павла нноци .д. дѣнь въ седмици, въ чѣтвертькѣ, съвершати божьствѣнѹю (ли)тоургїю и братїамъ прилѣвакѣ, и си шставь да бѣдетъ непрѣменно. еса же више писаннаа и зашчатѣннаа да боудутъ тѣрьда и непоколѣбима: аще ли кто. дрѣзнеть шть насъ или хотѣи быти по насъ раздрѣшнѣти, да несть проклетъ шть господа бога и шть прѣчистїе богородице и шть всѣхъ свѣтыхъ и шть свѣтаго Гевургїа и подѣ запрѣщенїемъ свѣтыхъ хтиторѣи, и да дасть слово богъ аминѣ. писа се сїа книга въ градѣ Кспиньномъ, потрѣждѣна же и сѣставлена Гевургїемъ деспотомъ, подѣписано Іваномъ деспотомъ, благоволенїемъ деспотице Ангѣлине. писано въ лѣто .хѣд., мѣсца номверїа .г. на шеноваенїе храма свѣтаго Гевургїа.

Въ Христа бога благочѣстивен и христолюбивъ, господа деспотица Ангѣлина и деспотъ Георгїе, і деспотъ Иванъ.

Sigillum aureum pendens: госно деспота аггалина. госно деспотъ гевургїе. госно деспотъ иванъ. — свети великомѹчениче георгїе помилуй раба твоего. *Origin. membran. in mon. S. Pauli in Atho. Publici juris primus fecit Paulus Julinac in:* Краткое введенїе въ исторїю происхожденїа славяно-сербскаго народа. 1765. 120—124. Cf. J. Rajić. *Истор. III.* 316. P. J. Safar. *Wiener Jahrbh. LIII.* Anzeigebblatt. 15. P. Uspea.

176. D. Avgaam. Опис. 76. Св. Гора. 119. Гласникъ. III. (1851). 244. Спомен. 178.

CDLXIII. (1496) 7004. 4. maji. Berkasovo.

Ioannes, Serbiae despotes, quasdam terras donat monasterio Krusedol.

Слнци доухомъ божинамъ воднимъ сатъ, сн сатъ сыновѣ божн, рече божественн апостола .... нже правда любите .. лѣ, блаженн шнъ члаще гласъ радованіе оуслышати, ігоже присно ... штыца моего: наслѣдшнѣ оуготованное влмъ царствіе штъ сложеніа мнрѣ, възалкахъ бо .... и пакн н Давыда пророкъ оучитель глагола: блаженъ мѣ .. млшан, всѣхъ денъ наслаждаетъ са .... н азъ благовѣрнн н благочестннн н Христоу любенн самодержавнн господнн землѣхъ сръбьскіе Ішаннъ деспотъ .... Гюргн деспота бывшаго въ прѣславенмъ граде ... Омѣдрѣво; нже самъ штъ темелъ сѣтвори .... нже прѣжде насъ вившн, н въ благости земнаа прѣпроводнша са, н благнмн дѣан ..... небесное царствіе наслѣдоваши. сего ради ... прѣ грѣдшн желати. за нже сіе свѣтаа монастырь глаголемн Кръшндолъ, нже естъ въ подкрн ..... посѣщенн дѣви Маріѣ, ндѣже сатъ многочистннн моцн почивають родителъ ... того ради н азъ порекомена(хъ) н изволахъ ктүторъ нарекши се монастырь Кръшндолъ, юже създа штъ уснованіа братъ мой мнтрнпшлтъ Мадіѣмъ, въздвнже ю н нарече Сръмъ мнтрополіа быти стоишанъ въ вѣкы, н положи въ ннн свѣтыя моцн отьца нашего благочестнаго Стефана бывша күрѣ деспота тогда съ сѣвѣшаніемъ .... владатель землѣхъ сръбьскихъ, изволисмо дати очнне монастырь Кръшндолъ: прѣвн мѣсто Купиново н прѣвозн водніе, въ нѣмже штыца мой благочестннъ Стефанъ деспотъ въздвнже штъ уснованіа краснѣю црѣковь въ нмѣ свѣтаго апостола і евангеліста Лѣкы ... конѣць житію прѣмлетъ; н к томѣ мѣсто Карловецѣ н влато Кувалово н прѣвозн воднн н село Кръшндолъ н село Марадякъ н село Чортановецѣ н село Граковецѣ н село Кречндинъ вѣчь н село Пазѣха н село Ннѣн н село Люково н село Довероди н село Нерадинъ н село Пекунце н село Брѣстачіе н село Шашице н село Мнжыль, да вѣдуть сіа на крѣмѣс. мо.

настигъ, и милованіе више реченно да дадеѣтъ .... сего ра-
ди ... владателъ срѣбскіе земли и и шемы .... и и по грѣ-
сахъ наши .... и поновитъ и утверди с(і)ю хрисовѣль ....
Маріѣ да почете и да се хранитъ .... а дѣти ли не почете и не
поновитъ .... и разорете, тогда господъ .... и даесть трѣклать
и анатема штъ .тнѣ. се(ѣтыхъ) .... часть съ Юда и съ
Іеріа .... прѣсвѣтаа владычица вогородице на второе при-
шес(теіе) господа бога спаса нашего Ісус Христа. се же убо
свѣдѣтеліа на .... панъ Ѡвдѣрь, великій сѣдланникъ, и панъ
Петръ и панъ Гюрко, великій и .... великій, и панъ Гавѣ ....
и панъ Филипъ .... и панъ Бѣлкашинъ .... градъ Беркасоко
мѣсеца маи .д.

Sigillum pendens: сін печать нже матію ежію іѡа де-
спот срѣбскын. Origin. membran. in mon. Krušedol. A tergo
annus 1496 notatus est. Nos ex apographo descrip-
simus, quod Vuk Stef. Karadžić nobiscum communicavit.
Срп. Лѣтон. 1845. III. 147. P. J. Šafar. Wiener Jahrbh. LIII.
Anzeigebblatt 15.

CDLXIV. 1498.

Žarko, Thaddaeus et Georgius chlmenenses mittunt Ra-
gusium Ivan Petrović.

Писмаи нта и мѣдра господа възможита, госпоцтеѣ ви
смерно поклонниіа а виѣ. госпоцтеѣ вашемѣ възможномѣ
посламо посла нашего княза Ивана Петровиѣа знаменимѣ
нашимѣ, и поручиліа смо възможномѣ госпоцтеѣ вашемѣ не-
коанко ричи по реченомѣ Иванѣ, вѣди угодно госпоцтеѣ ва-
шимѣ, хоѣе ричи наше говорити. господинѣ богѣ да въз-
возможи госпоцтво ви .чѣсн.

Глѣге госпоцтва ви и властеліа ваши Жарко,
Тадн и Ъѣрагѣ хѣмѣн.

Спомѣн. 172.

CDLXV. (1499.) 7007. 23. julii. Kupinik.

Ioannes despotes promittit se, Serbiae despoten fa-
ctum, monasterio Esphigmeni daturum esse ea, quae a
despota Georgio dabantur.

По неизреченномѣ милосердію владыки моего слаутѣкаго
ми Ісус Христа и по всѣмилостивомѣ его благоутробію

выстъ призрѣніе его на смѣрніе мое, остати ми насѣдин-
ку родителюмъ моимъ и господинѹ маломѹ ждревію. тѣмъ-
же и азъ нже въ Христа бога благочѣрны и христолюбивы
деспотъ Іѡаннъ и съ възлюбивинною благочѣстникою и хри-
стѡлюбивею матерію моею деспотицѹ кѹри Ангелиною
пишемъ господство ни въ свѣдѣніе въсемъ, како приде къ
господствѹ ни штъ чѣстїе и Светїе Горн, штъ чѣстнаго и
царьскаго монастыра шентилн спасова възнесѣніа господни
глаголіамаго Генимѣнъ чѣстнѣишїи въ свѣщенионикохъ, и
намъ ш Христѣ възлюблѣни їермонахъ игоѹменъ кѹръ Гю-
расимъ, и възпомѣнъ мольвенъ господствѹ ми, како да бѹ-
демо хтїторїе выше речинномѹ монастырѹ. мы же мнлосръ-
дїемъ движими и повѣлїенїемъ заповѣди водими благосло-
вихомъ просимое то мѹ исплѣнити, и примисмо, да бѹ-
демо штъ дѣнѣсъ хтиторѹе выше речинномѹ монастырѹ, да
се зовѣ монастырь господства нашего, и на въсако лѣто да
помагаемъ по силѣ нашей, блико нини сила наша есть. аще
ли же благовоантъ господъ богъ нашъ нже (въ) троици сла-
вами и рѣчистаа богомати, и сътворитъ съ нами мнлостъ
свою, сътворити мѣ господина сърѣлемъ, въса еанка состо-
еть се въ хрисовеули благочѣстнаго и христолюбивааго нже
въ еажинѣи коньчине вивѣшаго господина деспота Гюрги,
деда моего, даанїе и приложенїе за шкрѣмливїе монастырь-
ское овицаваемъ се и прїемѣлемъ сїа подавати, и не сїа
тѣчїю нъ и мнлжаншаа. а игоѹменъ речинны кѹръ Герасимъ
прїимн господствѹ ни, овица ни, да ни пою въ въсакѹ соѹ-
ботѹ лїтѹргїю намъ, и да ни даваю прилѣвакъ, дорн годѣ
соѹ они живи, и боѹдоушїи по ннхъ иноци, дондѣже боѹде
монастырь. и сїа прїише и шѣкѣаше се и ѹтвердиши се подѣ
клатвою. писа се сїи хрисовеуль повѣлїемъ благочѣстнаго
и христолюбивааго деспота Іѡанна въ лѣто .хѣ. и .ѣ., ме-
сеца їюуліа .кѣ., ѹ градоѹ Коѹпинѣникоѹ.

Мнлостїю вожію господа деспотнца Анг-
елина и сннъ нашъ мнлостїю вожію деспотъ
Іѡанъ.

Origin. membran. in mon. Esphigmeni in Atho. Глас-
ный. V. 224—226. P. Uspen. 176. Orthographia a libra-
rio mutata esse videtur.

CDLXVI. (1499) 7800. 22. octobria. Mediolani.

Georgius Crnojević facit testamentum, quod italice ver-
sum est anno 1514 die 20. aprilis.

Apographum versionis italicae vetus est apud J. Ku-
kuljević Zagrabiae. Arkiv. II. 41. D. Milak. 78.

CDLXVII. Saec. XV.

Quidam Nobiles herceg Vlatko testantur Georgium
Bogišić esse nepotem comitis Brailo Tezalović.

Нека зна господинъ князь шкрани и госпоцтеов вла-
стелъ дѣржавачиниъ, правъ савгъ господина херцега Блатка,
како насъ понска синовацъ княза Бранла Тезаловиѣ, Юри
Богиниѣ, а Богинша се ие звахъ (Ѹ) дворъ кожде Радослава
прѣкоромъ Хвахъ, да вистомъ сѣдочниа прѣдъ многоу
почтеннѣи покланари и властелинъ госпоцтеа нашега, прѣдъ
кнезомъ Никшомъ Бѣниѣмъ и прѣдъ кнезомъ Бартоломъ
Жикановиѣмъ и прѣдъ кнезомъ Яндрѣшкомъ Горкочевиѣмъ
и прѣдъ кажалѣремъ Маринкомъ, како естъ Юри праен
блжнни синовацъ княза Бранла шдъ брата мѸ се родивъ.
ми, кон се пишомъ по имениъ подъ окомъ писмо, томъи смо
вѣщи, еръ смо заедно служили и дворили с кнезомъ Бран-
ломъ и ш-неговомъ братишомъ Ѹ господина кожде Радослава
Павловиѣ, и тои сѣдочнѣи прѣдъ много почтеннѣи
властелинъ и покланари госпоцтеа нашега, кон се вистѣ имению:
били сѸ три Мишовиѣ: князь Бранла и брат мѸ Бѣкосавъ
срѣтнни и брат мѸ Богинша наймлаѣи, а вси три еднога шца
Мишовъ и едне матере Бладнѣ; и Бѣкосавъ шмрѣе млада и не
шженне се, а Ѹ Бранла вистѣ два сына Радони и Радосавъ
и дѣне кѣрѣе, Слача и Бладисава, и шѣа сына Бранла
шмрѣста не шженнѣша се, а шда се Слача за Мишота Штен-
чиѣ Ѹ ХотчѸ, а шда се Бладисава за Иваниша Пифовиѣ Ѹ
Даваръ, и шнѣе шѣе шмрѣста, Слача Ѹ Дринѣе, а Блад-
сава Ѹ ДерѸ; а вистѣ Ѹ Богиншѣ три синове: Бѣкашинъ и Бѣлан-
шъ и Юри наймлаѣи: Бѣкашинъ и Бѣланшъ шѣа шмрѣста,
а шѣа Ѹ Бѣланшѣ едниъ синакъ и тѣе си тринѣи. а шда ни-
кога иноганинъ блжнни синовца князь Бранла шего Юри, синъ
брата Бранла Богиншѣ, кон се зове подрѣтомъ Хваловиѣ. и

ми, кон саго томъи вѣци, тои сѣдочисмо: на князѣ Рѣжнѣрѣ
Дручицѣ, на Паславѣ Бражичицѣ, на Стѣпанѣ Паксицѣ, на
Радославѣ Шувѣцѣ, на Терѣтко Дѣнмовицѣ, на Терѣтко
Драичицѣ, на Иванѣ Драичицѣ, на Радичѣ Драгѣлевичѣ, на
Радони Бѣхвичѣ. и ми се на тои записамо нашімъи вѣрамин
и дѣшамъи, да смо томъ право сѣдочинан.

Словои. 156.

CDLXVIII. Saec. XV.

Vuk knez comitem et nobiles Cathari rogat, ut sibi
rationem mittant.

† Моимъ дразимъ и стариниои брати, князѣ и власте-
ломъ которецкимъ поклонение штъ княза Бѣка. разѣмнхъ,
що ми посласте, и що ми писасте, бога дан на милости и
на правѣди. и шче ви послаамъ за комать шваки свитѣ, жѣ
ми посласте, в-о-нѣи цинѣ, ерѣ сама шно разѣднанѣ николи-
цимъ, а друзи ми гоми сидѣ, терѣ нмъ ие сидѣ вѣкѣ на ме
жалѣ неголи прие, до колѣ не вихъ друзиимъ даль. а то ми
есе пиште ѣ разлогѣ, ерѣ ѣ пишѣ како мон господи.

A tergo: Князѣ и властеломъ которецкимъ.

Origin. chartae. apud I. Kukuljević.

CDLXIX. (1501).

Achmetpasa monet Ragasinos, ut monachis monasterio-
rum Chilandar et S. Panki in Atho pendant annum tributum.

Милостиѣ вожнюѣ и нарокомъ енагѣи и прѣсѣѣтлаго
ни господинаа цара сѣлтѣнѣ Бамзѣтѣ ханаа и всамъ зам-
дамъ приморскимъ и рѣмскимъ и караманскимъ и на-
тольскимъ и романскимъ и вѣкѣ ннѣмъ мноземъ землама,
госпѣдиноваа изавѣдѣнога поглавѣиа и милѣишнаго. вѣзера и
кипа игѣа Яхмѣтѣ пашѣ князѣ шѣраномѣ и властеломѣ дѣ-
вѣрошѣкцимъ. аѣнѣишѣмъ поздравленѣи и за здравѣи шпрошенѣи
да прими плѣменѣство ви, и да да бога сѣмѣи и всакомѣ пи-
саннѣи шѣрѣсти ви живѣи и здравѣи и вѣселѣи, а ми смѣи
живѣи и здравѣи мошѣи господинаа богаа. по томъ, вла-
стѣи, вѣдомѣи да ви ѣ, какои добоишѣ калѣѣири на порѣтѣ
господинаа цара шдѣи манастира сѣрѣпѣицинѣи шдѣи Пилѣи-
дѣи и шдѣи свѣтѣи Пѣлаа изѣи Свѣтѣи Горѣ, и хотѣишѣ госпо-

динѹ царѹ да скажѹ себѣ малѹшѹ и голѹмо, по конѣ вѣтъ і
вставивѹ и за цю царѣ Стѣпана единосѣльни на Бѣсѣлан-
мѹ нѣкон доходакъ, и како і шман црѣкѣа погнѣлаа, и по-
слані царница Мара сѣамн како і начинилаа, да шман дохо-
дачаца дѣте і тан дѣа манастира ешиш рѣчѣнѣлаа, и естѣ
дабали за нѣколинков годинаа, и пакн естѣ нѣколинков го-
динаа, една зла жена нѣконмѣ вѣхѹестьвомѣ естѣ тон сме-
ла, и ннестѣ нмѣ дали тошган доходачца шдѣ нѣколинков
години. и ма тен вѣсѣде чѣеѣ шдѣ ннхѣ и прѣцннннѣ, камо
ѣе поѣн, не дах нмѣ говорити господинѹ царѹ, каков шнн,
кн есамѣ вашѣ приматѣль: за тон акѹ мѣнѣ за приматѣла
дрѣжите, и мон саветѣ приматѣ, ш-нннн сѣ самнрнтѣ и цю
нмѣ і до сада дѣжнѹ, пошдѣнтѣ нмѣ и наприѣда, да нмѣ
ннхѣ работница не гинѣ. ако лн мон саветѣ не примнтѣ, ени
знатѣ, када шпѣтъ доѣѣ господинѹ царѹ говорити, м-н-хѣ
ѹставити не ѣмѹ. и са вѣѣ, властѣа, послахѣ к вашѹ
примазни слѣгѣ мога Раднѣ, шдѣ тен работѣ цю камѣ рѣчѣ,
вѣрѹнтѣ мѣ, рѣчнн сѣ нашѣ. и вѹгѣ ен вѣсѣа и і части
садрѣжн.

A tergo: 1501. Lettere de Ahmet bassa etc.

Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Clonem. 173.

CDLXX. (1502). 7010. 11. iunii. Budim.

Helena, Serbiae despotissa, monasterio Chilandar donat centum aureos quovis anno solvendos.

† Божѣ великнн и вѣшннн нжѣ вѣ свѣтѣн трѹнцн по-
кланнмѣмѣн, нжѣ вѣ свѣтѣ живѣнн непрѣкосновѣннѣ, едннѣ
нмѣнн безѣсмѣртѣство, владыко вѣсѣаьскнн, господн нѣ-
кѣсѣ и землѣ и вѣсѣакоѣ теарн вѣднмѣ и невѣднмѣ, сѣдн
на прѣстола славы и признѣаѣ вѣ вѣднн, вѣзнѣчѣаѣнн, невѣ-
днмѣ, непостнжнмѣ, невѣннсаннн, ннннмннн, штѣчѣ господа
нашего Ісѹ Христа, великаго бога и сѣпаса, ѹпоѣанѣа на-
шего, нжѣ і естѣ шѣразѣ твоѣ вѣагѹстн, пѣчатѣ равнѹ-
вѣзна, вѣ сѣѣѣ показѣ тѣѣѣ штѣца, слово живѹ, вѹгѣ
нстнннннн, прѣѣѣчнла прѣѣмѣдрѹстѣ, живѣштѣ, вѣсѣнннннн,
снла, свѣтѣ нстнннннн, нмѣжѣ дѣхѣ свѣтнн шѣн сѣ, нстнн-
ннн дѣхѣ, сннопѹложнѣа дарѹванѣ, вѣрѣчннннн вѹдѣѣааго
дѹстоѣанѣа и начѣтѣѣ вѣчннннхѣ вѣагѣа, живѣѣѣѣѣѣа снла,

ИСТОЧНИКЪ СЕВТЪННО, ИЛИЖЕ ВАСА ТЕДРЬ СЛОВЕСНАА ЖЕ И РАЗ-
 УМНА УКРѢПЛЕНІА ТИЕ СМОУЖИТЬ, И ТИЕЪ ПРИСНОСОУЩІЕ ВЪЗЪ-
 СНААТЬ СЛАВОСЛОВІИ, ИМО ВЪСАЧЬСКАА РАБОТНА ТУЕЪ; ТИЕЪ БО
 ХВАЛІТЬ АГГЕЛЫ, АРХАГГЕЛЫ, ПРѢСТОЛЫ, ГОСПОДСТВА, НА-
 ЧЕЛА, ВЛАСТИ, СИЛЫ И МНОГОУЧИТАА ХІРОУЕІА И ШЕСТОКРЫ-
 ЛАТАА СЕРАФІА, ВЪПІЮЩЕ НЕПРѢСТАННЫМИ УСТАМИ, НЕМАЛЬНЫМИ
 СЛАВОСЛОВІЕНЬМИ: СВѢТЬ, СВѢТЬ, СВѢТЕ, ГОСПОДЬ СЪЗДАВЪ,
 ИСПАЛНЬ НЕБО И ЗЕМЛЮ СЛАВЫ ЕГО. СЪ СИМЫ ВЛАЖЕННЫМИ СЛА-
 МЫ, ВЛАДЫКО ЧЛОВѢКОЛЮБЦЕ, И АЗЪ ГРѢШНАА ВЪПІЕА И ГЛА-
 ГОЛАЕА: СВѢТЬ ЕСИ И ПРѢСВѢТЬ, И ИЖЕА МѢРНЪ ВЕЛИКОЛѢПІЮ
 СЕВТЪННУ ТВОЮ, И ПРѢПОДОБЕА ВЪ ВСѢХЪ ДѢЛѢХЪ СВОИХЪ БОГЪ
 СІИ ПРѢВЕЧІИИ, ИЖЕ ГРѢШНЫИХЪ НАСЪ РАДИ СЫШЕДІИ СЪ НЕБЕСЕ
 И ВЪПААТИЕ СЪ УТЪ ДУХА СЕВТАГО И БОГОРОДИЦЕ И ПРИСНОДѢВЫ
 Маріе, БЛАГОДѢТЕЛНИЦЕ И ЗАСТѢПНИЦЕ МОЮЕ, И СТРАСТЬ ПРѢ-
 ТРПѢВІИ, ИЖЕ ВЪДОВИЦЕ ДВѢ ЦѢТЕ ПРІЕА И ВЛОУДНІИ
 УСТАВЛЕНІЕ ГРѢХУА ПОДАВЪ И РАЗБОИНИКА ЕЪ ПОСЛѢДНІЕА
 НЕВОВѢДАНІИ ПРІЕА И МИТОИМЦА СЛОВЕА ИПРАВДАВЪ, ИЖЕ
 И МАТЕРЬ СВОЮ ПРѢЧИСТЮ БОГОРОДИЦЮ И БЛАГОДѢТЕЛНИЦЮ МОЮ
 У(ТЬ) ГРѢШНЫИХЪ МОЛИВІА НЕ УТЪЕРАТИЕА, СЕГО РАДИ И АЗЪ
 ПРѢЧИСТЮ И ПРѢЧИСТОУЩЮ МАТЕРЬ ТВОЮ И БЛАГОДѢТЕЛНИЦЮ
 МОЮ ПРИЕОДИА ВЪ МОЛИВІИ ТВОЕ, ХРИСТЕ БОЖЕ, ИМО ДА МО-
 ЛИТЕАМИ МЪ ПОКРЫШИ МНОЖЕСТВО ГРѢХУА МОИХЪ. ВѢАМЪ ТВОЕ,
 ВЛАДЫКО, ВѢАМЪ, ИМО ПРОШНІА ПРѢЧИСТІЕ МАТЕРЕ ТВОЕИ,
 БЛАГОДѢТЕЛНИЦЕ МОЕ, ПРИМИА, ИЖЕ ЧЛОВѢКОЛЮБЦЕ РАДИ МИ-
 ЛОСТИЕА ВЪЧЛОВѢЧЕН СЕ. СЕГО РАДИ И АЗЪ ГРѢШНАА И НЕДОСТОИ-
 НАА РАБА ТВОИ ДРАЗНѢХЪ ПРИНІСТИ КЪ ТИЕЪ, ВЪСВѢТІИ И ПРѢ-
 ЧИСТОУЩІИ МАТЕРИ БОГА МОЕГО, ДАРЬ СЪА, ИМО ДА БУДЕТЬА ВЪ
 УСТАВЛЕНІЕ ГРѢХУА МОИА, ИМО ДА МОЛИШИ СЕ СЫНЪ СВОИМЪ
 И БОГЪ У НАСЪ. И СЪТВОРИХЪ ПРИИШШІИ УТЪ МАЛІЕ СИЛЫ МОИ,
 ИМО ДА ДАВАА НА ВЪСАКО ГОДИЦЕ ИЖЕ ВЪ СВѢТІИ ГОРѢ ПІДОА
 МОАСТІРОУ НАШЕМОУ ЦАРСКЫЕ И ВЕЛИКІЕ ЛАВРИ ПРѢСВѢТЫЕ БО-
 ГОРОДИЦЕ ХІЛАНДАРСКІЕ СТО ДѢЛАТЬ; ДА МЫ СЕ ПОЕ ПАРАКАНІЕ
 И ЛУТОУРГІА ПРѢСВѢТІИ БОГОРОДИЦИ И БЛАГОДѢТЕЛНИЦИ ВЪ
 ВЪСАКІИ ВТОРНІКЪ, И ПРИЛѢВЪА НА ТРАПЕЗЕ, И ДА СМО ВЪ ВЪСАКИ
 ВОМНИИИ ВЪ СЕВТЪХЪ СЛОУЖЕАХЪ, И ПО ПРѢСТАВЛЕНІИ МОЕА
 ДА МЫ СЕ ПОЕ КОЛИКО СЪВОРОНО И ЛУТОУРГІЕ, ИМОЖЕ ІЕСТЬ ШКЪЧ-
 НО СЕВТЪА ЦАРЕА И ИТИТОРЕА. ПИСА СЕ СІА КНИГА ВЪ ЛѢТО
 .ДВІ., МѢСЕЦА ІУНІА .ДІ. ДНЬ, ѿ БУОДИМОУ.

† ЕѦ Христа бога благовернаго господина **Васила**,
милостию божією деспотица **Грѣвасма**.

Subscriptio rubra. Sigillum avulsam. Origin. chartac.
in mon. Chilandar. D. Avraam. Оумо. 66.

CDLXXI. (Saec. XVI. Post 1502.) 11. junij. Budim.

Helena, uxor Ioannis despotae.

Писа се сіа книга въ лѣто .хѣѣ. мѣсца іюліа .дѣ. дань,
ѡ Будимѡу.

Subscriptio: ЕѦ Христа бога благовернаго господина **Васила**,
милостию божією деспотица **Грѣвасма**.

Origin. chartac. in mon. Chilandar. D. Avraam. Св.
Гора. 51. Inter .хѣ. et .і. aliquid excidit. Ioannes mortuus
est 10. decembris 1502.

CDLXXII. 1512. 3. aprilis. U Carigradu.

Bajazed II. sultanus fatetur se Ragusinarum tributum
accepisse.

Милостию божією и великии господара и славниа царь и
великиа амирь солтана Баязидъ ханъ и всеиѣ землии при-
морскими и дѣвскими и караманскими и натоаскими и
романскими и инииѣ мнозиѣ землии господниѣ. пишеть
висота царь вамъ, ѡ всеиѣ почтенномъ извѣраномъ и изъ
добровачниѣ властеломъ, поздравленіи, и ѡ всеиѣ вѣдомъ
да вы ю, сегашниѣ ерми и оци, законниѣ ханъ да на десеть
тисочъ и петь сать вѣстачкиѣ докати сѣ покансаръ Бонко
Гондолникомъ и Степкомъ Гокоронѣиѣ наипа: пророка въ
лѣтѣ .ц. .хѣ. .ѣ. до ночева послали речениѣ покансаръ под-
помо доисоши, и ѡ царю мѡ ханъ придати, и нѡѣ покансар-
ска сложеа почтенъ ѡчинниѣ, тако и да знатиѣ: пно(а) мѣсца
апрѣла .г. дань въ лѣто .хѣѣ. родства, ѡ мѣстѣ Цариградѣ.

Ex apographo latino Ioannis Danilo.

CDLXXIII. 1513. 4. aprilis. Brussa.

Selim I. sultanus fatetur se a Ragusinis accepisse
haraç.

Милостию божією и великии господара и славниа царь и
великии амирь солтана Селимъ ханъ и всеиѣ землии при-

морскими и рѣмскими и караманскими и натолюскими и романскими и иными многими землями господи. пишеть вѣсѣтъ царства мѣ въ снѣмъ почтенномъ избранномъ князѣ и дѣловачиномъ властителю поздравленіе, и всемъ вѣдомъ да въ сѣ, сѣгашниѣ время на нмѣ Силмѣ Бонинѣ и Шкота Гондвалина покаясари законниѣ харачь до порте царства ми що сѣе посади, два на дѣстти тисокъ и пѣть сѣть докѣтъ златихъ вѣстаченхъ, и речениѣ покаясари подѣпонѣ доисавши въ царстве хазмѣ нашего пророка вром въ лѣтъ дѣветъ сѣть и седмо на дѣстѣ лѣтъ, що сѣ пригодию марта мѣсца въ дѣветъ сѣть и седмо на дѣстѣ лѣтъ, речениѣ харачь придачи. сѣга вѣрочамъ радѣ речениѣмъ покаясаремъ швомъ свѣтлю книгѣ писавшѣ подахъ. такон да знаете. писѣ мѣсца априла .дѣ. дѣнь въ мѣсто Бросн.

Въ лѣтъ рождѣства .дѣ. аѣг.

A tergo: Lettere in schiavo dela receptione del tributo de 1513.

Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CDLXXIV. (1514) 7022.

Maximus, despotes et archiepiscopus.

Гѣ свѣтосъ иѣуаггѣлїѣ владыкѣ Маѣнма, вывѣшаго дѣспота, царскїѣ и свѣщенїѣ швентелѣ монастыра глаголюмаго Кроушѣдола, храма благоуѣщенїѣ прѣсвѣтыѣ вогородице. снѣ свѣтосъ иѣуаггѣлїѣ. охнѣ сѣ прѣ иѣоуѣмни Силмѣстроу. и сѣтвори сѣ сѣберѣ Петръ златарь Силдѣрѣвичъ оу мѣстоу Бѣчкерѣноу. срекра. .дѣ. аѣн. дѣа.

Inscriptio in opereculo argenteo evangelii, quod est in Krušedel. 1514. P. J. Šafar. Serb. Leseškörner 132. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. 21. Evangelium scriptum est anno (1514) 7022.

CDLXXV. (1516.) 18. januarii.

Maximus, despotes et archiepiscopus, moritur.

... мѣсца гѣн(ва)ра прѣстави сѣ господиѣ дѣспотъ Маѣнма.

E. Vukii typico chilandarensi.

CDLXXVI. 1517. 5. martii. Brussae.

Selim I. sultanus mercatoribus ragusinis privilegia concedit.

Милості кожї и великіи господарь і силніи царь, амиръ сватанъ Гелімъ ханъ, синъ пресвітлого и възможного по-
конного солтана Бамзінт хана, приморскими и натолиски-
ими и романскими и їннемъ мнозиєма земами господарни.
пишетъ висота царства ми шевчи свѣтлѣ кастовнѣ книгѣ, при
кимъ се прогледа и прочте, свакнѣ чловекъ да знае: попригѣ
шего времена почтѣннии нзѣбраннии добровачки кнез и вла-
стелѣ славниимъ поконниимъ дедѣ ми солтанъ Мухамедъ и ро-
дителю солтанъ Бамзінт ханъ ѡ нихи временахъ есотъ пернѣ с
правдомъ поклонилї и правдѣ сложево ѡчинили: тоганъ радї
више речени кнез и властелѣ сгашении време до порте царства
мї почтѣнни поклансарѣ послали и штъ висоте царства мї любемъ
и мїлостѣ и помокъ жодилї и кастовнѣ старѣ книга поно-
влени радї милостъ искалї: тоганъ радї висота царства мї
више реченого кнеза и властелѣ царства мї висоте милостъ
мѣнѣши, реченого кнеза и властелѣ помилувахъ, и шевонъ свѣтлѣ
кастовнѣ книгѣ подахъ, по семъ сегѣ подъ царства ми сѣмъ рече-
ни кнез и властелѣ да сѣ ѡ мирѣ и ѡ покою, и царствѣ мї
заповѣда: како сѣ за славного поконного родителѣ мї сол-
танъ Бамзѣ хана временахъ два на дѣсѣтъ тисокъ и петъ сѣтъ
златнѣхъ вѣгѣчкихѣхъ докатъ по законѣ хрѣщъ штъ години до го-
диѣ сѣ своимъ поклансармї до порте царства мї послали, и
по семъ сегѣ таксигѣръ више речени кнез и властелѣ два на
дѣсѣтъ тисокъ и петъ сѣтъ златнѣхъ вѣгѣчкихѣхъ докатъ хрѣща до
порте царства мї штъ години до години сѣ сконмѣ покланса-
рин по законѣ и ѡвнчаю послаю: више и вѣкѣ харачѣ да сѣ
не нище. и реченомѣ кнезѣ и властелѣ, градовѣмъ и жоламъ и
нихъ владанѣ мѣстамъ штъ царства мї санчака и штъ соеаша и
штъ тимарники и штъ царства мї владанѣ людемъ, како сѣ до
сѣга вилї мирнї и шѣлюдованнї, и по семъ сегѣ таксигѣрѣ да
сѣ мирни и шѣлюдованни, ни штъ кога да нѣмѣ не і забѣла
и досада. и пакъ више речени кнезѣ и властелѣ нишимъ мѣ-
стамъ школи жопа и зема, що сѣ сѣ царство ми мирни и
размирни, нлї по морѣ нлї по сохѣ, реченомѣ кнезѣ и вла-

ИСТОЧНИКЪ СЕВЕРНЫИ, И ДАЖЕ ВАСА ТВАРЬ СЛОВЕСНАА: ИИ И РАЗ-
 УМАНА УКРЕПЛЕНІА ТВОЕ СМОУЖИТЬ, И ТИЕЪ ПРИСНОСОУЩЕ ВЪЗЪ-
 СИЛАСТЬ СЛОВОСЛОВІИ, ИКО ВЪСАЧЬСКАА РАБОТНА ТВЕЪ, ТИЕЪ БО
 ХВАЛІТЬ АГГЕЛЫ, АРХАГГЕЛЫ, ПРѢСТОЛЫ, ГОСПОДѢСТВІА, НА-
 ЧЕЛА, ВЛАСТИ, СИЛЫ И МНОГОУЧИТАА ХЕРОУВІМЪ И ШЕСТОКРЫ-
 ЛАТАА СЕРАФІМЪ, ВЪПІЮЩЕ НЕПРѢСТАННЫМИ УСТЫ, НЕМАЛЧНЫМИ
 СЛОВОСЛОВІЕНЬМИ: СВѢТЬ, СВѢТЬ, СВѢТЬ, ГОСПОДА ІСАВУДЪ,
 ИСПАЛНА НЕБО И ЗЕМЛІА СЛАВЫ ЕГО. СЪ СЕМИ ВЛАЖЕННЫМИ СИЛА-
 МИ, ВЛАДЫКО ЧЛОВѢКОЛЮБЦЕ, И АЗЪ ГРѢШНАА ВЪПІЕМЪ И ГЛА-
 ГОЛАМЪ: СВѢТЬ ЕСИ И ПРѢСВѢТЬ, И ИЖЕЪ МѢРНЪ ВЕЛИКОЛѢПІЮ
 СВѢТЫНИИ ТВОЕИ, И ПРѢПОДОБИИ ВЪ ВСѢХЪ ДѢЛѢХЪ СВОИХЪ БОЖЬ
 СІИ ПРѢВЪЧНЫИ, ИЖЕ ГРѢШНЫИХЪ НАСЪ РАДИ СЫШЕДІИ СЪ НЕБЕСЕ
 И БЫЛАТИЕ СЪ УТѢ ДВѢХЪ СВЕТАГО И БОГОРОДИЦЕ И ПРИСНОДѢВЫ
 МАРІЕ, БЛАГОДѢТЕЛНИЦЕ И ЗАСТѢПНИЦЕ МОЕИ, И СТРАСТЬ ПРѢ-
 ТРЪПѢВІИ, ИЖЕ ВЪДОВНИЦЕ ДВѢ ЦѢТЕ ПРІЕМЪ И БЛОУДНІЕ
 УСТАВЛЕНІЕ ГРѢХУМЪ ПОДАВЪ И РАЗБОЙНИКА ВЪ ПОСЛѢДНІЕМЪ
 НЕВѢРѢДАНІИ ПРІЕМЪ И МИТОНМЦА СЛОВѢМЪ ВЪПРАВЕДАВЪ, ИЖЕ
 И МАТЕРЬ СВОЮ ПРѢЧИСТЮ БОГОРОДИЦЮ И БЛАГОДѢТЕЛНИЦЮ МОЮ
 У(ТЪ) ГРѢШНЫИХЪ МОЛИВІА НА УТѢВРАТИВЪ, СЕГО РАДИ И АЗЪ
 ПРѢЧИСТЮ И ПРѢКРІПОРОЧИЮ МАТЕРЬ ТВОЮ И БЛАГОДѢТЕЛНИЦЮ
 МОЮ ПРИКОДИМЪ ВЪ МОЛИВІИ ТВОИ, ХРИСТЕ БОЖЕ, ИКО ДА МО-
 ЛИТЕЛНИ ИИ ПОКРЫШИ МНОЖЕСТВО ГРѢХУМЪ МОИХЪ. ВѢМЪ УБО,
 ВЛАДЫКО, ВѢМЪ, ИКО ПРОШЕНІА ПРѢЧИСТІЕ МАТЕРИ ТВОЕИ,
 БЛАГОДѢТЕЛНИЦЕ МОЕ, ПРИМЫШИ, ИЖЕ ЧЛОВѢКОЛЮБИ РАДИ МИ-
 ЛОСТІЕВЪ ВЪЧЛОВѢЧЕНІИ СЕ. СЕГО РАДИ И АЗЪ ГРѢШНАА И НЕДОСТОИ-
 НАА РАБА ТВОИ ДРАЗНЮХЪ ПРИНЕСТИ КЪ ТВѢ, ВЪСВѢТѢ И ПРѢ-
 НЕПОРОЧНИИ МАТЕРИ БОГА МОЕГО, ДАРЪ СЪ, ИКО ДА БУДЕТЬ ВЪ
 УСТАВЛЕНІИ ГРѢХУМЪ МОИМЪ, ИКО ДА МОЛИШИ СЕ СЫНЪ СВОИМЪ
 И БОГЪ У НАСЪ. И СЪТВОРИХЪ ПРИИВШЕИ УТѢ МАЛІЕ СИЛЫ МОИ,
 ИКО ДА ДАВАМЪ НА ВЪСАКО ГОДИЩЕ ИЖЕ ВЪ СВѢТѢ ГОРѢ ПІДОНА
 МОНАСТІРОУ НАШЕМОУ ЦАРСКИЕ И ВЕЛИКІЕ ЛАВРИ ПРѢСВѢТЫЕ БО-
 ГОРОДИЦЕ ХІАНАНДАРЬСКІЕ СТО ДВѢАТЬ, ДА МИ СЕ ПОС ПАРАКАНЪ
 И ЛУТОУРГІА ПРѢСВѢТѢ БОГОРОДИЦИ И БЛАГОДѢТЕЛНИЦИ ВЪ
 ВЪСАКІИ ВТОРНИКЪ, И ПРИЛѢВЪКЪ НА ТРАПЕЗЕ, И ДА СМО ВЪ ВЪСАКИ
 ПОМЫННЫИ ВЪ СВѢТЫХЪ СЛОУЖЕАХЪ, И ПО ПРѢСТАВЛЕНІИ МОЕМЪ
 ДА МИ СЕ ПОС КОЛЕНО СЪБОРНО И ЛУТОУРГІЕ, ИКОЖЕ ІУСТЬ ШЕШЧ-
 НО СВѢТЫМЪ ЦАРЕМЪ И КТИТОРОМЪ. ПИСА СЕ СІА КНИГА ВЪ ЛѢТО
 .ДЗІ., МѢСЦА ІЮНІА .АІ. ДНІИ, ѿ БУУДНМОУ.

Ab initio turcioe: Ohuvsi gani jul mugoh nil-m in. Solim chan ibin Bjazit chan el mugaffer dajlen.

Гласникъ. IV. (1852.) 220.

CDLXXVII. (1520—1523.)

Suleiman II. sultanus fatetur se accepisse a Ragusina tributum XII. millium et quingentorum hyperpyrorum.

Милостю возию и великимъ царь и силнымъ господарь и великимъ амиръ свѣтанъ Сіанманъ всемъ землямъ приморскимъ и рѣмскимъ и караманскимъ и натолскимъ и романскимъ и инымъ малымъ землямъ господинъ. Пишетъ висота царствена ми ъ васимъ почтенномъ киевскимъ и властномъ дѣвровачкимъ много поздравленіе и христисаніе пламенстѣхъ ви. пакѣ ведомо да ви юе пламенстѣхъ ви, како ъ снѣ вримъ що стѣ послали законни харачь деана дѣста тисѣхъ и пѣть сѣтъ дѣкѣтъ по поклисари веровани властни по именимъ Ишѣта и Лѣка, що се юсть згодило и ъ милость времени ъ пресвѣтлога и пречистого нашего пророка покони Мухамеда ъ дѣста стотинъ и ъ два дѣсти и ъ .а. лето ъ мѣсца рѣмъ-лъ ахирѣ на дѣста дѣна, и доисомѣ речени харачь на чиститон порти царствена ми, предадомѣ подпону ъ ривнице царствена ми, и царскѣ почтенѣ ми рѣмъ целовашимъ и обеславшимъ се оправнши. и верованна ради одѣ чиститон порте царсѣа ми даде намъ се хѣкѣмъ ъ рѣмъ, како да намъ се верѣ. такомъ да знатѣ. писѣ мѣсца юна .а. дѣна, ъ мѣстѣ Снезѣхъ.

Descriptimus ex apographo latinis litteris scripto. In anno Mohammedi .а. male se habet.

CDLXXVIII. (1536.) 7045. 24. decembris. U Pešti.

Mustafa, capitaneus Danubii, capitaneo strigoniensi Petro scribit posse regis legatum secure Constantinopolim ire.

† Гѣтъ Мѣстахѣа коиводѣ каинта(на) дѣнанскагоу поклоне жиеотомѣ и здравіемъ братѣ и приятѣхъ и сѣсѣдѣ моимъ, господѣ капитаниѣ шепрогоскомѣ Петрѣ. за ка послаѣ краиѣтѣ свѣтлоусти поклисари, що ѣ ваша милость книгѣ дослала и вашѣа чловѣка за поклисари, да поди чиститомѣ царѣ на портѣ, да мѣ ѣ вѣра вѣланкагоу бога,

тно ꙗже нѣкоу и замѣлъ сътворишъ, и себѣхъ себѣхъ коимъхъ
австола и пророка, и чиститановъ цара свѣта Гѣлмѣана
вѣра и господара Мѣх(ме)тъ вѣра Мѣхмѣашинѣ вѣрасмѣдѣрь-
скагоу, и що ꙗже чиститановъ цара ꙗже сѣмъ господѣ вѣра, и не-
гоца хранѣна вѣра и мои вѣра вѣтѣшка Мѣстахѣ комоде и
себѣхъ юнака, ткоу сѣ ко мѣна, вѣра юначка, да сабодановъ
да доде вѣтъ чловеѣкъ, тко ꙗже поки чиститановъ царѣ на
портѣ, да га лѣновъ шравѣмъ с нашьмъ чловеѣкомъ до
гвсподара Мѣх(ме)тъ вѣга, ꙗже гвсподарѣ ꙗже чиститановъ царѣ
послати и себѣ чловеѣка ш-нимъ послати, да здравовъ подѣ,
и шѣтъ доде здравовъ чиститановъ краѣ. ꙗже вѣномъ
мѣноста драгоу, такоу да бѣде. и бога донѣмъ вѣтъ мѣ-
лостѣ ꙗже гвсподѣмъ длѣгомъ аменѣ. и послѣхъ мѣтъ чловеѣка
Петра вѣрова и замѣла: що-о-мъ вѣномъ мѣноста ѡзговерѣ,
вѣрѣтъ мѣ, тоу сѣ мои истинѣ рѣчи, вѣрѣ вѣтъ мѣноста
и чѣлаѣ га, на вѣтъ га самѣ вѣрѣ послѣмъ.

Писа сѣмъ кнѣга мѣноста дѣмѣрѣмъ .кд. дѣтъ вѣ лѣто
.дѣмъ., ꙗже Пѣщи ани. вѣтъ мѣномъ вѣстрогоскомъ кнѣпа-
ниъ Петра ани.

CDLXXIX. 1537. (7046). 30. octobris. U Velikom
Varadu.

Joannes Zápolya, Hungariae rex, Mehmed beg, do-
mino Serbiae, scribit se ejus litteras accepisse.

Славѣномъ и ѡзможномъ гвсподарѣ сръбскѣмъ зѣмѣмъ,
санчакоу смѣдѣрьскѣмъ, вѣлградскѣмъ, подѣнавскѣмъ,
посавскѣмъ, посрѣмскѣмъ, и нѣмъ вѣтъ краѣнимъ градо-
вѣмъ гвсподарѣ Мѣхмедъ вѣгъ Мѣхмѣашинѣ. ида бога вѣ-
хѣламо тѣомъ мѣноста дѣвѣ сръбкѣ и наръкѣ. мѣноста
вѣтъмъ Мѣноста краѣмъ вѣрѣскѣ, хрѣватскѣ, далмѣтскѣ,
поморѣскѣ и лѣжацкѣ моркомѣ и вѣномъ Шанѣмъ хѣ-
цѣмъ, пишмъ славѣномъ и ѡзможномъ гвсподарѣ сръбскѣмъ
зѣмѣмъ, санчаку смѣдѣрьскѣмъ, вѣлградскѣмъ, подѣнавскѣмъ,
посавскѣмъ, посрѣмскѣмъ, и нѣмъ вѣтъ краѣнимъ градо-
вѣмъ гвсподарѣ Мѣхмедъ вѣгъ Мѣхмѣашинѣ. по по-
клонѣнѣмъ ида бога тѣомъ мѣноста дѣвѣ сръбкѣ и наръкѣ ꙗже
чиститановъ цара живѣтъ захѣламо. по тома дѣмъ до нашь
тѣомъ мѣноста чловеѣка и полавѣнѣмъ сѣмъ, нашь кнѣмъ ида:

вѣдѣни милости донесѣ, на нмѣ **Всѣ** вѣлѣи чѣвѣшѣ бѣша, и кнн-
гѣ твоѣи милости проглаголахмо, и на рѣчи шдѣ твоѣ мн-
лостѣ савѣгѣ пакѣ свѣтѣ аѣтѣ и хубавѣ по рѣдѣ развѣмнхмо, ми
се томѣ шно шерадовахмо, и великѣ вѣсѣлѣшѣ нмахмо. и
на томѣ богу хвалѣу дадохмо, како рѣкъ ѣв наамѣ богѣ вѣ-
лики радѣшѣ и добѣшѣ давалѣ ѣв снанога и честнѣтога цара
живѣотѣ и честнѣтога цара срѣкхмѣ и твоѣ милости наро-
комѣ, ио-коѣ доврѣи срѣккѣ честнѣтога цара и наѣва срѣккѣ
стен. **Сада** ѣв бога давалѣ твоѣи милости ѣв рѣкѣ честнѣтога
цара непрѣмѣтелѣ и наѣвѣ непрѣмѣтелѣ; **Сада** ѣв твоѣ милостѣ
вѣжѣхмѣ помѣщѣи и честнѣтога цара нарѣкхмѣ сѣтѣлѣости
честнѣтому господарѣ вѣлики сѣвѣжѣи ѣчинилѣ и наамѣ вѣ-
лики радѣшѣ и вѣлики прѣмѣтелѣство и дрѣжѣство, **ѡ** ми
по богу и по честнѣтому царѣ захѣвалѣмо твоѣи милости.
ѡ **ѡ** ти ѣв вѣтѣлѣлѣ вѣвразѣ честнѣтимѣ царѣмѣ. и пакѣ кѣ
разабрати твоѣ милостѣ шѣ твоѣ милости поглавитѣога
савѣгѣ **Всѣ** вѣлѣи. и шдѣ бога захѣвалѣмо твоѣи милости добѣрѣ
срѣккѣ и нарѣкѣ ѣв честнѣтога цара живѣотѣ на многѣа лѣтѣ
лѣтхмѣ. **Писа** вѣ лѣтѣ .**ѡ** змс., мѣсѣца шк(тебра) .**ѡ** дѣнь,
ѣв градѣ великомѣ **Варадоу**.

Ioannes Rex manu propria.

CDLXXX. (1537) 7046. octobri mense. U Velikom
Varadu.

Ioannes Zápolya, Hungariae rex, ad Mehmed beg,
Serbiae dominum, mittit Fekete János.

Благовѣшѣ и ѣвозможиѣ господарѣ сръбскѣи зѣмѣи,
саанчакоу сѣмѣдрѣвѣномѣ, вѣлградскомѣ, подѣунавскомѣ,
посремскомѣ, полавскомѣ, и нмѣи вѣнѣи крашнѣимѣ градо-
вѣимѣ господарѣ Мехмедѣ бегѣ Шхѣтѣлѣшнѣи. по поклонѣнѣи
шдѣ бога захѣвалѣмо твоѣи милости добѣрѣ срѣккѣ и нарѣкѣ
ѣв честнѣтога цара живѣотѣ. **Милѣостѣи** вѣжѣхмѣ **Шношѣ** краљѣ
ѡгрьскѣи; хрѣватскѣи, далматискѣи, помѣравскѣи и лѣжацскѣи
морѣнинѣи, и шѣонѣи Шанѣвѣшнѣи хрѣшѣгѣи. **И** нмѣи милостѣ
краљѣвѣствѣи ми господарѣ сръбскѣи зѣмѣи саанчакоу сѣмѣ-
дрѣвѣномѣ, вѣлградскомѣ, подѣунавскомѣ, посремскомѣ,
и нмѣи вѣнѣи крашнѣимѣ градовѣимѣ господарѣ. по покло-
нѣнѣи шдѣ бога захѣвалѣмо твоѣи милости добѣрѣ срѣккѣ и

нарѣкъ ѡ чиститого цара животѣ и ѡ здравію на многа лѣта.
и по симъ даюмъ твою милости на знаніе, како вѣстнхъ
твою милости нашего поглавита слѣгоу Фикети Иноша до
вашей милости, и кою кю рѣчи имати до твою милости,
да мѣ вѣрѣють твою милость, за що сѣ то наше истинне
рѣчи кралиевскіе. и шде бога захтеамо твою милости до-
верѣ срѣкю и нарѣкъ ѡ чиститого цара животѣ и здравію на
многаа лѣта лѣтѣмъ. писанѣ въ лѣто .х.змс., мѣсеца шкто-
бра, 8 градѣ ѡ Біанкомъ Барадоу.

Ioannes Rex manu propria.

CDLXXXI. (1537) 7046. 30. octobris. U Velikom
Varadu.

Ioannes Zápolya, Hungariae rex, legatum suum Fe-
kete János commendat Ferhat apud Mehmet beg.

Плѣмнитомѣ и мѣдромѣ и оу всемъ почтѣнномѣ и по-
чтѣннѣ чистѣи достѣнномѣ и ѡ вѣтѣштѣоу изаберанномѣ, въ
храбростѣ нарочитомѣ вѣтѣзѣ Ферхатѣ . . . . . Мехмед
беговоу много здравіе и поклоненіе. милостію божию
Иношѣ краалѣ ѡгрѣскѣи, даалматѣнскѣи, поморавскѣи, мѣ-
жацскѣи морколаавѣ и шеоимѣ Шлижіамѣи хѣрѣгѣи. и нынѣ ми-
лость кралиевства ми слаеномѣи плѣмнитомѣи и вѣтѣштѣоу
изаберанномѣ и въ храбростѣ нарочитомѣ покрѣпшномѣ вѣ-
тѣзѣ Ферхѣ кѣтъхѣи слаеного Мехмед бѣга много здравіе
и поклоненіе штѣ бога да имашѣ а шде насѣ кралиев-
скѣ милость. захтеамо вашей милости добрѣ срѣкю и
нарѣкъ. по симъ разабрахѣи истинномѣ, како вѣи боги
даалѣ великоу радѣштѣ и вѣликоу вѣселѣштѣи и много до-
вѣтѣ ѡ чиститого цара животѣ, и на тѣмъ ми богу хѣла-
лоу даюмѣ, юрѣ вѣи боги даалѣ вашѣи и нашеи нѣмрѣштѣи
подѣ роукоу. тога ради да зна твою милость шде нѣдно
вѣрѣи, и ми великѣ товары носѣмъ на свѣтѣи раменѣи,
шко вѣрѣи вѣрѣи. тога ради молимъ те, како да бѣде
твою милость, доверѣмъ рѣшѣмъ оу господара Мехмед бѣ-
га полога нашего вѣрнога слѣга подѣгоу Фикети Иноша.
и коюрѣ ти наше повѣздани слѣга има ти говорѣти ва-
шою милости, да мѣ ваша милость вѣрѣють, юрѣ ѡ то
наше рѣчи истиннѣ. и шде бога захтеамо твою милости

жизнота и здравіи ланинъ писано въ лѣто . . . . ., мѣсца
иктвора . . . . . днѣ, въ градѣ въ Еванкомъ Епаріахъ.

Ioannes Rex manu propria.

CDLXXXII. 1544. 21. junii. Ragusii.

Legati monasteriorum Chilandar et S. Pauli in Atho
fatentur se accepisse a Ragusinis pecuniam sibi debitam.

Монастию божію. да ість вѣдомо всѣмъ и въсакомъ по
сѣмъ нашимъ вѣрному писанію, штъ свѣтъ Гвуръ Хиландар
дара монастыра йеромонахъ прѣдѣленъ іуниѣ . . . . . штъ свѣтаго
Павла дѣхонникъ Гава йеромонахъ ш ги посланницъ съ писа
нными вѣрованіемъ примисмо и ми шкадеа заодно штъ го
сподина княза и властель дѣровѣнника града за сѣкою мана
стирома за два гвурдны . . . . . дѣнаты заатишъ и . . . . . днина
ри сребра, речни дѣнаты и днинари примисмо на мѣно, а пошь(на)
штъ рождѣства христовоа тисѣкѣ . . . . . и съвѣщано лѣтѣ . . . . .
години минитѣ мѣсца іюніа на . . . . . днѣ лѣтѣ христовѣ
. . . . ., и за сѣдѣтелство и вѣанно вѣрованіе шван вѣро
ваніе наша ластъ, и примисмо нашимъ вѣрованіемъ печат
мъ свѣтаго монастыра Хиландара и монастыра свѣтаго Павла
и шван іуванъ штъ Хиландара и Гава штъ свѣтаго Павла
въ лѣто христово . . . . ., на . . . . . днѣ мѣсца іюніа.

Свономъ: 174.

CDLXXXIII. 1566. 7074. 18. junii. Sučava.

Alexander, Moldaviae vojevoda, Ragusinos orat, ut
pronepotibus et proneptibus herceg Stephani solitam elec
tionem mittant.

Ісусъ Христосъ . . . . . годъ . . . . . жѣна . . . . ., въ Молдави.
божію милостию Шмисандаръ, воевода господаръ земли
молдавскон, пиними вѣлмивитнымъ и мѣдримъ и въсакоу ча
сти коломъ дане и похваляне достоиннымъ и вѣзде извѣра
ннымъ и вѣрованымъ господаремъ и властельмъ дѣровѣчкимъ,
кнѣзъ и властельмъ дѣровѣчкимъ, вѣло драго и дѣвнмо
подававлениа, а сада даемъ знати господствѣ еаніемъ, како
ісусмо вѣдрѣо, долге хрѣи долге въ здравію чиститѣоа царя а
сада да зна еаніе еаніе почтовано, како нмаемъ кон сѣе нки
саче мисрѣте, тѣмъ вѣрѣнне на нѣмъ Гвурѣмъ и Павла и Гвѣ

нарѣчь ѿ честнѣго цара живѣть и ѿ здравію на многа лѣта,
и по симъ даюмъ твоимъ милости на знанію, како истиннѣхъ
твоимъ милости нашего поглавѣна сльбоу Фекеѣи Иноша до
вашей милости, и кою кю рѣчи имати до твоимъ милости,
да мѣ вѣрѣють твою милость, за що сѣ то наше истинне
рѣчи краіевьскіе. и шде бога захѣвамо твоимъ милости до-
верѣ срѣкю и нарѣчь ѿ честнѣго цара живѣть и здравію на
многаа лѣта лѣтѣмъ. писанѣ въ лѣто .х.змс., мѣсѣца окто-
бра, ѿ града ѿ Біланкомъ Барадоу.

Ioannes Rex manu propria.

CDLXXXI. (1537) 7046. 30. octobris. U Velikom
Varadu.

Ioannes Zápolya, Hungariae rex, legatum suum Fe-
keté János commendat Ferhat apud Mehmet beg.

Паминитомъ и мѣдромъ и оу всѣмъ почтенномъ и по-
чтеніи чистѣи достоинномъ и ѿ вѣнѣштеу избранномъ, въ
храбростѣ нарочитомъ вѣтѣзѣ Ферхатѣ . . . . . Мехмедъ
бегоу много здравію и поклоненію. милостію божію
Иношѣ краіаѣ ѿгрѣскіи, даалматіинскіи, поморавскіи, ма-
жацкѣи морколаавъ и шеонмъ Шлижіаини хѣрѣгѣ: лѣтѣи ми-
лость краіевьства ми славномъи плѣменитомъи вѣнѣштѣу
избранномъ и въ храбростѣ нарочитомъ покрѣиномъ вѣ-
тѣзѣ Ферхѣ кѣтѣхѣи славного Мехмедъ бега много здравію
и поклоненію шѣ бога да имашѣ а шде насѣ краіевь-
скѣ милость. захѣвамо вашѣи милости доверѣ срѣкю и
нарѣчь. по симъ разабрахѣи истинномъ, како вѣ ю богѣ
даалѣ біланкоу радѣсть и вѣланкоу веселѣсть и много до-
вѣть ѿ честнѣго цара живѣть, и на тѣмъ ми богу хѣва-
лоу даюмо, кѣрѣ вѣ ю богѣ даалѣ вашѣи и нашѣ имѣиѣи
подѣ роукоу. тога ради да зна твою милость шде вѣдѣ
вѣрѣи, и ми біанкѣи товарѣи носимъ на сѣвѣмъ раіиномъ,
шко вѣрѣи вѣрѣи. тога ради молимъ те, како да бѣудѣ
твою милость, доверѣмъ рѣшѣмъ оу господаара Мехмедъ бе-
га полога нашѣи вѣрѣного сльбѣ подлого Фекеѣи Иноша.
и кою рѣчи ти нашѣ побздани сльбѣи има чѣи говорѣти ва-
шѣи милости, да мѣ ваша милость вѣрѣють, кѣрѣ сѣ то
наше рѣчи истиннѣ. и шде бога захѣвамо твою милость

дымъ, когѣ чловекъ, да чловекомъ спасти, тѣмъ же того
 благодать вселѣшиа се въ чистую душу прѣзвѣтера Іоана
 хажю, въ нѣмъ опыту въста отъцъ и сынъ и святымъ
 дѣхъ, яко да умножитъ бладыцѣ своимъ талантъ, възго-
 рѣш се, възрѣмова мисаю сътворити себе вѣчимъ поминъ,
 да доведѣ вода въ рѣкѣ Быстрѣцѣ вънутрь Дечаньинъ мо-
 настира, да будѣть монастырь на службѣхъ и на просѣтѣхъ,
 тѣмъ же и господъ рекше: просите, и дасть се вамъ, тащѣ-
 те, и штерѣтъ се вамъ, и да выдѣ: даждѣ ти господѣ по
 смѣдѣ твоимъ, и въсь съвѣтъ твой исполнитъ: тѣ(мъ) же
 благоволившимъ отца възвръже секи съ милостію кождѣю
 къ дѣланію такового устроенія поспѣшѣмъ сына наче дѣ-
 лати, съвершѣмъ прѣсвѣтаго дѣхъ приспѣ до съвершѣнѣ
 дѣла, доведѣ вода, шѣ чюдесы, прѣко колѣнъ стрѣ-
 нинъ скрозѣ терѣла каменѣа и жѣстока, богъ съпомагающѣ
 емъ, и съградѣи воденицѣ, исплѣни вѣртограда выстрѣхъ
 вода вънутрь монастыра, и купѣи лозѣ василѣво, и приложи
 га, да се нѣмъ жи правы. всѣ емъ доверѣ богъ посовѣткова
 въ животѣ его видѣти дѣла съвершѣнѣ по писанному:
 желанѣа сѣдѣца его дааъ исплѣмъ. выи же, ш любаимъ,
 съградѣи въ свѣтѣхъ опытали си служѣтелѣ, по прихѣжденіи
 нашего смѣренѣа тако теорите, да се правѣ вода и водени-
 ца лодницѣмъ, и никогдѣмъ завѣантѣ на свѣтѣхъ таинѣхъ
 прѣзвѣтера Іоана и подрѣжѣ емъ свѣтою, яко да шѣомъ оу-
 салышимъ оныя благы гласъ бладычѣнъ: прѣидѣте благосло-
 венныи отъца моего, наследѣте царство небесное оутѣо-
 ванное вамъ шѣ съложенѣа миръ, богъ нашимъ слава ш
 всѣмъ и за все аминъ. доведѣ се сіа вода въ дѣни прѣкѣсва-
 щеннаго архѣпискупѣа пѣскаго куръ Іоана, при всѣосвѣщен-
 номъ митрополѣтѣ новобѣдѣскому куръ Паусѣю, при госпо-
 дарѣ богославленнаго мѣста Мѣнѣа господарѣ Марѣ Продѣ-
 лахѣ и господарѣ хажѣ Мѣшѣю и господарѣ Гѣургѣю, на-
 стоящѣмъ игуменѣа денанѣскаго куръ Ядрашѣа. игумена хѣа
 вѣрѣтамъ, помѣ се разсѣцѣати каменѣи и копѣти въ мѣсѣа
 марѣа . . . дѣнь, а свѣрши се мѣсѣа апрѣла . . . дѣнь ш
 дѣнь свѣтаго и всехвалѣннаго апостола христока и сѣмъ гласѣ-
 ста Марѣа, тогда шѣвѣходѣщѣ лѣтѣ . . . дѣнь . . . прѣгъ салѣнѣхъ
 . . . а аминъ . . .

дмѣмъ, боѣ чловеѣмъ, да чловеѣмъ спасти, тѣмъже того
 благодать вселѣиша се въ чистѣю дѣмѣмъ прѣвѣтера Івана
 хажѣю, въ нѣмъже омыта въста отъцѣ и сынѣ и свѣтомъ
 дѣхѣ, яко да омыжитъ владычѣмъ своимъ талантъ, возго-
 рѣи се, възрѣиша мислѣю сътворити себе вѣчны поминъ,
 да доведѣтъ водѣмъ шти реки Бѣхтрѣи въ нѣмъже Дѣчанинъ мо-
 настира, да вѣдѣтъ монастырѣмъ на слѣжѣмъ и на просѣтѣмъ,
 тѣмъже и господѣмъ рекѣмъ: просите, и дасть се вамъ, тащѣ-
 те, и штерѣт се вамъ, и Давыдъ: даждѣ ти господѣ по
 срдѣцѣмъ твоимъ, и всѣмъ съвѣтъмъ твоимъ исполнитъ: тѣмъже
 благоволиниемъ отъца възвѣрже себе съ мнѣстѣю кожѣю
 къ дѣланію такового устроиша поспѣишѣмъ сына наче дѣ-
 лати, съвершѣишѣмъ прѣсвѣтаго дѣхѣ приспѣ до съвершѣиша
 дѣла, доведѣ водѣмъ, шти чюдеса, прѣко колѣмъ стѣмъ
 нинѣмъ скрозѣмъ твердаа каменѣмъ и жѣстока, боѣмъ съломагѣмъ
 емъ, и съгради и воденицѣмъ, исплѣни вѣрограда въстрѣхъ
 водѣмъ въ нѣмъже монастыра, и кѣпѣмъ лозѣмъ вѣснѣево, и приложи
 га, да се нѣмъ жѣмъ правы. всѣмъ доврѣ боѣмъ посоествѣмъ
 въ животѣмъ его вѣдѣти дѣла съвершѣишѣмъ по писанномѣмъ:
 жѣланіѣмъ срдѣца его даа всѣмъ емъ. емъ же, ш любилиши,
 съвершѣи въ свѣтѣмъ омытали емъ слѣжѣишѣмъ, по прихѣжѣиши
 нашего смѣрѣиша тако творите, да се правы вода и водени-
 ца лозѣмъ, и никогдаже завѣвантѣ на свѣтѣхъ тѣмъ
 прѣвѣтера Івана и подрѣжѣишѣмъ самъ състою, яко да шти оу-
 сѣщѣишѣмъ она владычѣмъ гласъ владычѣмъ: прѣидѣтѣмъ благосло-
 веннымъ отъца моего, наследѣишѣмъ царство неѣснѣмъ оугото-
 ванноемъ вамъ шти съложѣиша мирѣмъ, боѣмъ нашимъ слава ш
 всѣмъ и за всѣмъ аминѣмъ. доведѣ се сіа вода въ дѣмъ прѣхъсвѣ-
 щеннаго архѣпискѣпа пѣскаго кѣрѣ Івана, при всѣхъ свѣщен-
 номъ мѣтрѣмъ полѣтѣмъ нововѣрѣмъ кѣрѣ Пауѣмъ, при госпо-
 дарѣмъ богосвѣснаго мѣста Шнива господарѣмъ Марѣмъ Профѣ-
 лахѣмъ и господарѣмъ хажѣмъ Мѣхѣмъ и господарѣмъ Гѣмъ, на-
 стоишѣмъ нѣмъ дѣмъ дѣмъ дѣмъ кѣрѣ Мѣмъ сѣмъ
 вѣмъ. помѣ се разсѣмъ каменѣмъ и копѣмъ шти мѣсѣмъ
 мѣмъ. дѣмъ, а срдѣцѣмъ се мѣсѣмъ апрѣмъ. дѣмъ ш
 дѣмъ свѣтаго и всѣхъ свѣмъ апостола христѣмъ и евангѣли-
 ста Марѣмъ, тогда штихѣмъ лѣтѣмъ . . . , кѣмъ слѣмъ
 . . . а лѣмъ . . .

Additamenta.

CDLXXXVII. (1264) 6772. ind. VII.

Stephanus Uroš I., Serbiae rex, et rex Stephanus Vladislav.

Въ лѣто .хѡѡѡ., индиктиона .з.-го, снѣ книга прологъ написана се въ храмѣ святаго спаса въ жоупѣ Чрьномъ Гтѣнѣ въ мѣстѣ рикомѣмъ Милешевѣ въ дни благовѣрнаго краля Оуроша и брата моу краля Владислава, ѡмоужѣ и писашѣ се повелѣниемъ тогда боудущаго нгоумена спасова Глиридоша.

E prologo membran. mon. Dečani nobiscum communicavit A. Hilferding.

CDLXXXVIII. (1286) 6794.

Stephanus Uroš II., Serbiae rex.

Въ многосѣтлыми своими и ниже же цѣлѣашѣ въ насъ ѡ господѣ свещинодѣтальми блаженны и великыи нашѣ архимирѣи и слоуга христовѣ въ свѣтыхъ штецѣ нашѣ Никовѣ сътежаннемъ многыхъ инѣхъ свещеникъ съсоудѣ и чыстныхъ книгѣ, ѡже вложи въ светоую црковь прѣсвятныя богородице и святаго Гумешна, и се приложи поученіиє сказаемое Златоустомъ и инѣми свѣтыми оучитыи ѡ(тѣ) святаго ювангела: написано же вѣсть въ дни благовѣрнаго и богочыствааго самодръжавнааго краля вѣхъ српскихъ земаѣ и поморскихъ, гръцкыми странами господствующаа Стефана Оуроша, сына святаго краля Оуроша а правнѡука святаго господина Гумешна, въ .г. лѣто съ богомъ државнаго владычества его, ште числа же сложении мира лѣтѣ .хѡѡѡд. въ снѣ лѣто поставашѣ вѣсть свѣты прѣвсвещении архимискоупѣ Никовѣ. азъ ѡго неключимъ рабѣ и сиракѣ Драгоманѣ повелѣниемъ его написахъ снѣ свѣтыя книги въ славоу Христа вога нашего. аминь.

E Chrysostomi interpretatione evangeliorum membran. mon. Dečani nobiscum communicavit A. Hilferding.

CDLXXXIX. (1322). 6830.

Stephanus Uros II., Serbiae rex, fundat ecclesiam in Gračanica.

Царь царст(в)оующимъ и господь господствоующимъ, свѣтъ живымъ и непристоупнымъ, и вѣсть владыи и землемъ царствоуемъ и прѣисподьнымъ господствоуемъ, животоми и смрътию шкладаемъ, и вшедъшоу юемоу на гороу, на гороу дворяскоую, шко оуказати хоте оученикомъ си свѣтлость божественныя славы свою: потышимъ ... и и вѣмъ срьдцѣмъ и оумомъ на высотѣ божественнаго вьсхожденни, никли оузримъ славоу бога нашего, вьсхотѣшомоу юемоу за прѣмного юго милосердіе помилувати рода чловѣча и шживити оумрыцелыныхъ грѣхми; и шверѣтаеть сьѣтъ изыишоушимъ юго. тѣмъже и изъ паче вѣхъ тѣи тѣи..... Стефанъ краля Оурошъ вторын, правноукъ свѣтаго господина Симеоуна, спо.... моемоу Христоу и прѣчистѣи юго матери, юсть застоупница родоу ристишнѣскомоу, да и ..вапни: вьзденгги мѣ изъ глоукии грѣховныя, и прос(в)ѣти ми очи срьдечикѣи, прѣчистаи владычицѣ, коудѣи ми помоушница и покровъ въ страшиице и второеи пришьстѣице. и по кожню изьволенію господи вога и спаса нашего Ісоу Христа краливѣствоующеу ми кралю Стефаноу второему Оурошоу, правноукоу свѣтаго Симеоуна, видѣхъ раздроушеніе и паденіе храма свѣтне бокородице градьчаньскине, иепнскоупниѣ липаньскыѣ, сьздахъ штъ шсновании и пописахъ и оукасихъ вьноутрь и изьвѣтѣ. сии оубо вѣмъ разоумѣти писа краливѣство ми шко хрисовоуле створени прародители и родителми свѣтѣи бокородици градьчаньскон, иепнскоупни липаньскон, въ нихъже села и заселни и пашѣ, лѣтница и змища шверѣтъ краливѣство ми, юдно потаино а дреуго погочелено, и въ истини вьданна прародители и родителми азъ грѣшныи Стефанъ краля Оурошъ вторын.. и сь..... мѣ самодрыжьцѣ вѣхъ срьпскихъ земель и поморьскыхъ, вьписахъ хрисовоула сии села именѣи Грачаница и Боушица и Браци сь заселныи ихъ и сь мѣгыи .... стоудѣ ... ины право по полю оу брѣстниѣ къ спасовѣтѣ црькви прѣс-поле право на Бкоуланого водѣничицѣ право оу рѣкоу градьчанскоу и ювь

Additamenta.

CDLXXXVII. (1264) 6772. ind. VII.

Stephanus Uroš I., Serbiae rex, et rex Stephanus Vladislav.

Въ лѣто .хѡѡѡ., индиктѡна .ѡ.-го, снѣ книга прологъ написа се въ храмѣ свѣтаго спаса въ жоупѣ Чрьнои Стѣнкѣ въ мѣстѣ рекомѣмъ Милѡшѣвъ въ дни благоуѣрнаго краля Оуроша и брата моу краля Владислава, ѡмоужѣ и писаши се повѣлѣннѣмъ тогда боудоущаго ѡгоумѣна спасова Спиридона.

Е prologo membran. mon. Dečani nobiscum communicavit A. Hilferding.

CDLXXXVIII. (1286) 6794.

Stephanus Uroš II., Serbiae rex.

Съ многосвѣтлыми своимѣ и ниже же цѣлѣаши въ насъ ѡ господѣ свѣцинодѣтелями влажны и великими нашѣ архимирѣи и слоуга христовѣ въ свѣтыхъ штъцѣ нашѣ Ишкова сътежаннѣмъ многыхъ нѣхъ свѣщенныкъ сѣсоудѣ и чѣстныхъ книгъ, ѡже вложи въ свѣтоу црькѣ прѣсвѣтныя богородице и свѣтаго Сумѣшна, и се приложи поученнѣ сказанное Златоустомъ и нѣмѣи свѣтлыми оучители ѡ(тѣ) свѣтаго ѡуангѣлна: написано же бысть въ дни благоуѣрнааго и богочѣстывааго самодръжавнааго краля всѣхъ српскыхъ зѣмалъ и поморскыхъ, грѣцкыми странами господѣствоущаа Стефана Оуроша, сына свѣтаго краля Оуроша а правнѡука свѣтаго господина Сумѣшна, въ .ѡ. лѣто съ богомъ дръжавнаго владычѣства ѡго, штъ числа же сложениа мира лѣтъ .хѡѡѡ. въ снѣ лѣто поставленъ бысть свѣты прѣхъсвѣтныи архимѣпскоупъ Ишкова. азъ ѡго никлочнѣмъ рабъ и сиракъ Драгоманъ повѣлѣннѣмъ ѡго написахъ снѣ свѣтныя книги въ славоу Христа бога нашего. аминь.

Е Chrysostomi interpretatione evangeliorum membran. mon. Dečani nobiscum communicavit A. Hilferding.

цркви свѣтѣхъ богородице съ всѣми ми мѣгыми правими,
 Соуходоломъ, Скоулановомъ и Липиномъ съ Батоуши .....
 оверки .... свѣтѣхъ .... на село Липовъ ..... право поу-
 темъ по дѣлоу мегю Мотычанъ и мегю Кроушьвицъ право по
 дѣлоу и на Боутовацъ и ... орада оучиннихъ за мѣ .....
 штыцъ кралевъ ..... господа цркви градьчанъ ..... аньскоу
 єпискоупни Градьчани ..... храмоу да .... господиномъ и
 з братомъ Стефаномъ ..... єпискоупомъ Савомъ .....
 мл ..... омъ сръпськымъ ..... изволеніємъ ..... великоу
 лавроу игоуменню свѣтаго и великаго прьвомѣченика Стефана
 .. іе село ..... имена попу тоу .... али Шапранъ, Храниславъ
 ..... Мирославъ з Болемиромъ ниню ..... ѣцъ з дѣтию, Бо-
 линъ сынови .... лавъ з братомъ, Богданъ Радомисликъ .....
 и з братомъ и з дѣтию, Гон ..... славъ сынми ..... з бра-
 томъ, Прѣкъ з братомъ ..... окоу Паричикъ Дончинъ з бра-
 тими, Прѣдвикъ съ сынови, Добрило з братомъ .....
 викъ з братомъ, Тоудоровикъ Дмитръ з братими и то ...
 ... ль з дѣтию, Драгоуъ з дѣтию, Михонло ..... въ зѣтъ
 Станимиръ Страхинъ .... Добрихна. и Бане оу Соухо-
 грѣлѣ, кон бѣхоу такожде ѱписан въ штычникъ ми хрисо-
 вѣлѣ, и възехъ и дахъ светомъ Николѣ єпискоупни дѣбрь-
 скон, а за не дахъ замѣноу свѣтѣхъ богородици градачанъ-
 скон ѱ Полозѣ ѿдри цркви свѣтаго Дмитрия съ людѣми и
 съ планиномъ и съми мѣгыми правими, како си іе имало се
 то шдѣ искони, и Борково мѣсто, що се находитъ оу Подъ-
 брѣзѣхъ, и дворъ съ людѣми и оу Липицѣ все, що іе надъ
 Борково. и за влахѣ Драгобратики, кою дахъ светому Сте-
 фану, дахъ за не замѣноу єпискоупни липињскон Комани
 влахѣ, а се власн имени: Нѣгославъ з братишмъ, Драговѣцъ
 з дѣтцами, Дражанъ з братиомъ, Драгославъ з дѣтцами,
 Коуколь з дѣтцами, Гонкина жена з дѣтцами, Станиславъ
 з братишмъ, Бериславъ з дѣтцами, Драгославъ з дѣтцами.
 Инекавъ з дѣтцами, Тоудоръ з братомъ, Братославъ, Мар-
 тинъ, Бериславъ зѣти, Гюргъ з братомъ, Доугравицъ з бра-
 томъ и съ сестромъ, Хранѣ Грьбешикъ, Бладь, Добронъ бра-
 тоучедъ, Добре з брати, Тоупе сынови, Дроужою з бра-
 тишмъ, Любе Братославъ з дѣтцами и Бални сынови, Ра-
 домиръ и Мръша. а се людѣи, конхъ шдѣлѣсмо шдѣ

Стрѣза влахѣ: Бонѣна сынови и братѣ моѣ Стан...но .... и Соушничѣ трыѣ братѣнѣци Радовникѣ, Станѣ сынови, Болеславѣ сынови, Доброславѣ сынови. оу Моравѣ село Жегра и сѣ мигѣли; оу Топольницѣ село Коретинѣ и мѣге моѣ: на мраморѣ право прѣзь локвоу на роудинноу и шдѣ Гроушнина юевѣца на Доюкѣ до села прѣзь рѣкоу оу.... потоку; оу Родимли водѣница сѣ намѣстниѣмѣ и сѣ швоциѣмѣ; на Битницѣ Бинишкѣ, Тишина, Бышиградѣ, шдѣ моста до широкаго брода, и дахѣ юн оулишри имениѣ ..... сѣ оули и з дѣтню, да соутѣ црѣкени до вѣкѣ аминѣ. и по Липанию и по Моравѣ и по Топольницѣ, како ю било и шдѣ искони, и по Бранию и по Славичюу и по ..... и по Застовон и по Морозенздоу и по ..... и юнже штѣ шеласти грѣхъскыѣ господст(в)оуѣн краля землѣ и по юговѣ милости, коюи подастѣ шеладати юпискоупни или призренскон или липанскон, и по Липанию и по Моравѣ и по Топольницѣ поповѣ и поповѣсци сыновѣ ..... и братиѣ нмѣ и намѣстниѣ нхѣ и .. лебамѣ нхѣ, тѣмѣ всѣмѣ да шеладаѣтѣ юпискоупѣ липанскы, кон вѣ призрѣнскон юпискоупни. законѣ стары среблемѣ: меропѣхѣ шре .д. мѣти, а свѣкальниѣ .ѣ. и заманиѣмѣ вѣдѣвоу плоуга .г. мѣти да шроу, и тако да га по....зоу пш врѣхоу и оу роупоу оусплаю и пакѣ издаде, и ливадоу надѣ жрѣенѣомѣ дѣлеке да косѣ вѣдѣвоу накошѣомѣ сѣ пласти и з дѣтнѣ. меропѣхѣ силѣ сладе трици оу годици, и да га шхмѣли: ако боудѣ вѣке трѣбѣ црѣкени сладе, да га попѣ шхмѣли; и да носи меропѣхѣ поносѣ до кралява стана; кто конѣ нма, рождѣствоу христовоу. всаки меропѣхѣ да довози по возоу дрѣвѣ, и да носи меропѣхѣ лоуча рождѣствоу христовоу и праздникоу свѣтыѣ богородице; и да ловѣ три дни заѣце заманиѣомѣ; развѣ поповѣ послоухѣ црѣкени .д. динари а роука .ѣ. динарь; и гдѣ годѣ сѣ при црѣкени чловѣкѣ на кралявѣ соудѣ, да ю глоба црѣковна и послоухѣ и роука; чловѣкѣ оукраде дроуга сѣ да плати црѣкени .г. перпери .г. воеити на .г. перпере; мѣхоскоуѣнна .ѣ. динарь; а чловѣкѣ кон краде црѣкѣ и враждоу оучини, цо рече господинѣ краля; или кто нма оулишники, да даѣе праздникоу свѣтыѣ богородице оули: кто ли не да, а нма, да оузме попѣ самѣ; и на всѣхѣ трѣзѣхѣ, кон соутѣ вѣ землѣи кралявѣства

ми, що се продає црквино или се име коупувати цю црквино, да се не оузима царина, нѣ да речеть попи на свою доушоу, како єсть соуще црквино. и видѣ краљевство ми на-
снание на людехъ прѣсвѣтыи богородице шдѣ шкѣльныхъ и
междоусобныхъ чловѣкъ, и створи хъ милость цркви свѣ-
тон богородици и людехъ ѡи при єпископѣ Игнатии, кто
нѣ прѣль и шдѣ прѣль люди и извѣль, по сѣмъ сѣга да не прѣчи
соудѣ за люди ни извода, нѣ давама и працама сѣи вса
храмоу свѣтыи богородице. и приложи краљевство ми трѣгъ
панагирѣ, ѡеже єсть празднии благовѣрнии свѣтыи богоро-
дице. кто ли снѣ прѣстоупи или потвори или разори, да ѡ
прѣклетъ шдѣ господѣ бога всѣдръжителѣ и шдѣ прѣчистыи
матери богородице, и да воудѣть повинѣнь шдѣ снѣ тѣст-
наго и животворищаго крѣста господни и шдѣ .тѣтѣ. свѣ-
тыхъ штѣца ник..... и шдѣ .вѣ. апостола и шдѣ всѣхъ
свѣтихъ Христу богу оу ..... аминь, и .. юдѣ да
єсть причтѣнь, и шдѣ мене грѣшнаго Стефана Уроша краля
да ѡ проклетъ въ вѣкы воудѣци аминь.

Стефанъ Урошъ по милости божи краля и
самодръжца всѣхъ сръпскихъ ....

Писа се въ лѣто .дswл.

Inscriptio in muro ecclesiae, quae est in Gračanica,
quam descriptam a Stephano Verković nobiscum commu-
nicavit A. Hilferding.

CDXC. 1388. 28. februarii. U Ucina.

Georgius Balšić, Stracimiri filius, statuit in terra sua
posse Venetos libere mercaturam facere.

Subscriptio diplomatis latini serbica: Мъ господни
Гюръ рѣкохъ написати овѣи книгѣ.

Origin. in archivio veneto. D. Milak. Истопия. 36.

CDXCI. Saec. XIV. XV.

Radič et Stephanus Crnojevići promittunt se Ragusi-
nis amicos esse futuros.

† Ёи име шца и сина и свѣтога дѣха. овицава се Ра-
дичъ и Степанъ Црвеноувики съвома братию свѣтома славѣ

номъ градъ Дѣровникъ, кнезъ и властеломъ дѣровчскимъ и лѣдемъ града Дѣровника, да смо нихъ срьдчини прѣтєли и брати, и да прѣймо градъ Дѣровникъ и всакоймъ дѣровчскимъ чловѣкъ на всакомъ мѣстѣ, и да ихъ бранимо и швароумо нихъ трѣгъ, кон ходи по нихъ земли и гдѣ морорѣмо досечи, да ходѣ по наше земли свокодно безъ забавѣ, и да не пристанѣмо никомѣре, тко еи ми хотѣлъ зло зчинити, пачѣ, ако звѣмо, тко в-н-мъ хотѣлъ зло зчинити, да имъ навѣстимо и прѣповѣмо како брати и срьдчинимъ прѣтєлимъ. и сѣ рѣчи вѣтвердѣюмо нашомъ печатню.

A tergo: Pouelia de Radiç Çernoieulich e de li soi fradeli.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 60. Hujus Radič Crnojević mentionem non facit D. Milaković in historia Montis Nigri.

CDXCII. (1389—1405).

Stephanus et Vlk et mater eorum Eugenia.

Гонимаго ишоу постигнути и жєлаємаго насладити сѣ. ты жє, любими и сладкии Ісоусє, спаси мон, снє малое мое приношеннє прїими, шкоже приєтъ и вдовѣи дѣѣ лепѣтѣ, по нєжє и разбонникъ малъ гласъ испоустѣ, нѣ велию вѣроу шєрѣтѣ. вѣмъ жє и азъ, смѣрени и послѣдни въ нноцѣхъ, твоимъ неизреченимъ промышлєннємъ прѣдѣстатєль въ шѣчѣстєѣ моемъ вставлєнъ вѣхъ любовию братиє и повѣлѣннємъ господина ми кнеза Стѣфана и брата юго Бѣлка и матєрє ихъ кѣра Евгеннє. сима и даръ приложихъ цркви господа моего Ісоус Христа свѣтомъ пандократоръ нжє въ Дѣчахъ, надеждоу имѣю сєго малаго ради приношеннє вѣчинхъ благъ насладити сѣ.

Смѣрени игоуманъ Барлаамъ приложи сию книгѣ цркви дѣчаньскон. (вѣч)на мѣ память. когѣ да прости и поминѣ. з-тисѣщно и дѣвѣто.

E libro chartac. mon. Dečani descripsit et nobiscum communicavit A. Hilferding.

CDXCIII. (1403—1405).

Stephanus, Serborum despotes, cum matre Milica et fratre Vlk monasterio Chilandar donat ecclesiam in Ibar et quosdam pagos.

† Мисльнимъ сѣѣтвомъ взаривше си мисли вѣдѣшамъ прѣдзрѣше, тѣмъже божественн пророкъ Давидъ веле гласишъ глаглаше: прїидѣтъ вси ѱзици, и поклонѣт се прѣдъ твоею, господи; ѱгъже събытіе зрѣше ѱже шѣ ѱзники цркви, ѱкоже багрѣницю царскою вѣдѣши се крѣвию владычнѣю нже шѣ прѣчистѣхъ рѣбер истекшею, и рад(о)уѣши се красѣюте се, и повѣлѣніи съблюденіемъ ѱкрѣпашѣте се вѣдѣши ради жизни вѣспрїѣтїе. ѱнже славе и чѣсти вѣжделѣхъ наслѣдникъ вѣти азъ въ Христа бога благовѣрніи господинъ сръблѣмъ и пшсавѣи и странама пшдѣнавскѣимъ князь Стефанъ и с благошчѣстивѣю матерію моею кнегинѣмъ Миллицѣмъ и съ прѣвѣзлюблѣннѣимъ братѣмъ си Бѣлкомъ, и како прїхѣди къ мнѣ изъ Хїландара чѣстнѣиши въ нншкѣхъ старецъ кѣрь Герасимъ и съ нимъ чѣстни старци хїландарци кѣрь Іаковъ и пшпъ кѣрь Гїлѣвестръ и Гѣммонъ нгѣмънъ врашѣчкии, и вѣспомѣнѣши ми за цркви въ ѱ Нерѣ вѣведенїе свѣта въ свѣтихъ, вѣшинъ ѱвѣрада Драгѣлаіки, како ю ѱе вѣнѣ шѣрекаль Хїландарѣ, и ѱ хрїсѣвѣль ѱписалъ, а не издалъ, и изнѣвѣри ѱе господѣствѣ ми ѱвѣрада, и за нѣгѣвѣ нѣвѣрѣ ѱзѣхъ мѣ, и дахъ нѣгѣвѣ вѣшинъ вѣластѣліи мѣмъ ѱ прѣнїю, и вѣдѣхъ потрѣждѣннѣе и ѱсрѣдѣно моленїе Хїландара и чѣстнѣхъ старецъ, и прїѣхъ моленїе нхъ, и зговѣри се съ господѣмъ и манко-м-н, кнегинѣмъ Миллицѣмъ, и съ господинѣмъ ми прѣвѣсвѣщеннѣимъ патрїархѣмъ кѣрь Данїлѣмъ и с митрополїти и чѣстнѣими нгѣмѣнїи и вѣластѣліи мѣи, и приложихъ цркви вѣведенїе свѣта въ свѣтихъ прѣчистѣи матерїи Христа бога нашего хїландарскои, ѱже ѱесть въ свѣтѣи Гѣрѣ адѣицѣи, пшкрѣвѣ и ѱтерѣждѣнїю хрїстїиномъ и моеи тѣпломъ прѣдѣстѣлѣннѣи и помѣшнїи. и сѣи сѣла прїложихъ с цркви: сѣлѣ Кѣканъ, засѣлькѣ мѣ Чѣѣтина; сѣлѣ Шипѣчнѣи, засѣлькѣ мѣ Новосїан; сѣлѣ Прншнннѣи, и ѱ Храшѣхъ трї засѣльци, тако и съ ѱлѣици, и сѣи всѣ кѣждѣ съ свѣи ми мѣгѣи и правнѣи сѣлѣ

тѣхъ, що си съ имала из начала. и видѣвъ господство ми
записанѣмъ и утвержденѣмъ свѣтнхъ краля сръпскихъ и цара
Етефана и господина и родителей ми свѣтѣмъ пшчнешаго князя
Лазара, како имъ съ учинили милость и хрисовѣли утвердили,
такоже и азъ по милости божиихъ благовѣриѣмъ господинѣ
сръблемъ князь Етефанъ сътворихъ имъ милость и записа-
нѣмъ хрисовѣла утвердихъ, да имъ нѣсть вѣнски, ни мон-
кѣфалѣмъ да не влада надъ ними, ни да имъ юсть соки, ни
кое работѣ ни, тѣмъ да имъ юсть како и нимъ ме-
тѣхъмъ хиландарскимъ, и да имъ нѣ инде съда тѣмъ
прѣдъ госпоцтвомъ ми или прѣдъ патрїархѣмъ. и сие при-
лѣжнѣмъ богу въ славу и въ даръ прѣчистѣмъ богородици
и въ помѣнъ вѣчнѣмъ и дѣшнѣмъ пшлѣмъ сѣмъ и родителямъ
моимъ, свѣтѣмъ пшчнешимъ великому князь Лазаръ и матерѣ
книгинѣ Миланци, и възлюбленномъ ми братѣ Рѣмъ. и мо-
лимъ ти се прилежнѣ, прѣчистамъ богородице, дѣво рожда-
вшии Христа, цара и бога нашего, умоли юго благоутробнѣ,
можши ко, елика хѣши, да милостивъ бѣдетъ намъ и
невѣстномъ царствѣю сподобитъ ни въ бѣдѣмъ вѣцѣ. и
егоже богъ изволитъ по насъ госпоцтвovati сръпскою
землю, тѣмъ яко господина и брата молю, сиемъ запи-
санномъ непотворимъ бити не паче и крѣпцѣмъ потвержен-
нѣмъ бити большими: аще ли кто вѣдъ господствѣмъ дръз-
нѣтъ чюмо любо шѣ сѣхъ разврѣти, таковаго да разоритъ
и шѣнѣмъ господъ богу милость свою въ дѣнь страшнаго
съда христовѣ, и да мѣ юсть мѣстительница и сѣпрѣница
прѣчистамъ мати божии здѣ и въ бѣдѣмъ вѣцѣ аминь, и
да га зѣнѣтъ и поразитъ сила чѣстнаго крѣста, и да юсть
проклетъ шѣ всѣхъ свѣтнхъ и свѣтнхъ хитѣмъ сръпскихъ и
вѣдъ насъ, аще и грѣшнѣмъ всеми.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Chilandar. D.
Avraam. Opp. 62.

CDXCIV. (1411) 6919. ind. IV. 8. junii. U Jagodnoj.

Stephanus, Serbiae despotes, monasterio Chilandar
donat quosdam pagos.

† Божію славу оулучити жаающе божьстѣнхъ сѣн-
гелскихъ заповѣдѣмъ дѣлати сѣтѣмъ въ оумѣмъ въ прѣмѣ-

ше законы господни двѣстиухвалнаго поощреніе, аще бо лю-
вите мѣ, рече, заповѣди мое съблюдетѣ, якоже различны-
ми добродѣтелями яко ранскими цвѣтьци оукрашивше се
достолѣпно потікоши въ слѣдъ благоуханны божьстенаго
разоума. елици бо доухомъ божіемъ водими соуть, си
соуть сынове кожін, сего ради въдварають се въ свѣтѣ
неисечениемъ, тѣ бо сама рече: идѣже исъсма азъ, тоу и
слоуга мои боудеть. ѿ сихъ древле велѣ глаголюще вѣщаши ве-
лики иже въ пророцѣхъ божьствы Давидъ глаголю: бла-
женни вси боющіи се господа и ходящіи въ поутѣхъ его.
спмаже славіе и блаженствѣ въждѣвъ наследники быти
азъ иже въ Христа кога благоверны господни сръблемъ
деспотъ Стефанъ, приложихъ светомоу монастыроу оветели
прѣчистыя владычице наші богородице хѣланьдарскыя иже
въ Светѣи Горѣ адонасцѣи села конь Ншвога Брьда: село
Цршныи съ всеми мегыми и правинами села того, що е ви-
ло изъ начала, село же сие снѣ есть, Кониныи и Зацрк-
вльмиѣ и Цирьци и Роухотиньци и Модра Глава и село
Крнлѣва съ всеми мегыми и правинами села того и съ
Крнлѣвемъ Милшѣвци и Глоговица и сие съ всеми мегыми
и правинами сель тѣхъ. и сие снѣвемъ образомъ приложи
господьство ми светомоу монастыроу хѣланьдарскомуу,
яко да има господьство ми въ монастыри шесть адрьфатъ
и киваніе герасимовьскі, штоо ие и прѣжде имало господь-
ство ми, и сие киваніе съ лозіемъ и съ кнпоуріами и съ
вагивариньми и съ вьсѣмъ шправданіемъ, штоо ие и до
сѣда вило господьства ми. и шдѣ швехъзи више реченьныхъ
адрьфатъ да е вольно господьство ми шдѣдати двѣ адрь-
фатѣ комоу ми вольно шдѣ монхъ калѣгерь, и по прѣ-
ставленіи шнѣхъзи двѣю брати, кон соу ели шнази адрь-
фата, виноу да има господьство ми шдѣ монастыра испльни
шесть адрьфатъ свободнѣхъ. и пакы да ихъ съмъ вольны
шдѣдати комоу ми годѣ: по сълоучаю же егда придетъ ми
швѣща смръть, да имамъ шдѣ монастыра^а за швази адрь-
фата снѣвн помѣнь по ѡставѣ светѣихъ штъца, годнищни
помѣнь, на вьсакы помѣнь да се варн пышеница, и да се
отпѣва по десѣтъ антѣургѣи, и да се дава вьсон брати
прилѣвлькы; и шсвѣнь помѣньныхъ антѣургѣи да ми се

CDXCV. (1461—1490).

Angelina, uxor Stephani despotaе.

Грѣѣти Іоанѣ мнѡлѡстникѣ, помнѡмѣи рабѣѣ сѣи дѣспѡтинѣ Яг-
гелѡнинѣ и не дарѣ. Іисѣсъ Христѡсъ мѡлка.

Inscriptio in planeta Ioannis Eleemosynarii in eccle-
sia S. Martini, quae est Posonii. M. P. Katancić, De Istro.
Budae. 1798. 280. P. J. Šafar. Wiener Jahrb. LIII. An-
zeigeblatt. 7.

CDXCVI. 1496. 26. maji. Ragusii.

Žarko chlomensis testatur se a Ragusinis accepisse
„provisionem.“

Срп. лѣтоп. 1845. II. 154.

CDXCVII. 1497. 10. octobris.

Balsa, dux S. Sabbae, testatur se a Ragusinis ac-
cepisse „provisionem.“

Балъша, хѣрцѣгъ свѣтаго Сабѣѣ, сѣиъ гласѣтаго спомѣнѣ-
тиѣ господѣина хѣрцѣга Владислава etc.

Срп. лѣтоп. 1845. II. 154.

I n d e x.

Ahmet paša 469.

Alexander, Kaninae et Avloni dominus, 163.

Alexander, Moldaviae vojevoda, 483.

Ali beg 435.

Ali beg Pavlović 484.

Almissa 263.

Aloisius Baffo v. Baffo, Aloisius.

Altomanović, Ivaniš, v. Ivaniš Altomanović.

Amurat (Murad) II. sultanus 308. 339.

Andreas, chlensis knez, 29. 40.

Andreas Dauro (Zlat) v. Dauro (Zlat), Andreas.

Angelina, uxor despotae Stephani, 463. 495.

Angelus, Manuel, v. Manuel Angelus

Angelus, Michael, v. Michael Angelus.

Arhiljevica, S. Maria, 125.

Asén II., Bulgariae rex, 7.

Asén, Michael, v. Michael Asén.

Athanasius, hegumenus mon. Dečani, 485.

Athos mons. 8.

Augustinus Vlatković 459.

Baffo, Aloisius, 370.

Bajazed II. sultanus. 449. 450. 451. 452. 454. 472.

Balša Balšić, Zetae dominus, 161. 173. 183. 192,

Balša, filius herceg Vladisavi, 410. 497.

Batopedium, mon. in Atho, 106. 377.

Bélijak Sanković županus 204.

Bistrica, mon. S. Mariae, 34.

Bogdanus, filius Andreae chlensis, 40.

Bogišić, Georgius, v. Georgius Bogišić.

Bosna 4. 30. 35. 36. 39. 85. 89. 159. 175. 176. 181. 190. 197. 206.

209. 210. 211. 220. 224. 225. 226. 228. 237. 241. 245. 254. 356.

264. 266. 269. 270. 280. 286. 316. 345. 346. 363. 384. 391. 392.

393. 394. 395. 443.

Brailo Tezalović 287.

Branko sebastocrator 207.

Branković, Vuk, v. Vuk Branković.

Bulgaria 7. 41.

- Caecilia, uxor herceg Stephani, 409.
 Caryae, in Atho, 6. 10. 84. 117.
 Castamoniti, mon. in Atho, 301. 318. 319.
 Castriot, Georgius, v. Georgius ~~Castriot~~. (Skender beg).
 Catharina, Bosnae regina, 443.
 Catharum urbs 130. 468.
 Cëtinje vicus 453.
 Chilandar, mon. in Atho, 9. 13. 60. 62. 63. 72. 73. 74. 75. 82. 92.
 97. 99. 111. 112. 115. 118. 119. 133. 139. 150. 153. 155. 170.
 178. 182. 185. 207. 231. 247. 289. 445. 469. 470. 482. 486.
 493. 494.
 Chlmia 29. 40. 44. 45.
 Constantinus 193.
 Constantinus 199.
 Constantinus, filius Eudociae imperatricis, 182.
 Constantinus (in Zeta) 216.
 Constantinus Dragaš 212. 213. 214.
 Constantinus IX. Palaeologus Dragases 359.
 Crnojević, v. Georgius, Ivan, Radić, Stephanus Crnojević.
 Črnomir knez 42.
 Dabiša, Stephanus, v. Stephanus Dabiša.
 Dabiživ in Trëbinje 100.
 Dandulus, Ioannes, Ragusii comes, 28. 29. 30.
 Dauro (Zlat), Andreas, Ragusii comes, 46. 47.
 Dečani, monasterium, 83. 86. 87. 91. 95. 96. 120. 121. 128. 136.
 248. 485.
 Demetrius, Peloponnesi despotes, 362.
 Dmitrović, Petrus, v. Petrus Dmitrović.
 Dochiarii, mon. in Atho, 122.
 Dragases, Constantinus IX. Palaeologus, v. Constantinus IX. Palaeo-
 logus Dragases.
 Dragaš, Constantinus, v. Constantinus Dragaš.
 Dragaš, Ioannes, v. Ioannes Dragaš.
 Dragina Vitoslava, despotae Uglješae filia, 174.
 Dragišić, v. Radosav, Stephanus Dragišić.
 Dragutin, Stephanus, v. Stephanus Dragutin.
 Drëncë, monasterium, 189.
 Esphigmeni, mon. in Atho, 104. 138. 304. 309. 465.
 Eudocia imperatrix 182.
 Eugenia imperatrix, Stephani uxor, 234.
 Eugenia imperatrix (Milica), Lazari uxor, 215. 221. 246. 247. 248.
 249. 250. 492. 493.

- Euphemia, uxor despotae Uglješae, 230. 231.
 Euphrosina v. Eugenia, Lazari uxor.
 Georgius, regis Stephani Vladislavi gener, 56.
 Georgius Balšić, Zetae dominus, 161. 177. 490.
 Georgius, filius Sracimir Balšić, Zetae dominus, 173. 194.
 Georgius, Serbiae despotes, 203. 252. 257. 259. 260. 261. 300. 304.
 306. 307. 309. 310. 311. 338. 350. 351. 354. 364. 367. 376.
 377. 378.
 Georgius Castriot (Skeñder beg) 356. 385. 386.
 Georgius Crnojević 461. 466.
 Georgius chlensis 464.
 Georgius Bogišić 467.
 Gervasius, Ragusii comes, 3. 4. 5.
 Gračanica 77. 489.
 Gregorius, filius Vuk Branković, 203. 252. 259. 260.
 Gregorius, filius Georgii Branković, 350. 351. 379. 381. 382.
 Gregorius Vukosalić 265.
 Gurašević, Kalogurag, v. Kalogurag Gurašević.
 Hamza beg 435. 439.
 Helena, Serbiae regina, uxor Stephani Uroš I., 59. 64. 66. 67.
 Helena, Bosnae regina, uxor Stephani Dabišae, 220.
 Helena, uxor vojevoda Sandalj, 303. 325. 326. 341.
 Helena, uxor hereceg Stephani, 344. 368.
 Helena, uxor Ioannis despotae, 470. 471.
 Hercegovina 374. 375.
 Hierissos 164.
 Hierosolyma, mon. SS. Michael et Gabriel, 116. 148.
 Hranić, Sandalj, v. Sandalj Hranić.
 Hrvoje, Spalati dux, 227. 237. 238. 241. 242.
 Hungaria 403.
 Hvosno, mon. S. Nicolai, 71.
 Iberorum, mon. in Atho, 103. 105.
 Ioannes, Serbiae despotes, 462. 465.
 Ioannes Dandulus, v. Dandulus, Ioannes.
 Ioannes Dragaš 178. 179. 180.
 Ioannes Michael, v. Michael, Ioannes.
 Ioannes Quirinus, v. Quirinus, Ioannes.
 Ioannes Uglješa despotes 152. 162. 164. 165. 166. 169. 171.
 Ioannes Zápolya, Hungariae rex, 479. 480. 481.
 Ivan Crnojević 453.
 Ivaniš, Cetinae comes, 263.
 Ivaniš Altomanović 239.

- Ivaniš, filius Radosavi Pavlović, 297. 298. 314. 334. 335. 340. 343. 349.
 Ivaniš chlmensis 365. 366. 383.
 Juraj, filius fratris Hrvojae, 320.
 Kalogurag Gurašević 370.
 Ključ, castellum, 353.
 Krajina 38.
 Krušedol, mon. in Sirmio, 462.
 Kulin, Bosnae banus, 4. 30.
 Kutlumasae, mon. in Atho, 165.
 Laura, Magna, mon. in Atho, 113. 154. 217. 221. 253. 261. 288. 364. 367.
 Lazarus, Serbiae imperator, 184. 185. 186. 187. 189. 200. 201. 202. 230.
 Lazarus, filius Vuk Branković, 203. 252. 259. 260.
 Lazarus, filius Georgii Branković, 350. 351. 376. 378. 379. 380.
 Manuel Angelus, despotes Larissae, 24. despotes Platamonae 27.
 Mara, uxor Vuk Branković, 203.
 Mara imperatrix, uxor sultani Amurat, 436. 440. 445. 455. 456. 457.
 Marko (Kraljević), rex, 168. 172.
 Maro, mercator ragusinus, 233.
 Martolica, mercator ragusinus, 233.
 Matthaeus Ninoslav, Bosnae banus, 30. 35. 36. 39.
 Matthaeus Stephanus, v. Matthaeus Ninoslav.
 Matthias, Hungariae rex, 403.
 Maximus, filius despota Stephani, archiepiscopus, 474. 475.
 Meleda, v. Melita.
 Melita insula 17. 70. 141. 143.
 Michael Angelus, Aetoliae despotes, 14.
 Michael, Ioannes, Ragusii comes, 37.
 Michael Asén, Bulgariae rex, 41.
 Mileševo monasterium 290.
 Milica, v. Eugenia.
 Miroslav, frater Stephani Nemanjae, 3. 5.
 Mljet, v. Melita.
 Mohammed II. sultanus 374. 375. 389. 435. 437. 438. 447. 448.
 Mustafa, Danubii capitaneus, 478.
 Nemanja, Stephanus, v. Stephanus Nemanja.
 Nicolaus, S., v. Hvosno.
 Nicolaus, S., v. Vranjina.
 Nicolaus Tonisto, v. Tonisto, Nicolaus.
 Ninoslav, Matthaeus, v. Matthaeus Ninoslav.
 Odola, e Krajina, 38.
 Orahovica, v. Caryae.

- Ostoja, Stephanus, v. Stephanus Ostoja.
 Ostojić, Stephanus, v. Stephanus Ostojić.
 Pauli, S., mon. in Atho, 148. 259. 445. 463. 469. 482.
 Paulus Radinović 219.
 Pavlović, Petrus, v. Petrus Pavlović.
 Pavlović, Radosav, v. Radosav Pavlović.
 Petrus Dmitrović, zagradiensis episcopus, 486.
 Petrus Pavlović 269. ●
 Petrus Pavlović, filius Radosavi Pavlović, 372.
 Philothei, mon. in Atho, 101. 114.
 Popovo, commune, 12.
 Préljub caesar 147.
 Quirinus, Ioannes, Ragusii comes, 49.
 Radić Sanković vojvoda 203. 205. 229.
 Radić, magnus čelnik, 301. 306. 311. 313. 318. 319.
 Radić Ornojević 491.
 Radin Gost 373.
 Radinović, Paulus, v. Paulus Radinović.
 Radosav, filius Andreae chlmensis, 40. županus chlmensis 44. 45.
 Radosav Pavlović 274. 275. 276. 277. 278. 279. 281. 283. 296. 297.
 298. 299. 314. 316. 317. 327. 333. 334. 337.
 Radosav Dragišić 330.
 Radoslav, Stephanus, v. Stephanus Radoslav.
 Ragusium 3. 4. 5. 7. 11. 12. 14. 19. 20. 21. 23. 24. 25. 26. 27. 28.
 29. 30. 31. 33. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 49.
 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 66. 81. 85. 88. 89. 90. 100.
 109. 110. 116. 127. 134. 135. 142. 146. 149. 151. 156. 167. 158.
 159. 161. 163. 167. 173. 175. 176. 177. 181. 183. 190. 192. 194.
 195. 196. 197. 203. 204. 205. 206. 216. 219. 220. 222. 224. 225.
 226. 227. 228. 229. 236. 238. 240. 241. 243. 244. 245. 351. 252.
 254. 256. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 274. 275.
 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 285. 287. 296. 297. 298.
 299. 300. 302. 303. 305. 308. 312. 314. 315. 316. 317. 321. 322.
 323. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 336. 336.
 337. 338. 339. 340. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 350. 351.
 355. 356. 357. 358. 361. 362. 363. 365. 366. 371. 372. 373. 374.
 375. 379. 380. 381. 382. 383. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391.
 392. 393. 394. 395. 396. 397. 400. 404. 405. 406. 407. 409. 410.
 411. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442.
 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 454. 455. 456. 457.
 458. 459. 460. 464. 469. 472. 473. 476. 477. 482. 483. 496. 497.
 Ravanica, mon. in Serbia, 186.

Rotacium, v. Rtac.

Rtac, monasterium, 65.

Russorum, mon. in Atho, 107. 108. 187. 212. 215. 218. 378.

Sabbas I., Serbiae archiepiscopus, 2. 6. 10. 15. 22.

Sabbas III., Serbiae archiepiscopus, 73. 75.

Sandalj Hranić 244. 255. 267. 268. 269. 271. 272. 274. 278. 284.
285. 302. 305. 312. 315. 331.

Sanko 236.

Sankovići v. Belijak, Radić Sanković.

Selim I. sultanus 473. 476.

Serbia 3. 5. 13. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 25. 26. 28. 31. 32. 33. 34. 37.
41. 42. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59.
60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76.
77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 86. 87. 88. 90. 92. 93. 94. 95. 96. 97.
98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110.
111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123.
124. 125. 126. 127. 128. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138.
139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151.
153. 154. 155. 156. 158. 167. 169. 171. 184. 185. 186. 187. 195.
207. 208. 217. 300. 360.

Sima županica I.

Simen (Svimen), v. Esphigmeni.

Simonis, uxor Stephani Uroš II., 77.

Simopetra, mon. in Atho, 152.

Skender beg, v. Georgius Castriot.

Sopoćani, monasterium, 67.

Spiridon, Serbiae patriarcha, 188.

Sraćimir Balšić, dominus Zetae, 161.

Stana, filia regis Dabišae, 210.

Stephanus Nemanja, Serbiae magnus županus, 3. 8. 9. 13.

Stephanus prvovjenčani (primus coronatus), Serbiae rex I., 16. 17. 18.
19. 20. 21.

Stephanus Radoslav, Serbiae rex II., 18. 23.

Stephanus Vladislav, Serbiae rex III., 25. 28. 31. 32. 33. 34. 37.

Stephanus Uroš I., Serbiae rex IV., 37. 41. 42. 45. 46. 47. 48. 49.
50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 487.

Stephanus Dragutin, Serbiae rex V., 69.

Stephanus Uroš II., Serbiae rex VI., 57. 58. 60. 61. 62. 63. 65. 68.
70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 488. 489.

Stephanus Uroš III., Serbiae rex VII., 80. 81. 82. 83. 86. 87. 88. 90.
91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98.

Stephanus (Dušan), Serbiae rex VIII., Serborum et Graecorum impe-

